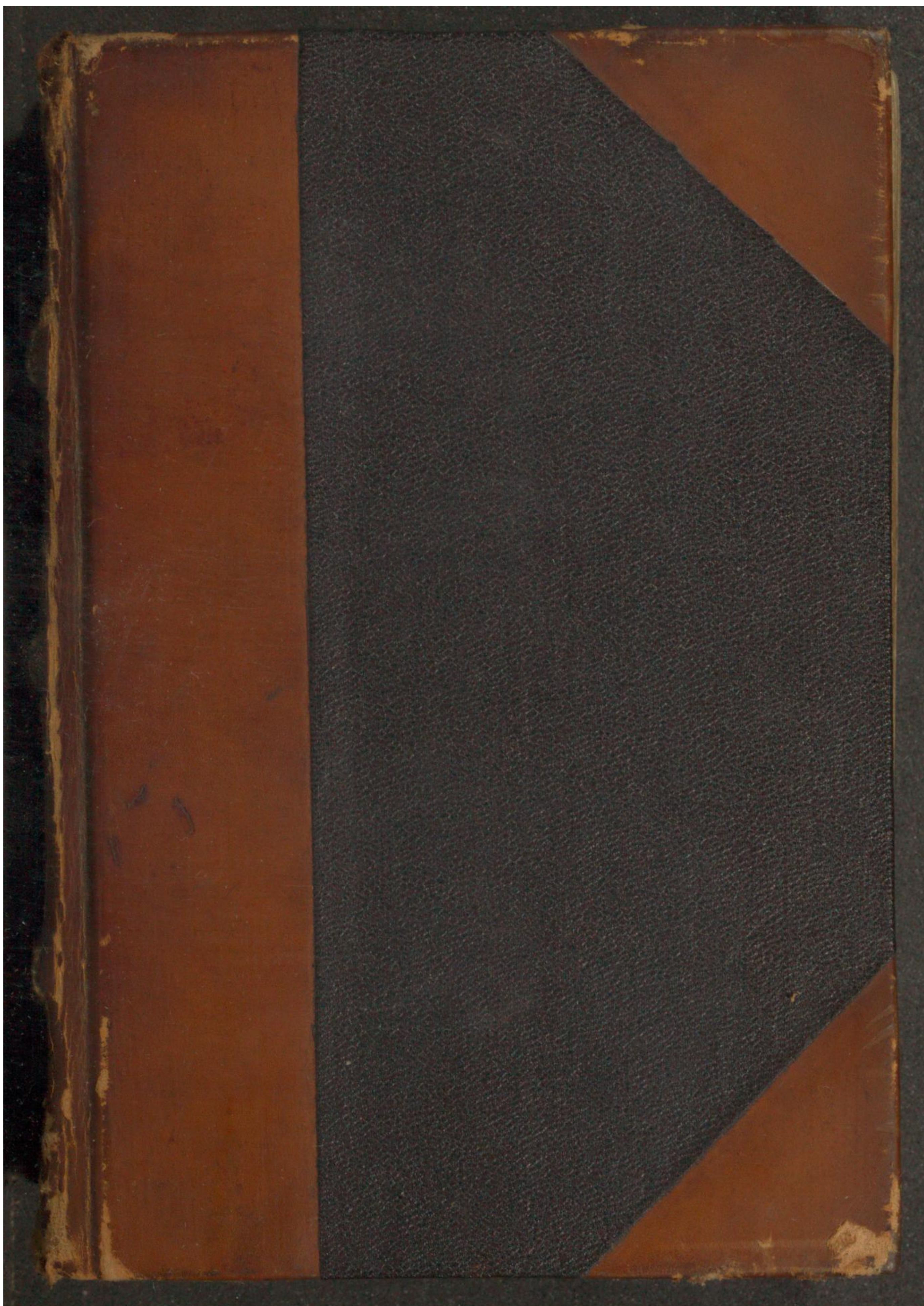
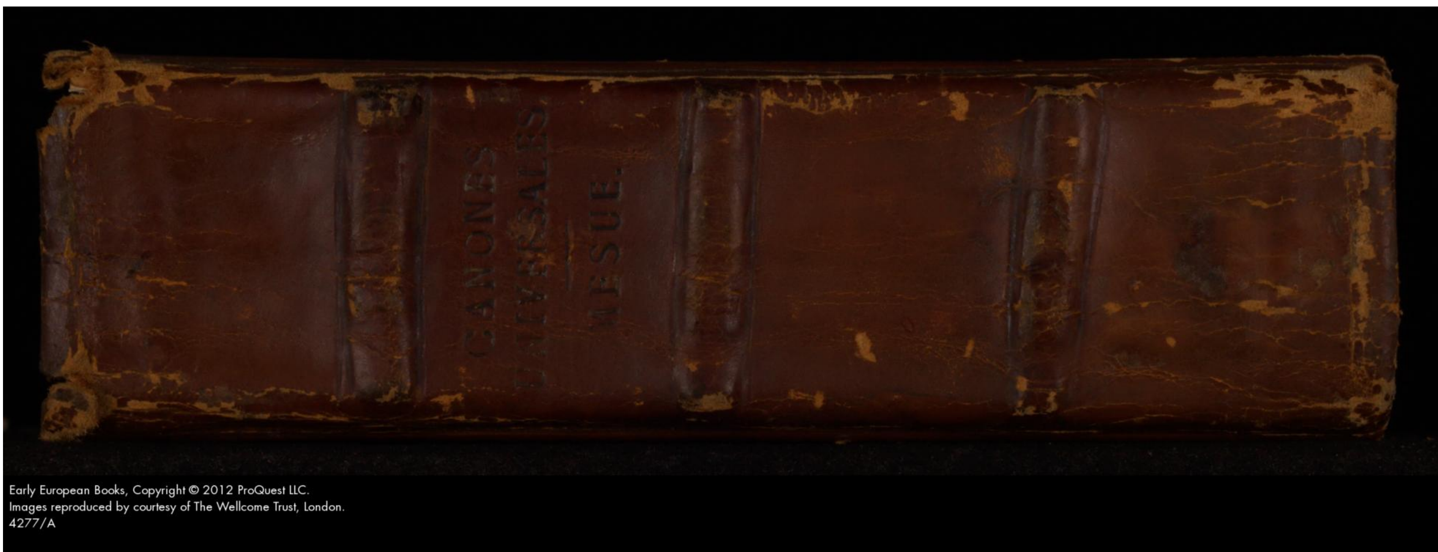
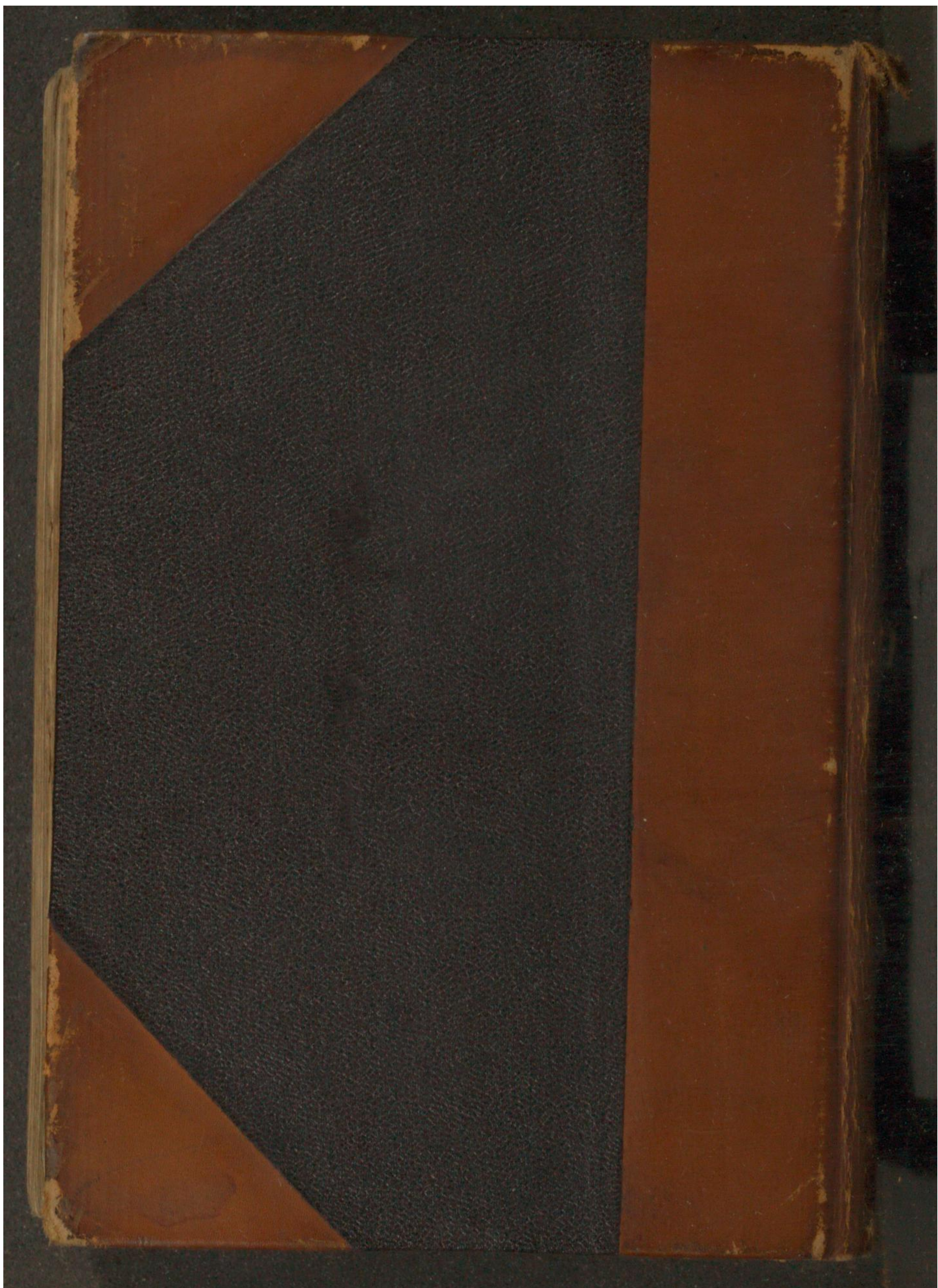

CANONES
UNIVERSALES
MESUE.

¶ Canones vniuersales diui Mesue de consolatione medicinarũ & correctione operationum earundem.
Grabadin eiusdem Mesue medicinaruz vniuersalium quod antidotariũ nuncupatur.
Liber eiusdẽ medicinarum particularium.
Additio Petri apponi medici clarissimi in librum Joannis Mesue.
Antidotarium Dñi Nicolai.

N nomine dei misericordis cu/ius nutu sermo recipit gratiã & doctrinã pfectionẽ. Principium uerborũ Ioannis filii mesue: fi/lii hamech: filii heli: filii Abde/la regis damasci.

¶ Verbum cecidit inter inqui//rentes scire quid est ꝙ rememo rat sunt quidã de rectificatione medicinarũ simplicium soluti/uarũ. Multi sapiẽtes scripserũt.

¶ In dispersione tñ nec quisꝗ eorũ plenã traditionez ex hac intentione edidit: sed per diuersa capitula de diuersis reme/morati sunt: dispersam doctrinam hanc dimittentes.

¶ Quidam uero ex dilectissimis nostris: quibus ex charita/te tenemur: nos deprecati sunt vt opus vnũ ex hac dispersio ne colectum vnã pceptorũ aggregationẽ transferamus.

¶ Quorum iustas exaudientes preces hoc opus aggredimur cum auxilio & bonitate dei qui sit benedictus. Fac ergo pie deus pceptorum horum aggregationez felicem de thesauris largitatis tue oĩa felicitans. Ponamus aũt opus nostrum se/ctiones duas. In prima scientia vniuersalem de rectificatiõe medicinarum cũ conditionibus et modis suis. In secũda par ticulares sermones in vnaqueꝗ medicinaruz de esse & posse & rectificatione scribamus. Et in hoc terminabimus.

¶ Distinctio primi libri in intẽtiones summas & capitula.

QVattuor intentionum aggregabimus sermonez in hoc primo nostro libro.

¶ Prima intentio ponit cõditiones in electione & posse me dicinarum solutionem facientium.

¶ Scd'a ponit cõditiões in emẽdatiõe malitiarũ in ipsis.

¶ Tertia ponit cõditiones in emendatione malitiarũ redun dantium ab ipsis in corpore hora solutionis.

¶ Quarta ponit conditiones in emendatione nocumentorũ derelictorum post purgationẽ.

¶ Prima intentio duo capitula continet.

¶ Capitulum primum de electione medicinarũ que fit ꝑ cõ prehenſionem iudiciorum earũ ſm eſſe proprium.

¶ Cap̃.ii.eſt de electione medicinarũ que fit per cõprehen/ ſionem iudiciorum earum ſm poſſe ipſarum.

¶ Secunda intentio continet duas ſummas.

¶ Prima ſumma eſt de rectificatione medicinarũ cum ſocie tate alterius medicine et continet.iiii.ca.

¶ Capitulum primũ eſt de rectificatione medicinarum cum eo quod opponitur eis proprietate ſua.

¶ Capitulum.ii.eſt de rectificatione earum eo quod opponi tur eis complexione ſua.

¶ Capitulum.iii.eſt de rectificatione earum cũ eo quod op/ ponitur eis effectu ſuo.

¶ Cap̃.iiii. eſt de ꝓportione rerũ ſibiinuicẽ aſſociandaꝝ.

¶ Secunda ſumma eſt de rectificatione medicinarũ cũ boni tate que acquiritur ꝑ artem et continet.iiii.capitula.

¶ Caplm.i.eſt de modis coctionis medicinarũ.

¶ Caplm.ii.eſt de modis lauationis medicinarum.

¶ Caplm.iii.eſt de modis infuſionis medicinarũ.

¶ Caplm.iiii.eſt de modis triturationis medicinarũ.

¶ Tertia intentio eſt de emendatione nocumentoꝝ in hora purgationis et continet.iii.capitula.

¶ Capi.i ſi medicina mouet et non euacuat qd ſit agenduꝫ.

¶ Capi.ii.ſi medicina indebite & laborioſe ſoluit.

¶ Cap̃.iii.ſi medicina ſoluit ultra q̃ꝫ oportet.

¶ Quarta intentio eſt de emendatione nocumentoruꝫ poſt purgationẽ: & continet.xiii.capitula.

¶ Caplm.i.de febre poſt purgationẽ.

¶ Caplm.ii.de dolore capitis poſt purgationẽ.

¶ Caplm.iii.de vertigine poſt purgationẽ.

¶ Caplm.iiii.de debilitate viſus poſt purgationẽ.

¶ Caplm.v.de debilitate ſtomachi poſt purgationẽ.

¶ Caplm.vi.de ſiti poſt purgationẽ.

¶ Caplm.vii.de ſingultu poſt purgationeꝫ.

¶ Caplm.viii.de dolore ſtomachi poſt purgationẽ.

¶ Caplm.ix.de excoriatione inteſtinorũ poſt purgationem.

¶ Caplm.x.de egonne sanguinis est purgationē.
¶ Caplm.xi.de tenasmone post purgationē.
¶ Cap.xii.de laxitate et debilitate corpis purgationem.
¶ Capitulum.xiii.de spasmo post purgationē.
¶ Continet igitur liber primus.xxvi.capitula.
¶ Prima intentio ponit conditiones & electiones & posse medicinarum solutionem facientiū & cōtinet.ii.capitula.
¶ Caplm.i.de electiōe medicinarū que fit per cōprehensionem iudiciorum earum ſm esse proprium.

Dicimus ꝙ medicina laxatiua non est a re complonali sic: sed qa talis. Neq; ut contrariū incōtrariū: qa cōtrariū: sed qa talis. Et neqȝ qa simile attgactiuū huius uel eradicatiuum: aut contrariū: sed qa tale. Et neq; quia graue aut leue agitatiuum superius uel inferius: sed quia tale.

¶ Dotatur enim oē duplici. vt aiunt philosophi uirtute.s.elementari & celesti. Huic quidē cōi huic uero propria. Etenīȝ calefactiuum & frigidatiuum calidū & frigidum omne. Solutiuum aūt non quia calidum: nec quia frigiduȝ: sed quia celesti virtute dotatum sit ipsius mixtionē regulante. Et ob hoc quidem solutiuum hoc. Illud vero procuratiuum. Aliud vero aliter. Et aliter hoc quia celesti uirtute tale supra complexionem fertur.

¶ Inquit Pla. dotauit res quideȝ natura proprietatibus. Omnino enim quodlibet quod ſm meretur a specie sua agit qđ proprium est. Vtiqȝ enim nullus rei ē actio propria nisi quā species regulat. Hoc autē certificare non est medici. sed eius qui se altius agit.

¶ Opinari ēt inconueniens: qa simile nimirum utiqȝ hoc sic econtra: sed contraria se inuicem fugant & non attrahunt.

¶ Inquit hebe nMesue. Scire amplius oportet ꝙ actio solutiui in materias cum discretionibus & limitationibus regulantis nature fit. Eductio enim earum est opus nature: pharmacum uero per id quod idem fit. Est enim ipsum idem nature quod instrumentum artificis.

¶ Ait enim Hyp. Est quidē nature curare non medici. Medici vero dicimus opus est nature porrigere:

¶ Cum aūt quod porrigitur nature opus vincit: aut q̄titatē aut malitia in preiudicium eius effrenes efficit opationes.

¶ Verum quantitas supra exigentiam naturalem transgressione efficit & dat nocumenta multitudinis. Maliciositas uero & multitudinis: & alterius atq; alterius modi. imprimit nocumenta.

¶ Et tua interest malignarum atq; incoluminum medicinarum apud te habere differentias.

¶ Nam sunt & malignarū quedā genere: super quibus de effrenitate nō ambigitur sicut mezereon: glebee & euforbium. Et in generibus pluribus sunt similiter sicut turbith nigruȝ & agaricus niger & durus. et colloquintida singularis in planta sua & scamonea de cōtracta corasceni: a qbus elongari opȝ nisi forsitan cōgruā ex eis quedā in magnis causis. & tunc super eis presumendū est cum timore & cautela. Nam in qbusdam morbis competit uenenum ut serpētes in lepra: post fractionem tm̄ malitie sue ultimā si possibile est uel saltem q̄ȝ melius fieri potest: quemadmodum dicemus post.

¶ Et plurimi stolidorum quidē & precipue siluestres & noui presumunt sup illis nondū consolatis: non utentes puisione & ignorantes quod est super uenenū pernitiosum & ignorantes lesionem quā faciunt possidere membra que sunt minere uirtutum: cum ipsis uirtutibus.

¶ Inquit Heben Mes. Non tm̄ has fugere oportet: uerum & omnes etiam si elegantiores sunt: nisi obseruētur conditiōes & modi quorum rememorabitur: si deus uoluerit.

¶ Consideratio autem que est thesaurus inuestigationum bonitatum & malitiarum in ipsis est huiusmodi.

¶ Q̄nq; enim considerare opȝ cōditiōes dispositionum: que sunt ex parte substantie: quandoq; conditiones dispositionū quas res consequitur a cōplexione sua: quādoq; ab eo quod consequitur eam. Et de huiusmodi quandoq; determinat tactus: aliquandoq; odor: aliquando sapor. Et quandoq; ex dispositōibus que acquiruntur ex tempore & loco et uicinitate unius medicine ad alteram.

¶ Cōditiōes qdē que sunt ex parte substātie. sunt graue & le

ue subtile & grossuȝ:tenerũ et tenax:rarũ & spissuȝ et ab his acquiritur sciētia malignitatis & bonitatis medicinarum.
¶ Ceterum quecũq; ex eis potētioris uirtutis sunt: leuiores quidē meliores. Grauiores uero maligne. Sunt etenim scamonea:& aloe:leuiores quidem meliores et colloquintida similiter:& euforbium:et baurach: & agaricus et similia: nisi sit ex eis:in quibus requiritur aggregatio substātie: sicut hermodactilus:& yreos & lapis lazuli. Hec enim inferiora grauiora et meliora. Et humorem hñtia superfluuȝ leuiora meliora sunt sicut agaricus & turbith polipodium:,squilla & similia.
¶ Et medicine quidem facientes operationes ,suas comprimendo:grauiores quidem meliores. Et enim mirabolani quidem grauiores meliores:& species raued silr:& silia et absinthium grauius est melius et succus eius similiter:et similia.
¶ Et que mensurantur pleno & vacuo grauiora sunt meliora:sicut cassiafistula tamarindi & been et carthamus & granum nil. & cherua et similia.
¶ Et facientes quidem operationes suas leniēdo & lubricando grauiores quidem meliores:sicut psiliuȝ proprie et cassiafistula & pruna & sebesten & similia.
¶ De commensuratione autem rei subtilis & grosse dicetur paulopost.
¶ Videtur enĩ teneruȝ & tenax a subtili uel grossa depēdere substantia. Creditur enim subtile tenerum & grossuȝ tenax. Sed non cõdigne simpliciter cõcedenduȝ. Ex grossarum eniȝ substantiarum rebus inueniuntur & tenera et tenacia. Et ex rebus subtiliũ substantiaruȝ inueniũtur & tenera et tenacia. Inuenitur enim aloe & tenerum et tenax & scamonea et species salis & baurac.et inuenitur serapinum tenax & anacardus. Quare non horum subtile et grossum causa tantum.
¶ Verum aut a puritate uel impuritate hoc magis:est eniȝ purius subtilis tenerum. Impurum aũt grossum tenax. Sup puro igitur & impuro subtili & grosso significant magis tenerũ & tenax:nisi forte sit aliqua ex rebus cuius materia sit humiditas viscosa: sicut zuccharum & nabeth & alhosos. Horum enim purius subtilius tenacius.

¶ Que uero mẽsurantur denso & raro ꝓportiõalia sunt eis que mẽsurantur graui & leui: de quibus sermo precessit.

¶ Inquit heben Mesue. Scire debes ex parte consideratiõnũ complexionum: ꝙ medicina calida habet consecutiones iu/diciorũ ꝓpriorũ que sunt calefactio: subtiliatio: rarefactio maturatio digestio apertio uiarum & similia. et si superfluat mordicatio sitis desiccatio & similia: et si ultimatur acuitas et inflammatio & attractio superflua et consumptio: & ope/ra rubificationis & cauterizationis eius.

¶ A frigida qdem effectus iudiciorum eius qui sunt infrigi/datio: & inspissatio et indigestio & compactio. et similia & si superfluat coartatio & oppilatio et si ultimatur congelatio & mortificatio.

¶ Ab humida humectatio lubricitas lenificatio conglutina tio: & si superfluat oppilatio uentositas nausea & similia.

¶ Siccam vero medicinam consequuntur hec. desiccatio: ra refactio: attenuatio: & similia.

¶ Et incolumiores quidem sunt calide frigidis & humide sic cis & adhuc calidis: & uniuersaliter quidẽ omnis medicina q̃to temperamẽto uicinior tanto incolumior. Procedens au tẽ remota ab hoc. ultimata uero in qualitatibus suis maligni or immo dignior ut uenenum dicatur.

¶ Tactus autẽ de molli & duro: et aspero et leni iudicat: & de molli quidẽ et duro iudicia sunt ꝓpria. Molle em̃ rei obe dientiam: durũ uero econtra significat: quorũ quidẽ hoc fa cile illud uero difficile passibile est: et alterabile: et tibi super est ut scias hoc facile corrigi: illa uero non facile.

¶ Sed & asperi et lenis sunt: quedã iudicia et enim hoc qui dem siccius illud uero humidius. Lenitas nempe medicinis associata: & proprie uiolentarum uirtutum ipsas ad latus in columnium declinare facit. Sed et aliis similiter & proprie que utroq; modo sunt pol'ia nasci. Asperitas uero facit econ/tra. Nam & colloquintida leuis bona aspera mala & absin/thium similiter: & fumus terre: & succus cucumeris asinini: & agaricus: et similia.

¶ Et de odoribus quidem scire debes: ꝙ odor bonus in me/

dicina

dicina ipſam ad latus incolumium declinare facit & illud ideo quia dilatat animam . & ſpiritus et uirtutes reparat & uirtutum mineras confortat. grauis uero odor contrariuȝ horum facit & efficit conſecutiones operationum difficilium & laborioſum.

¶ Inquit heben Meſue . Iudicia quidem que ſunt de eſſe ſaporum magis ſunt apud me ſuper inueſtiganda malitia et bonitate medicinarum ſolonem facientium . Immutant enim earum uirtutes ad modicum diuertens. & competit hic loq tantum de ſaporibus q̄ꝫtum ad eorum iudicia pertinet ſuper cognoſcenda malignitate & bonitate ipſarum : prout eſt ab eis conſecutio diſpōnum propriarum pura.

¶ Verbi gratia. Acutum eſt facile inflāmabile. mordicatiuuȝ penetratiuū: aduſtiuum: excoriatiuū: aperitiuū: carminatiuū uentoſitatū: exiccatiuū: faciēs ſitim: extenuatiuū: inciſiuum: ſubtiliatiuū diuiſiuuȝ : attractiuū a longinquo : reſolutiuum.

¶ Et ponit operationem ſuam citam & fortem et eſt cuȝ ſubtili ſubſtantia confortatiuum amari: & omnium debilirer & de ſolentium.

¶ Amarū autē eſt deſiccatiuū: conſumptiuum faciens ſitim aperitiuū orificiorū uenarum: exiccatiuū preſeruatiuū a putrefactione: attractiuū tardius tamen q̄ꝫ acutū : abſterſiuum: reſolutiuū: inciſiuū: faciens tortiones conturbatiuū: excoriatiuum: faciens fluere ſanguinē: carminatiuum uentoſitatum.

¶ Et ponit operationem ſuam tardam . & fortem et eſt cum groſſa ſubſtantia repreſſiuum acuti.

¶ Salſum uero eſt inciſiuū: & abſterſiuuȝ ſubtiliatiuū : liquefactiuum: mordicatiuū: preſeruatiuuȝ: a putrefactione: conturbatiuum: ſubuerſiuum: preparans ad uomituum: exiccatiuum: faciens ſitim: exaſperatiuum: mundificatiuum cum abraſione aperitiuum : & ponit operationem ſuam tardam: & debilem et eſt cum mediocri ſubſtantia: & confortatiuū omnium debiliter & tarde ſoluentium.

¶ Vnctuoſitas quoqȝ ē lenitiua: lābificatiua relaxatiua mollificatiua abhominatiua: nauſeatiua uentoſitatum gn̄atiua: oppilatiua & ponit opationē ſuam tardaȝ et debilē et eſt cū

mediocri

mediocri substantia repressiua acuti & amari et salsi.
¶ Dulce autem est lauatiuum lenitiuum oppilatiuum uentosum: & ponit operationem suam debilem. & inter citam & tardam mediocrem: et est cū mediocri substantia repressiuū acuti: amari: & acetosi et confortatiuum insipidi.
¶ Insipidum uero est lubrificatiuū: uentosum: extinctiuum: oppilatiuum: & inspissatiuum: & ponit operationem suam tardam & debilem: et est cuꝫ mediocri substantia repressiuū acuti: amari: salsi: & acetosi.
¶ Stipticum quoqꝫ est coadunatiuū: acentratiuum confortatiuum: consolidatiuum: inspissatiuum et ponit operationem suam tardam & debilem et est cum grossa substantia repressiuū oīum que diximus sicut acutū & salsum confortatiuum.
¶ Acetosum quidē est penetratiuū: aperitiuum incisiuuꝫ: diuisiuum: subtiliatiuum: inspissatiuū: exasperatiuum absterssiuum: & extinctiuū: et ponit operationem suam citam: et mediocrem: inter fortem & debilem: et est cum subtili substantia repressiuum acuti: & confortatiuum dulcis & insipidi.
¶ Et debes scire ꝙ medicinarum deteriores sunt in quibus est acutas pura sicut est euforbium & mezereon. Minus aūt in quibus est amaritudo pura: sicut est colloquintida & cucumer asininus & similia. Et que composita sunt ex acumine & amaritudine: sunt inter eas sicut scamonea.
¶ Et q̄to ab acumine & amaritudine declinant tanto etiaꝫ a malitia: et adhuc autē plus elōgantur a malitia omnes in quibus cū acuitate est stipticitas: sicut epithimū & alhasce. Plus quoqꝫ in quibus cum amaritudine est stipticitas: sicut reubarbarum: absinthiū & fumus terre. et que cōposita est partibus acuitatis & amaritudinis et stipticitatis: est inter eas sicut sticados. Et vl̄r quidem ꝓm rectam ꝓportionē acuti: uel amari uincens stipticitas incolumiorem reddit.
¶ Et incolumiores quidem ex eis: in quibus adest dulcedo sicut cassiafistula & tereniabin: aut insipiditas sicut mucillago psilii: aut sapor compositus ex dulci et acetoso sicut pruna & tamarindi. Declinant etiam ad latus incolumium quecunqꝫ ex partibus amaritudinis & dulcedinis cōposita sunt:
sicut

ficut uiole. Magis quoq; in qua est cum his stipticitas: sicut rosa: et uł'r qdem stipticitas cuilibet medicinarum generi as/sociata: ipsam ad latus incolumium declinare facit.

¶ Quare scire debes quoniam auxiliatio facta per artem equipollet nature. propter quod interdum supplendum est per artem in quo natura defuerit. Ars enim imago est nature sequela eius & nos dicemus auxilia que fiunt p artem post.

¶ Colores autem quantum ad pñtem inquisitionem perti/net: non dant sciam ordinatam: que sit comprehensio sicut vl'is in particulari: sed incidenter significant super bonitate & malitia quarundam medicinarum sicut dicemus. Scamo/nea uaria: aut subalbida est bona: nigra est mala: & agari/cus albus bonus: niger uero malus. Et similiter turbith. et col loquintida. Et dicimus rosam uere rubedinis bonam. Et dicimus de aliis alia: quantum particularis sermo capere potest.

¶ Horum autem sufficientiam ostendit scientia naturalis. Loquemur autem in particularibus de coloribus medicina rum bene uel male significantibus: cum his uel illis.

¶ Et tempus quidem determinat deesse et iudiciis medicina rum quo colligende sunt & quo non. et quantum uirtus ea/rum durare potest. & ꝙ quedam antiquiores meliores & in/columiores. & alique maligniores: & alique recētiores inco lumiores: & alique maligniores.

¶ Secundum ueritatem quidem scire debes quoniam ex eis amare antiquiores deteriores etenim sicciores cum sit ama rum ex se ultime siccitatis. Et acute antiquiores incolumio/res. Spirat enim superficies caloris earum inflammabilis & frangitur acuitas cum residuo. Iuniores uero serrose inflam mabiles. Et stiptice quidem iuniores incolumiores. & dul/ces meliores mediocres. & insipide similiter. et enim recen/tiores humido abundant superfluo quod est causa ad infla/tionem & uentositatem. et salse antiquiores sertose: & ianio res conturbatiue causa ad subuersionez & uomitum. Medio cres uero meliores.

¶ Et debilem quidem uirtutem habētes. & que debilis sunt

testure

testure: & que virtutē habent facile resolubilē appositam in superficie iuniores meliores. etenim antiquarū earum virtutes resoluit tempus: & in contrariis econtra.
¶ Dum autem dico antiquiora uel iuniora: intelligo hoc qd iuste mensurandum est de quolibet ꝑm genus suum. Naʒ nec antiquiora vt cinis nec iuniora ut gramen dum dicimus intelligimus.
¶ Nos aūt tēpore collectiōis medicinarū. & de extensiōe vite earuʒ terminabimus in particularibus si deus voluerit. Locus vero est ex maxime facientibus ad generationem & acqruntur per ipm dispositiones et proprietates in rebus.
¶ Inquit enim Plato muniuit natura loca virtutibus: vt in eis sigillentur proprietates in rebus quantum ad causa differunt & ab artifice.
¶ In locis enim terre libere acquiritur proprietas plantis talis qualem merentur ꝑm genus suum et in terra nō libera declinant ad latus excessus eius.
¶ Verum planta attrahit ex ea quod suum est puta humorē sibi conuenientem. Nam lupinus attrahit nitrositatem terre: & vitis dulcorem eius et colloquintida amaritudinem ex ꝑtibus suis adustis: & cucumer asininus. Sed hoc non est huius inquisitionis: sed altioris.
¶ Et dico ꝙ res humido abundantes superfluo in locis orte siccioribus meliores: sicciores in locis siccioribus deteriores. Eteniʒ hermodactilus in locis natus humidis malus. Et similiter turbith & agaricus. Et dicitur ꝙ mezereō in locis termarum malus ē & venenosus. & similiter cucumer asininus colloquintida silr & absinthiū vicinū mari non est bonū. Et dicitur ꝙ scamonea corasceni est mala. antiochena bona.
¶ Et credo ꝙ dispositio loci vel aspectus regulantium nō similiter est hic. & ibi. Diuersitas aūt vel similitudo has vel illas incolumitat & eniʒ guaril et piper aque dissimilia meliora et humidum habentes superfluum. Similiter et turbith & agaricus et scamonea in simili meliora.
¶ Vicinitate etiam rei ad rem incolumiores uel nequiores dispositiones acquirūtur & in singularitate et pluralitate earum
rum

rum similiter.

¶ Sicut recte dicitur ꝙ hermodactilis squille aut raffani vi/cinitas vigorem prestat. et alasce epithimo & arbor glandes ferens polipodio scene et ruta.

¶ Et dicitur ꝙ febrã scamonee addit ad iniquitatẽ et silr la/cticiniũ uillosum & lapides polipodio & ozimũ epithimo.

¶ Et singularitas quidẽ cassiamfistulam facit bonam collo/quintidam aut nequiorẽ & squillã prauaʒ & cucumerẽ asininum similiter. Virtus enim diffusa remissior est aggregata vero sit pluris et scire debes quod magnitudo rei et puitas vir/tutis diffusionem et aggregationem facit: & ideo colloquin/tida melior magna.

¶ Cap. ii. de electione medicinarum que fit ꝑ cõprehensionẽ iudiciorum earum ſm posse ipsarum.

INquit Heben Mesue operatio medicine solutiue cum qđ agit ſm regulationẽ: quã sortita est fit per modum violentie. Neqꝫ enim educit: nisi quia nature vim infert.

¶ Non tñ cõmuniter: sed proprie: quia non materiã sed hãc educit materiã nisi effrenẽ habuerit operationem.

¶ Effrenitatis aũt in operatione causa est peccatũ in quãti/tate eius: sicut diximus.

¶ Et quoniam ſm plurimum omnis fere medicina laxatiua est de genere rerum venenosarum: cuius excessum natura nõ patitur: conatur tamen regule quod de motu eius est in solu tione ipsius in virtutes cordis inquantum ei possibile est. Et patitur sine estuatione: & lucta superfluitates corporis expelli: immo gaudet in earum eductione sicut exonerari mole si/cut si proprio motu expelleretur.

¶ Et ſm notiores modos purgatiõis fit illud duobus modis de quibus Hyppo. in primo lib separatorũ sermonũ mentionem fecit. s. ex agitatione que fit ſm stomachuʒ superius causat vomitum: aut ex perturbatione que fit ſm uentrem cau/sat fluxum: et fit illud rarius per vomitum.

¶ Et illud ideo quoniam medicina laxatiua perueniens ad stomachum non addit humorẽ quẽ euacuare debet penetrãdo ad ipsum sed virtute attractionis sigillata in ipsa attrahit

eligens

eligẽs:quod ex humoribus est ei propriũ attrahere & est cõ/paratio operationis eius ad materias comparatio magnetis ad ferrum charabe ad fustem et ad alia.

Attractio aũt non ẽ nisi ex uenis:& occultis ductibus corporis dõec humor euacuãdus ad stomachũ et ĩtestina repat.

Stomachi uero et intestinorũ natura grauata mouetur ut eos expellat. Repare autem ad stomachum ẽ rarius & repat faciens agitationem superius ad uomitum declinabit. Si quidem inferius ad ventrem.

Et repere ad intestnia:est illud quod est ẽm plurimũ. Et illud propter sex res· Prima est quoniã declinatio materieruꝫ plus est ad inferiora. Scd'a est qm̃ ductus & vie quibus membra superfluitates expellunt plus ad intestina: q̃ꝫ ad stoma/chum redundant. Tertia est:qa natura intestina fecit mẽbra esse expulsionis et non stomachuꝫ. Quarta est qm̃ melius est vt natura ad ignobilia q̃ꝫ ad nobilia membra materias transmittat. Quinta quoniam melius est:ut ex propinquioribus educat uiis. Sexta est: quia si materia ad stomachum repat: decentius est illam ad intestina expellere q̃ꝫ ad meri. Virtus enim naturalis inferiorem stomachi portam expulsioni: at/tractioni vero ipsum meri discreuit non expulsioni.patet er/go rarius naturam opus pharmaci per vomituꝫ celebrare q̃ꝫ per uentrem.Omnis eniꝫ operatio cui accidit ab eo a quo regulata est diuersio :infelix.

Amplius aũt scire oportet ꝙ medicinarum solutionẽ facientium alie sunt quarum proprietas est per vomitum educere:alie quarum per uentrem.

Educunt autem per uomitum quecunqꝫ ex proprietate habent:vt os stomachi superius debilitent:deinde morantes in ipso attrahunt ad ipsum ab epate & intestinis et aliis mem/bris & generant in eo agitationem cum subuersione. deinde contra motum naturalis uirtutis continuatur eius motus expellendi per os.

Per uentreꝫ aũt educunt medicine quecunqꝫ in stomacho manentes attrahunt ab epate & a membris humorem queꝫ attrahere est eis proprium ad intestina propter causas utili/

tatis

tatis quas modo diximus. Faciũtq; in ventre pturbationem: deinde iuxta modũ exigentie virtutis naturalis continuatur ei motus expellendi ad exteriora per anum. & hoc modo vomitiua est uomitiua: & uentris solutiua est solutiua.

¶ Et scire te oportet ꝙ uentris solutiua aliquando efficitur vomitiua: & aliquando econtra.

¶ Causa aũt primi: q̃nq; est ꝑpter dispositionem medicine q̃nq; est propter dispositionẽ que est in suscipiẽte q̃nq; ꝑpter dispositionem contingentem super utrumq;.

¶ Horum aũt primũ est si medicina est earũ que supnatant stomacho aut earum que nimis abhorrẽtur: aut qa est earuz que agitationẽ et pturbationẽ faciunt nimiã stomacho.

¶ Secundum aũt est exhibitio pharmacie super stomachuz debilem: aut exhibitio eius ei qui siccitatem tecum adherentium intestinis patitur: aut habet canaliũ & ductuum expulsionis coartationem. Et q̃nq; est causa huius impetus: uentositatis subleuantis corpus medicine.

¶ Tertium uero est commotio corporea: aut animalis super pharmaciã & fetor aspectus rei abhominabilis: et similia.

¶ Et vomitiuam q̃nq; inuenimus uentris solutiuam: adhuc propter illa eadem tria diuerso tñ modo se habentia.

¶ Primum est si medicina ipsa in se sit uelocis descensionis: aut sit cum admixtione rei delectationem facientes.

¶ Secundum uero est quia si medicina fuerit ei exhibita q stomachum habet fortem: aut quia suscepit eam super famẽ uehementem. quando stomachus est auarus: aut quia lenitatem nature habet.

¶ Tertiũ quoq; est distractio intentionis ad alia propter res delectantes exteriores.

¶ Et quia natura oĩa regulans facere discreuit sapiẽtius de re uomitiua solutiuam: ꝑpter illa que diximus modo.

¶ Adhuc aũt medicinarũ uomitum facientiũ: quedã faciũt illud leniter & sunt ꝑprie quecunq; preter hoc ꝙ magnã viz nature inferant faciunt uomitũ: quedã faciunt econtra.

¶ Leniter aũt uomitum faciẽtia sunt semen aneti. et atriplicis & semen nigelle: & semẽ rape: & semẽ radicis & raffanus

& sal

& sal & flos myrice: & semē cepe & assarum & similia.
¶ Mediocriter autem uomitum facientia sunt nux uomica & cartamus et baurach & sal gemma et sal indum & been magnum & similia.
¶ Laboriose aūt uomitum facientia sunt elleborus albus: & condisi & mezereon et been minus & catapucia et cherua & tapsia et harmel et cucumer asininus & similia. Quot modis fiat operatio solutiui.
¶ Inquit Heben Mes. Medicinarū educentium per uentrem operatio quattuor modis fit cum proprietate innata eis. Aut enim educunt dissoluendo sua proprietate sicut scamonea et turbith. Aut comprimendo sua proprietate: & exprimendo sicut mirabolani: aut lenificando proprietate sua sicut cassia fistula et tereniabin: aut lubricum faciendo proprietate sua: sicut mucillago psilii.
¶ Et ego dico ꝙ medicinis que de proprietate sua educunt dissoluendo sigillata est ꝫm plurimum uirtus attractionis & eradicationis.
¶ Attrahit em̄ a superioribus materias & eradicat ab inferioribus: reliquis aūt non sic. Debiliter em̄ huiusmodi uirtus est eis insita : nec agūt hec apparētur nisi parū: immo potius materias qbus obuiant: educūt et mēbruꝫ plus remotum: ad quod uirtus earum pōt pertingere est epar & caput et uix aliter ad caput: nisi quia forsitan materias ad ipsum salientes educunt & sic sunt causa iuuamenti per accidens..
¶ Vnde scire debes ꝙ medicinaruꝫ solutionē facientiū quedā sunt cā iuuamēti p se: quedā uero p accidēs. Dicimus aūt per se quecūqꝫ ex ꝓprietate & cōplexione iuuamēti cā sunt: sicut uerbi grā. tamarindorū cōplexio et ꝓprietas uerificatur oppositioni colere & turbith flegmati. Et dicimus per accidēs quecūqꝫ ad hoc discrepant. Qñqꝫ enim ꝓprie fit aliquid ab aliquo: quod est sicut nō debere uerificari ut faciat illd: sicut uerbi grā. scamonea infrigidat corpus cum sit calida: & facit illud: non qa calida: sed qa humorē caliduꝫ educit: ad cuius enim esse est fieri hoc & ad eius abesse est fieri contrarium.
¶ Et dico ꝙ posse medicinaruꝫ in materias est: qm̄ educunt
eligentes

eligentes quem ex humoribus est eis ꝓprium educere.
¶ Et dicũt quidã. quia quẽ augmẽtatum ex humoribus in/ueniũt educunt. Deinde alium qui est post ipsum in multitudine & errauerũt volentes p hec medicinas non educere cũ electione: & si veruz esset hic vtiqz ꝭm plurimũ oẽs flegma de ꝓpria educerẽt intentione: cũ sit eius excrescentia in cor/pore sup vtramqz coleram. Sed hec est illud ꝙ non creditur: imo dico ꝙ nõ humoris sed huius eductiua est. Qñqz enim expellit subtile ꝙ ꝓpriũ est ei expellere & grossum derelin/quit. & qñqz facit ecõtra Cuiuslibet enim earũ actio sibi de relicta: hec ex hmõi eligit & hec derelinqt. Actio eñi ꝓpria regulata est neqz trãsgreditur exigentiã rei passibilis & non omne: sed hoc tñ vel illud respicit nisi operatio sit effrenis. Huius autem sufficientiam scientia naturalis determinat.
¶ Dicimus autez ꝙ medicina omnis humorẽ primo: in quẽ ei agere est ꝓpriũ: educit deinde illũ qui ẽ in habilitate post ipsum & sic alium ꝭm ordinẽ. vltimo vero opatur illud in sanguinẽ quẽ vsqz ad postremũ nã recondit. & retinet sicut thesaurũ eius. cocta tñ expellit post longã ꝓhibitionem expul/sionis inquantuz ei possibile est Sed quem educit primo: & ꝓprie & suo iure regulata educit. alios sicut degenerans propter superfluũ opationis sue. & ꝓprie qñ effrenitat sicut di/ximus & accidit illud ꝓprie sicut si facile irascens incitetur vt furiat. Insiliet nempe tunc & transgredietur rectitudinem operationis vltra modum intentionis sue.
¶ Distinguẽdũ est aũt in posse medicinarũ in materias hoc modo. Medi. enim cui ꝓpriũ est colerã educere ipsaz educit. primo post ipsam flegma: post ipsum coleram nigram. vlti/mo agit in sanguinem & medicina eductiua flegmatis. pri/mo agit in ipsum post in coleram citrinam: post in coleram nigram. vltimo vero in sanguinem agit & medicina educti/ua colere nigre. primo educit ipsam post coleram rubeã: de/inde flegma. vltimo vero sanguinem.
¶ Neqz mirandum. nulli enim medicinarum proprium est de prima intensione esse sanguinis eductiuã. Custodit enim eum natura vsqz in postremum: nec desierit nisi coacta.

¶ Et ſi arguatur de ſanguine in quē cecidit corruptio & putrefactio dictum iam deſiiſſe eſſe ſanguinē. Inqt enim Gal. de ſanguine cui accidit: vt putrefiat. ſcire debes quoniā eius ſubtile tranſit in coleram citrinā & groſſum eius in melīaz. hos aūt educi poſſe per medicinam nulli dubium eſt.

¶ Educunt aūt ſanguinem: oīa ſoluentia vltime & effrenata nō ꝓprie: & hoc tribus modis. Aut qa ſcʒ medicina eſt earum que excoriant venas. Aut qa eſt earum que venarū orificia aperiunt apertione ſanguinem fluere faciente. Aut qa per eam peruenitur ad vltimum euacuationis ſicut diximus. Et ex rebus hoc facientibus ęſt aloe malus queʒ diximus & ſimiliter cucumer aſininus & centaurea: & colloquintida q̄ naſcitur ſola in planta ſua: & euforbium: & mezereon: & ꝓprie paruum & ſcamonea Coraſceni.

¶ Et ſunt ex medicinis que mundificant ſanguinem & clarificant eum ſicut lupullus proprie. & capillus veneris & rauedſeni & aqua lactis. & ꝓprie caprarū boni paſtus & ſuccus roſe: & caſſiafiſtula: abſinthium & fumuſterre & aloe: ſiracoſt. & affrodili & ſuccus eius & ſimilia.

¶ Medicine autem de proprietate principaliter educentes coleram citrinam ſunt aloe & ſcamonea & abſinthiuʒ & eupatorium & lupullus & mirabolani citrini & fumuſterre & ſpēs raued & aqua caſei & ſuccus roſarū: & viole & caſſiafiſtula & tamarīdi & prūa & pſiliū & tereniabin & ſiracoſt.

¶ Et medicine ꝓprie & principaliter educētes flegma ſunt chebuli emblici & bellerici & ſal gemma & colloqntida & turbit & ſticados & ireos & ſarcocolla & ben & cherua & yſopus ſicca & aſce & oppoponacum & ariſtologia & cartamus & centaurea & eupatoriū & agaricus & cucumer aſininus & hermodactili & ſerapinum & euforbium & ſquilla & ciminum & aſſarum & polium & vrtica & polipodiuʒ & zinziber & aqua caſei & mel: & zuccarum rubeum.

¶ Et medi. ꝓprie & principaliter educens coletam nigram ſunt he epithimum. ſticados & mirabolani nigri & polipodium: & ſcebrā: & lapis lazuli & lapis armenus & calamentum montanum: & ſcene & elleborus niger & ſal indus &

ſal napticus

sal napticus: & sal niger & similia.
¶ Et medi. ꝓprie educentes humores adustos sunt aqua casei & scene & mirabolani indi & fumusterre & cassiafistula & volubilis maior & lupulus & similia. Solutiue aũt aquositates educentes sunt turbith & asce capillus ve. & sal: & sal gemma & euforbium & cherua & aristologia & centaurea & cucumer asininus. Aquam autẽ citrinam educunt ireos & cucumer asininus & agaricus & serapinũ & mezereõ & scebran & est vstum & similia.
¶ Inquit He. Me. de posse autem medicinaruȝ & aspectu earum ad membra & ad superfluitates humorum in ipsis & mundificatione earum ab ipsis membris p ipsas medicinas dicendum est nunc.
¶ Quare scire debes ꝙ euacuandum materiarum facilius educuntur quecunqȝ in stomacho & intestinis site sunt. minus aũt quecunqȝ in mesaraicis & adhuc minus quecunqȝ in substantia epãtis sima. Difficile vero quecunqȝ in venis subtilibus. Magis vero quecunqȝ ꝓtellatione venarũ & mẽbrorum sunt. difficillime vero oĩum quecũqȝ in mẽbroruȝ iuncturis sunt & proprie dum diuturnãtur & figũtur in eis.
¶ Et diximus ꝙ medi. q̃ educũt soluendo posse hñt a remotioribus attrahere & a sũpioribus attrahunt & ab inferiorĩbus eradicãt & diximus ꝙ medicine q̃ educũt ꝭm alios modos minus hec faciũt ĩmo mãs potius qbus obuiãt educũt.
¶ Verum quelibet medicinarũ sigillatam habet proprietatẽ vt hoc membrum magis q̃ȝ illud respiciat. puta quedam de proprietate magis membra capitis respiciunt. & sunt he ꝓprie. Colloquintida & agaricus & sticados. & aloe & lapis lazuli: & lapis armenus & squilla & epithimuȝ & sal indus & chebuli mirabolani nigri & similia.
¶ Et sunt quedam que respiciunt membra anhelitus & pectoris: & educunt supfluitates eorum sicut agaricus: & alasce & ysopus: & volubilis & tereniabĩ: & cassiafistula & sarcocolla. & ireos. & colloquintida & similia.
¶ Et sunt que materias a splene educunt sicut agaricus: & scene & epithimum & elleborus niger & sticados & eupa-

torium. & absinthium: & sal indus & sal niger & calamen/
tum montanuz. & similia. & sunt que materias a stomacho
& intestinis educunt sicut absinthium & aloe & mirabola/
ni. & ea proprie que magis materias qbus obuiant educunt
sicut iam diximus. Et sunt quedaz materias ab epate & par
tibus eius educunt sicut agaricus. & aqua case & volubilis
maior & lupulus & reubarbarum & succus rosarum: & eu
patorium & succus eius & absinthiuz : & mirabólani & ta/
marindi: & fumusterre: & ireos: & mezereõ: & scene : & sce
bram: & es vstum & serapinum & sarcocolla & similia Et
sunt que materias educunt ab instrumentis iuncturarum &
partibus remotis sicut hermodactilus: sarcocolla & colloqn
tida: & turbith & oppoponacum: & sal gemma & sal indus:
& serapinum: & euforbium: & centaurea & cucumer asini/
nus & elleborus niger & pollipodium & similia. & sunt que
materias acute educunt ipsamqz mundificát sicut aqua ca/
sei & fumusterre & colloqntida & epithimũ: & agaricus &
pollipodium & mirabolani indi & volubilis & similia.
¶ De posse aũt medicinarũ ꝑm exigentiá dispositionũ tem
porum anni dicimus: qa dispositio temporis multum cali/
da aut multum frigida ab earum administratione ꝓhibet.
¶ Inquit eniz hyp. qñ sunt dispõnes anni super nos in aere
dñii canis. time molestiam in purgationibus . Et Gal. dixit
hoc esse timendum propter tria. primum qa inflámatur ma/
teria propter aerem calidissimum : & fit cã casus in febres.
Scd'm quia in mullitudine caloris virtus resoluitur & debi/
litatur conueniens est ex assumptione medicine illaz magis
debilitari. Tertium est qm̃ calor aeris est sicut calor balnei q
medicinas & virtutes earum ad exterius corporis declinare
facit. Inquit iterum Hyp . Si oportet purgari in estate debes
purgare que sunt superius. in hyeme vero que inferius sunt.
Et dixit Gal. ꝙ humores ꝑm dispositiones temporũ anni cre
menti & decrementi cãm hñt propter conuersionem rei ad
rem similem: vel elongationem abinuicẽ sibi. In estate enim
accidit multiplicari coleraz & est tempus dominii eius quia
calida & acuta facilem hñt additum ad superiora . Danda ẽ
igitur

igitur medicina hoc tempore que ipsam per superiora edu/cat. In hyeme vero multiplicatur flegma & est tempus abū dantie eius: quod qdem graue est: & inferiora petens. Dan/da est igitur medicine hoc tpe ipm per inferiora educens.

¶ Inquit. Io. vitande sunt in estate medicine que acuitatem hn̄t & educunt dissoluēdo: sunt enim facilis inflāmationis. & vitande sunt in hyeme q̄ soluunt lambificādo & lubricū faciēdo. Timetur enim sup primis casus in febres & excoria tiones & dissintheriam timetur sup aliis casus in fluxus & lī teriam. Et dixit q̄ tēporibus estus & frigoris medicine acui/tatem hn̄tes timēde sunt: timetur enim in vno excoriatio & febres & timetur in alio euacuatio superflua & dissolutio.

¶ Secunda intentio est canon in rectificatione medicinarū solutionem facientium cuius sunt due summe & prima con tinet quattuor capitula.

¶ Cap. primū prime summe de rectificatione medicinaruꝫ quot modis fiat: & de obseruandis in ea: & de rectificatio/ne cum eo q̄ opponitur eis proprietate sua.

INquit He. Me. differentias bonitatum & malignitatum medicinarum solutiuarum. iam in preteritis demonstra mus: expedit autem nunc earum tollere malicias aut saltem reprimere ſm meliorem modū possibilitatis & hec facimus de largitate dei benedicti cum eo q̄ frangit malicia & exces sum earum: & acquirit ei dispositiones incolumes.

¶ Et hoc duobus modis: aut enim illud facimus cum socie tate alterius medicine aut cum bonitate que acquiritur eis per artem. Et debes intelligere societatem rem virtutem ha/bentem opponentem ei quod ex medicinis solutionem faci entibus timetur.

¶ Et fit illud tribus modis sicut inquit Demo. aut cum obie ctionibus in emendatione maliciarum eaꝝ que innate sunt a proprietate sua: que sunt venenositas & inimicitia rei vite cum re que etiam opponitur proprietate aut cum obiectioni bus earum complexionibus in permutationem calidi frigi. & hu. & sicci: aut cum obiectionibus in corrigendo effectus earum quos dicemus post.

¶ Sed crede altiora rimanti: qa hoc non sufficit: nisi duo super his obseruentur. Primum est vt sigillent sibiinuicem res quarum precessit rememoratio in earūdem proprietatū cōcordia: vt fiat ex eis: post pacez obiectionē virtus vna: sicut verbi gratia. zinziber sigillat turbith virtutem mirabilem: & raffanus hermodactilis. Raffani autem cum turbith inutilis est permixtio. Non eñ radicaliter sibi concordāt: & adhuc verificatur. Scamonee propriū est ledere cor: & eo ꝙ est calida habilis inflammari: & ꝙ est multe dissolutionis. Verum ambra cōfortat cor: & cristallus extinguit inflāmationez: & galla congregat dissolutiones mēbrorum: sed non est condigna eorum cū scamonea permixtio: nō eñ sibiinuicē sigillāt ad cōcordiam: scientiā aūt cōcordiarum proprietatum quis tradidit & sigillationem sibiinuicem rerum: inquirat ergo prudenter sapiens & consulat doctos sollicitos rerum scrutinia tractare harum illarumqz.

¶ Secundū aūt est cōsulte attendere ꝑportiones in rerū obiectionibus: & ad hec sibiinuicez sigillantibus: ex hoc eñ resultat ex diuersis in vnū medicina cōsolata post pacem omnis diffidentie habēs bonitates solēnes. Quicqd aūt de proportionibus competit dicere dicetur post.

¶ De rectificatione medicinarum cū eo quod opponitur eis proprietate sua.

INquit Io. Mesue. Acquirimus medicinis solutiuis proprietates laudabiles cum re que opponitur eis proprietate sua habente virtutem cuz aspectu super alicuius rei malicia & non super alia & vocatur hec virtus quam res sortita est a specie sua. Differunt tamen hec & illa. Acquirimus autem eis bonitatem sic tribus modis. Aut enim addimus in virtute earum. Aut permutamus maliciam earum aut melioramus operationes earum.

¶ Canon primus.

ADdere autez oportet in virtute medicinarum: quarum operatio debilis est per aliquod eis adiunctum: quod quidem faciat operationem earum virtuosam sigillatione proprietatis sue cum ipsis: & commensuratione vnius ad alteram

teram: & efficitur illud nō: qa calida aut frigida: sed qa talis sicut diximus: ꝙ corallus sanat stomachū: & peōia epilepsiā non qa frigidū alterū: aut qa calidum: nec qa graue aut qa leue: sed qa dotatū sic: & dicitur ꝙ serpens facit iuuenescere & magnes attrahit ferruꝫ. Similiter & de aliis dicūtur alia.

¶ Et debilis quidem est virtus medicine aut diminuta duobus modis aut qa debiliter opatur & minus ꝙ̄ oportet: aut qa tarde opatur & efficit opationem suā: qñ oportet corpus occupari: aut cibo: aut somno: & aliqñ opatur in die secūdo & aliqñ mouet & non educit: & aliqñ rem cibalem destruit trahens eam secum indigestam vel quādo incipiebat digeri.

¶ Si aūt medicina debiliter operatur: & efficit operationeꝫ suā incōpletam aut operatur minus ꝙ̄ oportet: sicut turbith: quod in veritate educit de flegmate: ꝙ est subtile tm̄: & sicut epithimū de quo nisi ꝙ̄titas magna exhibeatur. nō soluit nisi parū: aut non soluit & sicut tereniabin: quod debiliter soluit & sicut hermodactilus & alia plura conuenit confortari virtutes eorum cum eis que patiūtur sese: vt sigillatim virtus ex eis resultet: completam faciens operationem.

¶ Sicut verbi grā. Si confortetur turbith cum zinzibere proprie tunc educit flegma grossum & cruduꝫ chimū. Solus vero non operatur illud & si cōfortetur epithimū cuꝫ aqua casei: aut mellis: aut iungatur ei sal indus: aut sal gemma: aut mirabolani nigri eius operatio magnificabitur. Et si confortetur tereniabin cum aliquo sicut alhasce aut ameos: aut cardamomo soluet solutione laudabili complete. Et si adiūgatur hermodactilis ciminum: aut piper aut fiant ex puluere eorum & succo squille aut raffani trocisci eorum operatio erit sublimis educendo materiaꝫ grossam & viscosaꝫ ab instrumentis iuncturarum.

¶ Si aūt medicina tarde operetur: & operationem suaꝫ efficit post tempus extensuꝫ: sicut agaricus: & aloe: & hermodactilus: & turbith: & similia. erit eis admiscenduꝫ aliqd quod operationē facilē reddat: & festinare faciat: sicut verbi grā. Confortatur agaricus cum secaniabin: et sal gemma. Aloe autē cuꝫ speciebus alefanginis. Et hermodactilli cum squil/

la & raffano. Et turbith cum zinzibere proprie.

℄ Canon secundus.

PErmutamus aũt maliciam medicinarum cum rebus il/lud proprietate facientibus. Cõis autem medicinaꝶ ẽm plurimum malicia est facere senescere corpus: & frequentã/tibus illas lesionem afferre principalibus membris que sunt minuere virtutum. & earum motores debilitare: qui sunt spi ritus & calor naturalis. Inducitur ergo nobis necessitas ad/miscere medicinis solutionem facientibus res quarum pro/prietas est confortare cor & membra principalia: & afferre eis dispositiones laudabiles: & cum hoc auxilio acquiritur corpori reiuuenescentia: & incolumitas.

℄ Res aũt quaꝶ auxilio facimus hoc sunt medicine cordia les & stomathice & cerebrales & alie alioꝶ principioꝶ con/fortatiue note. Verum suus oĩbus his canon est: vt confortet cor in omni euacuatione: & hec debet esse intentio prima. Primus eñ occursus oĩum accidentiũ occurrentium corpo ri est ad cor tanq̃ ad basim vite. scd'a intentio debet esse cõ/fortare stomachũ tanq̃ susceptorẽ. Alioꝶ aũt cõfortationeꝫ prosequi debere non est principalis intentionis nisi proprie quando oportet ex aliquo eorum materias euacuare.

℄ Medicinaruꝫ aũt cordiales virtutes quattuor modis sunt eligende. Sunt enim q̃ confortant tñ. vt poma dulcia & aro matica & xiloaloes & doronigi & similia. Alieque comple/xionem alterant: aut calidam sicut si iungitur scamonee ro sa & sandali & similia. Aut frigida sicut si iungitur tamarin/dis macis & similia. alie vero cum hoc q̃ confortant etiam iuuant ad soluendum: sicut succus rosarum & violarum & emblici & similia Et alie sunt que minunnt de medicina so lutiua excessuꝫ in solutione & acumine sicut charabe & spo dium: & similia. Medicine quoqꝫ stomathice medicinis solu tionem facientibus miscende sunt: vt virtutũ naturalium mi neram in eo cõseruent & temperent: talia sunt mastix spica & similia: & vt pmutent cõplexionem cũ eo quod conuertit regimen ad alteratiõẽ cali. aut frigi. humi. aut sicci. sicut in talibus medicinarum stomathicaruꝫ eligere potes amplius

& de

& de medicinis cerebralibus dicimus idem. Inqt Gal. Plurimi medicorũ fecerunt hieras cum nuce muscata. Considerãtes qm̃ confortat nux muscata cerebrum & neruos. Et simile huic facit sticados & gallia & castoreum: & similia. Et similiter diximus de medicinis epatis: & aliis mẽbris ꝓpriis & tibi superest eas inuenire in tabulis medicinarũ simpliciuꝫ.

¶ Canon tertius.

MElioramus autem medicinarum operationes in permiscendo cum eis rem: que proprietate sua faciat virtutem earum peruenire ad membrum cuius materiam euacuare intendis.

¶ Et sciuisti ꝙ virtus est que regulat & distinguit inter virtutem rei & virtutem medici vero solũ est porrigere naturã cũ melioris tñ permixtionis sibiinuiceꝫ rerum modo. Fecit eñ deus bñdictus vt ꝰm rerũ assumptaꝝ ꝓprietates natura lineet & distinguat. aliter tñ & aliter: sicut verbi grã. agaricus cũ ꝑmixtione sticados: aut acori verificatur mẽbroꝝ capitis egritudinibus valere. Cũ endiuia ꝟo vel cuꝫ tarassacõ & spica ad epar. Et cũ halasce & ysopo ad pectus. Cõfidimꝰ ergo ꝙ nã mãdat ad loca diuerse necessitatis hoc & illud.

¶ Quare hec sunt sicut amminiculãta: inter q̃ natura sapiens distĩguit & separat: sicut verbi gratia. Porrigitur & quadratus: & linearis lapis artifici: sed quadratum ad anguluꝫ: & linearem ad rectum deputat. Verisimiliter quidem de natura confidimus: ꝙ ꝰm necessitatis administrate rei exigentiam porrigit his vel illis.

¶ Fellicitamus ergo medicinas hoc modo in permiscendo scilicet eis que ipsarum virtutes ad membruꝫ cuius materiã euacuare querimus: ꝑuenire faciunt. Et ꝙ superius diximus medicinas: quarum virtus his vel illis membris appropriatur. Volumus autem nunc hic societates faciẽtes virtutes earum peruenire ad membra ostendere.

¶ Sicut verbi gratia. Ad mẽbrũ capitis faciũt facile peruenire virtutes solutiui: nux muscata ꝓprie peonia & sticados & acorus: & xiloaloes: & sal ĩdus: sal gẽma: & balsamus: & lignum eius: & semen eius: & anachardus: & thus: & lauda

num

num:et buthur ſcenden:et myrrha:et camedreos:et camepi theos:et ſquinantum et ſquilla:et ſpica:et caſtoreum:et gē-tiana:et haſce:et yſopus:et aſa:et grana pini:et pip: et maiorana:et ſerapinum. Ad membra autē pectoris et pulmonis facile faciunt peruenire virtutes ſolutiui : yreos et alaſce et yſopus:et crocus:et liquiritia:et ſuccus eius:et paſſe:et capilli veneris:et ſquilla:et ameos:et cordumeni : et ſuccus caulium : et ius antiqui galli et naſturcium:et amigdale : et perinee:et pulmo vulpis:et ſiſeleos:et auellane:et oppoponacū et myrrha:et ſerapinū:et raffanus:et calamus aromaticus et affodilus:et volubilis maior:et laurus:et calamentum :et auina:et viole:et ariſtologia:et dragagantum :et gummi :et olibanum:et mel:et zuccarum:et morum: et fenugrecum:et praſſium:et lilium:et ſimilia. Res vero que faciunt peruenire virtutem ſolutiui ad epar facile ſunt: ſpica:et aſarum : et aniſum :et feniculus:et endiuia:taraſcon:et amigdale amare:et folium:et daucus:et eupatorium:et abſinthium: et lacca:et cuſcute:et grana quattuor cinamomum:et ſparagi : et aqua ciceris:et camedreos:et arnogloſſa:et volubilis:et yreos:et laurus:et ſquinantum:et camomilla : et fumuſterre:et aqua caſei.ſuccus feniculi et petroſilini:et polium:et ſquilla et vinum:et ſimilia. Facientia vero peruenire virtutem ſolutiui ad ſplenem ſunt daucus et calamentum:et ſpica : et tamariſcus et capparis:et burchomariem:et cortex ſalicis : et ſal gemma:et ſal indus yreos.et acorus:et praſſiū: et rubea cum qua tingitur:et abſinthium:et eupatorium : et aniſum: et feniculus:et ſparagus:et cuſcute:et ſcolopendria: et ſquilla:et aſarum:et volubilis:et ſcordeon:et agnus caſtus: et camepitheos:et amigdale amare:et ariſtologia:et ſimilia. Ad membra autem iuncturarum facile faciunt peruenire virtutem medicine:ſicut zinziber:et armel ſquilla:et aſa:et opponacum:et tapſia:et aqua porri:et ſuccus caulis : et cordumeni:et acorus:et tria pipera:et ſcordeon :et camedreos:et camepitheos:et haſce:et amomum:et poliū:et ſimilia. Que autem ad alia membra virtutes medicinarum peruenire faciunt collige ex tabulis medicinarum ſimplicium .nos autē

famoſiora

famosiora scripsimus et que sunt sicut radix.

¶ Capitulũ.ii.de rectificatione medicinarũ cũ eo quod opponitur eis complexione sua.

INquit Heben Mes.opponimus autem medicine excedenti cum complexione sua conuertendo regimen ad permutationem ipsius cum opposito eius quod timetur ex cali.frigi.humi.et sic.et commensurationem rei ad rem secundum exigentiam possibilitatis vnius ad alteram. Sed hoc determinare non est presentis inquisitionis.sed inquirat huiusmodi plenitudinē habere cupiens:et legat librum Hali senis:et librū alchindi.

¶ Capitulũ.iii.de rectificatione medicinarũ cũ eo ꝙ opponitur eis cum effectu suo.

INquit Heben Mes. Opponimus autem malis effectibus medicinarū. et sunt proprie praue dispositionis: quorum quandoqꝫ fit consecutio: et proprie quando medicina est earum que habent prauitatem in operibus suis quas sciuistis. Sunt vero huius timorosi effectus deterrentes naturam.

¶ Et sunt hi conturbatio subuersio anime: mordicatio stomachi:generatio ventositatum: acuitas inflatio: serrositas: excoriatio:apertio orificiorum venarũ:attractio superflua: lubricitas viscerum: congelatio:desiccatio corrugatio inuiscatio:vel adherentia :oppilatio: coartatio:et similia: quorum precessit rememoratio.

¶ Et opponimus eis cum adiutorio rerū obiicientium eis effectu suo. Et ad hoc plerũqꝫ auxiliantur nobis res incolumitantes et meliorantes eas:aut odore suo:aut sapore: aut cũ dispositionibus que sunt ex parte substantie.

¶ Et sciuisti ꝙ boni quidem odores incolumitant medicinam. Sedant enim agitationem et nauseam: et confortant cor et cerebrum:et dilatant animam:et generant gaudium. Fetidus vero odor aut grauis facit horum contrarium. Et oppositio quidem redolentium calidorum aut frigidorum: cōmensuranda est cum medicinarum obiectionibus et earum equidistantiis.

¶ Auxiliātur

¶ Auxiliant aũt adhuc nobis ĩ emẽdatiõe medicia℞ res ƀʒ dr̃ias saporũ cõsiderate: q sunt sapor acut⁹: amarus: salsus: dulcis: vnctuosus: insipidus acetosus: & stipticus. frangunt enim quod timeẽ ex multiformib⁹ medicinarũ excessibus.
¶ Res enim acuta adiuuat in carminando & resoluendo quod de ventositate per medicinas acquiritur. & hac intentione species acute alefangine miscentur eis. Subtiliant enim et resoluunt ventositates: sicut recte proprie daucus. & piper longum et feniculis miscentur scamonee & feniculum & anisum & polipodium & similia. et plurimũq3 adiuuant incide ddo corpus humoris viscosi & grossi & facilitãt ad expellendum id in quod forsitan non poterat operari medicina sicut qui squillam hieris magnis admiscuit recte operatus est. vt ex hoc materias difficilis eradicationis euacuẽt. Et plurimumq3 res acuta preparat: vt a remotioribus medicina trahat sicut tapsia. & proprie in pillulis fetidis & pipera in hieris. Et qñq3 medicinam tarde operationis aut debilis facilem reddit: & festinare facit. His enim intensionibus felicitatur virtus turbith in permiscendo cum ipso ʒinʒiber & cum hermodactilis raffanuʒ. & cum carthamo cordumenum. necessario autem congelationẽ remouet: opilationes aperit. & acquirit medicina virtutem facilem penetrandi q̃ʒ uis per se nõ facere illud sicut scordeõ in magnis medicinis & diuretica acuta in eis similiter.
¶ Res auteʒ amara adiuuat in soluendo: & est de bõis miscibilibus cum medicina que soluit acuitate. & enĩ opponũtur sibi ex parte substantiarũ: & reprimunt sese: & cum hoc sibiinuiceʒ in soluẽdo iuuant. & ꝑpter hoc subtiliter opat⁹ est qui scamonee aloe miscuit. nam se in idip̃m rectificant.
¶ Adiuuat etiam res amara in confortando stomachum & ventositatem carminando.
¶ Acquirit etiam medicinas esse preseruatiuas a putrefactione: immo remouet eam virtute & confortat corpora.
¶ Res vero salsa omnium debiliter & tarde soluentiũ: confortatiua est: & propter hoc prudenter opera us est qui sal gemma cum agarico misceri docuit: aut alias species salis et

similiter cum epithimo: & cum aliis multis. vigorant enim operatiões ipsarũ & felicitant licet acquirere faciant huius modi exiccationem: & cadere in sitim. Et in quibusdam cõturbationem faciunt & in quibusdam sedant.

¶ Et res qdẽ salsa & vẽtositates dissoluit: & acqrit medicis subtilitatẽ & facilitatẽ. & esse facit icisiuas necnõ & p̃seruatiuas a putrefactiõe: imo remouet eam exiccare. hũiditates submersas: & ibibitas & icidere adherẽtes viscosas & grossas & hec est eius ꝓprietas & remouere opilationes.

¶ Res quoqȝ vnctuosa adiuuat in lubricuȝ faciendo: lubricam enim magis lubricam reddit. adherentẽ vero vel aptã adherere silr rubricare facit acuitatem frangit & serrositatẽ & asperitatẽ lenit. Medicine quoqȝ tarde opationis habilitatem acqrit faciens cito descendere q̃uis in quibusdã sit ex facientibus nauseam & debilitantibus stomachum.

¶ Res aũt dulcis medicĩas delectabiles eẽ facit. & est sicut fundamẽtũ & mã rerũ miscibiliũ: & facit medicĩas acqrere esse lauatiuas: abstersiuas & mũdificatiuas Horribilitatem autẽ medicinarum remouet: & conturbationem sedat. Acuitatem vero & serrositatẽ frãgit. sed medicinam tarde operationis confortat & adherentiaȝ remouet: & lubricare facit: corpus quoqȝ confortat. licet in quibusdam inflãmationem generet & ventositates.

¶ Insipida vero res adiuuat in lubricum faciendo: & extinguendo inflãmationem: & frangendo acuitatem: & remouẽdo serrositatem & mordicationem.

¶ Res quoqȝ acetosa adiuuat in incidendo: & cuȝ hoc etiã frangit inflammationeȝ medicine: & sedat mordicationem & acuitatem & facit eam acquirere subtilitatem & penetrationem: & sedat conturbationem & nauseam & confortat stomachum calidum & corpus & sedat inflammationẽ cordis per medicinam acquisitam.

¶ Res vero stiptica medicinarum omnium virtutes & operationes felicitat: confortat enim cor & stomachum & corpus: sedat aĩam a subuersione: & a nausea. acuitateȝ frangit & inflãmationem & opponitur medicine: cuius proprietas

est apire

est apertire venas apertione sanguinem manare faciente: & excoriare viscera & ei que est superflue attractiõis & ei que in visceribus lenitatem multiplicat.

¶ Et est de melioribus miscibilibus in medicina que soluit cum acuitate.

¶ Et hoc tribus modis. primũ quia opponitur sibi ex parte substantiarũ. & ꝰm aliqd ex parte qualitatũ. frãgit enim res stiptica acuitatẽ: sicut diximus: & inflãmationẽ ꝓpter quod laudauerũt verificatores scamoneaꝫ: que assatur in citoniis & cõmixtionem ex eis. Secunduꝫ quia ex cõmixtione huius sit compressio & facilior a corpore medicine expulsio. Propter ꝙ verificauerunt effectũ scamonee: & qui eam cum mirabolanis miscuerunt. Tertiuꝫ: quia non fit impressio nocumentorum cordi & membris nutritis ex admixtione stipticorum cum medicina sicut superius diximus.

¶ Et vniuersaliter quidem omnibus medicinis associata earum operationem incolumitat.

¶ Et res quideꝫ dulcis omnibus medicinis preterq̃ꝫ salse iuuamentum prestat.

¶ Et vnctuosi quidem cum acuto bona est pmixtio: & cum amaro. & cũ omni serrositatem facit & excoriationem & ꝙ non facile lubricat: & ꝙ mordicationem generat. Inutiliter vero cum re dulci & re insipida: sed cum re acetosa est pronior ad vomitum et subuersionem.

¶ Rei aũt acetose cum medicina acuta vtilis est pmixtio et cũ dulci: et cũ omni re inflãmabili: et mordicatiua. Inutilis vero ẽ cũ amara et salsa et stiptica et excoriatiua et serrosa.

¶ Rei vero insipide cum acuta & amara & salsa vtilis est pmixtio et cum serrosa et excoriatiua et inflãmatiua: et mordicatiua. Inutilis vero cum stiptica.

¶ Rei quoqꝫ salse cum acuta et amara et dulci et vnctuosa inutilis est permixtio: nisi cũ his ꝓprie quorum operatio est debilis: indiget tñ cõfortatione. Sunt enim acutum et salsuꝫ confortatiua: omnium debiliter et tarde soluentium.

¶ Rei autẽ amare et acute ꝰm aliquid vtilis est permixtio: inutilis vero cum re salsa et omni faciente excoriationem:

et serrositatẽ

et serrositatem et desiccationem.

¶ Sunt ēt ex rebus: que ₰m conditionē substantiaꝝ adiuuāt ad remouendū maliciā medicine sicut res conglutinatiue et habētes viscositatē. Hec em̄ opponūtur medicinis quarū ꝓprietas est excoriare viscera et aperire venarū orificia: sicut recte dicimus misceri dragagantum: aut masticē: aut bdelliū cum aloe et colloquintida et cucumere asinino et similibus. Et dixit quidam ꝙ laudanum ad ista est mirabile: et ꝓprie permixtum cum colloquintida et pauco oleo rosato et alii adinueneṙunt alia sicut in partibus dicemus.

¶ Cap̄.iiii. de proportione rerū sibiinuicem iungendarum.

INquit Io. He. Me₰. modum autem et proportionem attē di oportet in permixtione sibiinuicem rerum quarum ꝑ/cessit rememoratio vt consoletur medicamen ex diuersis ꝓ/prietatibus sigillantibus vnam virtutem. Et erit intentio no stra hic comprehendens exigentiam q̄titatem medicinaruꝫ in consolatione vnius ad alteram per considerationem pro prietatum tm̄. Quomodo aūt consolentur m̄edicine p com prehensionem exigentie quantitatū et qualitatuꝫ earū lege librum Hali senis: et Alchindi et inuenies. Consideratio au tem q̄ꝫ breuiter hic intendimus fit hoc modo.

¶ Omnis medicina solutionem faciēs: aut est fortis virtutis aut debilis: aut mediocris. Voco aūt virtutem posse medici/ne quo impressionem efficit in corporibus nostris et posse q dē huiusmodi forte ē: sicut diximus in medicinis multe acui tatis: sicut est scamonea: euforbium almezereō et similia: de bile vero in eis que ad latus declinant incolumiū sicut sunt medicine dulces: sicut viole et cassiafistula et tereniabin et si milia. Mediocre autem inest eis que sunt debilis acuitatis et debilis amaritudinis et que sunt inter illas inter quas etiam sunt gradus et eleuationes in bonitate: et malignitate plus vel minus.

¶ Adhuc autem omnis res que est sicut bezahar in emenda tione medicinarum solutiones facientium: aut est magni iu/uamenti: aut parui: aut mediocris.

¶ Voco autē iuuamētū omne illud quod medicine solutiue

obiicitur: aut quo ꝟtus regitur: aut mala cōplexio remouet.
¶ Et qdem magni iuuamenti rem dico: in qua intentiones oēs aggregātur quas diximus: cum hoc ēt ꝙ pōt effici nutrimentum nostri corporis sicut res dulcis. Parui aūt iuuamenti rem dico in qua vnā vel duas ex intentionibus quas diximus inuenies: ꝑter hoc ꝙ possit esse nutrimētū nostri corporis immo est ad alterandū & permutanduȝ tm̄: sicut est res acuta: res amara res salsa stiptica & similia. Et voco rē mediocris iuuamenti in qua plures ex intentionibus predictis inuenies: cum hoc etiam ꝙ ſm aliqd potest effici nutrimentuȝ nostri corporis sicut res vnctuosa: aut res insipida & res in qua simul dulcedinem: & ponticitatem est inueniri sicut sunt dactili & citonia: aut dulcedinem cū acumine sicut mel aut dulcedinem cum acetositate sicut muza: aut dulcedineȝ cum insipiditate sicut poma.
¶ Pone ergo sic. qm̄ oportet aliqn̄ medicinam fortis virtutis misceri rei magni iuuamenti: & tua interest post pacem omniū proprietatū adhuc modis proportionum ad cōcordiam consolari hoc modo expedit augmentare eam: que est magni iuuamenti propter beneficiuȝ quod de ea creditur & minuemus eam: que est fortis virtutis timentes lesionem in corpus propter fortitudinem impressiōis sue: erit ergo sic. ꝙ rem magni iuuamenti augmentabimus. Medicinam autem fortis virtutis minuemus.
¶ Et hoc est quod Democritus voluit dum dixit. Oportet aūt vt medicinam fortem debilem facias quod est quia medicina consolatu concordantiis & proportionibus est incolumior: sicut etiam non consolata iniquior.
¶ Verum si iungēda est medicina fortis virtutis rei pauci iuuamēti minuemus medicinā fortis ꝟtutis ꝓpter illud quod diximus: & rē pauci iuuamēti minuemus siľr: qa non acquiritur p eam nisi intētio vna. & est alteratio vel permutatio.
¶ At si iungenda est medicina debilis virtutis rei magni iuuamenti augmentabimus medicinam debilis virtutis non timentes de impressione eius in corpore: immo oportet ꝙ virtus eius per subadditionem in quantitate ipsius vigoretur.
sicut

sicut adhuc dixit Democritus. Medicinam autem debilez in quit fortem facias & post hoc augmētabimus rem magni iu uamenti propter illud quod diximus.

¶ Si autem iungenda est res pauci iuuamenti medicine debilis virtutis augmentabimus medicinam debilis virtutis ꝑpter illud quod diximus: et minuemus rem parui iuuamenti propter illud quod etiam diximus. & hoc est illud quod de proportionibus scire oportet. Alii autem dicunt alia ꝯm intentiones diuersas.

¶ Cap. primū summe secunde de modis rectificationū medicinarum cū beneficiis. & primo de modis coctionis.

INquit Ioan. Meſ. dispositionis acquisite per artem reprimunt maliciam medicinarū solutionem facientium. Auxiliatur enim ars nobis quattuor modis Aut decoquendo: aut lauando: aut infundendo: aut triturando.

¶ Et dico ꝙ decoctio alia est: que est sicut elixatio: & alia ē que est sicut assatio.

¶ Elixatio aūt adiuuat in resoluendo humiditatē supfluam medicine & maturādo & carminādo ventositatem grossam aut mordicatiuā facientē subuersionē & nauseā: & motus laboriosos in corpore frāgitqȝ acuitatem & excessus serrositatis. & excoriatiōis et propter hoc laudatur scamonea cocta in pomo aut citonio aut demum in vase vitreo cuȝ succo rosarum & oleo amigdalarum: sicut dicemus iam.

¶ Excessus autem attractiōis superflue: & iniquitatis reprimitur in lixatione: sicut qñ decoquimus aliqđ eoruȝ: de quorum malicia formidatur in cōcauitate alterius rei: & remanet virtus eius in illa refracta. Sicut verbi gratia: figimus fustem ellebori in radicē raffani: & post coctionē eius in cinere propinamus raffanū habenteȝ virtutem ellebori repressaȝ & decoquimus scamoneā in robub: & syrupis: & propinamus rob. & syrupum habentem virtutē scamonee: & hoc est illud quod vocant philosophi serapionem rei ꝯm specieȝ a re que est ꝯm materiam.

¶ Amplius aūt qñqȝ medi. multarū reprimimus maliciam decoquendo eas in succis & aquis herbarum et seminum &

rerum aliarū vt suscipiant pmutationē a virtutibus earum.
¶ Verum tibi superest scire medicinas que debilem coctio/ nem suscipiunt: aut fortem omnia enim quorum virtus faci/ le resoluitur: aut sunt debilis texture: aut virtutem hn̄t posi/ tam in supficie debili coctione indigent: supflua enim coctio resoluit virtutem sicut viole ꝓprie: & semina quattuor & ca pillus veneris: & epithimum & vniuersaliter oēs flores: & q̄ contrario modo se hn̄t cōtrarie & q̄ medio modo: mediocri ter & oīa que acumen habēt decocta sunt mitiora. decoctio enim frangit virtutem earuꝫ. si forsitan sit virtus alicuius po sita in superficie: aut debilitata. & oīa que sunt grosse substā tie coctio acquirit eis facilitatem. & omnis medicina cocta ꝺm artem & legem ꝺm plurimum est facilior.
¶ Veruꝫ neqꝫ per decoctionem fit iuuamentum in his que soluunt lambificando & faciendo lubricum de quo sit val/ de curandum.
¶ Et qn̄ permiscentur medicine diuersarum intentionuꝫ: & queris ex eis virtutem compositam decoctio facit eis melio rem modum permixtionis: vt ex summa earum resultet vir/ tus insita faciens operationem concretam & si sit vna ex eis debilior quam altera oportet vt gradatio in decoctione ea/ rum fiat plus: vel minus sicut dicitur.
¶ Et decoctio quideꝫ impetuosa & inflāmatiua resoluit vir tutem medicine. Quare tua interest decoquere cōmensuran/ do calorem: & proportionando illum substantiis rerū & vir tutibus debilibus: vel fortibus.
¶ Assationis aūt in frixoriis & in patella officium est qn̄qꝫ addere in virtute medicine sicut qn̄ assatur squilla. & fit ma/ gis solutiua. & qn̄qꝫ minere in virtute: sicut verbi gratia assa tur psilium fit humiditas eius minus lubrica: minus soluens & assantur plura: vt mitiora fiant & qn̄qꝫ per assationē vna duarum virtutum reprimitur & vigoratur altera: sicut verbi gratia. In mirabolanis & reubarbaro est virtus solutionem faciens & contractionem. In eorum autem decoctione mi/ noratur virtus faciens solutionem: & vigoratur virtus cōtra ctionem faciens: & in ben est virtus vomitiua: et virtus edu/
cens p

cens p ventrem. Duz aũt assatur maturatur ipsius humiditas superflua baurachia faciens subuersionem: & nauseaz: & remanet ei virtus solutionem faciens.

¶ Cap.ii. de modis lauationis medicinarum.

Dicimus ꝙ per modos lauationum multipliciter acquiritur bonitas medicinis.

¶ Interdum enim per lauationem remouetur supficies acuminis alicuius medicine: sicut qñ lauatur semen vrtice cum aqua aut mucillagine dragagãti ne guttur: aut partes p quas transit adurat: & sicut lauatur sal nacticus cum aqua cucurbite: aut cum simili hac intentione.

¶ Et qñqz lauamus medicinã vt abscindatur altera virtutũ suarũ ab ea: & proprie malignior deterrens & remaneat ei melior operationũ suarũ & ĩcolumior sicut ꝓprie lauamus lapidẽ lazuli & lapidem armenũ vt soluant p uentrẽ tm̃ & sine angustia. Non loti vero p uomitum & p uentrẽ soluunt & cũ molestia: & sic ẽt lauamus laccam: vt sit minus solutiua: et remaneat ei ut sit oppilationuz aperitiua & lauamus aloem. Non lotus enim magis laxat: & minus confortat membra nutricationis. Lotus uero facit contrarium.

¶ Et sunt medicine que uirtutẽ positaz hñt in supficie quẽ si lauentur tollit sicut tarassacon & endiuia: & rosa et similia.

¶ Et qñqz lauamus ubi oportet abstergere ptes ĩmundas.

¶ Et quãdoqz lauamus aliquid ut magnificetur uirtus eius sicut luuamus aloem cum aqua specierum aromaticarum ut magis confortet. & lauatur cũ aqua rerum solutionem multiplicantium sicut turbith & agaricus. & similia ut magis soluat. & lauatur cum aqua bdelii aut dragagãti: ut non imprimat lesionem apertionis uenarum apertione qua fluat sanguis & scire oportet ꝙ res de lauationibus sustinet quantuz uirtus eius patitur plus aut minus.

¶ Capitulum tertium de rectificatione medicinarum cum modis infusionum.

Inquit Heben Mesue acquiritur bonitas medicinis per infusionem. Quandoqz enim res nancißcitur dispositionez per illam. qñqz derelinquit eam in re in qua infunditur.

¶ Acquirit aũt res dispositionem per infusionẽ. Nã quãdoqʒ reprimitur aliquod de malitia sua: sicut verbi gratia. Abscinditur superficies acuminis: & ferrositatis ab almezereon & alscebran ex earum infusione in aceto: & sicut turbith infusum in lacte nuper mulso & exiccatum: rectificatur ab eo: & abscinditur esse conturbatiuum.

¶ Et quãdoqʒ infusio addit in virtute medicine: sicut infunditur turbith in succo cucumeris asinini: & magnificat virtus eius in educendo materias a remotis. Et infunditur hermodactilus in aceto squille: aut succo eius: aut succo raffani & acqritur eis virtus magna in iuncturis. & infunditur agaricus in secaniabin. & fit vigorosior.

¶ Et qñqʒ facit infusio medicinam esse lubricaʒ. sicut qñ imbibitur colloquintida: & ꝑprie interius eius in glutino draganti: & facit ne adhereat villis stomachi & pertrãseat: & nõ noceat ano & vesice: & sicut ĩfunditur scamonea in oleo violato & similia.

¶ Relinquitur autem dispositio rei per infusionem in re in quã infunditur: qñqʒ res humiditatem hñtes recipiunt virtuteʒ rei submerse in ipsis: sicut verbi gratia. infunditur aloe in quibusdam succis acquirentibus post illud virtutem aloes: & ꝑpinatur illa ĩfusio: & fit illud ꝑpter multas vtilitates aut vt rei virtus facilius penetret ad partes longinquas sicut infusio aloes in aquis specierum alefanginarũ aut vt minor fiat: sicut infunditur scamonea ligata in panno in coctionẽ alicuius rob. vel syrupi: aut vt separetur proprietas a ꝑprietate: sicut in infusione reubarbari & mirabolanorum videmus. separatur enim ab eis virtus solutionem faciens. & cadit in infusionẽ remanente re contractionem faciente in residuo. Et qñqʒ non tantum virtus & proprietas cadit in infusione: sed etiam alicuius rei corpulentia: vt patet in infusiõe cassie: & tamarindorum: & similium.

¶ Capitulum. iiii. de rectificatione medicinarum cum modis triturationum.

TRituratio aũt multum confert ad hoc quod intendis de rectificatione medicinarum.

¶ Sunt

¶ Sunt enim quidam in quibus nō oportet vt multa elaboretur trituratione. & sunt in quibus necessaria est multa trituratio. & sunt in quibus mediocris. & enim tibi superest scire. quod dictum est qm̄ sunt quedam quarum virtus cito tollitur: vt sunt debilis texture: & huiusmodi nō multa indigēt trituratione sicut scamonea antiochena bona. Veruȝ in grossa expedit vt plus in triturando insistas. Omnia enim quanto plus vel minus sunt grossa vel subtilia tanto plus vel minus opere triturationis indigent.
¶ Officii aut triturationis necessitas triplex est: aut est vt miscibilium in vnū melior fiat sigillatio. Aut vt medicinis aliqua ꝓprietas acquiratur. Vel vt in eis aliq̄ malitia repmaī.
¶ Exēplū primi est trituratio tyriace & aliarū medicinarū.
¶ Exemplum secundi. Inqt Ga. Institi vltime triturando. & pulverizando ciminum. & cum esset nature solutiuū factuȝ est urine ꝓuocatiuū. ego dico ꝙ aliqn̄ aliquod acutorū solutioneȝ facientium vltimo pulueriȝatum. acqrit ꝓprietatem post illud vt fiat magis penetrās. & repat ad alias partes in quas non poterat prius & prouocet per illas.
¶ Exemplum tertii. Inquit filius Serapionis. Oportet ut colloquintida & ꝓprie interius eius vltime pulverizetur & neqȝ sit contentus aliqs in sufficientia triturationis eius. Pars enim sensata ex ea adheret in uillis stomachi. et inuolutionibus intestinorum: & ex ea quam inuenit in humiditate imbibat inflatur. & apostemat aut ulcerat loca. Trita uero ultima contritione non operatur illud.
¶ Rauedseni uero habet contrarium huius: quod diximus de scamonea. Quod enim ex eo est purius & grauius: melius est: & bene tritum uigorosius: rarum uero & laxum multum redactum in puluerem nō retinet aliquid de uirtute de qua sit curandum.
¶ Trituratio aūt omnis qualiscunqȝ sit oportet ut fiat cum facilitate: & cōmensuretur substantiis terendorum. Laboriosa uero resoluit uirtutem.
¶ Intentio tertia sermo uľis nocumentorū redundantium corpori in hora purgationis. & continet tria cap̄.

INquit filius Me. Obuiādum post ista a malis accidenti/bus que superueniunt in haustu medicine: & sunt acci/dentia terroris & timoris elementum: & materia est causa egritudinum multarum & senii et mortis tempestiue.

Et sunt hec. Aut quia mouet: & nō exepllit. Aut quia inde bite & laboriose soluit: aut qa soluit vltra q̄3 oportet et vltra necessitatis indigentiam: imo est consequens vltimitatem.

Quorum quidem euentus ex causis tribus contingit. Vel ꝓpter incōueniētiā que est ex pte medicine. Vel ꝓpter incon ueniētiā que est ex parte suscipiētis: vel ꝓpter incōueniētiam accidentium supueniētiu3 vtrisq3. Et tibi superest illud scire. Cōmensuratio aūt in oībus istis est causarū grandium que corpus in colume reddit. Et tibi adhuc superest scire illud.

In conuenientia aūt que est ex pte medicine est: aut qa est ex genere malignarū: aut si non est talis: non est forsitan cu3 conditionibus: vel proporrionibus artificialibus quarum re memorati sumus. Et tibi superest vt vitare intendas: in qui/bus neq3 ars neq3 aliud auxiliatur. Et in non vitandis obser uare conditiones: & proportionum modos.

Ex pte aūt suscipiētis error supuenit: aut qa est eoꝝ que ꝓ hibentur a pharmacia: aut si prepamēta ad eā nō p̄cesserunt q̄ ſm veritatē corpus a pēa securū reddūt. et sunt ꝓprie ma terie euacuande adequatio: et canalium & ductuum necessa riorum preparatio: & facere nature obediētiam & consuetu dinē lenitatis. Ex pte aūt accidētiū forinsecorū error ꝓuēit: sicut in malo regimīe quod fit ī vsu sex reꝝ nō nāliū q̄s scis.

Capitulum primum intentionis tertie si medi/cina mouet & non euacuat.

AFferamus igitur hic sermones exponentes vnam quā/q3 harum diuisionum: & primo si medicina solutionē non fecerit aut fecerit tardam.

Tunc fit illud: aut propter debilitatem virtutis non potē tis operari in medicinam: quare nec ea in ipsam: aut propter ventositatem grossam subleuantem corpus medicine: aut cō culcanrem in occultis vacuitatibus corporis & poris. & sit causa ad febres putrefactionum: & sincopim & morte3 festi

nam: aut

nã: aut qa expulsiua debilitatur: aut ꝑpter oppilationẽ & cõstipationem in viis & canalibus expulsiõis aut ꝑpter materie in obediẽtiam ad expulsionẽ. quare fit cõmotio & agitatio ĩ ea. & nõ expellitur: ĩmo dilatatur & multiplicatur ĩ corpore aut qa medicina ẽ debilis ĩ se. & remissa in opatõe sua.
¶ Et tibi supest ista comprehendere & corrigere secundum melioerm possibilitatis modum.
¶ Nam si hoc fuerit propter debilitatem nature: & hmõi signum est res: q̃ cadit in sensu: sicut cõualescẽtia: aut aliquid simile & si fuerit medicina earum que faciant suaꝫ operationem lambrificando et lubricum faciendo: exhibitio rei cibalis confortantis ilico. & vigorantis naturam post potũ aque non veri frigoris: medicinam in effectu suo adiuuat.
¶ Si autem causa huius fuerit ventositas aut qualitas mala significatur ex ventositatis vestigiis que p̃cesserunt: aut male complexiones similis vel diuerse. Et cura est: vt clysteribus vel vomitu expellatur. deĩde redi ad ea que ventositatis dissolutionẽ aut male q̃litatis pmutationẽ faciant ex eis q̃ scis.
¶ Si autem expulsiua debilitatur: aut medicina ẽ debilis in operatione sua: aut remissiua: damus aquam frigidam non veri frigoris & post horam res ponticas compressiuas: sicut cidonia pira & similia. Hec enim medicinaꝫ cum virtute ad inferiora deponunt.
¶ Si aũt ꝑpter constipationeꝫ in viis & canalibus hoc contigerit clysteria ſm q̃ꝫ exigit dispositio est melior cura. Et omne quod remouet constipationem ex eis que dicemus.
¶ Si aũt etiam est his adiutoriis solutionem non fecerit nõ timetur per eam lesio de qua sit curandum valde.
¶ Si aũt fuerit medicina earum que soluunt cõprimẽdo voluerunt quidã ex prioribus: si solutionem nõ fecerit vt super eã detur aqua frigida qa lubricare & descendere facit acquirendo grauitatem ei: quare citius descẽdet: sed errauerunt illud simplr asserentes q̃uis faciat illud liberos habentibus corporis ductus. In hñtibus tamẽ oppilationẽ: aut coangustationem in anfractuositatibus intestinoꝝ: acqritur ex hoc maior coangustatio: quare in his est ꝑhibenda. Et tibi super

est discernere illud. Dabimus igitur tunc tepidaȝ aquam: & qm̄ lubricare facit. & qm̄ per eam nō timebimus illud. Et dicimus ꝙ oīs medicina cōpressiua qualiscūqȝ sit si nō soluit. time sup eam lesionē & proprie quā facit possidere mēbruȝ anfractuosorum ductum & viarum subtilium. Conabimur igitur ipsam expellere: nūc cum rebus ipsam lubrificare facientibus ex eis quas diximus: nunc cum rebus ipsam ad inferiora trahentibus ex eis etiam quas diximus.

¶ Verum est ēt si medicina fuerit earū que faciūt suā operationem dissoluendo & fuerit earum ad quos non est approximandum: & solutionē non fecerit: oportet vt angustiā generet & estuationem et motū: qui est sicut motus spasmatorum cum extensione & retractione corporis: et facit motus laboriosos in vniuersum corpus & dolorem capitis et scothomiam & dolorem oculorū ita ꝙ videantur quasi expelli & morsum cordis: & prefocationem in quibusdam.

¶ Festinandū est igitur tūc vt cito a corpore expellatur q̄ꝫ citius poterit & hoc vomitu: aut purgatione cū rebus incitantibus illaȝ virtute qua melior fiat expulsio. & si fuerit ipsius motus ad supiora: cōpescātur motus eius & ad īferiora trahatur cū clysteribus & si necesse fuerit fortis attractionis.

¶ Et dixit ruffus qn̄qȝ multarum taliuȝ reprimitur malitia potu aque frigide vehementer & sessione in ea: propterea ꝙ frangit acuitatem. Omnia enim q̄ eam frangūt & acuitatem & inflāmationē remouēt et furiositatem ex eis que diximus et ex eis que dicemus: ad hoc cōferūt & similiter tyriace species & sicut iam diximus in proximis capitulis.

¶ At si est medicina eaꝝ que cōcedūtur: et solutiōeȝ nō fecerit: sed fecerit angustiaȝ & mordicationē in ventre: gn̄abitqȝ estuationē in corpore: & in capite doloreȝ vertiginosum cū scothomia: & in oculis tenebrositatē & alices et oscitatōes.

¶ Festinabimus succurrere cum colliriis & clysteribus trahentibus eam ad inferiora: post administrationem rerum compressiuarum deponentium eaȝ: sicut sunt citonia & mastix & similia. Plurima enim talium medicinā ad inferiora cum virtute cōpellunt. Si auteȝ talia nō ꝓderint & acciden-

tia mala

tia mala multiplicant ex materia leuigata fertur sursum ne-
cessaria erit flobothomia tunc. & ꝑprie de basilica: & post
illam de saphena. Est enim virtuosa ad hoc.
¶ Verum in his omnibus confide: & expecta beneficia ma-
gis ex clysteribus: & ꝑprie secundum ꝙ exigit dispositio.
Hec enim a magnis terroribus securos faciunt.
¶ Vomitus autem magis ꝓuocandi sunt qñ pharmacia cor
dis generat morsum & nauseam: et est de genere strangulan
tium: & facit singultũ ꝓ̄focatiuũ: aude tunc sup vomitum. &
ne contẽnas clysteria: sed fiducialiter confide de illis. & p-
prie qñ circa uentrẽ angustiam medicina generat: aut in hy
pocondriis aut tortionẽ in eis estuationem fecerit.

¶ Si medicina indebite & laboriose soluit. Cap. ii.

MEdicinam autem indebite & laboriose soluere dici-
mus que soluit: sed non quod oportet. Et que laborio
sos generat motus sicut subuersionem & motum & tortiões
& estuationes.
¶ Verũ si soluerit sed nõ quod oportet: sed tm̃ corruptuȝ &
impurum: iteratio solutionis est necessaria: ut educatur hec
eadem materia quã soluere intẽdebas: alioqn dilatabitur et
multiplicabitur in corpore ꝓpter agitationem in ea factã:
& cõmotionem: et conuersionem materierum aliarum ad il
lam: sicut subuersionibus lacunarum sepe videmus. quando
aggregantur ad illas ex diuersis refluxionibus. et pura et im
pura: & totum in fine fit impurum.
¶ Si aũt nõ corruptũ. sed bonũ educat humorẽ estuationẽ
in corpore generat. Nam cum medicina superfluitates eua-
cuat: non erit cũ ea estuatio. Cuȝ aũt qui eam sumpsit estua
bit & vexabitur. & debilitatur debilitatione superflua. scito
qm̃ euacuatur necessariũ: ꝙ natura repugnat expellere: festi
nandũ igitur tunc medicinam talẽ a corpore expellere ilico
& eius vires cõtinuo frangere: & illud quod aggregat has
duas intentiones est potus aque calide: ex qua hora post ho
ram bibat. Eius enim potus medicinam cito lubricare facit.
& ipsius virtutem frangit. Et nos plenam traditionem facie
mus de rebus hoc facientibus.

¶ Vomitus

¶ Vomitus autem & aie subuersio accidũt: aut qa medicia de sui natura vomitiua est: aut qa non vomitiua sed alia atqȝ alia faciunt eam vomitiuam: que sunt aut stomachi debilitas aut multa siccitas fecum: aut canalium angustatio: aut quoniam medicina abhorretur: aut quoniam ventositas subleuat medicinam.
¶ Quod si accidat vomitus propter fecũ siccitatem: aut canalium oppilationem clysteria necessaria sunt: & ea que de oppilatione faciunt. Si autem vsqȝ ad hoc non sufficit: melius est vt vomitu expellatur.
¶ Verum si propter stomachi debilitatem: aut propter medicine horribilitatem vomitum accidere timueris hec erit tibi doctrina. Non illico cum eam sumpserit quis se mouere presumat sed diu super eam requiescat: non tantum a motibus corporeis: sed animalibus inq̃tum possibile est vsque adeo: dum ipsam natura circundat et in eam operetur. Nisi enim natura in ipsaȝ operata fuerit: ipsa non operabitur in naturam. Tunc autem bene redolentia ex floribus & plãtis: & aliis opponantur qualia sunt menta: & sansucus: et maiorana & folia citri: et fructus eius & apium: & absinthiuȝ: et rosarum citonia: & macianum: & bolus aspersus aqua ro. et aceto & lutũ quo abluitur nutrituȝ rosis recentibus et aqua ro. Fricatio autem extremitatum est etiam ex eis que eos iuuant: & constrictio earum dolorosa. interdum auteȝ manus & pedes in aqua calida uere mordificationis ponere est ex eis similiter que ad hoc iuuãt. Sup medicinam aũt stipticam mordeant & bibãt quasi lambẽdo: & facies eorũ aqua rosata roretur: & ꝓprie cũ incipit moueri nausea: uel aqua redolẽtiũ aliquoꝝ aspersiõe subtili. Gaudiũ etiã & sollicitudines delitiarũ similiter a uomitu liberãt. Cuȝ aũt ipsorũ aie sedate fuerint ambulent: & moueantur paulatiȝ. Est eniȝ hic motus iuuatiuus: quoniam hoc est illud Hyppo. docuit.
¶ Accidũt aũt tortiones ex potu medicine: aut qa pũgit & ledit stomachũ: & ptes p quas trãsit: aut qa uirtus attractionis in ea multiplicatur bonũ simul: malũqȝ trahẽs humorẽ aut qa facit acqrere cõplexionis malitiã in mẽbris: p q̃ trãsit

ꝑpter q̃

ꝓpter qđ festinabimꝰ frãgere: & debilitare uirtutẽ eius et ut cito a corpe expellatur: ut supius dictũ est: & sicut iã dicẽus.

¶ Capitulum.iii. Si medicina ultra quam oportet soluit.

INanitio superfluit ultra q̃ʒ oportet ex potu medicine tribus causis. Quandoqʒ enim in causa est conditio & dispositio medicine. Quãdoqʒ dispositio suscipientis eã. Quãdoqʒ dispositio rerum vtriqʒ superuenientium.

¶ Ex dispositione autem suscipientis fit illud. Aut quia multum habet de materia iam posita in necessitate ad fluxũ: aut propter uenarum eius debilitatem. Aut propter orificiorũ ipsius amplitudinem: aut propter debilitatem membrorum expulsionis ipsius. Aut quia est eorũ qui prohibẽtur a pharmacia: quos in libro de pharmaciis tibi ostendimus. Ex parte autẽ dispositionis pharmacie potest cõtingere illud. Quoniam aut est earum que pungunt orificia uenarum: & mordificant. Aut quia ex ea malitia complexionis acquiritur cordi aut quia ex ea aliquid de substantia eius remansit in stomacho uillis & intestinoꝝ. aut propter multiplicitatẽ ipsius in quantitate sua: aut propter malitiam in qualitate eius: & uenenositate ipsius. Et tibi supest discernere ista. Res quoqʒ que sunt extra superuenientes utrisqʒ: faciunt etiã ad illud.

¶ Inquit enim Gal. dispõ australis multiplicata aperit: & rarificat: & obedientiam facit ad fluxuʒ. Borealis uero multiplicat comprimendo & exprimendo: similiter ad fluxum preparat quare pharmaciã dari prohibent: & proprie paratis ledi ab ipsis. Potus etiam aque frigide multe super eam facit simil'r. & uniuersaliter quidem omne malum regimen in sex generibus rerum: quas scis facit similiter.

¶ Auxiliabimur ergo his ne uirtus prosternatur: & cadat postquam sciuerimus causam fluxus ex testimonio rerum que precesserunt. Nunc quidem cum eis: que medicine uirtutem debilitant: & frangunt: eamque a corpore expellunt. Nunc autẽ cum eis que canalium & mẽbrorum expulsionis: & orificiorum uenarum uirtutes coadunant: & partes earũ cõstringunt. Nũc uero cum eis que sedant agitationem laboriosam: & motus medicinarũ in corpore. Nũc uero cum eis que mouẽt

que mouẽt & concitant medicinã ad cõtrariũ fluxu ventris. Nunc aũt cum eis que dilatant aĩam: & confortãt cor. Nũc autem cum eis que ingrossant medicinã & compingunt. Sic enim aggregas omnem intentionem in cura.

¶ Canon primus.

SI ergo causa huius est propter transgressionem in medicinã ex his que dicta sunt frangere virtutem medicine: & facere vt cito a corpore expellatur: est melior cura. Citam autem expulsionem eius a corpore a tribus fieri verificatores dixerunt: scilicet a rebus proprie: que virtutem habent aut lauatiuam: aut abstersiuam: aut compressiuam.

¶ Et ex lauatiuis qdem sciuisti ꝙ aqua ca. frãgit & transmutat audaciam medicĩe. Et ex eis est aqua ordei: & mucillago psilii: & semĩs citoniorum. Et ex abstergentibus est zuccarũ rubeum & mel: & aqua passularum & secaniabin & similia. Ex comprimentibus vero sunt citonia & maciana; & pira: & mastix: & mirabolani: & similia.

¶ Inqt Ruffus. interest audaciam medicine violẽtis expellere: & ꝓprie eius cuius difficilis est expulsio: vt supra eã: & ꝓprie qñ eius expulsionẽ q̃rit aliquã ex mucillaginibus bibat secundũ ꝙ exigit dispõ & ꝓprie cũ aq̃ tepida: & oleo amigdalino pauco: & post duas horas aliquam ex cõprimẽtibus sumat. Sic enim medicine virtus expellitur tota nõ dimittẽs vestigium. Et dixit Galie. Verificatur aquam calidam lauatiuam: atq; mundificatiuam virtutem habere: atq; solutiuu; & omnẽ adherentiam remouere. Frigidam vero ꝙ in villis adherent viscerum compingere. Dicit Ioannitius. Aqua lactis caprarum cum melle & pauco sale est mũdificatiuũ bonum expellens omnis medicine vestigium.

¶ Canon secundus.

DVctuum aũt & membroru; expulsionis: coadunamus confortamusq; virtutes: & ꝓprie in retinendo cu; rebus bene redolentibus: & stipticitatem & constipationẽ facientib⁹: & coangustionẽ porrorũ ex qbus materie manãt: ministrãdo ea in melioribus modis administratiõis: & ẽt p clysteria si op;: & necessitas cogit debere p clysteria adiuuare.

¶ Et res

¶ Et res cōior in qua aggregātur multe ex intentionibus re memoratis est mastix. In ea enim est virtus partiū coadunationē faciens & confortationē. Inquit enim Hamech. Si tribuantur masticis.ʒ.ii.aut.ʒ.cū succo citonioru͂ expellit virtute sua cōpressiua residuum medicine demu3 stringit. & si stomachus & venter oleo rosato calido inquātum pati poterit inungatur·deinde puluis masticis & galle aut rosarum desuper aspergatur īuenitur mirabile. & dixit iterū Hamech. ℞. dragaganti assati.ʒ iii.vsq3 ad.iiii.& decoque cū lacte dulci aut acetoso sicut te inuitat necessitas & bibatur. Est enim ad illud mirabile.& ex eis ēt que experta sunt.est vt granorum nasturcii.aн̄.ʒ.ii.vsq3 in aureos.ii.torrefiant:& impinguentur decoquēdo cū succo citoniorū aut myrtorū & ꝓpinetur est em̄ vltimū ad illud & ꝓprie si non cōteruntur.destruitur enim viscositas eorū in cōtritione.coriādro aūt vtere qn̄ q̄ris ingrossare materias & cōpingere:et luto sigillato:et sanguine draconis:qn̄ excoriationē esse credis:& spodio qn̄ dolores pungitiuos sedare intendis & acatia & sanguine draconis:& charabe:cum oportet fluxum sanguineum sedare. & succo barbe hyrcine qn̄ vene & ductus laxi refundūt materias ad intestina:& adipibus in puncturis & intestinorum mordicationibus & ex excoriationibus eorum.& mucillagine psilii in expellendo residuum medicine & rebus narcoticis qn̄ stupefactio queritur somnus & materierū ingrossatio:sed hoc in fine rei tantū qn̄ oīa iam non cōtulerint & in desperatione & in magnis causis & timorosis proprie.
¶ Matres aūt medicinarū aggregantiū in se virtutem cōstipationis & coadunatiōis:& cōfortationis:& retētionis sunt mastix rosa:& semen eius & xiloaloes crudum & balaustia acatia et succus barbe hyrcine & galle et gummi & lutum sigillatum & spodium et grana granatorū: & sumach et ameos & semen portulace et fructus tamarisci & coriandru3 semen arnoglosse : & folia et grana myrthi & ciminum infusum in aceto:et torrefactū:et anisum infusum sil'r : & cortices thuris:et coagulu3 leporis:et sanguis draconis & grana nasturtii assati:& gallia:et fructus rubei:et similia.
¶ Et sunt

¶ Et sunt ex cōpositis quidē quibus etiā uti necesse est & exi git ea hmōi dispositio: sicut est zuccarū rosatū cū mastice: & gallia: & confectiones ex citoniis facte & alia.

¶ Et ex eis q̄ eligimus nos est electuariū diaciminuȝ hoc ꝙ est ex intentione nostra: ꝙ abscindit fluxum vētris operatione catartici: cum significationibus frigiditatis & confortat uiscera & calefacit ea uentositatē si quidem dissoluit & carminat: fluxum quidē et uentositatē emorroydarum sistit.

¶ Accipe ligni aloes spice gallie muscate ciperi calami aromatici. añ. ʒ. ii. cimini carmeni in aceto infusi die ac nocte & torrefacti. ʒ. iii. seminis porci torrefacti. ʒ. i. & ß. emblicoruȝ infusorū in succo citonioꝝ & tostorum. ʒ. ii. et. ß. granoꝝ nasturtii torrefactorū. ʒ. vi. granoꝝ passularū. ʒ. v. granoꝝ myrthi tritorū sicut alcohol. ʒ. xvi. balaustie concularū adustarū thuris. fructus tamarisci. añ ʒ. ii. & ß. ameos. ʒ. iii. terātur oīa sicut alcohol & refrangantur in uino odorifero: deinde exiccentur & refrangantur iterū cū aqua citonioꝝ aut aqua granorū myrthi: & hypoquistidos: et exiccentur. deinde ꝑmitte siccari super uase uitreato: iterū terantur & inuoluantur mī ua & sit dosis. ʒ. iii cum syrupo citoniorū: aut myrtino.

¶ Trocisci ad fluxum.

Confectio trociscorum ex inuentione nostra vltimorum in intentione hac & qn̄ fluxus est cronicus. ℞. balaustiarum corticum glandiū infusorum in aceto & torrefactoruȝ. & sumach & granorum myrti et hypoquistidos. añ. ʒ. ii. cimini carmeni & gallarum infusarum in aceto & torrefactarum: & capitum et gallarum infusarum in aceto & torrefactarum: et capitū granatoruȝ: & fructus tamarisci: et macis & xiloaloes & gallie. aromatice & masticis et spice. añ. ʒ. i. seminis acetose gūmi & boli & granorū passularū torrefactorū. añ. ʒ. i. & ß. granorū coriādri infusorū in aceto et assatorū. ʒ. ii. fac trociscos. ʒ cū uino pōtico. & sit dosis trociscus unus cū syrupo citoniorū uel aliquo ex robub stipticis.

¶ Electuarium.

Electuarium abscindens fluxum uentris operatione cartartici cum significatiōibus caliditatis. ℞. granorū myrthi

thi tritorum sicut puluis.ʒ.xii.rosarum spodii sumach san/dali albi & rubei.& citrini balaustie gummi.an̄.ʒ.i.ß.granorum granatorum acetosorum assatorum.ʒ.vii. coriandri in/fusi in aceto & assati.ʒ.iiii.seminis acetose: seminis planta/ginis: seminis rose.an̄.ʒ.i.Fiat horum omnium contritio bona & refrangantur cum succo agreste & exiccentur. Vel cuȝ succo myrthi & aceto.deinde inuoluātur cum miua facta ex succo citoniorum & aceto: et sit dosis eius.ʒ.iii. cum syrupo citoniorum acetosorum. ℭ Trociscus.

CONfectio trociscorū.quos cōposuimus nos quorum iuuamentum est magnificū ad fluxum uētris & excoria/tionem intestinorū.accipe spodii ʒ.vii.rose. seminis earum achatie balaustie: sanguinis draconis.an̄.ʒ.ii.et.ß.semīs acetose.ʒ.i.&.ß.berberis carnis sumach: seminis plantaginis seminis portulace assati.an̄ ʒ i.& sextam.ʒ.vnius gummi assati.ʒ.i.fiant trocisci.ʒ ß.da cum aqua sauich.

DImach bonum conferens ad fluxum uentris & debili/tatem stomachi: & epatis et uiscerum sanum exptum. ℞ achatie. sumach hypoquistidos.galle laudani calami aromatici: rose & seminis eius sandali albi & rubei gallie mus/cate ramich masticis xiloaloes spice olibāi costi myrrhe.cy/peri absinthii.an̄.ʒ.ii.fiat eorum trituratio bona. Deinde accipe succum rose.foliorum myrthi.foliorum raffani.aque rosa.& uini pontici.an̄.unciam.i et.ß.submerge in eis calefa/ctis die ac nocte tortellarum de seni.ʒ.iii. dactilorum sicco/rum xii.numero.gummi assati.ʒ.v.miue uiscose bone.℥.iii. fac omnia decoqui lento igne usqȝ dum mellis spissitudineȝ habeant. post hoc aggrega cum puluere rerum supradicta/rum & tere diu in mortario usqȝ dum fiat totum viscosum: deinde line ex eo super pecia & suffumigetur cum xiloalo/es: et cum eo epithimetur.

ℭ Dimach aliud bonuȝ.

ACcipe rosarum et seminis earum pulpe sumach: san/dali albi & rubei spodii sanguinis drachonis: charabe balaustie: galle: achatie hypoquistidos: gallie muscate cor/ticum mandragore; capitum granatorum.an̄.ʒ.iii.cāphore.

ʒ.i.& tertiam.ʒ.vnius tere & fac puluerez.& accipe succi extremitatum vitis.ʒ.ii.succi & aggreste.ʒ.ß.succi extremitatũ myrthi & aceti.añ.ʒ i.infunde in eis sauich ordei die ac nocte.ʒ.iii.gummi.ʒ i.granorũ myrthi tritorum:sicut alcohol.ʒ.ʒ.& misce cũ eis miue & acetose.vncias.ʒ.et decoque igne leui.vsqz dum habeat viscosaz spissitudinẽ.deinde aggrega simul cum speciebus in mortario:et cõtunde donec pmisceantur et line ex eo sup peciã & suffumigetur cũ xiloaloes & epithimetur cum eo quoniam sanum & experrum est.

¶ Clysteria quoqz fiant si necessitas vocat ad hoc et exigit dispositio cũ rebus que aggregant intentiones quas scis.clystere iuuatiuũ valde.℞.butyri.ʒ xxx.sanguinis drachonis.ʒ.iii.vel plus vel minus ₰m ꝙ necessitas cogit.

¶ Canon tertius.

CОnuertimus quoqz medicinam ad contrarium fluxus ventris cum balneis & fricationibus & sudorem prouocantibus & cum diureticis:& vomitum inducentibus cũ ventosis & ligatione et constrictione extremitatum dolorosa et vniuersaliter cum omnibus que medicinam ad exteriora mouent & faciunt eam diuertere a viis prime expulsiõis: quoniam hec res est magis necessaria.

¶ Balnea autem & fricationes in eis sunt ad hoc cura magna & beneficium efficax speciale.et proprie facta ex aquis dulcibus vigoratis cum rebus que poros dilatant et corpus confortant qualia sunt camomilla absinthiuz sansucus folia citri & similia.

¶ Debiles autem in arte cum stipticis balneant ignorantes quoniam coartant:& materias et fumos interius conuertũt & hoc fit causa maior ad fluxum immo si tua magnifica intentio dilatare poros:& trahere ad exteriora quantum possibile est.sic enim fiet materierum euaporatio & acutorũ fumorum exclusio:fac ergo egrum sudare in balneo : aut cum vapore aque calide.

¶ Et vtere fricatione post fricationẽ prius leui:deinde acriori vt pati poterit vsqz dum multum sudet. sudor autem sepe & sepius abstergatur vt non obstet egressui sudoris alterius

aut vaporis

aut vaporis parati excludit. opponitur eñ poris diu retẽtus sudor: absterſus uero facilẽ facit alterius egreſſionem Fricationes etiam in extremitatibus multum conferunt.

¶ Vulgares aũt & qui non sunt artis periti cõmuniter hos & illos post medicinam balneant.

¶ Ignorantes ꝙ balneũ ad exteriora trahit: quẽadmodum Gal. dixit. & ignorantes qm̃ opponũtur residue materiei motui que iam in neceſſitate posita erat cuꝫ virtute pharmacie recipere parate ad vias expulſionis: reuocando illã virtuteꝫ balnei ad mẽbra: tunc quidẽ facile erit iuuare vt habilius reperiret vel saltẽ exolueretur. Nunc aũt difficiles: ꝓpterea si cõfiditur ꝙ virtute balnei fiat expulſio ad exteriora et ignobilia nõ minus est error. fit eñ trãsmiſſio ab ignobilibus ad ignobilia per nobilia. i. ab intestinis ad cutem per venas. Preterea natura melius ex propinquioribus ducit viis & maxime conuenientibus. & inquit hyp. materia q̃ꝫ euacuare oportet educenda est per partem ad q̃ꝫ magis declinare videtur: & proprie si sit conueniens: errant ergo indifferenter balneantes post aſſumptũ pharmacum faciunt enim cadere in oppillationes & egritudines cutis.

¶ Et ẜm veritatem qdem nõ est congruũ balneum post medi. niſi qñ purgatio ſupfluit. cõfert enim tunc ad ventrẽ stringendũ. In balneo vero postq̃ꝫ diu sudauerit cõfortantia tũc & restringentia tribue. sic enim aggregas intentiones duas bonas. Namqꝫ preparas ex vno eorum ne viscera laxa materiam recipiant. Et ex alio materias eorũ ad oppositum cõuertis. Quod si hec nõ contulerint carnes eius & corpus totum in balneo pannis lineis in aqua infusis: diu verberetur ex omni parte vſqꝫ dum cutis rubeat & infletur: deinde fricetur vt sudet. sedere autem in balneo super lateres calidos: aut lapides leues & raros: & calefacere cum eis latera et ventrem & renes: ad hoc multum confert. extrema vero instititis ligentur & comprimantur compreſſione dolorosa sic quoqꝫ materias ad contrarium fluxus ventris conuertes.

¶ Diuretica quoqꝫ & vrinã ꝓuocantia hm̃oi etiã intentiõis sunt. inqt eñ hyp. in apho. si qs in nocte multũ vrinet mio·

rat eius successus: & dixit humain. Pluralitas sudoris & vrine pluralitatē egestiōis resecat. & illud ideo: qm̄ materie ad alias partes repunt q̄ȝ ad intestina: īmo trahūtur ab ītestinis & a concauitate epatis ad renes vel cōcauitates membroruȝ derelinquunt feces siccas in intestinis tardioris egressionis.
¶ Adhuc etiam vomitum prouocare est causa huius. Inquit enim hyp. Fluxus ventris interdum vomitui: & uomitus fluxui causa curatiua est & dixit Humain. Illud ideo est quoniam ex hoc ad oppositū: & diuersum eius attractio fit: quod causa illorum erat.
¶ Huius aūt intentionis sunt vētose: si sub hypocondriis & in uentre & lateribus & renibus ponantur.
¶ Ligationes quoqȝ & cōpressiones & fricationes extremitatum: sunt etiā huius generis. & ꝓprie incipiēdo ab assellis & inguinibus: & descendendo ab eis.

¶ Canon quartus.

LAboriosam aūt agitationem & influctuationem in corpore sedamus cum quiete & somno. Inquit enim hyp. Cum abscindere volueris fluxuȝ p elleborū inductū & multiplicatum p̄cipue quietem & somnum. Inquit heb. me. dico quietem corporeā. s. & animalē cū administratione celebritatis obiectorū sensuū. somnus etiā inducēdus est muliebris cum canticis somniferis: & melodiis: & omni arte organica & rebus somniferis: & omni re q̄ curat saphara. & scito ꝙ somnus & ꝓfundatio in eo est ex maxime sedantibus agitationes oēs & quies similiter. Nāqȝ subdit hyp. stare em̄ agitationē sedat & ad hoc argumentū sumitur ex nauigatione qm̄ motio agitat corpora. cibi autē & potus in dispositione hac omni modo rescindēdi sunt nisi sincopim: & casum uirtutis timeas. addunt enim ad agitationē & non minuunt.

¶ Canon quintus.

PRincipium omnis intentionis est regimen animam dilatans & confortans cor ꝭm administrationeȝ omniū sex rerum quas scis. locentur ergo in domo temperati aeris non frigidi. Frigus namqȝ concludit humores ad interiora: cum sit eos ad exteriora extrahere res magis necessaria. nec calidi. Resoluit

di. Resoluit enim & debilitat: & elige ex cibis & potibus & aliis omne quod cõfortat cor: & animam dilatat: & nos plene dicemus illud post.

¶ Canon vi.

Compingere autem & stupefacere est ultimum ad quod initi debes & proprie tunc quando oĩa iam non cõtulerint: & res est posita sicut in desperatione: tũc quoq; super narcoticis presumendum est: & medicamentis fortibus sicut est tyriaca & philonium & similia.

¶ Componunt aũt rem magni erroris a principio curantes hmõi cum narcoticis. est enim cum eis curatio mendosa propterea ꝙ ingrossant & cõgelant materias: & fit retẽtio falsa: & redit fluxus & ꝓrumpit: & post tempus non diu extensuȝ disruptior q̃ fuerat prius: immo sicut regurgitãs cũ vestigiis congelationis & mortis. Verum curatio uera est abscisio cause facientis fluxum & coadunatio & confortatio membrorũ & uirtutum eorum sicut iam diximus.

¶ At uero quãdo necessitas inuitat & proprie qñ omnia nõ contulerint: presumimus super narcoticis.

¶ Et proprie rectificatis ſm modos & conditiones quibus emendantur nocumenta que ex eis timentur.

¶ Timentur aũt ex narcoticis nocumenta plura. sunt enim oĩno cõtraria rei uite congelantia & stupefaciẽtia & mortificantia: & nuda quidem magis adhuc magis recentia.

¶ Ars uera & societas regunt eorũ nocumẽta & remouent. Verũ trium intentionũ res admixte eis ipsaruȝ operationes bonificant. Primo uero socientur eis que resoluunt & aufferunt q̃ ex narcoticis ꝓuenit cõgelationem sicut uerbi gr̃a. Recte miscenť eis castoreũ: & pip: & crocus. sunt eñi hec tyriaca narcoticoꝝ. sed piper & castoreũ faciũt ad resoluendũ & carminandũ magis. Crocus uero maturat & sedat uirtutem narcotici. scd'o uero cũ eis que virtutes confortãt & spũs reparant miscemus sicut recte miscemus eis ex cordialibus & stomaticis: rebus que cõferunt rei uite. sicut spica proprie & doronici: et zedoaria: et similia. tertio opȝ vt socientur eis que sistũt et sedãt: et stringunt agitatas & reumatiȝatas ma

terias fluẽtes de pte in ptes sicut ẽ myrrha ꝓprie: & olibanũ & sandaraca & siſ'ia. sic eni3 narcoticoꝝ iniqtas reprimitur.

¶ Verũ si excusari põt non propinari est melius: sed si excusari non põt melius est vt non potui dẽtur: sed administrare in emplastris tm̃ est melior cura vel saltem in suppositoriis & enematibus: si parum in empl'is contulerint. & si cogeris propinare potui: fac cum timore & cautela. & dare ea antiquiora est minoris nocumenti. maturatur enim & digeritur cum rebus permixtionis virtus narcotici.

¶ Et dare in sero ante somnum est melior horarum q̃ꝫ dari possunt quoniam inducunt somnum: & sciuisti quoniã somnus agitatiões sedat & sunt qui dant in mane & proprie qñ vigilie non adsunt. Prologant enim necessitatẽ surgendi ad sellam: sedando mordicationem. Et omnino caue ne dederis supra cibum & caue ne dederis ea corporibus abundantibus neq3 dederis ea corporibus impuris: sed post mundificationem potius.

¶ Et vita exhibitionẽ eorũ diebus cõtinuis immo interueniat inter tempus: & tẽpus exhibitio rerum confortatiuum vt saluetur thesaurus. Et scito ꝙ nocent oculis: & sensibus & tibi superest ministrare cautelam ne noceant: & fac exhibitionem eorum quantitatis pauce que virtus nõ ledatur. Melior enim est iteratio q̃ꝫ multiplicatio.

¶ Et insultibus quidem melior horarum est ꝑuenire horam ipsorũ. & qñq3 dare oportet apud fortem cõmotionem eoꝝ sicut in colico dolore vehementi. & dixit Gal'. In colica qdẽ vehementi qñq3 maioris necessitatis est cura mendosa: que est stupefactio. proprie apud forte3 cõmotionẽ doloris eius q̃ꝫ cura vera: ne virtus resoluatur & cadat.

¶ Ponamus aũt aliquas ex medicinis narcoticis: quas elegimus vtiles in hoc capitulo.

¶ Medicamẽ quod scripsit israelita fortis stipticitatis cõferens ad fluxus medicinales ad alios fluxus ventris bonũ & exptum. ℞. olibani. ʒ. i. coaguli leporis. ʒ. ii. opii. ʒ. i. gallaru3 ʒ. iii. fiant ex eis trocisci. ʒ ß. & fit potio eorũ vnus. Cõfectio pillularũ filii zezarbona ad fluxũ vẽtris: & reumatizatiões

viscerũ

viscerū.℞.bdellii sandarace opii thuris minuti:myrrhe croci.an̄.fiant pillule sicut cicer:& da in sero.iii.aut.v.

Confectio trociscorum quos cōposuimus nos ad superabundantem fluxū cartatici & coliricam passionez & alios fluxus ventris confortantium aīam:& stringētium vomitum cū significationibus frigiditatis & facientiū somnuz ℞.cyperi:thuris minuti:ameos:galle: croci gallie muscate: gariofilorū:balaustie camepitheos:corticū granatorū: myrrhe:spice.an̄.ʒ.ii.iusquiami opii an̄.ʒ.i.ß.fac trociscos aurei & dosis eorum sit trociscus vnus.

Confectio alia trociscorum ex inuentione nostra q sunt vltimi in intentione hac.& ad omnem fluxum ventris & vomitum cuz significationibus caliditatis.℞.spodii: seminis rose:acatie:hypoquistidos balaustie sanguinis draconis galle croci an̄.ʒ.ii.boli.ʒ.i.&.ß opii.iusqami.an̄.ʒ.i.fac trociscos ʒ.v & sit dosis eorum.i.cuz aqua rosata.

¶ Quarta intētio est de emēdatione nocumētorū derelictorum post purgationē.& continet.xii.capitula.

¶ De febribus q̄ accidunt post purgationē. Cap̄.i.

Inquit filius Me.Egritudinū aūt que hereditant post solutionē occasiōe solutiui.sermones afferamus. Et primo de febre que accidit post illud.

¶ Eius aūt euentus est:qm̄ aut solutiuū fuit multe caliditatis & acuitatis & derelinqt malam cōplexionē in corpore.

¶ Aut ꝑpter cōculcationē materie que debeat expelli:sꝫ nō fuit expulsa:quare putrescit & fit causa ad febrem.

¶ Aut ꝑpter occursum motuū corporeorū:aut animalium super eum qui soluitur cum fortitudine.

¶ Aut ꝑpter occursum frigoris coartantis poros & prohibentis respirationem vaporum.

¶ Aut propter occursum caloris inflammantis materiaz & humores iam motos.

¶ Aut propter comestionem festinam super eam:quare aliquid de re medicinali cum re cibali penetrat ad venas & fit causa aut multi fluxus:aut conculcationis & putrefactionis alicuius materiei.

¶ Aut qa que debebant pcedere medicinā digestionem non precesserūt. & fit operatio eius in crudum. quare fit interdū dissolutio. & non euacuatio: sed cōculcatio & putrefactio.

¶ Et vniuersaliter quidem omne malum regimen in medi/cina potest esse causa huiusmodi.

¶ Auxiliabimur igitur postq̄ sciuerimus causa3 febris per testimoniū rerum que pecesserunt inducentium eam: nūc cū eis que opponūtur causis facientibus: & abscindunt eas nūc cum eis que febris intentionē curant & plerūq̄ maior est ne cessitas resistere causis facientibus plerūq̄ curādi febrē et p prie qn̄ malignior est febris & tibi superest ista discernere.

¶ Verum si fuerit causa febris frigus concludens poros cu/ra eius est administrare ea que aperiant poros & faciant va porum exclusionem ex his que diximus: & sudoris prouoca tio ad hoc multum est vtilis. & si fuerit quia obuiauerit ei ca lor inflāmans: aut qa medicina fuerit multe acuitatis & in/flammationis: cura est cum extinguentibus caliditatem: & refrigerantibus acuitatem ex eis que dicemus.

¶ Si autem est propter materiam que debebat expelli & nō expellitur: sed cōculcatur & putrefit: cura est expulsio illius materie cu3 precessione adequationis: & preparationis eius ad expulsionem. Si autem fuerit propter occursum motuum corporeoru3: aut animalium super medicinam cura eius est cura febris facte ab his sicut scis.

¶ Si autem propter festinam comestionem fuerit: cura est super eam abstinere.

¶ Preterea si febris fuerit multe inflammationis: cura est cū eis que inflammationem sedant. & cū preparatione aeris et administratione refrigerantiu3 ex cibis: & potibus et vnctio nibus: & emplastrationibus circa cor & epar: et administra tione redolētium frigidorum: & medicinarum cordialiū fri gidarum: et ultimo cū balneis humidis tpatis: & oībus que febribus calidis opponuntur sicut sapientes scripserunt.

¶ Si autem febris fuerit pigra: cura ipsius uersatur quando q̄ cura ipsius causam: vt adequetur & resoluatur & abstra/hatur & interdum circa febrem ut expellatur.

¶ De dolore

¶ De dolore capitis qui accidit post purgationem. Cap.ii.

EIus autem euentus est aut propter eleuationem uapoꝝ ad caput quos medicina mouet & subleuat ꝑprie quã do laboriose: uel non proprie complete soluit. Aut propterea ꝙ mouet in capite materiam: & non educit aut propter occursum rei extrinsece superuenientis capiti eius euacuatur: sicut color: & algor & similia.

¶ Quod vtiꝗ etiã curamus: postq̃ sciuerimus causaꝫ eius. Nam si fuerit propter uaporeꝫ qui eleuatur: trahimus ad oppositum eius cum eis que diximus. Et si iam eleuatus & fuerit calidus cephalicam incidimus. & si fuerit frigidus curamus sicut ceteros dolores factos a simili causa. & confide in flobotomia saphene: quoniam est potens in hoc. si autem uapor fuerit grossus frigidus cura est cum eis que dispositio exigit sicut scis: uerum si fuerit propter materiam: que mota est postq̃ fuerit euacuata iteratio purgationis est necessaria post maturationem eius ꝙ est causa doloris. & si fuerit propter malitiam complexionis acquisitam propter medicinã: cura est permutatio eius cum eo quod conuenit.

¶ De vertigine que accidit post purgationẽ. Cap. iii.

ACcidit autem ꝙ vapores quandoꝗ quos medicina mouet & subleuat: eleuantur ad caput: & faciunt motũ q̃ est sicut motus rei agitate sicut quando mouetur aqua motu giratiuo & sicut motus reruꝫ leuium qñ flãt venti uertigino si aut qñ aqua obuiat aque. et fiũt voragines: et illud ideo: qa qñꝗ uapor eleuatus facit fumos moueri in vacuitatibus cerebri: et arteriis faciẽtes agitationẽ in spũ ꝭm pꝛimũ in loco terminatiõis instroꝝ sensuũ et sentit tũc patiẽs sicut si res super eum voluantur: & terra sub eo tremat & moueatur.

¶ Quod qdeꝫ curamus hoc mõ. Si videris dñium in sanguine cephalicã incide. scarificatio aũt cartilaginũ auriũ et uentose in nuca: & cruribus ad hoc multũ cõferũt: & silr omne regimen sanguinẽ reprimens. & confert in fine rei balneari balneo separato dulci. & si est ꝑpter humorũ abundantiam cura est eductio humoris facientis uomituꝫ aut per ventrẽ. & post illud confortatio cerebri cum his que dispositio exi-

git: & fricatio inferiorum & resolutio vaporum: & cõuersio eorum ad oppositum: & rectificatio membri mandantis sicut est stomachus: aut epar: aut splen: aut fel: aut aliud.

¶ De debilitate visus post purgationem. Cap.iiii.

Fit quandoq; ex siccitate superflua q̃ succedit euacuationi supflue. Et quãdoq; ex humiditate coartata in neruo concauo quam dissolu t medicina preterq̃ euacuauerit. & quandoq; ex vapore grosso turbido quem medicina subleuat ad caput: & ad membra visus.

¶ Si aũt ꝑpter siccitatem acquisitaz ab euacuatione supflua conferũt humectãtia nota ex cibis & potibus: et oĩbus que addunt ad humectationẽ corporis: et membroꝝ visus sicut balneum: & somnus: et refectio corporis et alia. & si ex humiditate quam medicina coartauit in membris visus: cura est cum pillulis cochiis: & pillulis de hiera: & pillulis de speciebus quarum descriptio est apud te. & distillatione in oculis cum succo celidonie: & feniculi: et felle alcubugi: aut arijcii: aut aquile: aut capre: aut collyrio de fellibus. Veruz si ex vapore grosso & turbido: cura est eductio illius materie a qua resoluitur: & repressio subleuationis vaporum cum fricatione inferiorum: & exercitatione eorum: & distillatione collyrioruz sicut diximus et administratio rerũ ante cibũ ex his que resoluunt superfluitates que sunt in stomacho sicut est infusio hiere: aut aloes: aut decoctio absinthii. aut oximellis squillitici. Aut post cibationẽ eoruz que prohibent vaporem ciborum eleuari: sicut est coriandruz proprie: & citonia & similia. deinde succedat administratio rerũ confortantiũ visum et abstergentium oculos sicut te inuitat necessitas.

¶ De debilitate stomachi post purgationem. Cap.v.

Nomen cõe est debilitas stomachi: sed quandoq; cadit in toto corpote eius: & sequitur ipsam debilitas oĩm virtutum quarum est minera. Q̃nq; in superiori parte eius & sequitur ipsam debilitas appetitus: quandoq; in inferiori parte eius: & sequitur ipsam debilitas distingue. Et quandoq; cadit in fundo ipsius: & villis retentionis. & sequitur ipsam debilitas retentiue.

¶ Accidit aũt

¶ Accidit autē stomachi debilitas post purgationem: aut qa per eam stomacho malitia cōpoſonis acqritur. Aut quia immoderata in anitio extenuat: et rarificat corpus eius: aut qa educitur humor bonus sup natans: derelinquendo maluʒ in poris submersum: aut adherentē: aut imbibitum: aut qa aliquid rel nquitur de medicina in sto. adherēs villis eius aut quia in eo mouet materiam preterq̃ʒ expellatur: aut quia est medicina de genere adurentium & multi acuminis quare vehementer imprimit & vlcerat supficiem eius. agens namqʒ in rem multi sensus vehementius imprimitur.

¶ Succurremus autem huic egritudini: quoniam elementuʒ est multarum egritudinum: postq̃ʒ sciuerimus causam eius per testimonium rerum causantium per ipsam. Nunc cum rebus rectificantibus quod de indignatione per medicinam acquisiuit stomachus. nunc cum rebus ascindentibus: & corrigentibus causas debilitatis. Nunc uero cum rebus confortantibus ipsum. Nunc quoqʒ cum rebus materierum effusionem prohibentibus ab aliis membris ad ipsum: quod quidem multotiens accidit: & proprie quando ab aliquo vicinantium membroruʒ materia exuberat: & est forte in mandādo: & stomachus debilis: & promptus in recipiendo. Agens enim & si sit debile imprimit: & proprie quando rei adest preparatio.

¶ Canon primus.

ET dico ꝙ cum de iure solutiuorum sit ſm plurimum stomacho nocere & parare ei causas & modos indignationum propter inimicitiam & violentiam: q̃ʒ receptori inferunt & nature ipsius satagenduʒ est causis & modis indignationuʒ resistere & proprie cū his que addunt in virtute eius cum success one quietis. & somni: et cum successione gradationis cibi: & electione eius et proprietate talis vt confortet & coadunet stomachi partes & remoueat quod de lassitudine stomachus per solutiuum acquisiuit.

¶ Neqʒ imitādū est illos qui iura pinguia & mollia pulmēta post solutiuū festinanter propinant cum relaxent et mollificent stomachū: repleantqʒ et fastidiū generēt et nauseaʒ.

lz sorbitio iusculi talis interdũ conferat: proprie quando est necesse medicine audaciam transmutare a membris nutriti uis. est enĩ de genere lauantiũ: & cito lubricare facientium.
¶ Propinandus igitur tunc cibus qui aggreget & coadunet stomachum & ptes eius laxas: & addat in virtute eius sicut sunt cibi proprie acetositatis pauce qui ex aromaticis & sti/pticis condiũtur sicut ex miua: segles et sil'ia. & sit eorũ exhibitio pauce q̃titatis qua stomachus nõ grauetur pueniendo gradatim vsq3 ad id cuius exhibitionẽ stomachus cõsueuit.
¶ Et ne p̃ter eas qn cadat in cibis eorum et iuribus mẽta & succus agreste: & citonia: & maciana: et succus granatorũ et sumach: et spẽs aromatice: et citonia cõdita: & miua: & sil'ia.
¶ Potus autem eoꝝ si vinu3 odoriferũ subtile & leue decẽ/tis pmixtionis cum aqua sicut in quá sol parũ impressit: cui superroretur aqua rosata. Dulce autẽ vinum in hac hora est malum. Et vinum grossum similiter & turbidum.
¶ Et vitent aquam calidam & frigidam veri frigoris pror/sus. mollificat enim hoc stomachum & disgregat virtutem eius. Illa uero debilem calorem in eo deiicit. Potus autem ipsorum sit paucus. Neq3 confitentium in siti eorum neq3 sa/tisfaciẽdo: sed tollerantia super siti est ex eis que stomachũ viuificant. Vitent autem pingua: & fructus & pisces: & ci/bos male digestionis & mali nutrimenti: & coitum & iram. hec enim super medicinam faciunt corpora senescere: aut cadere in morbos.
¶ Ex rebus autez post assumptum pharmacũ: stomachũ re ctificantibus & corpus totum. & restituentibus ipsum virtu ti sue est somnus. sedat enim quas ex agitationibus euacua/tionis indignationes stomachus acquisiuit. & electio cibi & potus & paucitas eoꝝ: et quies et aer preparatus ad tẽperiẽ & gaudium: et delitie: & omne regimen tale.
¶ Et scito qꝫ balneum est ex eis que magis ledunt: nisi forte quis immoderate soluatur. Tunc enim balnea necessaria eẽ diximus. & hoc est quod vnumquemq3 super euacuationem celebrare oportet.

¶ Canon secundus.

In ascisione

IN ascisione uero .causarum debilitatis stomachi canon est: quoniam oportet res eas abscindentes non euacuari rebus ipsum confortantibus vt succedant sibi inuicem ut saluetur minera: & hoc faciemus cum auxilio medi. cordialium & stomaticarum.

¶ Verum si stomachi debilitas contingat propter maliciam complexionis acquisitã ei per medi. cura est permutatio eius cum eo quod conuenit ei.

¶ Si autem fuerit ꝑpter rarefactionem & extenuationẽ parietum stomachi acquisitam ei per solutiuum cura est difficilis .verum satagendum vt curetur cum regimine reductionis virtutis eius paulatim ex vna parte: & proprie cũ quiete & exhibitione ciborum boni chimi velociter nutrientiũ: & pauce quantitatis sicut sunt vittella ouorum recentium et sorbilium: & epata gallinarum pinguium: & iuuenũ: & ale auium: & pulloruꝫ: et vinum odoriferum: et ex alia cũ exhibitione medi. aggregantium virtutem ipsius sicut sunt medicine stiptice boni odoris: & non fortes: et cõferunt in huiusmodi dispositione emplastrationes super ipm ex rebus odoris stiptici. conseruant eniꝫ in eo calorem qui forsitan resoluitur propter raritatem eius. Et si res tantũ exuberat ut perducat ad ethicã stomachi cura est occupari in administrãdo humectãtia qñqꝫ & restaurãtia corpus : et qñqꝫ restaurantia virtutem ex eis que diximus: & ex eis que dicemus.

¶ Si aũt fuerit debilitas stomachi ꝑpterea ꝙ eduxit medic. hu. bonũ & dereliqt malũ: aut qa mouit materiã et nõ eduxit: cura est eductio illius materiei. Deinde redi ad hoc vt cõfortetur stomachus. Et si fuerit ꝑpterea ꝙ particula medicie adheret villis sto. cura est cũ eo quod diximus . Si aũt fuerit propter excoriationẽ factam in sto. cura est cum eis: que coniungunt virtutem consolidationis & confortationis si sit recens. & si fuerit antiqua cum eis que aggregant virtutẽ mundificationis qñqꝫ: quãdoqꝫ cõsolidationis & confortationis.

¶ Canon tertius.

IN cõfortatiõe autẽ stomachi debilis sunt tria regimina. Primum est abscisio rei ledentis : sicut te scire fecimus .

Secundũ vt

Scd'm vt administres que auferunt laxitudinem sicut etiā di ximus. Tertiuȝ vt administres ex cibis & potibus: & aliis ge neribus administrationum omne id in quo est cōfortatio: & virtutis reparatio cum auxilio aromaticorum stipticoruȝ: & rerum pauce acetositatis: & rerum earum proprie que sunt in primo gradu: aut secundo in quibus natura delectatur. & non pretermittas in hoc triplici regimine quin cōfortes cor quoniam est thesaurus cure.

¶ Canon quartus.

POstq̄ autēȝ euacuaueris sto. ab humore ad ipsum effuso & velis ne adhuc iterum recipiat: regimen erit duplex. primum est conuersio materiei que effunditur ad diuersum eius sicut iam diximus ex fricationibus & constrictionibus extremitatum: & aliis preter balnea. Scd'm est virtutem sto. coadunare: & confortare ipsum: ut non recipiat quod ad ip/ sum effunditur ex membris aliis. virtutis enim vnite est non recipere sed fugare contrarium.

¶ De siti que accidit post purgationem. Cap. vi.

QVandoqȝ sitis superoccupat purgationem anteq̄ eua cuet: & quandoqȝ succedit ei: & quandoqȝ superflui/ tati operationis eius.

¶ Superoccupatio aūt sitis fit aut propter aliquid qd' est ex parte medicine: aut ꝑpter aliqd qđ est ex parte stomachi: aut ꝑpter aliqd ꝙ est ex parte eius quod ē euacuandū. dispō ve ro medicine fit causa sitis si calida sit: aut acuta: aut salsa: aut amara; aut qūolibet desiccatiua. & dispō receptoris fit cau/ sa huius si positus sit proprie sub dn̄io caliditatis: aut siccita tis: aut amborū. Euacuande aūt materie dispositio est cā hu iusmodi qn̄ est receptor positus sub dn̄io humorū calidorū & acutorum: sicut colere rubee ꝑprie: aut humores salsi.

¶ Qui si cū bonitate opationis medicine educuntut. sitis re primitur nisi forsitan malitiā cōplexionis dereliquerit.

¶ Si autem stomachus positus fuerit sub dn̄io humorū pin guium viscosorum & flegmaticorum sitis nō fit. sed si tunc cum bonitate operationis medicine succedat sitis bonitateȝ acquisitam per eam significat.

¶ Et hoc

¶ Et hoc est illud quod Hyp. verificauit dum dixit. Non si/ tientem propter plenitudinē suam: & iteruʒ assumpto phar maco non sitientem: oportet ꝙ denuo ac denuo sumat vsqʒ dum sitiat. Estimauit Ruffus oportere semel simulqʒ scd'm sententiam Hyp. exquisitissime euacuare vsqʒ duʒ succedat sitis & non est recordatus sermonis eius in epidimiis. Non oportet inquit ad vltimum peruenire euacuationis cuʒ ope re catartici. Terretur enim ex hoc natura. & dixit Gal. Eli/ gi ex duabus viis hanc incolumiorem: quoniam melior est iteratio ꝙ̃ mul iplicatio. Laudatur autem sitis scd'm hanc in tentionem post purgationem. & dixit Ioannitius. significa/ tio laudabilius est sitis talis: & proprie dum cõtinuantur ei alie tres significationes laudabiles que sunt leuitas iocundi/ tas: & quies.

¶ Superfluitati autem operationis catartici succedens sitis non est quam hyp. considerat. Supflua enim inanitio in ethi cam & extenuationem stomachi: & sitim & asperitatem ca/ dere facit. Vnde plus terroris ꝙ̃ bonitatis signum est.

¶ Dico autem ꝙ sitim quam hyp. considerauit obuiandum non est nisi cum tolerantia & somno. Sedant enim eam ad hoc vt cõfortetur digestio. Neqʒ cõfidas in exhibitione mul ti potus subito. Destruit enim virtutem: & addit potius ad si tim ꝙ̃ minuat. & facit cadere in opilationes malas & causaʒ ad hydropisim.

¶ In siti autem facta propter calorē stomachi: cura est blan diri ei vsqʒ duʒ catartici compleatur operatio. & post illud si malam complexioneʒ dereliquerit cura sitim. Curetur au tem cum eo quod faciat permutationem eius cum eo ꝙ con uenit: & caue ne suppedites naturam cum administratione multi potus: sed frange sitim cuʒ aliquo quasi lambendo ex his que sapientes scripserunt.

¶ Succedens autem sitis si sit inanitionis superflue: cura est omne regimen addens ad humectationem cum ratione di/ gestionis & confortationem ex his que dicta sunt.

¶ De singultu q accidit post purgationē. Cap. vii.

SIngultus ē motus spasmosus stomachi factus a re nocē/

Scd'm vt administres que auferunt laxitudinem sicut etiã di
ximus. Tertiuz vt administres ex cibis & potibus: & aliis ge
neribus administrationum omne id in quo est cõfortatio: &
virtutis reparatio cum auxilio aromaticorum stipticoruz: &
rerum pauce acetositatis: & rerum earum proprie que sunt
in primo gradu: aut secundo in quibus natura delectatur. &
non pretermittas in hoc triplici regimine quin cõfortes cor
quoniam est thesaurus cure.

¶ Canon quartus.

POstq̃ autez euacuaueris sto. ab humore ad ipsum effuso
& velis ne adhuc iterum recipiat: regimen erit duplex.
primum est conuersio materiei que effunditur ad diuersum
eius sicut iam diximus ex fricationibus & constrictionibus
extremitatum: & aliis preter balnea. Scd'm est virtutem sto.
coadunare: & confortare ipsum: ut non recipiat quod ad ip/
sum effunditur ex membris aliis. virtutis enim vnite est non
recipere sed fugare contrarium.

¶ De siti que accidit post purgationem. Cap. vi.

QVandoqz sitis superoccupat purgationem anteq̃ eua
cuet: & quandoqz succedit ei: & quandoqz superflui/
tati operationis eius.

¶ Superoccupatio aũt sitis fit aut propter aliquid qd' est ex
parte medicine: aut ꝑpter aliqd qđ est ex parte stomachi: aut
ꝑpter aliqd ꝙ est ex parte eius quod ē euacuandũ. dispõ ve
ro medicine fit causa sitis si calida sit: aut acuta: aut salsa: aut
amara: aut qũolibet desiccatiua. & dispõ receptoris fit cau/
sa huius si positus sit proprie sub dñio caliditatis: aut siccita
tis: aut amborũ. Euacuande aũt materie dispositio est cã hu
iusmodi qñ est receptor positus sub dñio humorũ calidorũ
& acutorum: sicut colere rubee ꝑprie: aut humores salsi.

¶ Qui si cũ bonitate opationis medicine educuntur. sitis re
primitur nisi forsitan malitiã cõplexionis dereliquerit.

¶ Si autem stomachus positus fuerit sub dñio humorũ pin
guium viscosorum & flegmaticorum sitis nõ fit. sed si tunc
cum bonitate operationis medicine succedat sitis bonitatez
acquisitam per eam significat.

¶ Et hoc

¶ Et hoc est illud quod Hyp. verificauit dum dixit. Non si-tientem propter plenitudinē suam: & iteruȝ assumpto phar maco non sitientem: oportet ꝙ denuo ac denuo sumat vsqȝ dum sitiat. Estimauit Ruffus oportere semel simulqȝ scd'm sententiam Hyp. exquisitissime euacuare vsqȝ duȝ succedat sitis & non est recordatus sermonis eius in epidimiis. Non oportet inquit ad vltimum peruenire euacuationis cuȝ ope re catartici. Terretur enim ex hoc natura. & dixit Gal. Eli-gi ex duabus viis hanc incolumiorem: quoniam melior est iteratio q̄ȝ mul iplicatio. Laudatur autem sitis scd'm hanc in tentionem post purgationem. & dixit Ioannitius. significa-tio laudabilius est sitis talis: & proprie dum cōtinuantur ei alie tres significationes laudabiles que sunt leuitas iocundi-tas: & quies.

¶ Superfluitati autem operationis catartici succedens sitis non est quam hyp. considerat. Supflua enim inanitio in ethi cam & extenuationem stomachi: & sitim & asperitatem ca-dere facit. Vnde plus terroris q̄ȝ bonitatis signum est.

¶ Dico autem ꝙ sitim quam hyp. considerauit obuiandum non est nisi cum tolerantia & somno. Sedant enim eam ad hoc vt cōfortetur digestio. Neqȝ cōfidas in exhibitione mul ti potus subito. Destruit enim virtutem: & addit potius ad si tim q̄ȝ minuat. & facit cadere in opilationes malas & causaȝ ad hydropisim.

¶ In siti autem facta propter calorē stomachi: cura est blan diri ei vsqȝ duȝ catartici compleatur operatio. & post illud si malam complexioneȝ dereliquerit cura sitim. Curetur au tem cum eo quod faciat permutationem eius cum eo ꝙ con uenit: & caue ne suppedites naturam cum administratione multi potus: sed frange sitim cuȝ aliquo quasi lambendo ex his que sapientes scripserunt.

¶ Succedens autem sitis si sit inanitionis superflue: cura est omne regimen addens ad humectationem cum ratione di-gestionis & confortationem ex his que dicta sunt.

¶ De singultu q accidit post purgationē. Cap. vii.

Singultus ē motus spasmosus stomachi factus a re nocē-

te: qua

Scd'm vt administres que auferunt laxitudinem sicut etiã di ximus. Tertiuz vt administres ex cibis & potibus: & aliis generibus administrationum omne id in quo est cõfortatio: & virtutis reparatio cum auxilio aromaticorum stipticoruz: & rerum pauce acetositatis: & rerum earum proprie que sunt in primo gradu: aut secundo in quibus natura delectatur. & non pretermittas in hoc triplici regimine quin cõfortes cor quoniam est thesaurus cure.

¶ Canon quartus.

Postq̃ autez euacuaueris sto. ab humore ad ipsum effuso & velis ne adhuc iterum recipiat: regimen erit duplex. primum est conuersio materiei que effunditur ad diuersum eius sicut iam diximus ex fricationibus & constrictionibus extremitatum: & aliis preter balnea. Scd'm est virtutem sto. coadunare: & confortare ipsum: ut non recipiat quod ad ipsum effunditur ex membris aliis. virtutis enim vnite est non recipere sed fugare contrarium.

¶ De siti que accidit post purgationem. Cap. vi.

Quandoqz sitis superoccupat purgationem anteq̃ euacuet: & quandoqz succedit ei: & quandoqz superfluitati operationis eius.

¶ Superoccupatio aũt sitis fit aut propter aliquid qd' est ex parte medicine: aut ꝑpter aliqd qđ est ex parte stomachi: aut ꝑpter aliqd ꝙ est ex parte eius quod ẽ euacuandũ. dispõ vero medicine fit causa sitis si calida sit: aut acuta: aut salsa: aut amara; aut q̃ulibet desiccatiua. & dispõ receptoris fit causa huius si positus sit proprie sub dñio caliditatis: aut siccitatis: aut amborũ. Euacuande aũt materie dispositio est cã huiusmodi qñ est receptor positus sub dñio humorũ calidorũ & acutorum: sicut colere rubee ꝑprie: aut humores salsi.

¶ Qui si cũ bonitate opationis medicine educuntut. sitis reprimitur nisi forsitan malitiã cõplexionis dereliquerit.

¶ Si autem stomachus positus fuerit sub dñio humorũ pinguium viscosorum & flegmaticorum sitis nõ fit. sed si tunc cum bonitate operationis medicine succedat sitis bonitatez acquisitam per eam significat.

¶ Et hoc

¶ Et hoc est illud quod Hyp. verificauit dum dixit. Non sitientem propter plenitudinē suam: & iteruz assumpto pharmaco non sitientem: oportet ꝙ denuo ac denuo sumat vsqz dum sitiat. Estimauit Ruffus oportere semel simulqz scd'm sententiam Hyp. exquisitissime euacuare vsqz duz succedat sitis & non est recordatus sermonis eius in epidimiis. Non oportet inquit ad vltimum peruenire euacuationis cuz opere catartici. Terretur enim ex hoc natura. & dixit Gal. Eligi ex duabus viis hanc incolumiorem: quoniam melior est iteratio q̄ꝫ mul iplicatio. Laudatur autem sitis scd'm hanc intentionem post purgationem. & dixit Ioannitius. significatio laudabilius est sitis talis: & proprie dum cōtinuantur ei alie tres significationes laudabiles que sunt leuitas iocunditas: & quies.

¶ Superfluitati autem operationis catartici succedens sitis non est quam hyp. considerat. Supflua enim inanitio in ethicam & extenuationem stomachi: & sitim & asperitatem cadere facit. Vnde plus terroris q̄ꝫ bonitatis signum est.

¶ Dico autem ꝙ sitim quam hyp. considerauit obuiandum non est nisi cum tolerantia & somno. Sedant enim eam ad hoc vt cōfortetur digestio. Neqz cōfidas in exhibitione multi potus subito. Destruit enim virtutem: & addit potius ad sitim q̄ꝫ minuat. & facit cadere in opilationes malas & causaz ad hydropisim.

¶ In siti autem facta propter calorē stomachi: cura est blandiri ei vsqz duz catartici compleatur operatio. & post illud si malam complexionez dereliquerit cura sitim. Curetur autem cum eo quod faciat permutationem eius cum eo ꝙ conuenit: & caue ne suppedites naturam cum administratione multi potus: sed frange sitim cuz aliquo quasi lambendo ex his que sapientes scripserunt.

¶ Succedens autem sitis si sit inanitionis superflue: cura est omne regimen addens ad humectationem cum ratione digestionis & confortationem ex his que dicta sunt.

¶ De singultu q accidit post purgationē. Cap. vii.

Singultus ē motus spasmosus stomachi factus a re nocēte: qua

te:qua fit contractio partium eius aggregantium se in ipsas forti motu. Cuius euentus in pharmacia accidit duobus modis. Aut enim supuenit purgationi aut subseqtur eam.

¶ Superuentio autem eius interdum est propter catartici dispositionem interdum propter dispositionem materiei mote per ipsum. dispositio autem catartici aut est caliditas excedens nocens mordicatione sua: aut est siccitas corrugans & coartans: factus autem a materia quam mouit catarticum ē quando accidit vt moueatur: aur materia calida acuta mordificatiua: & effundatur in stomachum inducens nocumentum contractionis mordicatiōe sua aut grossa frigida aggrauans & replens aut dissoluatur ventositas grossa & replens & extendens tunicas eius.

¶ Succedens autez singultus operationi catartici est ille qui fit a siccitate acquisita per excessum euacuationis superflue: que aut nondum est confirmata: sed est vt confirmetur: aut iam confirmata est. & est sicut narrauit hyppocras significatio timoris.

¶ Et dico quod factus propter illud quod est ex parte catartici: curatur cum administratione successionis rerum alterantium virtutē eius. Et factus a materia quam mouit catarticum curatur blandendo acumen eius vsq3 dum euacuetur cum successione alterantium: quod de vestigiis impressionum remanet.

¶ Factus autem a siccitate non confirmata iuuatur administratione humectantiū: & aliqñ remouetur. A siccitate autē factus que iam sigillauit: curam vix habet sicut dixit Hyp. in amphorismis: & posteriores postea asseruerunt.

¶ De dolore stomachi post purgationē. Cap. viii.

Accidit autem malitia complexionis simili vel diuersa q̄3 sigillauit pharmacum: aut ab excoriatione facta ꝓpter illud aut ex ventositate acuta pungitiua calida aut ventositate grossa frigida mota per ipsum: & non resoluta.

¶ Quod si fuerit malitia complexionis: cura est permutatio illius cum eo quod conuenit si est sine materia. Sed si est cuz materia oportet vt adequetur & maturetur; deinde expellatur. &

tur. & si fuerit propter solutionem continuitatis curetur si/cut diximus. Si autem fuerit a ventositate calida vel frigida curetur cũ resoluentibus ipsaz ex his q̃ sapiẽtes scripserunt.

❡ De excoriatione viscerũ post purgationẽ. Cap̄ ix.

ACcidit excoriatio viscerum aut a pharmaci virtute: aut a materia acuta mota per ipsum incisiua: aut vlcera/tiua. Et nos iam diximus medicinas quarum proprietas est scindere & excoriare & loquemur de eis in particularibus. & tua quidem interest: vtrum in superioribus intestinis aut inferioribus: excoriatio fit cognoscas: aut mediis: & scitur illud differentias situs doloris & puncture: & differentias scientie ꝓcessus gurgulationis & ꝑ alia q̃ sapiẽtes scripserũt.

❡ Curam etiam excoriationum tradiderunt qualiter eam q̃ in supioribus: aut inferioribus: aut mediis curare cõuenit. Et te quidem oportet scire illud.

❡ Si autem extimetur ex vestigio a medicina derelicto illud accidere cura est cum his que virtutem medicine frãgunt & expellunt a corpore: & si contingat a materia acuta & ex/coriatiua cura ẽ adequatio illius materiei & blandiri ei post illud vt facile expellatur: vt non cadat nocumentum super nocumentum. Deinde est necessarium regimen consolidatiuum quod diximus.

❡ De egestione sanguinis. Cap̄.x.

ACcidit ab excoriatione viscerum aut qa medicina fuit earũ que aperiunt venas apertione superflua faciente emanare sanguinẽ sicut est colloquintida ꝓprie & cucumer asininus & similia: aut quia per ipsam peruenitur ad eua/cuationis vltimum propter eius attractionem superfluam. quia vis nature infertur & cogitur in preiudicium eius ma/nere sanguinem.

❡ Et nos quidem de excoriatione iam diximus: & si accidat propter apertionem venarũ cura est regimen quod diximus proprie cum bis que membrorum partes coadunant & confortant & cõsolidant. Si aũt accidat ꝓpterea ꝙ medicina vltimitatem seqtur euacuationis supflue curã iam diximus.

❡ De tenasmone post purgationem. Cap̄.xi.

Fit ab

FIt ab excoriatione cõtingere ficteri. Aut propter acumẽ medicine.aut ꝑpter materiam per eam motã & quandoqȝ contingit ꝙ ano eius qui euacuatur obuiauit frigus ledens: quare est appetitus mendosus egerendi cum pondere. ¶ Et cura eius est cũ colliriis & enematibus et ẽplastrationibus ſm ꝙ exigit diſpoſitio ex eis que ſapientes dixerunt.

¶ De laſſitudine & debilitate corporis poſt. purgationem. Cap.xii.

COntingit quandoqȝ poſt inanitionem ſuperfluam facientem cadere in proſternationem virtutis ꝑpter quod laudauit Gal.elegantius eſſe iterare q̃ exquiſite euacuare et laudauit tolerabilius eſſe in morbos plenitudinis cadere q̃ inanitionis. & corroborauit ſermonem ſuum iſtum per ſermonem Hyp.dum dixit. Poſſibilius eſt inanire repletum q̃ inanitũ replere.et dixit Iohãnitius poſſibile uel impoſſibile curari ad uirtutẽ referimus. In cuius ſaluamẽto uel caſu conſtat hoc fieri. Sȝ ſaluatior in repletiuis q̃ inanitis eſt. immo eſt ĩ eis ſicut cadẽs.quare poſſibiliꝰ repletũ inanire q̃ ecõtra. ¶ Et plerũqȝ debilitas corporis accidit a malignitate pharmaci relinquentis maliciam complexionis & defatigationem nature propter inimicitiam eius cũ ipſa. Propter quod laudauit Demo.medicinam fortem debilem facere & malignam incolumem. Et nos quidem hoc in tota libri huius protellatione tradidimus.

¶ Et qñqȝ contingit ꝑpter occurſum caloris & eſtus ſuper eum qui ſoluitur: qa fit ſolutio caloris: & ſpũs et exalatio et diuerſio eorum a baſi & radice. Ira quoqȝ ſup medicinaȝ & ſollicitudines & coitus et labor et omne malum regimẽ eſt cauſa huius. & nos quidẽ curare huiuſmodi ſatagimus ꝑcognita eius cauſa.et nũc quidẽ intentionẽ noſtrã vertimus ad cauſam & abſcindimus eam qm̃ hec eſt rectitudo cure et theſaurus operationis. nũc uero occupari oportet cõtra ipſum accidens prius & proprie quando ob vehementiam ipſius reſolutioneȝ fieri timemus. Si aũt ꝑpter inanitionem ſuperfluam cõtingit regimẽ reſumptiuũ eſt neceſſariũ: ſicut in ſtomachi debilitate diximus. Si vero ꝑpter maliciaȝ cõplexionis hoc

nis hoc fuerit: cura est cũ eo quod oppõitur ei sicut etiã dixi mus. Sed si fuerit ob cursu3 caloris et estus: et resolutionẽ ab eis aut propter ira3: aut coitũ necessariũ est regimen qđ dixi mus. Cum aũt accidẽs curare volumus: reparatiuũ regimẽ virtutis & confortatiuu3 est necessariũ. et ad hoc auxiliatur nobis administratio delectabiliũ et gradatio in cibo. et som nus & quies et administratio redolentium et iocũdorum: et medicine cordiales et stomathice. Et scito ꝙ balnea sunt ve/ hementis iuuaminis in causa hac. & hoc in fine rei: et pro/ prie balneari in aquis dulcibus. & vti sorbitionibus pullorũ & auium in balneo et vitellis ouorum proprie post fricatio nem lenẽ et vnctionẽ neruorum & lacertorũ cũ oleis tẽpera tis sicut oleo de spica et oleo camomil. et oleo de cheiri. In quit Galie. oleum uetus remouet lassitudinem. Oleum aute3 masticinũ factum cum oleo ros. & vino antiquo lassitudi/ nem membrorum & debilitatem remouet.

¶ De spasmo qui accidit post purgationem. Cap. xiii.

Accidit quandoq3 in purgatione quandoq3 ex ea.

¶ Et accidens in purgatione quandoq3 fit propterea ꝙ pharmacia multam mouit materiam: & non eduxit que interdum declinat ad neruos & lacertos: & replet eos: et ex/ tendit villos eorum: & augmentat ꝯm latum: & minorat eos a longitudine sua naturali: quare incordantur membra et contrahuntur motu laborioso: sicut cõtrahitur corda arcus cui accidit vt abbreuietur a longitudine sua.

¶ Et preparati vt eis accidat illud sunt illi ꝓprie: quorũ ha bi tudo est multe plenitudinis: & habent corporis ductus ar tos: & qui habent excessus humiditatis in neruis: & qui se suppeditant multo vino sepe.

¶ Et quandoq3 accidit propterea ꝙ medicina subleuat va/ porem turbidum & grossum ad neruos cum ventositate in flatiua: et fit causa eius.

¶ Et quandoq3 accidit propterea ꝙ ei qui sumpsit pharma/ cum obuiauit vehemens frigus. ledens neruos & lacertos quare inspissantur & trahuntur ad sua principia.

¶ Et quandoq3 fit propterea ꝙ medicina fuit earum in qui/

bus est equalitas venenosa que perueniens ad neruos & lacertos operatur contractionem in eis: vnde nerui fugiunt & aggregantur ad expellendum ipsum.

¶ Factus autem ex purgatione est spasmus siccus. Et est ille quem Hyppo. condemnauit esse mortalem & proprie quando accidit vt confirmetur.

¶ Licet autẽ spasmi facti a plenitudine sit cura febris: & proprie superinuadens. sicut Hyppo. dixit. Non in preiudicium eius consultum hoc accipiendũ est. Est enim spasmus a plenitudine: qui non tm̃ per febrem non curatur. verumetiã est eius causa additionis ad malum: sicut factus proprie qñ materia multa mota super pharmaciam: & non euacuata declinat ad neruos & lacertos sicut iam diximus. Inflammat enĩ pharmaciã febris: faciens eam acquirere venenositatẽ qua plus noceat. Cura aũt eius vera est: festinare in subtractiõe materie mote: adiuuando medicinam: & acquirendo ei facilitatem: qua fit plenitudinis euacuatio. Et si videris oportere: fiat etiam illud cum fortiter educentibus. Deinde redi ad rectificationẽ malarũ impressionẽ: sigillatarũ in neruis & lacertis: & cõfortationẽ eorũ & cerebri: & nuche corpis totius.

¶ Et si accidit propter eleuationem vaporum cura est regimen quod diximus: & omne conuertens vapores ad oppositum: & diuersum ex his que diximus. Et si accidit ꝑpter occursũ frigoris cura est omne quod calefacit neruos & lacertos cũ proprietate. Et si accidat propter qualitatem venenosam: cura est cum his que cito audaciam eius transmittunt a corpore: sicut iam diximus. Nunc cũ eis que neruos & lacertos rectificant & auferunt impressiones malas factas in eis. Nunc ẽt cum eis que eos confortant. ¶ Spasmum aũt factũ post euacuationem superfluentem dixit Hyp. esse mortalẽ. Hic namq; spasmus de siccitate est: qui sicut diximus: si cõfirmetur non recipit curam. Si autem non est confirmatus curetur cum regimine humectatiuo: & cum additione in cibo & somno: & similibus.

¶ Capitula secunde sectiõis.
Et primo de medicinis benedictis in quibus non est venenositas.
De aloe. Capitulũ primũ.
De mirabolanis citri.indis & chebulis. ii.
De emblicis. iii.
De belliricis. iiii.
De reubarbaro. v.
De cassiafistula. vi.
De tamarindis. vii.
De manna viii
De aqua lactis. ix.
De rosa x.
De viola. xi.
De absinthio. xii.
De sticados. xiii.
De fumoterre. xiiii.
De eupatorio. xv.
De epithimo. xvi.
De ysopo quod vocatur alhasce. xvii.
De ysopo montano. xviii.
De prunis. xix.
De psilio. xx.
De capillis veneris. xxi.
De asaro. xxii.
De iure gallorum. xxiii.
De volubili. xxiiii.

De scamonea Capꝫ primum.
De turbith. ii.
De agarico. iii.
De collo quintida iiii.
De polipodio. v.
De squilla. vi.
De hermodactilis. vii.
De ireos. viii.
De cucumere asinino ix.
De centaurea. x.
De carthamo. xi.
De ben. xii.
De lapide armeno. xiii.
De lapide stellato. xiiii.
De sene. xv.
De speciebus salis. xvi.
De baurac. xvii.
De sarcocolla. xviii.
De serapino. xix.
De euforbio. xx.
de oppoponaco. xxi.
de mezereon. xxii.
de alsebran. xxiii.
de luf. xxiiii.
de alfescera. xxv.
de arthanita. xxvi.
de aristologia. xxvii.
de albemesuel. xxviii.
de albrachin. xxix.
de elleboro. xxx.

¶ Capitula medicinarum laboriose soluentiuꝫ in quibus est venenositas.

Rotellauimus vsq; huc intētionē & modos rectificationū medicinarū solutionē facientiū in sermone vniuersali. Et posuimus distinctiones in intētionibus: & modis cū conditionibus solennibus: ut inueniatur ex principio relaxationis scrutinii nostri summa p̄clare aggregans res intentōis huic necessarias. Volumus aūt nunc de singulis earū singularia explicare capitula quicqd est de esse earū & posse & emēdatione malitiarū in ipsis aut redundantiū in corpore per eas cōplectentia. In quorū complemento cōplebitur liber totus. Auxiliatorē igitur petamus deū: ad quē cuncta respirant. Et a quo misericordie oēs prodeunt: qui sit benedictus. Et ponamus in principio inter particularia solutiua singularia capitula de medicinis benedictis in quibus non est venenositas: que non ponūt operationes suas vt cadat per eas in corpus nocumentum. Et preponam omnibus capitulum de aloe.

De aloe. Cap. i.

Aloe est de melioribus & sublimioribus medicinis habens prerogatiuam supra alias medicinas. Quāquam enim intentio solutiui ꝑm plurimum sit debilitate virtutes: & membra que sunt minere virtutum & afferre eis nocumētum propter illud quod diximus. Cadit hec intētio ab aloe. Non solum eñ non nocet: sed inuenitur ad confortationem membrorū debiliū addere & ad redditionē eorū in ꝓprias virtutes cōferre. Neq; ad aliud nisi ad vnū videtur nociuuȝ. Aperit enim orificia venarū apertione sanguinē manare faciente. Et ipse est aliarum medicinarum rectificator bonus. Mixtus enim cum ipsis: & proprie cum eis que solutionē faciunt dissoluendo medicinas ipsas rectificat: & nocumenta earum remouet. Et neq; expoliande sunt a permixtiōe eius cum ipsis. Est enim regularis & rectificans eas. Et illud ideo quoniam ex parte substātie sue opponitur subtilitati & acumini earum. Ex parte sui effectus eas in soluendo iuuat. Et ex parte proprietatis sue: quod de ipsaruȝ malicia est in mēbra facile imprimi remouet: ipsum tamen in se est tarde solutionis

lutionis

lutionis. (Electio). Aliud est ꝙ fit in Succutri. Aliud in Persia. Aliud in Armenia. Aliud in Arabia. Et melius ex eis ē succutrinū. Post illud persicū. Deinde armenicū: Et deterius est arabicū. Verificatores aūt in qnq; ꝓprietatibus laudauerunt pfectū aloen in colore: odore: sapore: pōdere & substātia cū cōditionibus in ipsis. In colore quoq;: vt sit coloris citrini declinātis ad rubedinē in quo sit claritas. Et sit in eo dēsitas cū colore hoc sicut est color epatis. Declinauit eius bonitas ab illo ꝙ est clarū. Et opʒ ut sit odoris boni ꝓprii non extranei acquisiti p adulteriū. Et sapor eius ꝯm cōuenientiorem modū cōsiderationis eius debet sentiri in primo gustu dulce: declinās ad amaritudinē. Et sit pondere leue. & q̃to ē leuius tanto melius. Et sit in substātia sua tenerū: habile ad frangendū: & q̃tocūq; est ab his ꝓprietatibus remotius tanto deterius. Antiquū aūt denigrat tēpus. Et tua interest cognoscere ꝙ in ipso cadit de adulteratiōe. Sophiste em̄ lauāt ip̄m lotione: qua ptes eius īmunde & grosse separantur. Deinde lauant in aqua maris & pauci croci lotiōibus pluribus. Deinde pmittunt exiccari acqrentes ei per hoc lucidit atē: et colorē citrinū: & odorem bonū. Verū odor eius deoccultat fallaciam. (Complexio) & ꝓprietas. Est aūt complexiōis calide in secundo gradu: sicce in tertio. Et est exiccatiuum sine mordicatione. Consumptiuū sup̄fluitatuʒ. Et p̄seruans a putrefactiōe. et cū hoc sit ei propriū: aperit tn̄ orificia venarū & dicunt qdam ꝙ ledit epar aliqn̄ ipsum. Et videtur ꝙ illud fit propter apertionē quam efficit in venis. Verum rectificatio acquirit ei: vt conferat epati. & in aloe quidē loto minoratur solutio: & additur ei: vt sit stomachi confortatiuuʒ. In non loto vero est econtrario. & ēt mixtuʒ cū melle est minoris solutionis: et minoris attractiōis et est maioris abstersionis partiū per quas illi est trāsitus. (Rectificatio) Tria sunt in eo: in quibus cadit correctio: quoniaʒ est de tarde solutionem facientibus quare oportet ut sumens ip̄m cibari differat. Et quia sua operatio non multuʒ extenditur in corpore. Vix enim pertransit epar nisi in quantitate exuberet. Et quia venarum orificia apertione sanguinem spargente aperit. Et

nos obuiamus his tripliciter rectificando ipsum. Acquiri/mus enim ei citam & facilem operationem cum speciebus alefanginis subtilibus: & acumen habentibus: sicut uerbi gratia: cum mace: nuce muscata: cynamomo: spica: calamo aromatico: cubebe: squinanto: asaro: mastice: gariofilis de quibus partes equales: et croci pars media bulliant in sextu plo earum aque usq; ad tertiam eius cu3 facilitate. Et accipe pro qualibet libra illius aque aloes. ℥ vi. & permitte siccari in vmbra prius & perfice exiccationem eius in sole. Quidã autem ex bene rectificantibus faciũt simile cu3 speciebus pigre galieni. Citat enim eius operationẽ: ysopus: cynamomũ & cassia. Et quida3 dant infusionẽ aloes in aqua specierum & citatur effectus eius. Et acquirimus ei: vt extẽdatur operatio eius ad partes remotas cum rebus que addũt ad uigorẽ eius sicut colloquintida proprie: & turbith: et similia addantur in aqua specierum: & fiat ut diximus. Aut fiat illud in aqua casei. Aut fiãt ex eis trocisci & pillule. Aut cadãt ea cũ eo in confectionibus simul. Remouemus aute3 ab eo nocu/mentu3 quod imprimit in uenas rectificãdo ipsu3 cũ admi/nistratione bdellii cũ eo: aut dragaganti aut masticis: & similium. In aloe autẽ quod elongatũ est: et declinat a proprietatibus bonis: magnificantur hec tria que diximus. Et adhuc etiã est cõturbatiuu3: faciens dolorẽ ventris: & nocẽs stomacho & epati: et soluẽdo imprimit laborẽ in stõacho et uisce/ribus. Et aliquando uirtus eius remanet in eis: & facit in so/lutione exire sanguinẽ. Et est maxime nocẽs emorroydibus & ano. Et nos rectificamus hmõi lauando lotione qua par/tiu3 immundarũ fiat abstersio & infundẽdo in aqs specierũ & adiungendo ei q̃ cito lubricatione3 faciunt. Et nihil est tã magnificu3 ex rectificatoribus: sicut bdellium: & dragagantum. Et si super ipsum bibatur aqua ordei cum oleo nucum: aut decoctionis passullaru3: aut aqua tepida: & mel: trãsmittit audaciam eius a corpore. (Posse.) Solutione educit coleram: & flegma & mundificat caput ab eis & stomachum. Et confert iuuamentũ magnum doloribus eoru3 Et confert inflammationi stomachi & siti: et doloris eius ex colera factis.

Et qui

Et qui assiduat acceptionem eius diebus continuis. non vi/
det in corpore suo: neq3 in instrumentis sensuum suorum
egritudinem: que non sit habilis sanari. Et preseruat a pu/
trefactione ita ꝙ etiam cadauera. & proprie mixtum cum
myrrha. Mixtum uero cu3 sanguine draconis: et myrrha sa
nat vlcera putrida mala. exiccat enim sine mordicatione.
Et ablutio infusionis eius in uino: aut aqua rosata: aut suc/
co feniculi preparato abstergit oculos: & addit inuisum et
stringit lachrymas & ipsum quidem acuit sensus & rationē
Et confert epati. Et aufert icteritiam. Nocet tamen emor/
roydibus & ano. Quapropter caueant ab eius acceptiōe pa
tiētes lesionē in ipsis. Caue ergo dare aloē in tpibus frigidis.
excorticat eñ & solutiōe educit sanguinē. (Dosis). eius ē ab
aur̄. ß. usq3 ad. ʒ. ii. Et in infusiōibus ab aureo. i. usq3 ad. ʒ. iii.

¶ De mirabolanis citrinis & nigris & indis. Cap̄. ii.

EXistimauerunt qda3 ꝙ mirabolani citrini: et nigri: indi:
& chebuli. sunt ab eadem editi arbore et ꝙ citrini sunt
immaturi: & nigri indi sunt in qbus iam ꝑuenit cōplexio &
maturatio. Et dixerunt ꝙ arbor eorum est de his ferētibus.
Et ꝙ citrini sunt de primo germine. Et nigri similiter. chebu
los uero germen ſm tulit. Et quidam dixerunt ꝙ de diuersis
nascuntur arboribus: & est illud quod creditur. Et enim eo
ru3 diuersa etiā sunt opationes. Ipsi quoq3 de medicinis be
nedictis sunt. Nō enim debilitant cū solutione sua: immo cō
fortant stomachū: et proprie uiscera & preparant: et coadu
nant ptes eoru3 et cōfortant cor: et epar: & corpus totum. Ne
q3 eni3 nisi ad unū uidentur nociui. Acqritur eni3 prepara/
tis ad hoc p eos oppilatio et ꝓprie paratis cadere in ipsam.
Sūt aūt de pfecte rectificantibus medicinas: q̄ habēt acuita
te3 et purgant dissoluendo. Magnifice aūt adinuēit qui eos:
& ꝓprie citrinos cum scamonea miscuit. Reprimūt eni3 ea3
propter obuiationem substantiarū & qualitatum inuicē: &
eam in soluendo iuuant. (Electio.) Citrinos in quinq3 pro/
prietatibus laudauerunt sapientes. In colore vt sint citrini
multe citrinitatis declinantis ad viriditatem. Et sint in pon/
dere graues & densi. Et ut in confractis suis inueniatur si

cut gummositas Et vt sint grossi : & vt cortex eorum sit spis/sus: densus complectēs ossa parua . Et laudauerūt chebulos in quatuor ꝓprietatibus: vt sint grossi. et quāto grossiores tā to meliores. Et sint subnigri declinantes ad rubedinē. Et sint graues in pondere cite submersionis in aqua. Et sint haben/tes spissitudinem corticum suorum . Nigros quoq; indos in quinq; laudauerūt proprietatibus. Vt sint nigri: & confracti densitatē habentes substantie. Et sint grossi: et graues & ca/rentes ossibus. Quanto aūt ab hic elongātur proprietatibus tanto bonitate remoti. (Complexio) & proprietas. Omnes frigide sunt cōplexionis in primo gradu. Sicci in secūdo. Et sunt exiccatiui & cōsumptiui supfluitatum putridarum. Pre paratiui et coadunatiui partiuꝫ : in quibus cecidit laxitas et mollificatio. (Rectificatio). Tria sunt in eis: ꝓpter que in ip sis cadit correctio . Faciunt enim cadere in oppilationem & proprie preparatos cadere in illam. Et quia facile adherent in villis stomachi & partibus intestinorū. Et qa dimittūt ve stigia corrugationis in ipsis. Et nos emendamus quod time/tur de eo quod diximus. Primo prohibentes penitus exhibi tionem eorum in ipsis. & omnibus paratis cadere in oppila tiones. Et in non paratis miscenda sunt ea cum ipsis que op pilationem fieri prohibent . sicut aliqua ex diureticis notis. Et infusio eoruꝫ in aqua casei remouet . hoc nocumentū ab ipsis. Et succus fumiterre: valet similiter. Et simil'r absinthiū: & agaricum: et reubarbarum: et spica: et similia. Et emenda mus quod pōt prouenire de eo : ꝙ diximus in secundo et ter tio: miscendo cum eis que remoueant ab ipsis adherentie in tentionē: & acqrant eis lenitatē : sicut si cōfortentur cū oleo amigdalarum dulciū: aut cum oleo rosaceo: aut cū oleo vio laceo: aut sisamino. Aut saltem cōterantur cuꝫ eis amigdale dulces. Passule quoq; & mel earum lenificant eos: et confor tant operationes eorum: & sunt ꝓprii iuuamenti cum eis. Si mile acquirit eis cassiafistula: et viole condite: et tereniabin: & tamarindi: & similia . Quidam auteꝫ dixerūt qm̄ non est bona permixtio eorum cū medicina lambificatiua: & leniti ua. qm̄ operationes eorum in idipsum se perimūt. Et ego nō

video illud

video illud. Immo remouetur ab eis per ipsas adherentia: & corrugatio. et acquiritur solutio facilis. & scito ꝙ decoctio acqrit eis vehementiorem oppillationem ꝙ̄ sola infusio. Et infusio minus facit esse oppilatiuos ꝙ̄ coctio & assatio minorat eis solutionem faciens ipsos cõstipatiuos plus. & adhuc magis cõbustio. & cõtriti quidẽ plus soluũt et plus dimittũt vestigia cõstipationis in viis. Infusi uero minus faciunt illa. & infusio qdem eorũ cõpetit qñ solũ queritur solutio. & eorũ cõtritorũ exhibitio: qñ queritur cõstipatiõis impressio. Et quãdo magis cõteruntur etiã vt sint sicut alchol: melius celebrabitur illud. Et chebuli quidem cõditi minoris quidẽ solutionis sunt et maioris cõfortationis membrorũ nutritionis. Et nõ conditi faciunt cõtrarium. Modis rectificationis eorũ satis vtilis acqrens eis saporẽ bonũ & emendans quecunq; timẽtur de eis est: vt sumatur de mirabolãis cõtritis quãtitas quã volueris. & sit hoc in estate: et funde sup eos olei amigdalarũ dulciũ quãtitatez: quia confricãdo leniantur in vmbris: exiccẽtur in sole & semp modice confricãdo superrorẽtur oleo: & fiat illud per triduũ: deinde denuo p triduuz cũ aqua zuccari: aut aqua casei cũ pauco zuccaro cõterantur in sole: semper eos ante modice cuz aqua predicta rorãdo: deinde fac trociscos ex eis & siccẽtur in vmbra: & sunt quidaz qui separant in eis quod est ꝭm speciẽ: ab eo quod est ꝭm materiam & est modus solẽnis. Infundunt enim eos in qua casei. quod sumptum est ex capris post contritionem eorum. Et ponunt ponderis eorum partem vnam: & aque casei partes. xii. & ponunt in vase vitreo stricti orificii: & dimittũt p dies. viii. postea decoquunt bulitione vna. deinde postq̄ manibus confricauerint colant: & dimittunt aquam illam siccari: & faciunt trociscos vel pillulas. Et sunt qui addunt cuz eis de medicinis benedictis quas volunt secundum exigentiam intentionis eorum: & faciunt similia. Et eis est opus magni magisterii. (Modus) condiendi chebulos. Accipe ex eis humidis si haberi possunt: vel humectatis ꝭm artem qua humectari possunt: quantitatem quam volueris: & stilo ponge eos vndiq;: & decoque eos in aqua cum facilitate vsq; dum

sufficit: post

sufficit: post hec dimitte eos per diem unam super tabulaȝ: & exprime aquam eorum & submerge eos in aqua mellis per dies duos dimitte eos: tunc coque eos lento igne & post ꝙ cocti fuerint: reconde eos in uase uitreo & da post sex mẽses. Ars autem in humectanto eos auxiliatur hoc modo. Infundantur in aqua plurima & exponantur radiis solis per dies. viii. deinde accipe magnum uas sicut dolium uel salteȝ fiat fouea in terra in loco humoroso: ut inter multam arenã humidam: disiunctim sepeliantur sepe ac sepe aquam desup infundẽdo: & innouãdo arenã: de tertio in tertiuȝ diẽ: usqȝ dũ tumefiant & humectẽtur. Hic erit modus humectationis coruȝ. (Posse). Mirabolani sunt ex rebus que faciunt vtentes se iuuenescere: & acquirũt eis colorem bonum & bonitatem odoris oris & sudoris. et generant gaudium et hylaritatem: & confortant stomachum: cor: & epar: et conferunt tremori cordis: & confortant et preparant & mũdificãt stomachum: & conferunt emorroydibus et extingunt inflãmationẽ colere. Sed citrinorum operatio in hoc est precellens. Ipsi enim solutione educunt eam & cõferunt complexiones calidas habentibus. Et eorum fricatio cuȝ aqua agreste: aut aqua rosata: aut succo feniculi abstergit oculum & aufert super calefactionem eius. & facto exinde alchol stringit lachrymas & confert mollificationi oculorum. et cõferunt tertiane: & febribus colere. & contriti quidem cum mastice: sanant ulcera: & desiccant ea. chebuli quoqȝ solutione educũt flegma: & addunt in ratione et clarificant uisum: et proprie cõditi: & mundificant stomachum et confortant ipsuȝ: et cõferunt hydropisi: & febribus antiquis. Nigri autem in dissolutione educunt melancoliã & coleram adustã: et cõferunt melancolie: & tremori & clarificãt colorẽ et cõferunt lepre & remouẽt tristitiá & cõferũt quartane. (Dosis.) Potio citrinoruȝ tritorũ est a.ȝ.ii. usqȝ ad. v. & infusorũ. a.ȝ v. usqȝ ad xx. et potio chebuloꝝ tritorũ est. a.ȝ ii. usqȝ ad iiii. et infusoꝝ a.ȝ. iiii. usqȝ ad. x. Potio indorũ est sicut chebulorũ. Ille aũt ꝗ sumit eos timeat boreaȝ superbiẽteȝ. Et pisces abhorreat.

¶ De emblicis. Cap. iii

Emblici sunt

¶ De simplicibus.

EMblici sunt ex medicinis confortantibus stomachum: & cor & epar et uiscera. (Electio.) Meliores ex eis sunt habentes frustra grossa & densa: & grauia: et qui minus cres cunt in ossibus: et plus in carne. Rari quoq3 non habent spi ritum (Complexio et proprietas.) Sunt complexionis parũ frigide & sicce in primo gradu. Et ipsi sunt confortatiui mẽ brorum laxorum: & coadunatiui partium eorum & sunt de extinguentibus calorẽ in stomacho & epate. (Rectificatio). Emblici nutriti sunt maioris operationis & minoris corru gationis sunt. Modus nutriendi emblicos. Accipe ex eis q̃ti tatem quam uolueris & submerge in aqua & expone soli us q3 dum tumefiant & humectentur: & post exprime & pone in aqua mellis & per dies duos dimitte: deinde coque cu3 fe licitate: & postq̃ cocti fuerint dimitte paru3 refrigerari et ad de cum mellis tabarzet. sicut quartam partem totius: & re conde Et quidam supercondiunt cu3 speciebus aromaticis & confortatiuis: sicut in cynamomo & xiloaloe & gallia & & cardamomo et croco et similibus. Et modus faciendi se remblac. Infunde emblicos in lacte dulci: & mutetur super eo lac mane & sero: & hoc per triduum et exiccentur in ven to & in umbra et recordantur. (Posse.) Solutione educunt flegma: & sunt ex rebus ualde confortantibus cerebrum & neruos: et augent intellectum: & confortant cor et confe runt tremori eius & mundificant stomachum a flegmate & putrefactione: & cõfortant ipsum & preparant et sedant fu rorem in eo: & auferunt sitim: et addunt in appetitum & se dant vomitum. (Dosis.) Eorum tritorum potio est ab aur̃. i. vsq3 ad iii Infusorum ab aur̃. 3. vsq3 ad. vi.

¶ De belliricis. Cap. iiii.

BEllirici sunt ex medicinis bñdictis. Expectatur eñi per eos cõfortatio. (Electio.) Meliores sunt grossi: & spissi põderosi: et dẽsi cortice. (Natura.) Frigidi sũt in primo: sicci ĩ secũdo. (In posse) aũt & ꝓprietatib⁹ aliis sũt sicut emblici.

¶ De reubarbaro. Cap. v.

REubarbarũ est ex medicinis benedictis & solẽnibus in quo aggregãtur multe ex intentionibus: que querũtur

in re

in re faciēte mūdificationē: quas postea dicemus. (Electio.)
Ex speciebus rauet aliud est quod nascitur in india: & ē ra/
uetsceni: & aliud est rauet barbarū: & aliud ē rauet turkiū.
Et melius eorū est rauetsceni. Post illud in bonitate ē barba
rum. Et minus in bonitate est turkiuz. Et laudatur magis ex
eis: quod est subnigrum declinans ad rubedinem. Quod est
graue cū raritate sua. Et in quo ēt in confractis suis īuenitur
disgregatio ex ruffo & glauco. Et quod est crocee tincture. et
ꝙ est recens & non p̄termittas: quin scias quod in ipso cadit
de adulteratione. Accipitur em̄ ex eo integre sicut est quanti
tas magna: & submergitur in aqua p dies. v. & dimittit aqua
illa siccari: & fiunt inde trocisci: et sunt ipsi medicina reguz.
Reubarbarū vero siccatur & vēditur sicut est qđ iam pdidit
aīam. Et cognoscitur qm̄ illud in quo nō cecidit adulteratio.
est rarū & minoris stipticitatis: & est crocee tincture. Adulte
ratū uero habet contrarium horū & varietatē quaz habere
debet in confractis suis amisit: īmo subnigrescit in eis. (Cō/
plexio) & ꝓprietas. Calide cōplexionis est & sicce in secūdo
gradu & dicitur ꝙ est in primo. Sed illud est verius. Cōuene
runt aūt in pmixtione eius aqueitas & terreitas dantes ei sti
pticitatē & substantiā: et aereitas dans ei raritatē substantie
et est in eo igneitas pficiens: qđ per astionē eius in terreitatē
ipsius ipm fecit esse amarū. Verū terreitas est ꝭm profunduz
eius. Et igneitas est in superficie ipsius. Quapropter infusio
separat inter substantias ipsius. Et cōplexio operationis so/
lutionis in oppilationē per ipm est per dn̄ium calidi in supfi
cie eius. Et consecutio contractionis per ipm est a substātia
sua terrea stiptica (Rectificatio). Non est in eo nocumentuz
apparens. Et datur in omni tēpore. & in omni etate: ita ꝙ ēt
pueris & p̄gnantibus. Et de elegātioribus & melioribus que
iuncta cū eo magnificant operationē eius: est aqua lactis &
ꝓprie quod sumptū ē ex capris & similiter magnificatur in/
fusio eius in aqua endiuie & apii pri⁹ bullitis & colatis. Aut
in aqua plantaginis. Et non p̄termittatur quin cadat in socie
tate sua spica. Est enim proprii iuuamenti cum ipso. Neq; p̄/
tereas additionē modici uini albi odoriferi & clari infusio/
nibus

nibus eius & proprie qñ in emendatione oppilationũ pro/pinatur. Et scito ꝙ in adulterato non remãsit aliquid de virtute solutiua de quo sit curandũ. Et eius quidem quod purũ est: infusio competit qñ solum queritur abstersio & solutio: & oppilationũ apertio. & ipsius contriti exhibitio: qñ queritur vt post illam in visceribus vestigia contractionis remaneant. Verum ex eo ꝙ assum est: vehemẽtius fit illud. & adhuc vehementius ex adusto & quod ex eo ẽ purus. sustinet quod oportet de contritiõe meretur. In raro aũt & laxo vehemẽs contritio resoluit virtutẽ. Decoctio ẽt similiter resoluit in eo virtutem qualemcũq; fit: (Posse). Solutionẽ educit colerã & flegma. Et maior eius proprietas est mũdificare & confortare epar: & stomachũ. Et conferre doloribus pungitiuis eorũ & viscerũ: & clarificare sanguinẽ: & auferre oppilatiões & morbos: quorũ mater est oppilatio sicut ydropisim: & icteriam: & grossiciem splenis: & febres oppilationũ & similia. Ex parte substantie sue proprietas est ei: conferre sputo san/guinis & manationi eius vndecũq; fit. Et conferre casui & ꝑcussioni & sanare rupturas intrinsecas & extrinsecas: & ꝓ/prie eius. ʒ. i. & mumie grana duo: & rubee tinctorũ granuʒ vnum & mediũ cuʒ vino stiptico: & est dosis vna. & confert inunctio olei eius cõcussionibus & cõtractionibus lacertorũ & doloribus eorũ. & ip̃m q̃dem est medicina singultus: & ẽ medicina bona dissinterie: & ꝓprie quod ex eo est assum & bibitum cũ succo plantaginis: & pauco vino stiptico: & confert febribus periodicis: & febribus oppilationũ. et febribus antiquis. (Dosis). Potio eius infusi est. añ ʒ. ii. & . ß. vsq; ad. x. & potio cõtriti. añ. ʒ i. vsq; ad iiii. & ip̃m cõseruatur ꝑ annos tres vel quattuor. & p̃seruatur a putrefactione & corruptiõe si superliniatur ei cera & terbẽtina liquefacte: aut cera sola: aut si sepeliatur in melle tabarzet aut si sepiliatur in psilio. Aut in milio cõseruatur enim esse ipsius ex tẽpore extenso.

¶ De cassiafistula. Cap̃ vi.

Cassiafistula est de medicinis: in quibus est fiducia iuuamentorum & est sine nocumẽto carens acuitate & mordicatione: & omni excessu ledẽte super cuius exhibitione p̃/

sumitur in oi etate: ita q pueris & pgnātibus. (Electio). Electio eius cōstat in sex pprietatibus. Vt sit arundo eius grossa plena splendens & multi ponderis. Et si pulpa eius splendēs & pinguis: & austa ex arūdine cōseruata in vasis pigritatur. (Cōplexio) & pprietas. Est equalis declinās ad latus ad caliditatis. & est hūida in primo gradu: & est lenitiua: resolutiua: clarificatiua sanguinis: sedatiua acuitatis eius: & colere rubee. (Rectificario). Non est in ea nocumentū apparens pter q nocet debilia hñtibus viscera & lubrica. remouētur ab ea hoc nocumentū in pmixtione mirabolanorū & reubarbari cū ea. & aqua masticis: & spice cū ea. simil'r est medicamē bonū. Et qñq; necesse est ei lubricitatē addere & pprie in desiccatione viscerū. Quare sapientes admiscuerūt cū ea oleū amigdalarū dulcium. diuretica quoq; faciunt ea; declinare ad vias urine. quare necessaria est eorū permixtio: qñ oportet mēbris secunde expulsionis cōferre. & ipsa est de tarde & debiliter solutionē facientibus: ppter q miscenda cū ea sunt quedā ex rebus acuitatem hñtibus sicut alhasce & ysopus. Vigorant eñ eius solutionē Et magis adhuc siccum qbusdā ex ventrē soluētibus misceatur. Et ipsa quidē cu; aqua caseī est nobilis operationis. (Posse). Mundificat sanguinē & cōpescit oēm acuitatem. & sedat sitim & proprie cū succo endiuie: aut solatri aut tarassacon in qbus aduenit iam depuratio ꝯm artem. & ipsa quidē mundificat stomachū & educit coleram: & flegma: & operatur illud sine nocumēto & excessu. caret enim mordicatiōe & ipsa quidē lenit pectus: & guttur & resoluit apata acuta in eis: & cōfert calefactioni renū sumpta cū diureticis: & infusione liqritie: & phibet generationē lapidis in eis: & confert febribus calidis.

¶ De tamarindis. Cap. vii.

Tamarindi sunt dactili acetosi: & sunt ex fructibus palmaru; silueſtriū in India. Ipsi quoq; sunt ex medicinis nobilioribus: in qbus nō est excessus. (Electio). Laudantur in sex pprietatibus. Vt sunt nigri: non uere nigredinis cū luciditate: & teneri. Et mixti cū uillis que sunt sicut radices & sunt recentes: & pingues absq; desiccatione: & sunt cū dulce

dine

dine acetositatis pauce vini puri nõ pmixti. & sunt ex adul/teratoribus q eos falsificant cũ carne prunorũ. Sed deoccultat falaciam nigredo sine luciditate in ipsis. Et qa sunt humorosiores & qa in eis est odor & sapor prunorũ. (Cõplexio & pprietas.) Frigide cõplexionis sunt: & sicca in scdo. Et sunt refrigeratiui: extĩctiui & sedatiui acuitatũ & inflãmationũ. (Rectificatio.) Ledunt stomachũ frigidum & debilitant eũ & sunt tarde & debilis operationis emẽdamus nocumentũ q imprimunt in stomachũ: pmiscendo cũ eis aliqd de cõfortãtibus stomachũ sicut sunt spica: & macis & mastix pprie. Et propinatio eorum cũ succo feniculi & apii: endiuie: & tarassacon: aufertur cũ hoc nocumentũ ab eis: & simil'r cũ absinthio. Et infusio eorũ in aqua lactis sumpti ex capris uigorat actionẽ eorum: qui simil'r in succo fumiterre: aut in succo lupuli. (Modus infusionis eorũ). Accipe tamarindorũ quãtitatẽ quã uolueris: & infunde eos in sextuplo eorũ aque casei aut aque trium granatorũ: aut alterius aque cõposite: aut simplicis: & frica manibus & buliant bulitione una. deinde colentur colatione qua fiat exile & clarum. Et qdaȝ addunt cũ eis prunorũ quantitatem eoruȝ & faciunt simile. Et sunt ex dantibus ĩfusionẽ non colatã: qñ magis queritur inflãmationis solutio. Et dant colataȝ qñ magis queritur inflãmationis extinctio & cũ permiscẽtur in infusione eorũ rose: & sandali: & proprie mazuzir: & spodium uigorantur in extinguẽdo. Et ipsi quidẽ sustinẽt de decoctione aliquid mediocriter qñ opȝ. Et supflua decoctio uirtutẽ eorum destruit. (Posse). Solutione educũt colerã: & reprimunt furorẽ eius: & feruorem sanguinis Et cõferunt inflãmationi epatis: & stomachi & sunt medicina sitis & omnis estuatiõis facte ab eis & cõferunt ictericie Et reprimunt uomitũ: & sunt medicina uera febrium acutaruȝ que indigent lenificatione. (Dosis). Sunt debilis operationis propter q potio eorum est ab. ℥ ii. usq ad. v Et ipsi quidẽ conseruantur p annos tres. Verum si accidat eis ut calescant putrefiunt. Et simil'r liquor cadens in eis putrefacit ipsos. Et melior modus cõseruatiõis eorũ est stringere eos in uase uitreato: & ponere in loco recenti.

De manna

¶ De manna. Caplm.viii.

MAnna est ros cadens sup quasdam plantas: & lapides cuius mãna est vapor qui eleuatur: cui accidit digõ: & maturatio in aere qñ est qualis & fecundus letis aspectibus Diuersificatur autẽ ꝭm diuersitates rerum super quas cadit: cadens enim sup lapides est sicut gutte parue que congelantur & fiunt sicut semen. Et cadens super plantas suscipit de virtute plantarum: & est cum permixtione particularum foliorum: & florum. (Electio). Ex ea que cadit super lapides: melior est: que est sicut semen album: et est dulcis et est recẽs Post illã uero in bonitate est que est sub citrina . Fusca uero & cenosa et antiqua est non bona . Et ex ea que cadit super plantas melior est illa que est pauce permixtionis cum foliis: & est subalbida: & recens. Falsificatores aũt ex zuccharo & foliculis : scene adulterant eam cum post tẽpus accidit maturatio: aut mollescit: & liquescit: & deoccultatur fallacia(Cõplexio) & proprietas. Est equalis plus declinans ad caliditatem : & est lenitiua : abstersiua : mundificatiua: & sedatiua. (Recrificatio) . Nullius est excessus. Est tamen ex debiliter solutionem facientibus. Et nos cõfortamus operationẽ eius cum permixtione ysopi cum ea: & alasce et alioruꝫ ꝭm ꝙ in cassiafistuta diximus . Verum ipsa iuncta cum aliis medicinis vigorat earum operationem . Dulcedine enim sua facit eas approximare nature. Ipsa quoqꝫ cocta expedit: & operatur citius Gal. autem ipsum cũ scamonea permiscuit & operabatur cum eis. Et posteriores laudauerunt illud. Et procedentes miscuerunt cum turbith . Et alii presumpserunt alia: & fecerunt conueniens (Posse.). Educit coleram cum facilitate. Et ipsa quidem lenit guttur: & pectus :et ventrem: et est sedatiua sitis (Dosis.). Eius est a.ʒ.vi.usqꝫ ad.xv. Et ipsa quĩdem conseruent per unum annum.

¶ De aqua lactis. Cap̃.ix.

AQua lactis est materia infusionuꝫ: & est ipsa perse medicina bona carens nocumento. (Electio). Melior est sumpta ex lacte iuuenum caprarum : & nigrarum: et bonĩ pastus et recenter fetarum. Post istam in bonitate est que su/

mitur ex

mitur ex ouibus: & laudatur cõsiderata in se: si recens: si boni odoris: & boni saporis: et ꝓprii & nõ extranei: et in qua nulla cecidit corruptio. (Cõplexio) & ꝓprietas. Est calide cõplexiõis & sicce in primo usq; ad secũdũ & est subtiliatiua: lauatiua: abstersiua: p nitrositatẽ suã: et solutiua sine mordicatiõe: & oppilationũ apitiua. (Rectificatio). Fundamẽtum est infusionũ: et p se est debilis solutiõis. Mel quoq; vigorat operationẽ eius. et vigorata cũ lupulo: & flores eius mundificat sanguinẽ. Mirabolani quoq;: et reubarbarũ: & succus rose: et uiole: et tamarindi: et cass afistul et flores fumi terre et semen eius: addunt opationi eius: & soluit colerã rubeaʒ et humores adustos. Et vigoratur cũ chebulis: et ysopo: et alhasce: et agarico: et educit coleram et flegma. Et cũ mirabolanis indis et epithymo: & polipodio solutione melancoliã educit: & humores adustos. Et cũ asaro: et yreos soluit aquã citriniã: & nõ ꝑtermittatur quin in pontibus eius cadat spica: qm̃ eius operationẽ magnificat. Et tarassacon quideʒ & endiuia & cuscute: et lingua arietis: & volubilis: & spica: & reubarbarũ: et absinthiũ: et eupatorium: et asarum: et fumusterre: & apiũ: et feniculus: & amigdale amare: et semina quattuor: et scolopẽdria: et alia de diureticis nota. addũt ei ad oppilationũ apertioneʒ. Et datur qñq; exttacto ab ea butyro qñ oportet cãʒ lenitatis a mẽbris expulsionẽ abscindere: & datur nõ extracto butyro: qñ lenitatẽ in eis acquirere oportet (Posse.) Solutiõe educit colerã: et humores adustos: cũ facilitate: et cõfert manie: et melãcolie: et cõfert oĩb⁹ oppilatiõibus: et morbis oppilationũ: sicut hydropisi: et ictericie: & grossiciei splenis et cõfert febribus colericis: & febribus oppilationũ. Et est medicina bona infectionũ cutis: quaruʒ materia est colera: & humor adustus sicut est impetigo: et serpigo sicca: & pustule: et pruritus: et ulcera mala sicca: et lepra: et similia (Dosis). Eius est ab. ℥. vi. usq; ad librã unã.

¶ De rosis. Cap. x.

Rosa est ex medicinis benedictis: in qua est virtus confortationem faciens: & solutionem & male qualitatis permutationem. Et est ex ea rubea & alba: & de vtrisq; alia

est multorũ foliorum densorum: et crisporũ et alia paucorũ & planorũ. (Electio). Melior est rubea vere rubedinis paucorum foliorũ & planorũ. Et ex albis melior est hũs similiter. Et melior est succus: cuius mater est rosa completa: sicca quoqꝫ melior est in qua nõdũ cecidit corruptio. (Cõplexio) et ꝓprietas. Frigida est in primo gradu sicca in secundo. Diuersarum aũt naturarũ substantie cõposuerunt rosam: inter quas põt cadere separatio distinguens. Cõponitur enim ex terreis partibus: & aqueis mediocribus: dantibus eis stipticitatem et substantiã. Et ex partibus aereis: propter quas est in ea de dulcedine aliqd et aromaticitas. Et ex partibus igneis subtilibus in quibus consistit ꝑfectio & species: dantibus ei amaritudinẽ & luborẽ. Virtus aũt faciens ruborem eius: plus impressit q̃ꝫ amaritudinem faciens. Propter quod in abscissione amaritudinis ipsius que remouetur per solã exiccationẽ eius non resoluitur species. In abscissione vero rubedinis: non plus est rosa q̃ꝫ homo mortuus. Amaritudo autẽ in ea que recẽs est plus est stipticitate ipsius. Et prima operatio eius est propter amaritudinẽ suã: propter quod rosa recens & ꝓprie succus eius: soluit. Cũ aũt resoluitur caliditas dans ei amaritudinẽ propter siccitatem eius manifestatur substantia stiptica constipationẽ faciens. Est aũt succus eius calidus fere vsqꝫ ad primũ gradum: propter expulsionẽ eius a re terrestri & frigida. Est aũt rosa resolutiua cõueniẽs: extinctiua inflãmationum: confortatiua mẽbrorum: coadunatiua partium et cõstrictiua. Et semen eius in hoc est fortius: et similiter pili eius qui sunt in medio ipsius. Et succus eius oppilationũ aperitiuus: & resolutiuus: et abstersiuus & solutiuus. Et sicca quidem est magis stiptica et frigida. & que non est cõpleta ẽ frigidior & stipticior et alba in frigiditate et stipticitate plus est q̃ꝫ rubea. (Rectificatio) Non est in ea malicia: sed est ex debiliter soluẽtibus. Vigorat tñ eius operationẽ aqua casei: si enim succi rosarum. ℥. i. misceatur cum aqua casei: & pauca spica: est solutiuum conueniens & similiter infusio ℥. vi. foliorũ rose in aqua casei cũ pauco melle: soluit sine molestia. Et syrupus factus ex succo eius: lenis est solutionis. Et
ingreditur

Ingreditur succus rose. et ipsa rosa: & similiter oleuз eius in emendatione medicinarũ solutiuarum acutaruз: sicut est scamonea: & euforbium: & similia. Et in succis: vt in mirabolanis et cassiafistula est addendum oleum amigdalinũ: aut rosaceum: aut violaceum: aut sisaminũ: aut omphacinũ. Rose aũt condite cũ melle abstergunt mũdificant & confortãt et condite cũ zuccaro minoris sunt abstersionis: & maioris cõfortationis et stipticitatis. Et aqua earũ que fit per infusionẽ est mundificatiua: abstersiua: & solutiua. et ea que fit p sublimationẽ: est multe cõfortationis: neq; est solutiua propter resolutionem subtilis caliditatis eius in decoctiõe eius. Acetum aũt infusionis earum est medicina bona oĩum inflãmationum: & est diuisiuũ solutiuuз confortandũ. Per albas uero non fit solutio aliqua de qua sit curanduз. Et est in eis de stipticitate plusq̃ sit in rubea. Neq; adhuc sunt similes in cõfortatione ipsius. Et scito q̃ rose non sustinent de decoctiõe aliqd oĩno: & proprie recẽtes. Resoluitur enim ab eis virtus sigillãs abstersionem & solutionem eius:: et deoccultatur virtus earũ stiptica faciens constrictionẽ. Succus uero eius sustinet de decoctione aliqd mediocriter: & acqrit ei subtilitateз & bonitatẽ abstersionis. Oleũ quoq; factũ ex rosis nondũ cõpletis est maioris infrigidatiõis: & stipticitatis cuius melius fundamentũ est oleuз sumptũ ex oliuis nondũ perfectis. Et factum ex rosis in qbus iam aduenit perfectio: est maioris resolutionis cõuenienter: et minoris infrigidationis: cuius melius fundamentũ est oleum oliuarũ mediocrium in maturatione: aut sisaminũ (Posse). Succus eius et aqua infusiõis recentium et cõpletarum solutione educit colerã: & mũdificat sanguinẽ ab ea et uenas et arterias: et cõfert icteritie: & aperit oppilationes epatis et stomachi & mundificat & confortat ea. Et cõfortat cor & confert tremori eius & educit materiam causantẽ eum Et confert colericis febribus. Rosa vero & oleum eius et aqua ipsius per sublimationẽ facta confortant cor stomachũ & epar et coadiuuant partes laxas membrorũ: & cõfortant retentionẽ: et sedant dolores calidos mira sedatione & extinguunt & pmutant malicias inflamma-

tionũ: et sedãt eas. Et sunt ex medicinis dormire faciẽtibus. Faciunt tñ corizã et sternutationẽ. Et obsunt catarris et stringunt vuulã et guttur et confortant ea. et auferunt crapulam. (Dosis). Potio succi rosarũ est ab. ℥. i. usq; ad. ii. cũ zuccaro. Et potio syrupi facti cũ succo earum est ab. ℥. ii. usq; ad. v.

¶ De uiolis. Cap. xi.

Viole sunt medicina tẽperata cõueniens et fit p eaȝ male qualitatis pmutatio et nature solutio. (Electio). Melior est quecũq; est ex primis quã non inuenit calor resoluens uirtutẽ: aut pluuia dissipans. (Complexio) et proprietas. Frigida est et humida in primo gradu: et q̃ est sicca est minus frigida et minus humida. est enim in recente supflua humiditas supgrediens caliditatẽ eius a qua est pfectio ipsius & species. Cũ aũt exiccatur & resoluitur humidũ supficiale ipsius mãifestatur amaritudo eius que est ꝑpter caliditatẽ que fuerat sepulta: & est tunc calida plus: et humida minus. Est eñi in recẽte humiditas supflua ꝑpter ꝙ que est recẽs est solutione educit p uentreȝ lambificando. Que uero est sicca educit dissoluendo. Et ipsa quidẽ est infrigidatiue narcotica: sedatiua dolorum calidorũ extinctiua inflãmationuȝ: et lenitiua: et solutiua. (Rectificatio). Est ex debiliter soluentibus. Et qdã addunt quãtitati earũ medietatẽ ex turbith: et faciũt trociscos: et uigorant cũ hoc operationẽ earum. et quidã addũt scamoneã et ipse quidem et oleũ earum ingrediũtur in emẽdatione medicinarũ acutaruȝ. Succus aũt ipsarũ et syrupus ex illo leniendo soluit. Et uiole sicce educunt dissoluendo. Et ipse quidẽ cõdiuntur cũ zuccaro et melle: sed cuȝ melle sunt maioris abstersionis: et minoris alterationis: et cuȝ zuccaro faciunt contrariũ. Et scito ꝙ viole non sustinent de decoctione aliqd in quo sit supfluitas & succus earũ similiter. Et cor roboratur acetũ cũ infusiõe earũ & fit mirabile in febribus inflãmationis multe & melius oleum earuȝ est cuius fundamentũ ẽ oleũ omphacinũ aut amigdalinũ. (Posse). Solutione educunt coleram & alterant excessum eius et conferũt inflãmationibus oĩbus: et sedant sodam calidam factam a caliditate vehementi & sunt somnifere & faciũt corizam: et lenìunt

niunt pectus et guttur: et conferunt vue: et synanchie. Et earum iuuamentum est magnum apatibus partiuȝ pectoris & pleuresi et sedant sitim et conferunt proprie sicce oppilatiōi epatis. apati eius calido et ictiritie. et sunt iuuamenti magni inflammationis febribus: et sitim per eas. (Dosis). Potio earum est ab ℥. iiii. vsq; ad. viii. et succi earum ab. ℥. i. vsq; ad ii. et syrupi earum est ab. ℥. ii. vsq; ad. iiii. et conditi earuȝ ab ℥. i. & ß. vsq; ad. iii.

¶ De absinthio. Cap. xii.

ABsinthium multiplex est. Sed illud qd̄ intēdimus nūc ē absinthiū romanū. (Electio). Melius est ꝙ est remotuȝ ab odore maris. et ꝙ oritur in terris liberis. et habet folia alba: lenia: et plana. Asperū uero est malū et melius tēpus collectionis est uer. & operationis succi ipsius similiter: & similiter aqua eius. Et melius tēpus collectionis florum est principium estatis. (¶ Complexio et ꝓprietas.) Calidū est in primo: et siccum in secundo & succus eius et flos eius est calidior: accidens ad ſm est autem absinthium compositum ex substantia calida dante amaritudinem et nitrositatem et faciente ipsum apertiuum oppilationum & solutiuū nature. Et ex substantia terrea stiptica per quam acqritur ei vt sit membroruȝ cōfortatiuū et partiū laxarum agregatiuū. Sed stipticitas quidem plus est amaritudine sua. Et adhuc est plus in eo quod est exiccatum. Sed substātia calida magis est in superficie dominans: propter quod sua prima operatio qua obuiat corpori: est super vestigia caliditatis que sciuisti. Et secūda sua operatio est vestigia ex substātia stiptica prodeuntia imprimere: & dixerunt quidam ꝙ educit per ventrem cōprimēdo et recesserūt. (¶ Rectificatio). Nō est in eo nocumētum apparens. Succus tamen eius nocet stomacho ꝓpter bauracitatem suā. Et est debilis solutionis. Et ex rebus adiungendus ei meliorantibus illud est rosa. Et ex uigorantibus eius operationem: est fumusterre: et aqua casei. et spica addit ei bonitates notas & passule: enucleate emendat conditiones eius. (¶ Modus) operatiōis succi eius. Exprime succi eius quantū vis: et proprie in medio veris. et purifica illud ſm modos no

tos & fac siccari in sole uel cinere calido in uase vitreato si/
cut siccatur aloes. Aqua aũt sublimatiõis ei⁹ fit sicut aq̃ rosata
et silia que fiũt in uasis sublimationũ. Absinthiũ aũt sustinet
de decoctiõe mediocriter. (Posse). Solutione educit colerã
a stomacho: & intestinis: et epate. Et extenditur opatio eius
ad uenas: & mũdificat eas humore colerico: et aquoso: et in
terdũ educit ipsuз p uiam vrine. Et dixit Auẽзoar. Solutione
etiã flegma educit. Et dixerũt: alii nõ imprimit opationeз in
flegmate de qua sit curanduз. Et est quasi verius. Absinthium
quoq; pseruat a putrefactiõe: & pprie potus infusiõis eius in
vino aut decoctõis singulis diebus circiter ℥.i.aut.ii. & aque
sublimationis eius silr. Et prohibet pannos a tineis et uermi
bus. Et confert iuuamentũ magnũ contritioni: & contusioni
mẽbroruз. & pprie cũ melle: aut calefactuз cũ uino et pauco
cimino. Et si in uino aut aqua decoctionis eius & radicum
cucumeris asinini infundatur spõgia. & exprimatur et lige/
tur cõprimẽdo sup tpa: cõfert emigranee. Et oleũ ex eis factũ
silr. Et uaporatur auris ex aqua decoctionis eius: aut vino:
& cõfert dolori auris et tinnitui et surditate. Et cuз abluitur
os cum aceto decoctionis eius remouet fetoreз oris a putre/
factiõe gingiuarũ & partiũ eius: & vinũ decoctionis eius et
corticũ citri: & aqua sublimatiõis ipsius: confert fetori oris
pter reз putridã que est in stomacho. Succus autẽ eius cum
nucleis persici interficit vermes in aure. Et absinthio quoqз
& fumoterre et passulis sine interioribus: et mirabolanis ci/
trinis fit potio bona: ad pruritum et scabien. Ipsuз quoqз sto
machum & epar corroborat. Appetitum mortuum excitat.
Oppilationes aperit & morbos oppilationuз curat sicut icte
ritia: & hydropisis. vermes interficit et educit et proprie ele/
ctuarium factũ ex eo in hunc modum. Accipe absinthii.℥ ii.
euphorbii.ʒ.i.&.ß.cornu ceruini adusti.℥ ß. mellis q̃tum suf
ficit. Confert etiã absinthiuз iuuamentũ magnũ febribus lõ
gi tpis: & febribus oppilationum (Dosis). Quoq; ipsius de
cocti: aut infusi. Potio est ab ℥.v.usq; ad.viii.et pulueris eius
a.ʒ.ii.vsq; ad iii. & succi a.ʒ.iii.vsq; ad.iiii.

De sticados. Cap.xiii.

Sticados

STicados quod medici laudant est sticados arabicum: & est planta foliorum subtiliū oblongorum hñs stipitem subtilem cinericium: cuius eleuatio super terram est in mensura cubiti: & hȝ flores assimilantes spicis siliginum: sed sunt breuiores sine semine. (Electio). Melius est arabicum & melior ps plante eius et flos: post hūc folia. (Cōplexio et ꝓprietas.) Calidū est primo & siccū in secundo. Et est cōpositū ex ptibus terreis frigidis dātibus ei stipticitatē paucā: & ex partibus igneis subtilibus a quibus insunt ei acuitas: et amaritudo. Sed acuitas plus amaritudine sua & amaritudo plus est stipticitate ipsius propter quod est subtiliatiuum resolutiuū & aperitiuuȝ oppilationū: abstersiuuȝ: & nature solutiuum: & est preseruatiuuȝ a putrefactione prohibēs. et est ex parte stipticitatis pauce in eo. confortatiuuȝ cordis: & cerebri: & neruorū et uiscerū. & hoc est esse et ꝓprietas eius. (Rectificatio). Prohibēdū est habētibus colerā in stomacho. Cōturbāt eniȝ eos inducens sitim et vomituȝ: & estuationē laboriosaȝ. Nocet etiā calidā & siccā cōplexionē habētibus: et q sunt in potestate colere. ipsuȝ quoq; est ex debiliter soluētibꝰ ꝓpter quod recte miscendū est ei sal gēma & mirabolani nigri cuȝ eo. aut chebuli: magnificāt eniȝ operationē eius. Et similiter squilla & ꝓprie in egitudinibus capitis. Et infusum quidem in aqua casei melioratur in cōditiōibus suis et passule si ne interioribus suis sunt ex his simil'r que emendāt. similiter sal. & sal gēma rectificat illud et ꝓprie ad oēm parteȝ eius sextuplum ipsius. & succus pomorum dulcium in decoctionibus eius verificat illud: & fit ex eo: et pauca spica: et oleo veteri: oleum bonuȝ iuuamenti noti. Et flores qdem eius decoctionem parum sustinent plus quoq; folia. (Posse.) Solutione educit coleram nigraȝ et flegma. mundificat cerebruȝ et neruos: & membra sensuū: et confortat ea. et cōfert iuuamētum magnum egritudinibus frigidis in ipsis: ꝭm oēm modū vsus eius siue in potibus: siue in fomētis: & lauacris et oleū ipsius confortat cerebrum: & neruos et calefacit eos et viuificat. Et in medicinis sticados si iungatur squilla: vel acetum eius: est medicina bona epilepsie & vertigini. Et cum lapide laȝu

li:aut sale indo:aut aliis valentibus ad eã cõfert melãcolie: & egritudinibus timoris & miscetur ei buglossa & succus eius aut succus porrorũ dulciũ ad egritudines cordis melã colicas. Et vaporatio decoctionis eius aperit oppilationes narium: et est medicina bona oppilationibus splenis et epa tis et viscerum & est sedatiuũ doloruꝫ qui sunt in neruis :& instrumẽtis iuncturarũ & lacertorũ: ſm oẽm modũ admini strationis eius : et confortat interiora oĩa que a frigiditate sunt lesa & proprie materiali & prohibet a putrefactiõe . Et ipsius syrupus: & alii modi administrationis eius sunt me/ dicina bona quartane. & febribus longi tpis & proprie fleg maticis.(Dosis.) Decoctionibus eius potio est ab.℥.v. vsqꝫ ad.vii & pulueris eius a.ʒ.iii.vsqꝫ ad.v.

¶ De fumoterre. Cap.xiiii.

FVmusterre est ex medicinis. Verũ exuberantia eius exe mit eum a numero medicinarũ preciosaruꝫ. Est enim cum hoc ꝙ est solutiuus nature cõfortatiuus & est coaduna tiuus partiuꝫ laxaruꝫ et preparatiuus. nec est in eo nocumẽ tum apparẽs: & est ex eo alius cuius flos est subalbidus cine ritius : & alius cuius color est pallens violaceus . (¶ Ele/ ctio.) Melior est cuius herba est viridis tenera: et cuius folia sunt plana & tenera & cuius flos est subuiolaceus . Crispus vero nõ est bonus et melius tẽpus collectionis herbe eius & operationis succi ipsius est principium ueris: & semini eius ipsius finis.(Cõplexio & proprietas) . Dixerunt quidam ꝙ est frigidus & dixerunt quidam aliud. Sed ſm ueritatem de/ clinat modicuꝫ ad latus caliditatis quia uirtus calida in eo licet sit minor frigiditate ipsius . tamen est in superficie do/ minans. Et est siccus in secundo : & semen eius calidus est. In est enim a substantia calida in ipso amaritudo: et acuitas pauca: quare factus est subtiliatiuus & penetratiuus : & ape ritiuus oppilationũ: & solutiuus nature. Et a substãtia frigi da stipticitas: aggregatio & confortatio . Sed stipticitas est plus amaritudine sua: ꝓpter quod magnificata est operatio sua: parũ egẽs externis: solutiuus simul factꝰ et cõfortatiuus (Refectio). Nõ est in eo nocumentũ manifestũ sed vigorari

indiget in

indiget in opatione sua. Et ex rebus hoc facientibus sunt mirabolani: et sene et aqua casei. et ex emendātibus opationez eius sunt chesmes: & passule sine interioribus: et mel earuz. Opatio aūt succi eius est sicut diximus de succo absinthii. Et si impleātur ex succo eius vasa uitreata cum supinstillatione olei cōseruatur tpe extēso ad usus ubi opz. (Posse). Solutionē facit facilē: et educit colerā & humores adustos: et uirtus eius extēditur ad uenas & mūdificat sanguinē: et clarificat ipsuz. Et est medicina solēnis ꝰm oēm modū administrationis eius egritudinibus et infectiōibus colere & humoris adusti sicut est lepra: pruritus: & scabies: & impetigo: serpigo & silr̄ia. Et est silr̄ medicina bona oppilationū oīum et egritudinū quarū mater est oppilatio. Et cōfortat stomachū: et epar: & uiscera: et coadunat ptes a qbus aduenit mollificatio. Cōfert etiā febribus colericis: et febribus oppillationū. (Dosis) Potio succi ipsius est ab. ℥ ß. usqꝫ ad. ii. & decoctionis eius ab. ℥. x. usqz ad. xv. & pulueris eius ab. ʒ. iii. usqꝫ ad. v.

De eupatorio. Cap. xv.

EVpatorium est herba longitudinis cubiti: amaritudinīs multe cuius folia sunt sicut centauree minoris uirida: sed sunt aspera & incisa: & stipes eius est subtilis. Et qn̄ exiccatur citrenescit. Et eleuantur super eum flores que sunt sicut sub citrini longitudinis pauce. Et sunt quidam qui dixerunt ꝙ eupatorium est herba publicum: in qua est viscositas adherentes. (Electio.) Melius tp̄s collectionis eius est finis veris: & opationis succi eius silr̄. (Cōplexio & proprietas). Calidum est in primo gradu & siccum in secundo. & est cōpositū ex substātia calida subtili: quare est subtiliatiuum incisiuū: abstersiuuz: mūdificatiuū: et p̄seruatiuū a putrefactione: & resolutiuum cōueniens sine attractione et ex partibus terreis: quare est in ipso de stipticitate aliqd ꝑpter quod est cōfortatiuum et coadunatiuū. (Rectificatio). Debilis est solutiōis: sz cōfortatur uirtus eius cū aqua casei. Et modus opatiōis succi eius est sicut diximus de absinthio. (Posse). Solutione educit colerā: & flegma facile. Et confortat stomachū: epar & viscera & confert doloribus eorum. & est medicina

solemnis

solemnis oppilationum oīum & egritudinū ab ea factarū. Febribus autem longi tpis mire subuenit. (Dosis.) Decoctionis eius potio est ab. ℥.iiii. vsq3 ad. vi. & pulueris eius ab ℨ. ii. usq3 ad. iii. Loco eius ponitur in defectu ipsius absinthii & asari: añ. medietas ponderis ipsius.

¶ De epithymo. Cap. xvi.

EPithymū est ex herbis supercrescētibus aliis herbis: & est simile cuscute. Plante autē qbus super excrescit sunt: alail: & alhasce: et quedā species origani. Eius aūt aliud est cretense: & allud est syriū. (Electio). Melius est quod est sub ruffuз cretense acuti odoris. Quod nascitur in syria est post id: sed est minus ruffuз. Et adhuc melius est quod est cōpletū pōderosuз. & meliores ptes eius sunt extremitates eius grosse que sunt sicut flores. Subcitrinuз aūt & pallidū est minus bonū (Cōplexio et pprietas). Est calide cōplexiōis: et sicce in secūdo. & dixit Gal. q est calidū in tertio. & est cōpositus ex ptibus igneis a qbus inest ei acuitas: & ex terrenis subtilibus a qbus sibi inest stipticitas pauca: & ipsuз quidē est subtiliatiuū resolutiuū: aperitiuū: oppilationū: & confortatiuū viscerū. (Rectificatio.) Facit sitim: & generat estuatiōnē in corporibus calidis: & est ex debiliter et tarde soluentibus. Quapropter est prohibendum sub dn̄io caliditatis et siccitatis positis. Confortatur auteз operatio eius in multiplicatione quantitatis ipsius: et associatione rei cum eo magnificantis effectum eius: sicut sunt mirabolani nigri indi proprie. Aut ellebori nigri q̄titas parua Aqua uero melius cum pauco sale: aut aqua decoctionis passularū cū sale sil'r: aut aqua lactis ex capris sumpti vigorat ipsius operationem. Sal gemma uero aut sal indus aut sal napticus sunt & rebus: que addita sibi addunt virtuti ipsius. citam aūt et facilem facit operationē ipsius si ei aliqd acutū uirtute misceatur: sicut piper & piper longum et zinziber & sil'ia. et nō ꝑtermittas quin cadat in potibus eius oleū amigdalarū dulciū quo inuoluatur et in decoctiōe ipsius passule sine interioribus: qm̄ addūt ei ad bonitatē leniēdo q timetur ex nitrositate ipsi⁹. Et ne ignores q epithymum de decoctiōe modicū sustinet quare opor

tet vt

tet vt fiat illud ƒm legẽ. (Posse). Prerogatiua habet educere sup oĩbus solutione educentibus melancoliaꝫ. Educit enim sine molestia & facile: et quidaꝫ dicunt ꝙ educit de flegmate aliquid. & dixit paulus ꝙ solutione eduxit humoreꝫ adustos. & declinauit ab eo quod comprehendit veritas et ego non inueni ꝙ fieret illud. Potestas autem eius super humore melancolico: & egritudinibus eius est magna et proprie egritudinibus capitis: sicut est melancolia & epilepsia: et alguenguez: & timor et uertigo et dolor capitis: quoruꝫ materia est melancolia. Valet etiaꝫ ad tremorẽ cordis & sincopiꝫ & egritudines melãcolicas in eo et est magna medicina oppilationis splenis & egritudinũ in eo: & confert egritudini hypocũdrie & oppilatiõibus renum. et frequẽs vsus potiõis eius ẽ medicina solẽnis cancro & lepre et uulneribus nigris & soluit quartanã. (Dosis.) potio eius in decoctione est a.ʒ. v usqꝫ ad. xx. & pulueris eius a.ʒ. iii. vsqꝫ ad. vii. Is autem qui sunt ipsum vitet acceptionem eius in estate.

¶ De ysopo quod vocatur hasce. Cap. xvii.

Dicũt qdaꝫ ꝙ est ysopus hortẽsis: et dicũt alii ꝙ est vna ex speciebꝰ origani et est plãta pluriũ stipitũ subtiliũ qui expandũtur et eleuãtur sup radicẽ: sicut est medietas cubiti. et sunt folia minora foliis origani et eleuãtur et colligũtur sup extremitatẽ stipitũ: sicut modus foliorũ declinantiũ ad purpureitatẽ et minorãtur folia in extẽsiõe stipitis et multiplicãtur in capitibꝰ et extremitatibus grossis et eius flos est sicut flos calamẽti ad rubedinẽ declinãs et planta eius vt dictũ est mater epithymi. (Cõplexio et ꝓprietas). Calide cõplexionis est et sicce in secũdo. et dixit Diascorides: ꝙ est in principio tertii: et est quasi verius. est eñi resolutiua incisiua: calefactiua: oppilationũ apitiua: carminatiua vẽtositatis. & hoc ẽ ꝓpter dñiũ ptiũ calidarũ in ipa (Rectificatio) Est in ea de acuitate aliqd sed nõ superfluẽs: et fortasse frãgitur in permixtione ipsius cũ aliis: et frãgitur in infusiõe ipsius per horã in aceto permixto: & emẽdatur etiam cum passulis: & aqua mellis cuꝫ pauco sale. & adiuuans ipsam ad soluendũ dans ei sufficientiaꝫ est sal gẽma & decoctioni eius iungun/

tur manne

tur manne circiter aureos.vii.& soluit sufficienter & est me
dicina bona.& fit ex floribus eius: & oleo veteri & oleū qđ
dicit hasce & est iuuamētoruȝ multorū.Hasce quoqȝ deco-
ctionē sustinet in qua est mediocritas & in eius cōtritione si
nimiū elaboret:acquirit ei vt sit res magis penetratiua & re-
pat virtus eius & penetret ad vias vrine:& multiplicat eius
ꝓuocatio aquositatis plus & minorat solutio.(Posse).Solu-
tionē efficit facilē:& educit flegma.Et dixerūt quidā ꝙ edu
cit melancoliā & videtur ꝙ fiat illud debiliter:& cōfortatur
ad hoc tñ cū sale gēma:& sale indo quādo oportet.Verum
de operatione eius cōtra flegma manifestū est:& proprie de
eo quod est in partibus pectoris:& pulmonis:& viarū anhe
litus:& valet ad egritudines cerebri & neruorū flegmaticas
& cōfortat ipsum et neruos & proprie syrupus ipsius.Et oīs
vsus administrationis eius.Et oleuȝ quod diximus de hasce
calefactū confortat neruos & confert egritudinibus eorum
frigidis & vsus eius est conseruans sanitateȝ & virtutē visus
& aufert eius debilitatē et vaporatio decoctionis eius remo
uet dolorē auris & tinnitū vētosuȝ.Pectus aūt & pulmoneȝ
ẜm oēm modū administrationis eius mūdificat & ꝓprie pe
ctora senū & eorū ꝓprie quorū pectora sunt posita sub dñio
flegmatis grossi & viscosi.Et est medicina bona asmaticis &
tussi:sedatiua doloris pulmōis.Et cōfert vsus eius senibus:
& eis quos hyems ledit.Et syrupus eius & alii modi admi-
nistrationis eius:& cōferunt paucitati apppetitus & malitie
digestiōis:& resoluit vsus eius vētositates grossas:& carmi-
nat expellit & educit:& ꝓprie cū baurach & melle vermes.
& est ex eis q̄ educūt mēstrua:& vrinā ꝓuocat & syrupus &
decoctio ipsius cōfert rigori febriū.(Dosis).Decoctiōis eius
est a.ʒ.v.vsqȝ ad.x.& pulueris ipsius a.ʒ.ii.vsqȝ ad.iiii.

¶De ysopo montano. Caplm.xviii.

ISopus duorū est modorū.Est enim ex ea quedā hortēsis:
cuius eleuatio super terrā est circiter mediū cubitū:& nō
multiplicat in stipitibus:& ramis sicut hasce & folia ipsius
sunt maiora q̄ȝ in hasce.& flos eius est purpureus:& ex ea est
species mōtana:cuius folia sunt minora plura & stipites nō

sunt

sunt tāte eleuatiōis. (Electio). Cuius odor & sapor sunt acu tiores melior ē & ex duabus spēbus melior ē magna. & me lius tēpus collectionis eius est qn̄ incipit florere. (Cōplexio & ꝓprietas). Calidus et siccus est in secundo: et species eius magna est calidior: ita vt dicatur cōuenientius: ꝙ sit in tertio et est in ea ſm oēm dispositionē eius caliditas subtilis domi/ nans faciens eā subtiliatiuā abstersiuā: resolutiuā: et extenua tiuam ventositatū. (Rectificatio). Et est ex debiliter soluentī bus ꝙ si misceatur ei cordumeni: et ireos: additur ei ad solu/ tionē. Et silr̄ māna addita decoctioni ipsius cōfortat eius so/ lutionē & fit solutiuū sufficiens. similr̄ addit ei ad solutionē mel: & passule sine interioribus. & squilla magnificat eius operationē. de decoctione aūt & contritione sustinet medio criter sicut hasce. (Posse). Solutio ne educit flegma: tn̄ minus q̄ȝ hasce. et est similr̄ medicina bona pectoris et pulmonis. et mēbroruȝ anhelitus mūdificans ea a flegmate grosso: & hu moribus putridis: et subtilitat sputum grossum: saniosum fa ciens ipm̄ facile expulsionis. et confert asmati: & tussi ab hu moribus grossis: et putridis iuuamentū sufficiens: et coloreȝ efficit bonuȝ et illud ꝓpter iuuamentū ꝙ efficit in spiritali/ bus: et illud ꝓpter iuuamentū quod efficit in re digestionis: & quia ꝑ ipsam acqritur facilitas: et bonitas: & subtilitas in spiritu. et eius iuuamentū in egritudinibus cerebri et flegma ticis magnū est proprie in epilepsia. Inqt Humain. iuuamētū ysopi: & proprie syrupi decoctionis eius et aliorū modoruȝ administrationis ipsius: et proprie cuȝ oximelle squillitico magnū est in epilepsia: et ꝓprie cuius materia est flegmatica et nos expti sumus illud in oī etate & origanū iunctū dec/ ctioni ipsius fortificat ad illud. et decoctio eius cū uino resol uit apata dura: et proprie splenis: et uiscerū: et similr̄ empla/ strū ex ea cū ficubus: ireos et baurac. et decoctio ipsius edu/ cit uermes cū decoquitur cū ficubus. et vaporatur: auris cō/ fert tinnitui & sibilo. et decoctio ipsius cū aceto et oximelle sedat dolorē dentis (Dosis). decoctionis eius potio est a. ʒ. vi. usqȝ ad. x. et pulueris eius a. ʒ. iii. usqȝ ad. vii.

¶ De prunis. Cap. ix.

Pruna

PRuna dantur ad alterandū et ad soluēdum. (Electio). Quecunq; ex eis alba: aut citrina: aut rubea sunt minus competunt operationi medicine q̃ nigra et sunt quedam ex eis que sunt muza que cōferunt ad alterandū magis et sunt ex eis quedam dulcia que sunt ad soluendum magis ventrē & vtraq; alterant: et solutionem faciunt: plus tamen et minus. Damascena uero & armena in casibus illis sunt fortiora: q̃uis alii dicant aliud & humida sm quosdam plus illud faciunt q̃ sicca. Sicca minus corrumpuntur in stomacho q̃ humida. Sunt enim humida praua ad putrefactionem conuertibilia. Complexio et proprietas. Dulcia sunt inter frigiditatem et caliditatem. declinant tamen ad latus frigiditatis: & sunt hūida in secundo. Muza uero sunt frigida in principio secundi. Et omnia quidem sunt lauatiua: refrigeratiua & lenitiua (Rectificatio). Rectius cum quo miscētur: & addit in operationem eorum: sunt tamarindi: & proprie cum modos infusionis notos: & cassiafistula: et tereniabin: & uiole condite: et similia. Et fit ex aqua eorum syrupus iuuamenti. Et ex carnibus eorum fit electuarium bonū. Armeni quoq; arborem prunorum distāter circiter longitudinem palme in duabus uel tribus partibus subtiliter perforant et intromittunt frusta scamonee: et sigillant luto & sunt fructus arboris illius solutiui sufficienter: & faciunt sophisticationes alias in arboribus aliis. (Posse). Solutione educunt colerā & dantur in egritudinibus colericis et alterant malitiam earum & soluunt materiam a qua fiunt: nocent stomacho tamen & sunt pauci nutrimenti. (Dosis) aqua eorū potio est circiter lib. i. cum zuccaro.

De psilio. Cap. xx.

PSilium est de alterantibus complexionem: & solutiones facientibus. Et eius solutio proprie fit lābificando. eius autem aliud album: aliud subnigrum: aliud ad purpureitatem declinans. (Electio). Melius est quod est completum & grossum: et est grauius & submergitur in aqua. (Complexio & proprietas), Compositum est ex duabus substantiis: que separari possunt inter quas cortex est separans Est enim in

eo substantia interior medularis: & est in eo substantia ex/pansa super corticem ipsius. Substantia autem eius interior medularis calida est et sicca in quarto gradu & est acuta ve/hementer: incicisiua: rubificatiua: vlceratiua & est de gene/re ueneni. Substantia autem exterior expansa super corticē est ex multum infrigidantibus. & dixit Ruffus. Est frigida et humida in tertio excessu. et dixit Diascorides ꝙ est in secun do: et est uerius. Inquit enim Hyppo. in epidimia. Non ele/uatur res frigida iuncta cum humiditate: ultra scd'm gradū. & dixit Gal'. Humida res non transgreditur metam usq; ad quam potest regimen hominis extendi propter quod nō in/uenimus humidum esse causaʒ doloris inquantum humidū sed inquantum potest esse materia que quantitate sua moue tur ad continuitatis solutionem. (Rectificatio). Quod ex eo conquassatum est cum aqua fontium frigida: & f t mucilla/ginosum: & bibitur sicut est: & proprie cū oleo uiolaceo: aut syrupo uiolato soluit uentrem. Quod autem ex eo est frixū: & conquassatum cum oleo rosaceo: est medicina fluxus uen tris & dissynterie. Contritum autem potui nullo modo pro pinandum est. Deoccultat enim contritio eius substantiam medullarem ulceratiuam: & excoriatiuā. (Posse). Conquas satum cum aqua frigida sicut diximus solutione educit cole ram. Et confert febribus inflāmationis multe: et siti uehemē ti calide: et sedat inflammationes spiritualium & lenit pe/ctus. Et conquassa um cū aceto confert apostematibus cali/dis & erisipile: & formice: & sedat inflāmationes omnes & dolores inflāmationum: & proprie super cataplasmatū. Et si militer sodam calidam uehementeʒ. Frixū uero & conquas/satum: sicut diximus: cōfert fluxui colerico & dissynterio & fluxui medicinali: & proprie post potū scamonee. & medici narum acutarū. (Dosis). Ipsius potio est a.ʒ.i. usq; ad. iii. Ti/meat aūt ipsum habens debilitatem uiscerum.

¶ De capillis ueneris. Cap. xxi.

CApillus ueneris dicitur apud quosdam capillus fonti/um. Et dicitur capillus hominis nemoralis & ab aliis dicitur coriādruʒ putei. & est herba cuius folia sunt similia

foliis

foliis coriandri virida: & tenuia. Cuius stipes est in longitudine circiter mediũ cubitũ. & sunt sicut pilli porcini. Et sunt in colore intra rubedinem & nigredinem: sed magis declinant ad nigredinem & proprie iuxta radicem eorum. et quãto magis procedunt ad nigredinez declinant. et sunt sine floribus & eorum ortus est in puteis: fontibus et locis aquarũ. (Electio.) Meliores sunt qui uirida habent folia: qui vberiores sunt ƒm omnes partes plante ipsorum. Subtiles uero & graciles & declinantes ad citrinitatẽ non habent spũz. (Cõplexio & proprietas). dixit Galienus. Iuxta temperamentuz est eorum complexio. Sunt autem cõpositi ex partibus aqueis: & terreis: et subtilibus mediocriter: a quibus inest eis stipticitas: et ex partibus subtilibus calidis ualde: propter qđ virtus eorum cito resoluitur. Debilis enim uirtus in debili subiecto cito tollitur. Sed adhuc etiam calide partes sunt posite in superficie: quare vehementius fit illud quod uidetur ostendere complexiones ipsorum declinare ad latus caliditatis: q̃uis dicat Gal'. ipsos esse equales. Et inest eis ex partibus calidis in ipsis: vt sint resolutiui: subtiliatiui: aperitiui: oppilationum & solutiui ventris: et proprie qui ex eis sunt recentes. Sicci uero sunt constrictiui: et prohibitiu i fluxum. (Rectificatio.) Non est in eis malitia debiliter tamẽ purgãt: sed confortant operationem eorum viole. s. et cassiafistula & tereniabin: & infusio eorum in aqua casei uigorat eos in soluendo. De decoctione autem modicum sustinent. (Posse.) Solutione educũt coleram: & flegma: et humores grossos et imbibitos et mundificant pectus et pulmonem: et educũt materias contentas in eis: & mundificant sanguinem et clarificant eum & clarificant colorem: et faciunt acquirere bonitatem anchelitus: & mundificans stomachuz: ventrem: et epar cõferunt dolori eorum: & sunt medicĩa bona oppilationum epatis: & splenis et icteritie & ꝑprie egritudinum omniũ oppilationũ: et ꝑprie infusio eoruz in aqua apii & endiuie: aut in aqua icerũ nigrorũ: aut in aqua seminũ quattuor: aut in aqua lactis ꝑprie: & delent cũ oleo camomillino scrofulas. Et valet syrupus eorũ pleuresi & peripleumonie: et sunt prouocatiui

uocatiui vrine et vsus decoctionis eorũ frangit lapidem: & purgat matrices fetarũ. Et hoc est de posse eorũ: & de eo qđ ptinet ad eos de partibus calidis. Sed ex pte stipticitatis ꝓhibent cursuȝ materierũ & abscindunt sanguinẽ: et confortãt stomachũ et ventrẽ ne recipiãt supfluitates et ꝓhibẽt casuȝ capillorũ: et cõfortant radices eorũ. Immo faciunt eos crescere et multiplicare eos in locis: vbi oportet et proprie cum oleo myrtino: aut oleo laudani: & vino stiptico et puluis eorũ adustorũ etiã facit simil'r. Et abluitur etiã ex decoctiõe ipsorũ cuȝ vino caput: & abscindit furfures: et simile fit ex cinere ipsorum & cinis ipsorum sanat fistulas lachrymales. (Dosis.) Potio decoctionis ipsorum quando queritur per ipsos solutio per ventrem est circiter libram vnam.

De asaro. Cap xxii.

Asarũ est radix herbe mõtane: cuius folia sunt angularia sicut folia edere: et flores eius sunt sicut flores iusquiami: et est tota plãta eius aromatica: et mordicãs gustũ. (Electio.) Melior ps plãte est radix: et melior radix que est grossa spissa: & cuius odor est subtilis et sapor acutus cũ stipticitate modica. (Cõplexio et ꝓprietas). Calide cõplexionis est & sicce in tertio: et dixit Diascorides. est in secũdo calidũ: siccũ in tertio: & est quasi verius: & est subtiliatiuũ: apitiuũ oppilationũ: resolutiuũ ꝓuocatiuũ: et in ipso est stipticitas modica. (Rectificatio.) Melius cũ quo miscetur ad solutionẽ faciendã est aqua casei cum spica et aqua mellis: et quidã infundũt ex eo aliqd in musto et cõseruãt in vase p tres mẽses: & est illud vinũ medicina ad hydropisiȝ: et splenẽ. Sustinet autem asarũ de decoctiõe et cõtritionẽ reȝ mediocrẽ et laboratio in cõtritione ipsius facit magis ꝓuocatiuũ q̃ solutiuum. (Posse). Est ex rebus faciẽtibus vomitũ: et educẽtibus p ventrẽ: et cũ hoc etiã est ꝓuocatiuũ vrine: et educit colerã et flegma. Sȝ de eius opatiõe in flegmate est manifestius: et educit ex anchis et iũcturis materias et cõfert doloribus earũ et ꝓprie infusio eius & alii modi administratiõis ipsius et est ex bõis rebus in qbus est spes iuuamẽtorũ ad oppilatiões epatis et splẽis et duritiẽ eorũ et morbos oppilationũ: sicut est

hydropisis & icteritia et durities splenis et ꝑprie vinum infusionis eius qđ dixi: & cōfert iuuamentuȝ magnū febribus oppilationū & febribus antiquis & inungitur dorsuȝ & spina ex oleo ipsius cum laudano & facit sudare. Confert horripilationi febrium: & ꝓuocat vrinā & in spermate augmentuȝ efficit. (Dosis). Eius īfusi potio est ab aur. ii. usq; ad. ʒ. iiii. & pulueris eius ab. ʒ i. usq; ad aur. ii.

¶ De iure gallorum. Cap. xxiii.

Gallorū & gallinarū iuuenū mediocriter pinguiū: nutrimentū ceterarū auiū nutrimēto ꝑponitur. Sunt eñ ꝓpinque cōuersionis in sanguinē & paucarū supfluitatū. Sed caro gallinarū est melior carne gallorū: nisi castratorū & nigriores ex eis sunt meliores: & leuiores et ex gallinis melior est q̄ nondū peperit: & ex gallis q nondū calcauit. Decrepiti aūt accidētiū carnes male sunt. Acqrūt eñ nitrositatē: & salsuginē: & ꝑprie gallorū & non cōpetunt in re ciborū sed potius in re medicine: & ꝑprie ius gallorū. & est illud ꝙ hic cōsideramus. (Electio). Melior gallus ad hūc vsuȝ: ē sicut dixit Gal. q ē ruffus antiquus: imo quāto antiqor: tāto melior & q est velox ad motū et ardēs ad coitū: & fortis ad dimicandū in quo sit mediocritas inter macredinē & pinguedinē. (Cōplexio & ꝓprietas). Ius galli antiq est calidū ꝓpter nitrositatē: & salsuginē. & est lauatiuū absterſiuū, aperitiuū vētositatū extenuatiuū & ꝓuocatiuū & solutiuū nature. (Rectificatio). Opatio iuris gallorū ſm ꝙ Gal. docuit ē in hunc modū opȝ vt cibetur gallus furfure. Alkanzi dixit & melle & pauco sale. post illud fatiget fatigatiōe ducēte ad lassitudinē. Et dixit ēt Alkāzi ꝙ melius ē vt fatiget dimicādo Deinde absciīdatur caput eius & euisceref & saliatur sale: aut sal gēma & decoquatur in aqua sufficienti cum facilitate vsq; ad cōsumptionē duarum partiū aque. Et sunt qdam q ponunt in decoctione eius alia ſm diuersas intētiones. (Posse.) Miscetur de coctioni eius turbith carthamus: & solutione educit flegma. Cū polipodio vero melācoliā educit: et simil'r cū epithymo. Et cū semine aneti excludit et carminat vētositates. Et coctū cū sal gēma: & dauco et aneto et polipodio: cōfert dolori stomachi

machi & colice & iliace: et dolori renali. Et cōfert doloribꝰ iuncturarū. Et valet simil'r ad eadē ēt coctum cuꝫ carthamo aneto & sal gēma et confert asmati: aut cum hasce et ysopo & valet similiter (Dosis). Potio ipsius est circiter lib. iii.

De uolubili. Cap. xxiiii.

VOlubilis plures sunt spēs. Est em̄ quedaꝫ q̄ dicitur funis arborū cuius flos est albus: & est sicut tuba & hꝫ lac & uocatur uolubilis magna Et ē alia cuius rami repūt sup terrā: & sup ramos plantarū: cuius folia & flores sunt minores & dr̄ volubilis minor. Et est alia hn̄s folia subalbida: lanuginosa: & hꝫ lac & est spēs tertia: & est hn̄s folia aspera: sicut folia citrulli: cuius flos ē sicut ampulle adherēte: & uocatur lupulus. Et est qnta spēs eius: cuius radix est sicut fesiresin: & magis grossa: īmo est grossitudo eius in modū cucurbite maioris. Et eius stipes eleuat̄ sup radicē suā circiter cubitos duos: & folia eius sunt stricta: pua in modū sagitte alate q̄ ex leni cā fluunt. & hꝫ lac et vocatur dn̄s lacticiniorū et ex ea fit scamonea. (Electio) Melior duarū specieꝝ ē magna & hn̄s folia in modū sagitte alate. Et melior ē q̄ nascitur in locis tēperatis remotis ab excessu. (Cōplexio & proprietas) Inquit Dias. Magna est equalis declinat tn̄ ad caliditatē quandā & est sicca in scd'o. & est resolutiua: maturatiua: apitiua: abstersiua: solutiua. Lanuginosa uero est calida in excessu vlceratiua incisiua. Sagittalis uero calida est & sicca in scd'o: & dixit Gal'. Est in principio tertii: & est resolutiua. Lac uero eius est in fine ipsius. Et est acris & eius acrimonia nō ē in vehemētia lacticinii maioris. et est in qualibet pte plāte eius acuitas & ferrositas: sed plus in lacte ipsius: & ē in ea abstersio & resolutio. et nos loquemur de scamonea in capl'o suo. Lupulus uero est equalis ad frigiditatē declinās. Et dicit̄ ꝙ est in principio primi: & est uerius. Est aūt sedatiuus dolorū calidoruꝫ extīctiuus inflāmationū & lenitiuus. (Rectificatio). Magna aperit orificia uenarū: ꝓpter ꝙ miscēdum est cū ea aliqd ex dragagāto & mastice. Et rectius ꝙ uigorat operationeꝫ eius est aqua casei cū spica & mastice. Et sagittali aūt non ꝓpinatur ad soluendū nisi coagulū eius: & est scamonea. Lanugi-

nosa uero prorsus vitãda est. Solutione em̃ educit sanguinẽ et est sicut venenũ. (Posse). Lanuginosa sanguinẽ educit ex/coriando. Aspera vero et est lupulus educit de colera citri/na rem aliquã et mundificat sanguinẽ ab ea et clarificat ip͂z et sedat ipsius inflãmationẽ: et affert ei iuuamentũ magnum infusio eius in aqua casei. Et syrupus eius remouet icteritiã. Et o q̄z parum vtuntur medici nostri tpis administratiõe eius cũ sit medicina bona. Et ipsa quidẽ et succus eius cuz sauich ordei sedat dolorem capitis calidũ: & cõfert calefactioni stomachi et epatis. Et syrupus eius cõfert febribus colericis & sanguineis valde. Magna uero solutione educit coleraz adustam cũ facilitate. Et aperit oppilatiões epatis et meseraica/rum cõfert icteritie cũ succo apii & endiuie: aut cũ aqua ca/sei. Cõfert apati epatis calido extrinseco & ꝓprie cũ sauich: & oleo rosaceo: & aceto et sedat sodã antiquã: & ꝓprie cuz oleo rosaceo & aceto aut camomillino. Et succus eius est ex eis que sanant vlcere in aure. Et est ex medicinis pectoris & pulmonis mundificãs ea a superfluitatibus & cõfert asmati valde & cõfert febribus longi tpis & ꝓprie febribus oppila tionũ: et eis quarũ materia est colera citrina. Ex radice uero sagittalis fit emplastrũ et oleo rosaceo aut camomillino: et sedat sodam frigidã antiquã et curat emigraneã. (Dosis). Potio decoctionis magne est circiter .ʒ. iiii. et infusionis eius in aqua casei potio est circiter lib. i.

¶ Capitula medicinarum laboriose soluentium in quibus est uenenositas.

¶ De scamonea. Cap. i.

Scamonea est solutiuũ magnũ. & dixit Democritus. ꝙ est solutiuũ antonomasice: & ꝙ ẽ genus solutiuorũ & generalius sup oĩa solutiua. Fit aũt scamonea ex succo cuiusdã speciei vo/lubilis: cuius folia sunt ad modũ sagitte alate. Nascitur aũt in Antiochia & Armenia & Co/rasceni. & in ptibus Arabie: & Turchie. & plurimũ nascitur in terra nostra: & est mala. & credo ꝙ dispositio loci & mo/dus culture. & ars in faciendo auxiliatur vt bona fiat bona:

& mala

& mala fiat mala. Modi aũt operatiõis eius sunt quattuor. Primus est cũ manifestatur radix ipsius a terra pterq̃ euellat et fiunt incisiões in eo ꝙ apparet ex ea super terrã & inueni tur & egreditur de eo post diẽ et diem res sicut gummi & d i mittitur exiccari & cõseruatur. Secũdus ẽ vt extirpẽtur post illud total'r radices: & incidãtur & colligitur lac & fiunt in/ de forme & sigillãtur: & hmõi scamonee color ẽ subalbidus aut varius. Tertius est. terũtur adhuc radices post illud et ex trahitur. & fit sicut diximus de decoctõe & aliis: & sigillatur aliquo sigillo. Nũc aũt fides sigilloꝝ periit: & hec scamonea grossa nigra et põderosa. Quartus est. terũtur folia eius & sti pites: & extrahitur ab eis succus & fit sil'r. & hec est scamo/ nea nigra attinẽs viriditati. & ẽ grauis odoris. (Electio) Me lior est antiochena & armenia est post hãc. Que vero fit in partibus nostris et Corasceni est mala prorsus et melior ad huc est q̃ est prime forme. i. modi faciendi eã. & que est scd'e est post istam. & alie sunt male & deterior est viridis. Adhuc aũt q laudauerunt scamoneã in qnq; ꝓprietatibus laudaue/ runt eã. Prima est vt sit in calore clara sicut gũmi: & proprie species eius prima: aut subalbida: aut varia. Secũda ut si tan gatur cõfractũ eius aqua uel saliua fiat sicut lac. Tertia ut sit tenera: multe facilitatis ad frangẽdũ & pulverizãdũ. Quar/ ta ut si pondere leuis. Quinta vt sit boni odoris proprii non grauis. Remota vero ab his proprietatibus nõ est bona. Cõ seruatur quoq; p annos. xx. sed quanto antiquior tanto de/ bilior. (Complexio et proprietas). Calide cõplexionis est in tertio gra du & sicce ad ipm: & est in ea de acuitate minus q̃ in planta sua. & credo ꝙ ars in faciendo ipsam frangit in ea de acuitate aliquid: & ipsa quidem est amaritudo: et ipsa q/ dem est abstersiua: resolutiua: incisiua cũ attractione multa cuius attractio extẽditur usq; ad remota multũ. (Refectio). Quinq; sunt ei familiaria que in corporibus imprimũt ma gnitudinẽ nocumentorũ. Est enim in ea ventositas mordica tiua in stomacho faciens subuersionẽ nauseã. & turbationẽ laboriosam. Secũdũ est qm̃ insunt in ea caliditas & acuitas habiles inflãmare: & propter quod est facile faciens cadere

in febrē et sitim: et ꝓprie qn̄ inuenit patiētez preparatū. Tertium est: qm̄ fit per ipsaz attractio vehemēs: et vehemēs dilatatio orificiorū venarū: quare facit cadere ī imoderatos fluxus. Quartuz ē qm̄ in ea ē serrositas operās ad excoriat ōez viscerum: quare generat dolores acutos pungitiuos & facit cadere in dissinteriam & tenasmon. Quintum est proprietas & operatio sua: a quibus fit impressio nocumenti in mēbra que sunt minere virtutum que sunt sicut cor & epar et stomachus & similia eis. Auxiliandū uero eis cū rebus: cum quibus proprietate & virtute nocumēta tolluntur: sicut verbi gratia. Obuiamus eis quod diximus primo adiuuádo vt resoluatur vapor eius turbidus & mordicatiuus faciens subuersionem & laborem. Et ad hoc auxiliatur nobis decoctio & eius in pomo. Digerit enim et maturat: et resoluit: et excludit vapores eius: & aufert serrositatem eius. Et miscere in decoctione ipsius: que ventositates resoluunt & carminant & adiuuant ad illud sicut daucus proprie: et galanga: & semen feniculi et apii et similia. Et dico ꝙ decoctio est generalior preparatio eius auferens plura est nocumentis que diximus. Et obuiamus ei quod diximus in secundo miscendo ei in decoctione aliquid virtutis refrigeratiuuz: & operádo vt frangatur acumen: & inflammatio eius. Et ad hoc auxiliatur nobis coctio eius cum eis que extingunt: & leniunt sicut est mucillago: psilii & aqua: et carnes prunorum: et succus: rosaruz et aqua violarū: & viole recentes. Et inuoluere ipsam ante decoctionem eius in oleo rosato aut violato: aufert hoc nocumentum ab ea. Et succus citoniorū muz oruz: & sumach: et spodiū faciunt similiter. Et obuiamus ei quod diximus tertio miscendo ei in decoctione: que adiuuant virtutes membrorū. Et auxiliātur in aggregatione & corroboratione partiū laxaruz. Ad hoc aūt auxiliantur nobis maxime res stipticitatem habentes: et oīa que auferūt supficiem acuminis eius reprimunt subtilitatem & virtutem penetrationis ipsius: sicut est mastix et citonium & succus eius. Sūt enim rectificatiuum bonum. Mirabolani quoqꝫ citrini: sunt mirabiles in hac intentione: & aloes similiter. Et obuiamus

ei quod diximus quarto miscendo cum ea: que aggregant duas intentiones. prima est acquirere ei facilem egressum et hoc cuȝ rebus cito expellentibus audaciam eius. & facientibus eaȝ descendere. Ad hoc autem auxiliatur ei administratio eius cum rebus lubricantibus: sicut est mucillago psilii et carnes prunorum. Et sciuisti ꝙ compressiua sicut citonia: & mastix sumpta post medicinaȝ et proprie: postꝙ̃ incepit educere: festinam faciũt eius egressionem. & sciuisti ꝙ aqua calida post medicinam transmittit audaciam eius: & debilitat virtutem ipsius. & dixit Ruffus. Ei qui sumpsit scamoneam de melioribus rebus est ad expellendum audaciam eius: vt post quattuor vel qnqȝ horas: postꝙ̃ sumpsit eam psilium cõquassatũ cum aqua tepida & oleo rosato sumat. et post duas horas infusionẽ mirabolanorũ ei tribue. Sic eñ non timentur nocumẽta eius. Secũda est: reprimere ei virtutẽ ferrositatis: et acuitatis. et hoc faciemus cũ auxilio reruȝ humidarũ: et vnctuosarũ sicut est dragagãtum: et bdeliũ oleũ rosatũ et amigdalinũ & sil'ia: et obuiamꝰ ei quod diximus in qnto: ꝙ est thesaurus totius opatiõis. et illud est acqrere ei bonitateȝ cũ medicinis mẽbra & virtutes: quarũ sunt domicilia cõfortãtibus: et ad hoc auxiliantur nobis medicine cordiales calide et frigide: et medicine stomatice et epatice. et auxiliãtur etiã ars et ꝑparationũ modi sicut iaȝ diximus. modus rectificatiõis eius ꝓm ꝙ narrauit Ruffus. Decoquatur scamonea ĩn citonio post inuolutionẽ eius. & reuolutionem eius fere ꝑ diẽ vnũ cũ oleo violato: aut rosato: aut amigdalino. & post illud teratur faciliter et voluatur: et reuoluatur in scutella vitrea vsqȝ duȝ siccetur: cũ infusione mirabolanorũ citrinoruȝ facta in succo citoniorũ: tũc fac trosciscos ex ea quarte. ℥. i. & fit dosis eius trociscus vnus. Solutiõem eñ facit sine molestia. Modus aũt alius ꝓm eundem satis bonus. Decoquatur scamonea ꝓm priorẽ doctrinã: et adiũge ei mirabolãos citrinos supra tertiaȝ ꝑtem eius. Deinde accipe seminis apii: feniculi: dauci. añ. ℥. ii. decoque cũ succo citonioruȝ cũ facilitate & cola: et vtere inuolutiõe et exiccatiõe: sicut de hmõi proxĩme diximus. Inquit Ruffus. Sit tua intentio addere minue/

re: & mutare s̄m ꝙ exigit dispositio et res patitur. Inqt Gal. Miscui scamoneā cuȝ sextuplo ipsius māne & triplo eius succi rosati post bonitatē coctiōis eius in pomo. et inueni modus prepationis ipsius hūc modū satis laudabiliter emendātēȝ plura ex nocumētis: que timētur p ipsam. & aliqn̄ miscui cū eis sextuplū ipsius glutini: psilii: & feci bonuȝ. et aliquando miscui medicīas cordiales. et aliqn̄ miscui alias: sicut rex exigebat. Inqt Hamech. Accipe duplū eius foliorū violaruȝ medium pōderis ipsius liquiritie. & inuolue oleo rosaceo & fac trociscos ʒ.i. & sit dosis .i. Inquit Humain. Dissoluatur in oleo amigdalino cūȝ pauco mastice. & per diē et diem agitetur in sole cum administratione olei paulatim sicut opȝ: & post hoc etiā agitetur p dieȝ & dieȝ cum aqua rosata in qua fuerit resolutū bdelliuȝ: deinde exiccetut. Deinde coquatur in citonio. Post hoc cū tertia eius parte mirabolanorū citrinorū fiant trocisci: & sit dosis ʒ ß. Inqt Paulus zinziber & piper longū & anisuȝ admixta decoctioni ipsius et proprie in pomo acetoso: aut pontico: remouent nocumenta ipsius. Modus rectificatiōis eius ex intentiōe nostra. Decoquantur frustra eius intra amigdalas tritas multas post purgationeȝ eorū intra folia. sepeliendo ea in cinere calido et post diē abiectionis amigdalarū dissoluatur in aqua citoniorū acetosorū in qua bulierint spica anisuȝ. et aliqua ex speciebus et seminibus redolētibus et exiccētur. Deinde cū pauco mastice & bdellio decoquatur in citonio: aut pomo inuoluto in massa. Deinde fiant trocisci tertie. ʒ.i. & sit dosis i. Opatur enim sine nocumento. Modus aūt p̄paratiōis predicte. Misceatur tantū quātum ipsa est de sumach. et quartā pōderis eius spodii et fiant inde trocisci sicut priores. sunt em̄ vltimi. et si dissoluatur scamonea cum octuplo eius miue: & pauca spica post inuolutionē eius in oleo rosato: aut amigdalino: & decoquatur cū facilitate: emēdatur a sua malitia. Et sciuisti ꝙ aloe frangit malitiā eius: et mirabolani magnificant eaȝ. Et decoctio eius in succo portulace: aut aqua seminis ipsius. aufert pl'a ex nocumētis eius. Et medicine cordiales et stomathice calide: aut frigide: s̄m ꝙ rex exigit: frangūt malitiā eius

& oportet

et oportet vt fiat eius dectio cũ facilitate. Impetuositas eniꝫ in decoctiõe addit ei ad malitiã. et ipsa qdeꝫ sicut sciuisti de trituratiõe modicũ sustinet. Qua ꝓpter opꝫ ꝙ in eius contritione nõ nimiũ insistatur ex rebus aũt faciẽtibus facilẽ & velocẽ ipsius egressuꝫ a corpore sunt citonia: qñ in cõfectionibus et electuariis simul miscẽtur et simil'r mirabolãi. ipsi eñi sunt ex cito eã deponẽtibus: et sil'r si sup eã post spaciũ bibã/tur. et sciuisti ꝙ aqua calida expellit audaciã eius: & alia sil'r sicut dixim⁹ in canõe. (Posse.) Solutiõe educit colerã cũ fortitudine & attrahit eã a sanguine et venis vehemẽter. Et ei⁹ opatio est sicut opatio furiosi. Et est ipsa inimica cordi & stomacho et epati & intestinis. Et est ex faciẽtibus nauseam & cõturbantibus viscera: et ex subuertẽtibus ea. Et facit sitim: et deiicit appetitũ cibi. Et cũ ex ea et myrrha et costo et croco et succo agreste: et pauco opio: fiunt trocisci cũ vino pontico & proprie aur̃ i. et fit linimentũ ex vno eorũ sup fronteꝫ & tẽpora cõprimẽdo: et ꝓprie cũ vitello oui et aceto forti. sanat sodã frigidã antiquã & emicraneã difficilẽ: et si linitur sup dentẽ remouet dolor eius: & corrosio. Et si sup scrofulas: et ꝓprie cũ succo opii: aut dauci delet eas. et fit linimẽtũ cũ vno eorũ: cũ succo sisimbrii: & aceto: sꝫ loco apii põatur castoreũ & liniatur in posteriori pte capitis: et est magni iuuamenti ad subet et litargiã. Et quãdo scamonea supponitur cuꝫ lana: educit mẽstrua & facit aborsuꝫ. Et ipsa quideꝫ facta curat scorpionũ morsus: & ꝓprie desup linita cuꝫ succo mẽte: aut cũ vino. Vitet aũt eius acceptionẽ qui calide & sicce cõpl'onis est & nature. Aut paratus cadere in febres. Is auteꝫ qui sumit ipsam timeat frigus & estum: et abhorreat fructus: & ꝓprie frigidos: et aquam veri frigoris et somnuꝫ ꝓlixũ sup eã & exercitiũ: et superbiã animi. Cõseruatur aũt scamõea p ãnos. xii. (Dosis). Eius est a. v. granis usq; ad. xii.

¶ De turbith. Cap. ii.

Turbith est radix herbe: cuius folia sunt sicut folia ferule: minora tamen. Et est ex hñtibus lac. Et est ex eo siluestre: & domesticum. Et ex eo etiam est magnum et paruũ. Et adhuc ex eo aliud album: aliud citrinum: & aliud nigrũ.

(Electio).

(Electio). Quod in locis nascitur licioribus fit gūmosius ꝑpter spissitudinē lactis eius. Contrariū est ecōtra. Et declinat a ꝓprietatibus bonis que sunt septē ꝰm ꝙ sapiētes scripserunt s. ꝓprie. Vt fit albū est vacuū arundinosuȝ & gummosuȝ: & sit cortex eius cineritius et planus et sit recēs: et facile frāgibile. Citrinū uero malū est: et nigrū peius. Grossuȝ est nō bonū. Et subtile tenue similiter. Est eniȝ debile et antiquū est malū: et quod est crispi corticis: et hn̄s interitus dum frāgitur: sicut neruos est siluestre et malū. Et quod nō est gūmosuȝ est debile et vētris cōturbatiuū. Et tua quidē interest vt cognoscas adulteratū ex eo. Quod qdē fit cū suplinitiōe in extremitatibus eius ex gūmi dissoluto. et cognoscitur ex eo ꝙ in cōfractis suis est sine eo: & nimis quidē recēs est conturbatiuū et subuersiuū viscerū. Antiquum uero est debile: mediocritatē tn̄ habēs est illud quod eligitur. (Cōplexio & ꝓprietas.) Calidū est in tertio et est solutiuū cuȝ attractione mediocriter generās ventositatē: causans subuersionē et nauseam. Et acqritur ex vsu eius: exiccatio in corpore euacuat eniȝ humiditates subtiles. (Rectificatio). Tria sunt corrigibilia in ipso. Est eniȝ debilis opationis et tarde: et nocet stomacho faciēs subuersionē et nauseā. Et acqrit vsus eius corpori extenuationē. Rectificatores aūt in primis abradi iusserunt corticē eius donec albū eius appeat. Et corrigūt ꝙ de eo dictū est primo admiscēdo ei aliqd virtute acutum vigorans ipsuȝ in opando. Et ex magis ipm̄ cōfortantibus est zinziber. Ipsuȝ enim sigillat ei ꝓprietatē mirabilē. Et est vt educat humorē grossuȝ et viscosuȝ etiā a remotis cum facilitate ita ꝙ a iuncturis et anchis et locis ꝓfundis et distātibus. Per se uero nō facit illud: immo educit de flegmate quod est subtile: & derelinquit quod grossuȝ et opatur hoc tarde. Et corrigunt quod secūdo dictum est admiscendo ei de medicinis stomaticis & redolentibus et sedantibus agitationem in eo per ipsum sicut & mastix: et gallia et aromatica et proprie zinziber: & piper longnm et similia. Et emendant quod vltimo de eo dictū est: sicut dicit Alchanzi. Vt misceatur ei oleū amigdalinum: aut coniunguntur cum amigdalis: aut cum

zuccaro.

zuccaro. Et dixit Ruffus. Administratio eius cum fisticis: remouet hoc nocumentum ab eo. Et dixit Iudeus. Ipsum cum confecto de coctanis: aut rob ipsius cum medio ponderis eius ex zinzibere & duplo ponderis ipsius ex amigdalis est solutiuum bonum. Inquit Hamech. Fiunt trocisci ex eo & duplo ponderis eius ex foliis violarum: & medio ponderis ipsius ex zinzibere: & fit solutiuum sine molestia. Inquit Ioannitius. Accipe dactilorum infusorum in aceto die ac nocte partes centum. Penidiarum partes qnquaginta Amigdalarum purgatarum partes triginta. Turbith partes triginta quinq;. Scamonee partes duodecim. Zinziberis: piperis longi: foliorum ruthe siccoruz. añ. partes quattuor. Fiat eorum permixtio bona: & confice cũ melle dispumato Est enim medicina mirabilis. Inquit filius Zezar. Medicamen de turbith quod elegi in egritudinibus: in quibus vsus eius est necessarius. Accipe turbith partes. x. zinziberis partes. v. zuccari partes. xx. & qñq; addidi masticis. ʒ. iii. et quandoq; alia ſm intentiones alias: et dixit iterũ. Infundatur turbith in succo cucumeris asinini die ac nocte. postquam rasus fuerit cortex ei & exiccetur. est enim vltimum ad egritudines iuncturarum. Turbith autẽ de trituratione & coctione sustinet oẽ quod mediocre est nocumenta aũt eius expellit aqua mellis calida: et aqua zuccari rubei similiter calida cuz oleo amigdalino. (Posse). Turbith confortatum: solutione educit humores flegmaticos grossos: & viscosos: et a remotis et iuncturis proprie Et ipsum quidem mundificat stomachum & expellit ab eo superfluitates adherentes in villis eius. Et mundificat pectus a flegmate grosso & putrido: et educit a iuncturis & locis neruosis et anchis humorem grossum et viscosum & est medicina ad dolores iuncturarũ et vsus eius preserua a lepra: & ab infectiõibus flegmaticis sicut est morphea et baras. Est enim medicina bona febrium flegmaticarum. Is autẽ qui sumit ipsum timeat austrum & abhorreat pisces. (Dosis.) Eius cõtriti potio est a. ʒ. i. vsq; ad ii Et eius decoctio est a. ʒ ii. vsq; ad. iiii.

¶ De agarico. Cap. iii.

Agaricus

AGaricus est ex medicinis magni iuuamenti: cuius hortus est secus arbores magnas: quibus iam accidit corrosio & putrefactio. Et eius generatio est sicut generatio fungorum propter qd' quidam existimauerunt ꝙ sit fungus: & videtur ꝙ sit. & quidam dixerunt ꝙ est sicut apostema factũ per modum putrefactionis. (Electio). Alius est masculus: & alius est femina. Masculus vero ē malus: & ille proprie qui est longus: & niger: & grauis: & habens in confractis suis sicut fila neruorum: & est durus & densus. Agaricus autē quē sapientes laudauerunt est femina: & est habens proprietates. v. bonas & proprie. Vt sit albus & leuis & velociter frangibilis: & porrosus: & rarus valde. Et vt appareat dulcis in primo gustu eius. Deīde succedat ei amaritudo & stipticitas. Et melior pars totius corporis eius est superior pars ipsius: & stipes eius non est bonus habēs quasi semitas ligni putrefacti. Et corrosum ex eo est malum. (Complexio & proprietas). Est calidus in primo: & siccus in secundo. Et est compositus ex substantia aerea posita in supficie ipsius a qua in primo gustu sentitur dulcis & ex partibus terreis subtilibus dãtibus ei stipticitatem: in quibus adhuc dominantibus igneis est in eo de amaritudine aliquid. Et ipse quidem & subtiliatiuus: incisiuus: et solutiuus nature: et carminatiuus ventositatum grossarum: & aperitiuus oppilationũ omnium. (Rectificatio). Pauci nocumenti dixerunt illum: nisi quia imprimit lesionem in visceribus debilitans ea quare indiget permixtione abstergentium cum ipso: vt non profundetur eius in ipsis totaliter sicut dixerunt sapientes. Verum est debilis & tardans operationes suas. Inquit Dyascorides. Tarda est & debilis eius operatio sed incolumis: propterea ꝙ in ipso ex dulcedine & stipticitate aggregãtur partes conuenientis. Verum vigoratur eius operatio si addatur ei tertium ipsius sal gemme: & fiant ex eis trocisci cũ secaniabin. Et dixit Humain. Mellicratum iunctum ei vigorat operationem suam: & dixit Hali. Si ex eo & .vi. parte ipsius et cheisin aut dauci: & quarta ipsius sal gemme fiant trocisci cum viscositate polipodii recentis: fit mirabils consecutio operatiōis ipsius ad

ea que oportet. Et dixit iudeus. Cuȝ oximelle squillitico magnificatur operatio eius. Et dixit adhuc. Aliquid virtute acutum admixtum ei est ex addentibus virtuti ipsius. Et Gal'. dixit. Fiant trocisci ex eo cum vino infusiõis ȝinziberis in quo puluis ipsius sepe submergatur et fiet operatio eius completa. Et ex rebus sibi additis vigorãtibus ipm est spica. & aqua casei: et proprie sumpta ex capris. et scito ꝙ de decoctione et trituratione rem sustinet mediocrem. (Posse) Solutione educit flegma grossum. & coleram rubeam. Et dixit Gal'. solutione educit vtramqȝ coleram: & flegma & humores viscosos grossos & putridos. Et eius proprietas est mundificare cerebrum: & neruos: et membra sensuum & lacertos: & educere materias q̃ sunt in nuca & finibus eius. Et mundificare pulmonem et pectus ab humoribus viscosis & putridis. et mundificare stomachum: & epar: & splenēȝ. et renes et matrices mulierum: et educere materias a iuncturis propter quod vocauit Democritus agaricum medicinam familie: quia ad singularũ partium corporis cõmoditatem se hȝ & ualet ad oẽs dolores intrinsecos corpis. Et est medicina mirabilis ad sodam antiquã: & epilepsiã: & vertiginẽ ꝓprie. Et cõfert ẽt manie & mel'ie: & egritudinibus neruorũ & apatibus cerebri. Et ẽ ex medicinis bõis asmati. & difficultati anhelitus & vlceribus pulmonis & pectoris: & sanat dolores stomachi viscerũ. Et est medicina oppilationũ & egritudinũ oĩum: quaruȝ mater est oppilatio sicut est icteritia ꝓprie & hydropisis & grossities splenis. Et cõfert dolori epatis iuuamentũ manifestũ & splenis sil'r et renũ. Et curat apata eorũ. Et prouocat vrinã et menstrua et mundificat matricẽ. & vsus eius aufert feditatem coloris cutis acquirens ei colorem bonum. Et est ex medicinis educentibus vermes et confert etiaȝ sciatice & doloribus iũcturarũ. Et eius quidẽ iuuamentũ ad febres antiquas diuersarum materiarũ: & ad typum earum magnum est: & proprie cũ eo quod conuenit ex potibus. (Dosis). Eius cõtriti potio est a. ʒ. i. usqȝ ad ii. et in decoctione a ʒ ii. usqȝ ad v. Conseruatur aũt per annos quattuor.

¶ De colloquintida. Cap. iiii.

Collo quintida

COlloquintida est quā p se vocant cucurbitā deserti que nascitur in planta quaȝ ēt fel terre vocant eo ꝙ in toto ambitu eius interficit herbas: & est sicut venenum eis. Vnde uocant eam Arabes necem plantarum & eius folia sunt ampla pilosa. Et extenduntur rami eius super facieȝ terre: sicut extenduntur cucurbita. Et terra super quam iacet et uidetur sicut adusta. (Electio). Duorum est modorum masculus: scȝ & femina. ex eis ē masculus super quē nascitur sicut lanugo: & est grauis cū duricie & asperitati attinens & nigredini. Et laudatur ex eis femina: et proprie habens proprietates has bonas. Vt sit colloquintida grossa: & leuis et quanto leuior melior: et sit laxa & alba. & lenis & complete maturitatis. Et cuius pars interior est pulposa & laxa et lenis: et alba vehementis albedinis. Verum q̄ non est cōpleta in maturitate mala est. conturbat enim suscipientem eā: & uentositatē cuȝ difficultate facit. Et soluit supabundanter: et solutione educit sanguinē et fortasse interficit. et cum sigillatur cū toto germine plante: ut nascatur colloqntida. una est illa mala pernitiosa īmo est uenenum et cū in tota regione nō est nisi plāta eius una p se nascens est mala. Et que nascitur in terris fortibus: & puluerulentis: aut iuxta loca reptilium: aut in locis termarum colloqntidas facit minores. Et sunt simil'r male. Que aūt nascitur in terris laxis: et arenosis. et liberis est que eligitur. Et cum extrahitur pulpa eius tp̄s debilitat eam. Tēpus aūt collectionis eius est autumnus. et ꝓprie dum iam citrinescit: et remouetur uiriditas ipsius. (Complexio & ꝓprietas). Est calide cōplexionis et sicce in tertio. et est cōposita ex partibus igneis: et partibus terreis adustis & est solutiua & attractiua supfluitatum: et eius attractio est multum a remotis. et ē resolutiua īcisiua & abstersiua. (Rectificatio). Quattuor sunt corrigibilia in ipsa. Nocet em̄ stomacho: cordi: & epati: et est conturbatiua subuersiua uiscerū faciens operationes difficiles & aperit orificia uenaruȝ apertione sanguinē fluere faciente et opatur illud uehementius q̄ȝ aloes et velocius. Et excoriat uias. Emendatur aūt primum & s̄m nocumentuȝ ex ea cōmiscendo cū ipsa ex medicinis cordialibus

& stomaticis

& stomaticis et epaticis que meliorare pñt conditionẽ eius sicut additur ei ꝓprie mastix: et gallia: et sil'ia. Emẽdatur aũt tertium & quartũ nocumentum ex ea cũ rebus acqrentibus ei uiscositatẽ & glutinationẽ & remouẽtibus ab ea serrosita tem et cito lubricare eã facientibus sicut est dragagantũ pro prie: et bdellium: et gũmi et mastix & sil'ia. Et dixit Grecus. Fiunt ex ea et laudano ptes sumẽdo equales: post fricationẽ eius cũ oleo rosato pill'e et sunt bone sane ad ea q̃ opꝫ. Mo/dus rectificãdi eius ẜm ꝙ narrauit filius Serapiõis. Infundat pulpa eius in aqua mellis: et ꝓprie decoctionis ruthe: et exic cetur post illud et teratur ultima cõtritiõe: et administret cũ aqua mellis ꝑdicta. Modus rectificatiõis eius ex inuentione nostra ĩcidatur minutissime cũ incisorio & inuoluatur subti li inuolutiõe cum glutino dragagãti: aut bdelli.: et exiccetur et cõteratur post illud ultima cõtritiõe: et fiãt trocisci cũ pau co mastice: resoluto in oleo rosato uel cũ laudano uel cũ aq̃ mellis. Hec eñ ars illam facit sine molestia. Et scias ꝙ deco ctione rẽ cõpletã sustinet. et dixit filius Zezar. Non opꝫ eniꝫ ut multũ cõteratur. Vltima eñ eius pulverizatio excoriat ui as et uenas. et dixit filius Serapiõis. Opꝫ ut pueniatur ad ultĩ mũ pulverizatiõis eius: Aliter eñ ulcerat uiscera. Et mihi q dem vr̃ ꝙ in ultime pulverizata cõfrãgitur uirtus a pmixtio ne adiunctorũ ei & ptrãsit loca uiscerũ absq̃ impꝛ̃ssiõe nocu mẽtoruꝫ in ipsis. Et forsitã in ea in qua nõ exqsite fit illud ps sensata ex ea adherẽs in uiis: et inuolutiõibus apatur et ulce rat. expellit aũt nocumẽta ipsius a corpore aqua passularuꝫ cum oleo amigdalino: uel oleo nucum: aut aqua mellis cum oleis predictis. (Posse). Solutione educit flegma & humores uiscosos attrahens ipsos a profunditate membrorum. et di/xit Huma n. Solutione etiam educit coleram citrinã. et eius operatio ad neruos et iuncturas extenditur. et dixit Diasco rides. Non efficit operationem in materiis que sunt in uenis de qua sit curandum nisi in materiis que sunt in locis pro/fundis distantibus et eius posse est magnum in mundifica/tione cerebri: et neruorũ: et lacertoruꝫ: et pulmonis: et pecto ris: et est magna medicina egritudinũ eorum sicut est dolor

capitis

capitis ātiquus: & dolor cranei et emigranei difficilis et epi lepsia & appoplexia. et cōfert egritudinibus neruorum omnibus: & vertigini: et descēsui aque ad occulū. et est res magni iuuamēti ad asma et antiquā tussiȝ et ad dilatationē anhelitus et est eius opatio virtuosa ad dolores iuncturarū. et podagrā frigidam & sciaticā pprie: ſm oēm moduȝ administrationis eius etiaȝ in clysteribus & colliriis. et cōfert etiam colice flegmatice: & inflatiue inuamētum vltimum et hydropisi. Et si supponatur in mastice occidit fetum. & si ex ea cuȝ aceto forti fricetur morphea: sanat eam. & silr lepram et elephantiam. et si euacuetur quod est in testa eius: et impleatur oleo et buliat in cinere calido & iungantur capilli: denigrat eos et tardat caniciē et phibet casuȝ eorū. Et si distilletur ex ea in aurē sanat dolorē eius: et cōfert sonitui in ea et si impleatur aceto forti et colluatur ex eo os: post bulitionē ipius sanat doloreȝ dentis. (Dosis.) Ipsius est a charactis. vi. vsqȝ ad. x. Is autem qui sunt eam timeat frigus & estum.

¶ De polipodio. Cap. v.

Polipodium est radix: cuius plante est ortus super arbores: & super lapides: et vocauit eam grecus filiceȝ arborum. (Electio.) Quod nascitur in lapidibus humiditatē habet supfluam indigestam: causantem ventositatem: et subuersionem & nauseā. Verum melius ex eo est arborum: et pprie quod nascitur sup arborem ferentē glandes: & quod est cuȝ pprietatibus octo bonis: et pprie quod est grossuȝ et solidū & nodosuȝ: et cuius color secundū aliquid participat nigredinē et rubedinē: sed parū et cuius confractū est sicut color fistici & in quo ex aromaticitate delinquēs in gustu ex amaritudine aliquid vltimo & quod est recens. (Complexio & proprietas) Dixit Dyascorides. Calidum est in tertio: siccū in secundo. Et dixit Hali. calidum est et siccum in secundo. Et est resolutiuum humiditatum viscosarum et grossarum. Et est exiccatiuum et absterſiuū et solutiuū. (Rectificatio.) Et est ex maxime extenuātibus & desiccātibus corpora. Et facit subuersioneȝ & nauseā. Et est eius opatio debilis et tarda: & tollitur ab eo nocumentū primū: administrādo illud

cuз aqua mellis aut cũ aqua passularũ aut aqua ordei. Inqt Hamech. Coquitur cũ iure gallorũ et gallinarum: et fit solutiuũ bonũ. Et similiter cũ aqua casei fit solutiuũ cõueniẽs. et aufertur ab eo nocumẽtũ scđз: si admisceatur ei aliqd ex sedãtibus animam: sicut sunt semina redolẽtia & species sicut daucus ꝑprie: et anisuз et semẽ feniculi et ziziber et similia. De decoctiõe aũt sufficiẽter sustinet. (Posse.) Solutiõe educit colerá nigrá cũ facilitate & flegma grossum et mucillaginosum & materias iuncturarũ. Et confert colice ſm omnẽ modum administrationis eius. Et duriciei splenis & proprie cũ epithymo & sale indo. Et cõfert ad melancolicas febres: & ꝑprie cum aqua mellis & sanat scissuras que fiunt in manibus: (Dosis) Eius est a.ʒ.ii. vsq; ad aureos .iiii.

¶ De squilla. Cap. vi.

SQuille: sicut dixit Gal. duplex est iuuamentũ. Solutione eniз educit materias: et ꝑparat ad soluendũ. (Electio.) Melior est habẽs pareз. Sola eniз sicut dicitur est venenosa. Et adhuc est melior que saporẽ habet cõpositũ ex dulcedine et acuitate et amaritudine: & que splendoreз habet in laminis suis & que nascitur in locis liberis. Orta eniз in locis termarũ: aut orta singularis est mala. (Cõplexio et ꝑprietas). Calida est in tertio: sicca ad ipsum. Est aũt cõposita ex partibus igneis positis in supficie ipsius: dãtibus ei acuitatis vehementiá. Et ex ptibus terreis adustis dãtibus ei amaritudinẽ. Et ex ptibus aereis mediocribus quare est in ea de dulcedie aliqd. Est eniз incisiua: vlceratiua. adustiua: resolutiua: & attractiua materierũ ad exteriora subtiliatiua partiuз grossaruз & viscosarũ fixarũ et adherentiũ & cõseruatiua a putrefactiõe. (Rectificatio). Assatio acqrit ei facilitatẽ in soluendo & preparatio ipsius in aceto ponit materias grossas adherẽtes et submersas faciles ad expellendũ Modus opationis eius in assatione. Accipiuntur lamine ipsius & separatiз inuoluuntur in pasta & sepeliuntur in cinere calido donec coquãtur sufficiẽter: postea extrahuntur ex pasta & administrentur vbi oportet. Modus alius assationis ipsius. Ponatur in vase luteo vitreato: stricti orificii: et sigilletur ligatiõe for

si cuz pergameno: & dimittatur diebus .xl. et proprie diebus maioris estus: & moueatur uas et mutetur uicissim omni hora: ita quod equaliter in singulis partibus calefiat. Deide extrahatur squilla & administretur ubi oportet. Et quandoque admiscetur ei post assationem tantūdem farine orobi: quantum ipsa est et fiunt inde trocisci et conseruantur ubi oportet. Scd'm aliquos hic ponitur modus preparationis aceti squillitici q etiam in antidotario late inuenitur. Et dixit Paulus. Lamine eius sicut sunt ponatur in aceto in principio ueris usque ad finem estatis in uase uitreato sigillato & exposito soli: & post illud administretur ubi oportet. Et scire debes: quod squilla de decoctione rem sustinet mediocrem. (Posse). Solutione educit humores grossos & uiscosos: et dixit Hali. etiam cum hoc solutione educit coleram nigram: et eius iuuamētuz est magnuz ad egritudinis capitis sicut cephalea et epilepsia: et proprie s'm omnē modum administrationis eius. & uertigo et scothomia & oximel eius pōit materias uiscosas faciles ad expellendum & subtiliat chimoruz grossitudinem. Et ipsa quidem s'm oēm modū administratiōis eius cōfert iuuamentū magnū egritudinibus iūcturarū. & est medicina bona pulmonis et pectoris et egritudinū in eis: & proprie electuarium ex succo eius et melle sumptū: lābēdo clarificat uocē: et sil'r oximel eius et acetuz ipsius et est ex medicinis bonis spleni: et grossitati eius et est ex rebus pseruantibus corpus a putrefactione et cōseruantibus ipsum in sanitate sua: et acqrit vsus eius maciē corpori et cōseruat in iuuētute & acetū eius excitat & cōfortat gingiuā laxam et putridā & cōfirmat dentes motos et collutio ex eo. et similiter potus ipsius ē medicina magna fetori oris faciens ipsum odoriferū. et sanat doloreз stomachi & adiuuat ad digerendum. et usus eius s'm omnē modū administrationis ipsius confortat corpus: cui accidit laxita: et mollificatio et colorem efficit bonuз. (Dosis). Potio eius aceti ē a.ʒ.v. usque ad.xii. et oximellis eius ab aur̄.vi. usque ad.℥.iii. et trociscorū eius a.ʒ.ii. usque ad.iiii.

¶ De hermodactilis. Cap. vii.

HErmodactilus est radix herbe montane et eius alius lōgus sicut

gus sicut digitus : alius rotundus .(Electio .) Ille de quo hic loquimur est rotundus et eius alius est albus : alius rubeus: alius niger. Melior ex eis est habēs proprietates tres bonas scilicet qui est albus et uere albedinis intus et extra : & qui ē grossus: & qui est duriciei mediocris. Rarus uero et laxus et leuis est debilis. Rubeus uero & niger ambo mali sunt : cuius hortus est in locis pinguibus aut humidis est malus: propterea quod additur ei ad humiditatem superfluaz & inflatiuam. Et ortus eius in uicinitate squille melioratur in conditōibus suis & silr in uicinitate raffani. Melius uero tempus collectionis eius est uer. Et meliores sunt in quibus iam preteriit medius annus post bonam eorum exiccationem. (Cōplexio & proprietas. Calidus est & siccus in principio scdi. & in ipso eū humiditas superflua causa ad inflationez & uētositatē & nauseā quare ē malus stomacho & reumatizātib⁹ ad ipm supfluitatibus ex aliis membris. (Rectificatio.) Tria sunt corrigibilia in eo. Primum est nocumentum quod diximus: quod imprimit stomachum. Et scdm est: quod generat uentositatem cām ad subuersionē & nauseam: & tertium est qm̄ est debilis & tardus in soluendo. Et dixit alexander inimicatur stomacho aggregans in ipso supfluitates plurimas & generans in eo uētositates grossas: & tollitur hoc nocumētuz ab eo in pmiscēdo cū eo ciminū & masticē et zinziber et silr piper longū cū eo: & mentastrū: et cheisim remouēt hoc nocumentū ab eo: et dixit Alkāzi: si ex eo et pauco zinzib. fiant trocisci cū succo raffani uigoratur in opationibus suis. & ex eis q̄ magnificāt illud et meliorāt cōditionē eius ē squilla: et pprie si ex ea assata: aut succo ei⁹ fiāt trocisci. et pprie cū pauca spica et zinzib. Et ex reb⁹ sibi additis phibētibus discursum materiei ad stomachuz p ipsum sunt mirabolani eo ꝙ aggregāt et cōfortant stomachū & faciunt citū discensum eius cum sit ex tarde descēdentibus. (Posse) Solutione educit flegma grossum & a iuncturis pprie. Et est medicina artetetice magna & podagre sumptus et ēt cataplasmat⁹: & pprie cū farina ordei: & uitellis oui : aut cum mica panis et vsus eius impinguat corp⁹: et augmētū efficit in spermate: &

est medicina bona vulneribus. Abstergit enim sordes eorũ: & consumit carnes putridas in eis. (Dosis). Eius est ab aur. i. usq; ad. ii. Conseruatur aũt per annos tres.

¶ De yreos. Cap. viii.

Ireos inquit Grecus. Est radix herbe que dicitur: lilialis: cuius due sunt species. Est enĩ q̃ florem habet purpureũ hñtem gradationes diuersitatis in purpureitate: sicut habet arcus terroris et est iris. Et ꝓpter hoc vocatus est ireos: et est alius cuius flos est albus (Electio). Habens florem albũ de/bilior est in omni re Et est ex eis melior cuius radix est alba participans rubedinẽ ꝯm aliqd: et grossa et dura et spissa: & in qua ẽ aromaticitas sicut odor violarũ proprie et cuius sa por est acutus mordicatiuus ꝓpter acrimoniaꝫ ipsius: et hñs nodos breues et collectos. Melior pars plante est radix post illam flos. Et melius tp̄s collectionis ipsius est principiuꝫ ue ris. (Cõplexio & proprietas). Calide cõplexionis & sicce est in tertio. Et in ip̄o est acreto & acuitas. Et est abstersiuus: ma turatiuus: lenitiuus: aperitiuus: oppilationum sedatiuus: re/solutiuus: mundificatiuus: et solutiuus nature: et prouocati uus. Florem uero habens album calidus est et siccus in secũ do. Et est resolutiuus: abstersiuus cum equalitate: et subtilio/ris substantie: propter quod et oleum eius est subtilius et ma ioris penetratiõis. (Rectificatio). Nocet stomacho propter quod propinatur cum aqua mellis et pacha spica. Et emen/datur in conditionibus suis similiter cum aqua casei et mel/le & pauco mastice ad causas pectoris: et etiaꝫ pulmonis cũ rob. Operatio olei. ℞. ex floribus ipsius quantitateꝫ quam vo lueris: & ex radice medium ipsius: et exequere de operatio/ne illud quod diximꝰ de oleo rosato et violato. Operatio au tem succi eius est sicut operatio succi absinthii. De contritio ne autem et decoctiõe sustinet mediocriter. (Posse). Solutio ne educit flegma grossum: & coleram permixtam. Et educit etiam aquam citrinam cum facilitate. Et eius aspectus est ꝓ prie: et maxime ad pulmonem et pectus & est maturans sub tilians et educens ab eis materias cum facilitate: et proprie grossas & viscosas et adherẽtes. Et est alius aspectus eius ad

epar et membra vicina ei et ad splenē remouens oppilatio/nes eorū et curans morbos oppilationū in ipsis. Et educens materias ab eis sicut est hydropisis ꝑprie.et ē ex bene resol/uentibus duriciem eorū et apata et dolores ipsorū est medi/cina bona lenitiua et resolutiua oīs duriciei et proprie iun/cturarū et neruorum et apatum durorum et scrofularū: et ꝓ/prie coctū cū aqua sicle: aut caulium: aut cū vino et ꝑmixtū cum melle et oleo camomille. Et confert dolori capitis anti/quo: et proprie emplastro facto ex eo. Et caputpurgio facto ex succo ipsius. Et cōmouet sternutationē et educit ꝑ via nasi superfluitates plurimas ex cerebro. pronas fluere ad partes cordis occultas: et eius administratio proprie cū rob. cōfert iuuamentū manifestū tussi antique: cuius causa est humidi/tas grossa et viscosa et difficultati anhelitus. Et mūdificat vi/scera et matrices et confert suppositus et emplastratus dolo/ribus earū. et educit menstrua et facit aborsum. et est medici/na magna vulnerū antiquorum et putridorū mūdificās ea et generās in eis carnē laudabilem: īmo ēt ossa nuda vestiēs carne. Et emplastratio et clysterizatio facta ex eo cōfert scia/tice et colluitur os ex aceto decoctiōis ipsius: et remouet do/lorem dentis & sedat reumatismū eius et supposito facta ex eo aperit orificia emorroidarum: et confert vsus eius ei qui effundit semen suum inuoluntarie et fit ex succo ipsius et fa/rina fabarum et cicerum linimentum bonum: mundificans faciē & abstergens maculas eius. Oleum vero eius confortat neruos et iuncturas et confert spasmo humido et cōfert do/lori pectoris & pleuresi et peripleumonie et confert distilla/tio eius in aurē dolori eius et distillatur ad fetorē nasi: & re/mouet eū et inunctio eius in temporibus facit dormire et cō/fert dolori capitis et maturat catarrum: et confert inunctio eius dolori epatis et splenis et renum et confert dolori ma/tricis & iuncturarum et podagre. (Dosis). Eius est a.ʒ.ii.usq; ad.vi. et conseruatur per annos duos.

¶ De cucumere. Cap̄.ix.

CVcumer asininus est fructus sicut cucumer paruus aspe/ritatis plurime: et amaritudinis vere et eius planta hʒ

folia similia foliis cucumeris tñ asperiora.(Electio). Melior ps pläte eius est fructus ipsius et ꝓprie eius cõpleti succus: et post ipsuȝ radix. Et calidior fructus eius est citrinus comple tus: expoliatus tñ a viriditare es q est amaritudinis vere: & cuius succus est albus habẽs sicut de pinguedine aliqd.incõ pletus vero est maius educẽs sanguinẽ solutiõe. et radix eius ingreditur in medicinis multaruȝ vtilitatũ.et melius tẽpus opatiõis succi eius est finis estatis: & collectiõis radicis eius est finis veris.(Cõplexio et ꝓprietas.) Calide cõplexiõis est & sicce in tertio. Est aũt cõpositus ex partibus igneis: et par/tibus terreis adustis.est aũt resolutiuus subtiliatiuus aperi/tiuus oppilationũ et orificiorũ venarũ abstersiuus extenua tiuus & exiccatiuus et solutiuus.(Rectificatio.) Excoriat & aperit orificia venarũ quare gñat tortiones faciens cũ solu/tiõe angustiã & est tarde opatiõis et emẽdatur nocumentum primũ.si in opatione succi eius adiũgatur ex bdellio aliqd. Aut ex dragaganto. Aut si ꝓpinetur cũ lacte dulci recenter mulso. Aut cum aqua mellis et sale et vigoratur & facilita/tur eius opatio.si in opatione succi ipsius misceatur salis gẽ me quãtitas aliqua & scito ꝙ species alefangine addunt uir tuti ipsius. Opatio succi eius. Accipe ex succo eorum quãtita teȝ quã volueris: & ꝓprie qñ citrinescũt et sunt maturitatis cõplete & fiat extractio succi cum facilitate nõ cum cõpres/sione laboriosa & exiccetur: sicut exiccatur scamõea et aloe. Et qdaȝ accipiũt aliquas ex speciebus aromaticis et ligãt in pãno et suspẽdũt in eo donec incipiat inspissari: et postea re mouent. Et aliq ponũt alia ꝺm intentiões alias. Expellit aũt nocumẽtuȝ eius a corpe aqua ordei mellea et similiter vinũ & oleũ. (Posse.) Dixit Ioannitius. Soluit sicut scamonea et ꝺm veritatẽ rei educit flegma cũ virtute et p vomitũ & p ven trẽ & interdũ colerã et ꝓprie si inuẽiatur ei ꝑparatio.et edu cit mirabiliter aquositates a ptibus difficilis eradicatiõis ea ruȝ et educit materias que sunt in iũcturis. & curat dolores earũ et ꝓprie succus eius: et etiã radix ipsius cũ aceto cata/plasmata.et si decoquãtur radices eius cũ absinthio in aqua et oleo vsq; duȝ sint bene excocta et embrocẽtur tpa et ex aq̃

coruꝫ calida & ex oleo et fiat ex fece emplastrū: stringendo circa tēpora et resoluitur emigranea laboriosa difficilis. Et caputpurgiū ex succo eius valet silr: & ꝓprie cuꝫ succo et lacte pauco. Educit eñ ex via nasi superfluitates cerebri plurimas: & valet ad fetorem nasi. Et ad dolorē capitis antiquuꝫ et epilepsiā. Et modus emplastrationis queꝫ diximus resoluit apostemata gossa et dura & scrofulas: et proprie permiscēdo ei aliqd ex stercore caprarū cū melle. Succus vero ei⁹ & succus radicis ipsius est medicina bona hydropisi. Extrahit enim aquam citrinā cū fortitudine: & silr decoctio radicis ipsius. Ei confert ictericie: et oppilatiōi epatis et splenis & cōfert sciatice iuuamētū manifestū emplastratus: et clysterizatus. Puluis vero radicis eius cum melle: attenuat cicatricem fedam & remouet vestigia magna que remanent post ꝑcussiones. Et fit ex succo radicum ipsius: & farina fabarū linimentum bonum abstergens sordiciem faciei: & feditateꝫ cutis. Et fricatur morphea cum radice eius: et aceto forti: et aufert eam. Et silr valet ad lētigines. Et cito ꝙ solutio ex eo quando superflua est educit sanguinem. Conseruatur succus eius trienio: Et est administrandus post sex menses. (Dosis.) Succi eius a. x granis vsqꝫ ad. ʒ. i. tertiam pulueris radicis eius a granis. xv. vsqꝫ ad. ʒ. ß. & aque decoctiōis radicis eius ab. ℥. ii. vsqꝫ ad. iiii.

¶ De centaurea. Cap. x.

CEntaurea Alia maior. Alia minor. Inter quas distinguūt ꝓprietates note. (Electio.) Minor melior ē in omni re: cui⁹ flores et cura colorē habēt citrinū palleanē: et melior ps plāte sunt flores et semina ipsius. Et melius tps collectiōis ipius est principiū estatis. (Coplexio et ꝓprietas.) Calide cōplexiōis ē et sicce in secūdo. Et dixit ruffus. Est in pricipio tertii et est cōposita ex ptibus terreis adustis in pte dātibus ei amaritudinem ex partibus nō adustis cū ꝑmixtione aquositatis qbus inest ei stipticitas. Et est in ea de dulcedine aliquid a ptibus aereis. Et in ipsa ex acredine aliquid a partibus igneis. Sed amaritudo in ea plus est stipticitate ipsius: & stipticitas plus dulcedine acredine & acredo in ipsa

est remissa sine mordicatione. Quare est ex maxime curan-
tibus vulnera: imo sigillantibus ea: immo est ipsa abstersiua
exiccatiua: cõsumptiua: superfluitatum: & solutiua ventris.
Et quando superfluit purgatio ex ea solutiõe educit sangui-
nem. Aperit enim orificia venarum apertione sanguinẽ ma
nare faciente. Dubitauit enim Hermes in ea de eo quod di
citur quod est aperitiua venarũ: & effusiua sanguinis cũ sit
sigillatiua vulnerũ et sanatiua. Adhuc aũt dicit Alcheindus
Confert sputo sanguinis & aggregat ad retentionem eius et
sigillationem loci manationis ipsius. Inquit Heben. Mes.
Satisfacit inquisitioni perscrutatio compositionis ipsius. Et
eniз in ea amaritudo & stipticitas sunt sicut dñans que sunt
ad aggreganduз magis: & fit prima cõsecutio opationis per
ipsas. A dñante enim virtus promptior. Cum aũt suscitatur
caliditas ipsius et acrimonia post longã eius actionẽ cuз agi
tatiõe in corpore. fit cõsecutio opatiõis a uirtute substantie
acute ipius et calide: quare opatur ꝙ diximus et nõ semp sз
illud ꝑprie qñ ex eo purgatio supfluit. (Rectificatio.) Est ex
faciẽtibus solutionẽ tardã et est cõturbatiua et apitiua orifi-
ciorũ uenarũ. Cõfortatur aũt eius opatio cũ aqua mellis et
oximelle: & pauco sale. Vel cũ aqua decoctiõis ameos melli
ta ꝑprie et sal gẽma et remouetur cũ hoc eodẽ nocumentuз
scdm et remouetur tertiũ administrãdo aliqd de mastice cũ
ea. Coctionẽ aũt et cõtritionẽ ad plenũ sustinet. (Posse.) So
lutiõe educit flegma crudũ et ꝑprie minor et colerã citrinam
et materias a iũcturis & mũdificat neruos: et cõfert dolori-
bus eorũ et cõfert sciaticis: iuuamẽtum magnũ emplastrata
et clysterizata. Et silr emplastratio cõfert dolori neruorũ &
cõtritioni lacertorũ et ꝑprie cũ mica panis: et sale pauco &
melle vel oleo. Et est medicina oppilationũ epatis et splenis
et ꝑuocat mẽstrua et sanat dolorẽ matricis: et educit fetũ. Et
cõfert colice et dolori vẽtris et interficit vermes et solutiõe
educit eos. iuuamẽta aũt ex re stipticitatis eius sunt: qm ab-
scidit sputũ sanguinis et sanat vulnera et mũdificat ea et cõ
solidat: & ꝑprie difficilis cõsolidatiõis et ꝑprie puluis eius
Et vnguentũ factũ ex ea et vinũ decoctionis ipsius est potus

ad hoc:

ad hoc: & ꝓprie ad fistulas et vlcera magna. Et quidem dixe runt superstitiose: qm̄ sic coquitur cum carnibus consolidat eius partes diuisas. (Dosis.) Eius est a tertia. ℥.i. vsq; ad. ℥.i. &. ß. et in decoctionibus ab. ℥.i. vsq; ad. iii.

¶ De carthamo. Cap. xi.

Carthamus duorum modoruȝ est. Est enim domesticus & siluestris. Et dixerunt quidā ꝙ nil ex speciebus car/ thami: & elongati sunt. (Electio.) Carthamus de quo loqui mur est domesticus & melior pars plāte eius. Post illud flos eius. Et melius semen est quod est album & planum grossuȝ & plenū cuius medulla est vnctuosa pinguis: et cortex est te nuis. Et melior flos est qui est sicut pili croci (Complexio et ꝓprietas.) Calide est in primo & sicce in secūdo. et flos eius est minus calidus: & siluestris est calidior et siccior. est enim in eo virtus lacticiniorum remissa. est autem carthamus ab stersiuus aperitiuus & conturbatiuus: et faciens nauseam. et inest ei virtus educendi per vomitum: & per ventreȝ et eius nutrimentum est prauū: & multū nocens stomacho. & dici tur ꝙ caseat lac & māmilla: et stomacho. (Rectificatio.) No cet stomacho faciens fastidiū: & est tarde et debilis solutīōis & dimittit vestigia lenitatis in visceribus. Emendatur auteȝ primum nocumentum ex eo permiscendo ei aliquid ex me/ dicinis stomatis sicut anisum proprie & galanga et mastix et similia. & cōfortatur eius solutio et emēdatur nocumentum quod imprimit in intestinis ꝑmiscēdo cum eo aliquid ex me dicinis acutis: sicut cordumeni ꝓprie & zinzib. et sal panis: sal gemma: et similia. Inquit Paulus. Accipe medulle eius. ʒ. x. cordumeni aur̄. i. fac ex eis grana sicut cicer & da. ʒ. v. Sol uit enim sufficiēter. Dixit etiam. Liga ex medulla eius quan titatem sufficientem in pāno: et suspende in oximelle qn̄ co quitur: et erit solutiuum: et ꝓprie si fuerit oximel squilliticū. Inquit Alchanzi. Accipe medulli ipsius aur̄. xii. pendiarum aur̄. iiii. cordumeni: zinzib. an̄. aur̄. i. aggregentur oia cū mel le: et fiant forme sicut nuces: & da vbi opȝ unam uel duas. Et dixit Gal. Decoquatur medulla eius in iure galli uel gal/ linarū cū speciebus: & ꝓpinetur ubi opȝ. Et dixit etiā ex me

dulla eius:

dulla eius: & tertia pōderis ipsius ex amigdalis: et sexta ex pineis: & aggregentur oīa cum melle cocto et succo squille & fit lohoc iuuamēti mirabilis ad ea que dicemus. Extrahitur ab eo oleū iuuamētorū multoruʒ: & eius opatio est sicut opatio olei de been: & olei amigdalarū. (Posse) Solutione educit flegma p ventrē et uomitū: & silr aquositates: et ualet ad egritudines ex eis: sicut est colica. Et clysteriʒatus ualet silr: et mūdificat pectus & pulmonē: et pprie lohoc pdictū: et alii modi administrationis eius & clarificat uoceʒ: et silr oleum ipsius: & vsus ipsius in spermate augmentum facit. Flos uero eius cum aqua mellis remouet icteritiam. (Dosis). Eius est a.ʒ. iiii. vsq ad aur. v. et floris eius a.ʒ. i. vsq ad aur. ii.

De been. Cap. xii.

Been est granum almesus. Et eius aliud magnum aliud paruum. Magnum autem est in magnitudine fructus auellane triangulatum. Paruum uero est sicut cicer. Et vtrūq habet medullam vnctuosam lenem & albam (Electio.) Maius incolume est. Paruum uero malignū est. Magnum autem melius est cuius cortex est albus planus: tenuis: & cuius medulla est alba lenis multe vnctuositatis. Et quod est antiquum melins est recenti. Et paruum melius est subnigruʒ declinans ad albedinem: et cuius medulla est unctuosa alba et lenis: & antiquuʒ melius est recenti. (Comlpexio et proprietas.) Magnum caliduʒ est in principio tertii: siccuʒ in secūdo & in ipso est humiditas superflua cum acredine. Et est incisiuum abstersiuum: mundificatiuum et aperitiuum: oppilationum: sub uersiuum: viscerum: conturbatiuum propter humiditatem eius superfluam preparans ad uomitum. Et minus fortius est in omni re faciens operationes difficiles & laboriosas perducentes ad casum virtutis & sudorem frigidum. (Rectificatio.) Parui prohibenda est administratio nisi in emplastris: & fricationibus: et olei ipsius similiter nisi in vnctionibus. Magni autem malitia est corrigibilis. Et sunt hec corrigibilia in ipso. Nocet enim stomacho faciens in eo subuersionem. et est laboriose solutiōis et tarde. Et nos

quidem

quidem diximus in canone: quod assatio eius resoluit ab ea & maturat humiditatem superfluā & acrem causam ad subuersionem & nauseam et dimittit ei: vt sit solutiuum per vē uentrem tm̄. Semen autem feniculi & anisi cum eo rectificat nocumentum primum et proprie mixta decoctioni ipsius et fiunt ex medulla eius: post coctionē ipsius & medio ponderis & amigdalis dulcibus et melle passularum: forme sicut auellane et sunt iuuamenti magni vbi oportet. Operatio decoctionis eius. Accipe ex eis integris quantitatez quam uolueris: & īuolue in pasta & coque in cinere calido: vel extrahe medullam eorum & contere contritione multa & pone ex seminibus & speciebus aliquas et inuolue papyro: et desuper inuolue pastam & fac sicut superius diximus. Oleum autem eius extrahitur sicut oleuz de amigdalis. (Posse.) Per vomitum & ventrem educit flegma crudum & grossuz et est mirabilis medicina ad colicam flegmaticam & ventosam: et etiam clysterizatum & suppositum et fit emplastrum ex medulla eius: & farina ordei & melle et resoluit apostemata et scrofulas: & cum melle tantum valet similiter ad egritudines neruorum frigiditas: sicut est contritio et spasmus. Calefacit enim eos & lenit duriciem eorum & nodositatez et emplastratur super epar & splenem. proprie cum farina lupinorum & spica et confert duriciei: et oppilationi eorum. Been autem parum emplastratum egritudinibus iam dictis est virtuosius & similiter oleum eius. Oleum autem de been notum confert vestigiis vlcerum & lentiginibus et feditati cutis & morphee. et distillarum in aurem confert dolori eius: & sonitui in ipsa et surditati & sibilo. (Dosis.) Eius est a.ʒ. ß. ad ʒ i. & ß.

¶ De lapide armenio. Cap. xiii.

Lapis Armenus. Inquit Alex. a verificatoribus est inuentus prerogatiua habere in educendo nigram colerā cuius opatio est incolumior elleboro nigro & virtuosior lapide lazuli (Electio). Melior est habens colorem mediū inter viridē & obscurum terreū et induz. Et habet macularuz distinctiōes uirides at nigras. et qui nō est in lapidis termino

immo est

immo ē facile dissolubilis & puluerizabilis & qui est tactus lenis carens asperitate (Complexio & ꝓprietas). Calide cōplexionis est in principio scđi: & sicce in ipso. & est resolutiuus abstersiuꝰ: & est ex cōturbātibus et suburtentibus stomachū: & educit per vomitū & ꝑ ventrē. (Rectificatio). Nocet stomacho generans subuersionē & faciens cū angustia solutiones. Et dixit Alexander. Non lotus per vomitū soluit & per ventrē & cū labore. Lotus aūt soluit per uentrez & sine molestia. Ars aūt in lauando ip̄m est hec. Teratur cum facilitate in vase lapideo: deinde fundatur sup ip̄m aqua dulcis & lauetur sicut terendo: & fiat illud trigesies semper innouādo aquā: & adhuc decies post illud lauetur aqua rosata. & dixit Alchindus lauetur cū aqua buglosse post purgationez eius. Acqritur enim ei mirabilis ꝓprietas ex hoc ad egritudines melīcas. (Posse). Solutione educit colerā nigrā & cuz virtute mūdificat cerebrū ab ea: et valet ad egritudines eius melancolicas: sicut est mania & melancolia & uertigo: & dolor capitis & epilepsia: & ad egritudines timoris & suspitionis & ad leprā: & ad egritudines splenis: & ad cancrū & ad morpheā nigrā: & melancolicas febres. (Dosis). Nō loti potio est a.ʒ.ß.vsq ad.ʒ.i.ß. Et loti potio a.ʒ.i.usq ad.ii.

¶ De lapide stellato. Cap. xiiii.

Lapis stellatus est lapis de genere marmorū habens maculas ex auro: & est alius albus: & dr̄ marchasita. Alius viridis clarus celestis: et uocatur lapis lazuli. Et qn̄q minera fert vtrunq simul (Electio). Melior est cuius color & uiridior in colore lazuli: & habet maculas aureas & mixtus cum marchasita est non bonus: et non maculatus est nō bonus & simil'r lenis. (Cōplexio & proprietas) Est calidus in scđo: et siccus in tertio: & dixit Humain. est in vtroq in tertio & ē in ipso acuitas nō vacuata stipticitate aliqua. & est ex pte acuitatis eius adustiuus: vlceratiuus: putrefactiuus: abstersiuus: & incisiuus. Et in non loto est ꝓprietas radēdi pilos. Lotus aūt conseruat & ꝓlongat eos. Et generat pilos in palpebris. (Rectificatio). Sunt in eo nocumenta que diximus in lapide armeno & expedit tollere nocumenta eius similiter cum ablutione

lutione: sicut diximus superius. De trituratione aũt sustinet plusq̃ lapis armenus. Quidam aũt ex sapientibus posuerũt ipsum post eius ablutionẽ in confectionibus letitie: & ꝓprie ℥.viii. ex eo ad lib. vnam ex confectione & dabant cum succo buglosse depurato: & vino subtili antiquo: & est medicina solennis ad egritudines cordis melancolicas: dilatat eniꝫ animam & facit in ea mineram gaudii. confectio lapidis laꝫuli ex inuẽtione nostra. Accipe ex seta tincta ex charmes lib. i. Submerge eam in succo pomorum dulciũ & aqua rosarum. añ. lib. i. & ß. et dimitte die vna. Deinde fac modicũ bullire vsq; dum aqua rubeat: deinde extrahe ab ea setaꝫ & pone zuccari tabarzet. ℥. c. l. et coque vsq; dum habeat spissitudinem mellis & remoue ab igne et proiice in eo calido ambre crude frustatim incise. ℥. vi. et dimitte liquefieri in eo. Deinde proiice super eum puluerem rerum harum. Accipe ligni aloes crudi et darseni. añ. ℥. iiii. lapidis lazuli loti et preparati. ℥. xii. margaritarum. ℥. ii. auri boni. ℥. i. musci. ℥. i. tertiam confice cum predictis. Est enim hec medicina maximi iuuamenti ad pulsuꝫ cordis: & syncopin: & alguesgues & tristiciam sine causa. Et est ex rebus animam cõfortantibus cõfortatione mirabili. (Posse). Solutione educit melancoliam & humores adustos: & mundificat venas & sanguinem ab eis: & non lotus educit per vomitum & per ventrem humores grossos et calidos & melancolicos. et confert ad egritudines cerebri & cordis: sicut est in epilepsia: & mania. & melancolia: quarũ est materia humor melancolicus. Et confert iuuamẽtũ sublime egritudinibus timoris & tremori cordis: et sincopi: & confortat cor et aufert nocumenta eius: et dilatat aĩam. Et mundificat pectus: et pulmonem: et cõfert asmati ab humoribus grossis: & egritudinibus splenis: & ẽ ex rebus conseruantibus iuuentutem et beatificantibus vitam. & ipse quidem preseruat a lepra: & suppositus educit mẽstrua: & datur patientibus febres melancolicas: & curat eas. & cõfert vsus eius ad emorroidas recentes. (Dosis). Eius est a. ℥. i. usq; ad. ℥. ii. & ß.

¶ De sene. Caplm. xv.

Sene

SEne est foliculus plante quam vocant per se abalzemer. Et eius ortus est ſm semitam horobi .& inuenitur ex eo domesticum & siluestre. (Electio). Melior pars plante eius ē foliculus: deīde folia. Sed tamen in eis est virtus debilis valde: & melior foliculus .est cuius color accedit ad viriditatē: & subnigredinem quandaz: et in quo est de amaritudine res modica cuz stipticitate: et qui est magis completus: & in quo sunt semina ampla compressa. Subalbidus autez non est bonus & completus similiter. & meliora folia sunt viridia. Subalbida vero & tenuia non bona & antiquū ex eo est sine spiritu & stipites eius sunt inutiles . (Complexio & ꝓprietas.) Calidum est in prin. secundi: siccuz in primo: & folia sunt in principio calida Et est abstersiuum: mundificatiuum conuenienter & resolutiuum: (Rectificatio) Est solutionis debilis & tarde: et debilitat stomachū. Verum confortatur eius operatio in ꝑmiscendo cum eo aliquid ex rebus acutis sicut zinziber proprie et sal gemma: & sal indus: et medicine cordiales cū eo: & stomatice felicitant opus eius. Et dixit Gal. Decoquatur cum iuribus gallorū: aut gallinarū: aut carniuz: et soluit sine molestia: sed oportet vt eius quātitas sit multa. Et si infundatur in aqua casei cum spica. deinde coquatur ebullitiōe aliqua est medicamē bonū. Et si ꝓpinetur puluis eius in lacte dulci fiet medicamen bonū. Silr ꝑcipit quedā: vt quātitas eius submergatur in musto: & sit mustum albū & post tres menses ꝓpinetur vbi opz. Est eñ vinū solutiuū mūdificans cerebrū & sensus & generans leticā. Et sunt q ꝓpinant decoctionē eius & prunorū et spice cum eis. et fit solutiuum bonū. De decoctione aūt sustinet mediocriter. (Posse.) Solutione educit cum facilitate melancoliam & colerā adustaz. Et mundificat cerebrum: cor: & epar: et splenem: et membra sensuum & pulmonē: et cōfert egritudinibus eorū : & aperit oppilationes viscerū. Et confortat ventrē eo in iuuentute: & generat gaudium. Cām aūt tristitie amputat. Et ponuntur folia eius in lauacris ad caput: & ꝓprie cū camomilla & cōfortat cerebrum et neruos: & ſm omnem administrationē eius addit in visum et corroborat audituz. Et est medicina bona

febrium

Febrium melancolicarum antiquarũ.(Dosis.) Eius infusi potio est ab aureis.iii.vsq; ad.℥.i.

¶De speciebus salis. Cap.xvi.

Salis famose species sunt quattuor. Sal panis. Sal gēma. Sal napticus.& sal indus. Sal panis alius est mineralis durior & amarior. Alius marinus: quem si aqua inueniat facile dissoluit. Sal gemma uero ē sicut christallus scindibilis. Sal indus: alius subniger: alius subruffus obscurus. sal napticus quoq; niger est habens odorem napte.(Electio.)Mineralis fortior ē marino.& sal gemma eis:& sal napticus illis indum aũt omnibus. Et subrubens melior est subnigro. Et subniger est fortior.& omnis quanto amarior tāto fortior.(Cōplexio & proprietas.)Calidus est & siccus in scd'o: & quanto amarior tāto calidior est & siccior. Est aũt compositus ex partibus terreis adustis:et amaris.& ex partibus aqueis sine sapore: que si sint equales salsus sapor perficitur. Dominantibus aũt terreis ad amaritudinez pronior. Aqueis vero in salsedine remissior. Est autem sal liquefactiuus: incisiuus: subtiliatiuus: et inspissatiuus: solutiuus constrictiuus.& preseruatiu⁹ a putrefactiōe: exiccatiuus mordicatiuus: & ē subuersiuus stomachi: & conturbatiuus preparans ad vomitũ.(Rectificatio.) Sal non est sicut radix in re medicine: sed nec in cibis q̄q; ex se sit solutiuus: sed ponitur sicut res dans vigorem radici. Confortat enim medicinas omnes tarde & debiliter solutionē facientes: tñ ex miscibilibus cũ eo meliorātibus conditionem eius non est equiualens ad remouenduz serrositatem ipsius sicut mirabolani: et illud ꝓpter operationem substantiarũ inuicem. Res ēt insipide similiter faciunt. et sil'r inspissant.(Posse.) omnis sal solutione educit grossos humores et uiscosos. Et eius solutio est liquefaciendo quod inuenit ex humiditatibus: et post illud stringit. et sal panis facilem efficit sup̄fluitatum egressionē. et remouet fastidiũ ciborũ et excitat appetitũ.& clisterizat⁹ educit flegma vitreũ & flegma viscosuz. Et mixtus cũ aliis medicinis solutiuis cōfortat eas in soluēdo. Quod aũt ex eo tostum est cũ tāto pōderis uasorũ factorũ de Seni quantũ ipse est fit dentifriciuz

bonuz

bonum mundificans dentes & auferēs feditatem: et confir-mans gingiuam laxam & miscetur cum eo lapis: quo alii la-pides inciduntur: & fit dentifricuȝ bonū ad ea que diximus & similiter fracture vitri. Et sunt qui miscent eis cyperum et spumā maris massacumiā: & cornu ceruinū: et similia. et sal bullitus cū oleo ponitur tepidus super cōbustionem ignis et prohibet a desiccatione. & iunctus super neruos confortat eos. & similiter coctus cum oleo: et pauca terebentina poni-tur super puncturam nerui cecam: & ꝓhibet ab apostemate & spasmo. Et similiter super flobothomiaȝ cecam. Et simili-ter mixtus cum furfure: et melle cōtritioni neruoruȝ et casui super membruȝ & dolori auris. Et sal mixtus cū oleo et mel-le remouet vestigia percussionuȝ nigra & omnes quidē spēs salis cōsumunt et auferunt additiōes in oculis sicut est pan-nus & vngula et caro putrida et similia. Et conferunt sinan-chie & casui vue: & molificationi lingue: et omnes faciunt subuersionem & vomitum et diminunt sperma et eorum vsus generat scabiem. Sal gēma quoqꝫ educit solutione fleg-ma vitreum: & expellit humores: quorum eradicatio est dif-ficilis. Et mundificat instrumēta sensuuȝ. et valet ad vertigi-nem. & ꝓprie mixtus cum agarico: et tribus mirabolanis. et abstergit pectus & mundificat stomachum et confert dolori eius. & fit ex eo dentifriciū bonū mundificās dentes. Nap-ticus vero & sal indus fortiores sunt illis in omni re & edu-cunt ambo melancoliam & flegma: et preseruant corpora a putrefactione & ualent ad lepram et ad egritudines melan-colicas. Verū non administrantur per se sed ponuntur in cō-fectionibus ꝓpter illud quod diximus: & pillulis: et enema-tibus & collyriis: & aliis modis administrationum.

❡ De baurach. Cap. xvii.

Baurach. Aliud minerale. Aliud artificiale. Minerale ali-ud armenuȝ. Aliud africanum. Aliud romanum. Aliud egyptium. Armenum vero est laminosum: album hn̄s per-mixtionem rubedinis & aliquid purpureitatis: & est falsuȝ mordicatiuum. Alie vero species in his proprietatibus sunt remissiores & debiliores. artificiale autem sicut dicitur est

spuma

spuma nitri. que est alba: leuis: & salsa mordicatiua. et est aliud sicut artificiale: quod est flos parietum: & est sicut flos salis. (Electio) Minerale est fortius artificiali & armenum est fortius egyptio: & egyptium africano et romano. et melius ex eis est quod habet proprietates. vii. s. quod est laminosuz. Et quod est frangibile et quod habet in fracturis suis luciditatem: & q est leue spumosum et quod est album hñs permixtionē rubedinis. et quod est salsuz & mordicatiuū et ex artificiali: melius est flos pietis. et qđ ē nitro fortius (Cōplexio & ꝓprietes.) Calidus est in principio tertii et siccū in ipso: & est in ipso salsedo ꝫm plurimū: et de stipticitate aliquid quare est cōueniens sua abstersio: est aūt exicatiuum incisiuū materierū grossarū: resolutiuū abstersiuū et mūdificatiuum. (Rectificatio.) Nō est ex medicinis que sunt sicut fundamentū in cōfectionibus. sed est sicut hic ꝓxie de sale diximus (Posse.) Administratur in cōfectionibus et medicinis et clysteribus et suppositoriis et sol'one educit flegma crudū & viscosuz a ptibus difficilis eradicatiōis eius & administratur cū melle. & educit ipsuz ꝑ uomitū et cōfert dolori stomachi: et interficit vermes: & educit eos. & cōfert ꝫm oēm modum administratiōis eius: colice flegmatice. et uentose et ꝓprie clystere ex eo cū aqua vel oleo rutaceo vel aqua decoctiōis rute. & confert emplastrū cū ficubus: & stercore multe ꝓprie hydropisi: & dolori splenis: et stomachi frigido.

¶ De sarcocolla. Cap. xviii.

Sarcocolla est gūma arboris que est sicut frutex: & est spinosa cuius rami sunt nodosi: collecti ad arborem: & colligitur ex ea gūmi: & est eius aliud album sicut thus et aliud subcitrinum. (Electio.) Fortius est subcitrinum albo et qđ est amarius melius. (Complexio & proprietas.) Calida est in secundo. Et eius siccitas est minor caliditate sua: & est maturatiua: & abstersiua: et resolutiua: et apertiua: et est in ea virtus sigillatiua vulnerum & conglutinatiua & mundificatiua: & incarnatiua. (Rectificatio.) Tarde solutionis est & debilis: & conturbat eum in cuius stomacho dñatur colera: quare opz ne ei in cuius stomacho dñatur caliditas: & in

quo est colera ppinetur. Vigorat aũt eius operationẽ zinzi. & cordumeni. ¶ Cõfectio pillularũ & sarcocolla quas fecit hali senex ℞. sarcocolle.ʒ.iii. turbith.ʒ.iiii. interioris collo/quintide.ʒ.i.& ß.ʒinʒib.tantũdem salis gemme.ʒ.i. dissolue sarcocollam in aqua rosata & cõfice & fac pillulas. Sunt eñi mirabiles ad ea que dicemus. Nutritur aũt sarcocolla in la/cte asine omni die lac infundendo sup eã in scutella uitrea p qnq; dies: et est medicamen bonum egritudinum oculoruʒ. (Posse). Solutione educit flegma crudũ et humores grossos & pprie qđ est in iuncturis & anchis & mundificat cerebrũ et neruos & pulmonẽ et confert tussi: & asmati: et ẽ ex rebus cõferentibus senibus et pprie flegmaticis. Vsus tñ eius generat caluicium. Inquit Dyasco. Vsus eius impinguat corpora & augmentũ efficit in spermate & ipsa ẽ medicina sublimis obtalmie & lippitudini & proprie nutrita sicut diximus. Et cõfert ulceribus putridis in aure et saniosis et pprie licinio inuncto in mellicrato: & inuoluto in puluere eius & posito in aure est virtuosa ad illud et est medicina sublimis omniuʒ uulnerũ recentium et putridorũ et antiquorũ et mundificat ea: et generat carnẽ in ipsis & consolidat. Et hec est proprie virtus eius. (Dosis). Eius est a.ʒ.i. vsq; ad.ii.

¶ De serapino. Cap. xix.

Serapinum est gũmi alhasce hundeg: & est arbor similis oleandro montano. (Electio.). Melius est cuius color est inter subrubeum & subalbidum: & qđ habet odorem por/rorum et qđ est facile resolubile in aqua. & qđ est clarũ cuʒ spissa substantia: & qđ ex eo est leuius est melius et qꝑ nõ est in uehementia odoris asse nec hʒ odorem galbani. Ipsuʒ eñi est sic adulteratũ. (Cõplexio et pprietas). Minus est siccuʒ q̃ calidum et eius caliditas ẽ in tertio. Siccitas uero est in scđo et in ipso est amaritudo cũ acuitate: sicut acuitas porrorum & est cõpositũ ex substantia subtili ignea & terrea. Sed sub/stantia subtilis est dñans et est resolutiuum carminatiuũ uẽ tositatum grossarum subtiliatiuum: extenuatiuũ: solutiuuʒ: et prouocatiuũ. (Rectificatio.) Nocet stomacho et epati. Verum tollunt nocumenta eius alique ex medicinis stipticitatẽ

habẽtes

habētes sicut mastix proprie et spica . Enula quoq; sigillat ei proprietatem mirabilem ad ea que oportet. Et narrauit Mesue modos preparationis eius duos satis bonos. Primus pforetur colloquintida: et abiiciātur grana eius tm̄: & impleatur aqua cū pauca spica et mastice et buliat in cinere calido vsq; ad consumationē tertie ipsius. Deinde nutriatur serapinum cū hac aqua semp aut modicū infundendo vsq; dū pinguescat. Deinde exiccetur et fiant trocisci. Sunt em̄ ultimi ad egritudines iuncturarū et aquā citrinā. Et alius modus ē proximus huic: et fit permutatio ab aqua colloquītide ad aquā mirabolanorum tantum. Modus alius ex inuentiōe nostra. Accipe succi enule sicut est ℥ xvii. et īfunde in ea spice et masticis . an̄. ʒ. iii. et bulliant vsq; ad consumptionem medietatis post illud coletur et nutriatur serapinum cum eo sicut diximus. Nutritur etiam ꝑpter egritudines oculorum cum succo rute: aut feniculi et aliquo ex fellibus et ꝑprie auiuʒ rapacium et fit medicamē sublime ad ea que oportet. (Posse.) Solutione educit humores uiscosos et flegma grossum et aquā citrinā & eius proprietas est mūdificare cerebrū & neruos & educere materias eorū et conferre egritudinibus eorū frigidis & proprie ꝭm omnem modum administrationis ipsius que sunt dolor capitis antiquus et emigranea difficilis et epilepsia et uertigo & paralisis et tortura & tremor. Et fit linimētū ex eo et succo rute et aceto : et cōfert silr̄ egritudinibus nunc dictis et contritioni lacertorū. Et est ex rebus ualde bonis ad mundificandū materias q̄ sunt in pectore & proprie nutritū cū aqua rute: aut cū aqua enule ꝑprie et cōfert dolori eius bibitū & linitum et dolori laterum et tussi antique ex difficultati anhelitus. & est ex medicinis magnis hydropisi. Extrahit em̄ aquā citrinā: et proprie cū duplo ponderis eius ex mirabolanis citrinis: et modi nutricatōis eius p̄dicti. sunt ad hoc mirabiles et cōfert duriciei splenis : et resoluit īflationē eius sumptū in potu et suplinitum cum succo capparis et aceto et resoluit scrofulas et durities et nodosirates mēbroꝝ & nutritū cū succo rute: et fellibꝰ sicut diximꝰ cōfert obscuritati uisus. Et ē medicīa magna descēsui aq̄ ad oculū et ꝑprie

ad cohol factum ex eo. Et linitur cum aceto super ordeolum & delet ipsum et confert ꝑm omnē modum administratiōis eius doloribus iuncturarū et est potens in eradicando materias eorū: ita ꝙ ex anchis et ꝓfundis iūcturis et clysterizatū valet simil'r et bibitum et clysterizatuȝ: confert colice frigide & uētose et dolori uētris et bibitū et suppositū ꝓuocat menstrua et interficit fetum et confert dolori matricis et ꝓ̄focationi ipsius. (Dosis). Eius est a. ʒ. ß. usq; ad aur̄. i.

¶ De euphorbio. Cap. xx.

EVphorbium est gummi excedens omnia genera gummi in calefaciendo et subtiliando. Est enim ex rubificantibus et exiccantibus. Et est ex arbore desertorum locorū hyspidorum cuius folia in primis cum eleuantur sunt sicut lanugines: deinde cadunt et nascuntur folia similia polio marino. (Electio.) Melius est leue frangibile habens colorē pallearem et clarum et quod est vehementis acredinis et odoris valde acuti: & quod est recens super quod iam preteriit annus. Recens uero anni sui est sicut uenenum et ignis. Et ē ex gummis q̄ dissoluuntur in oleo et ꝓprie ꝙ est recēs. Antiquū uero fortassis nō dissoluitur. (Cōplexio et proprietas.) Calidum est et siccum in quarto et est calidius et subtilius omni eo quod calefacit ex gummis et est in eo virtus adustioneȝ faciens: et rubificationem et est penetratiuum abstersiuum excoriatiuum et est ex facientibus operationem cum labore et angustia vehementi perducente ad sincopin & sudorem frigidum (Rectificatio.) Est inimicuȝ cordi epati et stomacho propter uehementiam uirtutis sue qm̄ est acutum uehementer serrosum et inflammabile: oportet ergo uirtuteȝ eius frāgere et proprie cum rebus obtundētibus acumen eius et extinguentibus inflāmationē et acquirentibus ei lubricitatem & oportet ut ab earum quātitas multa uestiens et tegens superficiem eius et oportet ut non multum teratur. Dixit Alrauzi. Accipiantur frusta citri et sepeliantur grana eius prius inuoluta ī oleo amigdalino in acetositate ipsius. Deinde inuoluantur pasta et decoquantur. Rectificatur autē ex hac arte et remouetur acumen eius. Modus alius uirtutem eius

frangens. sicut narrauit Hamech. ĩuoluatur in oleo amigda/
lino: deinde sepeliatur in succo liquiritie aut tereniabin dis/
soluta: aut in aliquo ex robub dissolutis stipticis: et sit eoruꝫ
quãtitas multa et fiant ex eis pillule: et ꝓpinentur ubi opor
tet. Et dixit Humain. Propinetur cum aqua mellis: et aliqui
bus speciebus alefanginis. Mastix aũt et spica sunt ex rectifi
cantibus cõmunibus emẽdantibus quecunqꝫ ex acuitate me
dicinarum timentur. Audaciam aũt eius expellũt medicine
lubrificatiue: et extinctiue sicut est aqua ordei proprie cum
oleo amigdalino et fiat exhibitio post exhibitionẽ frequẽs.
(Posse.) Solutione educit flegma uiscosum et grossum a locis
profundis corporis mundificans iuncturarum uacuitatẽ ab
humoribus grossis difficilis eradicationis. Nec est ei res simi
lis ad hoc: et est ex rebus mundificantibus neruos et consu/
mẽtibus humiditates imbibitas in eis: et dissoluitur in oleo
de cheiri et inungitur cũ eo et confert egritudinibus neruoꝝ
frigidis: sicut ẽ paralysis et stupor et tremor et tortura et spas
mus et est res mirabilis ad illud. Et iungitur sup epar et sple
nem et confert doloribus eorum frigidis et ventosis: et frica
tur puluis eius super morpheam cum aceto fricatione forti
et delet eam. Et sumptum in potu ꝺm modum emendatiõis
eius: est medicina magna doloribus uentosis qui vadunt &
ueniunt per iuncturas: et est ex rebus que faciũt sternutatio/
nem cum fortitudine: et est medicina bona litargie et obli/
uioni et proprie inunctio ex eo cum oleo de spica in occipi
tio. Et est ex medicinis educentibus aquam citrinam: et dixit
Dyascorides. Aureus unus ex eo interficit. (Dosis.) Eius est
chirat. i. usqꝫ ad. iii. conseruatur autem quadriennio. Recens
autem anni sui est perniciosum. Is autem qui sunt ipsum ti/
meat frigus: conseruarur autem ne ci.o senescat in milio uel
fabis uel lentibus.

¶ De oppoponaco. Cap̃. xxi.

OPpoponacum est gummi plante similis ferule: cuius sti
pes eleuatur super terram circiter cubitum unum uel
duos: et folia eius sunt minora f.liis ferule. Et eius tyrsus ẽ
palearis in colore et eleuantur su per eum flores odoris bo/

ni coloris auri: & sunt ꝑm semitā florū aneti. Et faciūt culto
res eius incisiōes paruas inter radicē et eleuationē tyrsi eius
circiter palmū mediū & egreditur humiditas aurea que coa
gulatur & fit oppoponacū. (Electio.) Melius ex eo qđ est ci
trinū extra et subalbidū intus: et ꝙ est amarum et qđ facile
frāgitur et facile dissoluitur in aqua et ꝙ est odoris boni pro
prii. Et sunt ex hoībus q adulterāt ipuʒ cū armoniaco ꝓprie
supcolorādo grana minuta ex eo: sʒ odor et albedo fracture
deoccultāt fallaciā. Et melior ps plāte eius ē gūmi eius & ra
dix ipius. (Cōplexio et ꝓprietas.) Calidū est et siccū ī tertio
et radix eius ē in secūdo et ē resolutiuū: carminatiuū: vētosi
tatū grossarū: subtiliatiuū: lēitiuuʒ: mūdificatiuū: et abster/
siuū: et silr radix ipiꝰ. (Rectificatio). Nocet stōacho faciēs si
tiʒ: et est opatiōis tarde. De rectificatiōe aūt fac ꝙ in serapi/
no diximus. (Posse.) Solutiōe educit flegma grossuʒ et uisco
suʒ a ptibus remotis et iuncturis proprie et mundificat cere
bruʒ et neruos et cōfert egritudinibus eorum frigidis et est
ex rebꝰ addētibus in visu ꝓprie ꝑʒ omnē moduʒ administra
tionis ipsius & mundificat pectus et confert tussi antique: et
difficultati anhelitus silr et radix eius. Et fit emplastrum ex
eo & succo apii et aceto bono sup splenem resoluēs duricieʒ
eius. & dixit quidā. Pōitur pars aliqua ex eo in musto & ad
ministratur post tres mēses et cōfert hydropisi et magnitudi
ni splenis & emplastratur sup nodositates mēbroruʒ & sup
scrofulas et resoluit eas. Et colluitur os cuʒ aceto decoctiōis
ipius: & cōfert dolori dētiuʒ et corrosiōi eoꝝ et bibitur cuʒ
aqua mellis calida & cōfert guttationi urine et prouocat ip
saʒ & mēstrua et facit aborsuʒ. et est medicamē bonuʒ pre/
focationi matricis & egritudinibus ipsius frigidis et est me/
dicina magna doloribus iuncturarum: et podagre: et dolori
genuuʒ & fortis sciatice et ꝓprie ꝑm oēʒ moduʒ administra
tōis ipius: etiā linituʒ et emplastratuʒ et ꝓprie cuʒ succo cau
lis et melle & sale pauco et est ex medicinis bonis exptoruʒ
iuuamētoruʒ uulneribꝰ antiqs et putridis & eis que sunt dif
ficilis cōsolidationis. Facit em̄ in eis nasci carnē & vestit os/
sa nuda & est ei ꝓprietas in hoc. Et narrauit Ebengezar ꝙ si
ex eo

ex eo et medio pōderis ipsi⁹ et rasura pāni antiq subtil mūdi & uino et melle et oleo rosaceo fiat vnguentū sic terēdo in mortario: nunc oleū nunc uinū infundēdo illud fit mirabile adimplēda vulnera carne: & ꝓprie in qbus uidetur difficilis incarnatio. Et posteriores addiderunt ex litargirio & aloe: et myrrha: et sarcocolla sicut añ. quartā partē quantitatis oppoponaci et sit medicamē mirabile sanās fistulas et vlcera fraudulēta. et ē medicamen exptū rigori febriū: et ꝓprie bibitū cū aceto añ horā paroxismi et linitū in spina dissolutum cum succo apii: et oleo anetino. (Dosis.) Eius a. ʒ. i. usq; ad. ii.

De mezereon. Cap. xxii.

MEzereon est plāta uocata apud Persas rapiēs vitā & a qbusdā faciens viduas et a pluribus leo terre uocatur & est planta cuius stipes eleuatur sup terrā circiter cubitos duos. et folia eius sunt similia foliis oliue sed maiora. et producit grana nigra in magnitudine fructus myrthi et est plāta lacticiniorū maior: cuius spēs sunt plures. est enī q̄dā magna hñs folia et subtilia: et est pua habēs folia sicut folia oliue: et spissa nimis: et est habēs folia crispa et aspa et ex eis aliud est hñs colorē uiridē et aliud hñs colorē subnigrū ꝓducentē colorē pauonis. (Electio.) Melius est habēs magna folia tenuia et viridia: et quod oritur ī locis liberis et in uicinitate plantarum speciei eius. Et quādo oritur ex eo planta una in toto ambitu loci est mortalis. Et que oritur in locis termarum est sicut venenum & parua habens folia et spissa est malum. & similiter hñs crispa & aspa: et quod est subnigrū similiter. (Cōplexio & ꝓprietas.) Calidū est et siccum in. iiii. Et dixit filius zezar est in fine tertii. Sed nō verificatur illud. est enī in eo uirtus acuta ignea & acrimonia vehemēs et est excoriatiuū ulceratiuū serrosū et inflāmabile et est cōsumptiuū et dissolutiuū virtutis. (Rectificatio.) Est ꝓximū venēo nocēs mēbris q sunt miuere uirtutū debilitās et dissoluēs eas. Corandū ē igitur frāgere maliciā et acuitatē eius: et hoc faciemus cū auxilio rerū frāgētiū ea et pmutātiū inflāmationē et serrositatē ei⁹ sicut sunt olea frigida: et ꝓprie

res extinctiue sicut est mucillago psilii & succus portulace et succus endiuie proprie. Et enim mirabile et aqua alchechengi & aqua solatri humidi et altarasseço et aqua berberoruȝ: & frangunt adhuc acuitatem eius res inspissatiue et ponticitatem habentes sicut sunt mirabolani. Sunt enim sublimes ad illud. & dixit filius Zezar. Dupluȝ ipsius ex absinthio iunctuȝ cũ eo emendat malitiã eius. Inquit Diascorides. Infundantur folia eius in aceto die vna. & exiccentur et frangitur cum arte hac uirtus ipsius serrosa & inflammabilis: & dico ꝙ si in aceto coquantur aut infundãtur citonia aut maciana aut berberis erit melius & sigillatur almazerion bonitas ex hoc ad ea que oportet. & si ex aceto infusionis eius aut decoctionis ip̃ius fiat syrupus acetosus inuenitur expertoruȝ iuuamẽtoruȝ vbi oportet. et dixit Gal. Infundantur folia eius i syrupo rosarũ parũ anteq̃ȝ terminetur coctio ip̃ius & ꝑpĩnetur siruus vbi oportet. Nõ est em̃ in eo timor. et dixit iterum. Decoquatur in iure gallorũ antiquorũ et est sine nocumento. quandoq; almezereon administratur cum ꝑmixtione aliarũ medicinarum uirtutẽ eius fractiuam habẽtes & eius operatio est talis. Accipe foliorum. ʒ. xl. et super ea proiice aqua dulcis. lib. iii. & dimitte die ac nocte. deinde fac bullire lento igne donec redeat ad lib. vnam & mediaȝ: & in colatura eius ponatur olei sumpti ex amigdalis dulcibus. ℥. viii. & bulliat faciliter vsq; ad aque cõsumptionẽ: tũc si ponatur oleum cũ foliis & aqua et bulliant simul ad aque cõsumptionem erit in uirtute fortius. Et dixit Ruffus. Submergatur in aqua ex foliis eius circiter. ℥. ii. in cado magno musti & dimittatur mẽsibus tribus: et erit res mirabilis ad hydropisim. Expellit em̃ sine nocumento aquã çitrinã. ¶ Cõfectio almeȝerion ex inuentiõe nr̃a. Accipe folioruȝ almezereon p̃paratoruȝ ptes. x. carniũ citoniorũ elixatorũ in aceto vini & zuccari tabarzet. añ. partes. lxx. tereniabin ptes. lx. aque casei infusionis agarici partes. xxx. olei. Almezerion ptes. xii. Dissoluatur zuccarũ et tereniabin in aqua casei predicta et misceatur cũ carne citoniorũ et coquatur cũ facilitate vsqȝ ad mellis spissitudinẽ: et inuoluatur puluis oliorũ

almezereon

almezereon cū oleo iā dicto et cōficiatur cū eis. Est em̄ medicamē bn̄dictuȝ ad hydropisiȝ. Cōfectio pillularū almezereon valentiū similirer ad hydropisim: & ad expellendum aquā citrinā cū fortitudine sine timore. Recipe foliorū preparatorū.ȝ.v.mirabolanorū citrinorū.ȝ.iiii.chebuloruȝ.ȝ.iii. cōfice cum tereniabin vel tamarindis dissolutis in aqua endiuie. Et scito ꝙ almezereon de decoctiōe modicum sustinet: & cōtritio laboriosa virtutē eius. expellunt aūt nocumēta eius a corpore aqua ordei et aqua passularū. Verū aqua endiuie et altaraxacō auferūt inflāmationē relictā ab eo in corpore. Et sciuisti ꝙ medicine cōpressiue audaciam medicinarū expellunt. (Posse.) Solutiōe educit aquā citrinā cū fortitudīe vehemēti. Et dixit Alexāder. Iuncta cū rebus educentibus melācoliaȝ educit eaȝ et cū rebus educentibus flegma educit ipsuȝ. Et absinthiū duplicatū ei: aut mirabolani addūt ei bonitates notas et faciūt educere colerā. Maius autē iuuamentū ꝙ ex eo expectatur est ad hydropisiȝ. Aquā eniȝ educit aggregatā in vētre. Nocet tn̄ epati: immo oībus membris nutritiuis. Et interficit lūbricos et vermes et solutione educit eos: & serpētes uiscerū. Et si fiant tente ex eo & melle curat fistulas et vlcera fraudulēta: et fit collutio ex aceto decoctiōis ipius. Et cōfert dolori dētiū et corrosiōi eorū et gingiue sanguinee et mollificate. Et fit vnguētū ex eo et aceto et oleo & cera ad scabiē bonū: et fit ex eo linimētū cū sulphure: et melle et aceto forti ad morpheā et albaras et lentiginē et deleteas. Et qn̄qȝ fit cōfricatio sup morpheā et baras cum foliis eius et aceto forti: & est vltimū. Et dixit Iohannitius. Valet ad quartanā. (Dosis.) Eius est a.ȝ.ß. vsqȝ ad.ȝ.i. Et hoc in coctionibus. et pulueris a charactis.ii. vsqȝ ad.v.

¶ De alsebram. Cap.xxiii.

Alsebram est spēs lacticiniorū et est solutiuū rusticorū et eius aliud est magnū hn̄s radices rotūdas et grossas et spissi corticis et densi et ponderosi. Et aliud est paruū hn̄s radices subtiles et eū tenuis corticis. (Electio.) Magnum est malū abscindēs viscera. Paruū uero est illud quod eligitur. Et melior ps plante est cortex radicis eius & lac eius est acu

tius &

tius & fortius. Et melior radix ipsius est habens ꝓprietates. v. bonas. scꝫ cuius cortex est subtilior et leuior et facile frangit: et est hñs de rubedine aliquid sicut cassia ꝓprie & super quã iam preteriit mediũ anni. Recens uero mẽsis sui tm̃ est mala. Nigra uero est pnitiosa. Et orta in locis termarũ similiter & melius tẽpus collectiõis radicis ipsius est principiũ ueris et lactis eius in fine ipsius. (Cõplexio et ꝓprietas.) Calide cõplexionis est et sicce in principio tertii. Et lac eius calidius et ẽ cõpositũ ex substantia ignea acuta et subtili: & ex substãtia terrea stiptica et ẽ incisiuũ subtiliatiuũ exiccatiuũ materierũ submersarũ: liqfactiuũ et apittuũ disruptiuũ orificiorũ venarũ. (Rectificatio.) Nocet cordi epati et stomacho: & disrũpit venas et excoriat viscera: derelinqt inflãmatiões faciẽtes cadere in febres et emẽdatur primũ nocumẽtũ qđ ex eo timetur pmiscẽdo ei aliquas ex medicinis cordialibus et stomaticis er epatis cũ eo. secũduꝫ & tertiũ nocumentũ corrigitur acqrẽdo ei bonitatẽ cũ medicis cõgultinatiuis et coadunãtibus et cõsolidãtibus: sicut est dragagãtũ ꝓprie et gũmi et bdelliũ et mucillago psilii: & succus portulace et siľia. Et quartũ nocumẽtũ eius tollitur pmiscẽdo ei ex rebus refrigerãtibus et extinguẽtibus aliquas. Et ex hoc faciẽtibus apud me est: ut infundatur in succo altaraxacõ aut in succo endiuie et pauco aceto aut in succo portulace: aut solatri & aceto. Et si fuerit acetũ decoctionis aut infusionis citoniorũ erit melius. Mirabolãi quoqꝫ sigillant ei bonitares notas: & absinthiũ siľr & aloe et dixit iudeus. Infũdatur in lacte dulci: aut aceto et remoueatur in eo lac multotiẽs exiccetur. Reprimitur em̃ sic a sua malitia. et dixit ruffus. Si solutio p ipꝫ supfluit: aut laboriose fiat sedeat solutus in aqua frigida. Mihi quoqꝫ videť verbũ incõueniẽs. Circũstans em̃ frigiduꝫ includit & coadunat virtutẽ medicine: & coroborat eã: necnõ & medicĩas ad vias expulsionũ reppellit materia sicut te scire fecimus. succurrẽdũ est igitur tũc sicut in canone dixim⁹. Cõfectio pillularũ de alsebraꝫ cõferentiũ hydropisi. Accipe eius ꝑparati ptes. iiii. mirabolanorũ citrinorũ ptes. iiii. aloes partes. v. Cõfice cũ succo feniculi aut endiuie & est dosis ea

tuȝ.a.ȝ.i.et.ß.vsq; ad iii.Et qdaȝ ex lacte eius: & farina faci unt oblatas et soluūt cuȝ eis.Et quidā faiūt cū aceto & zuc/ caro et lacte ipsius:et qdaȝ cū carne citoniorū et mastice fa ciūt solutiuū bonū.(Posse.) Solutiōe educit flegma vehemē ter et aquā citrinā et humores melācolicos:& materias a iū cturis.et cōfert doloribus earū et est ex medicinis magis ad hydropisiȝ.Verūtñ nocet epati:et desiccat corpus utētis ipo et cōsumit spma et lac eius hoc uehementius facit:et facit ca dere in febres.(Dosis.)Corticis radicis eius a charactis.ii.vs q; ad.vii.et lactis eius a characto.i.vsq; ad.iii.

¶De luf. Cap.xxiiii.

LVf.i. serpētaria est planta que dicitur collum draconis & ex ea alia est plana hñs folia.alia crispa:& radix pla ne est ad nigredinem attinens exterius: interius uero alba est.Crispe uero exterius cineritia.interius uero alba et ad ci trinitatem declinat & super vtriusq; radicem eleuantur tyr/ si habentes maculas ad moduȝ serpentis.(Electio.) Melior pars totius plante est radix. Et melior radix est grossa com/ pleta & orta in locis liberis .et melius tempus collectiōis est uer.& principium estatis.(Cōplexio et ꝓprietas.) Inqt dya scorides crispa calidior est quam plana.et dixit Ruffus. Pla na calida est in primo gradu.crispa in secundo.& dixit Gal'. Plana calida est in principio secundi: crispa in fine eius. Et est quasi verius et ē in vtraq; caliditas & acuitas que posita in supficie cum substantia terrea & uincens plus:et utraqȝ est abstersiua incisiua penetratiua & aperitiua subtiliatiua hūoruȝ grossaruȝ et uiscosorū adherentiuȝ.crispa autem ad hec omnia est fortior.(Rectificatio.) Nocet vtraq; acuitate sua & stomacho et epati debilibus faciens reumatiȝationeȝ & mordicationem. Et reumatiȝat ad stomachum materias a vicinis mēbris. Et illud quod magis sapiētes elegerunt ad corrigēdū primū nocumētū in ea est:vt ꝓpinetur cū rob aut cū melle passularū et speciebus alefanginis. Et tollit scdm nocumentū eius permiscēdo ei aliquid ex rebus stomaticis stipticis sicut est mastix & citonia et propinare trociscos dia rodō post eius exhibitionē.Tollit.n.scdȝ nocumentū ipsius.

Electuariuȝ

Electuariũ quod sibi cõparat. Hamec sup iuuamẽto cuius nõ est dubietas in resoluendo humorem crudum in stomacho & membris nutritiuis & renibus & sanat emorroydas & resoluit ventositates earũ & confert dolori earũ & doloribus renum & excitat coitum: cuius pmixtio hec est. Mũdetur radix crispe & lauetur in vino. Deinde coquatur in aqua & qñ q; nõ coqtur: & est fortius & teratur & sint eius lib.ii.rob.li.vi. Et alibi habetur. Mellis & rob.añ.lib.iii.piperis.cynamomi zinzibe. mac.gar.añ.ʒ.vi.(Dosis.) Eius est a.ʒ.iii. vsq; ad ʒ.vi. ¶ Confectio iere luf descriptione Hermetis super quã expectatur fiducia exptorũ iuuamẽtorũ ad dolorem capitis & emigraneã & vertigenẽ & epilepsiã & tremorẽ & torturã & paralysim. Et educit superfluitates humorũ viscosorũ & grossorũ & subtiliũ a capite & neruis: a stomacho & iuncturis: & a toto corpore. Et confert iuuamẽtũ doloribus iuncturarum & doloribus renum: & doloribus matricis: cuius hec est permixtio. ℞. aloes.℥.i. Interioris colloquintide.ʒ.viii. Radicis vtriusq; luf sicce.yreos.turbith. agarici.serapini. mirabola.citri.cheubulis indorũ.añ.ʒ.i.&.ß.zinzib. cynamomi. masticis.ellebori nig.euforbii.assari.cassie lignee salis indi. croci.castorei apii.cheisim.semis mezereõ. sticados. añ.ʒ.i. squille.assate.ʒ.ii.&.ß.scamonee.ʒ.ii. Fiat oĩum contritio bona & inuoluatur puluis in succo cucumeris asinini: quãtitate qua bene inuoluatur: deinde siccetur & iterũ denuo inuoluatur in predicto succo & oleo pauco nudũ. deinde siccetur & inuoluatur melle dispumato: quãtitate qua fiat totũ sicut pasta & propinetur post sex mẽses. & sit dosis eius a.ʒ.i.vsq; ad.ii. Dixit philagrius. Fiant tortele ex radice plane recentis. & munde & trite vltima contritione cum pondere sui de farina tritici: & coquatur sicut panis & propinetur omni mane habẽtibus emorroydas & delet eas. Vtraq; aũt luf de decoctione sustinet ad plenũ.(Posse.) Solutione educit flegma subtile & grossum. & mundificat & confortat renes. & prouocat vrinam & excitat coitũ. & est ex rebus mũdificãtibus pectus & pulmonẽ. & confert eis sup qbus timetur frequẽtia asmatis. & tussis pter exuberãtiã humoris viscosi in eis. &

proprie

ꝓprie lohoc ex succo eius cū melle & rob: & quandoq; ad/ministratur cū ouis & valet simil'r. Dixit Democritus. Iuua/mētū vtriusq; speciei eius est magnū oībus doloribus emo/roydarū & ventositatibus earū ꝫm oēm modū administra/tionis ipsius etiam suppositū & emplastrū & nos experti sumus. Et est magni iuuamenti super crudū humorē qui est in stomacho & renibus. Et dixit Gal'. Resoluit apostemata du/ra & duritiem splenis & aliorū membrorū. Et confert vlce/ribus fraudulentis & fistulis & cōsumit additiones carnium in eis: & cōsumit additiones carnium in naribus & ꝓhibet corrosionem fieri in eis & cancrū. Succus aūt eius cū melle distillatur in aurē: et cōfert tinnitui. & surditati et dolori au ris et abstergit sordicies eius et exiccat vlcera ipsius. Vtraq; ipsius species est ex rebus que mūdificant facieȝ et abstergit feditatē cutis et delet pannū et lētigines et morpheā et pro/prie cū melle et fiat emplastrū ex ea cū melle et stercore ca/prarū sup podagrā et contusionē neruorū: et confert dolori bus eorū. Suppositio facta ex ea educit mēstrua et facit abor sum. & dr̄ ꝙ fugat serpētes et uiperas et uermes venenosos.

De alfescera. Cap̄. xxv.

Fescera est planta quā uocāt vitem albaȝ: cuius radix est terrei coloris exterius. Interius vero alba: et eleuātur su pradicē eius stipites multaꝝ inuolutionū sup alias arbores et nascuntur super ea botri sicut botri vuarū: et uocātur vue lupine et est spēs eius fescerefin. (Electio). eius radix ē cine ricia exterius & interius alba: nō albedine prioris: et vocaꝷ cucurbita reptilium. (Cōplexio et proprietas.) Fescera īquit Dyas. calida est et sicca in tertio & est cōposita ex ptibus igne is cū partibus terreis adustis et igneitas est dn̄ans quare est acris: mordicatiua cū amaritudine pauca. Et dixit Gali. ē in ea de stipticitate aliqd et est īcisiua rubificatiua subtiliatiua & abstersiua. Fescerefin vero est nimis calida & pars terrea in eo est maior igneitate eius ꝓpter quod est cū amaritudine uincēte super acredinē ipsius et est in omnibus debilior q̄ fe scera. (Rectificatio.) De rectificatione aūt eius fit ꝫm quod diximus in luf. propter quod pars ista continuetur illi. Cō/

fectio

fectio alfescera: quã scribit Democritus mũdificans cerebrũ et neruos & nucam et est afferens iuuamentũ manifestũ epilepsie et vertigini et paralysi et egritudinibus neruorũ frigidis: cuius hec est pmixtio. Accipe radicis alfescere mundate et contrite lib.ß.mellis passularũ lib.iiii. squilla assate pinearum mundatarũ. añ.℥.i.&.ß.nucis muscate cordumeni macis zinziberis.añ.ʒ.ii.gariof.pipe.longi.añ.ʒ.i.& ß.siseleos: salis gẽme gallie: añ.ʒ.i.spice.ʒ.ß.agarici.ʒ.iii.sticados.ʒ.i.ß. Dosis est a.ʒ.ii.vsq; ad.v. Datur post sex mẽses.inqt idẽ. Accipe succi eius.℥.v.aceti squillitici lib.i.aque coctionis origani: ysopi sicce.leuist. siseleos cordumeni sticados. lib.i.mellis passulis lib.ß.mellis lib.ii.fiat syrupus valens ad ea q̃ diximus et est dosis eius.℥.ii.Dixit filius Zezar. Fiat ex succo eius et melle passularũ lohoc bonũ ad asma et tussim.(Posse.) Vtriusq; radix et pprie succus eius solutõe educit flã & puocat vrinã & mũdificat cerebꝝ: & neruos et mẽbra ãhelitꝰ a superfluitatibꝰ flãticis et putridis & aperit oppilatiões uiscerum & renũ.et cõfert ßm oẽm modũ administrationis eius: epilepsie: et uertigini et egritudinibus neruorum frigidis. & affert iuuamentũ manifestũ tussi: et asmate et pprie sumptũ lambẽdo.et confert dolori laterũ: et comeditur talus eius in primis cũ crescit & pprie cũ speciebus: et confert fetori oris & pprie corruptioni stomachi. Verumtñ permiscet spũs in cerebro sicut dr̃ eius vsus frequẽs. & est ex resoluẽtibus apata dura: & apata splenis: et proprie emplm̃ factũ ex eo cũ ficubus et uino.et silr̃ oximel eius sumptũ continue: et abscindit cũ uino panaritiũ et cõfert ulceribus malis. et trahit fracturas ossiũ: & spinas: et ligna.et pprie cũ uino: et melle.sorbitiões facte ex succo eius et frumẽto decocto et melle et facit exuberare lac.et sedere in coctõe eius mũdificat matricẽ & facit aborsuz: et ẽt suppositũ et comestũ. Radix quoq; eiꝰ & succꝰ eius abstergit faciẽ et feditatẽ cutis: et pãnũ: & vestigia.q̃ remãserũt post uulnera.& pprie cũ faria ciceꝝ & fabarũ et coctũ cũ oleo aufert occultatõez sanguinis cõfectio trociscorũ clarificãtiũ faciẽ et abstergentiũ feditatẽ cutis et facientiuz colorẽ bonum cũ pmixtione rubedinis. Accipe farine similagine

ne similagine

ne similagine: farine orobi ciceris albi: farine fabarũ amig/dalarũ dul. dragag. oium. añ. ʒ. ii. radicis fescere sicce. ʒ. i. & ß. fac trociscos cũ albumĩe oui: et line cũ aqua ordei: et post duas horas ablue cum aqua furfuris: ex succo aũt fescerasin et melle & uino: et ꝓprie ptibus equalibus fit potio ad scro fulas: et est exptum silr fit emplastrũ ex ipsius radice et mel/le. et delet eas. Confert autẽ morsibus aĩalium uenenosorũ. (Dosis.) Autem radicis fescere est ab aur. i. usq; ad aur. ii. & succi est a ʒ. i. vsq; ad. ii. et similiter fesceresin.

¶ De arthanita. Cap. xxvi.

ARthanita est panis alcurith: et ab aliis dr̃ panis fauni: et ab aliis maluȝ terre: & ab aliis panis porcinus. et ab aliis cyclamẽ. Et ĩuenitur ex eo magnum et puum. Magni au tẽ radix est in modũ rape rotũde: cuius ps exterior est terra nigra. Interior vero alba. Et eleuãtur sup radices frondes. et florem ꝰm semitã uiolarum subalbidaruȝ sine eleuatione sti pitis sup eius radicẽ. (Electio) Paruum vero hȝ radices sub terraneas plurimas in modum auellane et cicerum. (Cõple/xio & proprietas.) Calide cõplexionis est et sicce in prĩcipio tertii. Et est incisiuum: subtiliatiuuȝ: calefactiuuȝ: resolutiuũ abstersiuum: mundificatiuum et apitiuum oppilationuȝ. Et ẽ ex rebus sudorẽ exuberare faciẽtibus. Et ex maxime mun/dificãtibus cutim et ex remouentibus feditatẽ eius. (Rectifi catio.). Recipit de rectificatione hoc idem quod diximus in capitulo de luf. et in capitulo de alfescera Dixit filius Sera/pionis. Accipe succi eius ʒ. iiii. et dissolue cum zuccaro & co que usqȝ ad tertiam. et propinetur in mane et est medicina certa: et experta ad icteritiam. Et dixit Grecus. Succus eius cum mellicrato: aut secaniabin: & proprie de quolibet ptes equales sumpte: et cocte ꝰm superiorẽ doctrinam est medici na expta ad ictericiã citrinã. ¶ Vnguẽtum arthanite ex in/tentiõe Alexandri quo ungitur uẽter & femur. et ilia: et sol uit solutiõe catartici. et ꝓpinandum est nõ ualẽtibus sumere medicinam. & si linitur super stomachum facit uomitum. Et confert hydropisi: et solutione educit aquã citrinam. Cuius hec ẽ permixtio. Accipe succi arthenite lib. ʒ. succi cucume/

tis asin.lib.i.olei yrini.lib.ii.butyri vaccini.lib i. pulpe col loquintide.ʒ.iii.pollipodii ʒ.vi.euforbii.ʒ.i. Que terenda sunt tere & submerge in succis: et pone in uase vitreo stricti orificii: & stringe caput eius: et dimitte.per.viii.dies.Deinde bulliat totum bullitione vna. & coletur et pone super cola/turaꝫ serapini auř.v.myrrhe.auř.iii.ita ꝙ resoluantur prius in aceto uini quantitate sufficienti. Aggrega omnia simul: & bulliant semper agitando cum fuste usqꝫ ad succorum fe/re consumptionem.Tunc ponantur cere. ʒ.v. fellis uaccini auř. v. & ferueant donec liquefiat cera.tunc accipe scam. aloes:mezeriõ:colloquintide.añ.auř.v.euforbii.auř.ii.sal gemme auř.iii.turbith.auř.v.piperis lon.zinzib.camomille cyna.oĩum añ.auř.ii. Pulverizentur & misce cum eis simul terendo in mortario donec perficiatur.¶ Vnguentuꝫ aliud arthanite & est resoluens apostemata dura splenis. et lapi/deitatem ipsius: & scrofulas. Cuius hec est permixtio. Acci/pe succi eius & viscositatis: que mulgetur ex radice filicis. añ.lib.i. succi extremitatis tamarisci.ʒ.ii. olei yrini lib.ii. ysopi humide.ana.ʒ.xv.aceti.ʒ.ii.armoniaci.bdelii.ʒ.i.& ß.cere citrine.ʒ.vi.fiat sicut superius diximus. Arthanita de decoctione rem sufficientem sustinet.(Posse.) Solutione educit flegma mucillaginosum sumptum & suppositum et etiam linitum super femur: & ilia et partes adiacentes ei. Et aperit oppilationes uiscerum: & maxime splenis: et pro/prie sumptũ cum oximelle & similiter emplastratũ.et cõfert colice flegmatice & ei que fit ex retentione fecis. et est ex re bus mundificantibus caput & oculos: et proprie caputpur/gium factum ex eo. et abscindit emigraneam frigidam & so dam.& confert torture: et paralysi: et ad egritudines cere/bri flegmaticas: & proprie si fiat caputpurgium post assum/ptionẽ yere. aut theodoricon aut pillularuꝫ fetidarũ & simi lium.& confert caputpurgiuꝫ ex eo factũ debilitati visus: et aque que descẽdit ad oculũ. & est experta res ad ictericiam conuertens in vaporem & fumum et sudorem materiã eius & proprie succus eius cuꝫ secaniabin: aut mellicrato.et opꝫ vt sumens cooperiatur multum vt sudet sudore vehementi

citrino &

citrino. & ꝑm omnē moduȝ administratiōis eius cōfert duri ciei splenis & aliorū apostematū & scrofulis. et tam bibitū q̄ȝ suppositum ꝓuocat mēstrua. & est ex maxime apientibus orificia emorroydarū. et dicitur ꝙ si suspēdatur collo mulieris radix eius nō cōcipit. et linitur ex eo anus et cōfert exitui eius. (Dosis.) Eius ab aur. ii. vsqȝ ad ʒ. iiii. et ꝓprie succi eius.

¶ De aristologia. Cap. xxvii.

ARistologie tres sunt spēs scȝ longa et rotunda: & alia cuius radix currit ꝑm semitam palmitum vitis. (Complexio & ꝓprietas.) Inquit Diascorides. Omnes calide sunt in principio tertii: sicce in secūdo: & uidetur quod longa sit calidior: q̄uis terreitas eius uincat super terreitatem rotunde & uidetur ex hoc ꝙ rotunda sit subtilior: quare ad oēs opationes promptior: et est vtraqȝ aperitiua oppilationū: resolutiua attractiua: extrahēs spinas: & fracturas lignorū infixas carni: & vtraqȝ est subtiliatiua: sȝ rotunda magis ꝓpter id quod diximus. Alia uero spēs eius in oībus his est debilior: ꝓpter illud nō est famosa. (Rectificatio.) Soluēdo non nocet: immo cōfert visceribus. & exigit in aliis de rectificatiōe ꝑm ꝙ diximus in luf. & de decoctiōe et trituratione rem plenā sustinet. (Posse.) Solutiōe educit humiditates flegmaticas et dixerūt aliqui ꝙ etiā colericas et est ex rebus maxime mūdificātibus pulmonē: & pectus a flegmate: & putredinibus. & cōfert iuuamētum manifestū asmati. & tussi ꝑm oēm modū administratiōis eius & etiā suffumigatio ex eo administrata p embotū cōfectio formarū aquarū iuuamentū magnificatū est ad asma antiquū & tussim humidam: et ꝓprie qn̄ recipitur suffumigatio p interualla ex vna earum p traiectoriū. Accipe aristologie rot. arsenici ptes equales. Aggrega cū vitello oui: & fiant forme sicut auellane. Adhuc aūt aristologia ē ex rebus mūdificātibus cerebrū: et est cōferēs epilepsie: & ꝓprie rotūda. Cōfert ēt stomacho: remouēs singultuȝ uētosuȝ et sedat dolores oēs a vētositate in visceribus & aufert oppilatiōes splenis: et ventositates in ipso: et ꝓprie rotunda: & hoc cū oximelle radicum: & omnes quidem species eius mundificant matrices fetarū: & prouocant menstrua

& faciunt aborsum.et rotunda quidem est ex medicinis ma/gnis ad vlcera mala fraudulenta et est mundificans fistulas: & generans carnem in ipsis. & emplastratio ipsius cum melle: & sale pauco: confert podagre & contusioni lacertorum. Cum hydromelle autem curat ulcera aurium et corroborat auditum. Acetum autem coctionis ipsius stringit gingiuas: & remouet putredinis ab eis: & si confricantur cum ea dentes abstergit eos. & est medicina bona rigori febriũ. (Dosis). Eius est a.ʒ.i. vsq; ad aureum.i.

De albemesuch.i.cherua. Cap.xxviii.

Albemesuch dicitur ꝓprie granũ regum: & est ex eo aliud magnum aliud paruum. & dicitur ꝙ magnũ ē cherua. (Complexio & proprietas.) Dicit diascorides. Calide cõ/plexionis est: & sicce in.iii.et dixit Hamech .est in principio tertii. (Rectificatio.) Meretur de rectificatione hoc quod diximus in capitulo de been. Oleum aũt vtriusq; extrahitur si/cut oleum de amigdalis. (Posse.) Facit uomituʒ & solutionẽ laboriosam & educit flegma vehementer & aliqñ coleraʒ et materias a iuncturis & aquaʒ citrinam & coquuntur grana eius & ꝓprie contrita in iure galli antiqui et cõfert colice & doloribus iuncturarum & podagre et dolori sciatice: & co/quuntur cũ aqua casei: aut mulgetur sup ea lac caprinũ et colatur & confert hydropisi. Oleum aũt de cherua confert co/lice flegmatice uentose. (Dosis.) Sumũtur ex cherua a granis v. usq; ad. vii. & alterius a granis. vii. usq; ad. xv.

De albrachin siue Albran hũc et est genestra. Cap.xxix.

Albrahin est capistrũ arborũ. Et est arbor montana sup cuius stipite eleuatur densitas fustium multe rectitudi/nis. & dum plicantur non patiuntur fracturas. Vnde ligãtur ex eis arbores. Et producũt flores figure lunaris citrinitatis multe. Et proferunt folliculos secundum semitam orobi ha/bentes semina distincta sicut lentes. Sed in lingua latina ge/nestra siue myrtica appellatur. (Complexio & proprietas). Inquit Dyascorides. Calide et sicce est complexionis in scđo & semen eius est calidus. Et in flore eius & stipitibus ipsius ē humiditas supflua cuʒ virtute incisiua: quare multiplicat vo

mitum

mitum. Et sunt oẽs partes eius conturbatiue incisiue subtilia tiue & ꝓuocatiue. (Rectificatio) Nocet stomacho & cordi. Et dixit Philagrius. Cum melle rosato tollitur nocumentuȝ eius. Et similiter cũ rosis & mastice. Semen aũt eius propinã dum cũ aqua mellis rosati. Anisum aũt & semen feniculi et daucus & similia auferunt nocumentuȝ ipsius. Flos aũt eius de decoctiõe sustinet modicũ: semen uero eius plus (Posse.) Per vomitũ et per uentrẽ educit flegma cũ fortitudine uehementi et materias que sunt in iuncturis: et mundificat renes ab omnibus superfluitatibus. Et prouocat vrinam fortiter. & frangit lapidem in renibus et uesica et non ꝑmittit materias figi in eis et densari in lapidem: & qñ flores eius contriti ꝓpinantur cum melle rosato: aut cũ ouo resoluũt scrofulas. Et oximel ex eis: aut ex seminibus ipsius resoluit apostemata splenis. Et si frequenter cũ eis vomitus confert, sciatice et podagre et dolori renũ (Dosis.) Eius et proprie florum est a ℥. ii. usq̧ ad. v. et seminis a ℥. ii. usq̧ ad. iiii.

¶ De elleboro. Cap. xxx.

Elleborus est barba alfugi. Et eius due sunt species. Naȝ alius est albus. Alius est niger (Electio). Niger uero icolumior est albo: ĩmo minatur albus accidẽtia terroris. Niger uero acq̃rit iuuenescentiã: et incolumitatẽ. et quod ex eo magis eligitur ꝓprie est cuius sapor est acutus mordicãs gustuȝ & habens colorẽ sicut assarum ꝓprie & quod est frangibile & mediũ inter subtile et grossum et mediũ inter recenteȝ & antiquum: & mediũ inter ponderosum et leuem: immo plus leuis q̃ ponderosus. Et q est leuis carens asperitate. Et melior est pars totius plante est radix ipsius. Melior pars radicis sunt fustes et melior pars eorũ est cutis ipsoruȝ Et melius tẽpus collectionis eius est uer & estas. Albus uero minoris est acuitatis et mordicationis: & est eius mordicitas non apparẽs subito: & eũ maioris amaritudinis q̃ niger. In aliis aũt ꝓprietates nigri habet: sed plus de antiquitate q̃ niger patitur. (Cõplexio et ꝓprietas.) Niger est calidus et siccus in tertio. Et est subtiliatiuus: abstersiuus: resolutiuus: et corrosiuus additionum carniũ que fiũt in vulneribus: & dicitur qñ na/

ſcitur apud radices arboris ſunt fructus eius ſolutiui. Albus uero calidus ē: et ſiccus in medio tert i. & eſt ſimiliter abſterſiuus & mordificatiuus multiplicans vomitum: et faciēs ſternutationem cum fortitudine. (Rectificatio.) Albus corporibus noſtri temporis eſt moleſtus: immo eſt ei s ſicut uenenum proprie prefocans. Nigri autem uſqꝫ ad tempora noſtra uirtus tolerabilis eſt: li et adhuc difficilis. Inquit enim Hyppocra. Moleſtus eſt elleborus eis quorū ſana ſunt corpora. Ars autem et ſollicitudo eſt in rectificando: et propinando quando & cui oportet. Facit enim tunc operationem incolumen. Inquit filius Zezar. Fit tereniabin ſicut mel et ſubmergūtur in eo tepido ex fuſticulis nigri: partes conuenientes circiter horas. viii. et extrahantur ab eo: & tūc propinetur alterania bin qm̄ eſt habens virtutem ellebori: et conſimile fit de melle paſſularum. Et quandoqꝫ ſubmerguntur in iure gallinaruꝫ aut carnium: & fit ſimiliter. Et aliqui perforant radicē raffani et intromittunt fruſtum ellebori per diem & poſt auferūt & propinant raffanum habentem virtutem ellebori. Et qn̄qꝫ infunduntur in oximelle: et ſimi liter fit. Et qn̄qꝫ fit in uino dulci: & qn̄qꝫ in cōdito: aut in aliquo ex ſyrupis aut robub & qn̄qꝫ infunduntur in iure gallorum aut carnium & coquitur in iure: & poſtmodum addunt arte chiſt. aut ordeum fractum aut rizum. Et qn̄qꝫ ſorbetur ius ſolum p ſe. Daucus autem et piper longum et aniſum et petroſilinum et yſopus ſicca et calamentum & origanum et haſe ſignificant operationem eius. Bene aūt miſcetur cū epithimo & polipodio & ſale indo: & ſimilibus. Confortant em̄ ſeſe. confectio pillulaꝝ quas ſcripſit Haly. quarū iuuamentū eſt vltimum ad egritudines melancolicas & cancrum et leprā et morpheā nigraꝫ difficilē. quarum hec eſt pmixtio. ℞. yerepigre. ℥. xii. ellebori nigri: polipodii. an̄. ℥. v. epithymi: ſticados. an̄. ℥. vii. agarici: lapidis lazuli: ſalis indi colloquintide. an̄. ℥. iii. Doſis earum eſt a. ℥. i. uſqꝫ ad aur̄. ii. et ſunt ſane et expte. Expedit enīꝫ virtutem utriuſqꝫ a corpore aqua mellis & aqua paſſularuꝫ & aqu a ordei: et ius gallorū et gallinarum cū oleis aut nucum aut amigdalarum et ſiſ'ium. Puluerē tn̄ ellebori ſumere non

tutum

tutum est.(Posse.)Diximus uitari album quia pfocatiuus ē. Nigrum aūt debere sumi sicut concordant oēs.& proprie rectificatum fm artem et legem et non conuenit nisi robustis et animosis corporibus et proprie tempore ueris. Datus quidem quando et cui conuenit facit acquirere iuuenescentiam & incolumitatem et mores laudabiles et complexiones bonas .Hec enim est proprietas ipsius sicut dixit Hyppo.Et ipse quidem mundificat totum corpus a superfluitatibus mēbrorum corruptis et solutione educit cum facilitate coleraꝫ permixtam grossam et flegma et coleram nigram cū uirtute sine molestia et mundificat sanguineꝫ. Et attrahit a uenis superfluitates mixtas sanguini .immo a toto corpore & cōcauitatibus membrorum et a partibus remotis et cute. Et ē ex rebus solennibus in mundificando cerebrum & caput totuꝫ et instrumenta sensuum et neruos et uiscera & uesicaꝫ et matricem et confert iuuamentum manifestuꝫ egritudinibus eorum sicut est soda proprie & emigranea mania.et melancolia uertigo epilepsia et paralysis et aque ad oculum descendenti et confert egritudinibus iuncturarum et duriciei apostematibus eoruꝫ et scrofulis et est sicut tyriaca et medicina anthonomasice ad lepram cācrum.& species herpetis et bothor et qui se comedunt et quando ponitur elleborus in alcohol: confortat visum et distillatur acetum decoctiōis eius in aurem.et confert tinnitui et sibilo et corroborat auditum et si colluitur os cum aceto predicto confert dolori dentiuꝫ et confert egritudini splenis et febribus antiquis longis : et quartane colerice & egritudinibus melancolie difficilis eradicationis et prouocat vrinam et menstrua.Vsus auteꝫ eius colorem efficit bonum et acquirit corpori odorem bonū & ori similiter: et remouet egritudines cutis sicut est morphea & baras fm omnem modum administrationis eius et fricatur cum aceto:similiter remouet feditatem cutis et pannuꝫ. Albus uero difficulter & fortiter uomere facit cum accidentibus terroris.et cōfert fricatio ex eo ad egritudines cutis et confert cum uirtute et curat scabiem et impetiginem et lentigines et confert uterqꝫ elleborus fistulis et uulneribus pu-

tridis & fraudulentis.(Dosis.)Eius est a charatis.vi.vsq; ad tertiam.ʒ.i.vel vsq; ad.ʒ.i.

¶ Ioannis Mesue grabadin. Quod est aggregatio & antidotarium electuariorum et confectionuȝ: & aliarum medicinarum compositarum.

Cripsimus in libris explanationuȝ nostraruȝ ex his que experti sumus quedam adhuc rememoratione digna. Ex quarum aggregatione summam conteximus quod grabadin' nostrum vocamus: quod est compendium secretorum in quo expertas & preclaras medicinas ex his que acquisiuimus & inuenimus ab eis que medicine artis archana scire faciũt tradere dignũ duximus. Et ponimus totam latitudinem operis huius summas duas. In prima famosas & solemnes medicinas compositas tradimus. In secuuda uero medicinas singuloruȝ mẽbrorum egritudinibus appropriatas distinguimus.

In prima uero distinctione ordinamus.xii.

¶ Prima est de electuariis.
Secunda de medicinis opiatis.
Tertia de medicinis solutiuis.
Quarta de conditis.
Quinta de speciebus lohoc.
Sexta de syrupis & robub.
Septima de decoctionibus.
Octaua de trociscis.
Nona de suffuf. & pulueribus.
Decima de pillulis.
Vndecima de vnguentis & emplastris.
Duodecima de oleis.

¶ Prima distinctio que est electuariorum subdiuisionem habet. Quedam enim ex eis delectabilia sunt quedã uero amara: & vtraq; sunt solemnia. Prius tamẽ ex eis electuaria quorum est delectationem facere cum titulis utilitatum suarum tradimus: & post de aliis loquemur sicut deo placuerit.

¶ Incipit

¶ Incipit prima pars distinctionis prime de electuariis delectabilibus.

Lectuariũ de aromatibus. quod scripsit Gal. ex ptoruz iuuamentorũ ad causas stomachi et epatis: et egritudines in eis factas ex flegmate grosso et uẽtositate. Digestionẽ cõfortat: inflationẽ remouet: & morbos ex ea factos curat. Retardat canos. Colorem efficit bonũ: & oris et sudoris odorẽ. Renes quoq; calefacit & coitũ excitat. Acidos ruptus curat: & fastidiũ et abhominatiões remouet. Cuius hec est permixtio. Accipe ligni aloes crudi: rosarum. añ. auř. xii. gallie muscate: macis: doronigi: piperis longi: nucis muscate: mente: sicce: spice cassie: masticis: cynamomi: gariofiloruz assari. ana. auř. iii. calami aromatici. auř. iiii. croci cardamomi maioris et minoris trium sandalorum: reubarbari costi cubebe: zinziberis: seminis feniculi & anisi: cheisiz. añ. auř. ii. zuccari. ℥. vi. miue aromatice. ℥. xii. melle dispumati quantum sufficit. Dosis eius a. ʒ. ii. vsq; ad auř. iii.

Electuarium de gemmis cuius iuuamentum est magnuz ad egritudines cerebris cordi & stomachi epatis et matricis frigidas. & nos sumus experti bonitatem eius ad tremorem cordis & sincopim et debilitatem stomachi. Et quando aliquis tristatur & nescit radicem et ei que diligit solitudinem. Et sunt eo usu reges & magnates. Trahit enim eos in consequentiam bonorum morum nobilium: & dilatat animam & facit corporis odorem & colorem bonum. Cuius permixtio hec est. ℞. albarum margaritarum. ʒ. ii. fragmentorum zaphyri & yacinthi sardinis et granatorum feruzegi. i. smaragdi. ana. ʒ. i. & ß. zedoarie doronigi corticum citri macis: seminis alfeleniemisc. ana. ʒ. ii. corallorum rubeorum: charabe limature eboris ana. ʒ. vnius partes. ii. been albi & rubei gariofilorum zinzeberis longi spice folii croci Heyl. ana. ʒ. i. trociscornm diarodon ligni aloes ana. ʒ. v. cynamomi galange: zurumbet ana. ʒ. i. & ß foliorum auri & argenti. ana. auř. ß. musci boni. ʒ. ß. ambre. ʒ. ii. confice cum succo emblicorum: & colature ge-

teniabin de rosis ptibus eq̃libus q̃tum sufficit. Dosis eius est ab aur. ß. usq; ad aur. i. cũ aqua buglosse & vino odorifero.

Confectio alchermes & sunt grana tinctorum maximi iuuamenti ad pulsum cordis & sincopim & alguesgues & tristitiaz siue casu & est ex rebus confortantibus animam confortatione mirabili cuius permixtio hec est. Accipe setã tinctam ex chermes circiter. lib. i. & proprie cuius tinctura non preteriit spaciũ extensum et submerge eam in succo pomorum dulciũ & aque rosate. añ. li. i. et. ß. et dimitte die vna Deinde fac modicum bullire donec aqua rubeat. Deinde extrahe ab ea setam & exprime eam et pone in ipsa zuccari taberzet. ʒ. cl. & coque vsq; dũ habeat spissitudinem mellis & remoue ab igne & proiice in eo calido ambre crude minutatim incise. ʒ. iiii. & dimitte in eo liquefieri. Deinde proiice super ipsuz puluerẽ harũ rerũ. Accipe ligni aloes crudi et darseni. añ. ʒ. vi. lapides lazuli loti & preparati. ʒ. ii. albarũ margaritarũ. ʒ ii. auri boni. ʒ. i. musci boni. ʒ. vnius tertiaz. confice & sit dosis ab aur. i. ad. ii. & ß. et est bonum & expertum.

Confectio de xiloaloes que est medicina magna ad egritudines cordis stomachi & epatis frigidas & sanat sincopim & pulsum cordis et confortat stomachum: & procurat digestionem & facit odorem oris bonum et generat gaudium. Accipe ligni aloes crudi: & rose ana. ʒ. viii. gariofilorum spice nardi macis nucis muscate gallie muscate cubebe cardamomi & heyl masticis cynamomi cypperi squinanti zedoarie been albi & rubei folii sete crude margaritarũ corallorum rubeorum charabe foliorum citri & corticuz eius & alfelengemise sansuci sisimbrii mente sicce piperis longi zinziberis ana. ʒ. iiii. musci boni. ʒ. vnius tertiam ambre. ʒ. i. & ß. Et confice cum melle emblicorum & miua aromatizata. & sit dosis eius a. ʒ i. usq; ad. ʒ. iii.

Descriptio electuarii sarbothẽz: & est letificans descriptione Hamech filii zaccharie super quo est fidutia iuuamenti ad egritudines cordis stomachi & epatis et confortat ea: et confert pulsi cordis: & educit vtentem eo in consequentiam gaudii: & continue iocunditatis: et attra//
hit

hit digestionem bonam & facit oris et corporis totius odo/rem bonum: & colorem facit uiuidum. Et modus eius est. Accipe rosarũ ligni aloes.añ.ʒ.vi.macis:nucis muscate:gallie muscate cardamomi heyl.añ.ʒ.ii. cynamomi croci añ.ʒ.ii.&.ß.cyperi ʒ.v.gariofilorũ masticis spice assari:añ. ʒ.iii. Fiat omniũ trituratio bona & cõfice cũ melle emblicorũ et aromatizata ipsum cum musci.ʒ. unius quarta et sit dosis a ʒ.i. usq; ad.iii.

MOdus electuarii de citro ex inuentione nostra confortans stomachum & ꝓcurans digestionẽ. et odorẽ oris facit bonum: grossas uentositates expellit et confortat cor. Accipe corticum citrorum aur.xx. gariofilorum ligni aloes cynamomi macis galange añ.ʒ.ii.musci.ʒ.ß.cardamomi zinziberis añ.ʒ.i.confice cum melle.Dosis eius est.℥.ß.

COnfectio de musco dulcis faciens ad pulsuz cordis & egritudines melancolicas & ad eum qui tristatur sine causa & confert ad egritudines cerebris sicut est uertigo & epilepsia & tortura & palysis et ad egritudines pulmonis & difficultati anhelitus cuius ꝑmixtio est hec. Accipe croci doronigi zedoarie ligni aloes macis añ.ʒ.ii.albarum margaritarum sete crude aduste charabe coralli rubei: añ.ʒ.ii.&.ß. gallie ozimi citrati.omniuz.ʒ.ii.&.ß.been albi et rubei folii spice gariofilorum añ.ʒ.i.zinziberis cubebe piperis lõgi añ. ʒ.i.&.ß.musci.ʒ i.partes.ii. cõfice cum melle crudo quod sit quadruplum ponderis omnium & pone in uase vitreo. Et sit dosis eius a.ʒ.i.usq; ad.ii. Si autem hanc confectionẽ amaram facere uolueris ualentior efficietur ad ea que diximus & ad exiccandum humiditates stomachi & putrefactionis eius & proprie si addatur in permixtione eius absinthii & rose ana.ʒ iii.aloes optimi abluti.ʒ.iiii. castorei cheisin añ. ʒ.i.cinamomi.ʒ.i.&.ß.aloes.ʒ i.&.ß.als.ʒ.ii.et.ß.

MOdus cõfectonis testiculi uulpis et est satirion bona ptisicis ethicis & cõsumptis:est medicina impinguatiua bona & multiplicat coitũ. Et modus oꝑationis eius est talis. Accipe satirionũ qui abscindũtur a ꝑte suo lib.i. & terantur & coquãtur cũ lacte ouino dulci in quantitate suffi

cienti

cienti sup prunas: vsq; dũ decocti sint et sit cõsumptũ lac: & tũc funde sup eos olei amigdalarũ dulciũ. ℥. iii. & agitetur sic cõterendo cũ ligno et postea fũde sup totũ syrupũ: cuius modus est accipe succi buglosse cocti et despumati li.ii.succi pomorũ dulciũ. ℥.xii.zuccari boni lib.iii. Misceatur agitãdo cũ pdictis usq; dũ fiat eis cõpetẽs decoctio et deponatur ab igne & piiciatur sup ea cynamõi subtilis et electi.ʒ.v. beẽ albi et rubei añ.ʒ.ii.ligni aloes.ʒ.iii.croci sãdali citrini dragagãti gũmi arabici alselẽgemisc.cubebe macis añ.ʒ.i.et.ß. cõfice et pone in uase uitreo et sit dosis ei⁹ab aur.iii.usq; ad.v.

Confectio alia testiculorũ vulpis et ẽ dyasatirion faciẽs erectionẽ uirge et multiplicãs sperma & desideriũ coeundi. Accipe secacul albi.mũdi elixati in aqua cicerũ quoruz eiecta fuit aqua prima lib.i.testiculorũ vulpis.℥.viii.radicis raffani.℥.iii.luf:plani.℥.ii. Terãtur & infundãtur sup ea lactis vaccini aut ouini sisamini et butyri uaccini recentis añ.℥.iiii.& excoquãtur cuz facilitate usq; ad spissitudinẽ & si adhuc radices nõ bene decocte sint fundatur sup eas ex lacte & oleo et butyro usq; duz pfecte decocte sint: et post hoc funde sup hoc totũ mellis boni & dispumati lib.v. succi cepe humide lib.i.&.ß.Decoque oĩa simul vsq; ad pfectã decoctionẽ:tũc eñ depone ab igne et piice sup eaz puluerẽ:cuius pmixtio hic est. accipe caudarũ stinci cũ renibus et summe vmblici.ʒ.viii.seminis crude zinziberts beẽ albi et rubei lingue auis:seminis nasturtii cynamomi:piperis lõgi baucie.seminis napi sparagi añ.ʒ.iiii.et cõficiautur cũ eis. Vltimo uero ponatur in medicamine pinearũ mundatarũ lib.i.&.ß.fisticorũ mundatorũ.℥.x.cerebellorũ passerũ.℥.ii. conficiantur oĩa bene & aromatizẽtur cum.ʒ.i. boni musci. Sit dosis eius ab.℥.ß.usq; ad.℥.i.cũ bono uino puro et pauco.

Confectio de galanga cõtra morbos uentositatũ grossaruz & acetosaz eructuationẽ medicina expta & ad malitiã digestiõis et bonificat opationes stomachi et epatis frigidi immo emẽdat defectionẽ ipsoruz. Accipe galange ligni aloes.añ.ʒ.vi.gariofilorum macis chesin añ.ʒ.ii. zinziberis macropipis cynamomi piperis albi añ.ʒ.i.&.ß. calamẽti sicci mente

ci mēte an̄.ʒ.i.heyl: spice: semis apii feniculi carui anisi ana. ʒ.i. calami aromatici.ʒ.i.&.ß.zuccari tabarzet.℥.x.mellis dispumati q̄tū sufficit.dosis eius est a.ʒ.ii.usq; ad aur̄.ii.

DIarodon descriptione communi conferens ad dolorē stomachi & epatis et puncturam in eis a caliditate et acuitate colere citrine faciem digerere cibum & est ex confe rentibus stomacho & epati debilibus. Cuius hec est permix tio. Accipe foliorum rosarum rubearum.ʒ.xxx.trociscorum diarodon trociscorum de spodio liquiritie.ana.ʒ.iiii.gario/ filorum gallie muscate ana.ʒ.iii.spodii croci masticis: berbe ris dragaganti gummi arabici ligni aloes.ana.ʒ.ii. triuȝ san dalorum: ana.ʒ.iii.assari spice inde macis cardamomi por/ tulace lactuce scariole: seminis citrulli melōis cucumeris cu/ curbite albarum margaritarum alfelengemisc.rasure eboris draga ganti gummi arabici.ana.ʒ.i.camphore.ʒ.i.&.ß.mu/ sci.ʒ.vnius sextam confice cum syrupo de rosis & aqua rosa ta. Dosis eius est.℥.ß.

ARomaticum rosatum stomachuȝ & cor confortat. Hu miditatem uiscerum exiccat: appetitum excitat & dige stionem confortat. Vomitum & nauseam sedat. Cuius per/ mixtio hec est. Accipe foliorum rosarum rubearum.ʒ.i.&.ß. ligni aloes macis gariofilorum trociscorum diarodon gallie muscate: ana.ʒ.ii.&.ß.liquiritie mundate.ʒ.viii. cynamomi subtilis & electi.ʒ.iii.galange.zinziberis: nucis muscate. an̄. ʒ.ii.&.ß.heyl spice.ana.ʒ.i. Syrupi rosati syrupi corticum ci tri quantum sufficit, Dosis eius est a.ʒ.iii.usq; ad.v. Et sunt qui aromatiȝant illud cum.ʒ.vnius sexta musci.

ARomaticum rosatum descriptione Gabrielis. Valet cō tra stomachi defectionem & omnia nutricationis mē bra confortat. & est contra stomachi humiditatem & mol/ lificationem medicamen expertum & omnem putrefactio// nem in eo corrigit. Cerebrum & cor confortat appeti// tum excitat: digestionem procurat conualescentibus & de bilibus mire subuenit. Cuius permixtio hec est. Accipe foliorum rosarum.ʒ.xv.liquiritie rase mundate.ʒ.vii. ligni aloes boni; sandalorum machazari: ana.ʒ.iii.ci/

namomi

namomi boni et electi.ʒ.v.macis gariofilorum.añ.ʒ.ii.&.ß. gummi arabici dragagauti.ana.ʒ.ii.& ptes.ii.alterius.ʒ.vnius:nucis muscate:cardamom galange:ana.ʒ.i.spice.ʒ.ii.musci.℈.i.ambre.℈.ii.syrupi rosati et syrupi corticum citri quãtum sufficit.

Aromaticũ rosatum minus stomachũ et cor confortãs et eorum inflationes sedans.Et eius pmixtio hec ẽ. Recipe rosarum rubearum.ʒ.x.ligni aloes sandalorũ machazari.añ.ʒ.ii.cinamõi electi.ʒ.iiii.masticis.ʒ.i.&.℈.i.ambre.℈.ii.musci.℈.i.syrupi rosati quantum sufficit.

Aromaticũ muscatum cõfert sincopi et tremori cordis et confortat cerebrũ et cor et confert epilepsie & prefocationi matricis & facit oris odorem bonũ. Recipe ligni aloes.ʒ.vii.darseni electi.ʒ.x.ambre crude.ʒ.iii.musci boni et electi.℈.ii.syrupi rosati q̃tum sufficit.

Aromaticum gariofilatum stomachum & cor confortat.Nauseam et nomitum sedat & valet contra putrefactionem in partibus stomachi.Membra vero nutritionis calefacit et ventositates dissoluit et carminat: cuius hec est pmixtio.℞.gariofilorum.ʒ.vii.macis zedoarie galange sandali macoziri trociscorum diarodon cynamomi ligni aloes spice inde piperis longi heyl.ana.ʒ.i.rosarum.ʒ.iiii.liquiritie gallie muscate:ana.ʒ.ii.folii cubebe: ana partes.iii.ʒ.vnius syrupi citrini quantum sufficit ambre.ʒ.i.musci.℈.ß.Dosis ẽ a ʒ.iii.vsq; ad.v.

Aromaticum nardinum stomachum & epar et uiscera confortat & renes et vesicam & addit desiderium coeundi.Oris et sudoris odorem bonum facit & cõfortat anhelitum & facit digestionem cibi & resoluit ventositates:cuius permixtio hec est. Accipe spice inde.ʒ.ii.rosarum.ʒ.iiii. liquiritie.ʒ.ii.&.ß.gallie sebelline cubebe ligni aloes macis gariofilorum cynamomi folii indi anisi corticum citri trociscorum diarodon.añ.ʒ.i.& tertiam alterius pinearum purgatarum amigdalarum purgatarum a corticibus suis.añ.ʒ.v.gummi arabici dragaganti.añ.ʒ.ii.musci.℈.ß.confice cum syrupo rosato quantum sufficit.

Diaciminũ

DIaciminũ bonũ ualet contra stomachi & viscerum vẽ tositatem digestionẽ procurat stomachũ & uiscera ca lefacit. Recipe cymini pridie in aceto infusi & exiccati .ʒ.x. zinziberis cynamomi.añ.ʒ.iiii.gariofilorum ligni aloes ma cis.añ.ʒ.ii.&.ß. galãge piperis longi cardamomi.añ.ʒ.ii. mu sci ℈.v.mellis dispumati quantum sufficit.

DIanisum ualet grosse uentositati stomachi: et frigidita ti & abundantie flegmatis crudi in ipso & tussi diu turne. Accipe anisi.ʒ.xx.liquiritie: masticis.ana.ʒ.viii.carui macis galange zinziberis feniculi cynamomi. ana.ʒ.v.triuꝫ piperum calamenti piretri cassie.ana.ʒ.ii. heyl gariofiloruꝫ cucube croci spice.ana.ʒ.i.ß.zucchari.℥.ii.mellis dispumati quantum sufficit.

DIambra est medicina sublimis cerebrum et cor confor tans et stomachum & omnia membra digestionẽ pro curat & utentem eo letificat & membra nutritiõis calefacit. Senibus quoqꝫ conuenit et frigidis natura et mulieribus: et egritudinibus matricum. Cuius hec est permixtio. Recipe cy namomi doronigi gariofilorũ macis: nucis muscate folii ga lange.añ.ʒ.iii.spice cardamomi maioris & minoris.añ.ʒ.i. zinziberis.ʒ.i.&.ß.sandali citrini ligni aloes: piperis longi. añ.ʒ.ii.ambre.aur̃.i.musci.ʒ.ß.confice cum syrupo rosato et aqua rosata.dosis eius est.ʒ.iii.uel.iiii.

COnfectio de cynamomo que est medicina sana & exp ta ad humorositatem stomachi et putrefactioneꝫ in eo flegma digerit & digestionem attrahit. Cuius permixtio hec est. Recipe cynamomi subtilis et electi.ʒ.xv. darseni cimini enule.añ.ʒ.iiii.galange.ʒ.vii.gariofilorum piperis longi car damomi zinziberis heyl: macis nucis muscate ligni aloes. añ.ʒ.iii.croci.ʒ.i.zuccari tabarzet.℥.v. Cõfice cum melle di spumato. Et quandoqꝫ ponitur in eo duplum ponderis medi cinarum de zuccaro puluerizato sine melle & accipitur sicut suffus.et alii addunt in eo musci.ʒ i. partes duas et pulueri zatur cum eo. Dosis eius est a.ʒ.i.usqꝫ ad duas.

ELectuarium de granis myrti confortans stomachum & epar & conferens solutioni et lubricitati visceruꝫ ꝑpter

maliciã

maliciam digestionis. Et modus eius est ut in confectione de aromatibus adiungatur granorũ myrti tritoꝝ sicut alcohol ʒ. centum mirabolanorũ nigrorum belliricorũ & emblicorũ sup quos iam pteriit ebullitio una in aqua citoniorũ & uino odorifero. añ. ʒ. vii. carui: anisi: cymini: seminis apii infusoꝝ in aceto uini die ac nocte et exiccatorũ. añ. ʒ. v. confice cum miua aromatizata & da cũ syrupo decoctiõis de citoniis.

Diacalamentũ descriptiõe Gal. cõferens ad egritudines frigidas membrorum nutritionis et ad malitiam digestionis et facit penetrare cibuz qui non potest penetrare ad epar & ad corpus reliquum: & hec est eius pprietas. Et confert rigori febrium et emplastratum et inunctum in spina. Et est ex maxime subtiliantibus humiditates grossas & uiscosas et ex resoluentibus uentositates. Et confert singultui vehementi frigido & uentoso: cuius difficilis est resolutio. & puocat urinam et menstrua. ℞ calamenti fluuialis et montani siseleos & petrosilini. añ. ʒ. vi. ziziberis. ʒ. iii. seminis apii extremitatum alhasce. añ. ʒ. ii. cheisi. ʒ. vi. piperis. ʒ. xii. mellis dispumati quantum sufficit. Potio eius est. ʒ. i.

Diatrionpipereon descriptione cõmuni quod calefacit stomachum & uentrem: et remouet dolorem eius ex humiditate flegmatica multa & cruda et mundificat euz ab ipsis: & ualet contra acidos ructus et digestionem procurat ℞. trium piperum. añ. aur. v. zinziberis: hasce anisi. añ. aur. ii. pisce amomi. añ. aur. i. cassie: seminis apii: siseleos assari enule sicce. añ. aur. ß. confice cum melle dispumato. Dosis eius ẽ a. ʒ. i. usq; ad. ii.

Diaciminũ ualens ad dolorẽ stomachi & uẽtris factuz a frigiditate: aut a grossa uẽtositate: aut ex flãte grosso coadunato: et ad dolorẽ colice: & singultũ pfocatiuum a replone factũ: aut a uentositate grossa eructuationẽ acetosaz. Vẽtositates quoq; dispergit opilatiões aperit: et membra nutritionis calefacit. Accipe cimini carmeni pridie in aceto infusi et exiccati. ʒ. xx. zinziberis: alhasce. añ. ʒ. iii. piperis: cynamomi. añ. ʒ. ii. ameos. ʒ. i. et. ß. foliorum rute siccorũ: baurach rubei. añ. ʒ. iiii. Confice cum melle dispumato.

Confectio

Confectio de seminibus sedans dolores uiscerum a uentositate factos. Oppilationes aperit. Lubricitatem a malitia digestionis curat. Cuius permixtio hec est. ℞. cimini: seminis feniculi: charui: anisi: dauci: ameos seminis apii amomi infusorum die ac nocte in aceto et exiccatorum añ. ʒ vi. cynamomi. ʒ. v. cheisin. ʒ. iii. cardamomi spice gariofili. añ. ʒ. iii. zinziberis macropiperis syseleos galange. añ. ʒ. v. mellis dispumati quantũ sufficit. Et quandoq; ponitur in eo zuccari duplum ponderis omnium: & fac sicut suffuf. et est sanum et expertum.

Confectio de citoniis bona cõfortans stomachũ et faciens digestionẽ & retinens fluxũ uentris et uomitũ colericum et flegmaticũ et facit colorẽ utentis esse bonũ. Accipe carnium citoniorũ coctorũ in vino lib. iii. mellis boni dispumati tantũdem. Decoque cũ facilitate et postq̃ coctũ fuerit proiice sup ipm cynamomi gariofilorũ cardamomi galãge añ. ʒ. i. darseni. ʒ. iii. zinziberis piperis longi macis. añ. ʒ. iiii. Et qñq; inuitat necessitas et coquũtur in citonia in aceto ad cãs calidas. Et qñq; pmiscetur eis aceti tertia pars eoruz aut media. et qñq; pmiscetur eis succus granatorũ acetosorũ in medio ponderis eoruz. Et qñq; succus citri in quarta parte ponderis eorum. Et qñq; fit sine speciebus. Et qñq; cum speciebus predictis. Et qñq; cuz puluere isto. Accipe spodii berberis seminis acetose trium sandalorum rosarum rubearuz partes equales. et qñq; ponuntur alia ₰m intentiones physicorũ. et qñq; aromatizatur cũ musco aut cãphora aut utroq; & qñq; fit cum zuccaro. et qñq; cũ melle.

Confectio de citoniis facta cũ succo citoniorum excitãs appetitum mortuum. & confortat stomachũ et epar et digestiõnẽ et facit ad retentionem & stringit natura cuius p mixtio hec est. ℞. succi citoniorum & mellis. añ. lib. iii. ita ꝙ sit mel dispumatũ aceti boni puri lib. ii. Decoquãtur cũ facilitate et cõtinue auferatur spuma eius et sepe & cum mellis spissitudinẽ habuerit pulverizet sup ipsaz pipis longi zinzi. cynamomi. añ. ℥. i. gariofilorum ligni aloes ana. ℥ ß. musci. ʒ. unius tertiam. et qñq; fit sine speciebus. & quandoq; cum

speciebus aliis sicut necess.tas conducit. Et quandoq; fit cu; zucchar o & quandoq; uariatur aliis modis.

ELectuarium de pomis bonum ad debilitatem cordis et stomachi & confortat digestionem.℞.carnium pomorum dulcium & redolentium mundatoru; & incisorum per frusta lib.vi.zuccari albi boni.lib.v.aque rosate lib.ii. ligni aloes ʒ.v.sandali citrini.ʒ.iii.gariofiloru;.ʒ.iiii.cinamomi electi.ʒ.iiii.&.ß.ambre.ʒ.ii.musci.ʒ.i.tertiam Hoc etia; modo fit electuarium de pomis acetosis & electuarium de pomis paruis & aromaticis & dulcibus.

ELectuarium de persicis confortans stomachũ siti; extinguens: & ardorem stomachi mitigans & oris fetorem amputans. Accipe carnium persicorum mediocrium inter maturitatem et acerbitatem & mundatorũ a corticibus suis & succi eorum ana.lib.iii.zucchari tabarzet.lib.ii.Terẽntur persica ut sint sicut medulla:& exerceas in eis decoctionem cum syrupo sicut diximus in confectione de citoniis.Et cu; coctum fuerit puluerizetur super ligni aloes.ʒ.ii.cinamomi: cubebe:macis ana.ʒ.iiii.sandali citrini.ʒ.ii.musci.ʒ.i.sextã. & quandoq; fit sine speciebus:et est sanum et expertum.

ELectuarium quo utuntur reges & prelati.℞.pinearum muudatarum.℥.viii.amigdalarum mundatarum.℥.vi. Zucchari albi lib.iiii.aque ro.lib.i.&.ß.olei rosati:amigdale recentis & dulcis.℥.iii.cynamomi electissimi.ʒ.viii.&.ß. gariofilorum.ʒ.iii.ligni aloes.ʒ.iiii.sandalorum citrinorum ʒ.iii.ambe bone.ʒ.i.musci.ʒ.i.sextam et est bonum et expertum.& cõfortat stomachum:cor pectus & cerebrum.

ELectuarium secundum quo utuntur reges ualens sicut primum:℞.pinearum mundatarum.℥.vi.amigdalarum mundatarum dulcium.℥.iiii.zucchari albi lib.iiii.aque rosate li.i.&.ß.foliorum rosarum rubearum.℥.i.et.ß.sandalorum citrinorum.ʒ.iii.&.ß.ambe.ʒ.i.musci.ʒ.unius sextam.

ELectuarium de fructibus magni iuuamenti ad solutionem uentris cum significationibus caliditatis & abundantie colere.& est medicina magna ad appetitum confortandum qui prostratus est cuius permixtio hec est. Accipe

carnium

carnium citoniorum.& pirrorum ponticorum et malorum accidorum: quorum singulum elixatum fuerit in aceto uini fortis in quo infusũ fuerit sumach die ac nocte: & succi agreste super cuius trituratione elaborandum est usq; ad cõsumptionem vltimam granorum ana. lib i. carnium sorbarum immaturarum.ʒ.v. zucchari lib iiii. Coque ad spissitudinē mellis. Deinde pone super ipsum succi berberis.℥.ii. spodii: seminis acetose ana.℥.i. Repone postq̃ confectū est in uase uitreo: & da a.ʒ ii. vsq;.ʒ.iii. cū aqua frigida et rob citri aut ribes aut aliquo talium.

Confectio alia Gal'. & est confectio de acetosis faciēs ad tremorem coreis & stomachi a caliditate & estuatiōe: & ad feruorem stomachi: & sitim et fumosam eructationē et oris ardorem: et ad epar inflammatum & febrem: et sincopi & ebrietatem Cuius permixtio hec est.℞.xiloaloes: cubebe. ana.ʒ.iiii rose: coralli rubei margaritarum albarum: sandali cytrini: faufel: ana.ʒ.ii. berberis: seminis cucumeris: cucurbite citrulli: ana.ʒ.iiii. spodii: carabe: gummi: dragaganti ana.ʒ.iii. boliarmeni.ʒ.i & ß. camphore ʒ i. Confice cū rob citri. aut rob agreste. Dosis eius est a.ʒ.ii. vsq; ad.ʒ.iiii. cum aqua frigida.

Confectio de prunis conferens ad ardorem stomachi et sitim: & soluit naturam: & datur in febribus: et sedat eas. Accipe carnium prunorum nigrorum oblongorum & muzorum accedentium ad dulcedinē: & elixatorū in aqua in qua portulaca exilata fuerit li.ii. zucchari albi lib.i. aque uiolarum lib.ii. Decoque cum facilitate usq; ad spissitudinē Reconde in vase uitrei: & da aur. iiii. uel. vi.

Electuarium de sorbis confortans stomachum & sedās solutionem fortem. Accipe carnem sorbarum immaturarum: & vicinarum maturitati: & elixarũ in aqua in qua rose prius decocte fuerint & corticum granatorum lib. iiii. mellis aut zucchari lib.ii.&.ß. coquatur usq; ad spessitudinē & reconde ipsum in uase. & da.℥.i.

¶ Incipit secunda pars prime distinctionis de antido/tis amaris magnis.

Yriaca dyatessaron iuuamēta cuius magna sunt ad egritudines cerebri frigidas sicut est epilepsia tortura et paralysis & stomachi sicut ē dolor & inflatio.et malitia digestiōis.& epatis sicut est cachexia.hydropisis & oppilatio.& cōfert morsui scorpionis et potui veneni.Cuius hec est pmixtio.℞. gētiane. baccarū lauri myrrhe: aristologie rotunde.añ. Confice cum melle dispumato.Dosis eius est ab auř.ß.usq; ad auř.i.

TRifera saracenica magna expertorū iuuamentorū corpora in sanitate conseruat.& ne in egritudinem inci//dant adiuuat.Membrorum lassitudinem tollit.Ventositatez resoluit:dolorem et indignationez stomachi tollit.Oris odorem:& totius corporis bonū facit.Et emorroydes sanat.Colorem corporis efficit bonum.Et multiplicat coitum humo/rositatem:stomachi desiccat.putrefactionem uiscerum tollit ℞.chebulorum indorum:beller.emblic.& citrini:ana.ʒ.v.cinamomi triumpiperum :secacul:folii spice cardamomi ma/ioris & minoris:cassie setaragi indi:cyperi:apii:lingue auis: gariofili:beē albi et rubei:zinziberis.añ.ʒ.ii.spice:nucis muscate:macis sisami excorticati.ana.ʒ.iii. amigdalarum dul/cium & amarum.ana.ʒ.v ligni aloes reubarbari: seminis fe/niculi:masticis:añ.ʒ.ii.alfelengemisc:mente sicce: origani:psici.añ.ʒ.i.et.ß. Fricentur mirabolani cuz butyro uaccino: & cetere species cum oleo amigdalino & confice cum melle q̄tum sufficit.Dosis eius est a.ʒ.i.&.ß.usq; ad.iii.Et sunt quidā qui addunt in confectione turbith.ʒ xv.Et sunt qui aromatizant ista cum musci.ʒ.vnius quarta.

TRifera muscata quā facit Alcanzi. expta mirabiliter ad mollificationes:& uentositates stomachi & uiscerꝝ & emorroydarū.& ad corruptionē cōplexionis.& feditatē coloris cutis & addit in coitu.Cuius pmixtio.℞.mirabolanorū chebulorū nigrorū embli.bellř.pipis macropipis zinzib. cyperi.cassie.spice inde.añ.ʒ.v.seminis aneti.seminis porci. añ.ʒ.ii.seminis baucie:rosarū:cinamomi:nucis mus.gario/

fili

fili.añ.ʒ.i.&.ß.macis heyl:gall'.ligni aloes crudi:musci:añ. ʒ.i.granorũ nasturcii.ʒ.x.Cõfice cũ melle dispumato et da a ʒ.ii.vsq; ad.iiii.Et qñq; ponunt in ea scorie ferri nutrite.ʒ.ii.

TRifera Gal'.cõfortans stomachũ & calefacit ipm. Et cõfert ad vẽtositates et emorroydas: & humorem crudũ & adiuuat desideriũ coitus.Et clarificat colorẽ & calefacit renes & cõfert ad vẽtositates matricis et fluxum q fit p emorroydas.Cuius pmixtio hec.℞.oĩum mirabolanorũ.ana.ʒ.x. zinziberis:mastic s: cynamomi:gariofilorum.ana.ʒ.vii.galange: maratri:anisi:apii:ameos:spice:assari:croci.añ.ʒ.iiii. costi:piperis nigri & longi:cassie añ.ʒ.iii.nucis muscate macis cardamomi maioris et minoris: calami aromatici: ligni aloes.añ.ʒ.ii.been albi & rubei alufulfumẽ cyperi.añ.ʒ.iii. &.ß.ambre.ʒ.i.musci.ʒ.vnius partes.ii. Fricentur mirabolani cũ oleo amigdalorũ dulcium.Et confice oĩa cũ melle dispumato.Et Gal'.quidẽ qñq; addit scoriã ferri nutritã in aceto uini ßm mensuram medicinarum oĩum:& qñq; scd'm medietatem earum.Dosis eius est.a.ʒ.i.ad.ii.

TRifera minor ex arte Fenonis ad corruptionem & exuberationem menstruorum emorroydarum: & ad corruptionem forme & debilitatem stomachi & destruit humorem crudum:& clarificat colorem:& cõfortat vesicam:& abscindit fluxum ventris.Cuius permixtio est hec.℞. mirabolanorum chebulorum indorum bell'.emblicorum: nucis mus. añ.ʒ.v.nasturcii:assari:origani:persici:piperis:olibani:ameos:zinzibe.carmezit:spice:squinanti: ciperi.añ.ʒ.iiii.scorie ferri nutrite in aceto diebus.v.et assate.ʒ.xx.Mirabolani assentur cũ butyro uaccino et uoluantur cetera cũ oleo amigda.dulcium.& aromatizentur cũ musci.ʒ.i.et cõfice cũ mel le dispumato:& da post sex menses.Dosis eius est a.ʒ i. usq; ad.iii.est enim expertũ & efficax et proprie ad humorositatem stomachi et putrefactionem in ipso.

TRifera minor descriptiõe cognita cõfortans stomachũ & epar.Et confert molliciei stomachi et malicie emorroydarũ et corruptioni forme.Cuius pmixtio hec est.℞. mirabolanorum chebulorũ indorum bell'.& embl'.ana.partes

equales. Inuoluantur butyro vaccino et fricentur & conficiantur cum melle emblicorum. et aromatizentur et cum musco. Et in descriptiōe alia cyperi olibani seminis apii nasturcii assari. añ. sextam partem. ʒ. vnius. Et apud alios scorie ferri nutrite partes tres. & est bonum & expertum.

Diacurcuma magna cōferens ad egritudines antiquas et cachexiā & hydropisim iuuamentū manifestum & eradicat egritudines epatis & splenis cronicas q̄ iaꝫ indurate sunt. Et cōfert ad feditatē coloris & corruptionē stomachi & humiditatē frigidā & uentositates grossas in eis: & dolori renū et uesice & vrinā ꝓuocat. Cuius ꝓmixtio hec est. ℞. croci: assari petroselini: dauci anisi seminis apii. añ. ʒ. iiii. rauedseni meu spice. añ. ʒ vi. costi myrrhe: cassie: squinanti carpobalsami rubee tinctorū. succi absinthii: succi eupatorii: olei balsami. añ. ʒ. ii calami aromatici cynamōi. añ. ʒ. i. & ß. scordeon: scolopēdrie: succi liqritie. añ. ʒ. ii & ß. dragaganti. ʒ. i. confice cū melle dispumato. Dosis eius est. a. ʒ. i. vsq; ad. iii.

Diacurcuma minor ualēs ad ea sicut maior. ℞. spice mirrhe cassie croci floris squinanti costi cynamomi: ana confice cū melle dispumato et est bona experta.

Diamorusia est medicine multarum vtilitatum: sicut diacurcuma magna & experta & efficax nimis et ꝓprie ad dolorem stomachi propter frigiditatem factam et humorem crudum & ad egritudines splenis & epatis cronicas factas in ipsis propter hydropisim. Accipe croci acori. añ. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. iii. baccharū lauri. ʒ. ii. & ß. dauci cynamomi cassie cimini carmeni: carpobalsami: florum squinanti. seminis apii. anisi. cardumeni spice mēte sicce marmacur ameos. añ. ʒ. i. costi trium piperum. añ. ʒ. i. confice cuꝫ melle dispumato. Dosis eis est a. ʒ. i. vsq; ad. ʒ. ii.

Dialacca magna conferens ad debilitatem stomachi & epatis & egritudines factas in eis. Oppilatiōes epatis aperit et oēm duriciē resoluit. Lapidem renū et uesice frāgit vrinam ꝓuocat: & est ad hydropisim et cachexiaꝫ medicina sublimis. Cuius hec est permixtio. ℞. lacce ablute rauedseni. ana. ʒ. ii. spice aromatice masticis: seminis apii: squinanti ab

sinthii

finthii: fucci eupatorii: ameos: fauine. amigdalarũ amararũ: cofti: myrrhe rubee tinctorũ: feminis feniculi: anifi affari: ari ftologie: gentiane: croci cynamomi: yfopi: ficce caffie cyma/ rum fquinanti. bdellii. añ. ʒ. i. et. ß. piperis zinziberis. añ. ʒ. i. Infunde myrrham et bdelliũ in uino et cetera. tere et confi/ ce cũ melle difpumato. Dofis eius eft ab aur. i. vfqꝫ ad. ii.

Dialacca minor de intentione dialacce maioris. ℞. lacte ablute croci cofti florũ fquinanti rubee tinctorum ari ftologie longe liquiritie piperis. añ. ʒ. i. & . ß. rauedfeni. ʒ. iii. myrrhe bdellii. añ. ʒ. i. cõfice ficut primũ.

Confectio de rauedfeni cõferens ad febres antiquas: & ad febres oppilationem & ad corruptionẽ forme & ad ictericiam. Cuius hec eft permixtio. ℞. rauedfeni fucci eupa/ torii: fucci abfinthii: ana. ʒ. v. fumiterre: fpice: anifi cymaruꝫ fquinanti feminis apii: affari caffie amigdalarum amararuꝫ excorticatarum. ana ʒ. ß. myrrhe croci. ana. ʒ. i. confice cum melle difpumato.

Diacoftum valens ad dolorẽ uifcerum & oppilationuꝫ in eis & principiuꝫ hydropifis. ℞. cofti amari caffie cy namomi. ana. ʒ. v. feminis apii anifi cymarũ fquinanti & ra uedfeni. añ. ʒ. iii. affari. ʒ. iii. croci ariftologie myrrhe. añ. ʒ. ii. mellis quantum fufficit.

Confectio electuarii ex inuentiõe noftra: qđ cõfortat fto machum et vifcera: & aufert mollificationẽ eorũ: & lu bricitatem ꝓpter indigeftionẽ factam. Et abfcindunt fluxuꝫ ventris affiduum cũ fignificationibus frigiditatis et eũ q fit ꝓpter exuberantiã opationis catartici: & cõfortat vifcera & calefacit eã vẽtofitates quoqꝫ diffoluit & fluxũ emorroyda rũ fiftit. Cuius hec eft pmixtio. ℞. ligni aloes fpice gallie mu fcate cyperi ca lami aromatici. añ. ʒ. ii. cimini carmeni: infu fi in aceto die ac nocte: et affati. ʒ. iii. feminis porri torrefacti ʒ. i. & . ß. emblicorũ belliricorum infuforũ in fucco citonioꝝ & toftorum nucis mufcate. añ. ʒ. ii. et. ß. granorũ nafturcii to ftorũ. ʒ. vi. granorũ paffularũ. ʒ. v. granorũ mirti triitorũ: fi/ cut alcohol. ʒ. xxvi. balauftie cõcularũ aduftarũ olibani fru ctus tamarifci. añ. ʒ. ii. ß. ameos. ʒ. iii. Tere oĩa & fricẽtur in

no odorifero. Deinde exiccētur & fricentur iterū in aqua citoniorum: aut aqua granorum myrti & exicētur. Deinde dimitte siccari super uase uitreo: et iterū terantur sicut alochol & inuoluautur in miua aromatica: et sit dosis. ʒ. iii. cum syrupo de citoniis aut myrtino.

Electuarium cōfortans stomachum et uiscera & abscindens fluxum uentris de significationibns caliditatis: et conferens ei cuius uenter soluitur superflue ab operatiōe cartatici. Et auget appetitū cibi. cuius permixtio hec est. ℞. granorum myrti tritorum sicut alcohol. ʒ. xii. rosarum: spodii sumach triūpiperum sandali: balaustie: gūmi asli an̄. ʒ. i. & ß. granorū granatorū assatorū. ʒ. vii. coriādri infusi in aceto: et assati. ʒ. iiii. semīs acetose: seminis plātaginis: semīs rosarum an̄. ʒ. ii. Fiat oīum cōtritio bona et fricētur cū succo aggreste vel succo myrti et aceti et siccēt. Deīde inuoluātur ī miua acetosa. et sit dosis ei⁹. ʒ. ii. vel. iii. cū syrupo acetosoꝝ citonioꝝ.

Modus cōfectionis alcanzi cōferens ad solutionē nature & uomitū ex flegmate et maliciā digestionis: et cōfortat stomachū debilē et epar & calefacit ea: et procurat appetitū & spargit vētositates. Cuius pmixtio hec est. ℞. rosarū costi spice. an̄. ʒ. iiii. florū alcheil. ℥. i. nucis muscate: calami aromarici: gariofilorū: macis cardamomi. an̄. ʒ. iii. & ß. zinciberis ʒ. ii. mirabolani indi: emblici: bellirici: an̄. ʒ. vi. granorū myrti. li. i. balaustie thuris corticū citri fructus tamarisci. an̄. ʒ. iiii. bulliant cū bono uino antiquo bullitiōe una & exiccētur: deinde bulliāt cum succo citoniorū ebullittōe alia & exicca in uase terreo uitreato: & tere omnia sicut alcohol & confice cū miua. Et da. ʒ. iii. cum syrupo citoniorum.

Confectio de asa que cōfert febribus antiquis: & periodis somno & tremor & quartane et morsibus uenenosis. ℞. asse piperis: myrrhe: foliorū rute siccorū. an̄. ʒ. iii. confice cum melle dispumato. Et est dosis eius a. ʒ. i. usq; ad aur̄. i. & proprie cum oximelle in febre per unam horam ante periodum. Et uenenosis morsibus cum uino calido.

Confectio anacardina: & est cōfectio sapientuz et eoruz qui desiderāt scire: acuit em̄ intellectū: & subtiliat sensuz: &

suꝫ:et memoriā reparat. Et cōfert dolori stomachi: & vētris a frigiditate facto et clarificat sanguinē et colorē bonū facit. Cuius pmixtio. ℞. piperis macropiperis mirabolanorū chebulorū emblici belliri .indorū:et uini de bedust.añ.ʒ.ii.costi anacardi zucchari tabarʒet burūgi baccharū lauri.añ.ʒ.vi. cyperi.ʒ.iiii. Tere anacardos p se: deinde medicinas alias: et cōfice cū butyro vaccino & melle: quātitate equali bullitoꝝ prius: & da post sex mēses. Dosis eius est.ʒ.ii.cum aqua feniculi & apii. Et caueat sumens a labore: ira coitu & ebrietate.

¶ Distinctio secunda de medicinis opiatis.

Onfectio philonii ex inuētione propria manifestorum iuuamentorum & expertum in sedatione dolorū & separatione a casibus mortis et proprie dolori stomachi a frigiditate facto: aut humore crudo: aut a uentositate grossa extēdēte et sedat dolorē colice et uiscerum & dolorē renum et matricū et dolorem laterū et prefocationem anhelitus & difficultatem urine et singultum uehementem. Cuius hec est permixtio. ℞. piperis albi iusquiami albi. ana.ʒ.xx.opii.ʒ.x.croci.ʒ.v.spice: piretri: castorei.añ.ʒ.i. Cōfice cum melle dispumato quod fit quadruplū ponderis omnium. Dosis eius est sicut cicer: aut faba parua cum eo quod conuenit ex potibus et sunt qui ponunt musci.ʒ.unius tertiā.

COnfectio Philonii descriptione Hamech filii zacharie & est multe experientie in sedatione dolorū et egritudinē quas diximus. Cuius permixtio hec est. ℞. nigelle castorei piperis ameos: baccharum lauri cimini foliorum rute calamēti opii iusquiami corticū mādragore. ana .partes equales. In alio opii partes.ii.croci.partem.i. confice cum melle dispumato. Dosis eius est a.ʒ.ii.usqꝫ ad aureos.ii.

ZAʒenea experta ad dolorem stomachi a frigiditate factum: & omnes dolores factos ex simili causa & a uentositate grossa: & ad dolorem colice: et difficultatem urine & dolorem dentium et ad uentositates matricum. Er cōfert iuuamentum maximū ad sterilitatē bibitum & suppositum cum lana et oleo de lilio. Cuius permixtio hec est. ℞. castorei

myrrhe opii piperis macropiperis galbani costi cynamomi su.meu. dauci assari croci.añ.partes equales. Confice cũ melle dispũato. Dosis eius est auř.i.& sunt qui conficiũt cũ rob.

ATHanasia magna cõfert ad dolorẽ epatis et splenis & oppilationi in eis: & ad dolorẽ stomachi et ad asma & ad tussim antiquã et mũdificat pectus. Et ad fluxũ vẽtris antiquũ et ad dissinreriã: & ad fluxũ sanguinis. Et est in sedatiõe dolorũ sicut philoniũ. Et cõfert ad dolorẽ renũ et emorroydarũ. Et galienus quidẽ precepit misceri in cõfectiõe hac epar adib. valet em̃ sua proprietate ad morbos epatis cuius hec est pmixtio. ℞ croci opii myrrhe castorei iusquiami albi costi cordumeni seĩs papaueris nigri spice eupatorii epatis adib. & cornu dextrum de cornibus capre et in alio. De cornibus cerui de singulis. ana partes equales et tere que terenda sunt & alia liquefac in vino et confice cum melle dispumato: & da post sex menses. Dosis eius est ab auř.ß. vsq; ad.i. cum vino suaui & dulci. Aut cũ rob et succo endiuie & apii.

DIasufur confert febribus antiquis et melancolicis. & sde demonstratiõe anhelitus & antiq̃ tussi et ei que hꝫ pectus saniosum. Et cõfert iuuamentũ manifestũ ad duritiẽ splenis & hydropisim et ꝓuocat urinam: et frangit lapideꝫ. Et cõfert morsui venenoso. Et ei sup quo timetur potasse uenenuꝫ. Cuius permixtio hec est. ℞ piperis al. et longi. ana.ʒ. vi. sulfuris citrini thuris meu. iusquiami albi mirrhe storacis cordumenti. ana.ʒ.viii. rute costi. ana.ʒ.v. opii mandragore ana.ʒ.iii. croci.ʒ.ii.&.ß. cassie.ʒ.vi. Confice cum melle dispumato & vtere post sex menses.

COnfectio de storace conferens ad supabundantẽ fluxũ ventris colericum et flegmaticũ et ad tenasmonem factum a frigiditate. ℞. storacis liquide opii assari seminis iusquiami albi. castorei croci myrrhe olibani. ana. partes equales. Mellis quantum sufficit.

Distinctio tertia est de medicinis solutiuis.

TErtia distinctio est de medicinis solutiuis et sũt quedam ex eis aloetice. Alie collogntide. Alie turbice. Alie scamoniace. Et alie ab aliis denominationeꝫ

minationem sumentes: de quibus loquemur per ordinem. Et primo de yeris.

Y Erapigra galieni nomen habet amaritudinis & est ex medicina sublimis in qua aggregãtur virtutes & operationes nobiles. Et enim subtiliatiua & resolutiua materierum malarũ grossarum & viscosarũ: et exiccatiua earũ que inbibite sunt in poris et angustatiõibus sicut imbibitur in spõgia et pficitur ab ea solo bona et cõueniẽs: et ẽ calefactiua et apitiua oppilationum et abstersiua. Et illa in qua piicitur aloe lotus cõfortatio est. Et si nõ sit lotus efficitur plus solutiua et min⁹ cõfortatiua. Et qdã cõficiũt hanc medicinã cũ melle. Et qdã sine eo: immo faciũt trociscos cũ aqua bdellii & draga. et uirtus quidẽ huius medicine affert iuuamenta multa expta ad egritudines capitis & stomachi & epatis et iuncturaruꝫ et renũ et matricuꝫ et mẽbrorũ frigidas et educit humiditates generatas in eis: et putredines. Cuius pmixtio. ℞. cynamomi masticis assari spice carpobalsami croci xiloaloes cassie: ana partes equales & quidam addiderunt florum squinanti partem unam et quidã addiderũt absinthiũ: et alii alia. Aloes autẽ sit duplũ ponderis omniũ.

Y Era Hermetis: & est yera luf. super qua expectatur fiducia iuuamentorũ multoruꝫ et expertorũ & pprie ad dolorẽ capitis et emigraneã et vertiginẽ & paralysiꝫ & epilepsiã et tremorẽ et torturã et educit supfluitates et pprie humorũ grossoruꝫ et uiscosorũ et subtiliũ a capite: et neruis et iũcturis et stomacho et toto corpore. Et cõfert iuuamentũ manifestũ doloribus iuncturarũ et renũ & colice difficili et dolori matricũ. Cuius hec est pmixtio. ℞. Aloes. ℥. i. trociscorũ alandal auř. viii. turbith agarici luf. vtriusqꝫ sicce ireos serapini mirabolanorũ citrinorũ chebulorũ & indorũ. aã. ʒ. i. & ß. zinziberis cinamomi masticis bdellii elleboris nigrie uphorbii assari cassie lignee salis indi: castorei croci apii cheisin: semĩs mezereõ: sticados. aã. ʒ. i. sqlle assate. ʒ. ii. & ß. scamonee bone. ʒ. ii. Fiat omniũ contritio bona. Gummi aũt ponãtur in uino odorifero et inuoluat puluis in succo cucũeris asinini quãtitate qua bene inuoluatur et exic

cetur

inuoluatur in predicto succo & pauco oleo nucum:et iterum siccetur & conficiatur totum cum melle dispumato quantita te qua fiat totum sicut pasta: & detur post sex menses. Dosis eius est a.ʒ.i.usq; ad.ʒ.ii.

CONfectio yere archigenis descriptione, simili que confert egritudini generate ex flegmate crudo:& melancolia:et facit ad uertiginē & ad epilepsiam et ualet ad inceptionē egritudinū uisus et raucedinē humidam et dolorem gutturis et difficultatē anhelitus & spasmū et exituris ex materiis grossis & cōfert ad aquā citrinā & scabiē. Et quādoq; datur in potu ꝑpter dolorē stomachi & ventris et matricis cū decoctione rute: & qñq; ponitur in ea parū castorei usq; ad siliquas.iii. & ad dolores dorsi et renum et inguinum cū decoctione apii et ad uenā sciaticā et ad his similia cū aqua centauree et ꝑmiscetur cū ea etiā succus cucumeris asinini & colloquintida siliquas. iiii.in aqua abrotani et datur in potu ad morsū carnis rabidi & facit securitatē ad timorē aque et ꝑcipue cū pondere.ʒ.unius de adustione cancri fluuialis. Cuius ꝑmixtio.℞.culpe colloquintide.ʒ.ii .prassii sticados ellebori nigri camedreos scamonee leucopiperis macropiperis omnium añ.ʒ.ii.cepe muris assati euphorbii:aloes croci gentiane petrosilini armoniaci oppopo.omniū añ.ℨ.i.polii cinamo.serap.myr.spic. squin. calamēti mōtani aristologie rotun.omniū ana.ʒ.ii.mellis quantū sufficit.& sit dosis auř. iiii.cum decoctione epithymi & passularum mundatarū.

IEra Archigenis descriptione pauli ℞. prassii agarici camedreos pulpe colloquintide sticados omniū ana .auř. v.oppopōaci serapini petrosilini aristologie ro. pipis al.omnium ana.auř.v.cynamomi spice:polii croci : ana. auř. iiii. Tere ex medicinis que sicce sunt:et gummi cōquassa.& infūde in melle & permisce:et sit dosis auř.iiii.cum salis triti pōdere.ʒ.i.cum aqua mellis.

IEradya colloquintidos inuentione Ruffi que mundificat caput & stomachum et totum corpus ab humoribus grossis & uiscosis & solutione educit coleram nigram & confert manie & melancolie et epilepsie et uertigini et torture et

paralysi

paralysi. Ventositates dissoluit stomachum & digestionem confortat: & est medicina bona fistulis & ulceribus malis & cancro et lepre: cuius permixtio. ℞. sticados agarici: camedreos. ana. ʒ. x. colloquintide bone & electe. ʒ. x. Et in loco alio colloqntide trociscorũ alãdahal. añ. ʒ. xxv. serapini opponaci. añ. ʒ viii. petrosilini aristol. rotun. pipis. ana. ʒ. v. cassie. ʒ. vii. cynamõi croci spice myrrhe polii. añ. ʒ. iiii. Myrrhã ĩ uino infũde. Medicĩas tere et cõfice cũ melle dispũato

IEra inuentione nostra conferens obscuritati uisus et ventositati grosse dñanti super caput & stomachum & totuz corpus. Et educit superfluitates. s. utriusq; colere et flegmatis Cuius permixtio. ℞. aloes boni. ʒ. xv. epithymi costi. ana. ʒ. v. euforbii croci spice camedreos. ana. ʒ. vi. agarici. ʒ. ix. gariofilorum. ʒ. ii. calami aromatici masticis cassie. ana. ʒ. vii. xilobalsami: & in alio xiloales. ʒ. iiii. piperis albi & nigri gẽtiane: amomi. ana. ʒ. i. scamonee cocte in pomo. ʒ. ii. mellis quantum sufficit. Dosis eius est aur. i.

ALseracostũ descriptiõe nr̃a que est medicina benedicta et maxime in acutis febribus multe caliditatis. Sitiz extinguit ebullitionem sanguinis sistit et inflãmationem cordis stomachi & epatis & omnem inflammatiõem sedat. Cuius hec est pmixtio. ℞. alsiracost boni et recentis. ʒ. iiii. tamarindorũ cheyrũ. ℥. vi. medulle cassie. ℥. iiii. zuccari uiolati. ℥. xvi succi endiuie: succi apii succi malorũ dulciũ et acetosorũ et muzorũ: succi acetositatũ citri. ana. ℥. iii. Dissoluãtur a siracost et tamarindi et cassiafistula in liquoribus iam dictis prius tñ depuratis. Deinde cola et mũda a scofis. Deinde accipe radiculi endiuie apii. añ. ℥. iii. foliorũ lupuli capillorũ ueneris ana. ʒ. ii. prunorũ siccorũ numero. c. uiolarũ ℥. i. &. ß. rosarum. ℥ i. spice. ʒ. iii. Decoquantur hec omnia in iii. libris aque fontis vsq; ad lib. i. &. ß. et proiice in ea zuccari tabarzet. lib. iii. aceti boni. lib. i. & coque ebullitione vna. deinde proiice sup illud colaturã priorum et coque duz mellis habeat spissitudinem. Vltimo uero proiice in medicamĩe sandalorũ citrinorũ rosarũ spodii charabe berberis: seminis portulace: seminis acetose seminum cõmuniuz. s. me-

lonis citrulli cucumeris cucurbite.ana ʒ.iii.ligni aloes.ʒ.iiii. cubebe.ʒ.v.camphore.ʒ.i.Repone in uase uitri.est enim medicamen nobile dosis eius est a.℥.i.usq; ad.ii. cum aqua frigida & hoc in estate estiua.

TRifera persica experta apud Persas & cõfert febribus acutis & inflãmationi stomachi & epatis. Hictericis calidis de oppilatione incolumitatez acqrit. Visum a fumis colericis depditum reparat. Sitim mitigat. Morbos adustiõis phibet: & est medicina magna in estate pestilentiali & autumno. Cuius hec est pmixtio. ℞.succi solatri endiuie apii depuratorum.añ.lib.i.& piiciatur super eos uiolarũ siccarũ: aut viridium.añ.ʒ.iii.succi lupulli lib.i.foliculorũ sene.℥.ii.agarici.℥.i.prunorũ damascenorũ pinguium numero.l.cuscute ℥.ß.mirabolanorũ citrinorũ chebulorũ,indoruz.añ.ʒ.ii.spice aromatice.ʒ.iii.Bulliant sup prunas cũ facilitate usq; dũ remaneat li.i.& piiciantur sup illa epithymi boni mundi.ʒ. xl.et inuoluantur mirabolani in oleo amigdalarũ dulciuz: & bulliant ebullitione una et deponãtur ab igne et colentur & dissoluantur in una pte istius colature tamarindoꝝ bonorum et recentiũ.℥ iii.manne.℥.i.&.ß.pulpe cassie.℥.iiii.zuccari violati.℥.xii.coletur & mundetur a granis et scofis si in alia parte aque piiciantur zuccari tabarzet lib.iii. aceti uini lib.i.Coquantur cũ facilitate.deinde piiciantur sup illud qd dissolutum sit in succis & aggregentur simul in unũ et coquãtur usq; ad mellis spissitudinem. Vltimo uero puluerizentur sup illud raued boni.℥.ii mirabolanorum citrinoruz.℥.i.& ß.chebulorum indorum.añ.℥.i.bellir.emblicorum.añ.ʒ.iiii. granorum fumiterre trociscorũ diarodon macis masticis cubebe spodii sandali citrini.añ ʒ.ii.&.ß.quattuor granorum. añ.ʒ. i.et.ß.anisi.ʒ.iiii.spice.ʒ.ii.Inuoluantur in oleo uiolato et repone in vase uitreo: & da cum aqua frigida & succo endiuie: aut succo solatri.dosis eius est.℥.i.

COnfectio electuarii alharif & est electuariuz boni saporis qd exposuimus nos & fit in tpe estatis qd inducit superfluitates a toto corpore stomacho et epate et conseruat vtentem eo in iuuentute. Recipe mirabolanorum citrinorum &

chebulorũ

chebulorum indorũ añ ptes equales: tere & cribella: & accipe olei amigdalarũ quantũ sufficit & infunde sup ipsos et frica manibus: & hoc facias tribus diebus in sole: & dum iugiter oleum exiccatur semp superinfunde oleũ: deinde quãtitatem zuccari albi sufficientem: & decuplo ipsius aque fontiũ dis/solue cũ aqua per tres dies mixturam p̄dictam continue tri/duo tere semper in ea parũ de oleo infundendo: & hoc faci as vsq; dum mirabolanorum amaritudo cesset. deinde fac in vmbra siccari. deinde accipe de hoc toto .ʒ.xv. turbith boni ʒ.vi. anisi. masticis. añ. ʒ.ii. spice. ʒ.i. & ß. viole sicce .ʒ.vii. se/minis apii. ʒ.i & ß. nabeth. zuccari albi. añ ʒ.x. Confice cum melle dispumato. Et sit dosis eius. ʒ.iii cum aqua calida.

Confectio alia electuarii adharifboni saporis quod etiã exposuimus nos: et fit in tpe estatis & educit supfluita/tes a toto corpore stomacho & epate. Et cõfortat stomachum et uiscera mollificata. et valet ad debilitatem digestiõis & fri gus membrorũ nutrimenti et facit apetere cibum. Et facit co lorem & odorem bonum vtentis: & subtiliat sensum & co/gitationem: & conseruat in iuuentute & addit in visu. & re/tardat canos. & addit in desiderio coeundi. Cuius hec est p/mixtio. Accipe mirabolanorum chebulorum & nigrorũ. añ. partes duas. emblicorum belliricorum. añ. partem i. & ß. ci/trinorum partes duas. Tere et cribella. et iuxta modum supe rioris doctrine in eorum rectificatiõe opus est obseruandũ. Deinde accipe ex hoc toto. ʒ.xiiii. turbith albi et mũdi. ʒ.vii. zinziberis heyl masticis cynamomi boni: ligni aloes. gariofi lorum. piperis. cubebe. galãge. macis. seminis apii. añ. ʒ.i. & ß. spice. ʒ vnius. partes .ii. pinearũ mundatarũ. zuccari tabar zet & nabeth. añ. ʒ.xii. Confice cum melle dispumato. Et sit dosis eius. ʒ.iii. cum aqua calida.

Confectio electuarii indi maioris solutione educens hu/morũ supfluitates: & proprie flegmaticorũ & putrido/rũ a stomacho & a membris nutritionis et uentositatẽ gros/sam in eis resoluit: & morbos factos ab eorum exuberantia curat: sicut est dolor stomachi & viscerum: et colica & dolo/res renũ: & educit que sunt in iuncturis materias. Et confert

iuuamentũ

iuuamentum manifestum doloribus eorum. Cuius hec est pmixtio. Re. cynamomi: gariofili: spice: rosarũ: cassie: macis cyperi. añ ʒ. iiii. sandalorum citrinorum. ʒ. ii. & ß. ligni aloes nucis musca. añ. ʒ. ii. turbith boni albi & gummosi & arũdinei. ʒ. l. zucchari & penidiarum. añ. ℥. xx. galange: heyl: cardamoni: assari: masticis. añ. ʒ. i. & ß. scamonee bone & decocte in pomo. ʒ. xii. omnia cum oleo amigdalino fricẽtur. Deinde accipe succi citoniorũ et granatorum succi apii & feniculi. añ. lib. ß. Decoque cum melle ad spissitudinem & confice cum speciebus: dosis eius est auř. iii.

ELectuarium Indũ minus hñs intẽtionẽ maioris. Cuius hec est pmixtio. Re. turbith. ʒ. c. zuccari tantũdeʒ: macis piperis zinziberis gariofilorum: cynamomi: heyl: nucis musca. añ. ʒ. vii. scamonee. ʒ. xii. cõfice cũ melle dispumato. Dosis eius est auř. iii.

COnfectio de dactilis: & est Dyasinicon: quã scripsit filius zezar cõferens ad febres cõpositas et cronicas. Et ẽ medicina securitatis. Et cõfert ad colicam & dolorẽ uẽtris: & humorem crudũ et frigora. Et est solutiuũ facile et conueniẽs. Cuius pmixtio. Re. dactiloruʒ cheyron infusorũ in aceto tribus diebus et noctibus partes. c. penidiarũ saphiri partes. l. amigdalarũ mundatarum ptes. xxx. turbith ptes. xxxv. scamonee partes. xii. zinziberis. piperis lõgi foliorũ rute siccoruʒ. cynamomi: macis: ligni aloes. anisi: feniculi: dauci: galange. añ. partes. ii. & ß. Et fiat oĩum contritio bona: et confice cũ melle dispumato quantum sufficit. Est enim medicina mirabilis: dosis eius est ab auř. iii. usq; ad. viii.

MOdus electuarii de psilio solutione educens coleraʒ citrinã: et cõfert ad febres difficiles et uehementes & ad sodã & uertiginẽ q̃ fiũt a fumis colericis: et cõfert calefactioni epatis et icteritie. Cuius pmixtio hec ẽ. Re. succi buglosse domestice & siluestris: et succi endiuie: et succi apii: coctoruʒ et dispumatorũ. añ. lib. ii. & piice sup ipsos: cuscute: anisi: foliculorũ sene. añ. ℥. ß. capillorũ ueneris manipulũ. i. succi fumiterre ℥. iii. assari. ℥. iiii. spice. ʒ. ii. & dimitte die ac nocte: & bulliat ebullitione una. & piiciãtur sup ea uiolarũ uiridũ

vel

vel siccarũ.℥.iii.epithymi.℥.ii.& bulliant adhuc alia ebulli tiõe parua. Deinde coletur & exprimatur: & in colatura ponatur psilii.℥.iii.& dimittatur p diez ac noctẽ omni hora tñ agitando illud cũ spatula. Deĩde exprimatur uiscositas eius tota.deinde accipiatur huius uiscositatis lib.iiii.et ꝓiiciatur sup eam zuccari albi lib.ii.et.ß.scamonee cocte in pomo.℥. iii.et.ß.et coquatur cũ facilitate. Postq̃ coctũ fuerit ꝓiiciatur sup ipsum puluis & trociscorũ dyarodon: et de spodio: et raued seni: añ. Re.i.trociscorũ de berberis.℥.ß.dosis eius ẽ a.ʒ. iii.usq; ad auř.ʒ.et uocauit Hamech cõfectionẽ hãc electuarium trociscorũ. Sunt alii qui addunt aceti lib.i.&.ß.Alii addunt succi uiolarum lib.i.et est medicamen nobile.

Electuariũ Elescoph.q̃ educit supfluitates a toto corpore: et expellit ventositatẽ.& ualet ad iuncturarũ dolorẽ et laterũ & colica. Et mundificat renes et uesicaʒ: et addit in coitu. Cuius hec est pmixtio.℞.scamonee anthiochene bone turbith al.ʒ.vi.gariofil.cinamomi: zinzi. emblicorum nucis muscate.polipodii.añ.ʒ.ii.et.ß.zucchari albi.℥.vi. Confice cũ melle dispumato. Dosis eius est ab auř.ii.usq; ad.iii.

COnfectio medicaminis quod scripsit Hamech: et ualet omni passioni que fit ex colere et flegmate salso: & ꝓprie que est sicut impetigo et scabies: lepra: cancer corrodẽs & similia. Et est medicina sublimis iuuamenti. Cuius hec est permixtio. Recipe mirabolanorum citrinorum.℥.iiii. chebulorum et nigrorum: reubarbari boni: ana.℥.ii.agarici: colloquintide: polipodii.ana.ʒ.xviii absinthii: hasce: sene: ana. ℥.i.in alio.ʒ.vi.violarum.ʒ.xv.epithymi.℥.ii.anisi rosarum feniculi: ana.ʒ.vi. succi fumiterre lib.i. prunorum numero lxx.passularum enucleatarum.℥.vi. Infundantur omnia in aqua casei quantitate sufficienti: et ponantur in vase uitreato stricti orificii: et obturetur os eius: & dimittatur per dies v. Demum bulliant ebullitione. Postmodum: coletur: et in tali colatura ponatur cassiefistule munde.℥.iiii. tamarindorum.℥.v.tereniabin.℥.ii.fricentur manibus: et colentur: & proiiciatur super illud zuccari boni albi lib.i.et.ß. scamonee ℥.i.&.ß.et coquantur usq; dum habeant spissitudinẽ mellis.

Deinde

Deinde puluerizentur super illud mirabolanoruz citrinoruz chebulorum indorum ana.ʒ.ß.belliricorũ.emblicorum reu barbari: seminis fumitterre.ana.ʒ.iii.anisi: spice añ.ʒ.ii.Do/sis eius est a.ʒ.ii.vsqȝ ad aur.ii.

CONfectio alia Hamech experta cõferens egritudinibus de colera nigra & humori adusto sicut manie: melan/colie: vertigini et obliuioni: & egritudinibus cutis: sicut sca/bies morphea: lepra cãcer: elephãtia & impetigo. Cuius per mixtio.℞.mirabolanorũ nigrorũ chebulorũ indorũ epithy mi: añ.ʒ.l.fumusterre: absinthii añ.ʒ.xx.hasce: calamẽti: poli podii: agarici: liqritie buglosse.ana.ʒ.x.sticados: camedreos camepitheos bedegar: anisi añ.ʒ.v.prũe iuiube sebesten añ. nũero.lxx.passularũ enucleatarũ librã.i.coquantur in aqua sufficienti vsqȝ ad tertiã partem: & pone in ea rob libras.ii. mellis lib.i.scamonee.ʒ.ii.coquantur cum facilitate vsqȝ ad mellis spissitudinem. Dosis eius est.a.ʒ.iii.vsqȝ ad.vi.

MOdus electuarii rosati solutione educens coleraz sine molestia. Et valet ad egritudines ex ea factas: & ad egritudines iuncturarum calidas: & ad sodam calidã: et uer tiginem est oculorum dolores: & icteritiam citrinã: et est sa/nuz & expertũ. Cuius permixtio.℞. succi rosarũ rubearum completarum.lib.iiii.zucchari tabarzet.lib i.&.ß. terenia/bin puri & recentis.ʒ.vi.scamonee antiochene.ʒ.i.&.ß. Co quantur omnia cum facilitate super ignem qui sit sicut can/dele: vsqȝ dum mellis habeat spissitudinẽ: deinde piice super illud trociscorũ de spodio.ʒ.i.gallie: croci: añ.ʒ.ii.trociscoꝝ de berberis.ʒ.iiii. Repone in vase uitreo. Dosis eius est.ʒ.v.

COnfectio alfesera: quã scripsit Democritus mundificãs cerebrũ et neruos cõferens iuuamentũ magnum epile psie: et uertigini: et paralysi: et egritudinibus neruorum frigi dis. Cuius ẽ ꝑmixtio ℞.radicis alfesere mũdate & cõtrite.li. ß.mellis passularũ lib.iiii.squille assate: pinearũ mũdatarũ: ana.ʒ.i &.ß.nucis muscate: cordumeni: macis: zinziberis: añ.ʒ.ii.gariofilorũ: pipis lõgi: añ.ʒ.i.&.ß.siseleos: salis gẽme gallie ana.ʒ.i spice.ʒ.ß. agarici.ʒ iii.sticados.ʒ.i.&.ß. Dosis eius est a.ʒ.ii.vsqȝ ad quattuor: da post sex menses.

Confectio

COnfectio mãne ex inuentiõe Gal.& est medicina nobi lis operatiõis & bone. Solutionez em̃ efficit facilem: & educit colerã citrinã sine molestia Et valet ad egritudies factas ex ea: & est medicina delectabilis boni saporis: cuius p mixtio ℞. mãne pure & recentis lib. i. scamonee antiochene ℥. i. dissoluatur mãna cũ succo rosarum rubearuz: et sit succi q̃titas cõueniens circiter lib. i Et coquatur cũ facilitate donec habuerit sufficientez coctionem. deinde pone sup illud masticis. ʒ. iii. &. da. ℥ ß. Inquit Gal. Ostendit compositio huius medicine nobilitatem eius. Est enim composita ex partibus conuenientibus complexione & proprietate.

COnfectio Almezereõ ex inuentione nostra quod est medicamen benedictũ ad hydropisim. solutiõe eniz educit aquam citrinam cum fortitudine. Cuius hec est pmixtio. ℞. foliorũ almezereon preparatorũ ptes. x. carniuz citoniorum elixatorũ in aceto uini: et zucchari tabarzet: añ. partes lxxx. aque casei infusionis agarici ptes. xxx. tereniabin partes. xl. olei. almezereõ ptes. xii. dissoluatur. zuccharũ & tereniabin in qua casei predicta: & misceãtur cuz carne citoniorum: & coquantur cuz facilitate vsq; dum mellis habeat spissitudinem. Et inuoluatur puluis foliorũ almezereon cũ oleo iam picta: & conficiantur cum eis: & sit dosis eius. ʒ. iiii.

MOdus confectiõis alsebram. Solutione educens coleram nigram & flegma: et aquam citrinã. Cuius permixtio. ℞ alsebram boni & electi: mirabolanorum citrinoruz: ana. ℥. ii. pulueri zentur & cribellẽtur. et piiciatur sup eoruz summã succi feniculi hũidi q̃titas que cooperiat: et pone in sole diebus. v. semp innouando modice stillationẽ succi sup eos. deinde dimitte siccari & repone in uase uitreo: et est dosis. ʒ i. vsq; ad. ii. cum zuccharo et aqua calida.

MOdus cõfectiõis de eupatorio mirabile ad icteritiã: & initiũ hydropisis. Cuiꝰ pmixtio. ℞ sueci eupatorii: raued boni. añ. ʒ. iiii. croci. ʒ. ii. lacce: seminis cuscute: añ. ʒ. iii. cimarũ sqnanti: seminis citruli: cucũeris portulace: succi absinthii. añ. ʒ. iii. scamõee cocte in citoniis. ʒ ii. &. ß. Fiat oiuz cõtritio bona. Et sit dosis eius aur. i. cum lacte camellarum:

aut aqua casei alcherigi. Et si est illic caliditas reprime cum succo solatri: endiuie: & volubilis.

ALchelengi est medicamen magnũ iuuamentorũ expto rum ad hydropisim & chachexiã & egritudines epatis & splenis: & ad mollificationẽ mẽbrorum nutritiõis: & cor ruptionẽ forme. Et confert emorroydibus: & ad egritudines iuncturarũ: cuius pmixtio. Accipe succi volubilis succi endi uie succi apii: purgatorũ: añ. lib. iiii. proiice sup eos mirabo lanorũ citrinorum chebulorũ: añ. ʒ. xii. emblicorũ. ʒ. l. indo rum belliricorũ: añ. ʒ. viii. agarici. ʒ. xx. absinthii: cuscute: ra dicis apii: feniculi: anisi. ʒ. iiii. yreos. ʒ. x. passularũ enucleata rum. ʒ. lxxx. Bulliant cũ facilitate vsq; ad medietatem succo rum. Deinde colẽtur postq̃ omnia fuerint manibus bene fri cata: & proiiciatur super ptem. i. succorum tamarindorum: cheyron. ℥. viii. tereniabin. ℥. iii. cassiefistule. ℥. viii. Deinde colentur a scosis: et in alia parte aque piiciatur penidiarũ: saari lib. iiii. Deinde misce oĩa simul & bulliant ebullitõibus duabus. tunc vero piice sup illud olei sisamini recẽtis. ℥. xv. & agitẽtur omnia simul: deinde coquãtur usq; ad mellis spis situdinẽ. tũc uero deponatur ab igne & puluerizentur super illud trociscorũ dyarodon: trociscorũ de eupatorio trocisco rũ de absinthio: & trociscorum de reubarbaro ana. ℥. i. & ß. yreos. ℥. i. agarici folioꝝ almezereon nutritorũ in aceto: añ. aur̃. viii. scamõee: succi eupatorii: succi absinthii: croci: lacce ablute mirabolanorũ: citrinorũ chebulorũ: añ. aur̃. iiii. belli ricorũ emblicorũ indorũ: añ. aur̃. ʒ. spice anisi: añ. aur̃. ii. tur bith boni. ℥. vi. Inuoluantur oĩa prius cum olei almezereon ℥. iii. et misceantur cũ predictis & bene incorporentur. Et sit dosis eius a. ʒ. iii. vsq; ad. iiii. cum aqua endiuie.

COnfectio electuarii diacitoniten cõferens colice & egri tudinibus membrorũ nutricationis. Et educit solutiõe coleram. Accipe succi citoniorum lib. ʒ. mellis tabarzet. lib. ii. scamonee. ℥. i. & ß. gallie bone gariofilorum: zinziber: ma sticis: piperis longi: cinamomi nucis muscate. añ. ʒ. iii. Confi ce oĩa simul. Et sit dosis eius ab aur̃. i. usq; ad. iii. Si autem vo lueris ut solutione educat coleram & flegma: ponãtur in me

dicamine

dicamine ſcamonee.ʒ.v.turbith.ʒ.xii. Si aũt uolueris ut ſo/
lum flegma educat abiecta ſcamonea: põatur turbith.ʒ.xxv.
cartami excorticati pondus ſcamonee. Et ſi volueris ut cole
ram nigrã educat ponatur loco predictorum elleborus niger
aut epithymũ: aut polipodium et apud plures fit hec medici
na cum melle: & apud plures cum zuccaro. Et qñq; fit cũ ſuc
co citoniorum. Et aliqñ cum carnibus & ſucco ipſoruʒ. Et ali
quando cum carnibus tantum.

¶ Quarta diſtinctio de conditis.

Varta diſtinctio eſt de cõditis. Et cadit hec ope/
ratio qñq; in fructibus: quandoq; in radicibus
plantarũ: qñq; in ramis & tailbus: qñq; in flori/
bus et nos loquemur de eis. Et primo de diuer/
ſis modis condiendi fructus.

CHebuli conditi ſtomachũ cõfortant et appetitũ prouo/
cant et digeſtionẽ ꝓcurant. Senſus et rõnem uigorant:
viſum clarificant eis in iuuentute conſeruant. Et modus con
diẽdi eſt ut accipias ex eis humidis ſi haberi poſſunt: vel ſal
tem humectatis ſm artem qua humectari poſſunt q̃titatem
quã uolueris & cum ſtilo punge eos undiq;. Et decoque eos
in aqua cum facilitate uſqʒ dum tenereſcant. Poſt hec dimit
te ipſos ſuper tabulam & exprime aquã illoruʒ & ſubmerge
illos in aqua mellis & dimitte eos p duos dies: tunc uero de
coque eos cũ igne lento cũ facilitate: et poſtq̃ decocti fuerint
recõde eos in uaſe uitreo & ſubmerge eos in melle decoctio/
nis eorũ: et da poſt ſex mẽſes. ars aũt auxiliatur ipſos in hu/
mectãdo hoc modo. Infundantur in aqua plurima: & expo
nãtur radiis ſolaribus p dies.viii. deinde accipe uas magnuʒ
ſicut dolium uel ſaltẽ fiat fouea magna ſub terra in loco hu/
mido ubi inter multã arenã humidaʒ pone in qua diſiũctim
ſepeliãtur ſepe ac ſepe aquã ſupinfundẽdo & inuocãdo are/
nã de quarto in quartũ diẽ uſqʒ dũ tumefiãt & humectẽtur.

EMblici cõditi ſtomachũ cõfortant et humiditateʒ ipſius
abſcindunt: & preparant ipſum preparatione qua par/
tes & uirtutes eius aggregentur in ipſa & modus condiendi
eos eſt: accipe ex eis q̃titatem quã uolueris: & infunde ſuper

eos aquã.& expone soli quousq; tumescant & humectẽtur & post exprime:et pone in aqua mellis & dimitte p duos di/es:deĩde coque cũ facilitate. Postq̃ cocti fuerint dimitte eos infrigidari:et adde cũ melle tabarzet.scilicet cũ quarta par/te totius et reconde. Quidam uero semper condiunt cũ spe/ciebus aromaticis:sicut est cynamomũ:et gallia: et cardamomum crocus et muscus et similia.

Citonia condita fluxũ uentris & uomitũ sistunt. Stoma/chum uero confortant et digestionẽ: accipe citonia magna munda a putrefactione:et mundẽtur a cortice suo et granis interioribus incidãtur in frusta cõuenientia et decoquentur cũ iuleb multe aquositatis & post diem unũ decoquẽtur cũ alio iuleb q̄ est uicinũ pfecte coctioni usq; dum pficiatur in eis decoctio: deinde aromatizẽtur cũ musco:et ponantur in uase uitreo:et sepeliãtur cũ iuleb in quo decocta fuerunt & quidã decoquunt cũ melle: et quidã cum uino cocto: & q/dã sup condiunt cũ speciebus aromaticis: et alii faciũt alia.

Pira condita cor et stomacbum confortant:et modus condiendi ea sicut est citonia.

Poma cõdita cõfortant cor sincopim et pulsũ cordis sedãt & modus cõdiendi ea est sicut citoniorũ.

Persica condita stomachũ calidum:et cor confortant: sitiq; reprimunt.Oris fetorem abscindunt condiendi est : sicut ĩtoniorum.

Citra condita stomachũ: & cor cõfortant: digestionẽ fa/ciunt bonã & oris odorem. Accipe corticũ citri mundatorũ a carnibus suis et proprie magnorũ sicut sunt uole ma/nus quantitatẽ quã uolueris & fundatur sup eos lixiuii clari q̃titas in qua submergãtur:et mutetur sup eos usq; ad .ix.di/es:emel: deinde post illud mittatur sup eos aqua clara tantũ donec dulcescant & abscindatur amaritudo eorũ.tunc uero elixentur in aqua fontiũ plurima in uase mundo usq; dũ te/nerescãt: deĩde exprimãtur donec fluat aquositas eorũ .Post illud infundatur sup illos in uase lapideo iuleb quãtitas ali/qua qua submergãtur & sic dimittantur p diem & noctẽ: & ãt iuleb ex zuccaro albo in aqua q̃ sit triplum ipsius: deinde

coquãtur

coquātur cū facilitate usq; ad modū penidiorū tunc uero se parentur cortices citri a zuccaro recōdant in uase uitreo:& cōdiant cū iuleb rosato: cui⁹ decoctio sit sicut nabeth. Ita ꝙ una supficies sit laminarū citri & alia iuleb.et reconde et da post mēsem. Et sunt q aromatizant cū ambra et musco.

SEcacul cōditum renes calefacit & coitū excitat uētosita/tes stomachi dissoluit: et modus opationis eius ē. Accipe radices eius albas grossas et teneras: & radatur cortex eius cineritius & elixētur & mundētur a uenis interioribus & in cidātur in frusta. sicut est mensura policis: & ponatur in eius uacuitatibus arundinosis frustū zinziberis humectati: sicut dicemus in capl'o de zinzibere cōdito: et gariofilus vnus hu mectatus: & accipiatur ad oē pōdus eorū mellis pōdera.iii. Et alii ponūt mellis pōdera duo: et zuccari pōdus vnum: & postq̄; fuerit coctū cū facilitate ꝓiiciantur sup illud specierū alefangine ptes conuenientes: et dosis eius est ℥.i.uel ii.

ZInziber conditum confert ad frigiditatem: et mollifica tionem stomachi et maliciam digestionis & corruptio/nem ipsius: & acetosam eructuationem et lenitatem uiscerū et multitudinem uentositatum faciens cibum cito penetra/re ad epar et corpus et eius modus est. Recipe zinziberis re centis si haberi potest: uel saltem humectati per artem partē i. mellis partes.iii. et zuccari partem.i. Coquatur sicut seca/cul & quidam accipiunt secacul et zinziberis humectati añ. partem.i. et fit delicatius et quidam supercondiunt cum spe ciebus alefangine: et quidam faciunt alia. Modus autem hu mectationis eius est sicut diximus de chebulis: & proprie ut infundantur in aqua deīde sepeliatur in arena et sit zinziber album: et mundum & recens.

COnfectio de zinzibere ualēs sicut diximus superius. Ac cipe zuccari albi ptes.viii. mellis tabarzet: partes.iiii. zinziberis boni albi pulueri zati pulueri zatiōe vltima sicut alcohol partes.iii. aque infusionis zuccari quantu3 sufficit. Distemperatur zuccarū cum aqua et melle: et coquatur usq; dum sufficit. Deinde proiiciatur super illud puluis zinzibe/ris et agitetur et incorporetur cum eo & administretur.

Bautie condite ualent ſicut ſecacul: & eius modus eſt ſi cut ſecacul.

Acorus Conditus ualet egritudinibus cerebri: & neruorum et eius modus eſt ſicut ſecacul conditum. Additur tamen ad omnem partem eius ſecacul boni: partes.ii.

Zuccharum roſatū ſtomachū & cor cōfortat: et omnia uiſcera: & confert ad mollificationē eorū: et eius modus eſt. ℞. foliorum roſarum albarum: aut rubearum quantitatem quam uolueris: & expandantur tabulas in vmbra: uſq; dum ſuperfluū humiditatis ipſarum reſoluatur & ſint roſe habentes medietatem inter cōplexionem & acerbitatē et tetantur in vaſe lapideo. Deinde proiiciatur ſuper eas zuccbari tabarzet triplum ponderis earū & reponantur in vaſe uitreato & obturetur os eius cum pergameno & apponatur ſoli menſibus tribus omni die ſepe agitando illud. Deinde remoueatur a ſole & ſeruetur. et quidam faciunt illud cū roſis non habentibus aliquid de complexione & inuenitur magis ſtipticum: et ſunt qui non terunt roſas: ſed incidunt cum forficibus et fricant manibus fricatione ultima roſas & zuccharum: deinde exponunt ſoli.

Zuccharum uiolatum inflammationem colere & ſitim extinguit: ventrem lubricat. & eius modus eſt ſicut zuccharum roſatum. Indigent tamen uiole expanſione longiori: & expone in ſole.

Zuccharum bugloſſatum confortat cor maniacis & melancolicis confert: & ſincopim et tremorē cordis aufert: & modus eius eſt ſicut zuccharum uiolatum.

Zuccharum alchilil ſtomachum cerebrū & cor confortat. Ventoſitates fugat: & eius operatio eſt ſicut zuccarum roſatum.

Mel roſatum ſic fit. ℞. foliorum roſarum preparatorum ſicut diximus ſuperius & ſint eius partes.ii. mellis boni partes.vi. Coquatur cum facilitate ſicut oportet: & ſunt q ponunt mellis & ſucci roſarum partes equales: et non ponunt aliquid ex foliis omnino: & ſunt qui ponunt foliorum partem.i.& ß. ſucci partem.i.& ß. mellis partes.ii.

Mlei

MEl uero uiolatum eodem modo fit ſicut roſatum: et ſi militer bugloſſatum & mel alchilil. Sed in melle alchi lil ſunt qui ponunt ſpecies aleſangine note.

¶ Diſtinctio de ſpeciebus lohoc.

Vinta diſtinctio eſt de ſpeciebus lohoc de quibus ſunt alique que fiunt ex delectabi/ libus: & quedam que fiunt ex horribilibus de quibus per ordinem tractabimus & ſcri bimus in hac parte ex eis tantum famoſio ra. In particularibus et enim ſcribemus nõ famoſa: ſed ualde vtilia: ſi deus uoluerit.

LOch de pino conferens ad tuſſim antiquã et ad aſma & ſputi uiſcoſitatem & conſtrictionem anhelitus. ℞. grano ruꝫ pini. ʒ. xxx. amigdalarũ dulcium auellanarum aſſatarũ dragaganti: gummi arabici liquiritie & ſucci eius amilli ca/ pillorũ ueneris: radicũ lilii celeſtis. añ. ʒ. iiii. carniũ dactilo/ ruꝫ: cheyrõ. ʒ. xxxv. amidgalarũ amararũ. ʒ. iii. mellis paſſu/ larum: zucchari tabarzet et butyri recẽtis. añ. ʒ. iiii. mellis ta barzet quantũ ſufficit. Sumatur ex eo quaſi lambendo. ℥. i.

LOch de papauere & eſt dyapapauer conferens ad tuſſiꝫ calidam & pectoris aſperitatem: et cuius ſputum eſt te/ nue: & indiget maturatione et ingroſſatiõe. Et confert ad fe/ brem calidã & dolorẽ pectoris et pleureſim. Cuius hec eſt ꝑ mixtio. ℞. papaueris albi. ʒ. xxv. amigdalarũ dulciũ excorti catarũ: granorũ pini gummi arabici dragagãti: ſucci liqritie añ. ʒ. x. amili. ʒ. iiii. ſeminis portulace: ſeminis lactuce: ſemi/ nis citoniorũ. añ. ʒ. iiii. croci. ʒ. i. penidiorũ alborũ. ℥. iiii. ſy rupi de papauere quantũ ſufficit. Et ſit ꝓprie ſyrupus ex ca pitibus papaueris albi & nigri et ſemine lactuce et violis.

MOdus cõfectionis de iacur ſm intentionẽ Galie. et eſt diacodion purum conferẽs eis qbus ex capite ad pe/ ctus et ad pulmonẽ ſubtiles catarri defluũt: et ſunt cauſa tuſ ſis et inſomnietatis. ℞. x. papauera in qbus ſit mediocritas in ter puitarẽ & magnitudinẽ et humiditatẽ et exiccationeꝫ & ꝓiciatur ſup ea aque ſextariuꝫ vnum & ſit aqua pluuialis. Et ſi ſint humida plusq̃ ſicca dimittantur die ac nocte. & ſi

sint ficciora dimittantur plus. Tunc coque ea usq; duz discocta sint: & aque due partes sint consumpte. Tunc uero cola succuz eius & restat post illud duplex consideratio. Quoniã si catarrus subtilis fuerit: & timetur fluxus eius ad pectus & pulmonem et canam et timetur uigilie: oportet tũc ut misceatur ex rob q̃titas que sit medietas aque & coquatur super ignem in quo non sit flamma neq; fumus: sed super prunas tm̃. Et non conuenit in hac intentione mel qm̃ mel est ex habentibus acumen: quare est subtiliatiuum et est preter hoc qd' diximus. Et qm̃ est materia subtilis valde & mel est ex subtiliantibus. Cum autem plenitudo continetur in torace & pulmone et uelis medicamẽ fieri abstersiuum tunc mel cõueniẽtius est qm̃ dormire facit et materias que sunt in pectore ad expellendum habilitat. Et quandoque fit medicamen ex utriusq; quando cadunt in occupatione duplicis intentionis. Et est dosis eius.ʒ.i. & plus et minus ꝭm quod exigit dispositio: & oportet ut teneat eam patiens in ore suo & traiiciatur idem modicum quod dissoluitur ex ea in saliua. Si autem uelis vt sit retentiuum nature & eruptionis sanguinis a locis que sunt super dyaphragma & ab aliis locis manationis et a ptibus uiscerum. Tunc ad unã quãq; lib. ipsius piiciatur accatie rubee: beufistidos croci myrrhe balaustie. ana.ʒ.i.& ramic.ʒ.iiii et administretur: et sunt qui ponũt in deiacur puro loco mellis penidias. Et sunt qui ponunt zuccarum. Et quandoq; exigit dispositio egritudinis que est multe caliditatis & acuitatis ut fiat medicamen ex papauere nigro & sint eius capita usq;.l. Et quandoq; ex albo aut nigro & loco mellis ponitur zuccarum aut penidie.

Modus confectionis de moris & est dyamoron conueniens ad apostemata gutturis & vuee et ad omnia genera prefocationum. ℞. expressionis mororum dulcium que currunt secundum semitam ficus & mororum de seni: ana.lib.i.&.ß. rob et mellis: ana.lib.i. coquantur cum facilitate vsq; ad mellis spissitudinem & reconde et sunt qui faciunt medicamen illud simplex & sunt qui addunt & proprie quando maior uocat necessitas aluminis myrrhe croci succe

agreste:

agreste: ana. partes equales.

MOdus confectionis de succis nucum: & uocatur grece dyacaridion conferens eis quibus a capite ad pectus catarrus acutus & subtilis defluit et ad canna3 pulmonis: et est causa apatum & prefocationum et mortis et est ad hoc medicamen sublime. Et eius modus est. Accipe succi exteriorum corticum nucum in diebus canicularibus. lib. iiii. Decoque ipsu3 bullitiõe una. Deinde adde ei mellis lib. ii. et decoque donec impinguetur & fiat sicut mel. & post illud nobis occurrent intentiones. iiii. Nam pro pueris & mulieribus & humidis natura sufficit medicamen sic factum. Et quando morbus est in principio aliquid de stipticitate habẽtibus misceri oportet sicut sunt rose & balaustie: et quando in statu est egritudo crocus & myrrha miscenda sunt. In declinatiõe uero baurach: & sal armoniacus & similia. est enim medicamen sublime & expertum.

LOch de squilla est medicamen iuuamenti magni eis quibus materia grossa et viscosa: et difficilis maturationis exuberat in membris anhelitus reddens ea3 facilẽ ad expellendu3 & confert difficultati anhelitus et dolori pectoris et laterum. ℞. succi squille mellis dispumati partes cõuenientes decoquantur in substantia loch: et accipiatur sic lambendo.

LOch alfescera ualet sicut loch de squilla & eius modus est sicut in illo: & est medicamen expertum. Loch sanu3 & expertum et est ex inuentione nostra conferens ad tussim et ad raucedinem uocis que est propter frigiditate3 et flegma grossum quod continetur in pectore & pulmone. Accipe cynamomi ysopi sicce liquiritie: ana. ℥. ß. iuiube sebesten: añ. numero. xxx. passularum enucleatarum ficuu3 siccarũ et dactilorũ pinguiũ. añ. ℥. ii. fenugreci. ʒ. v. capillorũ ueneris manipulũ. i. anisi feniculi yreos calamenti semĩs lini. ana. ʒ. iiii. hec oĩa coquantur in lib. iiii. aque usq3 dũ remaneant li. ii. et ꝓiiciantur sup ea penidiarũ lib. ii. et coquantur et ĩpinguẽtur usq3 ad spissitudinẽ mellis. Deinde ꝓiiciantur sup eũ pinearũ mũdatarũ. ʒ. v. amigdalarũ mundatarũ: liqritie dragaganti: gummi arabici amili. ana. ʒ. iii. yreos. ʒ. ii. Misceantur oĩa

& agitentur

& agitentur usq; dum medicamen maceretur et albū fiat dosis eius est.a.ʒ.v.usq; ad.x.et sumatnr lambendo.

Loch ad caliditatem & asperitatem pectoris et ad tussim calidam. Accipe radicis liquiritie.ʒ.xv. chesmes pinguium.℥.ii.sebesten iuiube.ana.ʒ.xv.decoquantur cum facilitate cum.iiii.lib.aque usq; ad lib.i. & proiiciatur super ipsum cassiefistule.℥.i.Deinde colentur a scofis et proiiciantur super illud rob.℥.iiii.penidiarum.lib.ß.Deinde coquantur donec impinguentur.Deinde misceantur cum eis farine fabarū ℥.ii.& lambatur ex eo.

Loch aliud nostrum inuentione hac. accipe seminis papaueris.ʒ.x.radicis liquiritie.ʒ.vii.sebesten.xx.psilii granatorum citoniorum.ana.ʒ.v. coquantur cum tribus libris aque usq; ad.i.&.ß.et colentur et proiiciantur sup illud rob. & penidiarum ana.℥.iiii.et iterum coquantur donec impinguentur. Deinde misceantur cum eis dragaganti & gummi. ana.ʒ.v.papaueris albi & trium granorum: ana.ʒ.ii.

Loch bonum conferens ethicis & consumptis et ptisicis maxime & expellit saniem de pectore et mundificat pectus & pulmonem et tussim lenit.℞.papaueris albi spodii seminis lini torrefacti croci amigdalarum dulcium.ana.ʒ.iii. amili dragaganti gummi seminū citoniorum: seminis citrulli ana.ʒ.vi.granorum nasturcii coctorum amigdalaruʒ amararum fabarum.ana.ʒ.i.&.ß.penidiarum.ʒ.lx.dissoluantur penidie in aqua fontium et coquantur et conficiantur cum eis ceterea.Dosis a.ʒ.ii.cum aqua mellis.

Loch ad asma bonum et contritionem anhelitus et ad tussim antiquam: & subtiliat humorem grossum. Accipe squille assate.ʒ.iiii.radicis lilii celestis.ʒ.ii.ysopi prassii.ana. ʒ.i.myrrhe croci: ana.ʒ.ß.confice cum melle.

Loch de amigdalis conferens ad tussim et uehementiam siccitatis pectoris et pulmonis.℞.amigdalarum dulciuʒ & amararum. seminis lini torrefacti: granorum uini:anisi: dragaganti:gummi arabici succi liquiricie et radicis eius.anā ʒ.i.&.ß.zuccari penidiarum: ana.ʒ.iii.Confice cum melle et succo feniculi bullitorum q̄titate sufficienti.

¶ Distinctio sexta de syrupis et robub.

Yruporum alii sunt simplices sicut species iuleb.aliqui extense compositionis propter arduitatem & multitudinez bñficiorũ ipsorũ: & sunt qui sunt ex speciebus secaniabin. Et sunt qui condiuntur cum speciebus. Robub. aũt species ex succis fiunt tm̃ de opatione nihil aliud meretibus nisi inspissationẽ solam.

Modus operationis iuleb.conferens adustioni febriũ et vehementi sitis et inflãmationi stomachi et pectoris. ℞.aque infusioni rosarum lib.v.zuccari lib.iiii. Coquantur cum facilitate & administrentur cum aqua frigida.

Modus iuleb violati ad febrem & inflammationem et asperitatem pectoris: & tussim et pleuresim. Et eius operatio est sicut iuleb rosati.

Operatio infusionis rosarum & uiolarum. Accipe folioruz rosaruz & uiolarũ recentiũ lib.vi.ponantur in uase uitreato terreo stricti orificii et fundatur sup eas aque calide lib.xv.et stringatur orificiũ uasis & dimittatur per horas viii. tũc denuo colentur & in uase iterũ tantũdez foliorum rosarũ recentium aut uiolarũ mittatur:et denuo eadẽ aqua calefacta super ea mittantur et stringatur orificũ similiter p viii.horas.et deinde coletur & si conseruare volueris ponatur in uase vitreato stricti orificii et distilletur oleum in orificio eius & stringatur caput eius et exponatur soli diebus.xl. & dicitur istud mucharus rosarum uel uiolarum.

Iuleb aliud rosarum. Accipe aque rosarum lib. iii.zuccari.lib.ii.fiat ut supra.

Iuleb de succo uiolarum. Accipe succe violarũ lib.iii.zuccari lib.ii. fiat ut supra.Et simili modo põt fieri de succo rosarum & est laxatiuum.

Iuleb iuiubinum valet ad asperitatem pectoris ad tussim & ingrossat sputum subtile & facit facilem eius expulsionem & confert raucedini & pleuresi. Accipe iuiubarum magnarum et pinguium numero. c. et decoque in lib.iiii.aque usq; dum remaneant lib.ii. & cũ lib.i. zuccari fiat syrupus.

SYrupus dynari: & eius interpretatio eſt ſyrupus de bizãtiis faciens ad febres oppilationũ: & febres colericas & flegmaticas quarũ difficilis eſt eradicatio: & ad icterttiã. Accipe ſucci endiuie: ſucci apii: añ. lib. ii. ſucci lupuli: ſucci boraginis: aut bugloſſe domeſtice: aut ſiluestris. añ. lib. i. Bulliant bullitione una: & diſpumentur et depurẽtur. Accipe eius clarificati. lib. iiii. zucchari tabarzet. lib. ii. & ß. et coquantur cũ facilitate donec fiat ſyrupus: et qñq; ad oẽm parteȝ ſucci depurati: ponitur aceti boni albi et clari pars. ß. et qñq; bulliũt in ſuccis foliorum roſarum. ℥. ii. liquiritie. ℥. ß. ſpice. ʒ. ii. aniſi feniculi: ſeminis apii: añ. ʒ. iii. & eſt mirabilis.

SErmo in ſyrupo acetoſo. Iam magnificata eſt inter uerificatores uirtus ſyrupi acetoſi et excellentia eius: et in cõmunitate et poſſe ipſiꝰ in materias calidas et frigidas: & ſubtiles: & groſſas: & uiſcoſas ſiue adherentes: & ſi quidẽ oportet uirtus infrigidationis eius cito tollitur non ſublata uirtute penetrationis ipſius: & hoc quidẽ Galie. teſtatus eſt: quoniã eius potentia cõis eſt ad oẽs materias: et uidetur ꝙ non ad coleram nigrã propter ſimilitudinem et cõitatem complexionum: et nos quidem dicimus ꝙ facit penetrare medicinas in partes in quas forte non penetrarent: & facit eas acquirere diuiſiuas ſectiones duri & difficilis et modus operatiõis eius eſt. Accipe zucchari boni albi partes. v. & funde ſuper illud in uaſe lapideo aque fontium dulcis et clare partes. iiii. & decoquatur ſemper abiiciendo ſpumã eius: & ſit ignis in quo coquitur prunarum aut tenuis flãme ſine fumo: et decoque hoc modo donec clarificetur et diminuta ſit aqua ſicut medietas eius. Deinde funde ſuper ipſum aceti uini albi clari partes. ii. in leui: et in forti partes. iiii. Et in mediocri partes. iii. et da ei poſt illud perfectionem in coctura: et ſit doſis eius ab. ℥. una vſq; ad. iii. cum aqua frigida.

MOdus ſyrupi acetoſi cum radicibus cuius operatio eſt ad coleram groſſam difficilẽ: & ad flegma. Incidit eniȝ et abſtergit: & aperit oppilationes que ſunt in epate: & ſplene & in renibus. Accipe aque fontiuȝ clare libras. x. & proiice ſuper ipſam radicis feniculi: apii: endiuie. añ. ℥. iii. aniſi ſe

minis

minis feniculi: apii: añ. ʒ. viii. seminis endiuie. ℥. ß. Coquatur cum facilitate usqꝫ dum ueniat ad lib. v. Tunc proiice super ipsam zucchari boni lib. iii. et clarificetur sicut prius. Deinde super ipsum aceti boni quantitatem sufficientē iuxta modum superioris doctrine: et da ubi oportet.

MOdus syrupi acetosi de succis herbarū. ℞. syrupi dinari ptes tres et funde sup ipm aceti boni partem unam.

MOdus syrupi acetosi de succis fructuū sedantis incēsiones febrium & colere rubee: & sitim: & inflāmationeꝫ stomachi cordis: & epatis. Accipe succi granatoruꝫ muzorū & acetosoruꝫ: añ. partes tres. Coquatur cū facilitate usqꝫ dū diminuta sit eius ps tertia: et dimittatur p duos dies vsqꝫ dū clarescat. & accipe eius partes. ii. et iuleb partes tres uel plus vel minus: & perfice coctionē in eo.

MOdus syrupi acetosi de succis & aquis fructuū et stringit uomitū: et fluxum colericū. et confortat stomachū calidum & abscindit uomitū pgnantium. Accipe succi citoniorum et malorū & pirorū et granatorū muzorū: et zarur: añ. partes equales. Aque decoctionis sumach et berberoruꝫ ana. partem. i. &. ß. zucchari partes. iii. fiat ut supra.

MOdus syrupi acetosi de citoniis ualet ad vomituꝫ et solutionem nature: et ad sitim et stomachum confortat. Accipe succi citoniorum acetosorum et eius proprie qui depuratus est. et factus clarus partes. xx. aceti boni parteꝫ. i. & ß. zucchari boni partes. ii.

MOdus syrupi acetosi de pomis cōfortat stōm: et cor. & sedat sitim: et eius modus ē sicut syrupus de citoniis.

MOdus syrupi acetosi de prunis: et ē syrupus extinguēs inflāmationes oēs: et confert ad sincopin: et pulsuꝫ cordis: & febres inflāmatiuas et sitim uehementē: et sedat ebrietatem: et uertiginē: et uomitum: et est expertuꝫ. Accipe aque prunorū acetosorum. et aque tamarindorū: et succi granatorum acetosorum. añ. lib. i. aque acetositatis citri lib. ß. Coquātur cū facilitate: & cum lib. i. zucchari fiat syrupus: & da cū aqua frigida uel aqua niuis. Et qñqꝫ non ponitur in eo zuccarum. et fit sicut bonum et expertum.

Modus

MOdus syrupi acetosi de pomis descriptione nostra conferens febribus colericis: & multi acuminis: et ꝓprie que accidit iuuenibus in estate estiua. Et confert sitim vehementem: & estuosam: et stomachi et epatis inflammationem ℞. succi malorum acetosorum: succi uuarum agrestium: succi granatorum acetosorum: ana. li. i. aque rosate: aque infusionis tamarindorum: & prunorum. ana. lib. i. & . ß. succi endiuie cocti & dispumati et aceti: ana. lib. ii. zucchari lib. viii. & sunt qui concidunt cum. ʒ ii. camphore. Et da cum aqua melonum hyemalium vel cum aqua frigida.

SYrupus alius acetosus de pomis ualet ut supra. Accipe succi pomorum acetosorum lib. i. succi acetositatis citri. lib. ß. iulep boni lib. ii. Da cum aqua niuis: & quandoq; submergitur seta tincta ex chesmes in succis: et tūc fit nobilior ad causas cordis.

MOdus syrupi acetosi alterniebin: confert febribus sincopalibus calidis: & siti vehemēti: et tussi sicce: et epatis: & stomachi inflationi. Reccipe alterniabin. ℥. iii. Pōe in vase lapideo & infunde super ipsum succi endiuie cocti & depurati lib. i. bulliant ebullitione. i. deinde frica manibus et cola. deinde accipe aque rosate: succi granatorum muzoruʒ: ana. lib. i. succi vuarum agrestiuʒ: aque acetositatis citri: ana lib. ß. zucchari. lib. iii. da ut supra.

MOdus syrupi acetosi solutione educens coleram: & extinguit inflammationem eius. Re. prunorum siccoruʒ sebesten. ana numero. c. tamarindorum lib. ß. mirabolanorum citrinorum. ℥. iiii. succi rosarum recentium. ℥. iii. māne: cassie: ana. ℥. iii. & . ß. zucchari lib. iiii. Fiat ex eis syrupus: & post hoc funde sup illud aceti. li. ii. succi granatorum acetosorum. lib. i. & . ß. decoque cum facilitate. Deinde accipe scamonee bone. ʒ. vi. tere: & liga in panno subtili & proiice in syrupo: & decoque semper fricando pannum usq; dum perficiatur eius decoctio.

SYrupus conferens catarris calidis & corize et pleuresi et tussi. Re. iuiube: et sebestem. ana c. violarum: manne. aā ℥. i. liquiritie: florum buglosse. ana. ʒ. xii. seminis malue citoniorum

niorum.ana.ʒ.vi.zucchari lib.ii. & succi mali granati dulcis.lib.i.Fiat syrupus.

SYrupus de cannis conferens ad tussim & pleuresim et sedat sitim. Re.succi granatorum dulcium lib.ii.aque malorum de seni:& aque cannarum zucchari: aut penidiorum lib.i ß. Fiat syrupus.

SYrupus de portulaca extinguens inflammationes febriū & sitim.et confortat stomachum et epar super calefactū Re.succi endiuie cocti & deputati.lib.iiii.seminis portulace ℥.xii.terantur semina & fundantur super ea succus et dimittatur in vase lapideo per diem & noctem. et coquatur cuȝ facilitate vsq; ad medium & addas zucchari lib. ii. fiat syrupus.Et quandoq; additur aceti.lib.i.aut succi malorum granatorum acetosorum lib.i.& ß.

SYrupus de uiolis confert tussi calide & pleuresi.Re.uiolarum.℥.ii.seminū citonioruȝ:seminū malue anā.ʒ.viii. iuiube:sebesten.ana.xx. & coque cuȝ lib.vi.aque cucurbite usq; ad tertiam partem zucchari lib.i.ß.fiat syrupus.

SYrupus de iuiubis conferens ad raucedinē uocis:et tussiȝ et pleuresim. Accipe iuiubarū li.x. uiolarū: seminis malue:anā.ʒ.v.capillorū ueneris.℥.i.seminis citoniorum: papaueris:melonis lactuce:dragaganti:ana.ʒ.iii. liquiritie ordei mundi:ana.ʒ. viii.decoque in lib.iiii. aque fontium: et cum lib.ii.zuccari fiat syrupus.

SYrupus de papauere conferens ad tussim siccaȝ: & ptisiȝ & cattarrum faciens ad somnum. Re.papaueris albi: et rubei:ana.ʒ.l.capillorum ueneris.ʒ.xv.liquiritie.ʒ.v.iuiube xxx.seminis lactuce.ʒ.xl.seminis malue: seminis citoniorū ana.ʒ.vi.coquantur in lib.iiii.aque vsq; ad duas:& cum zuccari & penidiarum:ana.℥.viii.Fiat syrupus.

IAm qdem locuti sumus de syrupis cōpositis & de his ꝓprie qui sedant inflāmationes.de syrupis uero compositis morbos frigiditatis curātibus erit sermo noster.Et primo de speciebus secaniabin. Prius tn̄ loquemur de qua mellis.

SErmo in qua mellis. Posuerunt antiqui diuersitatem in aqua mellis qui locuti sunt de ipsa:& ascripserunt ei iu-

uamenta plurima que sunt in ea quia sitim sedat: & ualet ad egritudines frigidas: & ꝓprie que sunt in cerebro et neruis. Et confert ad tussim humidam: & mundificat pectus a sanie & humore grosso: et confert uiis urine: & nō permittit in eis lapidem generari: mundificat per urinam: et confert colice: & lauat et abstergit uiscera et soluit: & mundificat uentrem a fecibus. Bibitur loco uini in egritudinibus neruorū: & iun cturarum et est potus bonus. ¶ Inter diuersitates autem ope rationis eius ponimus modos duos. ¶ Et primus est ut acci piatur mellis boni et mundi: et proprie cuius est color habēs mediocritatem: & proprie sicut color palee: et quod est inter tenue & spissum & quod est boni odoris: et quod est modi ce acuitatis: & quod non est antiquum: & sit eius pars una et pone ipsum in uase lapideo: aut uitreato: & funde super ip sum aque fontis dulcis et clare partes. viii. et coque ipsuȝ cū facilitate: & auferatur spuma eius: & non dimittatur sup ip sum multiplicari: immo ꝙ cito apparet auferatur. ¶ Deinde coletur colatorio denso de panno: & si bibitur recens opor tet ut fiat multe aquositatis: & sic bibitur impermixta sicut ē & hoc ideo ꝓpterea: qm̄ que ex ea grossa est non penetrat in uias remotas: & conuertitur ꝓpter pluritateȝ sue dulcedinis in coleram: & addit ad sitim. Si aūt bibatur antiqua oportet ut fiat pinguior: sicut iuleb: & bibenda est pmixta permixtio ne ut fiat pinguior sicut iuleb: & bibenda est permixta per mixtione multa decenti ut sit magis aquosa et insipida: & sci to quoniam ars cocture acquirit ei proprietates aliquas: & il lud est quia parum cocta facit inflāmationem: & minus nu trit et magis laxat. ¶ Multa aūt coctio inflāmationem resol uit: & digerit magis facit eā esse nutribilem et laxare minus. Et sunt ex hominibus qui aromatizant illam cum speciebus alefangine. sicut zinziber. crocus cinamomū macis: & simili bus. ¶ Secundus modus operationis eius est. ℞. mellis partē unam: aque fontiū clare ptes. viii. & distēperetur cum eis pa rum fenugreci: & proprie ad omnes. c. lib. aque & mellis sint eius. ℥. iii. & includitur in uase ligneo sicut ponitur mustum: ita ꝙ remaneat ex uase uacuū sicut mēsura triū digitoruȝ &

illud

illud ideo qa patitur de ebullitione sicut mustũ· Deinde post ebullitionẽ eius stringatur orificiuꝫ uasis: sicut stringitur uas uini et bibatur post mẽses.iii.si aũt aromatizare uolueris po nantur in uase species alefangine ligate in panno.

SErmo in secaniabin puto illud quod nos intelligimus est illud cuius materia sunt tres res.s.mel acetum & aqua: et aqua propter tria ponitur. Et primũ quidez: quia de coctura patitur plus: quare quod est cã inflationis resoluitur. Scđm qm̃ habilius et frequentius tollitur eius spuma. Tertiuꝫ quia uirtute aquositatis citius currere facit uirtutem medicine. Et mel quidẽ aduersatur flegmati et est in melle & aceto uirtus resultans ex ꝑmixtione horum que non est in altero ipsoruꝫ tantum: & non est possibile ei qui experitur ut discordet ali/ qñ quin sigillatiõem uirtutis ab utrisqꝫ accipiat.ꝙ est qm̃ me retur ꝑmixtio eius ut fiat consecutio iuuamentorũ multorũ propriorum qui sunt in corpore toto: & ad materias q̃ sunt in iũcturis proprie: qm̃ resoluit eas et diuidit et subtiliat hu/ morem grossum qui est in stomacho et epate et est efficax in materias febriũ longi tẽporis. Diuidit em̃ et maturat eas & est modus eius ut accipiatur mellis boni partes.ii.aceti boni partẽ vnam aque fontium clare & dulcis partes.iiii.& qñqꝫ exigit dispositio. vt addatur ad quãtitatem aceti sicut te scire fecimus in capitulo de syrupo acetoso: & operatio eius ẽ ut accipiatur mel et aqua & abiiciatur spuma eius: deinde fun/ datur super illud acetum et decoquatur et nõ dimittatur ele/ uari & excrescere super ipsum spuma eius. immo auferatur omni hora et clarescat & cum coctum fuerit reconde: & est dosis eius ab.℥.i.usqꝫ ad tres.

MOdus secaniabin de radicibus cõferens ad febres anti quas et diuidit et abstergit colerá grossam & flegma & aperit oppilationes oẽs & ꝓprie stomachi & epatis & sple/ nis & ꝓuocat vrinã cuius ꝑmixtio: accipe corticum radicis apii.feniculi.añ.℥.ii.seminis: anisi: apii: feniculi.añ.℥.i.Mũ/ dẽtur cortices & conterantur & proiiciantur sup eas in uase lapideo aceti boni antiq & albi li.x.aque li.xx.& dimittaꝰ ꝑ diẽ & noctẽ.Deĩde coquaꝰ donec eius tertia cõsumaꝰ.Postea

coletur & proiiciatur ſuper ipſuꝫ mel ꝙ ſit medietas eius & coquatur cum facilitate ſicut ſuperius dixi.

MOdus ſecaniabin ſolutione educens flegma. Accipe ſecaniabin ex radicibus facti quantitatem circiter lib.ii. et ſuſpende in ipſo quando coquitur medullaꝫ cartami ligatam in panno raro ſubtili & frica omni hora donec perficiatur decoctio: et quandoqꝫ ponũtur in eo turbith & zinziber in panno ſubtili ligata et ſuſpenſa.

MOdus ſecaniabin ſolutione educens melancoliã. ℞. thimi: calamenti: agarici: bugloſſe domeſtice et ſilueſtris liquiritie. añ. ℥. i. polipodii. ℥. iii. camedreõ: camepitheos: sticados: bedegar: añ. ʒ. v. paſſularum enucleatarum lib. ß. Fundantur ſuper ea aceti boni albi ſucci bugloſſe: añ. lib. ii. & ß. & aque lib. ii. et dimittantur per diem et noctem. Deinde coquatur cum facilitate uſqꝫ ad medietatem. Tũc coletur et cũ mellis lib. iii. fiat ſecaniabin et in decoctione ipſius ponatur in panno epithymi. ℥. i. ellebori nigri aur̃. iii. et ſuſpẽdatur in eo: & fricetur & fiat ſicut diximus.

MOdus ſecaniabin de cheiſim contra flegma groſſum & viſcoſum et putridũ oppilatiões apiens epatis & splenis et urinam prouocans. Accipe radicum feniculi: apii: petroſilini: calamenti: dauci. añ. ℥. i. zinziberis ſeminis aniſi: feniculi: cheiſim: apii eupatorii: aſſari: abſinthii carui. añ. ℥. ß. gariofili: galange: añ. ʒ. iii. ſpice. ʒ. ii. Coque in aceti li. x. uſqꝫ ad medium: et cũ lib. v. mellis fiat ſecaniabin.

MOdus ſecaniabin de calamẽto cõfert ad febres diuturnas et duriciem uiſcerũ et ſplenis: et ad frigiditatẽ epatis et ſtomachi et incidit et abſtergit materias groſſas & putridas. ℞. radicũ apii feniculi: endiuie. añ. ℥. i. ſquinanti. ʒ. ii. ſeminis apii. feniculi et aniſi. ana. ʒ. vi. ſpice: aſſari: maſticis: caſſie: calamẽti agreſtis: et domeſtici: dauci: et petroſilini. añ. ʒ. iiii. gariofilorũ: cheiſim zinziberis: galange: añ. ʒ. ii. in lib. viii. aceti: et in lib vi. aque bulliant uſqꝫ dũ remaneat tertiã. & adde mellis diſpumati. lib. v. et da. ℥. i. uel duas.

SYrupus acetoſus diarodon ualens ad febres cõpoſitas & ad eas in qbus corrumpitur forma: et aperit oppilatiões

ſplenis

splenis et epatis.℞.succi endiuie. apii: anisi:ana.lib.ii.&.ß. radicum feniculi apii:endiuie.añ.℥.ii rosarum.℥.i.liquiritie ℥.ß.spice.ʒ.ii.et.ß.anisi.feniculi:seminis apii.añ.ʒ.vii. ꝓiice sup ea aque dulcis.lib.vi.et decoque vsq; ad consumptionez ii.partiuz cũ.iii.li.zuccari.&.ii.aceti:fiat syrupus.Dosis eius est ab.℥.i.vsq; ad.℥.iii.

SYrupus acetosus de succis herbarũ cũ aromatibus.Oppilationẽ aperit et morbos oppilationum curat et ualet ad febres ꝑmixtas.Accipe succi feniculi endiuie:apii:lupuli cocti & dispumati.añ.lib.ii.succi buglosse.lib.ii.&.ß.rosarum.℥.i.spice.℥.iii.liqritie.ʒ.viii.semis anisi: feniculi apii raued eupatorii:absinthii: cuscute:añ.ʒ.v.zuccari.lib.ii.&.ß.aceti lib.ii.conditas cũ gallie aromatice.

SYrupus de menta stomachum frigidum cõfortat nauseã vomitum:fluxũ uentris et singultum sedat. Accipe succi mente lib.i.succi granatorum dulcium et acetosorum q iam cocti sunt ad medietatem lib.ii.mellis uel zucchari lib.i.coquatnr & ministretur.

SYrupus de menta inuentione nostra: et est execellentior priore.Accipe succi citoniorũ muzorũ: et dulcium succi granatorum acetosorũ:et dulcium et muzorũ.añ.lib.i.&.ß. proiiciatur super eos mente sicce lib.i.&.ß.foliorũ rosarum ℥.ii.dimittatur p diem et noctẽ.Deinde coquatur cum facilitate usq; ad medium:et cum mellis uel zuccari.lib.ii.fiat syrupus et aromatizetur cum gallia.

SYrupus de absinthio conferens ad casum appetitus & debilitatem stomachi et mollificationem uiscaruz et debilitatem epatis et dolorem.℞. absinthii romani.lib.ß. folioruz rosarum.℥.ii.spice.ʒ.iii. uini albi antiqui boni et odoriferi. succi citoniorum.añ.lib.ii.&.ß. Et dimittatur per diez et noctem in uase lapideo. Deinde coquatur cum facilitate usqz ad medietatẽ & cũ mellis.li.ii.Fiat syrupꝰ exptus et nobilis.

SYrupus de absinthio alius expertus. Accipe absinthii romani.ʒ.c.decoquatur in aque lib.iii.usq; ad tertiam ptez Deinde fricetur manibus & coletur cum mellis & uini:ana lib.i.fiat syrupus.

SYrupus de fumoterre maior stomachum & epar cōfor/tat: oppilationem aperit: et morbos cutis curat & ꝓprie quorum materia sunt humores salsi aut adusti: sicut est sca/bies: impetigo: serpigo & lepra. Accipe mirabolanoruꝫ citri norum chebuloruꝫ. ana. ʒ. xx. florum boraginis uel buglosse violarum uel absinthii cuscute. an̄. ℥. i. liquiritie rosarū. ℥. ß. epithymi polipodii. ana. ʒ. vii. prunorum numero. c. passula/rum enucleatarum lib. ß tamarindorum: cassiefistule. an̄. ℥. ii. Hec omnia bulliant in aqua lib. x. usqꝫ dum deueniat ad lib. ʒ. & cum succi fumiterre cocti depurati et zucchari. an̄. lib. iii. Fiat syrupus.

SYrupus de fumoterre minor descriptione cognita cōfert colere aduste: & scabie et pruritui pustulis: et egritudi/nibus flegmatis salsi & epatis: oppilationē aperit: et confert icteritie citrine: & colorem efficit bonū. ℞. mirabolanorum citrinorum. ℥. ii. violarum cuscute absinthii ana. ℥. i. coquan tur cum libris. vii. aque usqꝫ ad tertiam partem. & accipe suc ci fumiterre cocti & dispumati. lib. ii. zuccari. lib. ii. da. ℥. i. uel. ii. Et quidaꝫ suspēdunt in eo dum coquitur scamonee. ℥. ß. ligate in panno raro.

SYrupus liquiritie confert tussi antique & mundificat pe/ctus & pulmonem. ℞. liquiritie. ℥. ii. capillorū ueneris. ℥. i. ysopi sicce. ℥. ß. Proiice super illud aque lib. iiii. & dimitta/tur die ac nocte. Deinde coquātur vsqꝫ ad mediam partem. Deinde proiice super illud mellis et zuccahari et penidiarū ana. ℥. viii. aque rosate. ℥. vi. Fiat syrupus & administretur.

SYrupus de ysopo confert asmati & tussi et dolori pecto/ris & laterū. ℞. ysopi sicce radicū apii feniculi: liquiritie ana. ʒ. x. ordei mundi. ℥. ß. seminis malue. dragagāti. seminis citoniorum. an̄. ʒ. iii. capilloruꝫ veneris. ʒ. vi. iuiube: sebestē. ana. numero. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. xii. ficuuꝫ sic carum & dactilorum pinguium. ana. numero. x. albarum pe nidiarum. lib. ii. & fiat syrupus.

SYrupus de prassio cōferens senibus & frigidis natura et egritudinibus que fiunt in pectoribus eorū et tussi anti/que et asmati a flegmate grosso e: putrido et ꝓprie eius cuius

difficilis

difficilis ē sepatio. Cuius pmixtio.℞.prassii.℥.ii. ysopi.capil li ueneris. ana.℥.vi.liquiritie.℥ i.calamēti.anisi radicū apii. feniculi.ana.ʒ.v. seminis malue.fenugreci.yreos.ana.ʒ.iii.se minis citoniorum.ana.ʒ.ii.passularuꝫ enucleatarum.℥.v.fi cus siccas pingues.xv.penidiarum.lib.ii.mellis boni dispu/ mati.lib.ii.

Syrupus de calamento confert spleneticis: & frigida ha/ bentibus uiscera & senibus et tussi antique et asmati .℞. calamenti domestici & siluestris.ana.℥.ii. cheisim dauci sq/ nanti.ana.ʒ.v.passularum enucleatarū lib.ß .& mellis.lib.ii.

Syrupus de calamento ualens ad singultu m& uomitum de colera rubea vel flegmate: & de humoribus grossis co lericis.℞.succi calamenti lib.iiii.succi malorum granatoruꝫ acetosorum cum pulpa sua interiori.lib.v.vini odoriferi.li. iiii.coque usqꝫ ad medietateꝫ.deinde dimitte per dies.ii.quo usqꝫ resideat.et cum lib.iiii. zucchari fiat syrupus et aromati zetur cum.ʒ.ii.gallie aromatice: & reponatur in uase uitrea to & stringatur orificiū eius:& dimittatur in sole p dies.xl.

Syrupus de thymo conferens egritudinibus pectoris & pulmonis frigidis & stomachi et epatis. et est medica/ men bonum & confert frigoribus que fiunt in hyme: et con fert frigidis complexione. Accipe extremitatum thymi.℥.ii. calamenti:mente sicce.ana.ʒ.v.anisi.feniculi.apii.dauci.ana ʒ.iiii.passularum enucleatarum.℥.iiii.&.ß. et cuꝫ mellis lib. ii.fiat syrupus:aromatizetur cum gallie.ʒ.ii.

Syrupus de eupatorio conferens febribus antiquis et pro prie eis quibus corrumpitur forma stomachi et epatis. Oppilationes apperit & confert frigiditati & mollificationi & uentositati in eis et dolori hypocondrioruꝫ et inceptioni hydropisis. Accipe radicum apii:feniculi : endiuie:ana.℥.ii. liquiritie.squinanti.cuscute.absinthii rosaruꝫ.ana.ʒ.vi.capil lorum ueneris.bedegar.sucaha.florum buglosse:aut radicuꝫ eius.anisi feniculi.eupatorii.ana.ʒ.v.raued.masticis.ana.ʒ. iii.spice assari.folii.ana.ʒ.ii.Coque in aqua lib. viii.vsqꝫ ad tertiam.& cum zuccari lib.iiii.Fiat syrupus cuꝫ succi apii et endiuie quantitate sufficienti.

SYrupus de epithimo colerã nigram & humores adustos cum uirtute expellens morbos ex eis factos curat & cõfert proprie eis qui parati sunt ad leprã & qui cancrũ patiũtur & vulnera fraudulenta & fistulas & scabiem et saphati. ℞.epithymi boni hortensis .ʒ.xx.mirabolanorũ citrinorum indorum.ana.ʒ.xv.cuscute fumitterre.ana.ʒ.x. thymi.calamenti buglosse emblici bellirici liquirit e polipodii agarici sticados: ana ʒ.vi.rosarũ seminis feniculi anisi.ana . ʒ .ii.& ß.prunornm numero.xx.passularũ enucleatarũ.ʒ.iiii.tamarindorũ ℥.ii.&.ß.zucchari lib.iii.rob.lib.ii . et fiat syrupus.

SYrupus de sticados exptus ad oẽs egritudines neruoruꝫ frigidas sicut est paralysis epilepsia spasmus tremor & tortura ℞.florum sticados.ʒ.xxx.hasce calamẽti origani.an̄ ʒ.x.anisi piretri:an̄.ʒ.vii.piperis longi.ʒ. iii.zinziberis .ʒ.ii. passularũ enucleatarum.℥.iiii.mellis lib.v. Condias cũ cynamomi calami aromatici spice croci zinziberis piperis nigri et longi an̄.ʒ.i.&.ß.liga in pãno raro & suspende in syrupo.Dosis eius est.℥.i.cũ aqua decoctionis spice & alchilil.

SErmo in mellicrato condito & sunt qui uocant mellicratum sirupum factum ex vino & melle et conditum vocãt quidam quod fit ex melle & vino et speciebus. Et sũt ex hominibus qui uocant vtrumqꝫ vtroqꝫ nomine. Et modi eoruꝫ sunt diuersi : & sunt ad iuuamenta multa sicut est frigiditas stomachi & epatis et mollities in eis. Iuuamentum em̄ potu ipsorum & conferunt uentositati hypocõdrioruꝫ & faciunt oris odorẽ bonũ & corpis colorẽ bonuꝫ:et modus eius ẽ. ℞. vini antiqui boni lib.x.mellis boni & dispumati.li.ii.Proiice super ea cynamomi boni & subtilis.ʒ.v.spice aromatice. ʒ.i.gariofiloruꝫ zinziberis ligni aloes macis ana.ʒ.iiii.heyl. ʒ.ii.croci.ʒ.i.&.ß. Tere trituratione grossa et coletur in colatorio grosso de panno & aromatizetur cum musci.ʒ iii.

MOdus conditi de citro:stomachum & cor et epar cõfortat & proprie debilẽ digestionẽ ꝑcurat & oris odorem efficit bonum. Accipe corticem citri uel foliorum eius. ℥ iiii.citoniorum.ʒ.ii.pomorũ odoriferoruꝫ nũero.iiii.diuidãtur in frustra & accipe adhuc de speciebus quas diximus

superius

supius q̄titatē eandē et funde sup eaз uini antiq.li.viii. et di mitte p duos dies: postea coque ebullitiōe aliqua et cū mellis dispumati & zuccari tabarzet: ana.li.ii.aque rosate.li.ii. Co quatur ad spissitudinē iuleb et in fine aromatizetur cū mu/ s.i.ʒ vnius quarta. Si autē recens illud ppinabitur sufficit p/ ua in eo decoctio & bibatur impermixtum.

Conditum aliud de citro valens ad debilitatem stoma/ chi & epatis quibus accidit lesio propter frigiditatem & uentositatem et facit digerere cibuз et cōfortent appetitū & est efficax ad pulsum cordis. ℞ corticuз citri.℥.vii.buglos se.℥.i.&.ß.in alio mente sicce marmacur. ℥.ß. gariofilorum auř.ii.ligni aloes auř.ß. Terantur & proiiciantur super ea ui ni boni.lib.iiii.& dimittatur diebus tribus. Deinde proiici/ antur sup ea зuccari tabarзet.lib.ii.et aromatiзetur cum gal lie bone auř.ß.croci.ʒ.i.iiii.masticis.ʒ.i.musci.ʒ.i.sexta.

Modus cōditi de bluglossa: boni et expti ad pulsuз cor/ dis et debilitatē stōachi & malitiā digestiōis et casum appetitus & corruptionē forme.℞. buglosse mēte sicce florū rosarū corticū citri aut foliorū eius aň.℥.iii.alfelēgemi sc.℥. i. triuз gnuз citoniorū triū gnum pomorū ana.℥.i.&.ß.sete crude incise. nucis muscate zedoarie galange been utriusqз sandali citrini croci .ana.℥.i.&.ß .ligni aloes.ʒ .ii.uini & a/ que. ana.lib.vi. mellis. lib . viii. aromatizetur cum musci.ʒ. unius tertia & gallie.ʒ.ii.

Modus opationis cōditi de citoniis et ē miua stomachuз & epar et oīa cōfortās uiscera appetitū excitans dige stionē pcurans vomitū et vētris solutionē sedās et est medi/ cina expta famosa. Recipe succi citoniorū acetosorū.li.xx. vini antiq boni.li.x. Coquātur cum facilitate vsqз dū cōsum pta sit eius tertia semp auferēdo spumā eius. Deinde coletur et dimittatur residere vt clarescat et piice sup illud mellis bo ni & dispumati.li.vi.et iterū bulliat & auferatur spūa eius & piciātur sup illud species alefangine ligate in panno sus pēso sup illud medicamen & sunt pprie cynamomi & heyl. ana.ʒ.iii.gariofilorum.ʒ.ii.zinziberis masticis . ana.ʒ.i.&.ß croci.ʒ.ii.ligni aloes macis.ana.℥.i.&.ß . Omnia preter cro/

cum

cum terantur contritione groſſa & ſuſpendantur in panno ſicut diximus omni hora fricando illud ſuper medicamine donec fiat ei ſpiſſitudo. Deinde aromatizentur cũ muſci.ʒ. vnius tertia & gallie.ʒ.ii. Et ſunt ex omnibus qui faciunt ipſum ſine ſpeciebus et ſunt qui loco mellis ponũt zuccarũ et ꝓprie qñ oportet et faciunt cum ſpeciebus et ſine ſpeciebus.

CONfectio miue ſimplicis ualens ſicut diximus ſuperius. ℞ e. ſucci citoniorum.lib.c.& ponatur in uaſe lapideo mundo & bulliat cum facilitate auferendo omni hora ſpumam eius uſq; ad conſumptionez medietatis. Deinde coletur & dimittatur modicũ reſidere ſicut per horas tres et ꝓiiciantur ſuper ipſum uini antiqui.lib. lx. Deinde coquantur ſuper prunas uſq; dum ſpiſſitudinem habeant & ſunt qui loco mellis ponũt zuccarum et ſunt qui faciunt cum ſpeciebus & quidam ſine eis et aromatizant ſicut diximus.

CONfectio miue acetoſe ualet ut ſupra: & proprie quãdo apparent ſignificationes caliditatis. Accipe ſucci citoniorum acetoſorum.lib. lx. & decoquatur vſq; ad conſumptionem medietatis. Deinde funde ſuper ipſum aceti boni et albi.lib.xx.& fiat ſicut diximus.

CONfectio miue alterius. Accipe ſucci citoniorum acetoſorum.lib.lx.& ꝓiice ſup ipſum mente ſicce et foliorũ citroruz.ana.℥.viii. folioruz roſarũ.℥.iii. bulliat uſq; ad mediũ. Deinde coletur & funde ſuper ipſuz ſuccũ uini antiqui albi.lib.xxv. Deinde compleat decoctio eius ſicut diximus cuz ſpeciebus uel ſine ſpeciebus. Et ſunt qui faciũt cum uino aut aceto: & ſunt qui faciunt cũ melle aut cum zuccaro.

CONfectio miue facte ex ſucco fructuuz. Accipe ſucci citoniorum qui iam decoctus eſt uſq; ad medietatem lib. ii. ſucci malorum mõtanoruz et pirorum agreſtium decoctorum uſqz ad medietatem.ana.li.i.uini antiqui.lib ii. coquãtur ſicut diximus cum ſpeciebus uel ſine ſpeciebus.

SErmo in aceto ſquillitico. Concordati ſunt antiqui ſuper iuuamenra aceti ſquillitici ad egritudines multas et ſtuduerunt in operatione eius & inuenerũt ex modis operationis eius modos diuerſos famoſos de quibus loquemur iaz.

Et ſunt

Et sunt ipsius iuuamēta multa māifesta & ad egritudines capitis qdē: qa cōfert epilepsie et uertigini et cōfert gingiue laxe et putride et cōfirmat dētes et facit oris odorē bonū: & si in eo ē fetor remouet eū cū fortitudīe et ad mēbra qdez anhelitus cōfert et cāne pulmōis et corroborat lacertū uocis & clarificat uocē et mēbris nutritionis: cōfert qm̄ abstergit stomachi putrefactionē et facit digestionē bonā et appetitū cōfortat et cōfert splēi et dolori epatis et stomachi et cōfert mēbris expulsiōis. Nā p̄stat iuuamētū manifestū molliciei uesice et matricis p̄focatōi et egritudinibus iūcturarū. ipm̄ enī subtiliat humorū grossitudinem & ponit materias uiscosas faciles ad expellendū. Et interduz humorē grossum & uiscosum educit & interdū coleram nigrā. Et est ex rebus p̄seruantibus corpus a putredine & cōseruantibus ipsum in sanitate sua: & acquirit usus eius maciē corpori & conseruat in iuuentute: & cōfortat corpus cui accidit laxitas & mollificatio & efficit colorē bonuz. Et modus opationis eius est. Re. ex laminis squille & proprie que sunt medie inter corpus et corticē ipsius quantittatem quā uolueris et cōsue eas separatim in filo cum stilo ligneo & dimitte siccari in vmbra diebus quadragīta. Post illud cōminue eas in frusta cum incisorio ligneo & pone ad omnē lib. eius aceti boni. lib. viii. & pone in vase uitreato stricti orificii & stringe caput eius et dimitte in sole per alios dies. xl. Post illud cola & administra ubi oportet. Et si necessitas urget festinare sepeliatur uas in cinere calido uel arena cum successione non repēte: sed proprie inter horam & horā. Et dixit paulus lamine eius sicut sunt ponantur in aceto a principio ueris usqz ad finem estatis in uase uitreo sigillato & exposito soli & post illud administretur & sumatur in potu ex eo omni die ieiuno parumper donec deueniatur ad. ℥ i. & ß.

Modus oximellis squillitici uirtuosi cōtra materias frigidas difficiles & submersas in locis difficilis eradicatiōis earum. Et cōfert ad egritudines stomachi & capitis et uiscerum & eructuationez acetosam & mollificationem uesice. Accipe mellis dispumati lib. iii. aceti squillitici lib. ii.

Coquatur

Coquatur & dispumetur & perficiatur eius sicut diximus in speciebus secaniabin.

Modus oximellis squillitici de radicibus fit sicut secaniabin de radicibus. Sed pro aceto cōmuni ponatur acetum squilliticum.

Oximel squilliticum descriptione democriti cōfert iuuamentū magnū epilepsie & uertigini et dolori capitis et emigranee et ad oppilationē cerebri & pectoris et ad humores difficiles in eis. Accipe origani ysopi sicce alasce cheisim cordumeni sticados: añ.ʒ.v.coquātur in tribus lib. aque vsq; duȝ deueniat ad lib.i.& ꝓiice sup ipsum mellis lib.ii. mellis passularū lib.ß.succi alfescera.ʒ.v.aceti squillitici lib.i.&.ß. auferatur spuma eius oī hora et coquatur sicut diximus.

Restat sermo noster in hac distinctione sexta loq de spēbus robub: quarū operatio succorū est depuratio & inspissatio ignis caliditate aut solis.

Rob de ribeis stomachū calidū confortat vomitū colerīcum sedat sitim extinguit cordis ebullitionem mitigat & ipsum confortat solutionem colericam stringit & alterat. Recipe succi ribes lib.x. coquatur cum facilitate vsq; dum consumatur tertia ipsius. Deinde coletur & dimittatur residere vsq; dum clarescat. Deinde coquatur cum multa facilitate in uase uitreo usq; dum habeat spissitudinem aut exponatur soli vsq; dum pinguescat & conseruetur da cum aqua frigida aut cum aqua niuis. Et scito quod rob herbe acetose est in virtute eius.

Rob de agresta ualens ad debilitatem stomachi factam ab inflāmatione in ipso et vomitum colericum et pulsum cordis et solutiōem colere et abscindit sitim & eius operatio est sicut rob de ribes.

Rob de cornibus ualet sicut rob de agresta et cōfortat appetitum et modus operationis eius est.℞. succi corniuȝ et proprie quibus est mediatio inter maturitatem. & operatio eius est sicut diximus de ribes.

Rob de berberis ualet sicut rob de ribes: & eius operatio est sicut illius: & si haberi non pōt accipe ex eis sic/

cis lib.ii.& proiice super illud li.iii.succi agreste et dimitte p dies tres donec humectentur. Deinde fricentur manibus & exprimatur aquositas tota et coquatur sicut diximus.

Rob de sumach ualet sicut rob de berberis et fit sicut illud.

Rob de moris de seni immaturis: ualet sicut rob de sumach et fit sicut illud.

Rob de citoniis stomachū confortat et uiscera et epar & abscindit egestionē et uomituʒ et fit sicut rob de ribes.

Rob de pomis stomachū et cor confortat & sanat sincopim & fit sicut illud de ribes.

Rob de piris : ualet sicut rob de citoniis : & fit sicut illud.

Rob de prunis inflāmationem extinguit: sitiʒ sedat & uētrem laxat & fit sicut primum.

Rob de granatis acetosis ualet sicut rob de berberis et fit sicut illud de agresta.

Rob de persicis ualet calefactioni stomachi & siti et fit sicut illud de citoniis.

Rob de acetositatis citri ualet sicut rob de ribes: & fit sicut illud.

Rob de fructibus inflāmationem extinguit: stomachum cōfortat uomitum & fluxū sedat. Accipe succi granatorū acetosorum et muzorū succi citonioruʒ acetosorū: succi pirorū immaturorum: succi pomoruʒ montanorum succi zarur: succi agreste: succi acetositatis citri.añ.partes equales. Proiice in eis berberorum et sumach.añ.partem.ß.Fiat sicut dixit ī rob de berberis.

Rob de fructibus inflāmationem extinguit sitiʒ sedat & uentrem lubricum facit.℞.succi granatorum acetosorum et muzorum aque prunorū et aque tamarindorum añ. partes equales: succi acetositatis citri partem ß. Fiat sicut diximus in ribes.

Rob myrtinū fit sicut rob de ribes. Et omnis quidem syrupus factus ex succis si inspissetur preter mel & zuccarum uocatur rob.

Distinctio

¶ Distinctio.vii.de decoctionibus & infusionibus.

Eptima distinctio est de decoctionibus & infusioni/
bus de quibus diuersitates ponemus sicut fecimus in
predictis.

Decoctio capillorum ueneris: clarificans sanguinem et mundificans eum a corruptionibus materierum per/mixtum ei & compescit acuitatem eius et coleram rubeam. Accipe capillorum ueneris.℥.i.&.ß.fumiterre.℥.i.lupuli: violarum siccarum: añ.ʒ.viii.prunorum.xl.iuiube.xx. Coquantur in lib.iii.aque cum facilitate vsq; dum redeat ad lib.i.Et proiice in ea cassiefistule mũdate a cortice suo.℥.iii.tamarindorum.ʒ.ii.syracost.℥.i.reubarbari boni.ʒ.iii.Fricetur manibus et coletur: & propinetur ius in mane.Et quãdoq; põitur loco aque seri caprini.lib.iiii.

Aqua fructuum sanguinis et colore feruorem reprimit: sanguinẽ clarificat: et coleram cũ facilitate educit. Accipe prunorũ numero.xl.sebesten: iuiube.añ.xxx. tamarindorum.℥.iii.cassiefistule.℥.iii.manne.℥.i.fiat ut diximus.

Modus infusionis aque casei sanguinẽ mundificat: & coleram cũ facilitate educit.℞.folioruʒ rosarum recentium completarum.℥.ii.raued boni.aur̃.i.&.ß.spice.ʒ.ß. Teratur raued contritione grossa: & rose similiter modicum conterantur.Et fundantur super ea aque casei. & proprie sum/pte ex capris.lib.ii.& dimittatur a sero vsq; ad mane. Dein/de coletur & propinetur: & quandoq; in defectu rosarum viridium sit sine eis.

Modus infusionis de succis herbarum quod est in intentione priorum.℞.succorum endiuie lupuli: buglosse depuratorum.añ.℥.viii.proiice super ea corticuʒ mirabolanorum: citrinorum.℥.i.raued boni.ʒ.iii. tamarindorum.℥.i.& ß.cassiefistule.℥.iii.Fiat ut supra.

Decoctio fumiterre sanguinẽ mundificans: & coleram cũ facilitate expellẽs: & humores adustos & epatis oppilationes aperit: et ictericiã curat.Accipe succi altaraxacon & endiuie & lupuli et buglosse: añ.℥.iiii.succi: fumiterre.℥.ß.proiice super eis coctis et depuratis mirabolanoruʒ citri/

norum

norum indorũ: añ. ℥.ii. passularum enucleatarũ tritarum ℥. i. tamarindorum. ℥.iii. Fiat syrupus sicut diximus.

DEcoctio alhasce solutione educens flegma: & confert flegmaticis: & senibus: & confortat stomachum: & facit digestionem bonã: & uentositatem uiscerũ: & hypocondriorum dissoluit. ℞. alhasce: cuscute ysopi. ana. ℥. i. passularum enucleatarũ. ʒ. iiii. sticados. ʒ. v. eupatorii: absinthii. añ. ℥. i. cum turbith. ʒ. iiii. sticados. ʒ. v. eupatorii: absinthii: ana. ʒ. iii. radicum apii: feniculi: añ ʒ. vii polipodii. ʒ. v. anisi: dauci: ana. ʒ. iii. Coquãtur omnia in libris. iii. aque usq; duz redeat ad lib. i. Deinde coletur et proiiciantur in ea turbith. ʒ. i. zinziberis. ʒ. ß. agarici. ʒ. i. et dimittatur usqz mane. Deinde coletur & accipiatur.

DEcoctio mirabolanorũ: solutione educens utramq; coleram & flegma. ℞. mirabolanorum: citrinorum: chebulorum: indorũ: añ. ℥. i. tamarindorum. ℥. i. & ß. fumiterre. ʒ. viii. absinthii. ʒ. iii. prunorũ. xxx. passularũ enucleatarum. ℥. i. Coquãtur in lib. iii. aque usq; duz deueniat ad lib. i. & accipe ex ea lib. ß. uel plus ut oportet: et proiiciatur in ea cassie fistule. ℥. i. turbith: agarici: añ. ʒ. ß. et qñ uolueris ut sit medicina debilis non proiiciantur in ea illa duo: sed sufficit cassie fistule. ℥. ii. & sunt quidam qui decoquũt has res in aqua casei: & est medicamen nobile.

DEcoctio & sticados cõfert febribus flegmaticis et dolori iuncturarũ et neruorũ et frigiditatis. ℞. sticados: origani: añ. ʒ. iiii. seminis apii: feniculi: eupatorii: añ. ʒ. iii. squinanti ysopi: ana. ʒ. ii. passularum enucleatarũ. ʒ viii. turbith albi arundinei. ʒ. iii. Coquantur & administrentur.

DEcoctio de eupatorio ad dolorem epatis: & oppilationem in eo et splenis: & ad febres compositas. Re. eupatorii: absinthii: assari: spice: capillorum ueneris: cypri: rauedseni. fumiterre bedegar: sucaha ana. ʒ. iiii. chebuloruz indorum: ana. ʒ. viii. passularum enucleatarum. ℥. i. Coquentur & administretur.

DEcoctio epithymi: solutione educit coleram nigraz & confert egritudinibus melancolicis: & cancro et lepre

Recipe

℞. mirabolanorum nigrorum: ſticados: epithymi: paſſularũ enucleatarum: ana. ℥. i. chebulorum fumiterre: ana. ʒ iii. fol liculorum ſene. ʒ. viii. polipodii ʒ vi. turbith. ʒ iiii. eupatorii ʒ. v. Omnia preter epithymum bulliant in aque caſei. lib. iii. uſq; dum redeat ad lib. i. Et deinde proiiciatur ſuper euʒ epi thymum: & bulliant ebullitione. i. Deinde coletur & fricet ellebori nigri. ʒ. i. agarici. ʒ. ß. ſalis indi. auř. i. & adminiſtret.

INfuſio de yera: ſtomachum & caput mundificat: & con fert febribus antiquis et dolori capitis aſſiduo: & dolorĩ ſtomachi & emigranee. ℞. yere et aloes boni: añ. ʒ. v. Et fun de ſuper ipſum decoctionis eupatorii quam diximus. lib. ĩ. & ponatur in vaſe vitreo. & exponatur ſoli per dies. xii. & plus: et da ex ea omni mane. ℥. i. vel plus uel minus ſicut oportet.

INfuſio alia yere ſolutione educens humorẽ groſſum: & melancoliam & ualet ad egritudines cerebri melancolĩ cas. ℞. yere & aloes: ana. ʒ. v. & funde ſup ipſam decoctiõis epithymi quam diximus. lib. i. & fiat ſicut diximus.

INfuſio alia yere: ſolutione educens humorẽ groſſuʒ fleg maticum. Funde ſuper ipſam decoctionis alhaſce. lib. ii. & fiat ſicut diximus.

¶ Octaua diſtinctio de trociſcis.

Ctaua diſtinctio eſt de trociſcis: & erit ſer mo noſter aggregans diuerſitates deſcriptio num noſtrarum ſecundum inuentiones pru dentum ex his que experti ſumus: & ex his que nos inuenimus.

COnfectio gallie muſcate: que cerebrum & cor confor tat: & ingreditur in permixtionibus medicinarum & facit corporis: & oris odorem bonũ. Cuius permixtio. ℞. xĩ loaloes crudi boni & electi partes. v. ambre: canni: partes. ʒ. muſci boni partem. i. glutinis dragaganti & aque roſate quã tum ſufficit ad comiſcendum ea. Fiant trociſci ſimiles foliĩ myrrhe: & ſigillentur. & reponantur in vaſe vitri et adminĩ ſtrentur. Et apud alios diſſoluatur ambra in vaſe uitreo cuʒ oleo de been pauco & conficiantur cetera cum eo.

Confectio

Confectio gallie ſebelline: ſtomachum & cor confortat & epar debilia: et ingreditur in medicinis magnis. Re. foliorum roſarum recentium: & humidarum que iam incipiunt reſerare nodos ℥.i.&.ß. Terantur contritione ultima in mortario lapideo. Deinde proiiciãtur ſuper illas ligni aloes boni: & electi: et gariofilorum: et gummi: ſpice inde: ana.ʒ.i.&.ß. ſandali citri.ʒ.ii.ramich.ʒ.iii. Terantur ſicut alcohol. Terãtur cũ roſis & humectentur cũ modico aque roſate infuſionis gũmi arabici: & iteruꝫ terantur. Deinde iterũ humectentur & terãtur et hoc fiat per diem unuꝫ. Vltimo uero aromatiꝫetur cũ muſci.ʒ.i partibus.ii.& ambre et cãphore.añ. auř.ß. & fiant trociſci ſicut diximus: & ſigillentur.

Confectio alia gallie alefangine: et eſt eius interpretatio aromatizatum: & eſt illa de qua antiqui conſiderant: & de qua plurimi loquuntur: et cerebrum: cor: ſtomachuꝫ et epar confortat: & omnia membra nutritionis. Et lenitur ſuper neruos debiles: & confortat eos: & ingreditur in medicinis magnis & hoc eſt qđ intelleximus. Accipe emblicorum bonorũ abiectis oſſibus.℥.iiii. cõterãtur cõtritione groſſa: & ponatur in uaſe uitreo: & fundantur ſup eos aque roſate bone & electe infuſionis roſarũ ſiccaruꝫ et corticũ citrorũ.li.ß. et ſtringatur os uaſis: et dimittatur p dies.iii. Deinde fundaẽ in eis aq̃ p̃dicte infuſiõis.℥.iiii. et in craſtinũ fiat ſil'r uſq;quo emblicorũ uirtus in aqua impreſſa ſit. Tũc uero accipe ligni aloes boni.ʒ.viii.ramich.ʒ.i.et.ß.roß.ʒ.x.gario ʒ.x.ſpice ĩde. ʒ.iii.ſandali citrini arõatizati.ʒ.iiii.gũmi arabici.ʒ.vi.terãtur oĩa ſicut alcohol ſicut dixi: & fũdatur ſup ea paruꝫ ſucci ĩnfuſionis predicte emblicorũ et cõterantur cũ eo uſq; dum totũ in eo paulatiꝫ fũdatur. Vltimo uero aromatizeẽ cũ.ʒ.i. cãphore: & ambe.ʒ.ii muſci boni.ʒ.i.fiant inde trociſci et ſigilleẽ ſicut diximus: et ponanẽ in uaſe uitreo et adminiſtreẽ

Confectio trociſcorum dyarodõ quorum iuuamentũ eſt magnum ad febres antiquas: et febres p̄mixtionũ: et febres flegmaticas: & febres in quibus corrumpitur forma. Et confert ad dolocem ſtõi & abſtergit humiditatem eius. Accipe foliorum roſarũ rubearuꝫ. auř.vi.ſpice aromatiꝫate auř.

li.liquiritie auř.iii.ligni aloes auř.ii. ſpodii auř.i. croci auř. me.maſticis.ʒ.ii.Confice cum uino albo:et fiant trociſci.ʒ.i.

COnfectio trociſcorum de roſis ſtomachum & epar confortat: & confert febri flegmatice: ſtomachuȝ preparat & humoroſitatem ipſius abſtergit. Recipe foliorum roſarū ʒ.x.liquiritie.ʒ.v.ſpice aromatice.ʒ.ii.& me. Confice cum vino albo. Quod ſi facere laxatiuum uolueris adde ſcamonee.lib.iii.

COnfectio trociſcorum de roſis:& eupatorio expertorū iuuamentorum ad febres antiquas:& febres compoſitaȝ:& ad dolorem epatis:& oppilationeȝ ipſius & icteritiā. Recipe foliorum roſarum.ʒ.viii ſpice.ʒ.iii. rauedſeni.ʒ.iiii. ſpodii.ʒ.i.& me.liquiritie.ʒ.iii.& me.ſucci eupatorii .ʒ.x.fiant trociſci cum tereniabin.

COnfectio trociſcorum de roſis ſicut confirmatum eſt in libris:plurimum iuuamentorū:quoruȝ maius eſt ad dolorem ſtomachi:& malitiam digeſtionis:& eis proprie quibus corrumpitur forma & principium hydropiſis:& febres antiquas.Cuius hec eſt pmixtio.Recipe roſarum .ʒ.iiii ligni aloes.ʒ.ii maſticis.ʒ.i.et me.abſinthii romāi cynamomi ſpice:caſſie lignee:florum ſquinanti ana.ʒ.i. Fac trociſcos.ʒ.ii. cum uino antiquo et aqua decoctionis radicum.

SVcahal ertif.& eſt gallia magna:ſiue regalis: ſtomachuȝ cor et epar:& omnia membra nutritiua confortant.Appetitum excitat et digeſtioneȝ procurat cuius permixtio.Recipe ſucci albelac.lib.i.bulliat ebullitione una. Deinde coletur et proiiciatur ſuper ipſum gallarum recentium contritarum contritione vltima.℥.iii.& bulliat donec fiat ſicut mel. Deinde accipe foliorum roſarū.℥.i.cardamomi: lingue auis gariofilorum: nucis muſcate: maſticis: ligni aloes: ana.ʒ. vii.& me.darſeni.ʒ.iii.ſandali machaziri.ʒ.v.croci.ʒ.ß. gūmi arabici.℥ i Terantur & cribellentur.Et miſce cum predictis: & expande ſuper marmor inunctum cum oleo amigdalarum donec ſiccetur.Deinde puluerizetur ſicut alcohol: & aromatizetur cum muſci auř.ß.Deinde cū aqua roſata fiant trociſci ſubtiles:& ſiccentur in vmbra.

Confectio

CONfectio ramich: que eſt medicina compoſita: & recipitur in aliis medicinis: & confortat ſtomachum cor: & epar debilia: & ualet ad lubricitatem uiſcerum & inteſtinorum: & ſedat acuitatem et ſiſtit fluxum colericum: & vomitum: & ſedat animam et acquiritur ex eo in hoc iuuamentum magnum. Et confert ad fluxum ſanguinis undecunq;: & exſufflatur ex eo in nares propter fluxum ſanguinis ex eis. Re. ſucci herbe acetoſe. ℥. xvi. bulliat ebullitione. i. cum roſarum ℥. i. granorum myrti. ℥. ii. et coletur: & miſce cuȝ eo gallarum recentium et humidarum tritarum ultima contritiõe ℥. iii. & coquatur adhuc: deinde pulueri zetur ſuper ea foliorum roſarum. ℥. i. ſandali machaziri. ℥. i. & quarta: gũmi arabici. ℥. i. et. ß. carnium ſumach. ſpodii. añ. ʒ. viii. ſucci agreſte ʒ. vii. ſucci granorum myrti tritorum contritione vltima. ℥. iiii. ligni aloes: gariofilorũ: maſticis nucis muſcate ana ʒ. iiii. Inuoluãtur oĩa ſimul et expande in ſcutella lapidea vſq; dũ ſiccentur. Deinde tere ſicut alcohol: et cum camphore auř. i. & aqua roſata fac trociſcos ſubtiles: et exicca in vmbra. Et apud alios loco ſucci acetoſe. pone ſucci citoniorum acetoſorum immaturatorum tantũdem. Et quidam ſunt qui aromatizant cũ muſci. ʒ. vnius quarta.

CONfectio trociſcorum de camphora ad febres multe inflammationis et ſitim vehementem & intentionem colere rubee & ebullitionẽ ſanguinis: & ſuper calefactionẽ ſtomachi & epatis et icteritiã. et conferunt ethice et ptiſi. Quorum ꝑmixtio. Re. foliorũ roſarum. ʒ. iiii. ſpodii. ʒ. ii. ſandalorum citrinorũ. ʒ. ii. et me. croci. ʒ. i. liqritie. ʒ. ii. ſeminis citrulli. melonis: cucumeris cucurbite dragagãti: gũmi ſpice. añ. ʒ. i. ligni aloes cardamomi amili camphore: ana. ʒ. i. partes. ii. zucchari tabarzet et tereniabin. añ. ʒ. iii. confice cuȝ mucillagine pſilii & aqua roſata.

COnfectio trociſcorũ de reubarbaro cõferens ad dolorẽ epatis & oppilationẽ ipſius: et ad apata eius etꝰ ãtiquas egritudines in ipſo hydropiſim & corruptionẽ forme & ictcritiam. Accipe raued boni. ʒ. x. ſucci eupatorii. ʒ. iiii. roſaruȝ ʒ. iii. ſpice: aniſi rubee tinctorũ: ſeminis apii. abſinthii aſſari.

añ.ʒ.i.amigdalarum amararũ.ʒ.iiii.et fiant trociſci aurei.

COnfectio trociſcorum de ſpodio: qui ſunt vltimi ad febres acutas & inflammationem ſtomachi & epatis: & ſitim uehementem.℞.ſpodii.ʒ.iiii.roſarum rubearum.ʒ.vii.ſeminis portulace: ſucci liquiritie.añ.ʒ.ii. Confice cum mucillagine pſillii: & fac trociſcos.ʒ.i.& da cum ſucco mali granati: & alii addiderunt.iiii.ſeminum: gummi arabici: dragagãti croci: ana.ʒ i.&.ß.

COnfectio trociſcorũ de ſpodio cũ ſemine acetoſe confert ad febres colericas cũ qbus eſt ſolutio uentris: & ſedat inflãmationẽ ſtomachi & epatis: & ſitim cõtinuã. Quoꝝ pmixtio.℞.roſarũ rubearũ.ʒ.xii.ſpodii.ʒ.x. ſeminis acetoſe ʒ.vi.ſeminis portulace: granorũ coriandri infuſorũ in aceto & torrefactoꝝ et pulpe ſumach: añ.ʒ.ii.&.ß. amili aſſi balauſtiarũ berberorũ.añ.ʒ.ii.gũmi arabici aſſi.añ ʒ.i.& ß. Confice cũ ſucco agreſte. Da cũ aliquo ex robub ſtipticis.

COnfectio trociſcorũ de berberis ad febres inflãmatas. Extinguũt.n.eas et ſitim anguſtioſaꝫ.℞.berberorũ: aut ſucci eius ſpodii ſucci liqritie: et ſeminis portulace: añ.ʒ.iii. roſaruꝫ.ʒ.vi.ſpice croci amilli: draganganti: añ.ʒ.i. ſeminis citrulli.ʒ.iiii.&.ß.camphore.ʒ.ß. Confice cum tereniabin.

COnfectio alia trociſcorum de berberis qui cõferunt ad calefactionem et ſolutionem uentris: dolorem epatis. ℞.berberorum.ʒ.ii.ſpodii: xiloaloes: ſeminis acetoſe: maſticis: gallie ſpice: ana.ʒ.i.roſarum.ʒ.v.gummi.ʒ.iii. Et confice cum aqua roſata.

COnfectio trociſcorum de abſinthio qui conferunt febribus antiquis & aperiunt oppilationeꝫ epatis & ſtomachi et confortant ſtomachũ: & conferunt dolori membrorũ nutritionis: & confortat appetitum.℞.roſarũ abſinthii.aniſi añ.ʒ.ii.raued: ſucci eupatorii: aſſari: apii: amigdalaruꝫ amararum ſpice maſticis: et folii.añ.ʒ.i. Fac trociſcos cũ ſucco endiuie: da cum ſucco herbarum.

COnfectio trociſcoruꝫ de eupatorio cuofert ad febres antiquas et rigorẽ earũ oppilationeꝫ epatis & ſplenis aperit: et ſunt medicamina bona apatum in ipſis: & iectiriciis: et

in principio

in principio hydropiſis.℞.tereniabin: ſucci eupatorii.añ.ʒ.i.roſarũ.℥.ß.ſpice.ʒ.iii.raued: aſſari: aniſi: añ.ʒ.ii.et ß.ſpodii.ʒ.iii.&.ß.Fac trociſcos cum ſucco herbarum.da cum eis.

COnfectio trociſcorum de aniſo qui auferunt febres antiquas et apiunt oppilationes: & emendant malicias epatis.℞.aniſi.eupatorii.añ.ʒ.ii.ſeminis aneti ſpice: maſticis folii abſinthii: aſſari: apii: amigdalarũ amararuꝫ: añ.ʒ.ß.aloes ʒ.ii.confice cum ſucco abſinthii.et apii.Da cum ſyrupo acetoſo: & ſucco herbarum.

COnfectio alia trociſcorum de aniſo.& ſunt de.x.medicinis et ſunt in intẽtione primorũ: & ualent ad febrem antiquã: & ad eã in qua corrũpitur forma & ad quartanã antiquã & rectificant epar: & ſunt experti.℞.aniſi.ʒ.iiii.maſticis ſpice: apii abſinthii romani: aſſari.folii.añ ʒ.i.amigdalarum amararũ ʒ.i ß.aloes boni.ʒ.ii.ſucci eupatorii.ʒ.iiii.Cõfice cũ decoctione abſinthii.

COnfectio trociſcorũ de lacca.Et cõferunt ad oppilat oĩnẽ epatis: & ſplenis et febrẽ diuerſam et antiquã: & ad aſclytẽ: & ꝓuocant vrinã.℞.lacce mũdate ſucci liquiritie abſinthii berberi: ſucci eupatorii raued ariſtologie longe: coſti: aſſari amigdalarum amararũ: rubee tinctorũ: aniſi: apii: ſquinanti.añ.ʒ.i.Fac trociſcos.ʒ.i.

COnfectio trociſcorũ de terra ſigillata ex inuentione noſtra et ſunt vltimi iuuamenti ad ſputum: & ad egreſſionem ſanguinis et proprie ſumpti cũ aqua arnogloſſe. Et qñqꝫ linitur/ex vno eorũ ſup frontem: & ſedat fluxũ ſanguinis ex naribus: & linitur ex eo ſup matricẽ ad fluxũ menſtruorũ & ſedat.Et qñqꝫ mittitur in matricẽ: et qñqꝫ linitur ſup pectinẽ: et mittitur in ueſicã.et qñqꝫ linitur ſup membrũ manationis ſanguinis et ſunt experti.Quorũ ꝑmixtio. Re.ſanguinis draconis gũmi arabi.aſſi ramich: foliorũ roſaruꝫ et ſeminũ earũ amili aſſi: ſpodii: achatie hypoqſtidos lapidis emathitis.ephyſtidos balauſtie boli armeni terre ſigillate ſedenagi coralli carabe.añ.ʒ.ii. margaritarum dragaganti papaueris nigri.añ.ʒ.i.&.ß.portulace aſſe cornu cerui aduſti: thuris gallarum croci.añ.ʒ.ii.Fiant trociſci cuꝫ aqua arnogloſſe.Et da

cum̄ aqua ſpodii: gummi boliarmeni: & ſpice. Et quando in uitat neceſſitas ut ponantur in eis opii ℨ.ii. & quandoq; plus & quādoq; minus ſicut oportet. Modus autē adminiſtrationis eoruȝ eſt ſm̄ tres modos. Ad fluxū ſanguinis ex pectore aut pulmone adminiſtrādi ſunt cuȝ aqua portulace: & ad excoriationem cum rob. citoniorum: aut cum aliquo robub ſtipticorum & ad manationem ſanguinis ex partibus īferiori bus cōfert iniectio eorum cum aqua uirge paſtoris.

Confectio trociſcorum alandahal qui ponuntur in yera hermetis: & in aliis cōfectiōibus loco colloquītide. Accipe pulpe colloquintide albe: & lenis et mūde a granis. ℨ.x. Incidātur cū inciſorio inciſione cōueniēti & fricetur cū. ℥.i. olei roſati. Deinde accipe dragagāti: gūmi: bdelii. an̄. ℨ. vi. Infundātur in aqua roſata p dies. iiii. Et cōficiatur collogntī da inciſa cū glutino eorū et fiant inde trociſci & exiccētur in umbra. Deinde iterū terātur cōtritione bona: & iterum conſice cum glutino eorum & fiant trociſci et adminiſtrentur.

Confectio trociſcorū de ſandalis ad febrem inflāmatiuā & ſitim et malitiam complexiōis calide in ſtomacho & epate. Accipe triū ſandalorum. an̄. ℨ. viii. ſpodii ſeminū cucumeris: cucurbite: citrulli: portulace an̄. ℨ. iiii. roſarū. ℨ. vii. cāphore ℨ. i. berberis: aut ſucci eius. ℨ. vi. boli armeni. ℨ. iiii. Cōfice cū aqua portulace. da cum lacte acetoſo: aut cum aqua agreſte: aut acetoſitate citri: aut rob de ribes.

Confectio alia trociſcorum de ſandalis qui conferunt inflammationibus febrium & ſiti uehementi. ℞. ſandalorum citrinorum. ℨ. ii. gummi arabici ſeminis citruli excorticati. an̄. ℨ. i. ſeminis portulace lactuce dragaganti: ſucci liquiritie. an̄. ℨ ß. fiant trociſci & adminiſtrentur ſicut primi.

Confectio trociſcorum Hamech ſedantiū inflāmationeȝ & lenientiū uentrē & mundificantiū pectus. ℞. foliorū uiolarū habentium medietatē inter humiditatem et ſiccitatē aur̄. xii. turbith albi: & gummoſi: aur̄. vi. ſucci liquiritie: aur̄. iii. tereniabin ℨ. iiii. Fac trociſcos. Doſis eorum eſt aur̄. ii. cuȝ zucch aro aut pulpa caſſiefiſtule: & qn̄q; inuitat neceſſitas et ponitur in eis ſcamonee. aur̄. ii.

COnfectio trociſcorũ de cyperis ad fetorem oris & corru ptionẽ ſtomachi: & ad maliciam digeſtionis: et ſunt ſani & experti. ℞. zinziberis: heyl: nucis muſcate cubebe: macis gariofilorum gallie gummi arabi. añ. auř. i. corticum citri maſticis florũ ſquinanti cyperi ſpice cynamomi: emblicorũ extremitatis myrti. ana. auř. ii. & in alio muſci chiratas. ii. Confice cum melle paſſularum: & da ex eis cum uino odorifero: & hoc poſt uomitum et uentris ſolutionem.

COnfectio trociſcorũ de ligno aloes cõferentium ad debilitatem corporis ſtomachi: & pulſum cordis: et ſincopim: & debilitatem epatis & hydropiſim: et fetorẽ oris. R e. ligni aloes: roſarum rubearũ. ana. ʒ. ii. maſticis: cynamomi: gariofiloruʒ: gallie: ſpice: macis: nucis muſcate cubebe: cardamomi: corticum citri: heyl: baucie. ana. ʒ. i. & ß. muſci: ambre. ana. ʒ. i. ſextam. Fiant trociſci cũ melle paſſularuʒ: et administrentur cum uino odorifero aromatico.

COnfectio trociſcorum de capparis reſoluentiũ duricieʒ ſplenis & uentoſitatẽ. Accipe corticum radicũ capparis: ſeminis agni caſti. ana. ʒ. vi. nigelle: calamẽti: ſucci eupatorii: acori: amigdalarum amararum: naſturcii: armoniaci: foliorum rute: ariſtologie rotunde: ana. ʒ. ii. cyperi ſcolopendrie. ana. ʒ. i. armoniacum diſſoluatur in aceto: & aliarũ rerum puluis conficiatur cum eo. Et ſit doſis eius auř. i. cuʒ uino in quo coquatur radix capparis cortex fraxini: & cortex tamariſci: aut extremitates ramorum eius: & cortex ſalicũ. Et ſunt qui dupl icant armoniacum et eſt melius.

COnfectio trociſcorum de carabe abſcindentiũ ſanguinem de omni loco manatiõis eius. Accipe charabe. auř. vi. cornu cerui aduſti: gũmi aduſti: coralli aduſti: dragaganti achatie: hypoquiſtidos: balauſtie maſticis: lacce: papaueris nigri: aſſari. ana. auř. ii. thuris: croci: opii: añ. auř. i. &. me. fac trociſcos. ʒ. i. cum mucillagine pſilii.

COnfectio trociſcorũ alchechengi ad uulnera in renibus & ueſica et dolorem qñ mingitur urina. Re. granorum alchechẽgi. ʒ iii. ſeminis citrulli: & albatheche cucurbite: añ ʒ. i. et. me. boliarmẽi: gũmi arabici: thuris ſãguinis drachõis:

papaueris albi: amigdalarũ amararũ: succi liquiritie: draga
ganti amili: granorũ pini. añ. ʒ. vi. seminis apii charabe boli
iusquiami opii. añ. ʒ. ii. da. ʒ. i. cum iuleb: aut cũ aqua mellis.

¶ Distinctio. ix. de sufful & pulueribus.

Vffuf de ligno aloes humiditatem stomachi exiccat: uentositatem dissoluit et digestionez procurat. Recipe ligni aloes. ℥. ß. gallie auř. i. & . ß zucchari tabarzet. ℥. i. & . ß. potio eius est. ʒ. iii. cum miua.

Sffuf aliud de ligno aloes: stõm & cor cõfortat: odorem oris bonum facit: & digõnem ꝓcurat. ℞ ligni aloes. ʒ. iii. cardamomi mente sicce spice marmacur cyperi corticis citri ana. ʒ. ii. gallie squinanti. ana. ʒ. i. masticis anisi apii. ana. ʒ. ii. zuccari ad pondus omnium. Da cum miua.

Sffuf diarodon ualet ad dolorem stomachi & frigiditatem eius & confortat ipsum ualde. ℞. trociscorum diarodon masticis. ana. ʒ. iii. charabe mente sicce: ligni aloes: ana ʒ. ii. & . ß. da ʒ. i. cum uino odorifero.

Sffuf aromaticuz cõfortat stomachũ: digestionẽ facit bonam: ventositatẽ dissoluit: oris odorẽ facit bonuz. ℞. anisi. auř. xii. seminis feniculi. auř. iiii. liqritie zinziberis. ana. auř. iii. gariofilorũ macis cynamõi electi galange. añ. auř. ii. gallie muscate auř. ii. ligni aloes corticis citri. ana. auř. i. & ß. musci. bõi. ʒ. vniꝰ q̃rtã. zuccari tabarzet ad põdus oĩuz: zuccari nabeth mediũ põdꝰ oĩz. Dosis eiꝰ ẽ. auř. ii. cũ uino bono

Sffuf bonũ impinguatiuũ & expertum. ℞. farine ciceruz infusorũ in lacte dulci & exiccatorũ et iterum infusoruz in lacte & exiccatorum et fit tertio et sint sicut trocisci. Deinde coctorum. ℥. vi. risi abluti multo tiens. ℥. ii. tritici & ordei excoriatorũ & ablutorũ multotiens et exiccatorũ & multotiens infusorũ in lacte et exiccatorũ. ana. ℥. iii. amigdalarum dulcium. ℥. v. papaueris tortellarum de seni. ana. ℥. iiii. zuccari tabarzet lib. i. Terantur et da ut sorbeat omni die in mãe. ℥. iii. poq̃ʒst decoquitur cũ lacte aut cũ aqua ciceris.

Sffuf de granis myrti ualens ad debilitatem stomachi et

visceru

uiſcerum. Re. granorũ myrti & granorum granatorum ace toſorum toſtoruȝ ana. ʒ. xx. cymini carmeni infuſi die ac no cte in aceto & exiccati et coriandri ſicci: ſimiliter infuſi et exiccati & torrefacti et ſauich anabach charub de ſpinis ſu mach glandiũ: añ. ʒ. x. curti et tarathit. añ. ʒ. v. confice & da.

SVffuf ad tuſſim antiquaȝ & dolorem pectoris. ℞. amigda larum dulcium zuccari. ana. ℥. ii. ſeminis feniculi. ℥. i. te/ re & da cum iuleb.

¶ Decima diſtinctio de pillulis.

Illule alefangine & eius interpretatio eſt pil lule de aromatibus et ſunt ex inuentione no ſtra & ualent ad dolorẽ ſtomachi ꝓpter fleg ma in ipſo & ſunt uehementis iuuamenti in mũdificando ſtomachũ et cerebrũ et inſtru mẽta ſenſuũ ab humoribus groſſis & putri/ dis: ſtomachũ uero cõfortant et digeſtionẽ ꝓcurant. ℞. cyna momi cubebe ligni aloes calami aromatici macis nucis mu/ ſcate cardomõi gariofilorũ aſſari maſticis ſqnanti ſpice car pobalſami. añ. ℥. i. abſinthii ſicci roſarũ. añ. ℥. v. terãtur con/ tritione groſſa et fundãtur ſup ea aque li. xii. et coquãtur uſ/ qȝ ad conſumptionẽ duarũ partiũ. Deinde fricẽtur manibus & colẽtur et exprimatur aquoſitas eius. Et accipe aloes ſuc/ cotrini. li. i. & lauetur in ſcutella lapidea uitreate cum aqua pluuiali lauatiõibus pluribus. Deĩde exiccetur & fundatᷓ ſup ipſuȝ expſſionis p̄dicte circiter. li. ii. & terãtur in ſole deĩde. admiſceãtur cũ aloe myrrhe maſticis. añ. ʒ. v. croci. ʒ. iii. Te/ re cõtritiõe bona. Deinde predicte expreſſiõis reſiduũ ſup ea fũdatur & cõterantur uſqȝ dũ ſiccentur & fiant ex eis pillule in modũ ciceris & da ex eis a. ʒ. ii. uſqȝ ad auř. ii. Et qñqȝ exi git diſpoſitio: ut minuatur ex eis uirtus aloes et ponimus ex eo. ℥. iiii. Et quãdoqȝ exigit diſpoſitio ut lauetur aloes prius cum aqua mirabolanorum: & tunc accipe ex eis ab. ℥. iiii. uſqȝ ad. ℥. viii. & coque in aqua et poſtq̃ȝ coxeris cum hac aqua exicca illum & laua ultimo cum aqua de ſpeciebus ſi/ cut diximus: ſunt enim incolumes.

PIllule ſtomatice caput & ſtomachũ mundificant et epar & membra ſenſuum et inſtrumenta iuncturaruȝ. Et edu/

cunt

cũt superfluitates utriusq; colere & flegmatis. Re. yerepigre ʒ. vii. trium mirabolanorum: ana. ʒ. iii. agarici. ʒ. ii. turbith boni. ʒ. x. epithymi cretensis anisi. ana. ʒ. ii. & .me. salis indi. ʒ. ii. absinthii scamonee. ana. ʒ. iii. Fac pillulas cum penidiarum. ʒ. iii. & succo scariolarum. dosis eius est. ʒ. ii.

Pillule aggregatiue ex inuentione nostra cõiungentes aggregationem exptorum iuuamentorum ad febres antiquas & ad febres diuersitatis & ad egritudĩes capitis stomachi & epatis et educunt putrefactiones utriusq; colere et flegmatum & mundificant instrumenta sensuum et sunt mundificatiuum bonũ: quorum pmixtio. Re. mirabolanoruʒ citrinoruʒ: rauedseni. añ. ʒ. iii. succi eupatorii succi absinthii. añ. ʒ. iii. scamonee antiochene cocte in pomo. ʒ. vi. chebulorum indorũ agarici colloqntide polipodii. ana. ʒ. ii. turbith boni aloes. añ. ʒ. vi. masticis rosarum salis ʒemme epithymi anisi zinziberis. añ. ʒ. i. electuarii rosarũ quantũ sufficit ad aggregationem fiant pillule grosse: da. ʒ. i. uel aur. i.

Pillule aggregatiue maiores ualentes ad humorem grossum & uiscosum et inflammationem in mirach & stomacho & emorroydas soluunt et valent ad dolorem iuncturarum & sciaticam et colicam et podagram ex flegmate. Re. bdellii mirabolãorum nigrorum emblicorum: ana. ʒ. iiii. turbith bõi & electi. ʒ. xiii. seminis apii feniculi: anisi carui ameos origani rosarum sataragi indi harmel hermodactili salis indi masticis armoniaci: ana. ʒ. i. cynamomi cardamomi acori spice croci cassia: ana. ʒ. me. serapini. ʒ iiii. colloquintide. ʒ. iii. penidiarum albarum. ʒ. iiii. aloes. succotrini. ʒ. xv. cõfice cũ succo cauliũ & unge mãus tuas cũ oleo sambucino.

Pillule aggregatiue minores caput & stomachum mũdificant ad humorum supfluitatibus. s. utriusq; colere & melãcolie & confortant stomachũ et epar: et aperiunt oppilationes & ualent febres antiquatas et sanant pruritum et vlcera. ℞. mirabolanorum citrinorum nigrorum & emblicorũ ana. ʒ. iii. masticis anisi succi eupatorii absinthii rosarũ. añ. ʒ. ii. rauedseni ʒ. v. yerepigre. ʒ. xii. cõfice cum succo apii. da. ʒ. ii. cum aqua calida.

Pillule

PIllule de eupatorio maiores ad febres periodicas & ad dolorem epatis & oppilationē & icteritiā. Re. mirabolanorum citrinorum succi eupatorii succi absinthii: ana. ʒ. iii. rauedseni. ʒ. iii. & me. masticis. ʒ. i. croci. ʒ. me. aloes boni. ʒ. v. confice cū succo endiuie: dosis eius est. ʒ. ii. cū aqua casei.

PIllule de eupatorio minores & sunt ex intentione maiorum. Recipe mirabolanorum citrinorū rauedseni succi eupatorii aloes: ana partes equales. Confice cum aqua apii: da. ʒ. ii. & in alio cum aqua endiuie.

PIllule de reubarbaro cōferunt ad febres antiquas ex diuersis gn̄atas humoribus uiscosis & putridis multarū putredinū & dolorem epatis et principiū hydropisis. ℞. rauedseni. ʒ. iii. succi liquiritie succi absinthii: masticis. ana. ʒ. i. mirabolanorum citrinorū. ʒ. ii. & me. seminis apii feniculi. an̄. ʒ. me. trociscorū diarodon. ʒ. iii. & me. yerepigre. ʒ. x. Cōfice cū aqua feniculi & da. ʒ. ii. cum aqua casei calida in sero.

PIllule alchechengi ex inuentione nostra conferunt febribus longi temporis diuersorum humorum et dolori epatis & oppilationi & principio hydropisis. Recipe absinthii & succi eius: & succi eupatorii aloes mirabolanoruꝫ citrinorum masticis croci rauedseni lacce ablute assari anisi cassiefistute seminis fumiterre. ana. ʒ. ii. yerepigre. ʒ. iii. Confice cum aqua solatri. Dosis eius est a. ʒ i. usqꝫ ad aur̄. i. & me. Et si est tussis cum febre pone venarum liquiritie medietateꝫ ponderis oīum. Sunt enim sane & experte.

PIllule ad febres antiquas inuentione philagrii. ℞. trociscorū diarodon trociscorum de reubarbaro. an̄. ʒ. iiii. succi eupatorii bedegar. an̄. ʒ. ii. absinthii. ʒ. i. & me. mirabolanorū citrinorū semīs cuscute turbith. an̄. ʒ. iiii. agarici aloes. an̄. ʒ. viii. salis indi. ʒ. i. & me. cōfice cū aq̄ feniculi et da. ʒ. ii.

PIllule inde quas scripsit Hayl: quarū iuuamentū est ultimum ad egritudines melancolicas & ad cancrum & lepram & morpheam nigram difficilem et sunt bone melancolie & timori et ad dolorem splenis & ad quartanaꝫ & icteritiam splenalem. Re. mirabolanorum nigrorum ellebori nigri polipodii. ana. ʒ. v. epithymi sticados. ana. ʒ. v. agarici

lapidis lazuli loti colloquintide: salis indi. añ. ʒ. iiii. succi eupatorii spice. añ. ʒ. ii. gariofilorũ. ʒ. i. yerepigre. ʒ. xii. Fiãt pillule cum succo apii. Dosis eius est a. ʒ. i. usq; ad auṙ. ii. et sunt sane & experte. Da cum aqua casei.

PIllule alandahal Hermetis ad sodam antiquam & emigraneam difficilem & egritudines neruorum & iuncturarum sane & experte. Re. trociscorum alandahal. ʒ. xii. yere. ʒ. vii. masticis. ʒ. ii. salis gemme auṙ. i. laudani boni. ℥. i. Omnia preter laudanum & masticem terantur & cribellentur. Mastix quoq; pulverizetur cum pauco oleo nucum & liniantur cum eo species trite. Deinde cum laudano conficiantur & in mortario terendo ea cum pistello calido. & fiant pillule grosse. Da. ʒ. ß. usq; ad. ʒ. i.

PIllule de sarcocolla & sunt pillule albe solutione educentes flegma & conferunt ad egritudines flegmaticas. Reci. sacrocolle. ʒ. iii. turuith. ʒ. iiii. colloquintide. ʒ. i. & ß. ʒinʒiberis tãtũdẽ salis gẽme. ʒ. i. Dissolue sarcocollã in aqua rosata: & cõfice alia cũ ea & fiãt pillule. Sunt enim sane & experte.

PIllule fetide maiores que expellũt humores grossos & cõferunt ad dolorem iuncturarũ & podagre & dorsi & genuum & omnem dolorem ex humore crudo & dolorem stomachi & colice & albaras & morpheam & lepram. Re. serapini armõiaci oppoponaci bdellii colloqntide harmel aloes epithymi. añ. ʒ. v. hermodactilorum & alscebrã. ana. ʒ. ii. scamonee. ʒ. iiii. cynamomi spice croci castorei: ana. ʒ. i. turbith. ʒ. iiii. zinziberis. ʒ. i. & ß. euforbii. ʒ. i. partes due. Dissoluãtur gũmi in aqua porri & fiant pillule. Da. ʒ. ii.

PIllule fetide minores & sunt ĩ intẽtiõe maiorũ. Re. serapiñ armõiaci oppoponaci bdellii myrrhe. añ. ʒ. v. turbith. ʒ. x. colloquintide. ʒ. vi. Fiant sicut priores. Da. ʒ. ii.

PIllule de serapino ad paralesim & mollificationẽ & spasmum & dolorem iuncturarum dorsi & podagram frigidam & soluũt flegma viscosum. Re. serapini armõiaci bdellii oppoponaci aloes castorei harmel. añ. ʒ. ii. colloquintide ʒ. iii. Fiant pillule cuʒ aqua porri.

PIllule de euforbio solutione educunt flegma frigidum &

conferunt

conferunt ad mollificationem et paralesiz et educunt humores crudos qui descendunt ad neruos. Recipe euphorbii colloquintide agarici bdelli serapini.an̄.ʒ.ij. aloes.ʒ.v. Fiāt pillule cum aqua porri: potio est a.ʒ.ß.usq; ad.ʒ.i.

Pillule de raued conferunt ad oppilationes splenis et epatis & hydropisim. Re. raued seni.ʒ.vii. armoniaci: serapini: bdellii.an̄,ʒ.x. lacce.ʒ.viii. oppoponaci.ʒ.iiii. mezereon: gummi.an̄.ʒ.iiii. turbith.ʒ.x. spice: polii aloes: an̄.ʒ.v. masticis.ʒ.ii. mirabolanorum citrinorum.ʒ.x. dissolue in vino gūmas & fac pillulas: dosis est.ʒ.ii. cum aqua casei.

Pillule de mezereon et sunt medicina mirabilis ad hydropisim: et educunt aquam citrinā. & sunt experte. Re. foliorum mezereon infusorū in aceto: & exiccatorum.ʒ.v. mirabolanorū citrinorū.ʒ.iiii. chebulorū.ʒ.iii. confice cū terenia bin et tamarindis dissolutis in aqua endiuie.

Pillule lucis maiores: & addunt in visu et corroborant eū & abstergunt instrumenta sensuū. & expellunt supfluitates: & custodiunt sanitatē corporis: et p̄sumitur sup eis absq; necessitate abstinēdi. Re. rosarū uiolarū: absinthii: colloqntide turbith cubebe calami arōatici nucis muscate spice epythimi carpobalsami xilobalsami sileris seminis rute squinā ti assari masticis gariofilorum cynamomi anisi feniculi apii cassiecroci. macis. ana.ʒ.ii. mirabolanorum citrinorum. chebulorum indorum. belliricorum emblicoruz. rauedseni. an̄. ʒ.iiii. agarici. sene. ana.ʒ.v. eufragie.ʒ.vi. aloes succutrensis ad pondus omnium. Confice cum succo feniculi. Dosis eius est a.ʒ.ii. usq; ad iii.

Pillule lucis minores in intētione maiorū. Re. xilobalsami. carpobalsami. an̄.ʒ.i celidonie.ʒ.v. rosarum violarū absinthii eufragie. an̄.ʒ.iii. sene epithymi mirabolanorū citrinorū chebulorū indorū belliricorū emblicoꝝ agarici colloquintide squināti licii lapis lazuli. an̄.ʒ.ii. et.ß. aloes boni ad pondus oīum. Confice cū succo feniculi aut celidonie.

Pillule stomatice stomachū et digestionem confortant cerebrum & stomachū a corruptis humoribus purgant & appetitum excitant. Re. yerepigre.ʒ.x. trium mirabolanorū

absinthii

absinthii. añ. ʒ. ii. masticis anisi bellirici emblici agarici. ana ʒ. iii. & ß. zinzib. ʒ. ii. gariofilorũ. salis gẽme squinãti. añ. ʒ. i. turbith. ʒ. xii. Confice cũ succo absinthii. Et da. ʒ. ii. uel. iii.

Pillule alie stomatice: & sunt in intentione priorũ. ℞. triũ mirabolãorũ: añ. ʒ. iii. rosarũ masticis: añ. ʒ. ii. cardamomi: ligni aloes: sandali citrini: cubebe: gariofilorũ: squinanti nucis muscate: ana. ʒ. ii. rauedseni. ℥ ß. turbith. ʒ. vii. aloes ad pondus oĩum. confice cũ uino odorifero.

Pillule stomatice nostre: stomachum & caput mundificãt et accipiantur omni tempore. Recipe turbith. ʒ. x. masticis. ʒ. iiii. rosarum. ʒ. iii. aloes boni ad pondus omnium. Cõfice cum succo absinthii.

Pillule alie stomatice: stomachum & caput mundificant. Recipe aloes. ʒ. vi. masticis rosarũ. ana. ʒ. ii. Confice cum succo solatri.

Pillule alandahal expte ad egritudines cerebri et neruorũ flegmaticas & ad egritudines iuncturarum: & sunt sublimes. ℞. trociscorũ alandahal. ʒ. x. salis gemme. ʒ. i. laudani. ʒ. xii. olei rosarũ quantũ sufficit & sunt experte.

Pillule stomatice alie nostre. Recipe mirabolanorum citrinorum: aloes: turbith añ. ʒ. x. rosarum: spice masticis. añ. ʒ. ii. & ß. anisi. ʒ. i. & ß. salis indi croci ana. ʒ. i. Confice cũ succo absinthii.

Pillule de agarico mundificant pectus ab humoribus grossis & putridis: & conferunt asmati: & tussi antique. Recipe agarici. ʒ. iii. radicis lilii celestis: prassii. añ. ʒ. i. turbith. ʒ. v. yerepigre. ʒ. iiii. colloquintide: sarcocolle: añ. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. i. Confice cum robub: & da. ʒ. ii.

Pillule que cõferunt ad febres colericas & ad egritudines colere citrine & sanguinis. ℞. mirabolanorum citrinoruꝫ & indorum: seminis fumiterre: cuscute emblicorũ: añ. ʒ ii. foliorum rosarũ: seminis citrulli: rauedseni: añ. ʒ. iii. & in alio raued. a. ʒ. vi. scamonee cocte in citonio. ʒ. i. & ß. In alio. ʒ. ii. & ß. succi eupatorii: succi absinthii. añ. ʒ. ii. agarici. ʒ. ii. & ß. yerepigre. ʒ. viii. mellis aggregatiõis: cassiefistule: et tamarindorũ. & succi ẽdiuie q̃tũ sufficit. Dosis ẽ a. ʒ. ii. usq̧ ad aur. ii.

Pillule dyarodon stomachū et digestionē cōfortant & oris odorē faciunt bonum. ℞. trociscorum dyarodō absinthii añ. ʒ. v. cimarum squināti: masticis: añ. ʒ. ii. salis indi. ʒ. i. aloes boni ad pōdus oīum. Confice cū aqua foliorum citri.

Pillule de turbith: & dicuntur pillule auree colerā & flegma sine molestia purgāt stomachum & epar cōfortant & digestionē ꝓcurāt. Re. turbith boni. ʒ. xvi aloes. ℥. i. & ß. masticis rosarū ana. ʒ. vii. mirabolanorū citrinorū. ʒ. x. croci. ʒ. iii. Confice cum succo absinthii.

Pillule de turbith alie similis uirtutis. Re. turbith mirabolanorū citrinorū aloes optimi: añ ʒ x. masticis: rosarum spice: añ. ʒ. ii. ß. anisi. ʒ. i. & ß. croci. ʒ. i. Fiant pillule sicut diximus. Et in alio satis indi. ʒ. ii.

Pillule de lapide lazuli ad egritudines melancolicas: & colere aduste sane: & experte. Recipe lapidis lazuli abluti. ʒ. vi. epithymi: polipodii: añ. ʒ. viii. scamonee: ellebori nigri: salis indi ana. ʒ. ii. & ß. agarici. ʒ. viii. gariofilorum anisi: añ. ʒ. iiii yerepigre. ʒ. xv. Confice cum succo endiuie: & da. ʒ. ii. cum aqua casei.

Pillule de lapide armeno: uarios educunt humores colere aduste & mel'ie sine molestia: & conferunt egritudinibus ab eis factis. Re. lapidis armeni loti et ꝑparat yerepigre: añ. ʒ. v. epithymi poli. añ. ʒ. viii. scamonee cocte in citonio. ʒ. iii. gariofilorū. ʒ. ii. salis indi. ʒ. i. & ß. Confice cuꝫ succo solatri.

Pillule ad oēs morbos catarri: & corize & tussi catarralis. Re. myrrhe pure. ʒ. vi. olibani. ʒ. v. opii iusquiami: añ. ʒ. iiii. croci. ʒ. i. & me. radicū lingue canis. ʒ. iiii. & me. Fiant pillule & administrētur & da a. ʒ. me. vsqꝫ ad. ʒ. i.

Pillule de serapino expte ad dolorē iuncturarū et sciaticā & podagrā: & conferunt ad dolorē matricis: et ꝓuocant mēstrua. Re. serapini armoniaci opoponaci bdellii añ. ʒ. ii. & me. semīs apii ameos: harmel: anisi añ. ʒ. i. acori sataragi indi calamēti folii cētauree polii costi salis gēme: ana. ʒ me. aloes. ʒ. vi. colloqntide. ʒ. v. Fiant pillule & administrentur.

Pillule de bdellio maiores experte ad fluxum emorroydarū & ulcerū ī eis: & ad fluxū menstruoꝝ. ℞. bdellii. ʒ. xii.

ameos

ameos.ʒ.iii.chebulorum indoruȝ:belliricorum:emblicorũ: uenenarum aduſtarum ; charabe.ana.ʒ.ii.&.ß.Infundantur bdellium in ſucco porri:& fac pillulas in moduȝ ciceris. Doſis eſt á.ʒ.ii.uſqȝ ad auř.ii.

Pillule de bdellio minores & ſunt in intẽtione maiorum ℞.mirabolanorum chebulorum indorum emblicoruȝ et belliricorum:ana.ʒ.v.bdellii.ʒ.xv.Fiant ſicut diximus.

Pillule de bdellio ex inuentiõe noſtra:ualent ſicut priores ſane & exparte.℞.mirabolanorum nigrorum : emblicorum:belliricorum:ana.ʒ.v.bdellii.ʒ.x . ſcorie ferri:ſeminis porri:ana.ʒ.iii.coralli aduſti:charabe : concule aduſte:ana. ʒ.i.&.ß.margaritarum.ʒ.ß.confice ſicut diximus.

Pillule de colloquintida experte ad morpheam difficilis eradicationis:& ad dolores iuncturarum:& ad egritudines flegmatis & colere nigre.Re.colloquintide ana.ʒ.vi.mirabolanorum nigrorum & citriniorum ſerapini bdelii : ſarcocolle:ana.ʒ.v.aloes.ʒ.vii. nigelle cimini : carmeni:origani:perſici naſturcii albi ſalis gemme:abſinthii romani : ana. ʒ.i.infunde gummas in qua porri:& fac cum ceteris pillulas Doſis eſt a.ʒ.i.uſqȝ ad auř.unum.

Pillule de oppopõaco conferũt paralyſi & torture.et egritudinibus neruorum frigidis & doloribus iuncturarũ:et dorſi:& genuum.Re.oppoponacis : hermodactili:ſerapini: bdellii armoniaci:colloquintide:añ.ʒ.v.croci caſtorei: myrrhe:zinzi.pipis:macropiperis:caſſie:mirabolanorum citrinorũ belliricorũ:emblicorũ:añ.ʒ.i.ſcamonee.ʒ.ii.turbith.ʒ. iiii.aloes.ʒ.xii.infundantur gumme in aqua cauliũ & fiant cũ eis pillule.Doſis eſt a.ʒ.i.uſqȝ ad auř.i.Et da cũ aqua yue

Pillule de hermodactilis maiores experte ad doloreȝ iuncturarum & podagre frigide.Re.hermodactilorũ:aloes mirabolanorum citrinorum : turbith colloquintide: bdellii ſerapini.ana.ʒ.vi.caſtorei:ſarcocolle euforbii: oppoponaci harmel:apii.ana.ʒ.iii.croci.ʒ.i.&.ß.Confice cum ſucco caulium & fac pillulas.

Pillule de hermodactilis minores ad podagram calidaȝ. Re.hermodactilorum.ʒ.v.ſcamonee.ʒ.ii.&.ß.mirabolanorum

norum citrinorum.ʒ.iii.rosarum.ʒ.ii.aloes.ʒ. x.et cōfice cū catartico rosato.Et.da.ʒ.ii.

PIllule de hermodactilis descriptione nostra.℞.hermodactilorum aloes.ana.ʒ.v. mirabolanorum citrinoruꝫ:turbith:ana.ʒ.iiii.zinziberis.ʒ.ii. Fac pillulas cū electuario rosato.Et da.ʒ.ii.

PIllule sebellie expte ad oppilationes splenis epatis & stomachi:& hydropisim et soluunt naturam.Re.spice inde ʒ.v.spice romane.ʒ.ii.raued.agarici:epithymi:ana.ʒ.iii.costi masticis:camedreos : amomi.ana.ʒ.iii.croci ʒ.ii.myrrhe: cynamomi:gariofilorum:squinanti.ana.ʒ.i.aloes.ʒ.x.Fiant cum uino antiquo:da.ʒ ii.cum uino permixto.

¶ Distinctio.xi.de vnguentis & emplastris.

ISopi cerotum descriptione Gal'.ualet ad duritiem & nodositateꝫ membrorū et duritiē epatis & splenis & dolores eorū et dolores matricum:& duritiē iuncturarū et neruorū lenit enim eos.Re. cere citrine.℥.iii.olei camomille et olei yrini.ana.℥.vi.masticis.℥.i. spice.ʒ.ii.&.ß.croci.ʒ.i.&.me.terebentine.℥. i.resine.℥.me. ysopi humide.ʒ lxxx.

OPeratio ysopi humide.Reci. lanarum ouium succidarum circiter lib.lx.& funde sup eas aque fontium calide quantū sufficit ad infundēduꝫ & dimitte p horas.viii.Deindè bulliat ebullitiōe vna & exprimatur aqua lanarū & coletur aqua:& coquatur cū facilitate in uase stagnato agitando semp fundū uasis cū ligno amplo ne recipiat de uestigio adustionis aliquid : & coquatur usqꝫ dum fiat sicut mel currens : & seruetur.

ISopi cerotū descriptione Philagrii exptū ad dolorē splenis stomachi & epatis et duritiē in eis et dolorē matricū & apata ī eis linitū exteriꝰ vl'etiā suppositū ī lana:& ualet ad durities et nodositates q̄ sūt in iūcturis.℞.croci ʒ v.bdellii:masticis armoniaci:aloes storacis liqde.an̄.ʒ.vii.cere citrine lib.i.terebētine ℥.i.&.ß.medulle cruris uace:adipis anseris.an̄.ʒ.xv.ysopi humide lib.i.&.me.olei nardini q̄tum

sufficit. Bdelliũ armoniacũ & aloe dissoluãtur in aqua infu/sionis fenugreci camomille: & cũ ceteris fiat vngtm̃. Et post philagriũ addiderũt expssionis squille ℥.iii. olibani. ℥.i. sepi uitulini ʒ.xv. Et in alio cere li.i. min⁹ quarta. & ē cõueniẽti⁹.

ISopi cerotum descriptione Pauli valet ad eadem que di/ximus. Recipe armoniaci. ʒ.x. bdellii. ʒ.v. sigie. ʒ.iiii. croci ʒ.i. & me. aloes: masticis olibani: ana. ʒ.ii. & me. cere. ʒ.iii. se/pi et medulle vituli: añ. ℥.ii. ysopi humide. ʒ.xl. yreleon quã/tum sufficit.

VNguentum dyafinicõ conferens ad ulcera difficilis con solidationis & ulcera sanguinolẽta: et ad spẽs herpetis: et ulcera flegmatis salsi: & ulcera fraudulẽta et fistulã & apã ta pestilẽtie: & apãta materiez diuersarũ. ℞. adipis: zirbi an/tiqui mundi et colati et adipis uituli antiq mundi et colati: añ. li. i. & me. colcothar. ℥. iiii. olei antiqui: & litargiri mũdi: añ. lib. iii. Teratur litargiriuz & colcothar cõtritione ultima & mundẽtur p pannum subtilẽ et spissum. Deinde terantur cum oleo & elaborentur in pmixtione eorum ante paruz ex oleo addẽdo: & fiant illud. Deinde coletur sup illud adeps: & coquatur cum facilitate agitando illud sine intermissione cum ramo palmarum: & extremitate eius grossa abiecta cu te eius: & sint rami super quorum incisione non pterierit spa cium. & quotiens exhauritur humiditas rami a decoctione medicaminis iterũ alterius humidi extremitate agitetur. nec non & aliorum ramorum ptes humidiores incidãtur in fru/sta & ponãtur in medicamine. Deinde mutẽtur dum exiccã/tur. & hoc fiat donec pficiatur eius decoctio. & fiat in termi num hore ignis. aut sicut prune aut flãme tenuis.

VNguentum dyafinicon descriptione arabica. & unguẽ/tum arabicum expertum. & efficax ad vulnera diffici/lis consolidationis & incarnationis. Mundificat enim ea: & incarnat ossa humida. & facit eorum sigillationem facilem. Fistulas cancrum & uulnera curat. Re. foliorũ cheiri saluie triafilon allesa acuri. añ. lib. i. Terantur contritione bona. & funde sup ea in uase lapideo olei rosati. aut myrtini. & adi/pis zirbi uituli antiqui et colati. añ. li. ii. et. me. dimitte p dies

ix. Deinde

ix. Deinde accipe myrrhe munde. aloes succotrensis. añ. aur. ix. sarcocolle aur. vii. Terantur & cribellentur & proiiciatur sup ea in vase alio lapideo uini albi. aut succi arnoglosse lõ/ ge in quo cocte fuerint ex foliis earundem herbarum. añ. ℥. iiii. & sit vini aut succi quod funditur super ea quãtitas suffi ciens ad dissoluendum ea. et dimitte per dies. vi. Deinde re/ deas ad herbas. & decoque cum oleo et adipe ebullitiõibus ii. & cola et exprime oleum. et adipem et accipe huius exps/ sionis lib. iiii. et me. litargiri mundi et triti cõtritione ultima lib. iii. et in alio lib. iii. et me. calcadis. ℥. iiii. et terantur. et co quantur sicut superius diximus. & agitentur cum ramo pal/ meo similiter. & bulliat ebullitione una usq; dum medicine color alteretur. Deinde deponatur ab igne sine intermissiõe agitando usq; dum infrigidetur parum. Tunc quoq; mucilla gines specierum que sunt in vino dissolute ante modicũ fun das in eo agitãdo cum pistello ferreo donec bona fiat eoruȝ permixtio. Deinde perficiatur eius decoctio sicut ꝓxime di/ ximus et sanum et expertum. Et additur ab aliis arnoglosse. lib. i. et proprie longe.

EMplr̃m arabicum ualens sicut illud, Re. ex foliis herbarũ earundẽ. añ. li. i. & me. olei myrtini adipis uituli antiquĩ añ. ℥. ix. myrrhe aloes. añ. ʒ. xii. sarcocolle. ʒ. ix. Dissoluantur in uino herbaꝝ sicut hic ꝓximo diximus. Herbe quoq; cõte/ rantur contritione ultima. et fundatur super illud oleum & adeps et mucillagines rerum et cum eis uitrioli aur. iii. ponã tur et coquantur oĩa cum facilitate. & fiat sicut pulmentũ. & administretur in panno aut in tẽta. Et qñq; dissoluuntur spe cies in succo arnoglosse longe. aut ample. et proprie in estate et est experimentum nobile.

VNguẽtum mirabile relatũ ad nichodemũ ualẽs ad vul nera putrida. et gñat in eis carnẽ. & sigillat et ꝓhibet in eis putrefactionẽ fieri. Re. myrrhe aloes. sarcocolle. añ. pteȝ i. mellis dispumati duplũ põderis oĩum uini albi boni q̃tuȝ sufficit coquãtur cũ facilitate usq; dum habeat spissitudineȝ & qñq; additur in medicina uitrioli circiter ptem me. et pro prie ad consumptionẽ carnis. & expertum.

VNguentum nichoderni aliud. ℞. myrrhe aloes. añ. ʒ. ix. vini albi quantũ sufficit: terantur sicut alcohol: et proiice super ea uinum: et tere cũ eo miscendo: et iterum infunde uinũ ante modicũ terendo illud: & sic dum fiat liquide sicut mel et administretur. Et sunt qui addunt uitrioli partis unius quartam. Et sunt qui conficiunt cũ oleo myrtino: et uino uicissim parum de utroq; ponendo.

VNguentũ ceraseos magnũ rectificans vulnera maligna & fistulas difficiles et mũdificat a carne mortua & putrefactione: & pficit sigillationẽ eorum: sigillatione laudabili. ℞. armoniaci ℥. i. bdellii olibani masculi: aristologie sarcocolle: añ. ʒ. v. myrrhe: galbãi. añ. ʒ. iiii. litargiri. ʒ. xv. aloes: oppoponaci: añ. ʒ. ii. et. ß. floris eris. ʒ. ii. resine. ʒ. xiiii. cere albe. ℥. ii. olei quãtum sufficit. Armoniacũ et bdelliũ dissoluãtur in aceto. Litargirium teratur & decoquatur cũ oleo donec liquefiat: & tũc remoueatur ab igne donec infrigidetur parũ: et piice sup ipsum armoniacũ. & bdelliũ dissolutuz in aceto: & reduc ad ignẽ donec coaguletur: & post illud piice super ipsum reliquas medicinas & administretur.

VNguentũ ceraseos parũ faciens nasci carnẽ in vulneribus: & mundificat: & incarnat ea & confert recentibus vulneribus & antiqs. ℞. aristologie radicis yreos: sanguinis drachonis: armoniaci: sarcocolle: añ. ℥. ß. litargiri triti & puluerizati. ℥. v. decoquatur litargiriũ cũ olei. lib. i. donec lique fiat: & conficiatur cũ aliis sicut diximus.

VNguentũ arthanite magnũ relatũ ad Alexandruz quo ungitur uẽter: & sumẽ et ilia et soluit solutiõe catartici: & ungitur ex eo stomach⁹ et facit uomere: educit uermes et cõfert hydropisi: et solutiõe educit aquã citrinã: & est propinandũ nõ ualentibus sumere medicinã. ℞. succi arthanite li. iii. succi cucumeris asinini lib. i. olei yrini lib. ii. butyri vaccini li. i. pulpe colloqntide. ℥. iii. polipodii. ℥. vi. euforbii. ʒ. ß. Que terẽda sunt tere: & submerge in succis & oleis: & pone in uase uitreato stricti orificii: & stringe caput eius et dimitte p dies. viii. Deinde bulliat totũ ebullitione. i. & coletur & piice sup colaturã serapini auř. v. myrrhe auř. ii. ita q resoluantur

uātur prius in aceto vini quātitate sufficiēti: & aggrega oīa simul: & bulliāt agitādo semp cū fuste usq; ad succoruʒ fere cōsumptionē. Tunc ꝓiice sup ea cere.℥.v.fellis uaccini aur̄. v. Ferueat cū eis usq; dū liquefiat cera. Deinde pulueriza sup ea sic cōterēdo: scamonee: aloes: mezereō: colloqntide. aā. aur̄. v. euforbii aur̄. ii. salis gēme. aur̄. iii. turbith. aur̄. v. pipis lōgi: zinzib. cāomille aā. aur̄. ii. Conficiātur et administrent̄.

VNguentū arthanite parum resoluēs apata splenis: & lapideitatem ipsius & scrofulas. ℞. succi arthanite: & uiscositatis que mulgetur ex radice silicis: & succi cauenizich. aā. ℥. ix. succi extremitatū tamarisci. ℥. ii. olei yrini. lib. ii. ysopi humide. ʒ. v. armoniaci: bdellii: aā. ʒ. i. & me. aceti quantū sufficit: cere citrine. ℥. vi. corticis radicis capparorū. ℥. i. & ß. spice. ʒ. iii. fiat sicut supius diximus.

VNguentū de lino qđ scripsit Hebēzezar mirabile ad replēda vulnera carne: & ꝓprie ea in qbus vr̄ difficilis incarnatio: & sanat fistulas et vulnera frauduleta. ℞. oppoponaci ptem. i. rasure: pāni antiq de lino subtilis & mūdi ptem. ß. vini & mellis & olei rosa. aut myrtini: aā. ptes. v. litargiri: aloes sarcocolle: myrrhe: aā. ptis unius tertiā. fiat vnguentū sic terendo in mortario nunc oleū nunc vinū īfundēdo et administretur: & qn̄qʒ additur in eo vitreoli partis. i. quarta.

VNguentū alhariel: et est efficiens operationem cautherizationis. Linitur enim sup membrū: & facit uesicatiōes & excoriat et confert morphee: & pāno: & lētiginibus cutis: & maculis cutis. Re. alhariel recentiuʒ. ʒ. x. assungie porcine ʒ. x. uel. v. terantur simul: & dimittantur marcescere per dies vii. Deinde buliant & colentur & seruetur unguentum in uitri uase: & administretur ubi oportet.

VNguentū rosatū sedatiuū inflāmationuʒ: & erisipile: & ignis psici: & cōfert sode calide: & inflāmationi stomachi et epatis. ℞. assungie porcine recētis quātitatē quā volueris: & lauetur in aqua calida nouies: & tātūdē cū aqua frigida lauatiōe ultima: deinde terātur cū ea rosarū rubeaꝝ recētiū quantū ipsa est: & dimittantur marcescere p dies. vii. Deinde coquātur cū facilitate & colētur: & iterū tātūdē rosatū

teratur & dimittatur per alios.vii.dies.& fundatur sup ipm succi rosarum circiter partē .ß.olei: amigdalini partes.vi. & iterū coquatur cum facilitate usq; ad succi cōsumptionem. Deinde reponatur & administretur : et qn̄q; disrumpitur in aqua rosata parum opii: ꝓiicitur in decoctione: & est mirabile ubi oportet: & proprie quando uigilie adsunt.

VNguentū uiolatū ualet sicut rosatū & confert pleuresi & inflammationi pectoris: et fit sicut unguentū rosatū.

VNguentum de papauere est sedatiuum dolorum calidorum: & fit cum capitibus pupauerum.s.albi & nigri: & assungia & fiat sicut rosatum.

VNguentū basilicon magnum confert uulneribus in quibus est calefactio: & ꝓprie in uulneribus neruosis mundificat enim & incarnat ea. Re. cere albe: resine : sepi uaccini: picis glutini olibani: myrrhe: ana. olei quantum sufficit: in alio cere.℥.vi.picis.℥.iii.et aliorum: ana.℥.i.&.ß.

VNguentum basilicon minus. Re.resine: picis : cere ana. olei quantum sufficit.

CErotum de scandalis ultimū ad sedandum inflāmationes & apata calida: et sup calefactiones que sunt in stomacho & epate: Re.rosarum.ʒ.xii.sandalorum rubeorum ʒ.x.sandali albi & citrini: ana.ʒ.vi.boliarmeni.ʒ.vii.spodii ʒ.iiii.camphore.ʒ.ii.cere albe.ʒ.xxx.olei rosati lib.i.conficiantur & administrentur: et sunt qui lauant oleum et ceraz prius & postea permiscent cum aliis: et est melius.

CErotum Gal'.vltimum infrigidatione ualens ad febres acutas & sodā calidam pulsatiuam. Re.cere albe.℥.i. olei rosati.℥.iiii.& sit radix olei oleuz onfacinū: aque fontiū clare et proprie uehemētis frigoris quantū sufficit: oleū multotiens & bene lauetur lauationibus multis :& quanto magis elaboratur in lauādo illud fit excellētius. Vltimo uero cōquassetur cū aceto albo & claro et pauco et seruetur.

VNguētū de bdellio ꝙ cōfert ad spasmū & epilepsiaz: & paralysiz: et ad egrirudines neruorū frigidas : & lenit nodositates neruorū ℞.bdellii.ʒ.vi.euforbii.ʒ.iiii.castorei. ʒ.iii.serapini.ʒ.iiii.cere.ʒ.xxv.olei sābucini: aut olei de cheiri.ʒ.x.

ri ʒ.x.bdelliũ et serapinuz dissoluãtur in aqua rute agrestis cetera liniãtur cũ aq̃ calida & fiat unguẽtũ & liniat cuz eo.

VNguentũ ualẽs similiter. Re. castorei.ʒ.ii. piretri: eufor bii: stafisagrie: zinziberis: sinapis: añ.ʒ.iiii. succi affodilorũ: succi rute agrestis: ana.℥.iiii. liniantur oĩa in succis. De inde coquãtur cum cere.℥.v. olei rosati.℥.xx usq; ad succorum consumptionem. Deinde coletur & administretur.

VNguentũ filagrios ad spasmũ & mollificationem. Re. cere.℥.iii. ysopi humide: succi rute agrestis. ana.℥.ii. euforbii: piperis armoniaci: croci: olibani: castorei: glutinis: alimbat oppopõaci: añ.ʒ.ii. sigie.ʒ.ii. et .ß. olei q̃tũ sufficit.

VNguentum aureũ curat & solidat plagas: sanum & expertum. Re. cere citrine.℥.vi. olei boni lib.ii.&.ß. terebentine.℥.ii. resine: colophonie: ana.℥.i.&.ß. alias. ii.&.ß. olibani masticis. ana.℥.i. croci.ʒ.i.

VNguẽtũ de cerusa faciẽs ad ulcera & excoriationẽ q̃ fiunt a colera adusta et flegmate salso et scabiẽ siccã & cõbustionẽ et erisipilas. ℞. ceruse merdasengi: añ.℥.vi. plũbi adusti: scorie argẽti: añ.ʒ.iiii. masticis olibãi: añ.ʒ.ii.& me. olei rosati & aceti albi quãtuz sufficit. Terãtur in mortario & ponat prius oleũ: postea acetũ: añ. parũ infũdẽdo ita q̃ sine ĩtermissiõe terant nũc hoc nũc illd' infũdẽdo dõec impinguetur. Si aũt eo indiget pruritũ hñs argẽti uiui.ʒ.v. adde & administra: et q̃nq; apud necessitatẽ adde ziniar.ʒ.ii.

VNguentũ syricinum ualet ad uulnera putrida: et combustionẽ & excoriationẽ sup unguentum de cerusa: adde syrici.℥.i.&.ß. aloes myrrhe. ana.ʒ.iiii.& utere.

VNguẽtũ egyptiacũ magnũ cõfert ad uulnera ãtiqua et fistulas que indigẽt mũdificatione. Abstergit eñ et mũdificat ea a carne mortua et putredine. Re. floris eris aur.v. mellis aur.xiiii. aceti fortis aur.vii. coque sup ignẽ donec inspissetur. Et sunt q addũt ei olibani masculi triti aur.ii.&.ß.

VNguentũ trifarmacum faciẽs nasci carnem in uulneribus & cõsolidãs ea. Accipe litargiri triti sicut alcohol partem unam & funde sup ipsuz nũc oleum: nunc acetũ: et teratur & adequetur: & p̃prie quãtuz sufficit et administret

VNguẽtũ trifarmacũ aliud. ℞. litargiri triti ficut alcoho/ partem.i.aceti uini partẽ.i.olei antiqui partes.ii.coquã tur cũ facilitate usq₃ dũ fiat eius spissitudo & administretur.

VNguentum alfesiricon relatũ ad Alexandrum mundi/ ficans cutim & sanas scabiem siccam et asperitatem cu: tis & impetiginem et flegma grossum. ℞. ceruse litargiri alfe siricon aloes boni climie argenti ; argenti uiui extincti. ana. partes equales olei de oleandro & aceti quantũ sufficit: fiat sicut unguentum de cerusa.

COnfectio alfesiricon quod est medicamen cõpositu₃ ad fistulas et cancrũ & malũ mortuũ et delet additionem carnis putride & sanat scabiẽ siccã.℞.litargiri albi calcãti.añ ptẽ.i.floris eris añ ptẽ ß.terãtur cũ aceto uehemẽter forti in sole tẽpore estiuo fere p diẽ. i. semper aũt modicũ addendo acetũ.Deinde ponatur in uase uitreo et strĩgatur os eius et se peliatur in fimo diebus quadraginta. deinde administretur.

COnfectio unguenti sanans uulnera antiqua difficilis cõ solidationis & est medicamen expertum ℞.aloes boni myrrhe munde.ana.ptes equales.Deinde tere uehemẽter cũ succo absinthii & celidonie & succo plantaginis donec fiat sicut mel.Et administretur cum coto aut panno subtili.

ISopi cerotu₃ diatesseron descriptiõe Democriti. ualet ad mollificationem omnis duritiei, & nodositates que fiũt in membris et apostemata dura & duritiem iunctura₄ et do lorem epatis & splenis renum matricum & uesice.℞.cere ci/ trine terebentine:añ.ʒ.xii.olei yrini.℥.iiii.ysopi humide.℥. ii.Et ex eis fiat vnguentum & administretur.

CErotum galieni stomachum cõfortans et emendans ui/ tia stõi que ex frigiditate sunt preparans & confortans appetitum & digestionem cibi et confortans epar & sedans dolorem eorum.Accipe rosarũ.ʒ.xx. foliorum absinthii sic/ ci.ʒ.xv.masticis.ʒ.xx.spice ĩde.ʒ.x .Tere subtiliter & accipe cere mũde.℥.iiii olei roß li.i.&.ß.Dissoluatur in igne & lauẽ tur lauatiõibus pluribus ĩ aqua rosata Deĩde iterũ dissoluã/ tur et lauẽtur ĩ uino ueteri et succo citõiorũ aceto pauco.Deĩ de misceãtur cũ puluere rerũ;et fiat cerotũ & administretur.

Cerotum

CErotum diapente quod lenit nodationem iuncturarũ & duritiem neruorum et ualet ad spasmum. Accipe cere citrine.℥.iii.sigie.℥.unius partem tertiã terebentine.℥.i. mucillaginis glutinis zanaham.℥.v. olei yrini quantum sufficit. Et expertum est.

CErotum alexandrinũ optimum stomachũ confortat & mẽbra nutritionis & aufert duritiem ipsorũ bonum & exptum. Re. cymarũ absinthii olibani añ.ʒ.x.armoniaci storacis calamite: añ.ʒ.xii.spice.ʒ.iii.cere.℥.iiii.olei camomille quantũ sufficit olibanũ et armoniacum in uino sufficienti p diẽ et noctẽ infũde. Absinthiũ aũt et spicã tere & cribra. Oleum uero & cerã solue super ignem & cũ eis reliqua misce.

CErotũ aliud eiusdem fortissimum: & expertũ ad dissoluendum mẽbrorum durities et diuturnas articulorum passiones & neruorum omniũ egritudines ex frigiditate factas & soluit eorũ contrictiões & ualet ad paralysim et torturã. ℞. castorei euforbii pipis longi & nigri: añ.℥.i. armoniaci oppoponaci galbani: ana ℥.i.&.ß. medulle cerui medulle cruris uacce. ana.℥.ii. terbentine.℥. vi. storacis liquide.℥.i. adipis gallinarũ adipis anatis & anseris et adipis porci: añ. ℥.i.&.ß. cere. lib.i. olei ueteris olei nardini olei laurini: olei yrini: olei naptici: olei camomille: olei de cheiri: ana.℥.viii. olei balsami.℥.iiii.uini ueteris quantum sufficit ad infundẽdum medicinas siccas. Et sunt qui addũt ysopi hũide.℥.iiii. Et est efficacius.

CErotũ Andromaci factũ ex.ix. medicinis cõferẽs ad frigiditatẽ neruorũ & stõachi et cõfortat stomachũ recipientẽ supfluitates: & lenit duritiẽ neruorũ et iuncturarũ & aufert dolores et tumores ꝓfundos et apostemata maturãda maturat et dissoluẽda dissoluit. Re. storacis.ʒ.iiii.masticis.ʒ. xii. folii spice. añ.ʒ.iii.et.ß.euforbii.ʒ.iii.cynamõi.ʒ.vi.cere albe.ʒ.xx. olei de been.℥.viii.olei balsami.ʒ.xv. Fiat cerotũ.

EMplastrum diaquilon cuius iuuamentum notum est ad apostemata dura & duritiem epatis et splenis et stomachi & ad scrofulas et oẽm duritiẽ. ℞. ex fenugreco & semẽ lini & radice altee de singulis mucillaginibus: ana. partem.i.

litargiri

litargiri triti cõtritione ultima & mũda a plũbo et scoria ꝑtez unã mediã: olei antiq clari ꝑtes tres. Modꝰ aũt oꝑatiõis eius talis ẽ. Re. litargirũ et oleũ et diu in mortario lapideo cuz pistello ferreo cõquassef et laboref in eoꝝ cõquassatiõe multuz. Deinde bulliat sup ignẽ cũ facilitate semp & indesinẽter agitãdo cuz spatula usqꝫ dũ coaguletur litargirũ. Tũc depõatur ab igne et dimittatur infrigidari paulatiz. Postea accipe mucillagines et bulliãt ebullitiõe aliqua. Deĩde ante modicũ ꝓiice mucillagines sup litargirũ et oleũ semp cũ pistello cõquassando donec decẽs fiat eoꝝ ꝑmixtio. Tũc quoqꝫ coquatur sup ignẽ usqꝫ dũ ĩspissetur. Inqt Hamech felicissimum erit opus eius si cum eo pulueris yreos trite ꝑmisceatur mirabilis est iuuamenti ad resoluẽdum et maturandum fortiora. Si autẽ mucillagines melliloti: & proprie seminis eius oꝑatio ipsius receperit erit eius sedatio fortior. Et sunt qui pro cõmuni oleo oleum yrinũ & oleum de camomilla ponunt et erit in cunctis nobilior.

EMplastrũ dyaqlon magnũ exptum ad resoluẽduz et ad maturationẽ oĩs duritiei et inflãmationis. Cuius ꝑmixtio. Re. litargiri mundi triti et cribellati ℥. xii. olei yrini & camomillini et anetini: añ ℥. viii. mucillaginis seminis lini mucillaginis fenugreci mucillaginis ficuũ pinguiũ et mucillaginis passularũ et succi yreos & succi squille et ysopi hũide et glutinis alzanach: añ. ʒ. xii. et ß. terbentine. ℥. iii. resine pini et cere citriue: añ. ℥. ii. Cõficiatur sicut diximus: et est expertũ. Inquit filius zacharie. Acqritur et in decoctiõe ut discedat a mollitie cere & accedat ad spissitudinẽ unguẽtoruz & liniatur in panno et superponatur ubi oportet.

DIaquilon paruuz resoluens & maturans tumores a caliditate factos & apostemata. Recipe litargiri. ℥. vi. olei ueteris clari. li. i. mucillaginis psilii. ℥. iiii. mucillaginis iusquiami. ℥. i. & ß. mucillaginis seminis lini et mucillaginis radici malue: ana ℥. ii. cuius operatio est sicut operatio alterius.

EMplastrum de granis lauri cõferens ad dolores et a frigiditate et uẽtositate factos et ꝓprie ad dolorem uẽtris

& stomachi

& stomachi & renũ et matricũ et uesice et aliorũ uiscerũ Re. olibãi masticis myrrhe. añ. ʒ. i. granorũ lauri. ʒ. ii. cyperi costi añ. ʒ. ß. mellis colati quãtũ sufficit ad aggregãdũ & extẽdatur in pãno et calidũ supponatur ubi opꝫ. Si autẽ triplicatur in eo cyperuꝫ et põatur de stercore caprarũ aut uaccaruꝫ sicco ad põdus oĩum inuẽitur mirabile ad hydropisiꝫ

EMplastrũ stomachũ et epar confortãs et calefaciẽs ea. ℞. ligni aloes absinthii gũmi ara. masticis cyperi costi zinzi. añ. ʒ. ß. calãi aromatici olibãi aloes: añ. ʒ. iii. gariofilorũ macis cynamomi spice nucis muscate gallie muscate separatim: ana. ʒ. i. et. ß. aggregent cũ miua aromatica et extẽde sup pãnuꝫ et suffumigetur super ligno aloes & supponatur.

EMplastrum de gallia cõferens ad fluxum uentris & debilitatẽ stõi et epatis & uiscerũ cum significationibus frigiditatis sanum & expertum. Re. gallie muscate squinanti. ana. ʒ. i. &. ß. ramich sumach accatie hypoquistidos laudani galloruꝫ nõ pforatarũ calami aromatici: rosarũ et sẽis eius: sandalorũ alborũ & rubeorũ masticis xiloaloes gariofilorum spice olibani costi myrrhe cyperi absinthii: añ. ʒ. ii. Fiat eorũ cõtritio bona. Deĩde accipe succi foliorũ myrrhe hũide foliorũ lauri aq̃ rosate et uini põtici. añ. ʒ. i. &. ß. submerge in eis calefactis tortellar uꝫ de seni. ʒ. iii. dactiloꝶ siccoruꝫ. xii. nũero. dimittãt p diẽ & noctẽ. Deĩde terant et fiãt sicut puluis & misceãtur cuꝫ miue arõatizate. ʒ. iii. aut. iiii. gũmi assari. ʒ. vii. Coquant oĩa lẽto igne usqꝫ ad spissitudinẽ mellis. Deĩde aggrega cũ puluere rerũ & tere diui mortario donec fiat totuꝫ uiscosuꝫ. Deinde line ex eo su p lamina. & suffumiga cuꝫ ligno aloes & epithymetur cum eo.

EMplm̃ aliud de gallia ualẽs ad eadẽ que prius cũ significatiõibus calĩtatis. Re. gallie ramich rosaruꝫ & seminis eius: pulpe sumach sandali albi & rubei spodii sanguinis draconis charabe balaustie hypoquistidos accatie: corticuꝫ mandragore capituꝫ granatoruꝫ: ana. ʒ. ii. cãphore. ʒ. ß. tere & fac puluerẽ. Accipe succi caprioloꝶ uitiuꝫ. ʒ. ii. uuaruꝫ aggrestiuꝫ. ʒ. i. succi extremitatuꝫ myrrhe humide aceti ana. ʒ. i. Infunde in eis sauich ordei et granoruꝫ myrti tritorum sicut

rum sicut

rū sicut alcohol.an̄.ʒ.iiii.gūmi arabici ansi.ʒ.iiii.et misce cuꝫ eis miue acetose.ʒ.ii.uel.iii.& decoque in igne leui usq̄ duꝫ habeat spissitudinē viscosam. Deinde aggrega oīa simul cuꝫ spēbus et line ex eo sup lamina & suffumigetur cuꝫ xiloaloe & epithymetur cū eo et est sanum & expertum.

EMplastrum relatū ad Andromachū cōferens ad dolorē iuncturarū & genuū antiquū & sciaticaꝫ et duriciē splenis et tumores laterū et hydropisiꝫ. Recipe sepi anatis picis an̄.ʒ.xviii. auripigmenti rubei & citrini aluminis iameni calcis non extincte.an̄.ℨ.xv.armoniaci.ℨ.ii. dissoluatur armoniacuꝫ in uino rubeo et dissoluatur in igne et dissoluatur cū eo olei .lib.ii.et puluerizanda pulueri zentur & aggrega omnia simul ꝫm decentem modum preparationis eius et mitte ubi oportet expansum in lamina.

EMplm̄ aliud andromachi ulcerās et cauterizās ubi opꝫ. ℞.aque ardentis & est aqua saponis.lib.iiii.granorū rizi & frumenti excorticati.ana.ℨ.vii.ponātur in uase uitreato & stringarur orificium eius uehemēter et dimittatur p diē & noctē.deinde agitetur cū ligno & claudatur. Fiat hoc omni die donec grana dissoluantur et totū sit factū mucilaginosum.deinde reseruetur. Cum aūt eo uti opꝫ recipiatur de eo in uacuitate corticis auellane aut arundinis aut in cera p̄parata:et ponatur ubi opꝫ: Facit enim cocturā sicut cauterium & ꝑpria dimissum in loco tribus horis aut plus si opꝫ.

EMplm̄ sinapismū descriptione democriti conferens ad uenam sciaticā & podagram & dolores ossiū et arteticā & frigidas passiones & emigraneā & obliuionē et litargiaꝫ. ℞.ficuum siccarum pinguium parteꝫ unā & infunde in aqua tepida p diem & noctē tunc exprime fortiter ut nullus hūor in eis remaneat. Deinde sinapi tritā cū aceto cuꝫ eis misceas diligenter diu cōmiscēdo et sit sinapis pars una et ficuū alia. Si aūt uehementioris uirtutis facere uolueris:pone de sinapi partes duas. Sī aūt minus ex ficubus partes tres & ex sinapi duas.qn̄ aūt applicatur loco dimittatur ī eo & auferatur anteq̄ uulneretur & proprie qn̄ soluꝫ calefacere oportet & qn̄ q̄ dimittitur donec uulneretur et proprie qn̄ ꝓfundarū materierum

terierum

terieruz exclusionē queris sicut in talibus. In defectu uero synapis schibale caprine ponantur pridie in aceto infuse: & ē ad hydropisim & duritiem & dolorē splenis efficax: et qnqꝫ additur eis fimus columbarū agrestium et radix enule: & semen nasturtii: et grana lauri. & cōfert ad frigidas et uentosas egritudines uiscerum et splenis et hydropisim et similia. Expertum ab antiquis medicis.

EMplm̄ de fermento descriptiōe democriti. Inquit democritus. Multorum emplastrorū fermentuz est materia & medicinarū nobilium. & illud quod ex eo antiquius ē et nobilius est cū melle distēperato: & sint ptes eorum equales: & sexta pars eorū ex uisco quercino: & octaua pars armoniaci dissoluti in aqua fenugreci: aut lacte arboris mori: & modico fecis olei antiqui: et est emplm̄ efficax ad extrahendum spinas & furculas: & ossa cranei infixa etiā si profunda sint. Adhuc aūt accipe fermenti ptem. i. succi mente et succi absinthii: añ. ptem. ß. aceti uini aut succi vuarum agrestiū: aut succi extremitatum uitium: aut succi citoniorū quartam partem unius: macis gariofilorū: ligni aloes: masticis: spice. folioruz rosarum absinthii sicci. añ. octauā partem. ʒ. vnius. misceantur oīa et coquantur ad ignem et emplastretur ex eis stomachus & epar. Confert enim iuuamentū manifestū ad debilitatem eorū.. Et adhuc eius acetosi ptem. i. succi endiuie: aut solatri et aceti aut succi uuarum agrestiū: aut succi extremitatum uitis. añ. ptem. ß. farine ordei tertiam partis unius: triū sandalorum: foliorum rosarū: spodii faufel sief. memithe: boliarmeni. añ. sextam partis unius: succi portulace: & mucilaginis psilii quantū sufficit ad aggregandū ea fiat ex eis emplastrum & ponatur super epar et viscera in quibus est uehemens inflāmatior & erit mirabile. Preter hoc autem accipe fermenti mellis olei: lactis mulieris: uitelli ouorum: añ. ptes equales fiat emplastruz. maturat enim et rumpit apata & dubelet. Si bdelliuz cū farina ordei misceatur extrahit spinas. Si autem fortius facere uolueris emplastrum adde galbani. circiter partis unius. & me. et dissolue cum eis. Quod si adhuc fortius facere volueris adiunge cum eis baurach sextam

partis vnius: stercoris columbini : & gallinacei. añ. quartam partis unius. Amplius autē si aceto & sale fermentū coques epati & spleni necessarium in multis egritudinibus īuenies. Nāq; si armoniaci & bdellii & ficuū pinguiū sumatur: añ. & ptem .ß. fermenti addideris: & ꝓprie dissolutā in aceto: & foliorū rute et fructus tamarisci: & baurach: añ. quartā partis vnius: & miscueris oīa: & fortiter cōtūdes miraberis effectū eius ad grossitiem splenis. Si aūt siccare opus est in viscerib⁹ contenta superflua. cū fermento sulfure et sale cinerem vitium cōbustarum addes. Si aūt acrius facere volueris aspaltū. Si aūt adhuc acrius euforbium adiunge. Inquit democritus. In multis adhuc antiqui laudauerunt experientiam eius qđ narrare prolixum est.

EMplīm filii zacharie qđ lenit duriciē: & nodositatē iunctura℞: & lenit pectus et habilitat materias in eo & pulmone difficilis expulsionis. Re. cere citrine. ℥. iii. medulle cruris uacce: adipis anatis: et adipis galline: mucillaginis semīs lini: añ. ℥. iii. oleī de lino quātū sufficit. Si aūt fortius facere volueris: adde mucillaginis altee: & mucillaginis fenugrecī ptes cōuenientes: & ꝑ oleo de lino ponatur oleū de cheiri citrinī uel vtrūq;. Et si adhuc fortius facere volueris adde ysopi humide: et glutini zanahan quantū de una mucillaginu; & miraberis effectum eius ad ea que diximus.

EMplastrum dyafinicon cōfortatiuu; stomachi: & epatis mirabile in qbus accidit uehemēs debilitas: & visceru; qbus accidit lubricitas & mollificatio: & cōfert ad fluxū uentris et ad fluxū epaticū. In primis fiat cerotū ex cere. ℥. ii. oleī rosati olī nardini: añ. ℥. iiii. Deīde accipe dactilo℞ siccorū. xl. nūero tortella℞ de seni. ʒ. v. deīde funde biduo in vino odorifero: & accipe carnium citoniorum decoctorum in vino. ʒ. viii. & tere cum dactilis contritione ultima et misceatur cu; ceroto: & contundantur in mortario donec aggregentur. Deinde proiice super ea masticis: olibani: absinthii romani siccī añ. ʒ. ii. & me. ligni aloes: macis: myrrhe aloes: spice achatie gallie ramich calami aromatici: ana. ʒ. i. laudani. ʒ. ii. Et iterum conterantur donec permisceantur. Deinde line super la

mina

mina ex eo: & suffumiga cum xiloaloe & pone super stoma-chum et epar & viscera. De meliori aũt operatione est ut ma stix et laudanum cum cera & oleis misceantur: et siccum ce-teris emplastrum fiat.

Emplm̃ dyafinicon descriptione Alexandri: mẽbra nutri tionis cõfortans & ualet ad fluxũ uentris & vomitũ: & colericam passionẽ: & dissinteriá: & ad fluxuȝ epaticũ: & ad malitiá alistimbre: & stomachũ recipientẽ supfluitatẽ a mẽ-bris aliis. ℞. dactilorum uicinoruȝ maturitati sine ossibus. ℥. v. tortellarũ de seni. ℥. i. citoniorũ: & ꝓprie carniũ eorum de coctorũ in vino stiptico. ℥. i. & me. storacis: mastis laudani. añ. ʒ. iiii. acatie: succi agreste: florũ vuarũ agrestiũ: rosarum: sandaloꝝ citrinoꝝ ramich: myrrhe: xiloaloes: añ. ʒ. iiii. cere. ℥. iiii. olei rosati. ℥. xv. uini pontici quãtũ sufficit ad infundẽ dũ infundenda. Et confice sicut te scire fecimus: & line ex eo super laminam: & cũ xiloaloes suffumiga: & suppone.

EMplm̃ alexandri conferens ad oẽm duritiem & apatio-nem stomachi: & uiscerũ: & hydropisim cũ incipit fieri & grossas ventositates: & humores crudum et grossum. Accĩ pe spicarum olei mundatarum. ℥. iii. & me. storacis: aloes bo ni bdellii. añ. ℥. iii. terbentine. ℥. iiii. assungie porcine recẽtis adipis anseris. ana. ℥. v. masticis olibani. añ. ℥. i. & me. eufor bii. ℥. i. me. croci. ℥. me. cere citrine. ℥. xii. olei nardini et uini odoriferi quantum sufficit.

EMplastrum relatum ad aristarchum ualens ad frigidita-tem stomachi: & viscerũ & humorẽ frigiduȝ in eis et vẽ tositates grossas: & hydropisim: & tensiones laterũ: & dolo-res oẽs interiorum de ꝑdictis causis: & maxime stomachi & epatis: & duriciem in eis & apata. Cuius ꝑmixtio. ℞. cere ci-trine. ℥. i. terbentine. ℥. vi. assungie porcine recẽtis. adipis an-seris medulle cruris uacce. añ. ℥. iiii. bdellii: myrrhe. olibani storacis oppoponacis: aloes: masticis. añ. ℥. i. & me. armonia ci. ℥. iii. colophonie. ℥. vii. aluminis. ℥. i. spice. ʒ. vi. folii: cala mi aromatici: euforbii. granorũ lauri. añ ʒ. vii. olei balsami. olei nardini & uini odoriferi quãtum sufficit. Confice sicut sepe narrauimus et utere.

Emplastrum

Emplastrum Oribasii ualens ad apostemata dura scrofulas: & grossitiem epatis & splenis. ℞. litargiri. ℥. iiii. cere. ℥. viii. resine. ℥. v. armoniaci. ℥. iii. confice. ℥. ii. aristologie. ℥. i. & me. aloes. ʒ. i. thuris masculi: cuscute: galbani: ana. ʒ. xii. olei antiq & aceti sqllitici quātū sufficit. Cōfice sicut diximꝰ

Emplastrum Oribasii aliud conferens sicut superius. Re. armoniaci. ℥. ii. Dimitte in aceto squillitico p pies. ii. Deinde tere in mortario donec fiat sicut puluis: deinde contere cum aceto facto ex cere citrine. ℥. ii. olei camomille: & yrini ana. ʒ. iiii. croci. ʒ. v. confice contendendo donec fiat totum pingue. Inquit Oribasius extende ex eo sup pannū & calidū sup spinam pone & confert rigori febrium: sed pro aceto sqllitico pmutatio fiat ad sucum apii: & est expertum.

Emplastrum de melliloto mollificans oēm duritiem que est in stomacho & epate: splene: & oīa et uiscera. ℞. melliloti. ℥. vi. florum camomille: fenugreci granorum lauri: radicum altee: & absinthii: ana. ʒ. iii. seminis apii cordumeni: yreos: cyperi ameos: spice: cassie: añ. ʒ. i. & me. sansuci. ʒ. iii. armoniaci. ʒ. x. storacis: bdellii: ana. ʒ. v. terbentine. ℥. i. & me. ficuum pinguium. xii. numero. sepi caprini: resine: añ. ℥. ii. & me. cere. ℥. vi. olei sansucini: & olei de spica quantum sufficit. Aque decoctōis fenugreci et cāomille et meliloti qꝫtū sufficit ad infundendum infusione diligenti: misceantur & conficiantur & epithymetur cum eo.

Mixtura ad ulnera sananda. Re. gariofilate radicum arthemisie. pimpinelle: camomille: pētafilon: herbe uiolarum: herbe ueteris cauli tenerarum rubei canabis omniuꝫ ana. manipulum. i. rubee quantum de omnibus. Hec omnia bulliant in uino usqꝫ ad medietateꝫ: postea cola: & colature adde terriam partem mellis: & cum eo bulliat. Deinde cola: & usui reserua.

Vnguentum palmeum ualēs ad uulnera ubi est sanguis: & apostemata pestilentialia et exituras: & adustioneꝫ: & compressionem: et attractionem. Reci. olei ueteris lib. iii. assungie ueteris depurate a sale lib. ii. litargiri. lib. iii. uitreoli. ℥. iiii. conficiantur oleum m & assungia mittatur in sta-

gnato supra ignem: & liquefiat. Deinde addatur litargirum & uitreolum: et ducantur continue cum tribus ramis palme & accipe unum ramum palmarum minutatim incisum & intromittatur: & tandiu bulliat supra ignem lentum factuȝ de lignis siccis donec inflammetur: & redeat ad suum statuȝ & inspissetur: et densitatem habeat.

Vnguentum aliud palmeum ℞. litargiri aurei lib. iii. pinguedinis porcine depurate a sale. ℥. v. vitreoli uiridis. ℥. iiii. Terantur palme ad libitum & semper agitetur cũ palma: & loco palme potest poni radix canne.

Vnguentum expertũ ad scabiẽ ℞. assungie. ℥. v. olei laurini: argenti uiui: cere munde: thuris albi puluerizati: ana. ℥. ii. salis. cõis. ℥. viii. de succo plantaginis: et fumiterre ad libitum. Confice sicceram & assungiã nouam expurgatã a tela sua: & olenm laurinum mitte in stagnato cuȝ succis: & pone ad ignem et bulliant donec liquescant: & adde puluerem salis cõis: olibani & masticis in supradicta quantitate: & bulliat usq; ad perfectam decoctionẽ: & postea depone ab igne & adiunge argentũ uiuum cũ saliua extinctũ: & cum pauco olei predicti: & misce bene cuȝ spatula: et unge palmã manuũ: & frica fortiter in sero usq; ad octo dies.

¶ Duodecima distinctio est de oleis.

Est eniȝ multiplex oleorũ opatio. Alia eñi sunt que p expressionẽ fiunt. Alia uero que p impressionem sicut qñ aliquod materiali suscepit id quod in alio est ƒm speciẽ suã. Alia quoq; fiunt p resolutionem qñ uirtute caloris disgregatur: & constat ꝙ plurigena sũt in cõcreto occultata: & hoc maxĩe alchimistarũ est. Et nos de his experiemur que possumus. Tu autem aggredere alchimestas: & agitare cuȝ illis. Primo autẽ de naturis oleorum & operationum & modis que per expressionẽ fiunt de his & de aliis: si deus uoluerit aggrediemur.

Oleũ de amigdalis dulcibus aspitatẽ lenit gutturis: & pulmonis: & ptiũ oĩuȝ exteriorũ: et oẽs duricies: et siccitates membrorũ & iuncturarũ: et cõfert ethicis et impin-

guat: & augmentat sperma. Et iniectuz confert ardori vulue & vesice. Et modus operationis est. ℞. ex amigdalis mundatis ab vtroq; cortice quantitatem quam uolueris: & tere con tritiōe ultīa. & fac pastones ex eis: et dimitte in loco calido p spatium sicut horarum. v. Deinde iterum tere: & pone in zaynari: & stringantur: & exprimātur & emanabit oleum. Si autem in uase duplici: sicut p hore spatium coxeris. deinde impresseris in zaynari emanabit abundantius. At si amigdalis tritis sacellos impleueris: & sub cinere calido aut arena calida inter pannos sepelieris: & postea expresseris abundabit oleū. Modus opationis alius est malaxantur in tina sicut pasta malaxatur et sit domus in qua malaxantur calida: & fundatur desup aqua calida parum & stet pila decliuis ubi emanat oleum: et dum sic expresseris abundabit. zaynari aūt plāta inferior sit habens concauitatē & emunctorium in parte decliuiori: & in inferiori parte sit globus iuxta formaz capacītatis cōcauitatis ut sigillet omni hora ambitu uacui: hic ergo erit modus forme eius.

O Leum de amigdalis amaris est aperitiuum oppilationum carminatiuū uentositatum: & resolutiuū: & cōfert dolori aurium: & surditati: & sibilo: leuit asperitates: & delet pannum faciei: & confert doloribus neruoruz & duritiem eorū lenit: et modus cōpositionis eius est sicut diximus de oleo de amigdalis dulcibus.

O Leū de nucibus grossarū uentositatū est resolutiuū: & cōfert tumoribus & cōtritionibus neruorū & pūcture eorū & ꝓprie cū calce lota: & confert scabiei: & modus cōpositionis eius est sicut diximus.

O Leum de auellanis: & cōfert dolori artetico & dolori neruorum: & eius modus est sicut diximus.

O Leum de crisomillis sedat dolorem eni: & emorroydarum: & resoluit tumores in eis: & tumores uulnerum: & impedimenta lingue & dolores auris. Et modus compositionis eius est sicut diximus.

OLeum de persicis oppilationes aperit: et confert dolori auris & occidit uermes in eis & linitur summe calidu3

& nectat

& nectat uermes uulnerum: & cõfert dolore ani & emorroydarũ: & tumoribus eorũ & operatio eius est sicut diximus.

O Leum de been incidit: abstergit mundificat et aperit oppilationes: & iniectum p aures cõfert surditati: & sibilo et doloribus earũ: et resoluit: scrofulas iniectũ filr sup apata dura: & splenẽ: & epar: et cõfert spasmo: & egritudinibus neruorũ frigidis: & cõfert morphee: et feditati cutis et uestigiis ulcerũ: & lentiginibus: & cõfert doloribus iuncturarũ. Et modũ opationis eius est sicut olei de amigdalis.

O Leum de cherua grossas uẽtositates dissoluit: & carminat: flegma quoq; uiscosum attenuat: & confert dolori stomachi & dolori colon. & ileon cum virtute & confert hydropisi inunctum aut bibitum: aut clysterizatum. Et est operatio eius sicut diximus.

O Leum de carthamo confert icteritie oppilatiõi: & dolori stomachi: & dolori colon: & cõfert iuuamentũ manifestũ oppilationi pectoris et pulmonis et mundificat ea et clarificat uocẽ: modus opationis eius est sicut diximus.

O Leũ de nuce ĩdica: cõfert dolori neruorũ & lenit pectus & pulmonẽ et clarificat vocẽ et ĩpinguat: & addit in spermate Et eius opatio est sicut diximus.

O Leũ de cerasis articulorũ dolori cõfert cũ uirtute: & mũdificat & abstergit feditatẽ cutis. & delet pãnuz et lentiginis et iuuat ad pulsionem lapidis qui in rebus et uesica est. Et eius operatio est sicut diximus.

O Leum de almahaleb fortius est in omni re q̃; oleum de cerasis. Et eius operatio sicut illius.

O Leũ de granis citri et citrangulorũ. Cõfert dolori artetico: & tumoribus supueniẽtibus: & sunt lelenge: & expellit lapidem renũ et uesice. Et eius opatio ẽ sicut diximus

O Leum de fisticis et pineis. Impinguat epar et confert doloribus eius stomacho tñ nocet: et cõfert dolori renum potẽter & auget sperma. Et eius opatio ẽ sicut diximus.

O Leũ laurinum cõfert dolori epatis: & emigranee frigidis et dolori neruorũ: & iuncturarum & cõfert neruis lesis a frigiditate: et cõfert dolori stõahci: et dolori colico: et

renũ & dolori matricis epatis et splenis: & dolori viscerũ & modus eius est talis. Accipe de granis lauri maturis q̃tuꝫ uolueris: et dũ adhuc sunt recẽtia tere in pila: & fac bullire cuꝫ aqua in caldario. Deinde exprime in zaynari plano nõ hñte cõcauum: & collige ex aqua ꝙ supnatat oleũ. Deinde iterum exprime grana cõtrita in zaygari habẽti vacuuꝫ & infunde aquã calidã et collige oleũ: & repone et administra ubi opꝫ.

O Leũ de granis uiridibus: & est albotin cõfert sigillationi vulnerũ: & est materia emplorum multorũ: & cõfert spasmo & tetano et duriciei neruorum: & modus operationis eius est sicut olei de granis lauri.

O Leum de stincho: stomachũ & mẽbra neruosa cõfortat et iũcturas laxas et carnes robustas reddit: & fit sicut oleum de lauro uel oliuis.

OLeum de balsamo fit ex plãta longitudinis cubiti unius: aut duorũ ad plus similis rute agrestis. Cortici cuius si acciderit scarificatio: aut scalpellatio ex pte ortus solis fluunt sicut lachryme pinguedinis: & est dimel balsen .i. pinguedo balsami. Et qñq; accipiunt palmites plãte in prĩcipio veris & terunt in pila: et coquũt in aqua: & exprimũt in zaynari & uocat oleũ balsami. Et qñqꝫ terũtur palmites: & funditur sup eos oleũ antiquũ: et ponitur in sole diebus quadraginta. Deinde coquatur in duplici uase: et iterũ inuoluantur in eo alii palmites: & ita tertio. Deinde colatur et recõditur.

O Leum de granis sisami impĩguat: et addit in spermate: & lenit durities: & asperitates: et clarificat uoceꝫ: & lenit guttur & est materia aliorũ oleorũ multoꝝ. Et modus cõpositionis eius est sicut olei de amigdalis p̃terq̃ opꝫ ut grana sisami prius excorticentur. Et modus operationis eius est. Mundetur sisamus ab oĩbus immunditiis. Deide roretur sup ip̃m aqua cũ sale pauco: & confricetur manibus iterumq; roretur donec madefiat: postea expandatur ut exiccetur deinde assetur assatione modica: et ponatur in sacculo panni asperi: & fricetur multum donec excorticetur: deinde mundetur a corticibus: & molatur cum molis et fiat alrachine: & de cetero trahatur oleũ sicut de amigdalis. Et qñqꝫ tra

hitur

hitur oleum pterq̃ excorietur: et eius operatio est. ut assetur primo sisamus: deide molatur & fiat alrachine: & trahatur oleum sicut diximus.

OLeũ de semine lini cõfert ad spasmũ & lenit duriciem neruorũ et iuncturarũ: & est medicina magna egritudinibus ani. sicut sunt apata et emorroyde: et ragadie et dolori pulsatiuo. Et modus operationis eius est sicut olei sisamini pterq̃ non oportet ut excorientur semina lini.

o Leum de granis papaueris cõfert febri & sahare: & lenit pectus multe asperitatis: & impinguat & fit sicut de semine lini.

o Leuȝ de semine lactuce ualet sicut oleum papaueris Et modus operationis eius est sicut illius.

OLeum de semine cucurbite citrulli. et cucumeris et melonis cõfert febribus inflãmationum: & oĩ inflãmationi & ardori urine. et sunt efficacia. Et modus operatiõis eoꝝ est sicut diximus de sisamo excorticato siue separatim: siue cõiunctim facere decreueris. Ex multis aũt seminibus olea fieri pñt & habent uirtutem seminuȝ eorum de qbus sermonem non edimus et ex multis nucleis fructuuȝ silr. et ex multis fructibus. quorum operatio similis est eorũ que diximus. Fiũt aũt olea per impressionẽ sicut imprimit forma sigilli in re habili suscipere illam & proprie qñ aliquid stans sicut materia ponitur in necessitate factum habile ut suscipiat uirtutem quã res alia sortita est a specie sua. & modi oleorum huius ꝑparationis diuersi sunt: & nos harũ diuersitatũ modos multos trademus si deus voluerit.

OLeum rosatũ cõpletum est cõfortatiuũ. & resolutiuum cõueniẽter lenitiuũ & sedatiuũ. Rude uero est extinctiuum inflãmationum cõfortatiuum aggregatiuũ inspissatiuũ & ꝓhibitiuum cursuum. ꝓpter q̄ potentissimũ est potatũ ad dissinteriã & ad fluxum materierũ p cornus. & differt cõpletum a rudi qm̃ cõpleti materia est ex oliuis cõpletis et foliis rosarũ cõpletarum. Rudis aũt materia est ex oliuis quibus nondũ accidit complexio et maturatio. & ex foliis que non reserarunt nodos suos. Et modus cõpositionis eius est ut ac-

cipiatur oleum de oliuis: aut oleum sisaminũ recẽs lauetur cuꝫ aqua fontiũ lauationibus pluribus. Deinde accipe folia rosarũ rubeaꝝ recẽtiũ cõtusarũ quãtitatẽ sufficiẽtẽ: et sepellias in oleo ꝙ mõ lauisti: & recõde in uase uitreo: & obtura orificiuꝫ eius: & exponas soli per dies. vii. Deinde coque in uase duplici per horas tres. Deinde fac pmutationem: foliorum rosarũ: & utere aliis recentibus: & dimitte p alios dies vii. Deinde exerce coctionem in eo sicut fecisti prius et fac denuo permutationẽ folioruꝫ rosarum: & proiice sup illud aque infusiõis rosarũ quã tradidimus in caplo de syrupis sicut q̃titas olei: & strĩge orificiũ uasis: et dimitte in sole p dĩes. xl. deĩde excola: & iterũ expõe soli: et dimitte tpe extẽso.

MOdus opationis eius alius est: et acqritur ex hoc quod sit resolutiuũ magis. Accipe succi rosarum: et aque infusionis rosaruꝫ p̃dicte: ana. partẽ. i. olei loti et p̃parati sicut diximus partes tres: foliorum rosarũ cõtusaruꝫ quantũ sufficit: reconde in uase uitreo: & expone soli sicut diximus. Deinde operare de decoctione eius: & pmutatione foliorũ rosarum: & expositione in sole ſm quod diximus de permutatione succi: & aque infusionis: & hoc fiat bis. Vltimo uero oleum soluꝫ cũ succo rosarũ: & aqua infusionis earũ recondatur in uase & exponatur soli per. xl. dies.

TErtius modus opationis eius est. Accipe amigdalaruꝫ dulciũ purgataruꝫ quantitatẽ aliquã: & tere in pila cõtritione ultima. Deinde quantitatẽ aliquã earuꝫ cũ foliis rosarum tritis iteruꝫ & fac pastones: & dimitte in loco calido p diem vnuꝫ. Deinde iterum tere & malaxa in pila malaxatione ultima sine intermission e: & fundatur super illud aq̃ infusionis rosarum calide parum: & indesinenter malaxa: & manabit oleum. Vltimo uero malaxa & exprime in zaynari. Cum autẽ expresseris totuꝫ pone in uase uitri: & stringe oseius & expone soli: et utere quando oportet.

MOdus operationis eius quartus est ſm quod hic proxime diximus de operatione eius cum amigdalis. Hic tamen dicendum est fieri debere cum sisamo excorticato. Sed amigdale sunt melior materia ad oleum rosatum rude:

& sisamum ad oleum rosatum completum.

O Lem camomillinum est oleum benedictum expto rum iuuamentorum. Est enim resolutiuum conue/ niens sedatiuū doloruȝ: et est in eo ꝓhibito cursuū materierum ꝓpter stip ticitatē eius modicaȝ & cōfortat ner uos & cōfert doloribus eorū & cōfortat neruosa.omnia.Et modus operationis eius est sicut olei rosati preterq̄ȝ opor// tet ut fiat cum oleo de oliuis cōp leto: aut oleo sisamino cuȝ illis modis preparationum quos diximus.

O Leū uiolatū inflāmationes sedat ubicūq̄ȝ sint: et le/ nit asperitates etiam pectoris & pulmonis: & sedat apata calida & pleuresiȝ. Et modus opationis eius est sicut olei rosati excepto ꝙ debet fieri cū oleo uiridi aut amigdalīo: aut sisamīo cū illis modis opationū quos dixīus

O Leum anetinum est sedatiuum dolorū: resolutiuuȝ ꝓuocatiuum sudoris: quare confert rigori febris in unctum in spina: & membris neruosis ꝓuocat som/ nuȝ & confert dolori capitis: & resolui t apostemata et durī ties & modus operatiōis eius est sicut olei de camomilla.

OLeum de lilio cōfert dolori pectoris & est sedatiuum dolorum qui fiunt a frigiditate: & confert dolori ma tricum et frigiditati eius & calefacit renes & uesicam et con fert colice.Et modus compositionis eius est sicut olei camo millini p̄terq̄ȝ oportet: ut citrinitas eorū tota abiiciatur. Et secūdus modus opationis eius est. Accipe ex foliis liliorum ℥.viii.masticis: calami aromatici: costi: carpobalsami.aā.℥. ī.gariofilorū: cynamomi.aā.℥.ß.croci.ʒ.iii.Omnia p̄ter fo lia liliorū infundātur in aqua sufficiēti: et dimittā tur die ac nocte: postea bulliant ebullitiōe una aut duabus.Deinde ꝓ iice olei sisamini sup ea: aut olei de oliuis cōpletis. lib.ii.& pōe in uase uitreo cū foliis lilioꝝ: et dimitte ī sole p dies.xl. deinde cola et admīstra.O leū aūt de lilio qn̄ fit ex liliis: yre os est magis resolutiuū: calefactiuū penetratiuū. Factū aūt ex liliis notis: est magis sedatiuū et lenituū et maturatiuū.

OLeum yrinum est abstersiuum resolutiuuȝ & matu ra tiuum: & sedatiuū doloruȝ frigidorū: & subtiliatiuū

& maturatiuum materierum que sunt in pectore et pulmo/ne: & confert doloribus epatis et splenis & calefacit ea. Et confert doloribus iuncturarum & lenit durities earum & apostemata dura et scrofulas. & confert dolori et frigidita/ti matricis iuuamentum manifestum. Et confert spasmo & distillatur in aurem & confert dolori ipsius et fetori nariũ. et fit hoc modo. Accipe radicuȝ eius quãtitatem aliquaȝ & florũ eius dupluȝ. et aque decoctiõis radicũ eius quãtũ suffi cit. et funde sup ea oleum sisaminum. aut de oliuis maturis quantũ opȝ. et decoque in duplici uase. Deinde pmutã radi ces & folia liliorum. et fac ut diximus de oleo rosato.

o Leum sambucinum lenit & mundificat cutim et con fert doloribus neruorum & confortat eos. Et fit sicut oleum rosatum.

o Leuȝ de cheiri quod ex cheiri citrina fit est melius et subtilius: deinde quod ex alba. est autẽ oleũ de cheirĩ resolutiuuȝ sedatiuũ doloruȝ qui sunt in neruis et iuncturis pectore renibus et uesica et fit sicut oleũ de camomilla.

o Leuȝ de papauere sedat dolores calidos et facit som num: & fit sicut oleum uiolatum et proprie ex flori/bus eius & capitibus papaueris et foliis ipsius.

o Leum de lactuca. Confert sicut oleum de papauere: & fit sicut illud.

o Leum de melliloto confert sicut oleum de camomil/la: & fit sicut illud.

o Leum de nenufare confert sicut oleum uiolatũ et fit sicut illud.

o Leum de cucurbita confert sicut oleum de nenufare: & fit sicut illud. Preter quod fit ex succo rasure cucur bite & floribus eius & oleo.

OLeum de citoniis stomachum & membra nutrientia confortat & neruos quibus accidit laxitas et prohi/bet multitudinem sudoris: & fit hoc modo. Accipe carniuȝ citoniorum tritorum cum cortice suo. quibus medieta acci dit maturatio et succi eoruȝ. añ. ptes equales olei ex oliuis incõpletis quãtũ sufficit pone in uase uitreo per dies. xv. ad solem.

ſolez.deinde coque in uaſe duplici per horas quattuor.poſt illud,fiat permutatio citoniorum et ſucci eorum & fiat ſicut diximus bis uel ter.deinde cola & reconde.

o Leum myrtinum ſtomachum & cor confortat et ner uos:& fit ſicut illud oleum de citoniis.

o Leum de pomis rabiole iabiole:& ſunt poma man/ dragore & cōfert inflāmationibus oībus:& facit ſom num. Er fit hoc modo. Accipe expreſſionis eorum cōpleto/ ruz & oleum ſiſami:ana.ptes equales.decoq̄ in uaſe duplici uſq; ad ſucci cōſumptionē.deinde iterū cuz tantūdē expreſ ſiōis decoq̄ ſicut prius:et ſic tertio. deinde reconde et utere.

OLeum de enula eſt calefactiuum ſubtiliatiuū & reſo/ lutiuum & cōfert rigori febrium et ad egritudines ner uoruz frigidas matricis et ueſice & reſoluit morbos ventoſi tatum & colicā uentoſam : & fit hoc modo. Accipe radices enule coutnſe & ſucci eius radicis et olei ſiſami: ana partes equales:odoriferi uini ptē.ß.Fac ſicut diximus in oleo myrti no. Alius modus operationis eius eſt. Adde pmixtioni pre/ dicte foliornz lauri cordumeni ſpice inde calami aromatici maſticis:aā ſextam partis unius & decoque ſicut diximus.

o Leum de cynamomo confert. ſicut oleuz de enula et modus operationis eiu s ſt ſicut illius.

o Leum de ſauina confert ſicut oleum de enula & eius operatio eſt ſicut illius.

o Leum de pulugio confert ſicut illa & fit ſimiliter.

o Leum de ruta renes et ueſicam & matricem calefacit & confert doloribus eorum et dolori laterum. Et mo dus operationis eius eſt ſicut olei myrtini.

OLeuz nardinū eſt oleuz benedictū multorū iuuamen torū & pprie ad oēs egritudines frigiditatis et uento ſitatis et pprie neruorū ſtōachi et epatis et ſplēis renū ueſi/ ce et matricis & cōfert dolori auris uentoſo et dolori capi/ tis et emigranee ſm oēm modū adminiſtratiōis eius etiā fa cto ex eo caputpurgio purgat caput et colorē efficit bonū et corpis odorē. Et fit ita. Accipe ſpice aromatice.ʒ.iii.uini & aque:aā.ʒ.ii.&.ß.olei ſiſami.li.ß. decoquātur in uaſe dupli

ci lento

ci lento igne quasi p horas quattuor et frequenter moueatur. ℂ Secūdus modus opationis eius est: accipe spice inde ℥.iii.sansuci.℥.ii.xiloaloes enule folii indi calami aromatici foliorū lauri cyperi squinanti cordumeni:ana.℥.i.&.ß. piiciantur super ea prius q̄ fuerint cōtrita uini & aque fontis quantū sufficit olei sisamini.lib.vi. deinde fiat sicut primū et coquatur horis.vi.et agitetur omni hora. ℂ Tertius modus opationis eius est. Accipe spice inde.℥.iiii.storacis gariofilorū:añ.℥.iii.nucis muscate.℥.v.olei balsami.℥.vi. olei sisamini.lib.iiii.Fiat sicut illud & coquatur horis.v.

O Leū masticinuȝ confortat stomachuȝ neruos epar & iuncturas et lenit apostemata dura & sedat dolores. Accipe masticis.℥.iii.olei sisamini: chist.i.coque in uase duplici. ℂ Secūdus modus operationis eius est. Accipe olei rosarum.℥.xii.masticis.℥.iii.uini boni.℥.viii.in alio. iiii.decoque sicut primum ad uini consumptionem.

O Leū de storace cōfert doloribus iuncturarū & neruorū a frigiditate & mr̄icuȝ & renū et uesice et calefacit ea et lacertos. Accipe olei sisamini.℥.xii.storacis.℥. iii.uel.iiii.Fac sicut oleū masticinū.deiñ colet & admīstret.

O Leum costinū neruos et lacertos calefacit & apit oppilatiões eorū et cōfortat oīa membra neruosa et cōfert stomacho & epati et cōfortat capillos et prohibet caniciē et facit colorē & odorē corpis bonū et fit ita accipe costi amari.℥.ii.cassie.℥.i.extremitatū sansuci.℥.viii. uini odoriferi quantū sufficit ad infundēduȝ noctibus duabꝰ olei sisamini.li.iii.decoq̄tur sicut oleū nardinū horis.vi.

O Leū de alchama cōfortat mēbra neruosa et capillos phibet a canicie. Accipe florum alchanne.℥.iiii.olei antiq.℥.x.fiat sicut oleū rosatū.In defectu aūt florū fiat cum foliis.Et iteretur coctio eius cum modico uino.

O Leū de sansuco cōfert dolori capitis et cōfortat et calefacit neruos et ꝯfortat stōȝ.et fit sicut oleū de myrto

O Leum de mezereon confert hydropisi & ulceribus fraudulentis et abstergit feditatē cutis.& fit hoc modo. Accipe foliorum almezereon.℥.iiii.& proiice super ea

per ea aque.lib.i.et dimitte die ac nocte. deinde fundatur super ipm lactis dulcis & recentis.ʒ.vi.olei sisamini.ʒ.viii. coquat usq; ad lactis et aq̃ cōsūptionē.deīde colet et repōat.

OLeum de alhasech: & est oleū sericinū cōfert dolori renuȝ uesice illorū et difficultati urine & proprie iniectum p foramen uirge aut facto ex eo clysteri: et fit ita. Accipe alhasech.ʒ.iiii.zinziberis.ʒ.i.&.me. funde super ea in uase uitreato succi extremitatū alhasech.ʒ.iiii.olei sisamini ʒ.xiiii.aque dulcis q̃tuȝ sufficit: & decoque usq; ad aque cōsumptionē. ¶ Modus alius quod bibitur & iūgitur sup loca dolētia et fit ex eo clystere. Cōfert dolori iūcturarū et cōfortat eas & cōfert debilitati renū & uesice dorsi et dolori iliorū et colorē efficit bonū & auget desideriū coeundi. Cuius dosis est. ʒ. i.cū rob.aut cū uino: aut cū aqua mellis accipe olei sisamini et succi alhasech et lactis uaccini recētis: añ.li.ii.albarū penidiarū. ʒ .v.zinziberis albi.ʒ.xii.et decoquatur usq; ad succi et lactis cōsumptionē & administretur.

O Leum de cucumere asinino cōfert cū uirtute dolori iuncturaruȝ et fit ex eo caputpurgiū ad dolorē capitis emigraneā et epilepsiaȝ & ualet ad fetorē nariū & distillatur in aures propter scrofulas et confert surditati & delet pānum & uestigia nigra. Et modus compōnis eius est: accipe succi cucumerū cōpletorium olei sisamini.añ.ptes equales coque usq; ad succi cōsumptionē. ¶ Modus alius ē: accipe succi radicum eius et radicū eius cōtritarū: añ. li.ß. olei sisamini.li.i.coquatur sicut diximus & administretur.

O Leum de pomis citranguli cōfert doloribus iuncturarum & allelēgi: accipe poma citrāgulorum.xii.et sint proprie antiqua: & pone ea integra in uase figuli uitreato et funde super ea olei de oliuis: aut olei sisamini.ʒ.xxvi. aut plus ₰m magnitudinē & puitatem citrangulorum et aque fontiū et aque maris ana.lib. i. coquātut ad cōsumptionē aque. deīde funde sup ipȝ aque dulcis clare li. i.&.ß.et piice super ea penidiarū albarū.ʒ.viii. decoq̃ usq; ad aque cōsumptionē & administret in potibus et cibis & pulmentis.de farina dosis eius est ab.ʒ.i.usq; ad iii.

O Leum de croco confert doloribus neruorum & confortat eos & lenit duritiē eorū et confert spasmo & dolori matricis et colorez efficit bonū. Quod sic fit. Accipe croci.ʒ.i.myrrhe pure.ʒ.iiii.cordumeni.ʒ.ix.calami aromatici.ʒ.viii.Infundantur medicine in aceto diebus.v.ꝑter cordumeni. Die sexta proiiciatur super ea cordumeni & dimittatur die.i.Deinde fundatnr snper ea olei lib.i.&.ß.& coquatur lento igne usq; ad aceti consumptionem et sunt qui loco aceti uinum ponunt.

O Leum de piperibus expertum ad egritudines neruorū frigidas sicut est paralysis spasmus tortura tremor: & mollificatio & confert ad epilepsiam & ueram sciaticam & dolori iuncturarum et dorsi & colicam & aperit oppilationes. Et confert matrici iuuamentum manifestuz & calefacit eam: & confert humiditati eius: & confert dolori ani a frigiditate & dolori renum & uesice et frangit lapidem & modus cōpositionis eius est: accipe triumpiperū.aā.ʒ.iii.chebulorū belliricorum emblicorū et indorū.aā.ʒ.v.radicū apii feniculi.aā.ʒ.iii.&.ß.serapini oppoponaci iusquiami albi.aā.ʒ.ii.&.ß.turbith albi boni.ʒ.xii.zinziberis.ʒ.iii.caulis recētis hasech humidi foliorum rute humide q̄tum de singulis manu capi pōt.Decoquantur oīa post contritionē earū cū aqua.li.xxiiii.usq; ad tertiam ptem. Deinde coletur & ꝓiiciatur super ea olei de cherua emine.ii.& coquatur usq; ad cōsumptionē aque.& sunt ex hoībus qui addunt in eo ireos.ʒ.vi.tapsie.ʒ.ii.anisi cordumeni.aā.ʒ.i.&.ß.calami aromatici.ʒ.ii.&.ß.& spice inde.ʒ.i.expressionis alhasech sextaria. Administretur vbi opz & sunt qui loco olei de cherua ponunt oleum yrinū aut oleum de cheiri aut oleum de amigdalis amaris. aut ex omnibus partes conuenientes.

O Leum de euforbio est medicina solēnis ad egritudines neruorū frigidas et dolori eorum & dolori iuncturaꝝ et dolori epatis & splenis et fit caputpurgium ex eo ad sodā emigraneā & litargiam. Quod ita fit: accipe euforbii.ʒ.me. olei de cheiri.ʒ.v.uini odoriferi tantūdem decoque usq; ad vini consumptionē & utere. ¶ Alius modus: accipe staphisagrie

grie condisi: añ. ʒ. iiii. pire tri. ʒ. vi. calamenti montani sicci. ʒ. xii. costi. ʒ. x. castorei. ʒ. v. Tere & decoque in uase vitreo cum uini odoriferi. li. iii. & .ß. postq̃ ĩfusa fuerit in eo diebus duobus usq; ad mediũ uini. Deinde frica manibus fricatione uehementi & cola & funde sup ipm̃ olei de cheiri aut olei sisamini. lib. i. & .ß. Et decoque vsq; ad consumptionẽ uini. Deinde proiice sup ipsum euforbii recentis et albi triti contritione ultima. ʒ. iiii. et coquatur cum eo et utatur.

OLeum vulpinũ et est medicamẽ nobile ultimũ ad arteticam & podagrã et dolorẽ renũ et dorsi et modus operationis eius est: accipe vulpem integrã cuius ĩteriora sint euulsa: & pone in uase et funde sup ipsam aque fontium & aque marine: añ. chist. i. olei antiqui clari chist. iii. & .ß. et decoque lento igne cum salis. ℥. iii. usq; ad aque consumptionem. Deinde pone in uase et proiice super ipsam herbe aneti & halasech: añ. lib. i. & funde super ea aque dulcis ubi cocte fuerint ex eisdem herbis: añ. manipulum. i. decoque sicut prius vsq; ad aque consumptionem & administretur. Est enim mirabile: et qñq; preter oleum coquitur vulpes in aque fontium & aqua salsa & sit aqua q̃titas multa cum eisdem herbis et administretur lauando in tina: & est efficax. Hoc quoq; non p̃termittimus q̄ vulpes tam diu debet coqui: siue in faciendo oleum siue aquã ad abluendum donec discocta sit ut eius artus oẽs laxantur et dissoluantnr.

OLeũ de serpentibus mundificat cutim et sanat impetigines qđ ita fit. ℞. ex serpẽtibus nigris circiter. lib. ii. & sint serpentes nigri ĩtegri et funde sup eos olei sisamini: chist. i. & .me. et pone in uase terreo uitreato stricti orificii: & sigilla orificium uasis et decoque lento igne usq; dum dissoluantur serpentes & caueat sibi operator a uapore eius et cum coctũ fuerit dimittatur infrigidari et recondatur in uase uitreo & administretur liniendo cũ penna.

OLeũ de scorpionibus lapidem in renibus et uesica frãgit et expellit eum & ꝓprie in renibus & femore et supra collum uesice inunctum & iniectum p̄ virgã: expellit eñ eum & modus operationis eius est. ℞. scorpiões circiter. xx.

vel plus

vel plus uel minus ẜm q̄titatē eorum et pone in uase uitreo & funde sup eos olei amigdalarū.li.ii.et stringe caput uasis et dimitte in sole diebus.xxx.Deīde cola & utere.¶Modus operationis eius alius est.℞.aristologie rotunde gentiane cyperi corticū radicis capparis añ.℥.i.funde sup ea olei amigdalarū amararuꝫ:chist.i.et pone in sole.xx.diebus. Deinde proiice super ea ex scorpionibus a.x.usq; ad.xv. & iterū strīge orificium uasis et dimitte in sole per dies.xxx.Deinde coletur et reponatur.est enim mirabile de quo patiens postq̄ tina egreditur unguatur sicut diximus et ex eo per uirgam iniiciatur modicum hora post horam.

O Leum de ranis cōfert dori artetico et podagre calidis & inungitur sup tēpora febribus inflāmationuꝫ & facit somnum q̄ ita fit.℞.ranarum antiquarū: capitum circiter.li.ẞ.et funde sup ea in uase uitreo olei sisamini chist.ẞ.et obtura orificium uasis:et decoque sicut diximus in oleo serpētino.ex multis aūt rebus fiūt ẜm hunc modū q̄ rerum ex qbus fiunt uirtutem habent:de qbus multi ex sapientibus scripserunt in quibus sermonē non extendimus.

F Iunt aūt olea p resolutionē diuersis modis:de qbus sermonē aggredimur cuꝫ dei spūs largitate:& ponemus explanationes mirabiles.de qbus sermone latiori loquuntur:q que sunt occulta in rebus manifestant & detegunt:hos quoq; aggredere rei huius cupidus tam famose cum illis.

O Leum de ouis in multis exptum est.Cutim mūdificat et impetiginē et serpiginem et alios morbos cutis curat:et facit nasci capillos.et cōfert fistulis & ulcerib⁹ malis.et fit hoc modo .accipe uitella ouorū elixatorum circiter.xxx.et cōminue ea manibus et pone in sartagine lapidea et frige sup ignem minuēdo cum ligneo:aut ferreo coclea ri donec rubescant et resoluatur ab eis oleum. et tunc exprime ea cum cocleari & manabit abundantius.

¶Alius modus eius compositiōis est.℞.vitella ouorū elixata.Cōminuantur molendo cū mola. Deinde malaxētur sicut diximus in capitulo de oleo amigdalino:& manabit oleum.

¶Tertius modus eius est ut distilletur in cazola.et alambico sicut

co ſicut in oleo phorum dicemus.

o Leum de frumēto impetigines et cutis aſperitates curat. ¶ Modus operationis eſt. Pone frumentum ſup laminam ferream et ſuper ipſum aliam laminā ferream ignitam non multū: & cōprime et manabit oleum. ¶ Secundus modus ponatur frumentum excorticatū in uaſe ſublimationis. & fiat ſicut dicemus.

o Leuȝ ſinapinū confert doloribus frigidis et litargie et obliuioni. Et fit ſicut oleum de frumento.

o Leum de iunipero cōfert infectionibus cutis et malo mortuo tybiarum. & ſerpigini et cancro et vulneribus malis. Accipe ex lignis iuniperi quātitatē ſufficientem. et ſcinde in fruſta. & imple ex eis dolium magnum vitreatum interius cuius orificium ſit arctum. & fac foueam in terra. et ꝑpara parietes eius cum terra figuli. Deinde pone ollam uitreatam ex directo in fundo fouee habentē orificiū amplum. et cooperiatur lamina ferrea ſubtili pforata foraminibus multis ſicut cribratoriū tritici. ita ꝙ lamina vndiqȝ olle orificium coopiat. Deinde ſup laminā ꝑparetur orificiū dolii ex inuerſo. & ꝑparetur cum terra figuli. ut nihil ex utriſqȝ orificiis reſpiret. poſt illud accende ignē ſup totum corpus dolii et dimitte ardere ſic p horas duas. manabit enim ex arte hac oleum qđ reconde. & adminiſtra ubi opȝ.

o Leum fraxininum ualet ſicut oleum de iunipero & confert ſpleni. et fit ſicut illud.

o Leum de gagatis eſt oleum ſacratum conferens demoniacis epilepticis: paralyticis ſpaſmoſis: tetanoſis arteticis. & confert iuuamentum magnum prefocationi matricis. & adiuuat ad conceptum. Recipe ex lapidibus gagatis quātum uis. & fac ex eis ſicut diximus in oleo de iunipero. ¶ Secundus modus eſt cum opere ſublimationis ut dicemus.

o Leū philoſophorū eſt oleum in quo cōcordati ſunt antiq. & uerificauerunt eſſe oīum ſecretorū iuuamētorū. Alii illud oleū ſapientie dixerunt. & alii oleuȝ benedictū. & alii diuinum. & alii uero ſanctū. & a pluribus

oleum

Tertia sectio ē summa singularis. Et sic capit hoc opus in toto pticulas .x quas p summas distinguimus: & p capitula cū auxilio & gratia spūs dei benedicti & gloriosi.

Prima aūt pticula sectionis prime cōtinet .viii. summas.

Summa prima de medicinis egritudinum capillorum.

Summa scd'a de medicinis egritudinū cutis capitis.

Summa tertia de medicinis egritudinum cerebri.

Summa quarta de medicinis egritudinū neruorum.

Summa quinta de medicinis egritudinum oculorum.

Summa sexta de medicinis egritudinum aurium.

Summa septima de medicinis egritudinū partium nasi.

Summa octaua de medicinis egritudinum oris.

Repleat igitur spūs dei p̄cepta hec misericorditer gratia sua. Et scd'm quas ex terra medicinas ad vsus indigentiū edidit fecunditate proferat salutez. Quoniam sine ipso nihil incolume: & ab ipso sanatiuum omne.

Particula prima sectionis prime de casu capilloruz.

Cura huius egritudinis est tres res. Prima ē occupatio circa capitis mūdificationē si est materia ledens & pprie cū eis que dicemus iaz. Scd'a est regimen cibi & potus & aliorū emēdantium malitiā cōplonis: & gn̄antiū humores laudabiles. Tertia est administratio medicinarū casum eorum phibentū & ex eis est medicamē galieni valens ad casuz capillorū: & initiū caluici. Et modus opationis eius ē. Re. succi extremitatū myrti humide & succi oliuarū siluestriū .an̄. ℥.ii. rosaruz siccaꝝ. ℥. me. absinthii romani sicci ℥.ii. bulliant hec oīa cū aceti .li. me. usq; ad cōsumptionē medietatis eius. Deinde cola et infunde in eo calido laudani ℥.ii. & dimitte p dies duos. Deinde tere et funde sup ipm nūc oleum myrtinū & alia uice uinum stipticū donec in substantiam mellis redigatur. Deinde misce cū eis ramich. ℥ ii. capillorū ueneris ℥ iii. & .ß. in puluerē redactis. Vltimo uero aromatiza cū gallie. ℥. i. et .ß. uel .ii. & unge locū postq̄ fricaueris ipm cū panno aspero: & postq̄ vnxeris p tres dies laua. Deinde redi ad ungendum vsq; dum appareat sanitas.

¶ Vnctio alia ex nr̄a inuētione ꝓhibens casuꝫ capillorum. Re.corticū cāne vstorum: & corticū auellanarū vstorū: granorum myrti: an̄.ʒ.iiii absinthii gallaruꝫ: an̄.ʒ.ii.cōfice post triturationē eorum cū oleo myrtino. & unge exptum est.

¶ Mahomet filius Zacharie ad casum capillorū: & initium caluitii exptum. ℞ capilloꝝ ueneris: foliorū myrti oīum assorum: ut teri possint et corticuꝫ pini: et olibani: an̄. Pulueriza & accipe laudani ptes.ii.myrti partem.i. Et cum uino ueterī et oleo de semine raffani tere. Deinde cetera cū eis misce. Et epithymetur cum eo in nocte et lauetur in mane cum aqua decoctionis capilli ueneris et sicle et foliorum myrti. Et assiduetur medicamen hoc quoniam sanat.

¶ Aliud eiusdē: emblici & folia myrti: & capillorū veneris: et galle: coquātur in aqua vsq; dum fiat turbida: postea cum tantūdem olei onfacini coquatur ad aque consumptionem. Deinde adde oleo ꝙ remansit laudani.ʒ.xii.masticis.ʒ.viii. & fac coqui cuꝫ uino. Deinde tere donec impinguetur. Et misce cum eis ramich.ʒ.iii. Et liniantur cum eis radices capillorum: est enim mirabile. Dixit archigenes.℞.granoruꝫ iuniperi laudani absinthii capillorum ueneris.an̄. permisce oīa cū uino et oleo myrtino: & dimitte diebus.vi. Deinde coque ea usq; ad uini consumptionem et cola & unge caput post fricationem eius: deinde laua sicut diximus.

¶ Summa secunda sectionis prime de medicinis egritudinum cutis capitis.

¶ De alopitia.

Cura huius egritudinis sunt quattuor res. Prima ē mūdificatio capitis ab hūore sub cuius malitia esse vr̄: sicut dicemus iam. Secūda est vt adequatio fiat in corpori et in hmōi occupatione cōuertere regimen ad ea q̄ laudabilium materierū elemēta sunt. Et hoc est regimen laudabile in generibus rerū.vi. Tertia est occupari circa id qd' factum est de malitia in cute. Quarta est ad gn̄ationē pilorum auxiliari. De prima dicemus post. De scd'a ꝑtermittimus nūc qa nō est huius inq̄sitionis. De tertia & quarta loquemur nunc. Si

alopitia de humore fuerit flegmatico fiat linimētum de inuē tione nr̄a. ℞. alchitran euforbii: rute mōtane: baccharū lauri: an̄. ʒ. iii. sulfuris uiui ellebori albi: an̄. ʒ. i. & ß. Tere que terenda sunt & misce cū oleo laurino & oleo antiquo q̄tū oʒ hēant mediocritatē inter spissum et tenue: & line cuʒ eo sup locum postq̄ fricaueris eum cum cepe muris: aut alleis frica tione acquirente rubedinem in loco.

¶ Inqt iudeus. Linimētum ad alopitiaʒ exptum. ℞. euforbii spume maris: fimi colūbini: an̄. ʒ. i. ell'i albi: seminis rute mō tane corticū auellanarū: & castanearū: nasturcii: spice: cassie an̄. ʒ. ß. amigdalarum amararum cōbustarum cuʒ corticibus suis. ʒ. i. cū uino cocto et oleo raffani aut laurino: aut rosato fac vngtm̄ & caput unge. & dimitte tota nocte. Deinde lauabis aqua ubi sicle & fabe cocte fuerint. Et hoc fiat sine intermissione donec sanetur. & hec omnia fiant: postq̄ fricationem in loco feceris. Deinde fricaueris cuʒ cepe muris aut alleis aut cepe acuto.

¶ Ruffus. Cōfectio epithymatis ad alopitiā. ℞. euforbii: rute montane: baurach: sinapis arthemisie: an̄. partes equales. Confice cum aqua cepe: squille: aut cum aqua cepe acute. Et epithymetur cum eo post fricationē rubificantem.

¶ Hali. Cōfectio epithymatis ad alopitiā expti. ℞. euforbii: rute montane. an̄. ʒ. iiii. nigelle cōbuste. ʒ. i. seminis armel cōbust.: amigdalarū amararum cōbustarū cum corticibus suis: an̄. ʒ. iii. corticū arboris fici & foliorū eius.: spume maris cōbuste: an̄. ʒ. ii. Cōfice cuʒ exp̄ssione squille et epithymetur cū eo diebus. x. donec rubeat locus & vesiccetur. Deīde epythymetur sup ip̄m aristologia rotūda: & laudanum: & absinthium cōbustum et sisimbrium & litium: an̄. cum aqua solatri.

¶ Filius zacharie. epithyma ad alopitiā mirabile. ℞. spume maris. ʒ. x. baurach: sulfuris: q̄ nō inuenit ignis euforbii: an̄. ʒ. ii. gummi rute agrestis: stafisagrie. an̄. ʒ. i. cātaridarum. ʒ. i. p̄misce ea cum fece olei antiqui & line ex eo post fricationē cum cepe acuto donec locus rubeat: & cum mordicat & ampule apparuerint: unge p aliquot dies cum adipe anatis: aut vrsi: aut cum unguento de cerusa. Deinde redi ad anguentuʒ.

Si autē

Si autē alopitia ex humore fuerit colerico fiat linimentum descriptione Iudei. quod.℞.spume maris: baurach: amigdalarum amararum cōbustaꝝ corticum auellanarum cōbustarum: radicis canne cōbuste: stercoris muris.añ. Cuꝫ aceto & adipe anatis fiat linimentum. post fricationē tñ loci cuꝫ spuma maris & pāno aspero. Vltima debet esse intētio occupari ad capilloruꝫ gñationē: & ut curetur caluiciuꝫ. Philagrius Medicamē faciēs nasci capillos vbi oportet: & sanās caluicium.℞.carnium limatiarum & sanguisugaꝝ et apuꝫ & vesparum: et salis tosti: añ. partes equales. Pone in vase vitreo hñte foramina multa in fundo eius sicut cribratorium: & pone sub eo vas vitreum: & manabit post diem et diem: humiditas que cōseruetur in vase. Et qñ oportet fricetur sup caluitium postq̄ꝫ fricaueris ipm vehementer cum pāno aspero: aut cum spuma maris et panno aspero.

¶ Filius zacharie. Linimētum sanās caluiciū: & generās pilos in barba: aut supciliis. Re.cere.ʒ.v. olei de cheiri.ʒ.ii.& ß laudani.ʒ.viii.euforbii gummi rute agrestis: cātaridarum. añ.ʒ.iii.feminū citrāgulorū cōbustoꝝ uesparū siue apuꝫ: añ. ʒ.ii.storacis liqde myrrhe: añ.ʒ.ii.&.ß. Fiat vngtm̄: & liniatur ex eo in nocte et lauetur in mane: & hoc fiat post loci fricationem vehementem cum aūt pili nasci incipiunt sepe radantur et ingrossentur: & firmi fiant et spissi: & proprie quādo exiles nascuntur sicut lanugines.

¶ Aliud eiusdem valens similiter. Re. cineris abrotani.ʒ.x. ventris cantaridarum.ʒ ii.laudani.ʒ.iiii.auellane cōbuste.ʒ. ii. Terantur oīa cum oleo ueteri et aromatizentur cū aliquātulo gallie: & vngatur in nocte & abluatur in mane post fricationē & postq̄ꝫ uesicauerit: dimittatur die.i.aut.ii.deīde iteretur quoniam sanat.

¶ Aliud valēs silr̄. Re.olei de been.ʒ.i.cantaridarum quarū abscissa sint capita & ale.ʒ.iii.terātur sufficiēter & misceant cū oleo: & coquātur in ola uitreata sufficiēter agitādo oī hora cum spatula: & dum cocta fuerint deponantur ab igne: & cum modico musci aut ambre aromatizetur. Est enim expertum & proprie inunctum post fricationem loci ut diximus.

¶ De furfuribus.

FVrfura si ex frigido fiant humore. Accipe fel taurinuz uel caprinum & baurach equaliter. Tẽpera cũ succo sicle & oleo yrino: & line in sero et in mane: laua cuz aqua de coctionis lupinorũ: & fenugreci assi. ¶ Si ex calido fiant humore: cõfert medicamẽ illud mirabile: mirabolanorum citrinoruz assorũ. ʒ.x. cũ succo sicle & solatri et aceto distẽpera & line cũ eo: deĩde laua cũ aqua furfuris & lupinorũ et myrte.

¶ De saphati.

CVra huius egritudinis est quattuor res: sicut distinguimus in alopitia.

¶ Filius zacharie. Confectio epithymatis ad saphati recentem que accidit in corporibus teneris. Re. alchãne de mecha amigdalarũ amararuz combustarũ cum corticibus suis: stercoris muris uenarũ celidonie: coriandri sicci: scorie argenti uenarum tinctorũ curcume aristologie corticum granatorũ merdasengi: ana. partes equales. Cõfice cuz aceto & oleo rosato. & line post fricationem.

¶ Gal. dicit se curasse multos hoc linimento. Chartas combustas tere & distempera cum aceto: et line super locum & nos quidem experti sumus apud necessitatem.

¶ Democritus. Linimentũ curans saphati. ℞. chartarũ cõbustarũ: calcis lote: argẽti uiui. añ. ℥. i. Cõfice cũ aceto & oleo nucũ et line cũ eo post fricatõez loci sufficiẽter cũ pãno aspo

¶ Alexander. Linimentũ sanãs saphati antiquã in corporibus duris. ℞. bubegi: stercoris muris: capitum ranarum combustaruz: colcothar usti: uenarũ celidonie: salis adusti: gallarum: sulfuris uiui: curcume: litargiri: aristologie: tubel eris. ana. partẽ. i. chartarũ cõbustaruz partes. ii. et. ß. cineris acherua: sarcocolla: añ partez. ß. argẽti uiui partẽ. i. &. ß. amigdalarum amararum adustarum partes. iii. Cõfice cum aceto uini & oleo antiquo: & administra post fricationem cum cepe acuto: aut squilla: expertum est uerax: deinde laua cũ aqua usnee: & foliorum ulmi & radicum maluarum.

¶ Aliud de inuentiõe nostra. Litargiri cadimie utriusq; calcis uiue: añ. ℥. i. chartarum cõbustarum: olibani tartari combusti.

busti: ana. ℥. ß. sief memithe: gallarum cõbustarum: añ. ℥. iiii. argenti uiui. ℥. vi. aceti & olei myrti quantũ sufficit. Coque usq; dum acetum sit cõsumptum. Deinde argentum uiuum sic conterendo cum eis commisce & utere sicut alia.

¶ Summa tertia de medicinis egritudinum cerebri: & primo de cura sode.

Ntẽtio in curatiõe huius egritudinis si sit cõplexiõalis et nõ habẽs materiá est alterare & sedare tm̃. Et si est cũ materia circa alterũ duorũ occupabimur uel utrũq;: & sunt aut absciſſio cause aut sedatio doloris aut utrũq;. Et si est a solutione cõtinuitatis aliis atq; aliis utemur: sicut dicemus in suis capitulis. Et si est ab aggregatione omnium: tunc totum genus cure est necessarium: sicut in soda que est: sicut uerbi gratia ab apostemate.

¶ Inquit Haly. Si sub prauorũ fumorũ dominio caput positũ est a sedantibus incipere nõ debemus: et raro ab eis: nisi apud uehementiá doloris. ¶ Gali. raro ab abscisiõe cãe incipere debemus nisi sit soda sanguinea: aut similis acuitatis: sʒ ab eo ꝙ materiá adaptat ad abscindendũ. Si enim sanguinea fuerit aut hũores peccẽt in sanguine a flobothõia prius incipiẽus. Et si soda uehemens fuerit pulsatiua a flobothõia similiter ĩcipiemus. ¶ Si aũt ab alterius hũoris peccato prius ipũ digeremus. Deinde abscindemus digestionẽ itaq; faciunt in materia calida: syrupus acetosus et aqua de lupulis & aqua ordei et aqua buglosse domestice: & siluestris: & syrupus uiolatus: & syrupus rosatus: & syrupus de nenufare & similia. Et infrigida quidem flegmatica digestionem faciunt oximel simplex & oximel squilliticum: alhasce: ysopus & spica et similia. ¶ Et si fuerit materia adusta colerica: digestionem eius faciũt: syrupus acetosus & aqua lupuli: et fumusterre: & altaraxacon & similia. ¶ Si aũt fuerit melancolia: in digestione autẽ eius regimen erit duplex. Ex una scilʒ parte cũ eis que lenificát & humectant et habilitant duritiẽ corporis eius & siccitatẽ terreistratis eius & ex alia cum eis que resoluũt & incidunt et subtiliant resolutione & incisiõe

nō perducēte ad lapideitatem: & ꝓprie cū rebus operatiōi bus cum mediocritate & temperie. Et semper ponimus ui/cissitudinez in hoc duplici regimine ut cadat equaliter dige stio & maturatio in materiā: & non abscindatur subtile & remaneat grossum. ¶ Eligimus aūt ad digestionez materie rum siue calidaruz: siue frigidarū ex unctionibus et epithy matibus & emplastris et embrocationibus & aliis que con gruant sicut infra distinguemus. Et incipiemus experiri ea ꝯm testimoniū exigentie cause. ¶ Et quidē canon est: qñ in soda calida ab alterātibus incipere debemus: siue sint em/plastra: siue vnctiones ut reprimatur excessus eius & prohī beatur aduentus nociui alterius ad ipsum q̄tum possibile fuerit nisi in quattuor casibus. ¶ Primus est in soda calida que fit in febribus & ꝓprie materialibus. Vsus em̄ epythi/matū frigidorū repercussiuorū multiplicat eā: nō em̄ pmit/tunt uapores exire. Sed attractio aceti & aque rosate aut uiolate per nares uehemētiam eius sedat. ¶ Secūdus uero est qñ fit soda ꝓpter uapores acutos qui perueniunt ad ca/put excōitate totius corporis: aut membri alicuius et iaz ca put recipit eos et tunc facere ut fiat eoruz diuersio ad oppo situz & diuersum ex una parte: et ex alia receptorum resolu tio sedat eam. ¶ Tertius est qñ soda fit a nocumento ꝙ in fertur a multitudine materie: & tunc euacuatio eam sedat. ¶ Quartus est qñ soda fit a multitudine uaporū existentiū in capite & propter communitatem corporis aut alterius mēbri: & tūc resolutiuorū administratio cū facilitate: et par ticulariū euacuationū eam sedat. ¶ Amplius autez canon est ꝙ empl'a & linimenta alterantia nō sunt expolianda ab aliqua triū uirtutum. Prima est cōpetētia eius in gradu alte rationis. Secūda est ut coadunet uirtutē mēbri: ut non reci/piat superfluitates. Tertia est ut cōfortet mēbruz cui applica/tur ꝓprietate sua. Et īcipiemus rememorari de eis: primo q̄ caput et cerebrū mūdificant. Et incipiemus a mūdificātib⁹ materias cal'as: & cōferūt sode et egritudinibus cal'is. Et di co ꝙ oīs materia siue cal'a siue frigida ꝑz tres modos recipit diminutionē: aut em̄ per euacuatiões sensibiles & occultas

aut

aut p̄ diuersionē eius a p̄te nobili ad ignobilē aut p̄ utrūq̧. Euacuatiões aut occultas nã regulat. euacuatiões quoq̧ sen sibiles eadem siſt: & qñq̧ per se: & qñq̧ adiuta a rebus exte rioribus ad opatiõe artificis: & hoc ƀʒ duos mõs aut uľr aut p̄ticulariter. Voco aũt hic uľeʒ purgationē q̃ materiã euacu at cui accidit a cõitate toti⁹ mľtiplicatio aut pľimorũ aut fa mosorũ aut eorũ q̃ sunt mĩera illius sicut epar sanguinis & chistis colere stõus flegmatis & splē melãcolie. Et uoco p̄ti/ culare purgationē q̃ ex p̄te illi⁹ mēbri ĩ quo materia exube rat euacuat ab emũctoriis ei⁹ sicut qñ p̄ palatũ: et nares et au res et ocľos materie cerebri purgant. ¶ Et qdē canõ ē p̄ticu lare uľi p̄poni nõ debere nisi in q̃ttuor casib⁹. Aut qa mate ria nõ multũ in q̃titate exuberat: quare sufficit a p̄te emun ctorioꝝ illi⁹ mēbri adduci ĩ quo est egritudo. aut qa mēbrũ dãs nõ est forte in dãdo nec mēbrũ recipiēs aptũ in recipiē do. Aut qa mēbrũ non recepit a mēbris cõitatē eius. Aut qa corp⁹ & alia mēbra nõ sunt posita sub dñio materiei facien tis egritudinē in illo mēbro. Diuersiões aũt materiei a par/ te nobili ad p̄tē ignobilē fieri debere oñdimus p̄pter frica/ tiões extremitatũ et cõpressiones et ligaturas eaꝝ dolorosas & cũ uentosis et aliis. Res aũt q̃ hñt intētionē utriusq̧ sunt clysteria & suppositoria et oĩa q̃ simul ad longinquã diuer sitatem attrahũt & euacuãt. Et nos de oĩbus loquemur. Et primo de euacuationibus ab artificio si deus uoluerit.

¶ De soda calida.

Sode calide p̄rĩo medicĩas distĩguim⁹. Et sanguinee qdē flobotomiã necessariã eē dicim⁹. Deĩde sedãtia que dice mus. Colerice uero curaʒ aggrediemur. Incipientess a sim/ plicioribus et debilioribus⁹ ad maiora & fortiora p̄cedemus ¶ Inunctio ad sodaʒ calidã siue sit sanguinea siue collerica siue cõplexionalis siue materialis. Oleũ rosatum & acetũ al bum cũ modico aque rosate diu agitentur & contundãtur donec impinguescant. deinde infrigidētur super niueʒ & ex eo caput liniatur. Est em̃ expertum. Si autē cum soda fuerit ĩsomnietas opii parũ adde aut papaueris succũ cũ cortice. ¶ Inquit Alexander. Recipe ex ceroto Gaľ. circiter ℥. ii. &

laua illud lauationibus pluribus cũ succo solatri & sempui
ue et lactuce & endiuie & succo cucurbite et succo uue acer
be. Et line et suppone folia salicis & miraberis effectũ eius.
¶ Linimentũ forte ad sodã calidã pulsatiuã. Oleũ rosatũ et
uiolatũ cuꝫ pauco aceto & agreste & modico camphore diu
cõfũde donec pĩguescat & capiti suppõatur. Est eñ efficax.
¶ Filius Serapionis Embroca conferens sode calide. Viole
rosarum folia nenufaris ordeuꝫ excorticatum folia salicum
& maluarũ. In aqua coquãť q̃ p cãnulã urceoli capiti exalto
fundatur si catarrũ nõ timueris. Si autem uirtuteꝫ hr̃e resol
uendi uolueris cammomillã addes. Et si sedatiuum & som
ni ꝓuocatiuum queris cortices papaueris & lactuce adde.
¶ Filius zacharie. Modus alius embroce cõferẽtis ad sodaꝫ
calidaꝫ cũ aqua sunt uigilie et ꝑmixtiones. Recipe uiolas sic
cas ordeum excorticatũ: semen cucurbite: aut corticem eius
semen ligni psilium cortices papaueris semẽ altee: semen la
ctuce semen portulace rosas siccas. Decoquantur in aqua us
q; ad cõsumptioneꝫ quarte ipsius. Deinde fac embrocatiões
sicut diximus. Et silr̃ ea manus & pedes et facies lauentur.
¶ Modus embrocationis alius resoluens & sedans sodam
calidam. Accipe folia maluaruꝫ aut radicem aut semina ea
rum aut omnia simul & ordeum excorticatũ et rosas et uio
las & folia salicum et folia cucurbite aut cortices eius aut se
mina ipsius & mellilotum. De omnibus ana partem unam
florum camomille quantum de omnibus. Coquãtur omnia
in aqua & fiat embrocatio sicut diximus.
¶ Epithyma sedãs sodam calidã. Euisci semẽ et psiliũ sepa
ratim siue coniunctim cum aceto conquassata & super ca
put posita ualent.
¶ Modus emplastri alius ad idem. Accipe flores camomil
le farinam ordei radices altee semen lini cortices papaueris
uiolas nenufar. Tere cum oleo rosaceo & uiolaceo aut nenu
farino ꝑmisce & ex eo super caput fac emplastrum.
¶ Dyascorides. Succum extremitatum uitis in primis cum
nascuntur cum farina ordei distempera & oleo rosato & li
ne ex eo super caput. & expertum est.

Modus

¶ Modus emplastri alius ad idem quod resoluit cum facili tate residuum sode calide. Recipe uirge pastoris sansuci & balsamite seminũ & radicum et foliorum maluarum & uio larum & hasce et ordei mundi: ana partem .i. rosarum partẽ i. & ß. camomille partes .ii. fiat emplastrum cum eis: uel fiat embroca cum aqua decoctionis earum.

¶ Mesue emplastrũ sedans sodã calidã pulsatiuã et emigra neam calam. Accipe farine ordei sandalorũ triũ: sief memi- the rosarũ faufel boliarmẽi accatie aloes seminis lactuce cã phore de singulis. ptes equales cõfice cum mucillagine psilii aut cũ succo portulace aut lactuce et epithymetur cum eo. Gabriel suffumigium ualens ad sodam calidam. Accipe san dalorũ citri faufel rosarũ: añ. ʒ. ii. & ß. cãphore ʒ. unius ter tiã spice. ʒ. ß ponantur in uase uitreo stricti orificii cuꝫ aqua rosata quantũ sufficit & obturetur orificium eius et dimit- tatur ut bulliat in cinere calido. deinde deobturet et recipia- tur fumus eius. est enim expertum. Et si ex eo supe r tẽpora aspergatur aut lauetur ex eo facies confert. Si autem uigili- as patitur cortices papaueris cuꝫ eis adde et proprie eius. ʒ. iii. & plus uel minus sicut necessitas urget.

¶ Aliud suffumigiũ eiusdem resoluens residuũ sode calide Accipe rosarum sandalorũ machaziri ligni aloes: ana. ʒ. ii. camomille. ʒ. iiii. aque rosate quantum sufficit. Fac sicut pri- mum nobile et expertum est. Et sunt qui ponunt camomille pondus oĩum. Et sunt qui addunt mellilotum.

¶ Caputpurgia fiant cum oleo rosarum et uiolarum & ne- nufarino cum pauco camphora aut cum pauco oleo de se- mine cucurbite dulcis aut oleo de salice.

¶ Aliud filii zacharie ualens ad dolorem capitis calidum & emigraneam calidam & dolorem auris. Recipe opii cam phore: ana. partes equales fiant collyria sicut lentes & dis- soluatur unum aut duo in oleo uiolarũ aut oleo de cucurbi tis & distilletur in nasum & aurem: est eniꝫ uerax.

¶ Aliud filii Serapiõis ualẽs ad sodam calidã sublime. Re. spodii. ʒ. ii. opii. ʒ. i. croci. ʒ. ß. cõfice cum aqua in modũ pillu larũ paruarũ & admĩstret cũ lacte mulieris aut oleo uiola-

rum

sum aut oleo de semine cucurbite deinde post horam fac ca putpurgium cũ lacte mulieris et aliquo ex oleis.
❡ Iudeus odoratur oleũ rosatum cuȝ aceto cõquassatum & positum in vase uitreo &confert sode calide vehementi.
❡ Aliud nostrum exptum ℞ amili nabeth: añ. ʒ. ii. opii. ʒ. iii. spodii. ʒ. i. croci. ʒ. ß. Fac sicut proximum.
❡ Aliud Aaron exptum efficax ad sodam calidã & emigraneam et dolorem auris. ℞. sief memite fausel seminis iusquiami seminis lactuce rosarum sandalorũ opii radicum mãdragore. añ. Fiát ex eis sief & fricetur ex eo sup cutẽ cuȝ oleo rosato aut uiolato cum pauco aceto et distilletur in nasuȝ & aurem & proprie loci doloris.
❡ Incipiamus ponere euacuatoria cõferẽtia ad sodã calidã cuius materia ẽ colera citrina. Et ĩcipiamus a leuiorib⁹ sicut cõsueuimus ꝓcedẽtes ad maiora. Purgetur ergo in primis cũ aqua fructuũ ℞. pruna. xxiiii. tamarindorũ. ℥. ii. &. ß. medulle. cassiefistule. ℥. iii. mirabolanoꝝ citrinorũ. ℥. i. &. ß. propinetur infusio eorũ post sufficientiam coctionis ipsorum.
❡ Aqua fructuũ ꝑm modũ nr̃m cõferens sode colerice. ℞. absinthii romani rotarũ uiolarum añ. ʒ. v. fumiterre. ʒ. vi capillorũ veneris ℥. i. passularũ enucleatarũ. ℥. i. pruna. xl. nũero iuiube sebesten: añ. xx. Coquantur cũ facilitate in aque li. ii. vsq; dũ ueniat ad li. i. & ꝓiice in ea illa eadeȝ que hic ꝓxime diximus & ꝓpinetur & sunt cassiefistule. ℥. iii. tamarindorũ ℥. ii. corticũ mirabolanorum citrinorum ℥. i. & me.
❡ Inqt Gal. Quando ex aqs fructuum soda nõ resoluitur ꝓpinãda est infusio aloes. Et iste ẽ modus eius. ℞. succi endiuie succi lupulli post depuratione ipsorum: añ. ℥. vi. vel alterius eorum tm̃: si utriq; haberi non pñt vel succi buglosse domestice aut siluestris. lib i. & ꝓiice super ipȝ aloes succotrini boni & electi. ℥ i. et pone in vase vitreo ad solem obturato orificio eius diebus. xii. & da ex eo omni mane ab ℥. i. vsq; ad iii. cũ modico dragaganti ut non noceat ano.
❡ Modus infusionis conferens sode calide vehementi & solutione educit colerã. Et cõfert iuuamentum maximũ febribus colericis. Accipe succi endiuie cocti et depurati li. ii. uel

aliorum

aliorum succorũ quos diximus et infunde in ipsis vel altero ipsorũ dyasiracost ℥.vi Et da ex eo in mane ab.℥.ii. usq; ad iiii. Apparebit enim cito sanitas si deus voluerit.

¶ Inqt Hamech. Modus infusionis sode calide diuturne. Accipe absinthii romani.℥.i. fumiterre.ʒ.vii. passularũ enucleatarũ.℥.i. eupatorii.ʒ.v. florũ buglosse domestice aut siluestris añ.ʒ.vi. cuscute seminis endiuie agarici: añ.ʒ.iii. Coquantur in lib.iii. aque usq; ad lib.i.&.ß.& infunde in ea cõfectionis iam dicte Hamec: & proprie prime.℥.ii. Et da ex ea oĩ mane ab.℥.i. vsq; ad.ii. Sanat enim cum uirtute dei gloriosi.

De soda frigida.

Loquemur deinceps de soda frigida siue sit sine materia siue cũ materia flegmatica vel melãcolica siue pmixta siue uentosa. Et de his oĩbus distinctim loquemur si deus voluerit. Et incipiemus sicut cõsuetudo nostra est a debilioribus.

¶ Calefactoriũ ad sodã frigidam & sodam uẽtosam. Miliuz integrum cũ sale q̃tuz ipm calefiat in latere calido & impleãtur ex eis saccelli & uaporetur cum eis locus.

¶ Isaac grana lauri et olibani medium eorũ terantur & impleantur ex eis saccelli: postq; ibi irrorata fuerint aceto uini calefiant in latere calido super quo irroratur acetum & fiat euaporatio cum eis.

¶ Democritus. Accipe grana sinapis integra et grana nasturcii ut sint partes eorum equales. Infundantur modicũ in aceto uini fortis & impleantur ex eis saccelli et calefiant in latere & fiat eupatorio cum eis.

¶ Aliud eiusdem exptum pulegii carui eqs ptibus fiat sicut diximus. Aliud eiusdẽ oleũ puleginũ inunctum exptum est.

¶ Vnctiones fiant ad sodaz frigidã ex oleo nardino aut yrino aut laurino aut de been aut de aliquo taliuz. Et si fortius facere uolueris conforta uirtutẽ eorum cuz costo & castoreo et euforbio & pipere cum aliquo horum uel oĩbus.

¶ Linimentum ad dolorẽ capitis frigidũ. Tyriacam vel mitridatum cũ succo mente: misce & suppone. expertuz est.

¶ Linimẽtum aliud exptuz a nobis ad antiquos capitis dolores qđ administratur sup caput & frontẽ. ℞. costi myrrhe:

castorei

castorei: neridē: añ. ptes equales: olei rof. q̃tū sufficit. Et si insomnietatem patitur ptem ß. opii adde: est enim expertum.
¶ Mahemet filius zacharie: modus linimenti ad sodá frigidam & antiquá et emigraneá et dolores auris ex frigiditate. ℞. castorei: euforbii: opii: storacis liqde: piperis: foliorū rute sinapis: calamenti: marubii: añ. Fac trociscos aut. ii. aut. i. & apud necessitatem dissolue ex eis cum oleo nardino aut costino: aut modico aceto. Et line sup locum et distilla ex eo in aures et nares ex parte doloris: & mirabilis effectum eius si deus voluerit. ¶ Gal'. Trociscus crudus dissoluatur cum aceto forti & oleo rosato. Et liniatur ex eo sup frontem & tēpora: & sedat sodá difficilem et emigraneam. & est exptum. Et eodem modo trocisci de croco dicti in antidotario.
¶ Dyascorides. Epithyma ad sodam frigidam & emigraneam. Ex cinere et aceto fiat permixtio et decoque in olla & liniatur: expertum est.
¶ Philagrius. Modus linimenti ad sodam frigidam & antiquam & emigraneá difficilem. ℞. mirrhe: opii: omphacii: scamonee: granorum lauri. añ. ʒ. iiii. croci. ʒ. iii. & ß. seminis iusquiami: apii: amomi: añ. ʒ. v. Fac trociscos cum aceto: & line sicut diximus cum eis super locum.
¶ Alexāder. Cōfectio epithymatis ad sodá frigidam diuturnam. ℞. fimi colūbini. ʒ. i. & ß. leucopiperis. ʒ. ii. euforbii. ʒ. iiii. croci. ʒ. i. & fecis olei de croco. ʒ. i. & ß. aggregētur oīa cū aceto forti multe fortitudinis. & frica crocū cū aceto & succo absinthii: & oleo nardino: misce & line ubi oportet.
¶ Embrocetur caput in soda frigida & uētositate grossa cū camomilla hasculi sceha: maluis: foliis lauri: & sauina & berēgisif: & origano: & melliloto: & sansuco: & nemeu: & ysopo sicca: & similibus separatis uel coniunctis.
¶ Dyascorides expertum est. Succo apii calido capite linito resoluit sodam.
¶ Democritus ad diuturnam sodam medicamen expertū. Re. castorei radicum feniculi: algul: yreos. añ. ʒ. i. granorum lauri ʒ. ii. foliorū rute. ʒ. iii. cere. ʒ. vi. olei rosati. ℥. i. & ß. olei yrini. ℥. i. Fac unguentum et line ex eo. probatum est.

¶ De caputpurgiis conferentibus sode frigide.

CAputpurgiorum cōferentium sode frigide narrationeʒ aggredimur. Dyas. dixit. fit caputpurgium cuʒ aqua sansuci & resoluit sodam frigidam et emigraneam.

¶ Oribasius dixit Oleū de cucumere asinino est caputpurgium bonum sode frigide & emigranee: & mundificationi cerebri ab humoribus frigidis pinguibus & aque descendenti ad oculum & proprie si modicuʒ huius olei distilletur in aures & trahatur sugendo. Deinde post horam lauentur nares cum aqua calida. Succus quoq; cucumeris asinini vehementius operatur.

¶ Galienus. Caputpurgium cōferēs sode frigide: & torture: & oppilationi collatorii & defectioni olfactus et impedimēto ipsius. Nigella die ac nocte infundatur in aceto. deinde siccetur & teratur subtil'r & puluis eius naribus approximetur & trahatur naribus odor eius sicut sugendo. Exptum est.

¶ Idē caputpurgiuʒ valēs sicut superius: et est forte. ℞. nigelle. ℥. ii. succi cucumeris asinini. ℥. i. salis armoniaci. ℥. ß. Misceantur cum oleo cucumeris asinini: aut oleo de alchanna: & liniatur ex eo in naribus intus: et sugatur vehementer odor eius. Educit enim de materia contenta in capite sufficienter. Deinde lauentur nares et caput cum aqua calida.

¶ Filius zacharie. Confectio caputpurgii ad sodaʒ frigidam Re. castorei euforbii: añ. Fiat ex eis sief cum aqua sansuci: & fricetur ex eo sup cutim: alias cotē cū oleo nardino: aut costino: & liniatur ex eo in narib⁹: et sugatur: & fiat sicut dixim⁹.

¶ Itē. Confectio caputpurgii ad sodam frigidam: & emigraneam et egritudines cerebri frigidas: & torturam et paralesim. Re. castorei condisi arthanite pulpe colloquintide: baurach euforbii gibenet: fellis vaccini sicci: añ. Fiat sief. Et fiant cum eis caputpurgia cum auricula muris: aut succo sansuci: aut succo venan. Et est expertum.

¶ Iudeus. Caputpurgium cōferens sode frigide. Fellis adib sicci: aut uaccini aut caprini oppoponaci castorei: añ. parteʒ vnam: croci partem ß. fiat sief: & fricetur ex eo super cutim: al's cotem cū aqua & liniātur intus nares. Est enī expertum.

Archigenes

¶ Archigenes. Caputpurgium ualens ad idem castorei sina pis: oppoponaci : opii croci aloes : ana. Fiant pillule: & ad ministrentur sicut diximus. Expertum.

¶ Alexander. Caputpurgium mirabile ad diuturnum capitis dolorem & pingues in eo materias: et initium aque. Et est ad epilepsiam expertum. Re. fuseis.ʒ.v. succi cucumeris asinini nec nimis recentis nec nimis antiqui: salis armoniaci. ana.ʒ.ii. terantur diligenter & misceantur: sic terẽdo cum oleo de cucumere asinino aut oleo yrino donec fiat sicut cerotum & repone in uase uitreo: & inunge ex eo intus in naribus: & tugatur diligenter. Deinde fac sicut diximus.

¶ Idem. Accipe radicuȝ arthanite sicce.ʒ.ii.&.ß. succi cucumeris asinini.ʒ.ii. tere subtilissime : et eo per canellum insuffletur in nares. Deinde sugat sicut diximus.

¶ Democritus purgatur aliqñ caput p res: q̃ cõmasticãtur. Et est purgatoriũ leue. Accipe masticis ptes ii. piperis ptem i. cõmasticẽtur diu: & saliua que resoluitur: semp expuatur: & qñq; admiscemus cũ mastice staphisagriã: & quãdoq; piretrũ: & qñq; radices alfose: et qñq; radices capparis. Hec enim spissum humorem & flegma grossum educunt.

¶ Caputpurgiũ in inuentiõe nr̃a: cõferens delicatis ad ea q̃ diximus. ℞ castorei.ʒ.i. euforbii.ʒ.ß. gallie muscate.ʒ. unius partes.ii. cõdisi.ʒ. vnius ptẽ.ß. Fiat eorũ cõtritio bona: et funde sup ea succi arthanite quãtitatẽ sufficientẽ. & expone ad vmbrã donec siccetur. Deĩde tere et cũ succo uenarũ: aut cũ succo sansuci fiant collyria & administra sicut diximus.

¶ Gargarismata etiã materiam cerebri attrahunt: quale est gargarisma factũ cuȝ oximelle cũ sinapi: aut cuȝ yreos: aut cum cortice capparis: aut cum piretro: aut pipere.

¶ Paulus. Gargarisma conferens sode frigide: & egritudinibus cerebri flegmaticis. yerapigra cum oximelle squilliti co cum aqua decoctionis alhasce: origani ysopi sicce: piretri: & synapi. Gargarismus cum eis fiat omni hora.

¶ Suffumigiũ. Gabrielis ad sodã frigidã: & egritudines cerebri flegmaticas. Accipe sansuci.℥.ii foliorum citri.℥.i. camomille tãtum dẽ: ligni aloes: spice. añ.ʒ.v. ponãtur in uase

uitro

uitreo stricti orificii: & coquãtur donec cõsũpta sit quarta ps aque. Deinde apiatur orificiũ uasis: & recipiatur uapor eius
¶ Aliud eiusdem: sed est fortius illo aperiens oppilationẽ cerebri: & emunctorii. Re. nigelle partes. ii. foliorum sansucis origani: persici: hasce: ysopi sicce: sticados: ana. partem. i. Fiat sicut diximus.
¶ Odoramentũ cõferens sode frigide. Rc. gallie muscate aur. iii. sadurã. aur. ℥. & ß. ãbre crude aur. ii. musci. ʒ. i. ligni aloes aur. vi. Dissoluatur ãbra in modico olei de been. Cetere aũt res p̃ter muscum terantur subtiliter: & cõficiantur cũ glutino dragaganti. Et postq̃ cõfecte fuerint: malaxentur cuʒ ambra dissoluta in oleo de been malaxatione multa. Vltimo uero muscus tritus & distẽperatus cum aqua rosata misceatur malaxando cum predictis. et fiat inde pomũ unũ: aut duo & odoretur. Deinde cõseruetur in uase uitreo: aut plumbeo ne uirtus ipsius tollatur. Hoc est odoramentum sublime.
¶ Odoramentum aliud ex castorei: & rute sicce ptibus equalibus cum glutino dragaganti: pomum fiat & odoretur. Et species per se odorentur preterq̃ fiat pomum. Est enim expertum ad sodam frigidam & uentosam.
¶ Odoramẽtũ aliud exptũ ad frĩditatẽ cerebri q̃ confortat ipsum: & cõfert sode. Re. storacis calamite electe. ℥. ii. ligni aloes. ℥. iii. laudani cõfectiõis geanã: ana. ℥. i. & in alio. ℥. unius ptes. ii. spice. ʒ. iii. gallie muscate. ʒ. viii. masticis. ʒ. iiii. ambre crude. ʒ. ii. & me. gariofilorum: macis: ana. ʒ. iiii. & me. Confice sic storacem laudanũ & masticem: cum modico olei de been resolue. Deinde tere in mortario cum pistello calido & proiice super eam puluerem: ligni aloes: spice: gallie gariofilorum & masticis: et misce cum eis. Post hec funde super ea glutini: gummi arabici: aut dragaganti q̃tum sufficit & misce conterendo. Deinde malaxa cum ambra dissoluta cum modico olei de been malaxatione multa conterendo. Vltimo uero aromatizetur cum musci. ʒ. ii. me. & aqua rosata: aut fiant inde poma & odorentur. Aut fiant inde trocisci & suffumigetur cum eis. Et est expertum uerax: et suffumigatur templa: & domus regum.

¶ Aliud ualens silr & est bonū. Accipe buchur scēdere: & ligni aloes electi: ana partes equales: musci' partis unius. xix. fac ex eis poma aut nib: & utere bonum est & expertum.
¶ Aliud valens silr. storacis: ligni aloes: añ. ʒ. i. gallie muscate. ʒ. xii. ambre. ʒ. vii. musci. ʒ. ii. & fiat sicut diximus.
¶ Aliud nobile satis cōferēs sode & epilepsie: & ꝓfocationi mr̄icis: ligni aloes gallie musc. añ. ʒ. xv. zisenide. ʒ. vii cōfice terēdo: & fac ex eis poma: aut nib. Et administra: aut fac collyria: & suppone in mr̄ice. Et sunt q addūt buchur scendē. ʒ. v.
¶ Inquit Hyppo. Aromatica capitis grauedinem faciūt. Et ego quidē dico: ꝙ non elongatur quin hoc fit in frequēti usu eorū: cōuertunt enim vapores ad caput: imo replent illud uaporibus. Moderatus uero usus eorū cerebrū cōfortat & calefacit. Sed non fiat adeo frequens: ut perducat ad illud. Et quidem canon est non debere conferre apud repletionē. Et hoc est qd' Hyppo. voluit. Nam post mundificationē cōfortat et calefacit: & residuum sode remouet. Et si soda est malitia cōplexionis frigide sine materia: aut a frigiditate aeris inuenimus esse iuuamenti sublimis usus eoruʒ.
¶ Solutiuorū gn̄a cōuenientia sode frigide: & flegmatice: deinceps scribantur: & primo a debilioribus incipiamus.
EX eis est modus pillularū de inuentione Iudei mundificantiū cerebruʒ: & neruos ab humore flegmatico & cōferentium sode frigide: & epilepsie: & spasmo & palysi: quarū permixtio hec est. ℞. pulpe colloqntidos. ʒ. xii. laudani puri. ʒ. x. dragaganti. ʒ. ii. gallie. ʒ. iiii. sal gemme. ʒ. i. & ß. cōfice sic. Dragagantum & gallia dissoluātur in aqua pluuiali. Laudanum vero dissoluatur in modico olei rosati: deinde misceantur omnia & ultimo conficiātur cum eis colloquintida & sal gemma ultimo puluerizata.
¶ Pillule aūt ad hoc ualentes sunt pillule de yera: & pillule de speciebus: & pillule stomatice: quas scripsi in antidotario vniuersalium medicinarum.
¶ Mahemet filius zacharie. Confectio pillularum habentium uirtuteʒ yere: & sunt in nobilitate eius & uocauit eas cochias: quarum hec est permixtio. Accipe pulueris yere. ʒ. xx.
collogntide

colloquintide interioris.ʒ.vi.& me.& in alio ꝑ colloquinti-
da trociſcoruȝ alandahal.ʒ.viii ſcamonee antiochene cocte
in citonio.ʒ.v.ſticados turbith.ana.ʒ.x.Fiát pillule: doſis ea
rum eſt a.ʒ ii.uſq; ad.ʒ ii.& me.

¶Gal' Pillule experte ad ſodam frigidam: & mundificant
caput & ſtomachũ ab humore flegmatico et putrido: et ſunt
pillule ſalue: quaruȝ permixtio hec eſt.℞.aloes boni.℥.x.col
loquintide interioris.ʒ.iiii.ſcamonee cocte in citonio.ʒ.iii.ſti
cados arabici.ʒ.v.ſalis gẽme.ʒ ii.abſin.añ ʒ ii.et me.turbith
boni et electi ſublimis.ʒ.xii.fiant pillule. Et ſit doſis earuȝ a
ʒ.i.uſq; ad.ii ¶Aaron.Infuſio yere ad ſodam antiquã frigi
dam ex humore groſſo flegmatico.Re.yſopi ſicce: haſce: ſuc
caha: radicum feniculi: apii: añ.ʒ.viii.turbith.ʒ.iiii.et in alio
v.aniſi.ʒ.ii.&.ß.ſalis gẽme.ʒ.ii.paſſularũ enucleataꝝ.ʒ.i.De
coquantur in lib.ii.aque uſqȝ ad lib.i.& coletur. Deinde ꝓii
ciatur ſuper ipſam yerepigre.ʒ.x.turbith boni et ſublimis.ʒ.
iiii.ponatur in uaſe uitreo: & ſuſpendatur in ſole diebus.x.
& da huius infuſionis omni die ab.℥.i.uſqȝ ad.ii.

¶Filius Serapionis. Infuſio de aloe eſt mundificans caput
ſtomachum et curans ſodam.Re.mirabolanorum: chebulo
rum: emblicorum: belliricorum: radicum apii: feniculi: flo-
rum: ſquinanti: capitis lilii: ana.ʒ.x.ſpice maſticis calami
aromatici: añ.ʒ.iii.yſopi: dauci: ſucaha: bedegar.ana.ʒ.v.col
loquintide interioris.ʒ.ii.Coquantur in lib.iii.aque ad lib.i.
& proiiciatur ſuper eas aloes ſuccotrenſis.℥.i.et pone in ſo-
le ſicut diximus.Et eſt doſis eius ab.℥.i.uſqȝ ad.ii. cum dra-
gagantis et maſticis: ana.ʒ.me.

¶Idem modus infuſionis yere: valens ad ideȝ & eſt fortior
Re.radicum apii: feniculi: ſquinanti: ana.ʒ.x.calamenti mõ
tani: ariſtologie rotunde: ſucaha & bedegar: ana.ʒ.v.mirabo
lanorum indorum.ʒ.vii.epithymi cretẽſis.ʒ.v. maſticis.ʒ.iii.
ſpice.ʒ.ii caſſie: ameos: calami aromatici.añ.ʒ.iiii.agarici.ʒ.
vi.ſticados.ʒ.vii.paſſule enucleate.ʒ.iii.Coquantur in li.vii.
aque uſqȝ ad lib.v.et proiiciatur ſuper ipſam yerepigre.ʒ.i.
Et fiat ſicut diximus. Et ſit doſis eius ab.℥.i.uſqȝ ad.ii.cum
oci de cherua.ʒ.iii.

¶ Alexander. Confectio pillularum valentium ad diuturnã sodam et emigraneam et uertigines: & epilepsiam: & arteticam: & educunt humores a profundo membroru3: et soluũt sine molestia: quaru3 pmixtio hec est. ℞. Aloes boni sublimis ℥.i. colloquintide interioris: scamonee cocte in citonio absinthii: bdellii: ameos: ana. ʒ. ß. masticis. ʒ. iiii. anisi. ʒ. ii. euforbii ʒ. iii. & ß. baurach. ellebori nigri. añ. ʒ. iii. cum succo caulium fac pillulas. Et sit dosis a. ʒ. i. usq; ad. ii.

¶ Pillule nostre cõferunt egritudini capitis: & cõferunt sode antique: & solutione educunt humores pingues et graues & custodiunt sanitatẽ oculi: & curant reuma eius. Quarũ hec ẽ permixtio. ℞. colloquintide turbith: añ. ʒ. iiii. agarici. ʒ. iii. sticados. ʒ. ii. scamonee. ʒ. iii. & ß. spice squinanti: xiloaloes cassie xilobal. carpobalsami: asari: rosarũ uiolarũ epithymi: absinthii: cynamomi: croci masticis: ana. ʒ. i. aloes sublimis ad pondus oĩum. Fac pillulas cũ succo absinthii.

¶ Pillule alie nostre. Valent silr ad mũdificationẽ stomachi & capitis & accipiuntur omni tẽpore. Et dicuntur pillule de mastice. ℞. aloes. ʒ. vii. masticis rosarũ: ana. ʒ. iii. turbith. ʒ. x. fac inde pillulas. Dosis earum est. a. ʒ. ii. vsq; ad. iiii.

¶ Yera nostra: confert sode a flegmate facte: Stomachum & cerebrum mundificat epar & mẽbra nutritionis cõfortat. ℞. carpobalsami: xilobalsami: cassie: cynamomi electi: spice: assari: masticis: cubebe: macis: nucis muscate: squinanti: agarici: añ. ʒ. v. croci. ʒ. iii. aloes succotrensis lib. i. mellis q̃tum sufficit. Dosis eius est a. ʒ. ii. usq; ad. v.

¶ De soda ex aggregatione colere & flegmatis.

INfusio cõferens dolori capitis. cuius materia ẽ colera & flegma et solõne educit ea. ℞. pruna. xl. fumiterre. ʒ. viii. absinthii. ʒ. iiii. mirabolanorum citrinorum chebulorũ & indorum: añ. ℥. i. tamarindorum. ʒ. xv. agarici et turbith. añ. ʒ. ii. & ß. Coquãtur in lib. iiii. aque donec redeat ad lib. i. & mediã. Et accipe ex ea. ℥. viii. & fricetur in ea aloes turbith. añ. ʒ. ß partem. i. agarici. ʒ. i. Deinde coletur & bibatur donec dimittitur per totam noctem. Si aũt qui sumpserit ea3 fuerit debilis illa tria non fricentur in ea: sed sufficit cum ea misceri

pulpe

pulpe cassiefistule.ʒ.xv.

¶ Haly. Modus infusionis aloes: conferens sode pmixtionis colere et flegmatis diuturne. ℞. mirabolanorū nigrorū absinthii: añ.ʒ.vi. fumiterre: bedegar: ana.℥.i. Coquantur in lib. iiii. aque usq; ad lib.i.& cola et piice sup eam aloes boni.ʒ. viii. Et pone ĩ vase vitreo: & fiat sicut diximus. Et da usq; ad dies.xii. plus uel minus usq; dum appareat sanitas. Et dosis eius est ab.℥.i.vsq; ad.ii. efficax & expertum est.

¶ Ruffus. Pillularū cōfectio conferentium ad sodam antiquam ex humore grosso flegmatico & colerico: quarum permixtio est. Re. mirabolanorū citrinorū: & indorū: absinthii añ.ʒ.iii. anisi: bdellii: masticis: añ.ʒ.ii. scamonee.ʒ.ii.&.me. & proprie cocte in citonio trociscorum: alandahal.ʒ.iiii. epithymi.ʒ.ii. aloes boni: turbith electi: & cassie: añ.ʒ.vi. sal gēme.ʒ.i.& me. et fac pillulas cum succo endiuie. Dosis earum a.ʒ.i.vsq; ad.ii.

¶ Alchindus. Cōfectio pillularū sode aggregationis colere & flegmatis et sode pprie stomatice & cōferūt stomacho & mūdificant ipm et caput a supfluitatibus colericis & flegmaticis & mundificāt sensus & viscera & cōferunt spleni. Quarum hec est pmixtio. Re. triū mirabolanoruʒ.ʒ.iii. epithymi boni: absinthii: añ.ʒ.ii.&.ß. turbith arūdinei.ʒ.ix. agarici scamonee: trocisci: alandahal.ʒ.ii. apii anisi: ana ʒ.i. salis gēme ʒ.ii. nucis muscate: gariofilorū: añ.ʒ. vnius partes duas: yere pigre.ʒ.v. masticis.ʒ.i.&.ß. Confice cū succo endiuie & cum penidiarū.ʒ.ii. Dosis earū est a.ʒ.i. usq; ad.iii.

¶ Oribasius. Cōfectio pillularū mundificantiū caput a colera & flegmate cōferentium sode pmixte et mundificantium caput: & stomachū & instrumēta visus: & attrahāt materias vehemēter. Quarū hec est pmixtio. Re. carpobalsami recentis asari masticis absinthii spice scamonee cynamomi electi. añ.ʒ.ii croci.ʒ.i. nucis muscate.ʒ.me. turbith boni et electi.ʒ. iii. aloes.ʒ. viii. colloquintide ĩterioris.ʒ.vii. Fac pillulas. Dosis earum est a.ʒ.i. usq; ad.ii.

¶ Galienus. Confectio pillularum cochiaruʒ conferentium sode permixte: & mundificantium stomachuʒ et caput & in

strumenta uisus. Re. aloes scamonee cocte in citonio: collo quintide interioris albe & lenis masticis: absinthii romani: añ. partes equales. Confice cum expressione solatri: aut endiuie. Et dosis earum est a. ʒ. i. usq3 ad. i. & me.

¶ Pillule. alie experte ualentes silr mūdificant caput & stomachū & cōfortant ea. Re. aloes boni & electi. ʒ. v. masticis ʒ. iii. rose sicce. ʒ. i. Dosis earum est a. ʒ. ii. usq3 ad aur. ii.

¶ Alie ualēt et silr. Accipe aloes. ʒ. vi. mirabolanoru3 citrinorum. ʒ. iiii. masticis. ʒ. iii. rosarum. ʒ. ii. croci. ʒ. i.

¶ De soda frigida ab humore melancolico.

SApor heben girges. Confectio pillularum indarum cōferentium sode: cuius materia est melācolica: difficilis eradicationis & conferentiu3 manie & melancolie & epilepsie & lepre. & morphee nigre & ulceribus nigris. Quaru3 hec est permixtio yerepigre. ʒ. x. epithymi agarici: polipoidii: sticados: ana. ʒ. vii. mirabolanorū nigrorū colloquintide interiores. añ. ʒ. iiii. ellebori nigri: salis indi: ana. ʒ. ii. & . me. lapis lazuli. ʒ. iii. Fac pillulas. da. ʒ. i. & me. usq3 ad. ii. cum aqua casei infusionis epithymi & passularum enucleatarum & parum sal gemme. Sunt enim mirabiles. Sunt enim ex posterioribus qui addiderunt in permixtione earū gariofilorum: anisi spice. ʒ. i. &. me.

¶ Decoctio ide epithymo cōferēs sode melācolice & spēb9 melancolie & manie et lepre: & morphee nigre: et cācro et fistule nigre. Re. epithymi: sticados mirabolanorū nigrorum ana. ℥. i. chebulorū: emblico℞: belliricor℞: turbith: eupatorii agarici: ana. ʒ. v. polipodii: sene. añ. ʒ ii. fumitterre: florū squinanti: añ. ʒ. iii. corticū ellebori nigri. ʒ. ii. salis gēme. ʒ. ii & . ß. passularū enucleatarū. ℥. i. et. ß. Oīa pter epythymū bulliant in lib. iiii. aque usq3 ad lib. i. deinde bulliat epithymu3 in eo ebullitiōe una modica. Deide coletur & piiciatur in ea yerepigre. ℥. i. & fiat sicut diximus. Dosis est ab. ℥. i. usq3 ad. iii.

¶ Hamech filius zezar. Modus infusionis conferens sode: cuius materia est humor adustus: aut melancolia: & est sublime ad illud & ad maniā: et melancoliam: & epilepsiā: et uertiginem & leprā et cancrū & scabiē: et impetiginē. Cuius hec

est

est pmixtio. Re. mirabolanorũ nigrorum chebulorum: añ. ʒ. viii. epithymi reubarbari: añ ℥. i. radicum buglosse domesti ce & siluestris & florum earum: añ. ʒ. iiii. absinthii. ʒ. iii. fumi terre. ʒ. v. polipodii agarici sticados camedreos camepithe/ os: ana. ʒ. iiii. liqritie. ʒ. v. sene. ʒ. vii. passularũ enucleataruȝ ℥. i. Bulliant omnia preter epithymũ in. v. lib. aque usqȝ ad lib. i. Vltimo uero ponatur epithymum. Deinde coletur: & proiiciatur in ea confectionis Hamech secunde. ℥. ii. & po/ natur in sole in uase uitreo diebus. vi. Et da ex eo ab. ℥. i. us/ qȝ ad. i. & me. Est enim mirabile.

¶ Iesui iuhe. Syrupus cõferens ad ea q̃ diximus et nobile: & expertũ: et cõfert quartane: et oppilatiõi splẽis et omni egri tudini que est de melãcolia. Re. capillorũ ueneris radicũ bu glosse domestice & siluestris et florum earũ: polipodii: añ. ℥. i. epithymi. ℥. i. foliorũ sene: camomille sticados: ana. ʒ. vii. camedreos squinanti ellebori nigri: añ. ʒ. iii. fumiterre. ʒ. vii. eupatorii ʒ. iiii. succi pomorum dulciũ. ℥. viii. Oĩa preter epi thymum & succum pomorũ bulliant in lib. iii. aque usqȝ ad lib. ii. Deinde bulliat in eo ebullitione una epythymum: & coletur cum succo pomorum & zucchari lib. ii. fiat syrupus Dosis est a. ʒ. x. usqȝ ad. xxx. & est sublime.

¶ Alexãder. Pillule de lapide Armeno. Cõferũt sode melã/ colice & educunt cum facilitate humorẽ melãcolicum & cõ ferũt egritudinibus melãcolicis: sicut est mania melãcolia & cãcer et lepra. ℞. yere pigre epithymi: agarici: lapidis armeni loti & preparati: añ. ʒ. iiii. scamonee. ʒ. v. & proprie cocte in pomo gariofilorũ. ʒ. i. fac pillulas cuȝ aqua rosata. dosis. ʒ. i.

¶ Gal. Canõ est ꝙ cura huius sode: nõ est expoliãda ab uno triũ regiminum: & silr omniũ egritudinũ melãcolicarũ. Pri mum est regimẽ humectatiuũ: & impinguatiuuȝ: preter hoc ꝙ facit cadere in oppilationes: & hoc ideo ut lenificet: & ha bilitetur corpus hũoris: ut recipiat equalitatẽ digestionis in toto. Et hoc regimen est necessariũ in principio: & in medio & in fine & ante ꝫm regimẽ ꝙ dicemus post: ut nõ cadat in corpus hũoris: ut resoluat subtile et remaneat ꝙ est grossuȝ & accidat residuo ipsius lapideitas. Secundũ regimẽ est regi

men resolutiũ faciens resolutionẽ cuȝ mediocritate: et ꝓprie eius ꝙ habilitatũ est ut fiat illud. Et hec duo regimina oportet vt sibiinuicem semp succedant: ẜm hoc em̃ cadet digestio equaliter in materiã & equaliter resoluetur. Tertiũ regimen est regimẽ euacuatiuum in quo tria cõsiderabilia subdentur Vnũ ut nõ semel & multaȝ et subitã faciamus euacuationẽ: sed per interualla habentẽ temperiem vt natura euacuationeȝ: nõ euacuatio naturã regulet: subita em̃ et uiolẽta eũone uix a natura regulariter opatur sicut ĩpetus flãme: que subito agit in subtile & pretergreditur grossum. Opus uero moderati caloris est equaliter in utranqȝ partem rei elixabilis & assabilis agere. Secunduȝ considerabile est: ut euacuatiuũ sit commẽsuratum non excedens mediocritatem: sed sit extensio eleuationis eius non recedens a gradu medicinarum incolumium quas te scire fecimus in libro rectificationũ earũ Tertiuȝ est ut non expolientur solutiua a rebus lenificatiuis & humectatiuis hoc est em̃ quod operationẽ beatificat. Adhuc aũt canon est ut in hoc triplici regimine confortetur cor cum rebus cordialibus generantibus in eo mineram gaudii & tu elige eas ex simplicibus & compositis: quarum traditio est apud te: & cum administratione omnium que ad rẽ gaudii pertinet: hic enim est thesaurus cure.

¶ De cura sode a permixtione colere nigre & flegmatis.

Iudeus. Modus pillularuȝ cõferentium sode a flegmate et melancolia. Re. mirabolanorum: chebuloruȝ: indorum belliricorum: salis indi: ana. ȝ. iii. turbit ephithymi: ana. ℥. i. & me. ellebori nigri: pulpe colloquintide: ana. ȝ. iiii. yerepigre ȝ. x. agarici. ȝ. vi. sticados. ȝ. iiii. absinthii. ȝ. ii. Dosis earũ a. ȝ i. usqȝ ad. ii. & sunt sublimes.

¶ Confectio pillularuȝ stomathicarũ solutione educentiuȝ flegma & utrãqȝ coleram: & confert sode stomatice facte ab eis: quarum permixtio est hec. Re. yerepigre: turbith: ana. ȝ. xii. mirabolanorum citrinorum chebulorum ana. ȝ. v. agarici. ȝ. iiii. salis gemme sticados: ameos: ana. ȝ. ii. epithymi. ȝ. iii. scamonee. ȝ. ii. & me. Fac pillulas cum succo scariole da a. ȝ. i. & me. usqȝ ad. ȝ. ii. & me.

¶ Andromachus

¶ Andromachus. yera cōferens egritudinī capitis a flegmate & melancolia: & cōfert iuuamētū manifestū appoplexie & epilepsie & paralysi: & torture: & mollificationi & initio aque: cuius permixtio. ℞. succi absinthii. ℥. i. yerepigre. ℥. me. turbith. ʒ. viii. colloquintide interiores. ʒ. iiii squille assate. ʒ. iii. agarici: sticados: polipodii: & epithymi: ana. ʒ. ß. ellebori nigri: piretri: piperis albi: & longi zinziberis: squinanti: camedreos: ana. ʒ. iii. & . me. cardamomi: macis: nigelle: aristologie: castorei. ana. ʒ. iii. euforbii. ʒ. ii. & . me. croci: petrosilini cynamomi: spice polii: ana. ʒ. ii. absinthii. ʒ. iiii. albarum penidiarum. ℥. iii. mellis dispumati q̄tum sufficit. Dosis eius est a. ʒ. iii. usq; ad. v. cum aqua casei.

¶ De soda ex percussione.

Soda propter percussionem filius Serapionis. Si supra pcussionem in capite nullum preteriit tempus administramus in principio que repellant: & non permittant materiaʒ reumatiʒantem ad locum recipi & figi in ipso: sicut recte administrantur frigida stiptica cum aquis & expressionibus frigidis: sicut est ramich proprie cum aqua frigida multe frigiditatis & comprime uehementer super locuʒ. Et ex eis sunt rose & sandali & faufel et sief memite & accatia et bolus armenus & chimolea et lens non excorticata et litium singulariter & coniunctim quando miscentur cū aqua solatri aut uirge pastoris aut plantaginis aut coriandri humidi cuʒ omnibus aut cum aqua rosata ei infrigidentur in niue aut cum expressione portulace. Si autem post pcussionem p̄teriit tempus & materia iam reumatiʒauit & collecta est: medicamen resolutiuum apponēduʒ est: sicut ex camomilla melliloto fenugreco radice altee & similibus. Si aūt non resoluitur curatur sicut dicemus in tractatu apostematum. At uero & si reumatizauit materia & adhuc reumatiʒat et partiʒ collecta est & partim colligēda utraqʒ cura indiget. s. & que repellat reumatizandum & que resoluat collectū & reumatizatuʒ. Sint satis hec de curis sode que diximus & sufficere possunt eis quos deus excellentissimus sanare uoluerit illo concedente.

De emigranea.

Emigranea

EMigranea egritudo est de genere uehementium doloruꝫ propterea quandoqꝫ indiget curatione quandoqꝫ blandimento & cura eius indiget obseruatione regiminum sicut in soda diximus. Qua propter oportet ut cap'a illius canonis hic etiam afferantur in calida.s.& frigida. Cura aũt bládiens est cura non uera & est stupefacere apud uehementem dolorem ipsius & pulsationem. Nos autẽ sanitatis largitorẽ poscimus in primis ut de sui largitate ipsam egenti & sperãti annuat qui sit benedictus. Afferamus auteꝫ ad locuꝫ hunc ex medicinis ibi memoratis: quas possumus habere cõmunitatem iuuaminum in omnibus egritudinibus capitis. Et ponimus ex medicinis hic quasdaꝫ quas quidem proprias emigraneas esse dixerunt.

¶ De emigranea calida.

ET si peccatum est ex parte sanguinis flobothomiaꝫ conferre diximus. Si uero ex pte col'e euacuabimus eã post q̃ꝫ digesserimus utrãqꝫ partem eius & hoc cum auxilio medicinarum quarum proprietas est hec facere. Et ex eis est aqua fructuum & infusio mirabolanorũ & infusio aloes in aqua endiuie quam diximus & alia quorum rememoratio precessit & danda est yera cum scamonea.

¶ Alexander. Cõfectio trociscorũ qbus fit linimẽtũ ad emigraneaꝫ colericam uehemẽteꝫ & pulsatiu ã. Re. aluminis. ʒ. xvi. croci. ʒ. xii. colcothar. ʒ. x. myrrhe. ʒ. iii. onfacii. ʒ. ii. calcadis. ʒ. ii. gũmi arabici. ʒ. iii. Fac trociscos cum uino forti aut aceto. Et cum necesse fuerit soluatur unus cuꝫ aceto permixto & liniatur super locũ doloris & stringatur super ipsuꝫ cũ ligamine ut sedetur pulsatio. Et quandoqꝫ apud necessitateꝫ ponitur aliquantulum opii.

¶ Democritus. Linimentũ bonũ ad emigraneã calidam. ℞. ex fece attramenti sicca et dissolue eam cõterendo cũ aceto multe fortitudinis cũ octaua pte ipsius opii egyptiaci: & laboretur multũ in cõtritione ipsius sicut p diẽ. i. & liniatur ex eo super tpa & stringatur super ipsum. Est enim expertum.

¶ Archigenes. Linimentũ ad emigraneã calidã pulsatiuam expertũ & ad sodã uehemẽtem. ℞. succi aggreste myrrhe: añ

ptem

ptem.i.fecis encausti scriptoru3 ptes.ii. alumīs iameni croci
añ.ptem.i.& quartā. Confice terēdo cū aceto uini cōtritiōe
multa & liniatur ex eo super tpa & stringatur super ipsum.
¶ Filius zacharie. Si stomachus est cum causa dāda est post
mūdificatione3 infusio coriādri & psilii cū zuccaro in matu
tinis & assiduetur illud quia cōfert si deus uoluerit.
¶ Idem. Caputpurgium fiat ex lacte mulieris cum modico
cāphore & si necessitas uocat adde tantundē opii q̄tū est cā
phora & distilla ex eis in aurē & nasu3 que sequitur morbū
Deinde stilla oleū uiolatu3 post horam cū lacte mulieris.
¶ Ex embrocis aliis super hec eligenda sunt & afferēda ad
istum locum ea que congruant & quorum proprie precessit
rememoratio. Sed ad hunc locū ex eis aliqua referantur que
diximus in soda frigida.

¶ De emigranea frigida.

HErmes. Linimentū ad emigraneā frigidam cronicā. Re.
succi rute agrestis succi affodili: ana.℥.iii.castorei eufor
bii piretri: ana.ʒ.vi.piperis sinapis staphisagrie calamēti zin
ziberis: ana.ʒ.iiii.croci.ʒ.iii. Fiant ex eis trocisci & cum ne/
cessitas urget ex eis dissoluatur unus in aceto multe fortitu/
dinis & liniatur super locum & stringatur cum pila. Est eni3
efficax & eo utendum est quando iam omnia non contule/
rint quoniā est forte. Et quandoq3 cu3 lb.i.olei & uini lib ß.
& cere.℥.iii.bulliant oīa usq3 ad uini consumptionem.dein
de colentur & fit inde unguentum mirabile.
¶ Democritus Medicamē magnū cōferens emigranee diffi
cili & cronice que difficulter separatur & nō est q̄ cōferat si
cut illud. Accipe ex emplo sinapismo circiter.lib.ii.& com/
misce cū oleo squille.℥.me.costi radicū cappis euforbii: añ.
ʒ.iii.omnia trita cū aceto: aut uino odorifero q̄tū sufficit ag
gregabis & empla sup locum quoniam est ultimum.
¶ Hyppocras Granorū lauri partē.i.olibani.pte3.me. Misce
omnia cū aqua post ipsorū triturationem: & linies sup locū.
¶ Oribasius. Granorū lauri foliorū rute: añ.partē.i.sinapis
partem.me.aggregentur cū aqua & administrentur.
¶ Alexander. Si est emigranea a comitate stomachi uomi/
tus

tus ꝓuocandus eſt cū oximelle et pipere aut oximelle & porris aut oximelle & raffano nutrito cuȝ elleboro nigro. Deinde poſt vomitum detur dyacitonitem aut citonia cū pipere & zinzibere ꝓpinato tñ ante uomitum per triduuȝ apozimate apii & yſopi dauci et ſimilium cum oximelle.
¶ Idem. Caputpurgiū quo frequēter uſus ſum ad emigraneam difficilem ex humore frigido. ℞. euforbii caſtorei: añ. partes equales. Fiant ex eis ſief apud neceſſitatem fricetur cum vno eorum ſup cutem cum aqua calida aut oleo coſtino aut nardino. Et diſtilletur ex eo in nareȝ & aurē que ex parte doloris eſt. Deinde balneetur & cōſequenter adhuc ex medicamine diſtilletur & hoc viciſſiȝ cito enim emigranea ſoluetur ſi deus voluerit.
¶ Alexander. Linimentum quo nullū maius ad diuturnam & difficilem emigraneā inuenitur. ℞. euforbii uitreoli: añ. ʒ. iiii. myrrhe pure trociſcorum croci magnetis croci piperis. al. añ. ʒ. iii. Tere oīa & confice cū aceto: ſic conterendo cōtritione multa vſqꝫ dū fiat ſicut mel. Et linies ex eo totum tempus & dimitte uſqꝫ dū deſiccetur. Et iterum ſecundo & tertio inunge. Deinde lauetur & ſingulis diebus ſine intermiſſione faciat uſqꝫ dum appareat ſanitas: ſi deus uoluerit.
¶ Aliud eiuſdem. Olei de ſabina. lib. i. cere ℥. iii. euforbii. ℥. i. Fiat ex eis unguentum & ex eo mediam partem capitis inunge & frontis anteq̄ꝫ lauet in balneo. Deinde lauetur & fiat hoc ſingulis diebus: quia ſanabitur ſi deus uoluerit.
¶ Galienus. Non eſt narcoticorum uſus in vehementia adminiſtrationis ad egritudines capitis ꝑpter paſſibilitatem cerebri. Sed in vehementia neceſſitatis qñ dolor ſit vehemens & amentem reddit aut ad ſincopi ꝑducit. Conuertimus regimen ad adminiſtrandū ea cū timore & cautela poſt fractionem tñ excellētie eorum et melius eſt adminiſtrari in emplaſtris q̄ꝫ in potibus. deinde in caputpurgiis. Et tu elige que uolueris ex eis que diximus.

¶ De ſcothomia & uertigine.

Cura huius egritudinis eſt. v. res. Prima abſcindit materiam. Secunda counertit regimen ad membrum mandás

ſi eſt

si est aliquod mandans & rectificat illud. Tertia conuertit regimen in administratione cibi & potus ducentiuum ad equalitatem. Quarta confortat cerebrum et caput totuȝ ut non recipiat quod mandatur. Quinta conuertit uapores et fumos ad oppositum et diuersum et illud fit cũ fricationibus extremitatum et constrictione dolorosa et ventosatione in eis & spatulis et omni qđ attrahit ad diuersum et cuȝ clysteriis & suppositoriis et similibus.

¶ De scothomia & vertigine a materia calida & sanguinea.

S I sanguis quidem in causa fuerit ex abundantia eius in toto corpore. primo de basilica minuimus aut de vena media. Et postea si necessitas urget cephalicam minuimus. Hoc enim est preceptum. Hyppo. et si adhuc perseuerauerit egritudo flobothomabis venam non pulsatilem que est post aurem ex vna parte vel ambabus si necesse fuerit. Scarificatio etiam cartilaginum aurium est multum conferens. Et competit etiam in hac specie ventosatio crurum. Si autem sanguinis abundantia in capite solo apparuerit de cephalica minuimus sola et venis que sunt post aurem. Scarificatio etiam auris utilis est: et appositio sanguisugarum in naribus & appositio ventosarum in nuca & spatulis & collo. Et quidem omni specie eius confert emorroydarum & ꝓuocatio et in mulieribus menstruorum. Et sint cibi eorũ sanguinis feruorem extinguentes et congelati & acetosi. Et confert eis administratio psilii conquassati cum aqua & zucchazo in matutinis omni die aut infusio coriandri: & cõfert oleum rosatum & acetum conquassata & infrigidata in niue & effusa sup caput & olfactus eorum & rosarum & sandaloꝝ & faufel et omne regimen extinctiuum.

¶ De schotomia & vertigine colerica.

CVratur cũ medicinis quas in soda calida diximus & cũ decoctione mirabolanorum & infusione aloes & aliis & cũ regimine ciborum extinguentium & cũ uomitu & cuȝ syrupo acetoso. Si est a stomachi cõitate et cum aliis & cum clysteribus et talibus & conferunt ei yera & collyria.

¶ De flegmatica scothomia.

Curatur.

CVratur sicut soda flegmatica cū pillulis cochiis et infu/sionibus de yera & aliis & si est a stomacho cum vomitu cū oximelle & pipere aut cū raffano aut cū sinapi & cum clysteribus & talibus & cōfert ei yeralogodion iuuamentū mãifestū.et yera Archigenis et theodoricō & yera Galieni.
¶Albruabam. Cōfectio de sticados cuius iuuamētū est sublime ad vertiginē cuius materia est flegma & colera: cuius p mixtio hec est.℞.yere pigre.ʒ.x.agarici epithymi: ana.ʒ iiii. mirabolanorū chebulorū indorū emblicorū belliricorū sticados:añ.ʒ.iii.salis indi.ʒ.ii Confice cuʒ secaniabin et sit dosis a.ʒ.ii.vsq; ad.iii.cū aqua calida in ieiunio.

¶De uertigine melīca aut flegmatica uentosa.

VErtigo aūt melancolica aut flegmatica curatur sicut soda facta ab illis.Et vertigines que fiunt a permixtionibus similiter.Et uertigo que fit a vapore fetido:curatio ē cuʒ administratione redolentium calidorum aut frigidorum sicut necessitas inuitat.

¶De vigilia & sahara.

SI a materia est curetur qualiscunq; fit:sicut in spēbus sode diximus & cū emplastris & linimentis et embrocis & caputpurgiis & aliis.¶Dyascorides terātur seminum papaueris.℥.ii.aut ex corticibus & seminibus.℥.i.et infundantur super ipsum aque fontium.lib.ß.deinde post horas.vi.aut.viii. mulgeatur ex eis aqua & propinetur in sero cuʒ zuccharo & facit somnū soporis bonum et qnq; semen papaueris & cortex ponuntur in sorbitionibus & conferunt.
¶Haly. Suffumigium exptum ad somnum inducendum.℞. corticū papaueris recentiū anni sui.ʒ.xx.tortellarū de seni.ʒ.viii seminis aneti:anisi:añ.ʒ.vi.masti.ʒ.ii. Pulverizētur & cribellentur p pannum de seta cruda:& misceantur cū eis penidiarū quantū est totuʒ.Et sit dosis eius pueris a.ʒ.i.vsq; ad ii.Iuuenibus uero a.ʒ.v.usq; ad.viii.est enim mirabile.
¶Andromachus.Suffumigiū sedans vigilias & insomnietatem et est exptum.Accipe corticū papaueris recentium annī sui ʒ.v.seminis lactuce:aneti:granorum solatri:añ.ʒ.ii.opii. charat.i.tere oīa sicut alcohol:& da ex eo.a.ʒ.ii usq; ad.v.

¶ Mahemet. Confectio trociscorū exptorum ad sahara cuȝ
febre & acuitate et sedat alienationem et febrem: & aufert si
tim vehementem ℞. seminis lactuce: portulace: papaueris: se
minis cucurbite: citrulli: excorticati: ana. ʒ. v. succi: liquiritie:
amili: dragaganti. opii: añ. ʒ. i. & ß. Terantur omnia sicut al/
cohol. & fac trociscos cum mucillagine psilii. Et sit dosis eius
a. ʒ. ii. usq; ad. iiii. cum aqua frigida: et quando necessitas est
maior da cum aqua coriandri humidi aut lactuce: aut citrul
li: aut cucurbite: aut similium.
¶ Iudeus. Trocisci simil'r ualētes. ℞. iusquiami: lactuce: semi
nis papaueris. añ. fac trociscos cum succo lactuce. da. ʒ. i. uel
ii. cum aqua frigida.
¶ Dyascorides. Opium cum oleo suppositione somnū facit
et proprie suppositum cū licinio: sed est timorosuȝ. & ꝓpter
hoc oportet ut preparetur ita ꝙ possit extrahi qñ uis anteq̄
noceat: & similiter ex papauere nigro.
¶ Democritus. Embroca conferens ad saharam & dolorem
capitis ex eadem causa. Re. foliorum alzahanam: & capitis
papaueris: & foliorum apii & mente: & seminis lactuce: &
iusquiami. añ. partes equales. Decoque in aqua vsq; ad con/
sumptionē tertie partis ipsius: et ex ea fundatur super caput
et embrocetur cū ea. Deinde ligetur caput & cooperiatur pā
nis. expertum est. Et si ex eisdem fiat emplastrum confert mi
rabiliter.
¶ Isaac: Embroca curans insomnietatem et saharam a cau/
sa frigida. Accipe florum camomille: melliloti: aneti: corticū
radicum: mandragore: sansuci: ana. fac sicut diximus: & em
brocetur cum eo.
¶ Si a caliditate et acuitate fuerit insomnietas embrocetur
caput cum aqua ubi papauer semē: lactuce: uiole: rose nenu
far: folia salicnm ordeum excorticatum: iusquiami semen et
portulace cocte fuerint.
¶ Empl'm cōferens sahare folia portulace lactuce rasura cu
curbite lenticula aque sempuiua aggregentur cum mucillagi
ne psilii: & oleo de mandragora et infrigidatum capiti sup/
ponatur: curat enim si deus uoluerit.

Filius

¶ Filius Serapionis. Linimentum conferens sahare. ℞. croci ʒ. vii. opii. ʒ. ß. cassie. ʒ. ii. Dissoluantur in oleo mãdragore uel rosaruʒ : & fit linimẽtum ex eis quia sanat: si deus uoluerit.
¶ Aliud nostrum. Accipe succi lactuce; portulace: semper/uiue herbe iusquiami: solatri: ana. partes. ii. farine fabarum & ordei: ana. partem. ß. opii circiter partẽ sextaʒ: olei mãdragorati & rosati: ana. partes. ii. mucillaginis psilii partes. iii. Coquantur omnia simul usqꝫ duʒ fiant sicut pulmentum: & dimittantur infrigidari: & postq̃ caput embrocatum fuerit superponatur. expertum est.
¶ Filius zezar. Oleuʒ somniferum mirabiliter expertum. ℞. opii. ʒ. x. seminis lactucarũ. ʒ. viii. iusquiami: & mãdragore: ana. ʒ. v. corticũ papaueris. ʒ. xii. Terantur cõtritione grossa & proiice super eam aque expressionis mandragore: aut coctionis eius lib. i. aque decoctionis capitum papaueris lib. i. olei sisamini lib. i. Coquantur in uase duplici usqꝫ ad cõsumptionem succorum & ex eo frontem et sinciput unge. et si ex eo caputpurgium feceris confert: & similiter si ex eo in nares inieceris. est enim expertum.
¶ Ex caputpurgiis plura in soda dicta sunt. Et tu ex illis elige ꝯm ꝙ exigit dispositio. Et ex eis est illud quod fit cuʒ oleo mandragore quando distillatur ex eo in nasum cuʒ emulsione lactis. Et fit similiter ex oleo nenufarino & rosato et uiolato & quandoqꝫ distillantur in aurem & conferunt: et qñqꝫ additur eis opii sicut granuʒ orobi et quandoqꝫ cuʒ oleo de papauere aut de lactuca.
¶ Gabriel. Caputpurgiũ conferens sahare. ℞. opii croci: corticũ papaueris: cassie: añ. fiãt collyria et dissoluantur in oleo rosato & distillentur ex eis in nares: quoniam est expertum.
¶ Idem caputpurgium si fuerit a causa frigida fiat cuʒ oleo de croco et aneti & camomille: & si oportet cum modico opii & croci cum eis.
¶ Gabriel. Suffumigium conferens sahare. ℞. rosaruʒ uiolarum foliorũ salicum. ana. ℥. i. sandali machaziri. ℥. ß florum nenufaris. ʒ. iii. corticum papaueris ʒ. vii. ponantur in ampula uitrea & impleatur. deinde aqua rosata: & obturetur orificium

ficium

ficium eius. Deinde bulliat sup cinere calido usq; ad consum ptionē tertie partis ipsius. Post hoc deopturetur orificiu3 va sis & patiens inde fumum recipiat inducit enim somnum.
¶ Aliud eiusdem satis efficax florum camomille: floru3 ane ti. ana. ℥ ii. melliloti. ʒ. viii. corticum mandragore: casiie squi nanti: ana. ʒ. iii. corticum papaueris. ʒ. viii. ligni aloes boni. ʒ. ii. & .me. Fiat sicut diximus: est enim expertum.

¶ De frenesi.

Cura huius egritudinis si iam impressit cassa est. si aute3 adhuc sit preparamentum ut imprimat: sed adhuc nō impressit curatur sed non apud negligentes & stolidos. Et cu ra ipsius sunt quinq; res. Prima subtrahit materia3 & abscin dit ean. Secunda conuertit uaporosum eius ad diuersum & oppositū. Tertia conuertit regimen ad confortandum caput ut non recipiat quod ad ipsum transmittitur de uaporibus & extinguat audaciam acuitatis eorum. Quarta conuertit regimen ab ea per que possit fieri temperies: et adequatio ex eis que dicam. Quinta conuertit regimen ad sedatione3 ac/ cidentium. Tres autem ex eis sunt principales: & respiciunt causa3 & sunt de necessitate cure. Due autem posteriores pre parant & adiuuant. Et una ponit regimen in dieta. Et alia se dat accidentia praua Distinguendum autem est in his rebus hoc modo. ¶ Primam rem complet flōia: ubi necessaria fue rit & medicamen sol'onis qñ oportunum fuerit & admini/ nistratio clysteriorum lenium non transgredientiū lenitatis gradum uel modicum transgrediētium ut non fiat incitatio. ¶ Secundam rem cōplent fricationes extremitatum: & liga tiones compressiue dolorose in eis & effusiones aque calide in eis ante fricationē: & post: et uētose posite in tybiis: et bra chiis: et scarificatiões in auribus: et sanguisuge in naribus & sternutatoria & gargarismata: & ꝓuocatio emorroydarū et in muliere sanguinea mēstruorū. ¶ Tertiā rem cōplent lini menta: et emplastra repcussiua considerata: sicut diximus in soda & canone ibi distincta. ¶ Quartā rem cōplet admīstra tio potuū & ciborū sedātiu3 inflāmationē: et aeris puri tpati & domus exute a formis et luciditate ī qua sternanſ redolē/

tia frigida & in qua sit fragor ramorũ redolentiũ frigidorũ: cũ tenui murmure: fluẽtia aquarũ frigidarũ: & omni qete & administratione gaudii lenis: & sonitus organorum tenuis. ¶ Quintã rem complet administratio medicinarum somniferarum & sedatiuarũ; & facietas amicorum q prohibeãt & vincant agitationẽ eius: et sint fideles in administratiõe eorũ que inducuntur ab artifice: et prudentes coerceant pmixtionem ipsius aut saltem mulceant.

¶ De frenesi sanguinea.

IM primis si nihil fuerit qd' prohibeat flobothometur cephalica: & deinde flobothoma venas frontis: vel sanguisugas applica eis: aut in naribus: & si est quod prohibeat saltem ex uenis frontis: aut narium sanguinis fiat extractio. Et scito ꝙ est vtilis: & omni speciei frenesis cõfert emorroydarum prouocatio simil'r aurium scarificatio.

¶ De frenesi colerica.

FRenesis colerica medicina solutiua indiget sicut ẽ aqua fructuũ: & syrupus violatus: & rosatus et diasiracost: & alia que diximus in soda. Linimenta in principio rei vtilia sunt ex oleo rosato & aceto cõquassatis et alia que diximus & emplastra: & caputpurgia: et suffumigia: et tu elige ea ĩ capitulo de soda. Et si uigilias patitur affer ad locum hunc que diximus in sahara: & alienet oĩno cibaria grossa: & aquam frigidaꝫ da. Et scito ꝙ in sanguinea indigetur resolutiõe plus & extinctione minus. Et in colerica ecõtra. Hoc enim studio sanabitur si deus uoluerit.

¶ De litargia & est sirsen frigidum.

CVra huius egritudinis sunt. v. res: quas nominauimus in frenesi: sed aliter atq; aliter accepte. ¶ Prima est occupari ad subtractionem materiei cum clysteribus fortibus & acutis: & cum vomitu & interdum cum ventris solutiõe. ¶ Secunda est conuertere materiam ad oppositũ aut diuersum: et deriuare de parte in partem: & hoc quidem completur cum fricationibus extremitatum & compressione dolorosa in eis facta & ligaturis fortibus & effusione aque calide in eis et uentosatione sine scarificatione. que procedat de

scendendo

scendendo: sicut uerbi gratia incipiendo a nuca: & collo sub descendendo ad spatulas & brachia & crura: & est res effi/cax. Completur etiam secunda res cuȝ sternutatoriis: & gargarismatibus: & scarificatione auriũ: & prouocatione emorroydarum et menstruorum. ¶ Tertia res conuertit regimen ad hoc ut repellatur materia que transmittitur ad caput aut resoluatur transmissa. Et completur in principio rei cum medicinis repercussiuis: sicut est oleum rosatũ proprie conquassatum cum aceto et completur in processu rei cum repercussiuis et in parte resolutiuis: sicut qui recte oleo rosato: & aceto misceri docuit castoreum conquassatum cum eis: & superpositum: & adhuc re multum procedente cum resolutiuis tantũ sicut loquemur post. ¶ Quarta res ẽ regimẽ in dieta: & aliis exterioribus: & cõpletur cibis et potibus cõuenientibus sicut est aqua ciceris: & aqua ordei cũ barbis porrorum: & ysopo & ruta: et hydromelle et allea cũ pipere pauco si non multũ febriat. Et alienetur aqua frigida oĩno. Et completur etiã locando eos in domo lucida plena imaginibus in qua sit strepitus: & tumultus loquentium: & astantium vehemens cum inquietatione egrorum: & prouocando eos ad iraȝ: & iurgia vt non profundentur in somnum exercendo coram eis sonitus et strepitus horribiles & laboriosos.

¶ Quinta conuertit regimen ad sedationem accidentium: que sunt subeth: & somnus grauis et soda que non sentitur: & obliuio loquendi: & obliuio vrinandi egerendi & alioruȝ et hanc rem complet administratio rerum vigilare facientiũ et prohibentium subeth & sedantium sodaȝ: & remouentiũ obliuionem: & incitando eos ad loquendum: & vigilandũ: & euellendo pilos eorum: & incitando eos ad vrinanduȝ & egerendum: etiam si oportet ad cõprimendum uesicam & pectinem ad hoc vt vrinent. Hoc est totum genus cure eoruȝ & hoc toto genere sanabuntur si deus voluerit.

¶ Filius Zacharie: clystere conferens litargie flegmatice: & obliuioni et appoplexie. Recipe colloquintide interioris. ʒ. ii. & ß. cartami. ℥. i. corticũ radicum capparis: seminis vrtice añ. ʒ. iiii. calamẽti. ℥. i. coquãtur omnia in lib. iii. aque vsq̧ dũ

redeat ad lib.i.& ß.& accipe huius expressiõis lib.ß. murinabati.℥.i.& cum oleo fiat clystere:& iniiciatur.
¶ Filius Zacharie clystere conferens litargie melãcolice: & est illa que rarius aduenit:& si accidat raro eradicatur & appoplexie ab eadem cã.℞.epithymi rubei.℥.i colloquĩtide interioris.ʒ.ii.polipodii.ʒ.ß.calamenti:manipuluȝ.i.coquãtur sicut superius: et fiat clystere cũ oleo camomille.
¶ Galienus.clystere efficax & sublime ad litargiaȝ & appoplexiam:& paralysim.℞.arthanite et colloquintide interioris.ana.ʒ.i.& ß.carthami.℥.i.cẽtauree minoris.ʒ.me. elleborialbi.ʒ.i.& me.hasce.ʒ.viii.coquãtur omnia sicut diximus: et clysterizetur cum eo.
¶ Aliud nostrum colloquintide.ʒ.ii.centauree.℥.me.carthami:polipodii: añ.℥.i.ysopi:hasce:radicũ malue añ.manipulum.i.mellis.℥.ii.vel.iii.salis masse.℥.ß.sal gemme.ʒ.iii.fiat sicut diximus.Est enim utile:si deus voluerit.
¶ Vomitus quoq; ꝓuocandus cũ synapi:& cũ oximelle:aut cuȝ raffano aut cũ oximelle & oleo:& sale:& aqua chrisolocanne aut sicle:aut cum decoctione alfereireng. aut silium.
¶ Alexander. Si uentris solutio necessaria fuerit propter plenitudinem:et exhiberi illam fuerit possibile. Da castorei.ʒ.i.tertias.ii.& scamonee cocte:et preparate.ʒ.i.sextam plus vel minus sicut oportere videbis & cum ydromelle dabis. Sed melior omni euacuatione est clystere.
¶ Sternutatoria et gargarismata in capitulo de soda frigida eligãtur:et embroce similiter:et caputpurgia & odoramẽta: sed ex odorabilibus in hac pte est neemen:& hasce:& ꝓprie in processu rei:et castoreũ:& calamentum:et ruta:& fumus pillorum initorum cum castoreo: qm̃ excitat eum:aut capillorum infirmi:quos prius euulsisti euulsione dolorosa.
¶ Democritus sinapismus congruit litargie cuius difficilis ẽ resolutio. Sinapismus quidem est dictus in repositorio medicinarum vniuersalium.
¶ Archigenes. Acetum squilliticum conquassatum cuȝ oleo rosato in quo disruptum sit castoreum confert litargie:& euigilare facit & qñq; pro oleo rosato permutatio fit ad oleum

yrinũ

yrinum aut oleum de narcisco: et qñq̧ permiscentur cum eis capilli hominis adusti. & est mirabile.
¶ Alexãder: capilli hoīs adusti & triti multũ cũ aceto vsq̧ʒ dum fiat totum sicut vnguentuʒ: sunt medicina mirabilis ad litargiam: & subeth. excitat enim cito a somni profunditate: quandoq̧ʒ miscetur eis castoreum.
¶ Alexander: vapores a capite optime expelluntur: si in prĩcipio litargie: & subeth ex oleo & aceto conquassatis diu caput liniatur. Sed postq̃ circũteneri incipiunt admisceri oportet castoreum: aut feniculum algul: aut pulegiuʒ: aut calamẽtum aut hasce & similia: aut neemen & calamentum aut omnia aut singula.
¶ Empl'm ex arte nostra cõferens litargie & subeth & euigilare faciens. ℞. piretri: sinapis: squille. añ. ℨ. i. castorei euforbii: añ. ℨ. v. Misce omnia cum succo affodili & succo sansuci et epithymetur ex eis pupis cerebri.
¶ Andromachus. Accipe squillam & tere & calidã sup locũ quantuʒ ex ea oportet pupi capitis applica postq̃ cum oleo rosato & aceto & castoreo conquassatis locum inunxeris.
¶ Archigenes. Linimentum resoluẽs litargiam & subeth. Accipe olei de been: olei nardini & costini: añ. parteʒ. i. castorei quarta partis vnius euforbii tantũdem: & piretri silr: squille ptem. i. & ß. fiat ex oībus linimentũ: & epithymetur cuʒ eo.
¶ Galienus. si diuturna efficitur passio castorei a granis. iii. vsq̧ ad. v. cum oximelle bibere dandum est: satis a me expertum. Et similiter tyriaca data: aut mitridatũ confert: aut dyamuscus & similia.
¶ Philagrius. Stimulãtia corpus sunt de genere materiã diuertere facientium: & operãtur plus q̃ fricatio extremitatuʒ & cõpressio dolorosa. Et sunt ꝑprie qñ linimenta & confricationes fiunt cũ rebus acutis: sicut est acetũ squilliticũ proprie et squilla & sinapis cũ aceto & urtica & semẽ eius & piretrum & semẽ almezereon & folia eius. Ex istis eñ cũ fricãtur extrema materia ad diuersum trahitur & subeth ĩpedit: vt non ꝑfundetur in ipsum si gloriosus deus uoluerit.
¶ De diminutione memorie.

IN primis mūdificatio fiat capitis & corporis totius si est a materia flegmatica: postq̄ digesseris eā. Et euacuatio in principio rei cum medicinis operātibus cū facilitate: sicut est yera cōfortata cū pulpa colloquintide et castoreo et aliis que nominauimus in soda: et gradatiꝫ ꝓcedemus ad maiora sicut sunt yere magne theodoricō & nuces muscate et alia que diximus: & collige ex eis emplastra & caputpurgia & alia. Et afferas etiā ad hāc partem que diximus in litargia.

¶ Mahemet arasi Linimentū conferens litargie & obliuioni & congelationi ℞. olei sambucini. ℥. i. olei de been. ℥. ii. eu forbii. ℥. i. castorei. ℥ ß. fiat linimentum et ungatur cuꝫ eis locus memorie quoniam confert.

¶ Filius zezar. zinziber cōditum reparat memoriam: et proprie sumptū quolibet mane: & quādoq̄ confortatur cuꝫ olibano & pipere et est efficacius. Et quandoq̄ confortatur cū anacardis & proprie si admixte sint zinziberis cōditi. ℥. iii. mellis anacardi. ℥. i. & ß. et sit dosis. ℥. i.

¶ Filius Girges: medicamen eiusdē reparatiuū memorie & cōseruatiuū eius. Accipe achori in alio: huheg nutriti lib. ß. piperis lōgi. ℥. i partes duas. cymini. ℥. me Misceantur oīa simul & administrentur. Et sit dosis eius a. ℥. ii. usq̄ ad. v.

¶ Haly medicamen expertum conseruans memoriam: et cōferens senibus. ℞ mellis anacardi partes duas: olibani cyperi acori: ana. partes duas: piperis macropiperis: añ. partem i. chebulorum indorum: ana. partes. ii. cymini partes. iii. mellis quantum sufficit. Dosis eius est. ℥. ii.

¶ Medicamē nostrum expertū ad destructionē memorie reparans et cōseruās eā. ℞. mellis mirabolanorū chebulorū li. i. piperis lōgi. ℥. iii. & ß. Teratur piper et misceatur cū melle & chebulis et aromatizetur cū gallie muscate ℥. iii. musci boni. ℥. ß. & sumatur ex eo omni mane in ieiunio a. ℥ iii. usq; ad v. Est enim nobile expertum. Et quandoq̄ miscuimus cū eis olibani masculi. ℥. i & est bonum. Et quandoq̄ datur predictum medicamen sine olibano postq̄ deglutiuerit ex olibāi cicera tria: & est melius & proprie sumptum cum aqua ysopi & olibani: aut uino permixto.

¶ Filius

¶ Filius zacharie Confectio anacardina bona conferens obliuioni & caniciei ante horaȝ & morphee & baras. ℞. mirabolanorum indorum emblicorum belliricorũ: ana. ℥. iii. piperis macropiperis: olibani zinziberis ysopi sicce: acori/ spice cyperi & in aliis pro acoro huheg. ana. ℥. v. mellis anacardi. ℥. vi. mellis quantum sufficit. Dosis a. ʒ. i. usqȝ ad. ii. expertum uerax. Confectio anacardina quam diximus in antidotario excellens est in confortatione sensuum & memorie & facit eam recuperare deperditam.

¶ De melancolia & mania.

Diximus in soda intentionem. Gal. in curatione egritudinũ melancolicarũ esse in tribus rebus. Prima res est regimen circa adequationem cure eius & digestioneȝ ipsius. Secũda res est sollicitudo circa euacuationẽ eius. Tertia res est regimen cõfortationum cordis cõplectens omne regimen dilatans animã & faciens in ea minerã gaudii. ¶ Primã auteȝ rem duo tangũt regimina. Primũ regimen est regimẽ humectatiuuȝ & impinguatiuũ quod in tota cure protellatiõe ext endendũ est preterq̃ faciat cadere in oppillationes et cõpletur hoc regimen cũ balneis & embrocis humectantibus ante cibum & effusiones aque calide super caput & humectationes aeris habitaculi eius & fricationibus & unctionibus tenerum faciẽtibus corpus. Et cũ cibis & potibus humectatiuis humores laudabiles generãtibus: & omne quod impinguat & humectat ex cibis & potibus et medicinis: & qete & somno: & sit studium in omnibus his supra studium secundi regiminis quod nunc narro. Secundũ regimẽ est regimen resolutiuũ faciens resolutionem cum mediocritate. Et ꝓprie eius ꝙ habilitatũ est ex precedenti regimine ut fiat illud. Et hec duo regimina oportet ꝙ sibiinuicem semper succedant ut cadat digestio equaliter in materiam quoniam est cura uera. ¶ Secundã rem cõplent tria cõsiderabilia in euacuatione materie attendẽda. Primum est ut non semel et laboriosam & subitam faciamus euacuationem: sed per interualla habentem temperiẽ. ut natura euacuatiuũ regulet nõ euacuatiuum naturam. Hoc enim est preceptum Hyppocra

tis. Subita enim & uiolenta euacuatio uix a natura regulatur. Et eius operatio est sicut impetus flamme que subito in subtile agit & debile & pretergreditur grossum. Opus uero moderati caloris est equaliter in utraq; parte rei elixabilis seu asabilis agere. Secundum cõsiderabile est ut euacuatiuũ sit cõmensuratum non excedens mediocritatem sed sit extẽsio eleuationis eius nõ recedens: aut modicuȝ recedens a gradu medicinarũ incoluminum quas te scire fecimus. Tertiuȝ est ut nõ expolientur solutiua a rebus lenificatiuis & humectantibus. Hoc enim est ꝙ operationeȝ beatificat. Amplius aũt rei huius secũde regimẽ perficitur cũ administratiõe flobothomie & subtractione sanguinis ubi oportet. Et medicine euacuatiue & enematũ & collyrioruȝ cõuenientiá primo leniũ: deinde acriuȝ & interdũ uomitus nõ ꝓprie uel passio est stomaticha aut in stomacho fuerit aliquid ꝙ ad egritudinem addat aut cũ cibus fuerit corruptus in stomacis eorũ. ¶ Tertiam rem complet administratio rerum ẜm omne genus generantium eis gaudium et leticiam siue cibalium siue medicinalium seu potabilium & adhuc ex rebus que audiuntur & uidentur et odorátur & quocũq; modo sentiri possunt & administratione aeris temperati & aspectu formarũ multi decoris & ornatus et negociatione ioccũda & blandimentis & suggestionibus et ꝓmissionibus rerũ: de quibus dolent deperditis & aspectu ludorum distrahentium intẽtionem eorum a re de qua dolent & omne quod ad rem gaudii ꝑtinet.

¶ Cura manie & melancolie sanguinee.

SI sanguis exuberat in toto & uene plene sunt euacua ex vena nigra & post istam ex basilica: & hoc in melancolia. In mania uero fac ecõtra: sciȝ incipere a basilica: et post ip̃am si oportet ex uena nigra. Et post istas flobothoma de saphenis: & si adhuc oportet fac ex uena que currit ad policeȝ pedis si uideris in ea plenitudinẽ: et maxime in occultatione menstruorũ trahit enim ea flobothomia hic. Et si adhuc hec non contulerint ex uena frontis facies aut sanguisugas in ea & naribus applicabis: quoniam omni ꝑmixtioni confert. Et est administráda in hac egritudine semper flobothomia larga: vt

ga:ut non egrediatur subtile & remaneat grossum. Et si sanguinis peccatum in capite solo fuerit flobothoma ex cephalica & considera que duarum partiuȝ capitis sit grauior & tūc ex eadē cephalica flobothoma. Et si fuerit sanguinis abundantia propter oppilationē que est in epate aut splene flobothoma ex saluatella dextra aut sinistra. Et si fuerit in utroqȝ nunc ex hac: nunc ex illa flobothomia. Adhuc autem te scire fecimus ꝙ emorroydarum prouocatio & menstruorum omni eorum speciei confert & similiter apertio uaricum & similiter apertio plenitudinis uenarum pedum in fine rei.
¶ Sabor rex medorū. Syrupus conferens manie et melācolie ex adustione colere crinie. Re. succi buglosse domestice & siluestris: añ. lib. ii. succi pomoruȝ dulciū redolentiū li. iii. folliculorū. sene: ℥. iiii. croci. ʒ. ii. zuccari tabarzet. lib. iii. fit aūt sic. Sene ꝓiiciatur in succis per diem & noctem post cōtritionem eius: deinde bulliant ebullitione una aut. ii. Deinde cum zuccaro fiat syrupus. Crocus aūt cōfricetur in pāno In eius decoctione da. ℥. ii. uel. iii. cum aqua buglosse & qn̄qȝ apud necessitatem detur cum aqua casei.
¶ Galienus. Accipe folliculorū sene lib. i. Et submerge ipm in cado musti albi: et dimittatur p menses. vi. & ꝓpinetur cū aqua buglosse omni mane in ieiunio. Confert eniȝ manie & melancolie mirabiliter. Et mūdificat cerebrum et sensus & generat gaudiū. Et si decoquatur sene in iure gallorū & gallinarum aut carniū: aut pisciū: aut ouorum cōfert similiter.
¶ Filius zezar. Infusio epithymi conferens manie & melā colie ab adustione colere citrine. Re. epithymi cretensis ℥. iii. floruȝ buglosse domestice aut siluestris. ℥. i. salis indi. ℥. i. et. ß. pone in scutella lapidea et ꝓiice sup eaȝ aque casei sum pte ex capris. ℥. xii. et dimitte die & nocte subaere lympido. Deinde bulliat ebullitione una coletur et proiiciatur su per ipsuȝ catartici rosati. ℥. me. Et est dosis. ℥. i. uel. ii. Infusio alia Re. sene. ℥. ii. pruna. xl aque casei quantum sufficit.
¶ Trifera de epithymo que admīstratur inter euacuatiōeȝ: & euacuationē in diebus qn̄ non administratur euacuatio.
¶ Fiat enim reiuuenescere & generat gaudiū: cuius permi/

xtio. ℞. mirabolanorũ: chebulorũ: emblicorũ: belliricorũ & îdoruȝ. añ. partes equales: epithymi sublimis partes. ii. yere pigre partẽ. ß. Confice cum melle emblicorũ aut chebulorũ. Et da omni die sicut diximus a. ʒ. ii. vsq; ad. iiii.

¶ Gabriel. Pillule de lapide armeno que mundificãt caput ab humore melãcolico: & cõferunt egritudinibus. Quarum materia est melancolica sicut mania ꝓprie & melancolia: & tristitia sine causa. Quarum permixtio ℞. polipodii: epithymi. añ. ʒ. v. lapidis armeni loti ẜm artem. ʒ ii. & ß. mirabolanorũ chebuloruȝ indorũ: añ. ʒ. ii. sticados. ʒ. x. salis indi colloquintide interioris: añ. ʒ. iiii. emblicoruȝ belliricorũ hasce ellebori nigri: añ. ʒ. iii. yerepigre turbith: ana ℥. i. & ß. Confice cum oximelle & da. ʒ. i. uel. ii. cum aqua casei.

¶ Filius zacharie. Modus confectionis conferens melancolie & timori. ℞. mirabolanorũ nigrorũ. ʒ. xx. harmel polipodii scebrã. i. ozimum maius marubii albi: ana. ʒ. v. epithymi ʒ. xv. sticados. ʒ. x. agarici ellebori nigri afſelengemisch ana. ʒ. v. gariofilorũ. ʒ. ii mellisse ʒ. iii. corticum citri buglosse: añ. ʒ. iiii. nucis muscate: gallie muscate: ana ʒ. i. Confice cũ mel le passularũ & melle emblicorum. Dosis añ. ʒ. ii. usqȝ ad. iii.

¶ Filius Zacharie. Modus electuarii letificantis & generantis gaudium & reiuuenescere facientis & coloris pulchrytudinem & odoris bonitatem in toto corpore operantis et digestionis bonitatem & retardãtis canos: cuius ꝑmixtio hec est ℞. rosarum. ʒ ii. cyperi. ʒ. iii. & ß. gariofilorum masticis ligni aloes spice assari: ana. ʒ. i. & .me. cynamomi croci mellisse alfelengemisch margaritarum foliorũ indoruȝ macis cardamomi heyl nucis muscate corticuȝ citri gallie muscate zedoarie doronigi ozimi maioris. añ. ʒ. i. musci boni. ʒ. i. quartam. Confice cum melle belliricorum & melle, emblicorum quod sit quadruplum specierum. Sumatur sicut trifera & est magis conueniens in hyeme.

¶ Alia adhuc ad maniaȝ & melãiaȝ cõueniẽtia eligi possunt ex his que tradita sunt in grababin maiori & in caplõ de soda ex eis que educũt materiaȝ earũ et ex eis que confortant cor que requirantur ibi & afferantur ad locum hunc.

¶ Embroce

¶ Embroce aūt cōuenientes eligantur in qbus studiū humectandi sit uincens supra studium calefaciendi aut infrigidādi. Et nos plura ex his diximus. & tradidit Gal. decoctionē capitū edoruꝫ & pedū et iuuenum castratorū cū lacte nuper mulso & butyro crudo esse embrocam mirabilem ad humectanduꝫ & leniendū ea in qbus humectatione q̄rimus. & est necesse ut in die qnquies ex ea caput liniatur et embrocetur.

¶ Alcāzi. Mulgeatur sup caput lac et oleū de cucurbita aut oleuꝫ de lactuca aut de papauere cum oleo camomillino et iuuatur eis multum & humectat cum temperie.

¶ Embroca conferens eis & faciens somnum. accipe papaueris & camomille et seminum lactuce. ana partes equales. Coquantur in aqua sufficienti usq; ad cōsumptionē medietatis eius & embrocetur cum ea.

¶ Vomitiua congrua in tribus casibus pauloante diximus esse & fiant in primis cū leuioribus sicut proprie cū oximelle & aqua tepida aut cum oximelle & raffano aut cum raffano qui est nutritus cum elleboro nigro aut cū expressione raffani sic nutriti aut cum aqua decoctionis mabrahumich & redi post illud ad confortationē stomachi cū eis que dicemus. Immo sit studiū tuū post curam cordis: ut uertificet in eo digestio. Et si accidat ut corrūpatur in eo cibus tā cito uomitu expellat. Nihil em̄ ē eis detertius q̄ꝫ corrupta digestio et cibus supra cibū idigestū et somnus supra cibū corruptū et balneū: qnimmo sustinere cibuꝫ corruptū est eis res nociua.

¶ Galienus. Vitent acuta et silr urinam ꝓuocantia qm̄ quod subtile est in materia excluditur & remanet in residuo grossum eius ꝓnum fieri essentie lapidis silr. ¶ Gallie. in melancolia splenali aut mirachia solicitudo attendenda est circa splenem & mirach et sit quadruplex solicitudo. Prima qua mundificetur corruptū eorū. ¶ Et secūda ut ꝓhibeant uapores corruptionum uenire ad caput & proprie cuꝫ uentosis & emplis rubificantibus sup locuꝫ et fortasse cū cauteriis et cū eis que detrahunt ad diuersum & oppositum sicut sunt clysteria & prouocatio emorroydarum & menstruorum & flobothomia saphene & uene policis & positio uentosarum in

tibiis

tybiis & pedibus. ¶ Tertia est ut confortetur et rectificetur splen & mirach ut materie non corrumpātur in ipsis immo digeratur omne corruptum & fiat minera materiei laudabilis. ¶ Quarta est ut confortetur cerebrum et non recipiat superflua sicut sepe diximus.

¶ De epilepsia.

CVra huius egritudinis est sex res: Prima ponit regimen in vita. Secunda equat & coaptat materiam. Tertia abscindit eā. Quarta ponit regimen in conuersione residui eius ad partes diuersas oppositas. Quinta rectificat membrū mādans si est aliquod mandans & rectificat cerebrū. Sexta corrigit accidentia. ¶ Primam aūt rem cōplent administratiōēs regiminū in sex generibus rerū nō naturaliū de qbus est aer q est temperandus eis: nec calidus sit nec frigidus sed sit ad siccitatem decliuior et confert interdum de regione in regionem mutare aerem: & aliqñ consuetum si sub eo morbus accidit: In eis enim sepe dissuetus morbum pmutat in qbusdā si dissuetus addat ad morbum reuertit ad consuetum permutat & tu compl'onem egri ad aerem considera & reuelabitur fugiendus aer aut non fugiendus sit. Cibus autem cōmensurandus in qualitate & q̄titate est: & in proprietate & aliis. Cibus pueris sit lac rectificatum in bonitate diete lactātis & bonitate dispositionis eius ut nec pinguis nec tenuis nec irācunda nec pigra nec multū laborans nec multum quiescens viuida vultu bonorum morum non luxurians cuius operationes naturales sunt uere & proprie digestio. Et aliis sit proprie cibus: cibus boni nutrimenti: & laudabilis chimi nō uaporosi aut corrupti & sit cibus hn̄s mediocritatem cum declinatione sua ad siccitatem modicam & sic facilius ad digerēdum non grauās naturā & neq; sumatur ex eo usq; ad repletionem neq; supra repletionē: neq; supra cibum indigestū. At uero sacietatem nauseatiuam uitam inquantum possibile est. Adhuc autē elige ex cibis s̄m proprietatem. Inquit enim Dyascorides. Ruta confert epilepticis. Apium uero eam excitat. Et fortasse endiuia conceditur & anetum & coriandrū, & phibeantur fructus oēs nisi quidam stiptici super cibū ut

prohibeant

prohibeant ascensum uaporum et confortent stomachuꝫ. Et prohibeantur caules & porri. Et pisces quidem sunt molesti eis. Edine uero carnes & pulline et gallinarũ et capreoloruꝫ & leporum iuuenũ et que hoc cursu ꝓcedunt dilecte. ¶ Potus aũt eorum utilis est uinum multe ꝑmixtionis nec nimis antiquũ nec nimis nouum clarũ subtile odoriferum stipticitatis parum habens. Dulce nero et grossuꝫ est malũ: & simil'r etiam purum si sit elegans. Hydromel quoqꝫ est potus ei elegantius q̃ uinum. Vitent aũt super repletionẽ potum qualiscunqꝫ sit et qñ digestio fieri incipit & potum oẽm immoderatum & potum aque & potum vaporosum sicut est uinum de dactilis & similia. ¶ Famem aũt oẽm et repletionẽ fugiant. Moderatum quoqꝫ ieiuniũ cõfert et melius in hoc casu moderate inanitum q̃ repletum. Vitent coitum & fortassis coitus apud eos qui vltime abstinent si moderatus sit sanat. Sõnus aũt et uigilie supra rõneꝫ nocent & supra sacietatẽ somnus nocet et supra nauseam. Confert uero apud principium digestionis cibi: sed moderatus. Somnus apud ieiuniuꝫ & uacuitatẽ nocet. Exercitium et quies supra rõnem nocent. Moderatũ uero utrũqꝫ confert & ꝓprie ſm legem. Naꝫ moderatum exercitium in ieiunio confert. Nocet qualescunqꝫ sit post cibum. Quies uero econtrario iuuat & nocet. Omne aũt qđ dilatat aĩam & confortat cõfert. Angustia aũt & tristicia nocent & dolor & sollicitudo laboriosa nocent. ¶ Secuudã autem rem cõplent que materiam ꝓprietate & uirtute adaptãt ut eius facilis fiat expulsio qualia sunt squilla & acetuꝫ eius & oximel ipsius & decoctio & syrupꝰ ysopi aut alhasce aut sticados aut acori aut origani & similium. ¶ Tertiam auteꝫ rem complent euacuationes decentes: quarum rememorabimur & clysteria & suppositoria lenia & acuta. Et in sanguinea flobothomia saphene & prouocatio emorroydarum & menstruorum et emissio spermatis si a retẽtione eius fiat & expulsio uermium si fiat ꝓpter illos. ¶ Quartã rem cõplent gargarismata & sternutatoria & ꝓprie vomitus & cõmasticationes multiplicantes saluiam & sputum & fricationes ligature in extremitatibus & ventosationes in eis et empl'a ru

mandans

bificantia et pprie super membrũ mãdans si est membrum mandans. ¶ Quintam rẽ cõplent rectificatio stomachi si est a stomacho aut matricis aut intestinorũ aut mẽbris alterius sicut diximus & dicemus: & in oĩbus his rectificatio cerebri debet esse intentio prima sicut iam diximus. ¶ Sextam rem cõplent administratio medicinarũ que cũ proprietate retardant paroxismum aut mitigant aut cito ipsum cessare faciũt aut prohibent aduentum eius omnino aut occultant sicut dicemus post. Et aliquando flegmatica febris & proprie longa resoluit. Digerit & consumit materiam eius. Et qñq; apud resolutionem eius apparet in partibus capitis saphati aut albaras & significat salutem. ¶ Apozima ysopi confert epilepsie proprie mirabiliter. Accipe ysopi sicce. lib. i. passularum enucleatarum ℥. ii. ¶ Coquátur in aque pluuialis. lib. iii. vsq; dũ sit medietas eius consumpta. Et da omni mane cum oximelle squillitico bonum & expertum. Et qñq; additur in apozimate hasce & quandoq; epithymum & est efficacius & quãdoq; fit inde syrupus mellinus cõferens eis si deus voluerit. Res autem quas semper in potibus sumere oportet sunt peonia & semen eius & piretrum et siseleos & aristologia rotũda. Et hic quidem danda ante purgationem & post cum hydromelle aut apozimate ysopi aut aliquo taliũ. Ioannitius. Confectio yere dyacolloquintidos super qua expectatur fiduciam iuuamentorũ multorum ad egritudines omnes capitis & cerebri et neruorum difficilis eradicationis sicut est soda proprie et emigranea & epilepsia & paralysis & tortura & vertigo et tenebrositas visus. Cuius permixtio. ℞. yerepigre in qua aloes fuerit duplum specierum. ℥. vi. trociscorum alandahal. ℥. iii. turbith. ℥. ii. squille assate agarici sticados: ana. ℥. ii & ß. scamonee antiochene cocte in pomo auř. ii. ellebori nigri salis gemme bdellii: ana. auř. iiii. bdellium resoluatur in vino permixto. Cetere autem res terantur et cribellentur et fiant trocisci cum bdellio dissoluto et siccentur in vmbra & iterum terantur & cribellentur: et confice cum melle passularum conterendo vsq; dum fiat sicut pasta fac pillulas & sit dosis a. ℥. i. vsq; ad. ii.

¶ Mahemet Arasi. Cōfectio medicaminis q̄ die omni datur ad epilepsiam et vertiginem & preparat materiam cuius p/mixtio. ℞. sticados. ʒ. x. agarici. ʒ. ii. &. ß. siseleos. ʒ. iii. violarū siccarum. ʒ. v. confice cum chermes. Et da omni die in modū duarum aut trium nucum cū oximelle squillitico.
¶ Idem. Confectio alia mira ad epilepsiam propria et exp/ta. Re. piretri siseleos sticados: añ. ʒ. x. agarici. ʒ. ß. cordumeni hasce aristologie rotunde affodili liquiritie: carpobalsami peonie: añ. ʒ. ii. & accipe expressiōis squille & mellis partes equales de qbus coctis ad spissitudinem q̄tuʒ sufficiat ad ag gregandum ea accipe. Et deinde recōde in vase uitreo. Dosis a. ʒ. ii. usq; ad. iii. est enim medicamen ultimum.
¶ Filius Serapionis. pillule ad epilepsiam ex flegmate exp/te. Accipe siseleos aristologie rotunde castorei salis indi: añ. ʒ. iiii. radicum peonie trociscorum de squilla: ana. ii. vi. yere pigre sticados epithimi. añ. ʒ. x. polipodii. ʒ vii. agarici. ʒ. xii. colloquintide. ʒ. xi. turbith. ʒ. xv. in alio. v. mirabolanoruʒ ni grorum belliricorum emblicorum: añ. ʒ. iii. lapidis lazuli. ʒ. iii. mirabolanorum citrinorum ellebori nigri camepitheos: camedreos: añ. ʒ. viii. Confice cum secaniabin squillitico. Do sis a. ʒ. i. vsq; ad. ii. & . ß.
¶ Filius Serapionis pillule ad epilepsiam melancolicam. Fi deles & morpheam nigrā & egritudinē melancolicā. ℞. yere pigre. ʒ. v. epithymi. ʒ. x. lapidis lazuli loti. ʒ. vii. scamōee col loquintide ellebori nigri spice: añ. ʒ. ii. Cōfice cum aqua mel lis. Da cū aqua epithymi et passularum.
¶ Alexander. Pillule qbus nulle fortiores ad epilepsiā & ar teticaʒ & podagrā. ℞. Aloes colloqntide scamonee bdellii el lebori nigri corticū gūmi: añ. ptem. i. euforbii baurach: añ. p tem. ß. Confice cū succo caulium. Dosis a. ʒ. i usq; ad. ii.
¶ Oribasius Medicamen bonū qd sumitur omni die confert epilepsie & uertigini. ℞. baccarū lauri piperis albi siseleos pi retri: añ. ʒ. iii. radicum peonie aristologie rotunde: añ. ʒ. ii. ca storei trociscorum de squilla: añ. ʒ. i. Confice cum oximelle squillitico. Et da cū eodem oximelle die qualibet.
¶ Clystere cōferens mirabiliter. Accipe alhasce y sopi absin

thih

thii: añ. ℥. ß. pulpe colloquintide. ʒ. ii. centauree. ʒ. iiii. carthami. ʒ. xii olei de cherua. ʒ. v. Clystere fiat cum eis.
¶ Sternutatoria autem & caputpurgia et gargarismata & masticatiões eligãtur in caplo de soda. Ruta autem & castoreũ separatim aut cõiunctim odorata cõferũt mirabiliter et similiter gummi rute agrestis cõfert. Facit enim cito reuiuiscere & excitat sepultum a uehementia paroxismi.
¶ Alexãder. Ex ysopo pulegio & origano cum cãtaridarum q̃titate sufficiẽti pastillos facies quos cõmastices: qa flegma deponũt & cerebrũ mundificãt adhuc aũt piretrũ cũ masticis & cere quantitate sufficiẽti cõmixtũ & cõmasticatum flegma cum uirtute deponit et mundificat cerebrum mirabiliter.
¶ Galienus. Peonia ßm omnem modum administrationis eius est medi. magna ad epilepsiam radix: scilicet & semen eius. Et enim si ex ea diebus singulis ʒ ii. usq; ad. iiii. propinetur cum aqua mellis & ysopi aut cum oximelle confert mirabiliter. Et similiter si fiat ex ea caputpurgium aut gargarismata cum oximelle & sufflatur ex ea in nasum & confert. Et si continue puluis eius odoratur confert. Expertum est suspensionem eius in collo esse iuuamen sublime & etiam sumpta in cibis & potibus. Et fit suffumigatio ex semine eius & est mirabile sumptum etiam melle rosato diebus singulis sanat si deus uoluerit.
¶ Hyppocrates dixit. Et multi post ipsum et nos etiã expti sumus piretrũ esse medicinã fidelem ad epilepsiã: & ꝓprie cõditũ eius et electuarium factũ ex eo & melle: et trocisci facti ex eo sumpti cũ hydromelle: & caputpurgium ex eo. Conditum autem eius fit sicut zinziber cõditum expertum bonum.
¶ Confectio de piretro conferens epilepsie & torture: paralysi & egritudinibus neruorũ frigidis. Re. secacul lib. i. piretri humidi aut humectati. ℥. vi. melle dispumati lib. vi. pinearum purgatarum. li. i. & me. Cõdies cũ zinziberis & piretri. añ. ℥. i. gariofilorum: nucis muscate cubebe. añ. ʒ. iii. cynamomi ʒ. v. & in alio piretri et hueg: aut zinzi. aut humidorũ aut humectaorũ. añ. ℥. iii. Exptũ bonũ: & alii addũt musci. ʒ. i.
¶ Galienus. Post corporis & capitis mũdificationem tyriã

cam aut mitridatũ dabis diebus qbus a purgatione interpo
las & ꝓprie auellanas duas de altero eorũ. & ꝓprie in sero
aut in mane sicut uideris expediri. Dãda est etiã cõfectio de
musco dulcis & amara & tyriaca. dyatesseron et Cõfectio ce
saris. & yera Hermetis & theodoricõ cũ nucibus muscatis.
¶ Filius Serapionis. Confectio masticatorii faciens fluere p
sputum humores mirabiliter & mundificant caput. Re. pire
tri. ʒ. i. sinapis ʒ i. & me. staphisagrie. ʒ. ii. salis armoniaci. ʒ.
me. cuꝫ mastice: & cera partibus cõuenientibus misce. Et fac
formas sicut auellanarum. Et ex eis iugiter masticentur in ie
iunio: cõferunt enim si deus uoluerit.
¶ Galienus. Odoretur ruta omni hora & fit caputpurgium
cum ea & confert epilepsie. Et similiter auricula muris bibi/
ta & caputpurgium ex ea factum: ruta agrestis similiter exp/
ta: & similiter gummi eius.
¶ Democritus. Suffumigatur epilepticus cum asa & admi/
nistratur odor eius: & excitat epilepticum & administra om
ni hora preseruat eum ad epilepsiam: si deus uoluerit. Eodẽ
modo confert gallie muscate administratio: & similiter gum
mi eius & etiam bibita.
¶ Alexander. Vesica apri cum tota urina exiccetur in furno
& dabis ex ea ad fabeꝫ mensurã diebus singulis in mane cũ
oximelle: expertum est. Et dixit se usqꝫ ad tertiam diem quẽ
dam uidisse curatum.
¶ Dyascorides: Leporis coagulum: si bibatur confert epile/
psie. Et similiter asininũ epar assatuꝫ: & comestum in ieiunio
Detegunt epilepsiam epar caprinum comestum: & suffumi/
gatio ex galbano: & similiter ex ungulis capre & apium ꝺm
omnem modum administrationis eius: & fungi et suffumi/
gatio ex myrrha: & positio eius ĩ naribus: aut ex cornu capri
no & epar caprinum & yrcinum comestum aut odoratum.

¶ De appoplexia.

CVra huius egritudinis proxima est cure epilepsie pro/
pter quod oportet ut omne genus cure administretur
illi o. Dilatio enim ducit ad mortem festinam cũ sit etiaꝫ ipse
morbus per se parum recipiens curam sicut Hyppo. dixit.

Verumtamen vt non appareat ex parte operantis defectus conaberis a principio materiam subtrahere inquantum possibilitas exigit. Et siquidem sanguineam esse videris utriusq; partis flōma cephalicam ilico simul cū emissione multi sanguinis si res patitur. Et cōsequenter crura: & pedes ventosari facias et trahe inquātum potes ad oppositam ptem cum omnibus generibus attractionū et ēt cum clysteribus acutis: & sternutatoriis & suffumigationibus et aliis. Si autem flegmatica fuerit materia subtrahe ēt inquantum potes sicut hic diximus. Et ex hoc reqre ī cap̄. de soda & de epilepsia: et de eo q̄ diximus in paralysi si deus uoluerit.

¶ Summa quarta de egritudinibus neruorum.

e Gritudines neruorū aut sunt a cōplexione pura & alteratione solū & indigent cōfortatione post illud. Aut sunt cōplexionales cū materia et indigent alteratione & mundificatione et demum cōfortatione. Aut sunt a solutione continuitatis eorum: & dicemus curam eoruʒ in loco suo. Aut contritio eorū & dicemus ibi. Et complexionales quidem neruorum egritudines a frigiditate sunt ꝑm plurimum. Et deinde ab humiditate: a caliditate uero et siccitate non sepe licet quandoq; accidant. Et quidem uerificatum est quod febris superinuadēs curat neruorum et iuncturarum egritudines: quarum radix est frigiditas aut humiditas. Digerit enim & subtiliat materiam et consumit.

¶ Diascorides. Ziniam ꝑm oēm modum administratōis eius malam neruorum complexionem alterat: & eos confortat. Et iuncturarum doloribus similiter: et proprie comesta cum vitellis ouorum et saluia et ponitur in decoctione ydromellis & confert mirabiliter. Emplastrata quoq; cuʒ melle: & farina ordei confert doloribus eorum.

¶ Hydromel conferens omnibus egritudinibus neruorum frigidis et humidis. Accipe et ziniam. lib. ß. foliorū saluie & lelengi. an̄. ℥. vii sticados. ℥. iii. bulliant in aque li. vi. vsq; ad lib. iii. & cola: & cum mellis lib. ß. permisce. Et proiice sup ea piperis: gariofilorū spice: an̄. ʒ. i. & me. zinzi. cinamomi: an̄.

ʒ. v.

ʒ.v.Dimitte a sero usq; mane: deinde cola per colatoriuȝ.Et si dosis eius in ieiunio lib.ß.cum aqua calida.

¶ Embroca conferens egritudinibus neruorum frigidis: que administranda est super caput: & locum originis neruorum & super locum passionis.Re.florum camomille lib.me.zini an: florum saluie zizimbri: & sansuci: & sticados: & lelengi: añ.ʒ iiii.Decoquantur in aque lib.iiii. vsq; ad.ii. & fiat embroca cum eis sicut diximus et cataplasmetur ex fece.Est eñ expertum si deus uoluerit.

¶ Iudeus.Syrupus de sticados est medicina mirabilis conferens omnibus egritudinibus neruorũ frigidis & confortans eos cuius pmixtio.℞.florum sticados.ʒ.iiii.hasce zinian: añ. ʒ.i.piperis piretri ana.ȝ.iiii.passularũ sine ĩterioribus.ʒ.i.coquantur in lib.iiii.aque usq; ad.ii.cũ mellis lib.i.& sape li.ß. fiat syrupus.Dosis eius ẽ ad.ʒ.i.vsq; ad.ii. cũ aqua alchilil.

¶ Confectio conditi ad egritudines neruorũ frigidas mirabilis.℞.secacul pinearum mundatarũ radicũ acori: añ.lib.i. &.ß.& sint secacul: & acoris elixata et exp̃ssa: & misce cum eis p̃ter pineas mellis dispumati lib.x.& decoque lento igne usqȝ dum spissitudinẽ acquirat. Deinde deponatur ab igne & proiiciantur super ipsum pinee: & misceantur adinuiceȝ. post hoc pulueriza sup ea piperis.ʒ.i.piperis longi gariofilorum zinzi.macis: añ.ȝ.iiii.nucis muscate: galãge cardamomi: añ.ȝ.iii.Dosis eius est.ʒ.i mane & sero.

¶ Decoctio cõferens mirabiliter ad oẽs egritudines neruorum et dolores eorũ.accipe ziniam recẽtis et humide: & p̃prie succi eius li.ß.Et pmisce cuȝ eo mellis.ʒ.i.& me. olei de cherua: aut olei de tribus piperibus dicti in ãtidotario auř. ii.pigre auř. ii.aut minus aut plus ßm q̇ oportet.Et da in potu.a.ȝ.x.vsqȝ ad.xx.Si aũt ipsa herba humida inueniri non poterit.accipe ex sicca circiter lib.me.decoque in lib.i.aque usqȝ ad lib.me.Et fac sicut diximus.

¶ Ex oleis aũt & vnguẽtis: & emplr̃is & aliis cõueniẽtibꝰ ad pmutationẽ malitie cõplexionis neruorum in maiori grabadin plura scripsimus que ibi requiruntur.& de plurimis etiã loquemur in capl̃is p̃priis & de purgantibus etiaȝ materias

eorū multa illic scripsimus q̄ reqruntur ibi in ꝑteritis capitulis plura scripsimus et ꝓprie in soda: & epilepsia & uertigine & scribemus ēt in capitulis que sequentur.

Galienus. Tyriaca & mitridatū administrātur ad oēs egritudines neruorū frigidas cū aqua decoctiōis unius manipuli ziniam: & anisi: & foliorū rute & saluie. Et cōferunt in omni tpe egritudinis & in principio qdē ante purgationē: qa digerunt & subtiliāt materiā: & ꝑmutāt malitiā cōplexiōis frigide. Et cōferūt post purgationem qa residuum materiei resoluunt. Adhuc aūt habent ꝓprietatē ut neruis iuuamentū afferant manifestū et confortēt eos. Et sit dosis a quarta. ʒ. i. vsq; ad. ʒ. i. diebus singulis.

Galienus. Habet adhuc de ꝓprietate egritudinibus neruorum cōferre ꝓprie administratio castorei omni die. chirat. i. cum eo ꝙ cōuenit ei ex potibus. Huius ēt intētionis est asafetida ꝓprie mirabiliter inuncta. s. et bibita omni die. Similiter oleum de narcisco & oleum de yreos cuꝫ glutino albotin & similiter oleum de been & oleum de alcanna: & oleum de ruta. Piper quoq; est ad neruorū egritudines frigidas medicina sublimis: & oleuꝫ de piperibus et similia. Olei uero de euforbio iuuamen est mirabile: & simil'r olei de croco & olei pħorum. Est enim expertum uerax.

Humain. Modus pillularum de euforbio conferentiuꝫ ad mollificationem et frigiditatem neruoruꝫ: & ad hūores crudos q descendunt ad eos uel q sepulti sunt quaruꝫ ꝑmixtio. Re. euforbii colloqntidos: agarici serapini bdellii: an̄. ʒ. iiii. aloes. ʒ. vi. masticis. ʒ. ii. Cōfice cū exꝑssione ziniā: aut porrorum. Sunt enim experte. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ʒ. i. & ß.

Galienus. Confectio pillularum fetidarum. Maiorum exptorum iuuamentorū ad egritudines omnes neruoruꝫ q̄ sunt a materia grossa uiscosa difficilis eradicationis: & ad dolores iuncturarum qui sunt ab eadem causa et ad omnes dolores totius corporis qui eandem habent materiam. Similiter & ad vertiginem: & ad epilepsiam: & emigraneam difficilē: et sodam: & morpheam et albaras et lepram. Re. aloes turbith: an̄. ʒ. v. serapini armoniaci: oppopōaci: bdellii: seminis

harmel

harmel: mirabolanorum. colloquintide interioris: ana. ʒ .iiii scamonee. ʒ. ii. tapsie inde hermodactili scebran: ana. ʒ. i. casto. agarici euforbii: an̄. ʒ. i. cynamomi croci cardamomi spice. an̄. ʒ. me. gummi infundantur in aqua porri: & fac ex eis pillulas. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ii.

¶ Pillule fetide minores que sunt in potestate maioruʒ quarum permixtio. Re. serapini armoniaci: oppoponacis bdelii aloes ana. ʒ. iiii. castorei: harmel. ana. ʒ. iii. colloquintide. ʒ. vii. turbith. ʒ. x. Confice sicut alias.

¶ Filius zacharie arasi. Pillule fetide maiores que conferūt egritudinibus omnibus neruorum sicut est paralysis: & tortura et spasmus humidis et dolor iuncturarum. Et solutione educunt humorem grossum uiscosum a locis difficilis eradicationis eius. quaruʒ permixtio. Re. yerepigre. ʒ. x. pulpe colloquintide. ʒ. vi. centauree minoris meizarchan. ana. ʒ. v. euforbii. ʒ. ii. & me. scebram castorei zinziberis. assefetide: serapini oppoponaci: setaragi indi: sinapis: piperis ana. ʒ. i. gummi dissoluantur in aqua rute: & fac pillulas cum ceteris: dosis a. ʒ. ii. usq; ad. iii.

¶ Pillule fetide minores: ex inuentione nr̄a et eiusdē et sunt in intentione maiorum: et conferūt tremori mirabiliter proprie quarū permixtioni. Re. yerepigre. ʒ. v. piretri: casto. cassie. an̄. ʒ. iii. serapini pulpe colloquintide: ana. ʒ. iiii. dosis a. ʒ. ii. usq; ad. ii. & . ß. expertum.

¶ Filius zacharie arasi. Confectio anacardina que est medicina sublimis ad omnes egritudines neruorum frigidas aut humidas sicut paralysis & spasmus ab humiditate aut a frigiditate et tortura et tremor & stupor. Statim eniʒ sanat. Accipe zinziberis costi piretri: nigelle piperis macropipis hueg an̄. ʒ. x. myrrhe foliorum rute ase gētiane: aristologie baccharum lauri castorei tapsie: sinapis: ana. ʒ. v. mellis anacardini. ʒ. v. & tertiam. Inuoluantur oīa cum oleo nucum & confice cū melle apum. Da ex eo in modum grani lauri.

¶ Inquit Mahemet. Hec medicina ē bonitatis magne ad egritudines quas diximus in omnibus egritudinibus frigidis: & inflāmat corpus statim & adducit febrem bonā spasmo hu-

mido & fricatur cum ea lingua & confert grauedini eius & fit emplastra ex ea sup mēbrum stupidum & frigidū aut fricatur cum ea & confert proprie mirabiliter & facit sudare quapropter oportet ut cooperiatur sumens eam ut sudet: sanat enim si deus uoluerit.

¶ Hamech filius zezar. Oleum ꝙ administratur in potu ad egritudines neruorum que fiunt a flegmate & humore uiscoso & administratur cū aliquo ꝙ cōuenit ex potibus. ℞. colloquintide. ʒ. x. aloes. ʒ. v. turbith albi. ʒ. iiii. squille. ʒ. iii. gentiane psilii: sansuci zinian: ana ʒ. ii. & me. amomi: spice xilobalsami gariofilorum: cynamomi piperis: macropiperis aristologie longe & rotunde cassie: polii squinanti petrosilini polipodii: anisi epithymi: ana. ʒ. ii. & . ß. serapini liqritie: iusquiami zinziberis: ana. ʒ. ii. contere omnia contritione grossa: & funde super ea aque fontiuꝫ lib. iii. olei antiqui sextā unius coquantur lento igne usqꝫ ad aque cōsumptionem.

¶ Hamech. oleum de figia confert egritudinibus neruorum flegmatice. Cuius hec est permixtio. Re. figie castorei prassii ana. ℥. i. piperis. zinzi. squinanti: cassie: ana. ʒ. v. cyperi costi: carpobalsami: xilobalsami: ellebori nigri: armoniaci spice serapini aristologie longe & rotūde: añ. ʒ. iiii. olei siricini. ʒ. v. aque lib. iii. Coque sicut hic proprie diximus.

¶ Oleum aliud de figia ualens similiter. Olei siricini lib. ii. castorei lib. iii. Coque in duplici uase.

¶ Eligimus aūt ex ātidotario unguēta & emplastra & olea de quibus est ysopi cerotum & unguentum de bdellio: & unguentum Phylagrios & cerotum diapente & cerotum Alexandri: & cerotum Andromaci: & emplastrū filii zacharie.

¶ Ioannitius. Lesio cadens in neruis posterioribus iuuamē suscipit a sternutatoriis: & caputpurgiis ꝓpterea ꝙ a locis originuꝫ neruorū diuersio fit ad locū emunctorii cōmunis: & purgatur per ipsum. Lesioni autē cadenti in neruos faciei sternutatoria & caputpur. ꝓhibenda sunt in principio. Fortasse eñi conferūt in fine rei. Gargarismata aūt sunt his & illis utilia: & ꝓprie post mūdificationē cōmunē nisi materias ad pectus reumatizare timueris & pulmonē. Sunt enim tūc

suspecta

suspecta sicut alibi diximus Et etiam quidem ex his que pre cesserunt caputpurgia & sternutatoria multa colligere potes ad hec utilia & gargarismata.

¶ De paralysi.

IN cura huius egritudinis regimen duplex est. Est eniʒ re/gimen quoddaʒ cõe & quoddã ꝑpriũ. Cõmune auteʒ regi men nũc partem morbi tangit nũc proprietatem. Interduʒ uero dietam. Et primũ quidem cõpletur cum administratio ne oĩs studii ad capitis partem posteriorẽ & nucham: & il/lud ideo qm̃ cadit ꝭm plurimũ hec infirmitas in ueruos mo tiuos & eorũ ortus est a posteriori cerebro: & nucha. Et hoc quidem studiũ etiam in quibusdaʒ aliis neruorũ egritudini/bus administrari debere cõmune est: sicut est spasmus ꝑprie & tremor et stupor et tortura. Secundũ uero completur cuʒ administratione medicinarum ꝑprietate & uirtute conferẽ tium & confortantiũ eos: sicut hec in ꝓximo capitulo quod est ante istud diximus. Tertiũ autem cõpletur cum paucitate cibi et potus et omni regimine exiccatiuo. et sicut est ex cibis & potibus & cõdimentis eorum proprietatem habentibus ut neruis cõferãt sicut sunt grana pini ꝑprie & cerebrũ lepo ris: & hasce & origanũ & ysopus & pip et zinziber & pire trum: & ius serpentis cum ꝑprietate & species salis conditi: & ius gallorum antiquorum ꝭm doctrinã Galieni. & hydro mel recipiens sansucum hasce: saluiam et similia. Et confert eis administratio capparis & tali alphesire in primis cuʒ ele uantur a terra frixi cum speciebus et hueg conditum. Vinuʒ autem uitare oportet. Facit enim ad neruos materias pene/trare que forsitan nõ penetrarẽt. Et scito ꝙ uinum inimicum est neruis & oculis per se. Ipsius enim abusus est causa mor/bi. ipsoruʒ. Vitent etiã aquaʒ & potum supra cibũ & somnũ supra cibum & fit parcitas in potu ꝭm omnem modum: & sit potus exiccatiuus & abstinere supra sitim & fameʒ est cu ra prima. Regimen autem proprium capit. iiii. res. Prima est adequatio materiei. secũda est abscisio eius. tertia conuersio residui eius ad oppositũ & diuersum: quarta corrigit accidẽ tia. ¶ Prima autem res completur cum administratione re/

ruȝ.morbi materiã carminantiũ & maturantiũ: de qbus hic pauloante locuti sumus & tu reqre in illo. ¶ Secũda aũt res cõpletur administratione ꝓpriorũ euacuãtiuȝ sicut yera dya rolloquĩtide & pillule fetide & yera Hermetis.et alia que su pra diximus. Inqt Gal'.egritudines neruorũ et iũcturarũ nõ nisi forti agẽte rectificantur. Verũtñ de meliori operatione est nõ properare ad usuȝ fortium a principio ne subito tolla tur uirtus aut resoluatur. Vomitus aũt & euacuatio p clyste/ ria & proprie acuta sunt ex bonis euacuationibus. Et fiat uo mitus ꝓprie cum expressione raffani cũ oximelle: aut cuȝ ex pressione raffani: in quo sit uirtus ellebori nigri. Aut uomi/ tus sit post cibaria acuta: & oportet ut inter euacuationem et euacuationem interueniat tẽpus in quo operari oportet re gimẽ cõfortantiũ. Et tũc quidẽ administrẽtur tyriace: et mi/ tridatum & cõfectio de musco dulcis & amara & similia. Et quidem in hac hora anacardinum quod diximus est eis mi/ rabilis medicina: & hac quidem uicissitudine regimen istud completur & cito sanitati restituitur si deus uoluerit. ¶ Ter tia autem res completur cum gargarismatibus et cum masti catiõibus & caputpurgiis et sternutatoriis de quibus pluri es facimus mentionem. ¶ Quarta auteȝ rem cõplent unctio nes et emplastra & fricationes & balneum et alia de quibus loquemur iam si deus uoluerit. Et dictũ est febrẽ superueni/ entem egritudinibus neruorum humidis esse curam bonaȝ.

¶ Filius Serapionis. Decoctio cõferẽs cum uirtute dei ad pa ralysiȝ: & mollificationẽ & spasmũ: & dolores neruorũ. ℞. radicũ apii feniculi: ana.ʒ.x. squinanti.ʒ.vi. seminis feniculi anisi petrosilini siseleos costi centauree minoris: piretri.ʒ.iii. ziniam cordumeni: ana.ʒ.iiii. seminis rute: setaragi indi.añ. ʒ.ii. sticados belliricoruȝ emblicorum: añ.ʒ.viii. Decoquan tur in.vii.lib.aque usqȝ ad lib.ii. Et da omni die cuȝ oleo de cherua: aut oleo de piperibus aut oleo de costo diebus.xxi. Et sit proprie decoctionis.dosis ab.℥.i. usqȝ ad.ii. & sint olei a.ʒ.ii.usqȝ ad.iii. Sanat enim si deus uoluerit.

¶ Clystere conferẽs paralysi solutione educẽs humoreȝ cru dum & uiscosum ꝙ administrandũ est hora post horaȝ & ꝓ

prie

prie qñ fit interpolatio ab aliis euacuationibus.℞.sicle furfuris: añ.lib.ß.melliloti aneti radicũ maluarum mũdatarum camomille: ana.℥.iii.ficus siccas xv. numero fenugreci cartami.ana.℥.i.&.ß pulpe colloquintide cherue mundate.añ.ʒ.ii.centauree.℥.iiii.bulliant in lib iiii.aque usq; ad lib.i.&ß.ex huius aque li.me.& oleo antiquo et almuri et melle clystere fiat bonum & efficax: si deus uoluerit.

¶ Filius zacharie. Oleũ cõferens paralysi & torture proprie mirabiliter.℞.costi.℥.i.euforbii piperis: añ.℥.unius tertiam castorei.℥.me.olei.de cheiri lib.ß. aut olei costi: aut olei de narcisco in duplici uase coque & utere.

¶ Archigenes. Cerotum conferens mollificatiõi & spasmo expertũ bonum.℞.euforbii piperis ysopi humide armoniaci croci olibano balsami castorei glutinis alimbac oppoponaci.ana.ʒ.iiii.storacis.ʒ.ii.cere citrine lib.ß.olei antiqui li.ʒ. Terantur sicca gummi uero dissoluantur in uino: & misceantur & fiat ex eis unguentum & ungatur super membrum in quo est lesio. Sanat enim si deus uoluerit.

¶ Aliud uidẽs ꝓprie mirabil'r ℞.myrrhe oppoponaci usnee sauine zimã amigdalarũ amararũ: castorei gũmi rute agrestis thuris ana.ʒ.ii.seminis agni casti piretri galbani euforbii ana.ʒ.i.yere gummi pini: ana.ʒ.vii.olei cucumeris asinini & olei laurini & olei de gallis q̃tum sufficit. Liniatur ex eo super membrum gargarismata fiant ex eis que diximus.

¶ Aliud bonum gargarisma fiet cum yera. Archigenis & oximelle. Eligãtur uero ex cõmasticabilibus cõuenientia. Et ex eis fiant forme sicut nuces ex staphisagria & mastice. Deponunt enim flegma plurimum.

¶ Aliud ualẽs sil'r. Accipe sinapis piretri staphisagrie: ana. Fiant forme sicut diximus cum mastice & administrentur.

¶ Sal solutiuus. Cuius iuuamentum est magnum ad paralysim & torturam & egritudines neruorum frigidas. Accipe piperis origani hasce sinapis zinzi.piretri ysopi seminis apii anisi feniculi folii gariofilorum hueg macis petrosilini nasturcii scamonea agarici turbith: ana.ʒ.i.&.me.salis gemme ad pondus oĩu3. Terantur & cribellentur et administrentur

ex eis

ex eis ubi patet: & etiam supra cibaria. Et quandoq; quadru plicatur in eo hueg & est uigorosus.
¶ Caputpurgia & sternutatoria sunt ad hanc egritudinem uehementis uirtutis. Purgāt enim cerebrū & cōuertūt a parte egritudinis ad emunctorium cōmune. Eligātur caputpurgia ex eis que diximus & dicemus.
¶ Filius zacharie. Modus caputpurgii conferentis ꝑprie mirabiliter ad paralysim & torturā & dolorem capitis et egritudines cerebri flegmaticas. ℞. castorei. ʒ. i. condisi piperis ciclaminis & gilbenec pulpe colloquintide: baurach rubei: euforbii: fellis bouini exiccati: ana. ʒ. iii. Fiāt ex eis collyria. Et deinde fiant caputpurgia cum eis cum auricula muris: aut cum aqua sansuci.
¶ Galienus quidē iam dixit administrationē tyriace et mitridati ante purgationē et post cōferre: sicut in capitulo ꝙ est ante istud diximus. Anacardini quoq; iuuamētum est adhuc in hac cā mirabile ꝙ diximus & plura etiam illic scripsimus que etiā huc afferātur. Q̲ñq; etiā datur ex oppoponaco q̄titas cicerū triū cum hydromelle & cōfert. Iuuamentū quoq; hueg cōditi dicemus esse mirabile ad egritudines neruorum oēs proprietate sua & silr grana pini. Pipera autem ꝯm oēm modū administratiōis eorū cōferunt mirabiliter. Et silr asa fetida bibita ꝑprie & linita diebus singulis. Et iaȝ quidē diximus iuuamentum castorei magnificari ꝯm omnem modū administrationis eius: & similiter usus capparis.
¶ Hermes. Magnificatur iuuamentum uulpis ad paralysim & egritudines neruoruȝ al's: & proprie embrocatio facta ex aqua decoctionis ipsius & ꝑprie usq; duȝ dissoluantur membra eius in ea. Et magnificatur etiaȝ oleū decoctionis ipsius Et nos scripsimus illd' in grabadin medicinarū uniuersaliū.
¶ Ioāpitius. Pillule de oppoponaco sunt medicina sublimis ad egritudines neruorum: & exiccant ab eis humiditates uiscosas et mucillaginosas et cōferunt paralysi torture spasmo humido & dolori iuncturarum & dorsi: & genuum quarum ꝑmixtio est hec. ℞. aloes. ʒ. x. trocisci alandahal. ʒ. vi. & ꝯ. opponaci serapini armoniaci bdellii hermodactilorum: aā. ʒ. v. harmel

v.harmel ſucci cucumeris aſinini:ana.ʒ.ii.et.me.piperis macropiperis zinziberis tapſie mirabolanorum citrinorũ belliricorum emblicoruꝫ myrrhe croci euforbii caſtorei:an̄.ʒ.i. ſcamonee.ʒ.i.&.me.agarici.ʒ.ii.turbith.ʒ.vi..Gummi infundãtur in aqua caulium aut porrorum. Cetere autẽ res infundãtur in expreſſiõe ziniam. Deinde miſce oĩa ſimul poſtq̃ in ſpeciebus exiccata fuerit expreſſio ziniã tribus uicibus fiãt pillule. Et ſit doſis earum a.ʒ.i.uſq̃ ad ʒ ii. Sunt enim mirabilis uirtutis ſeu iuuamenti ſi deus uoluerit.

¶ Ioannitius. Vnctiones & empl'a rubificantia qñ exhiberi oportet in loco originis neruorum qbus accidit paſſio applicanda ſunt uel ſaltem in parte & latere ortus eorum & ex unctionibus ibidem adminiſtrandis eſt oleum nardinum & coſtinum confortata cum caſtoreo euforbio pipere & piretro. Ex emplaſtris quidem eſt radix lilii. Ipſa enim eſt iuuamenti magni & proprie adminiſtrata fricãdo & comprimẽdo ſuper locum & vnguendo & ſi miſceantur eum eo grana alrahec magnificatur operatio.

¶ Mahemet araſi. Modus linimẽti cõferentis paralyſi mirabiliter. ℞.cere citrine.℥.ii.olei de narciſco & olei de lilio an̄. ℥.vi.euforbii.ʒ.iiii. Fiat ex eis empl'ꝫ et liniat̃ ĩ latere altero.

¶ Ioannitius. In fine quidem rei conferunt ſtuphe & balnea ſine aquis & fricationes in eis cum ſale ſolutiuo quẽ diximus aut cum caſtoreo & aniſo et dauco aut cuꝫ ziniaꝫ ſiccata aut cum vrtica acuta. Et cõferũt etiã aque termarũ poſt fricationem in balneo ſicco & abſtinentia cibi & potus ſupra balneum & regimen exiccatiuuꝫ quantum poſſibile fuerit. Sanabitur enim ſi deus uoluerit.

¶ De tortura.

Tortura q̃dã eſt a ſpaſmo & cõtrahit ſupius q̃daꝫ a paralyſi & mollificatione & relaxat ad inferius. Et illius cura eſt cura ſpaſmi quaꝫ dicemus. Et huius cura eſt ut cura paralyſis quam diximus preterq̃ oportet caputpurgia & gargariſmata ante purgationem uitari cum ſit poſt mundificationem cura uera. Verum gargariſmata cunctis medicinis preponenda ſunt caputpurgiis cum ſint utraque cura uera

Et ſit

Et sit studium precipue primum in administratione medicaminum & emplastrorum: & linimentorum et medicinarum rubificantium in spondilibus ceruicis. Deinde perueniendum est ad mandibulam & ad partes faciei. & hoc est studiũ ꝯm ad cauteria autem approximandum est qñ iam omnia nõ cõtulisse experieris. Et hoc erit studium ultimum. Primũ autem studium pficitur cum administratione emplastrorum & linimentorum in spondilibus ceruicis. vnde nerui faciei ortum hñt & musculi ex eis que diximus in capitulo ꝙ ē ante istud et ex eis que dicemus. ℂ Scđm autem studium pficitur nunc cũ rebus extra nunc cũ rebus intus. Res aũt que extra administrande sunt: sunt linimenta & emplastrationes & embrocationes & euaporationes & ablutiões & calefactoria ex eis quas diximus & dicemus. Res vero que intra sunt administrande sunt quedá cõmasticabilia sicut forme facte ex hueg et nuce muscata et aliis que dicemus. Et sicut cõmasticatio nucis muscate & retẽtio eius in ore ex parte passionis continue integre aut cõmasticate & retentio castorei ex parte passiõis & sub lingua. Et administratio fricatiõis in pte interiori mãdibule cũ anacardino aut tyriaca aut mitridato & exhibitio diamusci dulcis & amari et fricatio gingiuarũ cum sale solutiuo quẽ diximus: aut cũ sale et nuce muscata & hueg & sint eoruȝ partes equales aut cũ anacardino & nuce muscata & aliis. ℂ Tertium aũt studium perficitur cum administratiõe ventosarum supra ceruicem & appositione medicaminis rubificatiui & cauterizatione facta post aurem ex parte egritudinis et post istam si non contulerit cauteria duo fiant in spõdilibus unum hinc & aliud inde. Et qñq; fiunt duo hinc & duo inde ꝯm distantiam spondiliũ. Et qñ tria qm̃ sanãt si deus voluerit.

ℂ Sabor filius girges. Cõfectio medicaminis experti ad torturam qđ masticatur & expellit flegma plurimuȝ et confert proprietate & rectificat malitiam neruorũ & sanat cũ celeritate. Cuius pmixtio. ℞. nucis muscate piretri hueg recẽtis thuris: añ. ptes equales. Confice cum chermes. Et fiant forme sicut nuces et cõmasticentur ex parte lesa et teneantur diu in

ea &

ea et fricet cū ea patiens digitis suis partes mandibule et gin giuas et dentes partis infirme. Si aūt fortius masticabile fa/ cere volueris misce cum predictis anacardini partem unam & est mirabilis.

¶ Filius Zacharie. Accipe nucem muscatā integraȝ non ha bentem contaminationem aut marciditatem & line sup eaȝ ex anacardino qđ diximus. Et teneat patiens in ore in parte lesa per horas .ii. uel .iii. Deinde comasticet eam & teneat cō masticatum eius in parte illa & hoc faciat bis in die quoniā sanat si deus uoluerit.

¶ Filius Serapionis. Confectio caputpurgii ad paralysim & torturam experta. Recipe. Piretri cōdisi oleandri exiccati su pra fumum: ana .ʒ. ii. origani carui aristologie longe: ana .ʒ. me. carpobalsami .ʒ. i. Terantur & pulverizentur & suffien/ tur ex eis in nasum.

¶ Aliud eiusdē mirabile. ℞. castorei pulpe colloqntide pipis albi et cōdisi: añ. fac pillulas cū aqua sansuci. Deinde fac ca/ putpurgiū ex eis cū succo auricule muris verax & exptum.

¶ Gabriel. Caputpurgiū ad torturam bonū. ℞. castorei cōdi si nigelle infuse in aceto et exiccate: añ. Distēpera cū succo cu cumeris asinini. Deinde dimitte siccari & iterū distēpera cuȝ expssione arthanite: iterū dimitte siccari & iterum distempe ra cū succo auricule muris & fac simil'r. Vltimo vero distem pera cū succo sansuci & fac sief & frica ex eo super cutē cuȝ succo auricule muris aut sansuci succo & distilla in nasuȝ & fugatur vehementer. est enim expertum gloriosum.

¶ Democritus caputpurgium sanans cum celeritate. Accipe oppoponacū vltima cōtritiōe teratur cū oleo cucumeris asi/ nini & expressione auricule muris usq; dū fiat sicut mel cur/ rens et cōseruetur in vase uitreo. deinde distemperetur modi cum ex eo cum succo sansuci et distilletur in nares: sanat em̄ celeriter & est expertum.

¶ Aliud. Fel perdicis aut gruis cuȝ aqua auricule muris aut sansuci distillatum in nares sanat celeriter & est expertum.

¶ Gargarisma fiat cū aliqua ex yeris magnis. & aceto squil litico & aqua decoctiōis hasce & origani. & est exptū bonū.

¶ Filius Serapionis. Gargarisma bonum. ℞. sinapi staphisa/grie zinziberis piretri macropiperis decoque in aqua et cuȝ yera fiat gargarisma.

¶ Aliud. ℞. calamentũ cãpestris hasce fac ex eis similiter.

¶ Eupatorium. ℞. camomille zinian foliorum saluie lelengi sticados sansuci: añ. lib. ß. decoque in aqua et euaporetur ex ea locus: deinde abluatur & post hoc emplastrum fiat ex fe/ce calida. est enim expertum.

¶ Hermes precipit euaporatorium fieri quo posteriores vsi sunt & inuentũ est esse iuuamenti sublimis & ꝓprie qñ eua/poratur eo ps capitis posterior et collũ et spõdilia & ceruix et mãdibula & tpa frons. deinde lauatur ex eo cõprimendo & fit emplastrum ex fece & modus operationis eius est. Ac/cipe zinian aut lelengi hasce calamenti sticados folioruȝ sal uie: añ. ℥. ii. aceti albi boni duplum ponderis oĩum decoque vsq; ad mediũ eius. deinde vaporentur ea loca sicut diximus et abluantur & emplastrentur.

¶ Inqt Hermes. Profundatur virtus eupatorii huius & sub/mergitur in ꝓfunduȝ corporis et incidit & resoluit humores grossos & viscosos et nos ẽt expti sumus illud & inuenimus mirabile & proprie ad torturã & paralysim & spasmum.

¶ Filius Serapionis euaporatorium conferens torture et pa ralysi. Accipe origani hasce sticados piretri foliorum lauri si napis camomille melliloti sansuci marmacur marubii. ana. decoquãtur in aqua & euaporetur locus. est eniȝ exptum. de inde inũgatur locus oleo costino aut oleo balsami aut oleo de been. euaporatio autẽ facta & silr ablutio faciei ex aceto & aqua decoctionis sinapis est mirabilis.

¶ Ex unguentis aũt et oleis & linimentis elige in his q̃ ꝑces/serunt capitulis et afferãtur ad locum hunc et ex aliis silr & medicine quidẽ rubificãtes dicte sunt & ex eis est sinapismũ & unguẽtum altarahel dictum in antidotario.

¶ De spasmo.

SPasmus alius fit a punctura. Inquit Gal. Puncturam ner ui et cordarum sequitur spasmus et proprie cum non re/spirat punctura. Efficitur enim venenosum reumatizatum

eius

eius aut putridum & venenosum quidem propter continuitatem rapitur ad cerebrum & facit epilepsiam aut spasmuz. Putridum uero apostema in loco pũcture generat: quare pũcturam aperiri ꝑcipit immo scindi & apponi attractiuuz subtilis substantie ut reumatizationis fiat expurgatio & resolutio. Hoc aũt in loco suo tademus sufficientius si deus voluerit & sit spasmus ab humiditate. & cura eius est cura paralysis & ꝓprie cũ euacuatiõibus & clysteribus acutis & balneis aquarũ termarũ & balneo sicco in fine rei & linimentis & q̄ diximus. Immo totũ regimē cõe & ꝓpriũ qđ diximus ibi. Inquit Hypp. Febris supra spasmũ humidũ curat eũ. Spasmus supra febrem interimit. Quapropter eligantur ex ꝓuocantibus febrē cõuenientiora qualia sunt castoreũ & asa fetida q bus ꝑmisceatur mellis duplũ eoꝝ. Et sit dosis sicut auellana. Spasmũ eñ resoluunt et febrē inducunt. Idē facit oppoponacum et castoreũ cũ aqua mellis. Idem facit oleum de cheruacum asa. Ex cõpositis est anacardinũ. Ipsum enim inducit febrem & spasmũ curat. Tyriaca quoq; & mitridatum sunt ex medicinis solēnibus ad spasmũ. Sal quoq; calefactus et positus in locis originis neruorum spasmum resoluit. Fit etiam spasmus a frigiditate & cura eius est sicut hic proxime diximus. Et fit quandoq; a siccitate & hoc accidit post febrez aut post fluxum superfluentem & est prauus vix recipiens curã. Tamen pro posse curamus administrando regimen ꝫm oēm modum humectatiuum & lenitiuum qualia sunt proprie balnea ex aquis dulcibus aut ex lacte aut ex aquis in quibus cocta sunt humectantia sicut ordeum viole et capita: & pedes agnorum edorum et arietum pinguium. Et quãdoq; fiunt ex huiusmodi eis clysteria et conferunt vehementer & propinētur eis sorbitiones humide & pingues & sint cibi eoruz aqua carnis & ꝙ currit ꝫm semitam sorbilium & lac mulsum recēter & oleum amigdalarum cuz zuccharo: & similiter regimē omne lenitiuum est vtile eis.

¶ Filius Serapionis. Decoctio conferens spasmo humido & est ei impressio fortis. Accipe calamenti hasce: añ. ℥. ß. hueg. ℥. i. & me. carpobalsami squinãti: añ. ʒ. iii. sticados. ʒ. vii. zin/

ziberis

ziberis feminis apii feniculi petrosilini costa.ana.ʒ.ii.emblicorum belliricorum:ana.ʒ.iiii.coquantur in lib.iiii.aque usq; ad.ii.Et da ex eo omni die.ʒ.ii. cum oleo de piperibus aut olea de cherua. & sit Dosis eius a.ʒ.i.usq; ad.ii. Sanat enim si deus uoluerit.

¶ Filius Serapionis.Cerotum de euforbio magni & sublimis iuuamenti est ad spasmū frigidum & humidum et alias neruorum egritudines ab eadem causa: cuius permixtio.Re. olei de cynamomo aut olei antiqui lib.i.cere citrine.ʒ.ii. euforbii boni & recentis.ʒ.i.ungatur spasmatus locus. Est enī mirabile sit deus uoluerit.

¶ Ruffus.Decoctio ad spasmum conferens mirabiliter: & ad omnes neruorū egritudines a frigida causa et hūida.Re. hueg recentis.ʒ.iii.decoque cum aque lib.i. usq; ad lib.me. & da ex ea omni die.ʒ.i.cum chirat.i. asefetide aut cum castorei granis.iiii.est enim expertum.

¶ Ruffus.Hydromel cōferens simil'r.Accipe hueg.ʒ.iiii.& decoque in lib.aque.iii.usq; ad lib.ii.& ꝓiice super eam mellis puri.ʒ.iiii.deinde cola in colatorio denso: & continue bibat ex eo.est enim medicamen bonum.

¶ Galienus.Expertū est de oleo uulpis ad spasmuz: & alias egritudines neruorū & dolores iuncturarum: & descensione in tina: & in decoctione eius.

¶ Philagrius.Cerotū cōferēs spasmo & egritudinibus neruoruz exꝑtū.Re.cere citrine.ʒ.ii.olei yrini: olei costini: olei debeen: & olei de cynamomo.an̄.ʒ.iii.storacis liquide.ʒ.i. euforbii.aur̄.iiii.castorei.aur̄.ii.ysopi hūide.ʒ.i. adipis uulpis ʒ.iii.unge eo super locum.Expertum est enim.

¶ Archigenes.Cerotū oībus egritudinibus frigidis et humidis neruorū cōferens et doloribus iūcturarū:et est forte Re. olei cucumeris asinini lib.i.olei rutacei olei de cynamomo: olei costini.ana.ʒ.ii.cere citrine.ʒ.iii.euforbii:piretri: castorei:piperis.an̄.ʒ.viii.zinziberis.ʒ.v.asefetide.bdellii:ana.ʒ. me.galbani ʒ.iiii.conficitur autem sic.Asa & bdelliuz et galbanū dissoluantur in aceto forti cera quoq; & oleū et euforbiū dissoluantur in igne & ꝓmisce cū eis succi cucumeris asi

nini

nini lib.ß.& bulliant ad ſucci cõſumptionem. Deinde miſce cum eis gũmas diſſolutas. Vltimo uero de puluere aliorũ cũ eis pmiſce cõterendo & utere: quoniã eſt exptum uerax.

¶ De tremore.

TRemor egritudo neruorum & lacertorũ eſt: & curatur cum eis que diximus: & confert ei fricatio & ſepeliri in arena: aut cinere calido: & accubitus in furno calido q̃tum poſſit pati & linimenta calida.

¶ Filius zacharie. Confectio pillularũ conferentiũ tremori proprie mirabiliter. Re. caſtorei piretri caſſie: ana. ʒ. iii. ſerapini pulpe colloquintide: ana. ʒ. iiii. yere pigre. ʒ. v. doſis earum eſt a. ʒ. i &. me uſq; ad. ii. &. me.

¶ Idem cõfectio ad tremorẽ experta. R mirabolanorum nigrorum. ʒ. xxx. ſauine. ʒ. x. olibani. ʒ. vii. cyperi hueg: ana. ʒ. v. confice cum cheſmes & fiant forme ſicut nuces: da. ʒ. i. uel ii. ſanat ſi deus uoluerit.

¶ De ſtupore.

STupor ſicut cetera que diximus curatur: & ſi eſt a percuſſione: aut uulnere non curatur. Et ſi eſt a replctiõe ſanguinea curatur cuʒ flobothomia uene que magis deſuit mẽbro ſtupido: et ſi ſanguis exuberat in toto baſilicã flobothoma: deĩde cephalicã: deĩde illã que familiaris ẽ illi mẽbro. Et qñ q; fit ab humore crudo & frigido & curatur ſicut paralyſis ab eadem cauſa et qñq; fit ppter cõpreſſionẽ ſupra membrũ & cura huius eſt extenſio & exercitatio illius membri.

¶ De catarro.

CAtarrus eſt deſcenſus humorũ a capite ad mẽbra inferiora cuius genera: ut dicit Gal. in lib. miſſo ad Glauconẽ ſunt tria. ſ. Coriza. Brancos: & Tuſſis. Catarrus uero dictus eſt a fluore. Greci enim fluorẽ catarruʒ vocauerũt. Coriza ab oſſibus nariũ nomẽ accipit. Eſt eniʒ cum grauedine atq; cõſtrictione nariũ cum tenui fluore oris atq; groſſo cũ ſternutatiõibus aſſiduis et odoratu difficili et oculorũ lachrymatiõe. Brãcos vero dicitur a prefocatiõe fauciũ & uoce obſcura & ſternutatiõe aſſidua et trãſglutiendi difficultate. Catarrus auteʒ in viſceribus diſtillans percutiens ſtomachum

tussim vel nauseam prouocat. Si uero in pulmonem venerit tussim creat cum spumosis sputationibus aliquibus cum raucedine. Quod si patiens sanguinem expuerit ad ptisim uenit & tabidus morietur & consumptus et notanduz ꝙ catarrus est genus ad tres supradictas egritudines: & non est species egritudinis per se.

De cura catarri.

Cura huius egritudinis duplici regimine indiget cōmuni s. & proprio. Commune autem est sex res. Prima ponit studium in uita patientis obseruandū. Secunda adequat materiam. Tertia abscindit eam uel saltem diminuit. Quarta diuertit a parte timorosa ad partem communez. Quinta abscindit fluxum eius. Sexta corrigit accidentia. ¶ Primam autem rem complent diminutio ciborum & potuum et prohibitio uini omnino & replexionis: et uitatio nausee et cauere ab austro & borea quātum possibile fuerit. Auster enim rarum facit & replet capita. Boreas uero constringit: & exprimit & nocet somnus & potus supra repletionē et multitudo somni: īmo qualiscunqꝫ sit somnus in die: & sit parcitas eius in nocte: & non iaceat supinus: & alleuetur cena īmo ꝓhibeatur si possibile est. Et inungatur quies: qm̄ est res magna maturans ipsum. Et ꝓhibeatur a fumo: & uentis: & radiis solis & lune quātum possibile fuerit & magis lune & ꝓprie est qn̄ est ingressus eorū per fenestrā. Et uitet uaporosa & replentia caput & rare facientia ipsuz. Et uitet potū aque frigide & dicitur quod potus aque calide maturat catarros. Et simil'r introitus ad sudandū in balneo. ¶ Secundam aūt rem cōplēt administrationes inspissantium & infrigidantiū in acuto calido. Et subtiliantium & diuidentiū in grosso viscoso. Eligātur aūt ex infrigidantibus raro infrigidantia actu: & si nō cōpetunt non eleuentur in gradu multe infrigidationis. Et diliguntur ꝫm plurimū que infrigidant potentia & non multuz eleuata qualia sunt balnea aque dulcis in ieiunio & administratio embrocarū ex ordeo et uiolis & papauere et camomilla: & effusio aque calide super caput: et sup extrema et testiculos & inunctiones facte super ea: & super uentrē & su-

mē cum oleo uiolato: aut camomillino aut oleo de papaue-re: si adsunt uigilie. Et olfacere camphoram: & aquā rosatā & alia que diximus in soda calida. Et confert potus aque or dei & syrupus de papauere & uiole condite cuꝫ aqua ordei: & suctio cum naribus olei uiolati & olfacere camphorā. Et cibi eorum sint sorbitiones facte ex fabis: & ex tritico & or-deo & papauere albo & oleo amigdalino dulci & amilo cū lacte si non est febris. inspissantia autē necessaria sunt: & sub tile acutum qđ descendit ad guttur ingrossetur: & nō descen dat ad ꝓfundū īmo facilius adunatū excreetur. Et ex hoc fa cientibus est dragagantū & elum eius & mucillago psilii & semina citoniorū: & aqua iuiubaruꝫ & sebesten: & syrupus eorū & lohoc ipsorū: et lohoc de papauere. Et subtiliātibus aūt et diuinis eligātur q̄ ꝓprietate uirtutis ad hec cōgrua co gnoueris qualia sunt calefactoria capitis cum sale & milio: aut cū pānis calefactis: & cū aliis q̄ ī soda frigida diximus. Et cōfert introitus balnei ꝑterq̄ lauetur caput. Sup extrema aūt ꝓiiciat aquā calidā plurimū & inungat ea testiculos & sumen cū oleo sambucino: aut anetino: aut cāomillino: aut sansucino: aut rutaceo: aut oleo de been: aut laurino: aut de lilio & distilet ex eis in aures & nares cū lana: & ꝓprie cale factis. Etiā confert eis inclinatio sup uaporē aque ubi camo milla: mellilotum sansucus & anetum cocta fuerint. Caput uero eorū & frōs epithimetur cū costa spica myrrha & pau co castoreo & similibus cū oleo rosato mixtis. In fine auteꝫ rei confert introitus balnei & lauari in eo: & olfactus redo lentium calidorū: sicut est muscus & ambra: et alia que dixi mus in soda frigida. Et sint eorum cibi pulmenta ex frumen to: aut furfure cū melle aut sorbitiones ficuū siccarū & fari ne ciceruꝫ cū pulegio et fenugreco et aqua cicerū & similia.
¶ Tertiā aūt rē cōplent flōia ꝙ solutio vētris: & administra tio clysteriorū & collyriorū & lenificatiōes oēs oī hora ꝓ-prie cū clysterib⁹ & enematib⁹ saltē trahētib⁹ sup fluitates. Flobothomia aūt in hac egritudine in trib⁹ casibus solū ne-cessaria ē. Primus casus ē si catarrus sit calidus in calido cor pore abūdāte in quo sit oculoꝝ rubedo & uenarū plenitudo

Scd's si catarrus sit calidus declinás ad oculos ualde aut qualiscũq; sit aut terminet in faucibus aut pulmõe: aut costis. aut dyafragmate: & figatur in eis ad collectionẽ. Tertius est si catarrus accidat cũ febre. In his aũt solũ casibus flõmia; catarro utilẽ inuenimus. Solutionẽ fieri op; in calida materia cu; uiolis conditis: & aqua ordei cũ aqua fructuũ quã dicemus. In frigida uero cũ pillulis cochiis & yera pigra cũ aqua passularum: et yera dyacolloquintide similia.

¶ Quarta; aũt rem cõplent gargarismata et caputpurgia & fricationes extremitatũ et uentose & sitia. Interdũ eñ materiam in faucibus figi timemus aut ꝙ ad ptes fluat nobiles. & tũc si eas ad nares cõuertim⁹ & ꝓprie cũ caputpurgiis & sternutatoriis et suffumigationibus et odoramentis aperiẽtibus nares et deoppilãtibus colatoriũ erit operatio dignior. Hoc eñ est qđ Gal'. ꝑcipit nisi forte agitationẽ timeas in materia q̃ multotiens fluit diruptus ꝓpter inqetationẽ & agitationẽ. Et quidẽ sternutatio suspecta est in principio. qm̃ materia qete indiget ut maturetur. Et enim agitatio multiplicat et dilatat materiam & facit eam conseq motus laboriosos & uehementes. At uero post catarri maturationẽ est eius iuuamẽtu; sublime mundificans radicem. Et adhuc qdem iuuantius est post corporis mundificationẽ cõem & ꝓpriam. Gargarismata quoq; necessaria sunt: sed ꝓhibentur interdum. Et inuenitur eorum iuuamentum in tribus competere casibus. Primus s. ad catarrum calidum et acutum cũ rebus ingrossantibus: & coadunantibus ipsum. ut ꝓhibeatur descensus eius ad ꝓfundum et fiat facilis ad expellendũ et excreandum quod ꝓpter acumen & subtilitatem aggregari non poterat. Scd's ad catarru; cuius materia est multe uiscositatis: & spissitudinis et querimus subtilitatem ipsius & diuisionẽ ut facilius expellatur. Tertius qñ timemus materiam figi in faucibus & querimus absterisionẽ: et mundificationẽ. At uero in quattuor casibus gargarismata administrare suspectum est. Primus est timor & suspitio catarri ad pectus et pulmonem fluere cõsueti. Scd's est si catarrus de genere acutorum fuerit & subtiliu; & mordicantium. Tertius est in prefocationibus que fiũt subito.

bito. Quartus si catarrus est vehementis multitudinis. In his quidem casibus gargarismata agitant materias & conuertūt eas ad vias pectoris pulmonis & faucū: & eas multiplicāt. Amplius tñ gargarismata ꝯm unum quinq; modorum fiunt. Aliud enim sistit fluxum aut stringit. Aliud partem nobilem p ignobilem expurgat. Aliud abstergit ꝙ fluxum est. Aliud alterat ꝙ fuit. Aliud uero est qđ aggregat duas intentiones uel plures ex his que diximus. Exemplum uero primi est administratio narcoticorum in egritudinibus cerebri. Exemplum secundi est adminstratio diacodion aut diamorum cum decoctione rosarum: & balaustie & talium. Exemplum tertti ē administratio generum salis: & incisiuorum et similium. Exemplum quarti est administratio aliquid camphore ad calidum & myrrhe ad frigidum. Exemplum quinti est aggregatio intentionum: extremitatum autem fricationes: & uentosationes in eis ad hoc multum cōferunt. Exercitatio autem & motio partium inferiorum est iuuatiua ualde: ex maxime autez diuertentibus materiam catarri est ut radatur caput in parte cōmissure coronalis: & uocatur zuhendegh.i.continuatio capitis & fricetur super illam uehementer cum cepe acuto aut cum squilla: aut cum pāno aspero. Deinde ponatur super ipsum medicamen rubificatiuum usq; dum fiat uesicatio. Deinde aperiantur uesice: & ponatur quod fluere faciat: Deinde iteretur & iteretur usq; dū appareat sanitas. Quod si hoc nō contulerit cauterizetur in eodem loco et dimittatur tempore extenso: & sit locus cauterizatiōis ubi terminatur maior digitus postq; radicem manus in extremo narium posuerit.

¶ Quintam uero rem complent catarri fluxum abscindentia. Et sunt ex stolidis qui ante digestionem ipsius et mundificationem cōem administrant huiusmodi. Immo in medio agitationis qñq;: & est cā cumulationis: & multiplicatiōis ipsius. Deinde diruptionis uehementis. Sit ergo studium erga hec post corporis mundificationē & post sedationē agitationis vehementis: ut abscindatur residuuz fluxus ipsius. Et fortassis in aliquibus casibus cogimur in principio facere illud proprie. Aut quia timemus ne repat in profundū aut in ptes

nobiles: aut ne nobilium & necessariarum operationum fi/at destructio ilico: sicut est catarrus prefocatiuus subito: et fortassis regimen diuersiuum uie eius. est hoc nobilius & securius. Immo regimen abscissiuum quod diximus est regimē dubium: & illud ideo qm̄ pos'e est ut dirumpat: deide fluxu diruptiori q̄ȝ prius & timoroso: & regimē diuersiuū licet dilatet materiā et multiplicet: tamē cōuertit multiplicatā ad partē cōem non timorosaȝ. ¶ Sedationeȝ aūt cursus faciē/tia alia sunt gargarismata: alia suffumigatiōes: alia que retinētur in ore: alia q̄ odorātur: alia q̄ deglutiūtur: alia que lā/būtur. ¶ Ex gargarismatibus aūt ad catharrū calidūȝ sunt aqua rosata cū modico cāphore: aut aqua lentium & rosarū & balaustiarū & aqua coriandri & rosarū aut aqua corticū papaueris & rosaruȝ. Ad frigidum uero gargarisma fiat cū uino decoctionis myrrhe: aut olibani aut sandarace: aut taliuȝ. Ex suffumigationibus uero ad calidū sunt semē lini infusum in aceto & torrefactū. Deinde fiat suffumigatio cū eo aut ex ordeo & aceto aut ex furfure & aceto. Sandaraca uero cum aceto est iuuamēti sublimis. Et vapor aceti sup lapideȝ molarē ignitū & similiter uapor cāphore cū furfure & aceto aut cuȝ ordeo fracto & aceto ut ex camphora sola puluerizata sup uase uitreo posito super prunas: & preterq̄ȝ descēdit uapor eius ad pectus & pulmonē. Immo respiretur et emulgeatur per nares. Fabe quoq̄ȝ & ordeum infusa in aceto similiter cōferunt: & similiter fit de pāno lini infusa in aceto. Ad frigidū uero suffumigia cōferētia sunt que fiūt ex storace sicca & olibano et xiloaloe: & sandaraca mixtis uel diuisis. Nigelle quoq̄ȝ torrefacte trite: & ligate in pāno lini: & attractio naribus odoris eius aut suffumigatio facta ex ea est mirabilis. Costi etiam & nigelle suffumigiū est expertū. ¶ Dixit filius zacharie. Fiant forme sicut auellane ex olibano & etiam storace liquida: costo & sandaraca. ana. partes equales & fiat suffumigatio ex una earum & recipiatur fumus per traiectorium abscindit enim fluxum eius.
¶ Dixit Ebengezar. Addatur eis ex xiloaloes pars una: & permutatio fiat a storace liquida ad storacē siccaȝ. ¶ Ex eis

autem

autē que retinētur in ore. Ad calidū qdem sunt species de ia cur & qñq; cōmasticatur coriandrū & retinet etiā masticatū eius in ore & cōfert. Et qñq; retinetur in ore cāphore modicuȝ. Ad frigidū uero cōfert olibanū & myrrha. Retēta eniȝ in ore abscindunt fluxum. Et iam uerificatum est ꝙ spica retenta inter dentes. est iuuamenti sublimis.

¶ Filius zacharie. Confectio formarū similium lupinis que tenētur in ore & sistunt catarrum. ℞. olibani partē. i. myrrhe croci spice storacis: añ partē. ß. opii partis unius tertiā. Fiāt ex eis pillule & teneatur ex eis una in ore preterq̃; deglutiat saliua eius. Expertum est spicam solam in ore per noctē aut per diem & per noctem sedare catarrum.

¶ Ex odoribus uero ad calidū sunt modi formarū de libro Sabor regis Medorū. Sistunt eñ catarruȝ calidū & odorantur in febre adurente & sincopali & pestilentiali. Re. fausel sandali rubei & albi. ana. partes equales & rosarum partes. ii. & . ß. sandali machaziri partes. iii. cāphore partem. ß. boliarmeni partes. viii. oīa preter camphoram terantur sicut alcohol & agitentur cōterēdo cū aqua rosata per hebdomadam unā: deinde misceatur cum eis camphora & fiant inde sicut poma cum glutino gummi arabici & aqua ro. & odorētur. Cōseruātur aūt ne tollatur eorū uirtus in uase uitreo in loco recenti & liniatur sepe cum aqua rosarum permixtionis camphore & sandali machaziri.

¶ Ad frigidū uero fiāt poma inuentione eiusdē. ℞. storacis calamite partes. v. olibani. masticis: ana. partes. iii. sandarace tantūdem costi spice: ana. partes. ii. ambre partem. i. bucur: ligni aloes: ana. partes. iiii. musci partē. me. Fiant ex eis poma & administrentur. sunt enim experta.

¶ Cōfectio alia pomoruȝ ex inuētione nr̄a. ℞. bucur seudē, ana. partes. viii. ligni aloes boni & electi partes. vii. ambre bone ptes. ii. gallie muscate partes. vi. musci partem. ß. Fiant ex eis poma cum glutino dragagāti & administrentur. Sunt enim nobilia & experta & cerebrum & cor confortat.

¶ Res aūt lambūtur & deglutiūtur ad calidū. qdeȝ sunt species de iacur & aq̃ coriādri et syrup⁹ de papauere et similia.

¶ Filius zacharie. Cõfectio pillularũ que tenentur in ore & sistunt catarrũ calidũ. ℞. amili dragaganti amigdalaruʒ dulciũ: fabaꝝ excorticatarũ papaueris albi & corticũ eius gummi arabici boliarmẽi: añ. Cõfice cũ mucillagine psilii et citonioruʒ et fiant sicut lupini & teneãtur in ore: sunt em̃ expte.

¶ Ad frigidum uero conferunt thus & myrrha. Ista enim deglutita sistunt catarrum.

¶ Cõfectio alia pillularuʒ de libro filii zacharie de quibus sumuntur omni nocte a. ʒ. iii. usq; ad. v. & sistunt catarrum. Quarũ permixtio. ℞. thuris masculi partem. i. myrrhe opii: croci iusquiami: añ. partem. i. tertiam succi liquiritie. partem i. fiant pillule & dentur sicut diximus.

¶ Cõfectio alia pillularum cõferentium ad oẽs reumaticas passiones & sunt de li. Alexandri medici. Quarum hec est permixtio. Re. myrrhe. ʒ. iii. thuris masculi. ʒ. ii. & me. opii iusquiami radicum alcalcachar sicce: ana. ʒ. ii. Confice cum succo alchazaber humide. Da ex eis a tribus usq; ad. v. in sero: sunt enim mirabiles.

¶ Sextã uero et ultimã rem cõplẽt correctio particulariũ accidentium quoruʒ catarrus causa est: et hoc est regimen proprium sicut correctio proprie egritudinum catarraliũ oculorum & narium et auriũ et glandularuʒ et vue et gule et duarum mandibularũ & pectoris et pulmonis et aliarũ partiũ quas catarrus offendit. et nos de omnibus in propriis loquemur capitulis: si deus uoluerit.

¶ Et primo dicemus de egritudinibus oculoruʒ.

¶ Summa quinta de egritudinibus oculorum.

Ermo noster erit deinceps de curis egritudinuʒ oculorum. Sunt autem oculoruʒ cure ꝺm unum triũ modorũ. Alia em̃ est cõseruatiua sanitatis eorũ. Alia curatiua egritudinũ ipsorũ. Alia vero preseruatiua ab egritudinibus futuris in ipsis Et prima quidẽ fit ꝺm alteruʒ qnq; modorũ aut em̃ cõseruat supficieʒ oculi intersione decẽti & naturali aut cõseruat oculum in sua ꝓpria tẽperantia & equalitate: aut cõseruat organizationem ipsius in coequalitate eius: aut conseruat conti-

nuitatem

nuitatem & positionē naturalē partiū eius: aut cōseruat spi
ritum uisibilē in sua ꝓpria illustratione. ¶ Et quidā primā
rem cōplent medicine abstersiue habentes mediocritatem:
& temperiem in tersione sua: sicut proprie succus feniculi: &
collyriū ex eo: & succus memithe: & herba adhil ꝓprie: aut
res tenerā reddentes supficiē eorū equalis est teneritas oculi
corporis puerilis & proprie nitentis in simplicitate sua: quo
rum rememorabimur post: & super his tueri ab eis que lesio
nem oculis prepediunt: qualia sunt fumus & puluis et flatus
asperorū vētorū & inequalitas aeris et aspectus rei uariātis
ipsos: & oīs res faciens senescere oculū sicut coitus et labor
plurimus & fletus uincēs mensurā et ebrietas et somnus plu
rimus et uigilie plurime et somnus supra repletionē et ꝓprie
ex cibis & potibus & uapores turbidos generantibus: sicut
sunt ꝓprie caules pori acrimonia salsa fabe lentes et uniuer
saliter omnia turbulentum generantia sanguinem.

¶ Secundā uero rem complent medicine que alterando cu-
stodiunt sanitatem oculi: aut. s. calefaciando aut infrigidan-
do: aut humectando: aut desiccando.

¶ Tertiam rem cōplent medicine cōfortantes sanitatē eius
in plasmate & forma creature ipsius. Et hunc canonem in-
grediuntur medicine cōfortātes lenificationē aut asperitatē
& perforationē et cōcauitatem partiū eius: sicut oportet ex
eis que dicemus ubi oportet.

¶ Quartā rē cōplent medicine custodiētes sanitatē eorū in
cōtinuitate ipsorū: et ꝓhibentes resolutionē fieri partiū cōti
nuarum in ipsis: quarū rememorabimur si deus uoluerit.

¶ Quintā rē cōplent medicine reparātes spiritū uisibilē et
illuminātes et irradiantes ipsū quarū rememorabimur siliter.

¶ Democritus. Feniculus oculū abstergit: uisū clarificat ꝑm
oēm modū administratiōis eius. Et serpētes & reptilia diu
degētia in cauernis approximāt huic plāte: et utūtur ea in co
mestiōe & fricatiōe sup oculos suos postq̄ȝ egrediūtur cauer
nas: & uigoratur uisus eorū. Fit aūt collyrium ex succo eius
hoc modo. accipe succi feniculi depurati post residentiā eius
& facilē decoctionē ipsius in uase eneo cū nūmis auri puri

et suffici-

& sufficientē decollationē partez.i.mellis puri & clari partis unius tertiā. Bulliāt iterū ebullitione una et colentur & ponantur in ampulla & suspendatur in sole & pmutetur de uase in vas abiiciendo semper hypostasim eius. Deinde fiat ex eo collyrium & distelletur cū radio in oculū. Est eniz expertum ad custodiendā sanitatem eius abstergit enim oculum & clarificat uisuz. Et qñq; deputatur in sole preterq̄; decoquatur in igne: & est similiter expertum. Et sunt ex hominibus qui admiscent ex felle galli partis.i.xx.

¶ Aristoteles instruens Alexandrū regem inquit. Frequentationes pectinis sup caput uaporis uisuz impedientes euertunt ad cutem ne visui obsint. Item inquit. Aspectus rerum uiridium in loco multe temperiei visum corroborat. Itez dixit aspicere speculum tersum directū: & diu intueri sup ipm uisum corroborat & oculos a defatigatione remouet. Item iniunxit post oculi defatigationē ingredi domum obscuram nō multe tenebrositatis & intueri per fenestras in quibus sit aliquod paruū uiride uel intueri aquam uiridem: & submergere oculos in ipsa. Itē dixit exercitatio legendi litteras mediocres uisum corroborat & oculorum sanitatē custodit.

¶ Dyascorides dixit ꝙ comedere carnes auium que de rapina viuunt corroborat & similiter sorbitiones iuriū earum & afferuit etiam ꝙ plures post ipsum experti sunt ꝙ ius serpentium & caro ipsorum confortant uisum. Et dixit ꝙ succus armel & feniculi et uinum et mel simul cocta & depurata: deinde mixta cum felle alcubugi aut galline oculi sanitatem custodiunt & uisui addunt.

¶ Sabor. Nux muscata nutrita cum melle visus sanitatē custodit & proprie sumpta ex eis una: mane quolibet in ieiunio. Chebuli quoq; conditi similiter faciunt.

¶ Item. Collyriū mirabile in abstersione oculoruz & corroboratiōe uisus & fit in tpe ueris. Accipe foliorū rosaꝝ cōpletarum: foliorūz rute foliorū feniculi foliorū herbe adhil: foliorum celidonie. añ. partes equales. Trahatur aqua eorum per sublimationē in alembico: sicut est operatio aque rosate & conseruetur in uase eneo: est enim collyriū preciosum.

¶ Hamech filius zacharie arasi. Collyriū de succo granatorum abstersiuū oculorū & cōfortatiuū uisus exptū est. Accipe succi granatorū dulciū & acetosorū: añ. li. i. ponant in ampulla uitrea & stringatur orificiū eius & pōatur in sole p menses duos: ita ꝙ quolibet mense recipiatur clarū eius & abiiciatur fex que subsidet. Deinde ad omnē lib. istius succi pōatur puluis iste. ℞. aloes radicū celidonie: salis armoniaci pipis: ana. partē. i. Terātur sicut alcohol & misceantur in medicamine & iterum exponatur soli & quando plus antiquatur tāto sublimior est eius operatio. Feniculus verbena rosa celidonia ruta ex his fit aqua que lumina reddit acuta.
¶ Galienus. Comestio carnium tyrorū preparatorū ſm doctrinam qua recipiūtur in tyriaca cōseruat sanitatem uisus: & est ad hoc ultimum. Frequentare potum aceti squillitici ad hoc est multum laudabile. Trifera magna & trifera minor ad hoc est laudabilis: & proprie minor cum quarta ponderis sui de puluere herbe adhil. Trifera persica quam diximus in antidotario & electuarium algariph. & pillule cochie & pillule lucis & pillule sabor quas diximus in canone & yera nostra & theodoricon ad hoc conferunt.
¶ Humain. Cōfectio electuarii sublimis cōferens sanitatem oculorū & cōfortantis spm̄ uisibilē in claritate sua. ℞. herbe adhil. ʒ. ii. seminis feniculi. ʒ. v. macis cubebe cynamomi pipis lōgi gariofilorū: añ. ʒ. i. puluerizentur & cribellētur & accipe mellis dispumati. lib. i. succi feniculi cocti & depurati. ℥. i. succi rute similiter cocti. ℥ ß. succi celidonie similiter cocti. ℥. ß. Coquant succi cū mellis dispumati. lib. i. vsq; dū mellis tenuis habeāt spissitudinē & cōficiantur cū eo spēs & reseruetur in vase uitreo & sit dosis eiꝰ. ʒ. iii. cū vino in sero & alleuietur cena vel dimittatur & similiter in mane.
¶ Haly. Collyriū acuens uisū et ocl'i sanitatē custodiēs. Accipe succi feniculi. ʒ. xl. succi rute. ʒ. xx. Ponantur in ampulla vitrea cū mellis boni & clari. ʒ. xv. et obturetur orificiū eius & dimittatur in sole per. ii. mēses & abiiciatur fex eius & liniamur ex eo oculi: quoniam est expertum.
¶ Filius Zacharie. Cōfectio alcohol cōseruantis sanitatem

oculi.

oculi.℞.tucie ſief memithe: añ.ʒ.iii.aloes litii: añ.ʒ.ii. cāphore.ʒ.vnius.vi. Terātur cum aqua agreſte aut ſanſuci aut ſumach & exiccetur & adminiſtret aut nutriātur prius cuꝫ aqua agreſte. ſcd'o cū aqua ſanſuci. tertio ſumach. & eſt ſublimis.
¶ Idē. Confectio alcohol acuentis viſum. ℞. tucie prius lote. deinde nutrite in aqua ſanſuci tribus vicibus.ʒ.x. zinziberis piperis macropiperis celidōie baurach: añ.ʒ.i. ſalis armoniaci.ʒ.ß. Nutriātur cū aqua ſanſuci aut aqua feniculi tribus vicibus: deinde exiccetur & adminiſtretur. eſt em̄ ſublime.
¶ Filius Zezar. Collirium confortans viſum & acuens ip̄m. ℞. fellis galli aut alcubugi aut pdicis & mellis crudi. añ. partes equales ſucci feniculi partes duaꝫ miſce et pone in oculis bonum & electum ſi deus uoluerit.
¶ Idem. Conditum factum ex alhaſce cum melle confortat virtutem uiſus.
¶ Idem. Conditum factū ex herba adhil cū melle mirabilis eſt in cōfortatione uiſus immo & ipſa herba ꝯm oēm moduꝫ adminiſtrationis eius ſublimis eſt.
¶ Aboali. Alcohol ſublime terſiuum oculorū conſeruans tēperamentum & ſanitateꝫ uiſus. Re. macropiperis.ʒ.ii. gariofilorum uſnee. añ.ʒ.i. climie ſpume maris: añ.ʒ.x. eris uſti.ʒ.v. ceruſe ſalis gēme: añ.ʒ.iii. ſalis armoniaci piperis: añ.ʒ.ii. camphore.ʒ.ß. Terantur & adminiſtrētur.
¶ Idem Alcohol ſublime terſiuū oculorū qd' adminiſtratur in diſpōnibus ſanitatis. Confortat em̄ debilē uiſum & cōſeruat ip̄m ꝯm ſanitatē ſuā & ſedat multitudinem lachrymarū ex oculo. ℞. ātimonii loti et ꝑparati in aqua pluuiali circiter ſpatiuꝫ dierū.xx. tucie et climie. añ.ʒ.vi. marchaſite.ʒ.iiii. Tere unumquodqꝫ p ſe et tere ea bene per dies plurimos cum aqua pluuiali multotiens donec exiccentur aqua eorū. Deinde terantur cum aqua feniculi plures cū continuitate aliquorum dierum ſimiliter donec exiccetur. Tertio uero terantur cum aqua ſanſuci. Quarto uero cum aqua rute. Quinto cum aqua celidonie: deinde exiccentur & addatur cuꝫ eis ſedenagi & croci: añ.ʒ.i. margaritarum non perforatarum.ʒ.ii. muſci.ʒ.i. tertiam camphore.ʒ.i. ſextam. Et proiice ipſa ſimul

mul in mortario cuȝ predictis: deinde adde eis ſuch.ʒ.me.& tere uſqȝ dum ſiccētur & fiat inde alcohol mane & ſero: quoniam eſt expertum.

¶ Ex rebus aūt oculi ſubſtātiā reiuueneſcere facientibus eſt regimen cū electione rerū ſex non naturaliū ex administratione qua oculis & teneritas acqratur: ſicut uerbi grā: cuȝ approximatione inquantū poſſibile eſt ad aerem tpatum & cibus & potibus hūidis et balneis tēperatis & aliis humectātibus cū temperie preterq̄ȝ faciant cadere in oppilationes.

¶ Dixit Aboali. Quod ingredi aquā tepidam & clarā & aperire oculos in ea oculorū ſanitatem cuſtodit & eorū teneraȝ ſubſtantiā reddit & abſtergit & ſil'r aquā uidere clarā & nitidā. Vapores aūt aquarū cū decoctiōe quarūdā reruȝ ad hoc vehemēter cōferūt ſicut uapor aque decoctionis feniculi aut rute aut herbe adhil.& ſimiliū ſingulariter aut coniunctim.

¶ De cura preſeruatiua oculorum.

Cura uero preſeruatiua ab egritudinibus futuris fieri in ipſis duplicem hȝ uiam. Partim eñi conſeruamus naturalitatem eorum quēadmodum ſuperius dictum eſt: partim vero obuiamus cauſis futurorum morborum in extrinſecis uel intrinſecis. Extrinſecis ſicut fumo uentis cibis malis & potibus et aliis quorum ſuperius rememorati ſumus. Intrinſecis uero obuiamus ſm unum quinqȝ modorum. Aut enim conuertimus ſtudium ad permutandū malitiaȝ cōplexionis pure ſine materia uel cū materia ſi nō in quātitate exuberet. Aut euacuamus eā ſi uincit ſupra quātitatē naturalē uel egredietur ꝓpriam naturalitatē. Aut facimus utrumqȝ. Aut corrigimus aduentū peccati in organizatione eorum. Aut ꝓhibemus ſolutionē continuitatis futuram fieri in ipſis.

¶ Et quidē primā rem cōplent medicine auxiliantes in ꝑmutando malitiā cōpl'onis eorū.ſ.aut calefaciendo aut īfrigidādo. Calefaciendo cū eo q eſt ſicut zinziber muſcus hueg pip & ſil'ia. Aut infrigidando cū eo qđ eſt ſicut albumen oui: mucillago pſilii aqua ro.ſuccus ſolatri portulacarū lactuce & ſimilia. Aut deſiccādo cū eo qđ eſt ſicut tucia cohol.roſe & ſimilia. Aut liniendo ſicut dragagantum & ſimilia.

¶ Secundā aūt rem cōplent medicine euacuantes materiam et educētes eā & hoc qdem fit ꝯm unū triū modorū aut ꝯm semitam diuersionis ab eis aut ꝯm semitā extractiōis ab eis aut ꝯm semitaꝫ resolutiōis ab ipsis. Euacuatio aūt et euersio materiei qñqꝫ fit ex toto corpe si in toto exuberat aut ex capite solo si eo solo exuberat et ingrediūtur canoneꝫ hūc species flobothomie & spēs solutionū p uētrem & caputpurgia & gargarismata et uentose & scarificationes & fricationes extremitatum et ex eis que diximus & que dicemus iam. Extractio aūt materiei fit per medicinas educentes per lachrymas sicut est proprie sal armoniacus et sal & similia. Resolutio quoqꝫ ex ipsis fit cū medicinis proprie sicut sarcocolla & succus feniculi et memithe et similia.

¶ Tertiā uero rem cōplent aggregationes harum duarū intentionum de quibus modo locuti sumus et canonē hūc ingreditur regimen in generibus rerum sex.

¶ Quartam uero rē cōplent medicine seruātes organizationem eorum et formam ne cadat in eis tortuositas aut oppilatio aut dilatio ultra decentiam.

¶ Quintā rē cōplent medicine solutionē in cōtinuitate ipsorū fieri prohibentes: de quibus loquemur si deus uoluerit.

¶ Flobothomare aūt oportet ꝓpter oculos si sanguis exuberat cum cōitate corporis totius ex basilica: deinde ex cephalica. Et qñqꝫ necessitas urget & proprie cum plenitudo adest ut flobothomemus saphenas aut emorroydas aperiamꝰ. Si aūt cū cōitate alicuius ex mēbris fuerit flobothomanda est vena illi ꝓprie membro deseruiēs. Deinde utrisqꝫ cōis. Si uero sine cōitate aliorum in capite sanguis exuberat: tunc fit illud aut ex eo ꝙ in toto exuberat & tunc ex cephalica minuendum est. Aut exuberantia est ꝯm partem qdem aut ex uenis que sunt sub graneo et flobothomamꝰ ex cephalica. Deinde quidem uel prouocamus sanguinem ex naribus aut ex venis forinsecis que sunt sicut scis quedaꝫ frontales et flobothomamus ex eis aut sanguisugas aut cauteria sup eis apponimus. Et qñqꝫ conuertimus et euacuamus per nares. Et qñ qꝫ conuertimus ad posterius capitis cum scarificatiōibus &

ventosis

vētosis propter cōitatem ambarum partiuꝫ sicut scis. Et sunt ex uenis pulsantibus & non pulsantibus que sunt tēporales p quas etiam materie confluunt quas qn̄qꝫ flobothomamus qn̄qꝫ incidimus sicut suo loco dicemus. Quandoqꝫ cauterizamus et quandoqꝫ conuertimus et scarificamus aures & quandoqꝫ cauterizamus sub eis.

¶ Modus aūt cauterizationis harum partium si urget necessitas fieri oportet post corporis mundificationem totius cū medicina solutiua mundificante ēt caput ipsum et corpus totum & hoc pluribus uicibus. Et primū incipiamus experiri sup cauterio capitis ꝙ fit super cōmissura coronali in pte cōi que dicitur zuendeg: idest cōtinuatio capitis cuius iuuamenta sunt multa & sublimia & proprie ad oēs egritudines capitis frigidas & humidas sicut est soda & egritudo que uocatur ouum & scothomia & uertigo et grauitas somni & grauitas sensuum & paralysis et tortura pluralitas catarri & coriza & lapsus ad oculos et nares & aures et uuam & fauces & ad dolores dentiū & gingiuarū et dolores gutturis & ad oēm distillationē catarri sup pulmonē & ptes pectoris & stomachū et partes uicinas et vl'r ad oēs egritudines catarri frigidas & hūidas. Et modus operationis eius est ut radatur sup capite in loco ipso & ponatur radix manus egri sup extremitatē nasi ipsius & extēdatur per mediū frontis & consideretur ubi terminetur medius digitus & signetur ibi et cauterizetur cū cauterio ignito cuius forma sit sicut nucleus oliue maioris et ꝓcedat cauterizatio usqꝫ ad supficiem ossis & obseruetur ut remaneat apta ut emittat pus usqꝫ ad tēpus quo tibi manifestabitur ex rōne diminui pus & egrituidnes catarrales tolli.

¶ De opthalmia.

CVra opthalmie est ꝯm duas intentiões ul'em. s. & pticularē. Vl'is intētio diuiditur in sex res. Prima res ē cōmēsuratio regimīs. Scđa ē subtractio materie exuberantis. Tertia ꝓhibitio catarri & descēsus ad oculos. Quarta ē inclinatio eius & diuersio ad aliá ptē. Quinta ē alteratio et digestio eius ꝙ ē transmissum. Sexta corrigit accidentia. Particularis intentio diuiditur in curationem et sedationem accidentiū.

¶ Primā

¶ Primã igitur rem cõplent cõmensurationes regiminũ rerum sex quas scis. Et ꝓprie diminuendo cibum et potũ uitãdo euaporosa ex sis & eligendo cibos pauci nutrimẽti: sed laudabilis & alleuiando prãdiũ & diminuendo cenã uel dimittendo. Et si materia fuerit calida sint cibi frigidi auctaliter et potentialiter & ꝓprie cõdita cum rob granatoruʒ aut cum agresta remisse accetositatis. Et da congelata ex cucurbitis aut ex aliis & supra cibum da aliqd ex coriandro uel quod cõditur ex eo & da ante cibum in matutinis aquã psilii & coriandri & deuitet uinum et carnes in principio. Et si fuerit frigida sint cibi uitella ouorum & mica panis & aqua carnis & sauich et ordeũ cõfractum cum paucis amigdalis. Et sumat in matutinis mel cum aqua calida & supra cibum aliqiud ex piris aut citonis. Et sit studium ut lenificetur natura quantum possibile sit cum faciliate. Et sit in domo in qua habitat temperatus aer & tenebrositas. Somnus autem medicamen est eis bonum. Verum supra repletionem uitetur: et uitetur fatigatio & prauitas animi.
¶ Secundaʒ rem cõplent flõmia & euacuatio cũ medicinis solutiuis. Flobothomia aũt ex cephalica conueniens est omnibus speciebus eius & ꝓprie sanguinee ex latere opposito prius. deinde ex latere eodẽ si flobothomationis iteratio necessaria est. Et interdum nõ sufficit hec flobothomia et illud proprie qñ materia fluit ad oculos aut per arterias extrinsecas tpales & auris aut per venas frontales & tunc necessaria est flobothomia arterie temporalis: ut abscindamus cursum eius per ipsam. Et modus incidendi arteriam huius est postq̃ tibi innotuerit illam esse: aut ex paruis arteriis aut ex magnis quod declarabitur tibi ex eo. ꝙ inuenitur aliqua ex illis esse maioris pulsationis q̃ relique & maioris plenitudinis: & caloris tactus: & tunc scinde cum incisorio cutim ꝺm longitudinem arterie: & excoria cutim usq; dum peruenias ad arteriam. Deinde ingeniare ut trahas eam cum uncinis separando ipsam ex omni parte acuti & carne. Et si est ex paruis incide ipsam omnino & extrahatur ex sanguine extractio competens. Deinde impleatur uulnus cum aliquo quod
fit

fit cauterizans extremitates arterie. Si aũt fuerit ex magnis liga eam cũ filo de syrico forti in duobus locis ut sit inter duas ligaturas distãtia sicut policis. Deinde incide ꝑm totaʒ arteriã in medio duarũ ligaturarũ uel cauterizata eaʒ: hoc est enim opatio ꝑm sapientiã. Si aũt descensus materie fuerit ꝑ venas frõtales cõfert oppositio sanguisugarũ super fronteʒ: & appositio ventosarum in nuca cũ scarificatione uel sine si debilis fuerit. Est enim ipsa magni iuuamenti que si non cõferat post solutionẽ cum medicina fiat cauteriũ sup zuẽdeg. Est enim ultimum in abscindendo fluxum catarri. nos quidem diximus formam cauterizationis huius in capitulo qd est ante istud. Euacuationes autem que fiunt cum medicina solutiua in materia calida sunt que fiunt ex aquis fructuum & violarum: et mirabolanis citrinis: & fumiterre & tamarindis & similibus. & decoctio capillorum ueneris dicta in antidotario. & aqua fructuum & infusio de succis herbaruʒ & alia quorum rememorati sumus in canone. At si cum materia calida fuerit permixtio materie grosse nihil. Est quod magis conferat q̃ʒ incisio de aloe cum aqua endiuie aut solatri: aut infusio yerepigre cum eis: aut ꝑm quod narratum est sepe ex infusiõibus yerepigre: et proprie si materia fuerit submersa aut imbibita in velaminibus cerebri. Si autem materia fuerit frigida flegmatica: fiat solutio cum pillulis cochiis & pillulis Galieni: yera colloquintide & similibus. Si vero fuerit melancolica educenda est cum eis que ipsam educunt ex his que dicta sunt: neqʒ sis contentus in sufficientia vnius euacuationis aut duarum: sed iteratio atqʒ iteratio est ex rebus laudabilibus eis & proprie cuʒ facilitate & proprie qualiscunqʒ sit materia.

¶ Tertiam aũt rem cõplent flobothomia & cauteria q̃ diximus: & emplastrationes super tpa & fronteʒ & inter duo supercilia ex eis que dicemus iam: & proprie quãdo materia que effunditur uia effusionis est per uias extrinsecas. Et quãdoqʒ completur hoc ex rebus facientibus stipticitatem & inspissationem ut prohibeatur descensus materie eius. Verum etiam interdum nocent quoniaʒ que iam descendit materiã

aggregant & constringunt inter tunicas oculorũ: & sunt cau sa maioris nocumenti. Q d' si contingat administranda sunt euaporantia: qualia sunt aqua calida et aqua mellilotí & si/milia. Et proprie ut consideres in curatione tua gradus tres & distinguas eos in consideratione indigesti morbi et acces/sus eius ad digestionem non integre & accessus ipsius ad di/gestionem in qua est complexio. Hoc enim est ꝙ est ſm sapi/entiam: & quandoq; conferunt ad hanc partem administra/tiones de iacur. & gargarismata facta ex eo & similia quorũ rememoratio ꝓcessit in capi. de coriza: & catarro ex eis que constringunt fluxum eius. Verum fieri oportet post mundifi cationem & conceduntur solum aliqua ex eis que sumũtur per eos: que requirantur ibi.

¶ Quartã rẽ cõplent gargarismata & caputpurgia cũ facili/tate diminuentia de materia ſm quod exigit dispositio: & si militer fricatiões extremitatũ & cõpressiones & ligature do lorose in extremitatibus et clysteria & uẽtosationes in nuca & inter spatulas & in emorroydibus & prouocatio earũ & scarificatio facta in cartilaginibus aurium & similia.

¶ Quintam rem cõplent administrationes medicinarũ ſm intentiones diuersas. In morbi enim principio repercussiuis vtendum est in quibus sit facilitas ſm omnem modum admi nistrationis. Deinde utendum est resolutiuis et non euacuã/da sunt a ꝑmixtione istarũ duarum intentionũ quecunq; me dicine sint inter illas ut ꝑueniatur gradatim & cũ successiõe paulatim ab eo ꝙ repercussiuum usq; resolutiuum qm̃ hic ẽ operatio que est secundũm sapientiam. Administranda igitur in principio si materia fuerit calida que materiei acuitatẽ & in flãmationẽ reprimant: qualia sunt portulaca trita & suppo/sita: & endiuia & solatrũ ĩ aqua ros. & lingua arietis: & her ba viole: & psiliũ in aqua ros. hec oĩa singulariter uel cõiun ctim cũ oleo ros. cõquassata & oculis ĩposita sedant & dige rũt. Distillentur aũt in oculis lac mulieris nutriẽtis puellaꝫ: lac asine albumẽ oui: aqua ros. & mucillago psilii. Et post di em utendũ distillatiõe sief albi primi cũ aliquo horũ q̃ dixi mus nũc. Cõsequenter admiscẽde sunt his & ꝓprie cum iam

lippitudinẽ

lippitudinem oculi hẽre ceperint: sed nõ integre & cursus lachrymarũ subtiliũ & acutarũ non est in ea pseuerantia sicut prius medicine aliqd resolutionis & maturitatis hñtes: sicut mucillago seminũ citonioruз & decoctio melliloti: & aqua fenugreci utẽdo eis proprie cũ sief albo.ii.cũ collyrio citrino Si autẽ maturationis significatio uera adest q̃ est effusio lippitudinis: & oĩno abscisio lachrymarũ subtilium & acutarũ: tunc balneationis impressio est medicamen uerũ. Subtiliat eñ & resoluit materiã: et est eis tunc medicamẽ ꝓpriũ. Puluis aluminis et proprie cũ mucillagine fenugreci ex seminis lini non ꝑtermittatur & administratio balnei. Est eniз nobile ad opthalmiã sicut Hyp. dixit & ꝓprie corpore mundificato. Si aũt materia fuerit frigida flegmatica utere ĩ primis repcussiuis non plurime infrigidatiõis sicut est sief de spica cũ succo myrrhe cõfortata cũ modico spice & succo ranni: & succo uirge pastoris simil'r confortato cum spica: & in ꝓcessu rei cũ signa maturatiõis apparuerint utendũ ẽ emplastro ex aneto: & foliis malue coctis in uino stiptico: aut ex melliloto et spica: aut fenugreco: & rosis coctis cum uino stiptico. Et distilletur in oculis sief de spica cũ aquis melliloti: aut fenugreci: & similiũ. Et si amplius signa maturatiõis appareant utendũ est puluere citrino cũ mucillagine fenugreci aut melliloti. Balneũ quoqꝫ in huius hora est medicamen cõueniens: & potus uini puri et albi. Si aũt a uentositate fuerit curetur cũ embrocis & balneis faciẽtibus euaporationeз & emplastris etiam laudatus est feniculus in huius opthalmia scd̃m oẽm modum administrationis eius. Et emplastrũ factũ ex eo: & uitello oui est iuuamentum ualde.

¶ Sextam rem complent administrationes medicinaruз doloris sedatiuarum scilicet puncture: & mordicationis uehementiam sedantium: qualia sunt proprie medicamẽta sedatiua: scd̃m ꝙ exigit dispositio ex narcoticis parum habentia & represse. Veruз administranda sunt cautela: sicut proprie albumen oui conquassatũ cũ aqua papaueris aut mucillago psilii cum aqua papaueris: aut cum succo pomorum mandragore: aut solatri: aut lactuce: & sil'r mucillago seminum cito

niorum cũ aliquo pdictorũ: & mucillago fenugreci & aqua mellilotí: aut aneti cũ aliquo ex eis. Et qñq propter necessita/ tẽ utendũ est opio. Verũ si accidat nocumẽtum propter narco ticum utẽdũ est lauacris: & embrocis ex rebus in qbus sit uir tus maturitatis uirtutis narcotici: sicut est proprie mellilotuȝ camomilla: fenugrecum malua: anetum & similia.

¶ Hamech filius zezar. Emplastrũ conferens dolori & apo stemati oculorum: & scabiei: & supcalefactiõi. ℞. croci. myr/ rhe: olibani opii: gummi arabici: añ. Tere et cõfice cũ aqua ros. & fac formulas & fac siccari: et quando oportet accipe ex eis: & fac emplastrum cũ aqua rosacea aut albumine oui est enim expertum.

¶ Idem. Aliud ad apata oculoruȝ. & difficiles dolores & fa cit egrum dormire. ℞. croci: memithe: litii: aloes gũmi arabi ci: acatie: añ. tere & cõfice cũ succo rubi: & fac formas & cuȝ opȝ dissolue unã ex eis cum succo rubi: aut solatri oui: aut la cte mulieris lactantis puellam: & pone cũ lana super oculuȝ confert enim si deus uoluerit.

¶ Idem. Aliud ualens sil'r qñ dolor est uehemẽs in oculis fa ciens dormire. ℞. mãdragore: opii iusquiami. añ. Tere et con fice cum aqua pluuiali: & expone soli quinqȝ diebus. Dein/ de fac forml'as: & quando oportet dissolue unam ex eis cũ aqua ros. aut albumine oui: & line super frontem: & tempo ra: & si oportet line super oculos.

¶ Idem. Aliud conferens doloribus oculorum calidis. Ac/ cipe succi solatri: succi foliorum iusquiami: litii: croci: zuc/ chari: camphore: añ. albuminis oui quantum sufficit. Vtere cum coto: sedat enim illa hora.

¶ Filius zacharie arasi. Confectio emplastri prohibẽtis flu/ xum ex oculo. Reci. aloes: accacie: sief: memithe: litii: bolo: gummi arabici. Liniantur supra frontem cuȝ albumine oui. Et si est supra calefactio uehemens addatur eis sandali ru/ bei & faufel: añ. pupillus. i. & liniatur cum aqua coriandri humidi: & endiuie & aqua rosarum.

¶ Idem. Confectio emplastri ad dolorem uehementem in opthalmia. Recipe coriandri: mellilotí: croci: seminis lini:

tortellarum

tortellarum de feni: añ. Tere & confice cum uino ftiptico: & fiat emplaftrum fuper palpebras.

¶ Aboali. Emplaftrum fedans fluxum materiei ad oculum Recipe fief: memithe: aloes: feminum rofarum croci: farcocolle: ramich fauich ordei: balauftie: añ. Confice cum fucco folatri: & fac emplaftrum ex eis.

¶ Idem ad doloris uehemẽtiã. Accipe fucci lactuce fucci pomorũ mãdragore: & fucci papaueris: añ. partẽ. i. albuminis oui partes. iii. Cõquaffentur & utere cũ coto: bonũ & exptũ.

¶ Idem. Epithyma conferẽs ad dolorem uehemẽtem: & ad multitudinẽ materiei. Re. fauich ordei. ʒ. xvi. iufquiami albi. ʒ. viii. thuris. ʒ. vi. myrrhe: fucci mãdragore: añ. ʒ. iiii. opii ʒ. iii. croci rofarũ recentiũ ana. ʒ. ii. uitellũ oui unius affi. Cõtere & cõfice cũ uino ftiptico: & fiant forme. Et quãdo opꝫ adminiftretur una cũ eo quod conuenit ex liquoribus.

¶ Idem. Aliud faciẽs filr ad dolorẽ calidũ. Reci. croci: myrrhe: aloes: olibani: opii: farcocolle: añ. Fiant forme & fuper frontẽ & oculũ line in prĩcipio doloris cũ aqua endiuie aut portulace: aut folatri: aut iufquiami albi aut coriãdri hũidi.

¶ Idem. Aliud. Recipe fauich ordei. ʒ. iiii. opii. ʒ. i. croci. ʒ. ii. Confice cũ fuccis ꝑdictis: et utere fup opthalmia calida.

¶ Filius Serapionis. Emplaftrum faciens ftipticitatẽ: & conferens in principio: & prohibens fluxum materiei ad oculos. Accipe foliorum folatri: et uirge paftoris et arnogloffe & endiuie et portulace et teneritatum rubi et folioruꝫ uitis: ana. fac cum farina ordei emplaftrũ: et oleo rofaceo et aqua decoctionis papaueris.

¶ Item. Qñ accidit ꝙ egritudo cõfeqtur ueftigia maturationis: tunc mifceas in emplaftris uitellum oui. mucillagines: fenugreci: & feminis lini: mellilotum et camomillam cum media pte croci: & oleo rofaceo fimul ĩcorpatis: & fupimpone:

¶ Filius zezar. Sief albũ quo utendũ eft in principio opthalmie calide cũ dolor eft vehemẽs. ℞. gũmi arabici: dragagãti: amili: ana. ʒ. iiii. cerufe lote. ʒ. vi. opii. ʒ. i. Diftempera cum albumine oui: uel cum aliquo quod conuenit ex liquioribus.

¶ Idem. Sief aliud album cõferens opthalmie in augmen-

to & sedat dolorem. Re. sarcocolle nutrite in lacte asine. ʒ. v. amili. ʒ. iiii. dragaganti. ʒ. iii. opii. ʒ. i. olibani. ʒ. i. & . ß. ceruse ablute. ʒ vi. Tempera cum aqua pluuiali.

¶ Filius zacharie arasi. Sief album conferens opthalmie & doloribus oculorũ. ℞ ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iii. amili. ʒ. ii. dragaganti ʒ. i. opii. ʒ. ß. Fiant trocisci parui.

¶ Sief aliud album descriptiõe Aboali cõferens opthalmie in principio & augmẽto eius. ℞. ceruse. ʒ. x. gummi arabici: amili. ana. ʒ. ß. sarcocolle nutrite in lacte asine aut mulieris ʒ. x dragaganti. ʒ. iii. opii. ʒ. i & . me. Confice cum aqua.

¶ Sief albuȝ descriptiõe Alexandri. Expertũ ad opthalmiã calidam cũ nimio dolore: et est mirabile. Re. climie prius tñ lote: deinde aduste & extincte in lacte mulieris. ʒ. x. ceruse lote ʒ. viii. scorie ferri. ʒ. iiii. opii. ʒ. ii. dragagãti: gummi arabici. añ ʒ. iiii. Confice cum aqua pluuiali.

¶ Sief citrinum descriptione eiusdem conferens doloribus vehementibus opthalmie. Reci. clymie ẜm superiorem doctrinam preparate. ʒ. viii. ceruse lote. ʒ. xv. croci. ʒ. iiii. opii. ʒ. i. dragaganti. ʒ ii. aque pluuialis quod sufficit. Vtere cum albumine oui.

¶ Sief citrinum aliud mirabile descriptione eiusdem plus operantium aliis: reprimit enim magis superfluentes materias. Re. amili. ʒ. xxi. sief memithe. ʒ. viii. sarcocolle: dragagãti: gummi arabici: ana. ʒ. iii. croci. ʒ. ii. & . me. mirrhe. ʒ. i. opii. ʒ. ii. Confice cum aqua pluuiali.

¶ Sief rosatum descriptione eiusdem efficax & expertuȝ ad ea que diximus superius. Re. foliorum rosarum. ʒ. xv. croci. ʒ. viii. opii. ʒ. ii. spice inde. ʒ. ii. gũmi arabici. ʒ. viii. aque pluuialis qđ sufficit: facit enim ad doloris vehemẽtiaȝ & ad fluxum materierum subtilium acutarum.

¶ Sabor rex medoruȝ. Cõfectio collyrii: citrini sublimis ad opthalmiã & doloris uehementiã confert enim statim. Re. sarcocolle ʒ. iii ceruse: amili: dragaganti: gummi arabici: añ. ʒ. ii. opii. ʒ. i. croci. ʒ. i. & . me. Omnia preter opium tere & rege in subtilissimũ pulhereȝ: sicut alcohol: opiũ autẽ dissolue in aqua rosa. aut lacte mulieris & misce cum aliis cõterendo

in vase

In uase lapideo contritione multa vsq; dum fiat liquidu3: si cut mel currens & vtere expertum est.
¶ Idem. Sief de spica cõferens opthalmie cuius materia est frigida & est cũ diuturnitate. ℞. sarcocolle. ʒ. me. spice. ʒ. ii. foliorum rosaru3. ʒ. iiii. croci. ʒ ii. opii. aloes: ana. ʒ. i. gũmi arabici: amili: dragaganti: añ. ʒ. i. confice cum aqua pluuiali: & fiat sief: & vtere. Cum aũt maturationis signum apparet conficiatur sief huius cum succo capparis. expertum.
¶ Mahemet arasi. Cõfectio pulueris albi: cuius operatio est mirabilis ad opthalmiam calidam & vehemẽtiam doloris. Re. sarcocolle nutrite in lacte asine aut mulieris. ʒ. ix. amili. ʒ. ii. opii. ʒ. i. & me. camphore. ʒ. me bonum & expertum.
¶ Idem puluis alius cuius ꝓprietas est abscindere lippitudinem quando nõ est sanies multa. Re. sarcocolle. ʒ. x. spume maris. ʒ. i. zucchari. ʒ. iiii. teratur & administretur.
¶ Idem. Cõfectio pulueris citrini cuius iuuamentum est in fine opthalmie & est eius impressio fortis. Re. sarcocolle. ʒ. x. sief memithe. ʒ iii. litii: aloes ana. ʒ. ii. croci. ʒ. i. & me. spuma maris. ʒ. me. teratur & administretur.
¶ Hamech. Puluis cõferens calide opthalmie. ℞. sarcocolle sief memithe: ana fac puluerem & utere cũ albumiue oui.
¶ Isaac. Puluis citrinus conferens opthalmie que sequitur declinationem & opthalmiam difficilem & adherentẽ. Re. sarcocolle nutrite. ʒ. x. croci: spice: aloes: ana. ʒ. i. teratur & administretur.
¶ Hamech filius zezar. Cohol cõferens cũ auxilio dei apostemati quod est in coniunctiua & inflanmationi oculorum & fluxui materierum & lachrymarũ & pruritui et vtere mane & sero expertum. Reci. tucie lapidis emathitis: añ. ʒ. iii. litii: acchatie: climie auri: auř. i. spice. opii: sumach: ana. ʒ. me. amili auř. i. aloes rubei boni. ʒ. i. zucchari tabarzet. ʒ. iii. fac puluerem subtilissimum & imbibe vice una cum aqua mirabolanoꝝ citrinoru3 & alia uice cum succo feniculi: & tertia uice cũ succo coriandri humidi & quarta uice cu3 aqua sumach: & si tempus granatoru3 imbibe uicibus duabus cum succo granatorum muzoru3 vel cum succo granatorum dul/

cium & acetosorũ. Deinde misce cum eis camphore.ʒ.unius quartam. Deinde iterum tere & cerne et pone in vase uitreo & fiat cum eo alcohol mane & sero.

¶ De doloribus oculorum.

Dolores oculorũ. Inquit Hyppo. Potus uini balneatio: flobothomia & euacuatio p ventrẽ curãt dolorẽ oculorũ. Intellexerunt posteriores ꝙ vini potio cõfert flegmaticis doloribus balneatio colericis & melancolicis flobothomia sanguineis vel his si hũores equaliter cum sanguine augmẽtentur. Euacuatio quoq; per ventrẽ cõfert doloribus flegmaticis colericis & melãcolicis. Et qdẽ sup hoc scrutiniũ ꝑm sapiẽtiã est thesaurus opationis. Qm̃ uini potatio cõfert flegmaticis: duʒ tñ maturatio & euacuatio ꝑcessit & iterata qm̃ agitatiõis suspitio tollitur ex agitatiõe particulariter sublata multitudine. Et balneatiõis impressio silr̃ oĩbus oculorũ doloribus. cõfert etiã post debitã euacuationeʒ. Resoluit em̃ & habilitat residuum materiei & ꝓprie adherẽtis & difficilis. Alias aũt dilatat materiã: & cõuertit ex partibus aliis ad locuʒ doloris & multiplicat fluxũ. Hic aũt sermo noster est sermo quẽ nos oẽs cõprehenderũt nisi q se exercẽt ꝑm prudentiam & viã industrie: & illud est qm̃ oportet ut postponãtur euacuatiões que sunt ꝑm partem eis: que sunt ꝑm multitudinem. Agitatio em̃ multiplicatur ex agitatione particulariter multitudine nõ sublata. Dilatat em̃ & ĩcitat multitudinẽ: nisi materia ꝑm locũ particulariter incubat & nõ cũ cõitate alterius partis: & sic in q̃ntitate parua. Principiũ uero euacuationis ab eo qđ est ꝑm partẽ & nõ sublata multitudine materiã dilatat & agitat & in loco doloris multiplicat. Et hoc est illud quod est error & imperitia. sicut Galie. dixit.

¶ Hamech filius zacharie. Cohol conferens doloribus oculorum: & est medicina regum. Re. antimonii.ʒ.vi. marcasite ʒ.v. tucie.ʒ.iiii. emblicorum mundatorum.ʒ.iii. amili.ʒ.ii. piperis albi.ʒ.i. Tere & cribella et utere ubi oportet.

¶ Idem. Cõfectio sief cõferentis oĩbus doloribus oculoruʒ. Accipe succi mororum rubi quãtum uis & fac siccari semper agitãdo. & accipe ex eo. auř.iii. & misce cũ eo ex albũinibus

ouorũ

ouorum ꝙ ſubtile eſt & lactis mulieris quātitatē ſufficientē: & fac ſiccari vſq; dum fiat ſief & vtere cum albumine oui: et lacte mulieris: eſt enim medicamen ſublime.

¶ Idē. Sief aliud cōferens doloribus oculorum a colera: & cōfert ſtatim. Re. climie auri: ſcorie ferri: ana. ʒ. xv. ſief memithe. ʒ. i. opii croci: ana. ʒ. ß. achatie: auř. ß. Tere & cōfice cum aqua & fac ſief: & utere cum aqua roſata & lacte mulieris.

¶ Idē. Sief cōferēs doloribus fortibus ex multitudine materie: & facit dormire egrum ex illa hora. Re. ſief memithe. ʒ. viii. croci ſarcocolle: ana. ʒ. iiii. opii. ʒ. ii. ſucci mādragore. ʒ. ii. Tempera cum aqua pluuiali & utere ubi oportet.

¶ Amaraan. Sief cōferēs oībus doloribus oculoruꝫ et utere eo ad oēs egritudines. Re. tutie bone: litii: ana. auř. iiii. mirabolanorū citrinorū auř. i. & ß. zinziberis piperis longi et albi: ana. auř. i. abſendeni ſarcocolle: añ. auř. i. ʒ. ii. Tere & cerne & ſolue litium in aqua pluuiali & confice cum eo cetera & fac ſief: & frica in tota cū aqua pluuiali & albumine oui: uel ſucco rubi: bonum ſi deus voluerit.

¶ De vulneribus & vlceribus oculorum.

VVlnera & vlcera oculorum. Cura eſt ſex res. Prima eſt euacuatio multitudinis. Secunda eſt prohibitio diſcurſus materierum ad oculos. Tertia eſt adminiſtratio intentiōis circa vulnus. Quarta eſt correctio accidentiū. Quinta eſt obſeruatio regiminis in uita eius. Sexta eſt ut ueſtigiū quod ex vul nere remaneat deleatur.

¶ Primā igitur rem cōplent flobothomia qm̄ eſt principiuꝫ cure & ꝓprie cephalice. Deinde ſolutiones lenes uentris eſt his que diximus in ca. de opthalmia facte cum iteratione.

¶ Secundā rem cōplent medicamenta que ſunt diſtincta ſupra in. ca. de opthalmia.

¶ Tertiā rem complēt adminiſtrationes medicaminū faciētium naſci carnē in vlceribus et cōſolidātiū vulnera: ſicut eſt ſief albuꝫ in principio cū lacte mulieris & albumine oui. Et adminiſtratur ꝑm plurimum medicina deſiccatiua nō multe mordicationis ut nō fiat ſaniei generatio. Eſt em̄ in hoc vulnere ſanies ſuſpecta & poſt tēpus principii ſi dolor nō ſedať

fenugreci

fenugreci cum rosis coctis in vino stiptico aut aqua rosa. sup oculū cathaplasmetur Et vtēdū est deinceps sief albo et sief de plumbo cū albumine oui. Si aūt dolor reprimitur sief de plumbo utēduꝫ est tm̄ similiter cū albumine oui. Cū aūt vulnus repletum fuerit utendum est sief elixir. Ligatura preterea sup oculos restringenda est: ut cōprimat sup puluillos & super pillam constitutam & ordinatam sup oculos. Iaceatq; eger supinus signum quoq; salutis est quādo incidit apparere in circuitu vulneris albedo: & post sanum vulnus remaneat impressio albedinis in loco vulneris.

¶ Quartam rem cōplent administrationes medicaminum sedantium dolores & puncturas et mordicationes oculoruꝫ propter vulnera ipsorum ex his que precesserunt.

¶ Quintaꝫ rem cōplent administratio subtilationis regiminis in sex generibus rerum sicut iam diximus.

¶ Sextam rem complent medicine remouentes vestigium albedinis quod remaneat post vulnus cum eis que dicentur in ca de albedine oculorum.

¶ Filius zacharie arasi. Confectio sief de plūbo replentis & solidātis vulnera oculorum. ℞. plumbi usti: antimonii: tucie ablute: calcecacumenō: gūmi arabici: dragaganti. ana. ʒ. viii. opii. ʒ. ß. Fiant sief cum aqua pluuiali.

¶ Idē. Aliud sief faciēs nasci carnē in ulceribus & ꝓhibens egressuꝫ uue & subtiliās vestigia ℞. climie tucie tiritarū et ablutarū multotiēs cū aq̄ pluuiali: ceruse antimonii: olibāi: aā. ʒ. ii myrrhe. ʒ. i. sarcocolle: sanguinis drachōis: aloes opii. aā ʒ. i. & ß. Fiant sief: & administrentur: bonū est & expertum.

¶ Idem. Sief de thure maturans ulcera. Re. thuris. ʒ. x. armoniaci sarcocolle: aā ʒ. v. croci. ʒ. ii. Fiant ex eis sief cū mucillagine fenugreci.

¶ Idē. Sief elixir cuius operatio est sublimis ad vlcera maligna oclorū prohibēs egressuꝫ vue. Re. antimonii: sedenegi: aā. ʒ. x. achatie. ʒ. iii. aloes ʒ. i. fac ex eis sief cum succo rubi.

¶ Filius zezar. Cohol conferens vlceribus oculorum. Recipe sarcocolle nutrite in aqua rosacea diebus pluribus: deinde nutrite in succo rubi: tertio nutrite in lacte mulieris similiter

liter diebus pluribus & exiccate quantitatem sufficientẽ: pul ueriza & fiat cum eo alcohol mane & sero bonum. Et sunt qui mittũt sarcocollã in lacte mulieris tantũ & vtuntur.

¶ Sabor filius Girges. Colliriũ bonũ ad vulnera & ulcera oculorũ. ℞. sarcocolle nutrite in lacte mulieris aut asine. ʒ. iiii. ãtimonii: sanguinis dracõis: dragagãti: sedenegi: añ. ʒ. ii. myrrhe aloes: añ. ʒ i. & ß. opii. ʒ. i. Terãtur ultima cõtritiõe sicut alcohol. Deinde cõfice cũ succo rubi sic cõterẽdo in vase lapideo cõtritione vehementi donec fiat sicut mel currẽs: & recõde in vase uitreo & vtere mane et sero: & expertũ est.

¶ De scabie oculorum.

Cura huius egritudinis est ꝑm considerationes duas. Nã que subtilis est & non multi temporis indiget corporis mundificatione primo cum flobothomia & ventris solutione & ventosatione in occipite & nuca. Secũdo indiget regimine oculi substantiam teneram faciente sicut est balneatio ꝓprie & fomentationes: & aliud regimẽ humectantiũ acquisitũ ex aere & quiete & ex eis que comedũt et bibũtur et aliis. Tertio indiget medicinis quarum ꝓprietas est curare scabiez oculorũ: sicut uerbi grã. colyriũ quod sibi cõparat. Sabor rex medorũ & sief rubeum & leue: et sief uiride & leue. Si aũt fuerit scabies grossa et cronica: tunc cura eius est post solutionẽ: & flobothomiã fricatio scabiei cuz foliis paritarie: aut cũ foliis fici aut cum aliquo instrumẽtoruz cõuenientiũ ad illud: aut cũ radice liquiritie: preparata vsq; duz sanguis plurimis fluat. & remoueatur asperitas & durities que est sicut filtrositas: & appareat tenerum eius. Et modus fricandi cum instrumento est: ut fiat fricatio sup oculũ et palpebras prius superpositio puluere: & spuma maris & zuccaro tabarzet aut aliquo ꝙ sit siẽ illis. Deinde lauetur oculus cum aceto: aut aqua roſ. aut vino forti albo & nouo. Deinde administretur residuũ regimen eius ex eis q̃ dicta sunt. et ꝓprie ex collyriis & sief leuibus et acutis. Et emplastref tempore frigido cuz amigdalis amaris: cimino & mica panis infusa in rob cũ pauco croco & tẽpore calido cũ uitello oui et oleo rosato & uiolato: & nõ pretermittãtur genera medica-

minis

minis oculi substantiam teneram facientis.
¶ Sabor filius Girges. Confectio collyrii boni ad scabiem oculorum et sebel et vngulam. ℞. cerusе viridis eris: ana pte℥ i. Tere contritione multa cũ uino albo & succo rute vsq; dũ fiat currens in terminũ mellis clari & liquidi & utere eo mane & Sero. Si aũt medicamẽ mitius facere uolueris pone ex cerusa partes .ii. Et qñq; cerusa & flos eris teruntur cõtritiõe vltima & ponuntur in uase eneo limpido cũ liquoribus p̃dictis & dimittantur p diem & noctẽ: deinde colatur & ponit colatura ĩ uase uitreo et distillat ex eo ĩ oculo mane & sero.
¶ Mahemet arasi. Cõfectio sief rubei valens sicut p̃dictũ est. ℞. sedenagi. ʒ. iii. colcothar adusti. ʒ. iii. eris usti. ʒ. ii. myrrhe croci: añ. ʒ. i. pipis. ʒ. ß. & est lene. Si aũt acutius facere volueris addde cũ p̃dictis floris eris et salis armoniaci añ ʒ me.
¶ Idẽ. Confectio sief uiridis ualens simil'r ad p̃dicta. ℞. floris eris. ʒ. iii. colcothar adusti. ʒ. vi. arsenici rubei baurach spume maris. añ. ʒ. i. armoniaci. ʒ. i. & . ß. salis armoniaci. ʒ. me. armoniacum dissoluatur in aqua rute et fiat ex eis sief.
¶ Hamech Confectio sief sanans scabiẽ oculoru℥ & consumens pannũ et ungulã. ℞. floris eris colcothar adusti spume maris: añ. ʒ. ii. calcechacumenũ. ʒ. iiii. baurach: salis armõiaci arsenici rubei sublimati: añ. ʒ. i. fiat sief cũ succo celidõie. Et administretur sicut fricãdo. Est em̃ bonũ si deus uoluerit.
¶ Idem. sief conferens scabiei pruritui & sebel & humiditati superflue in oculo. ℞. cerusе croci gummi arabici: añ. ʒ vi. armoniaci spice opii myrrhe succi agreste: añ. ʒ. i. & . ß. Confice cum aqua pluuiali.
¶ Idẽ. Sief cõferẽs ulceribus & scabiei oculorũ & caliditate ℞. climie croci scorie eris gũmi arabici eris usti: añ. ʒ. iii. myrrhe sedenegi spice: añ. ʒ i. opii rosarũ: añ. ʒ. i. piperis albi: grana. iiii. Confice cũ uino et utere cũ albumine oui.
¶ Humain. Cohol conferens scabiei oculoru℥ pruritui & sebel et tenebrositati uisus. Recipe tucie emblicorum: añ. ℥. i. antimonii nigri auř. ii. castorei climie: añ. auř. i. & . ß. memite ʒ. i. croci ʒ. i. camphore auř. ß. suchaha dauich. i. salis armoniaci. ʒ. ii. Tere contritione bona et pone in vase lapideo mũ
do &

do & proiice sup ea aquã pluuialem in aqua infusi fuerint p dies duos ex mirabolanis nigris circiter .xx .postq̃ contriti fuerint. Deĩde cola aquã & funde ex ea parũ sup medicinas & dimitte siccari uel quasi: deinde funde ex aqua predicta & fac sicut prius & sic paulisper infundẽdo et triturãdo usq; ad totius aque cõsumptionẽ. Deinde siccentur & puluerizentur contritione ultima & pone in vase uitreo. Dixit Humain qđ vendebatur pondere auri pter sue opationis excellentiaȝ.
¶ Cohol axerumi ex intentiõe nr̃a ualet cõbustioni oculoꝝ & lachrymis & scabiei & sebel. ℞. tucie carmeni buruch .ʒ. i. elelengi alfar zinziberis: añ. ʒ. v. piperis lõgi memithe: añ. ʒ. ii. &. me. & chirat. ii. meleeh indi. ʒ. i. Tere simul & tempera cũ aqua agresta & fac siccari. Deinde tere & utere.
¶ Musa factor. Alcohol sief cõferẽs scabiei & ulceribus oculorum & dolori & debilitati uisus. ℞. litii tucie inde. añ. aur̃. iiii. chebulorum aur̃. i. zinziberis. ʒ. i. Fiat sief cum aqua pluuiali et utere in coto.

¶ De sebel.

QVe subtilis est et non multi temporis curatur cum considerationibus predictis in cura scabiei oculorũ. s. cuȝ subtiliatione regiminis et dimissione uini & cibariorum uaporosorum et cum euacuatione corporis & flobothomia & rebus teneram reddentibus substantiam oculorũ deinde cũ sief et collyriis dictis ibi. Si aũt cronica fuerit & grossa ut appareat sicut tela aranee expansa super pupillam oculi cũ uenis manifestioribus: ita q̧ usum prohibeat: tunc est ſm unuȝ duorum modorum. Aut enim colligitur & eleuatur dum apprehenditur et suspenditur cum vncinis: & tunc cũ incisorio inciditur postq̃ colligis eam & separans ab oculo cum pilo equi aut filo de sirico: et curetur deinceps cum aqua infusionis cymini & post illud cum puluere citrino. Si aũt non colligitur nec eleuatur curetur cuȝ medicaminibus acutis dictis in capitulo quod est ante illud.

¶ De albugine oculorum.

CVra huius egritudinis commensuratur eisdem regiminibus quibus & sebel. Nam que subtilis est quantuȝ ex

modo

modo bñ operandi comprehendi põt & indiget assiduatiõe rerum oculi substantiam teneram facientiuȝ sicut est balneũ & assiduatio eius & inclinatio sup uaporẽ aque calide. Dein de utatur puluerizatione post puluerizatõe sup oculũ ex spu ma maris zuccharo & sarcocolla & interdũ utendũ est frica tione post fricationẽ cũ eodem puluere uel cũ aliquo qđ fit sicut ipm & sunt q addunt ad uigorãdũ pdicta pulueris bau rach aristologie: añ. sicut ex pdictis. Et sunt q experti sunt su p hui⁹ succũ florũ papaueris rufi cũ succo aut puluere hueg esse iuuamentum & similiter cuȝ stercore stelionis aut lacerti viridis magni. Et similiter expertum est ex stercore hyrundi nis. Et simil'r exptum ex vrina pueri coagulata in uase eneo cũ modico salis armoniaci. Si aũt fuerit dura et in corpe du ro eligantur ex medicaminibus que magis acuta sunt & plu ris uirtutis ex his que dicta sunt et dicemus post frequentiaȝ tñ balneationis sicut iam diximus.

¶ Dicit Alexander q sebel est cũ sup alba oculorũ: & sup ni gredinẽ vr similitudo positioni texti ex uenis rubeis grossis. Ex medicinis aũt cõuenientibus ad albuginẽ remouendã & sebel & ungulam & alias oculi additiones quã plures scripsi mus in caplo de scabie oculorum. Nunc aũt ponimus narra tiones medicaminum propriorum.

¶ Sabor filius Girges. Collirium exptum ad albuginem ocu lorum remouendã & est ei impressio bona. Accipe fellis tau ri succi hueg uel pulueris radicũ eius. radicum celidonie: añ. aur. iii. corticũ feniculi aur. iiii. Tere cõtritione grossa & po ne in uase eneo et funde super medicinas urine pueri circi/ ter lib. i et dimitte per dies iiii. Deinde decoque usq; ad lib. ß. & iterum reducas ad uas eneum usq; dum inspissetur. Dein/ de accipe masacumie stercoris magni lacerti spume maris: zucchari tabarzet salis gemme adusti eris adusti salis armo niaci: ana partes equales. Terantur ultima contritione. De/ inde ponantur in vase lapideo mũdo & terso & fundatur su per ea ex medicamine predicto & conficitur terẽdo semper ante parum ex medicamine fundendo usq; dum impingue/ tur & fiat sicut mel. Deĩde refunde in uase uitreo & utere. Est

enim

enim expertum et bonum.

¶ Medicamen rasis ualde utile ad albedinem oculorum remouendã et cito radicandã: cui dixit non inuenisse equale. ℞.tucie spume maris stercoris stelionis magni baurach zucchari de meca: añ. ptes equales. Deinde sumatur acori celidonie: añ.ʒ.x. Coquantur in li.i.aque donec ad.℥.iiii. redeat & coletur. Ex hac aqua imbibantur spẽs pdicte & conficiantur cũ ea & siccentur in vmbra. Deinde terantur iterum & conspergantur ut prius & siccentur. Quod postq̃ factum fuerit siccentur & terantur & in oculo mittantur. Huic enim medicamini nullum compar existit in albedine remotione etiam si esset grossa ut in brutis animalibus.

¶ Alexander. Medicamen lene ad albuginem remouendã. Accipe ossium sepie.ʒ.i.& me.salis armoniaci ceruse: añ.ʒ.i.armoniaci.ʒ.ii.utere et expertum est.

¶ Mahemet arasi. Medicamen remouẽs albuginẽ oculorũ inclinetur prius sup uapores aque calide deinde aspergatur hic puluis: Re.spume maris baurach sarcocolle zucchari tabarzet stercoris muris: ana partes equales.

¶ Idẽ. Cõfectio medicaminis sublimis ad albuginẽ cito remouẽdã. Accipe massacumie stercoris magni lacerti spume maris baurach zucchari tabarzet: añ ptes equales. Deĩde accipe radicũ celidonie feniculi hueg.añ.℥.i. Decoquãtur in li.i.aque donec redeat ad.℥.iiii. Deinde submergatur pdictarũ rerum puluis subtilissimus in hac aqua et exiccetur semper conterando. deinde teratur & fiat alcohol cum eo.

¶ De cura ungule oculorũ.

Dixit Alexander q̃ ungula est cum aliquid panniculo simile ex palpebra que ẽ ex parte naris oriri uidetur & album oculi cooperire & peruenit usq̃ ad oculi nigredinẽ.

¶ Cura huius est sicut diximus in sebel cũ collyriis & aliis si recẽs & si ẽ antiqua. Si autẽ non est possibilis eius eradicatio cũ medicinis suspendatur cũ uncino si est possibilis eius suspẽsio. Deinde ĩcidatur iuxta lachrymale ita q̃ nõ pfundetur incisio ne dãnetur pellicula in organo lachrymali & fiat cõtinua lachrymarũ effusio. Si aũt non est facilis suspensio

vngule submittatur pilus aut filum de serico cum acu curua postq̄ capis eam & suspendis. Deinde sicut ex coriandro trahatur & extirpetur. Quod si nec hoc sufficit excorietur excoriatione subtili cum ferro. Postq̄ autem abscinderis eam distillabis in oculum ciminum masticatū cum sale. Si aūt ibi dolor generatur aut mordicatio emplabis cū oleo rosato & violato & vitello oui. Si autem aliquod residuū ex ipsa vngula remanet cū collyriis consumetur & eradicetur. Iam superius medicamina ad ungulā & sebel & ad alias oculoruʒ additiones scripta sunt que sunt administranda post balneū & vaporem aque calide sicut iam diximus.

¶ De lachrymis oculorum & earum exuberantia.

CVra huius egritudinis in quibusdam nō est possibilis et proprie quādo profundata est incisio: in angulo lachrymali & quando lachrymarum effusio est nociua. veruʒ si est occasione alterius morbi sicut propter febreʒ tollitur sublata febre. Si autem causam habuerit per se sicut est debilitas retentiue uel quia nō fit crudorum digestio & maturatio uel quia fit eorum effusio propter multitudinē aut propter qualitatem facientē dissolutioneʒ et tūc cura eius est quattuor res. Prima est obuiatio & adequatio cause facientis. Secūda est mundificatio corporis & totius Capitis. Tertia est administratio medicaminū cōmensurate stipticitatis. Quarta est diuersio materiei ad aliam partem.

¶ Primam igitur rem cōplent administratio medicinaruʒ remouentium malitiam complexionis & confortantiū cerebrum & uigorantium digestioneʒ & retentionem ex his que dicta sunt in capitulo de catarro et coriza post mundificationem corporis quam dicemus.

¶ Secundam rem complent medicine euacuantes quod superabundare videtur ex multitudine intestinorū rerum que apparent ex his que dicta sunt.

¶ Tertiā rem cōplent administrationis medicinarū: quarū ꝓprietas fluxū lachrymarum restringit ex his que dicemus:

¶ Quartam rem cōplent flōmia aut incisio uene vel arterie per quas comprehēdimus materias fluere & deriuari. & hoc

quire

quidē iam dictum est in capitulo de opthalmia. Et tu reqre illud ibi. Si aūt res nō supfluit & fuerit in principio. Emplastra sup uenas & arterias ipsas restringētia & cōfortātia pone. Et iam qdem dictū est: ꝙ cauterium sup zuhendeg est ad fluxū lachrymarū cura sublimis & ꝓprie quādo supfluit & iaꝫ alia nō cōtulerint. Scripsimus in caplo de scabie oculorū plures ex medicinis ad lachrymas stringendas ex quibus est sief. quod scripsit Hamech & alcohol. quod scripsit Hamain & alcohol axerumi quod in caplo de opthalmia scripsimus ex emplastris plura stringentia lachrymas.

¶ Mahemet arasi. Epithyma ꝓhibēs fluxum ex oculo Recipe aloes tucie sief memithe litii boli: ana partem i. gummi arabici ptes. ii. liniatur super frontem cum albumine oui.

¶ Idem. Confectio alcohol stringens lachrymas & confortans oculos. ℞. tucie. ʒ. x. corallis confricatoruꝫ mirabolanorum citri & aloes: ana. ʒ. ii piperis. ʒ. me. macropiperis. ʒ. ii. fiat cohol cum eo.

¶ Democritus. Medicamen satis utile ad dolores oculorum & lachrymas. Accipe lanam non ablutam & cōbure & cinerem eius diligenter tere: & ex eo cuꝫ albumine oui super frōtem & tempora line statim enim materiei fluxum & lachrymarum amputat & dolorem tollit.

¶ Iudeus. Cohol cōferens cū auxillio dei fluxui lachrymaꝝ Accipe fumi thuris myrrhe tucie ablute: añ. partes equales sief memythe croci: ana. partes unius tertias duas bonum.

¶ Idē collyriū exptū ad lachrymas oculoruꝫ & tenebrositatem. Accipe succi granatorū acetosorū cocti usqꝫ ad medietatem & colati. lib. ß. deinde pone super ipsum sief memythe aloes boni puri litii & croci: ana. ʒ. ii. musci boni dauich. ii. Deinde pone in uase uitreo & obtura orificiuꝫ eius & dimitte in sole diebus. xl. & vtere eo mane & sero bonum.

¶ Filius zezar. Confectio alcohol desiccantis lachrymas & conferentis pruritui & ardori. Re. sedenegi calcecacumenon añ. ʒ. ii. sief memythe climie: añ. ʒ. i. aloes spice costi opii: añ. ʒ. me. Fac puluereꝫ. Deinde imbibe in succo feniculi & dimitte siccari & tere contritione vltima & vtere.

¶ Amaraan. Cohol conferens cũ auxilio dei ad lachrymas oculorum & pruritũ et ardorem & uisus obscuritatem. Accipe fumi thuris.ʒ.iii.myrrhe aloes: añ.ʒ.i.&.ß. gũmi assi ceruse: añ.ʒ ii.opii auř i.sedenegi.ʒ ii.&.ß.pulueriza & utere.

¶ Filius Girges ex medorum. Cõfectio medicaminis est cohol pomerii cõferentis lachrymis & ardor & asperitati oculorum: & egritudinibus a fumositatibus calidis & colere & ei q̃ patitur descensum aque: et ei qui uidet rem unã esse duas. ℞. sarcocolle nutrite in lacte mulieris diebus pluribus.ʒ.iiii. dragaganti albi: olibani: scorie ferri: margaritarum non perforatarum. añ: ʒ i. spice inde: climie auri & argenti: achatie: añ.ʒ.ß.amili: ceruse: añ.ʒ.ii tutie subrubee.ʒ iii. Tere omnia & imbibe cũ aqua rosata sic cõterendo. Deinde fac siccari: deinde imbibe succo granatorũ acetosorum: et fac prius. deinde cũ aqua infusionis hueg. vltimo uero cum aqua sola tri deinde depone cãphore dauich.i.zucchari tabarzet. auř. i. deinde tere vltima cõtritione & fiãt ex medietate eius sief cũ aqua ros & ex alia medietate fiant alcohol: & utere cum aqua rosa. uel albumine oui & lacte mulieris. Est enim ualde bonum.

¶ De tarphati.

Cura huius egritudinis est alterius modi in principio & in fine: & in tẽpore inter medio. In principio enim ĩdiget flobothomia ex cephalica: & lubrificatione: & solutione ventris: & administratione clysteriorum: qm̃ clysteria sunt melioris cure in hac parte cũ diminutiõe cibi et potus & dimissione uini. Deinde administrentur repcussiua in prĩcipio sicut est bolus armenus: & lutum sigillatum: & chimolea cũ albumine oui. Deinde cũ lacte mulieris: deinde ꝓcedendum est ad distillandũ in eo sanguinẽ pulli columbini statim cuꝫ decollatur aut turturis. In fine uero misceãtur cũ eo aliqua ex resolutiuis sicut arsenicũ citrinũ ꝓprie sublimatũ & ablutum et fricatum cũ aqua coriandri: & confert in huius hora ut distilletur in oculum collyriũ gabrielis. Et fortius illo est sief sabor ꝙ dicemus. Emplastretur aũt in principio eius cũ fenugreco et rosis coctis in aqua rosacea. deĩde coctis cũ vino: & proprie cũ processerit egritudo: & uaporetur cuꝫ de

coctione

coctione camomille: aut melliloti: aut cum decoctione foliorum caulis. Et similiter emplastretur cum foliis caulis contritis et coctis cum uino forti & antiquo.
¶ Mahemet arasi. Sief conferens tarphati & thuris myrrhe croci: armoniaci. añ. ʒ. i. arsenici rubei. ʒ. ß. fiat sief. et administrentur cum aqua coriandri humidi.
¶ Gabriel. Collyrium conferens tarphati bonũ. Accipe thuris partem i. tere ultima contritione: & funde super ipm̃ ex aqua pluuiali in qua dissoluta sit salis masse: & salis armoniaci: & salis gemme circiter: añ. partis unius tertia. Diu teratur: & distilletur ex eo in oculum mane & sero.
¶ Sabor. Sief expertum ad tarphati oculoruʒ. ℞. arsenici loti & sublimati. deinde fricati & loti cũ aqua coriandri ʒ iii. sarcocolle: piperis: armoniaci: lapidis lazuli: añ. ʒ. i. dissoluatur armoniacũ in aqua in qua dissolutuʒ sit ex sale armoniaco. ʒ. me. & fiant sief. & utere cum lacte mulieris.
¶ De algarab oculorũ. i. apate fistuloso ĩ lachrymali oculi.
CVra huius egritudinis incipienda est a corporis mundificatione & capitis cum iteratione: & iteratione donec confidimus de abscissione superabundantiam cum abstinentia & cõmensuratione reruʒ sex. Deinde ante sui eruptionem ponantur ex resoluentibus aliqua debilis resolutionis in principio. Deinde fortioris sicut armoniacum proprie dissolutum cum oleo nucum: & succo feniculi aut bdelliuʒ: aut armoniacum cum modico attramenti: aut nux raucida cõtrita & supposita qm̃ est ultima. Post eruptionẽ uero si morbus est recens triplici indiget regimine curationis. Et primum quidem est mundificatio cum eis que sunt proprie moderate abstersionis sicut aqua mellis aut mellicratum: & fortius illo ẽ mellicratum cũ modico aque rute: aut mel cum aqua rutę. Ista enim distillentur hora post horã. Deĩde exiccetur locus & exprimatur uirtus eius. Deinde administretur lanugo arũdinis inuẽta in interiori pte ipsius: & ꝓprie iuxta radicẽ cuʒ melle pauco uel sola p se sicca. Est. n. mundificatiuũ bonuʒ.
¶ Secundum uero genus curationis est appositio medicaminis desiccatiui & incarnatiui mediocris exiccationis: sicut ẽ

proprie administratio aloes et myrrhe: & sarcocolle. sangui nis draconis: & camedreos et aristologie: & thu is: & similiũ et proprie post expressionẽ vulneris & mundificationẽ et ab lutionem eius cum uino stiptico hora post horaꝫ. Et dixerũt quidam: ꝙ ruta est ex rebus mirabilibus ad hanc egritudinẽ & ꝓproprie facto emplastro ex ea cum expressione granato rum sanans & remouens uestigium eius.

¶ Tertiũ uero est cõsolidatio cum eo qđ est maioris desicca tionis q̃ prius: sicut sunt collyria ꝓprie quorũ narrationẽ se quemur post. Si aũt egritudo antiqua & ĩueterata fuerit: qn tuplici genere curationis indiget. ¶ Et primũ qdeꝫ est remo tio eorũ q̃ sunt in cõtra naturã. sicut ẽ caro corrupta & filtro sa cũ medicinis acutis q̃ sũ sicut colcothar: arsenicum: sal ar moniacus: attramentũ alharat: aluminis. añ. ꝑteꝫ. i. calcis vi ue. ꝑtes. ii. Terantur in uase eneo cũ vrina pueri. deinde post exiccationẽ vtere. Et qñqꝫ submergitur egritudo: & imprimi tur corrũpens os aut alterat sup̃ficiem eius. Tunc totũ quod corruptum est radatur & abiiciatur usqꝫ dũ appareat purũ.

¶ Scđm est abscissio materierũ fluere consuetaruꝫ cũ eo. ꝙ conuenit & iam locuti sumus in caplo de catarro: & in eo ꝙ precessit in capitulo de fluxu lachrymarum.

¶ Tertium est mundificatio & abstersio cum eis que iam di ximus cõfortatur tñ cum aliquo acutorum leuium: sicut ẽ un guentum egyptiacum cũ modico aloes & olibani.

¶ Quartũ est administratio incarnatiuorũ non expoliatoꝝ ab eo ꝙ est sicut ziniar: attramentum & similia.

¶ Quintũ est sigillatio: & consolidatio cum eis q̃ dicemus. Qñqꝫ uero apud possibilitatẽ morbi huius non cõfert. & tũc eius cura cauteriũ est. Et modo operationis eius circa hoc ẽ: ut abscindatur in longũ usquequo ꝑueniatur ad os. Tunc si os sanum fuerit hñs solum ꝙ est in superficie tabefactum rada tur et abiiciatur totum: ꝙ ex eo alteratuꝫ apparet. Et curetur deinceps cuꝫ medicamine incarnatiuo ex eis que dicta sunt. Si autẽ ex osse manifesta quantitas fuerit cauterizetur secun dum illud quod est possibile vsqꝫ ad sufficientiam eius. et ꝑ prie secundum cõsiderationem corrupti ipsius. Et sunt ex ho

minibus

minibus qui perforant os:& proprie quando iaz percipitur ex morbo adhesisse colatorio. Verum est ꝙ istud raro recipit curã nisi sicut a fortuna. Nos aũt curauimus aliquos:& pauci ex eis sanati sunt. Huius aũt non pretermittimus qm̃ opz: qñ cauteria fiunt: aut medicine acute imponuntur fistulis lachrymaliũ: ut oculis cõpellatur ad angulũ siluestrẽ cõpressione facta cum spongia infusa in aqua frigida aut succo solatri aut portulace. et sepius innouetur.

¶ Mahemet filius zacharie. Confectio medicaminis ultimi ad garab. ꝙ administratur postq̃ abluitur fistula cum uino stiptico. deĩde exprimitur donec egrediatur uirtus eius. Re. aloes sarcocolle. sanguinis dracõis. myrrhe thuris balaustie boliar. añ. ʒ. ß. zinian. ʒ i. & ß. clymie argenti. ʒ. x. Terãtur & puluerizentur et supponantur.

¶ Idem. Aliud ualens similiter. Recipe aloes. thuris. ana. ʒ. i. sarcocolle balaustie. sanguinis draconis. antimonii. aluminis. ana. ʒ. me. floris eris quartam. ʒ. unius. fiant collyria. & utere sicut prius.

¶ Dyascorides. Accipe ex foliis camedreos siccis:& tere contritione ultima:& fac ex eis sief cuz succo solatri:& utere bonum ad ulcera oculorum:& algarab.

¶ Gabriel. Confectio medicaminis experti ad algarab. & ulcera. Accipe sief memithe: camedreos: corticum thuris. myrrhe: aloes sarcocolle: attramenti: aristologie rotũde: añ. ꝑtes equales. Terantur sicut alcohol:& utere sicut prius.

¶ Idem. Aliud ℞. myrrhe: aloes corticũ thuris siccaruz ante utere indesinenter cum aqua altaraxacon.

¶ De almusaragi siue alithisar et est egressio vuee: siue pupille dilatatio.

Postq̃ confirmatur aut que a natura est non habet curam. Facta autẽ a siccitate difficulter curatur: tamẽ: succurritur ei cum bono regimine et humectatione ex his que scis. Et est que fit ex humectatione. Et cura eius ẽ quattuor res.

¶ Prima ẽ euacuatio & subtractio eius que excrescere videtur materie iterata cũ interpolatõe non frequenti flobotho/

mia si appareat significatio humorum abundantiū cum san guine & proprie cephalice: & post hanc si exigit dispositio ex venis lachrymalis & venis temporum: & fiat incisio arteriarum: aut cauterizatio ipsarum si res postulat. Et quādoq; fit cauterium: & confert proprie zuendeng. sicut diximus.

¶ Secunda est administratio medicinarum diuertentiū materiam ex loco sicut sacrificatio in auribus: et apertio cū uentosatione emorroydarum: & appositio ventosarum in nuca & super collum. & in spatulis.

¶ Tertia est abstinentia & tolerantia famis & regimen exiccatiuum.

¶ Quarta est admīstratio rerū resoluētium ex ipso oculo: et extrahētiū hūiditates dilatātes vueā: sicut ꝓprie alcohol ex felle pdicum cū succo feniculi: & pauco sale armoniaco: aut ex felle ericii: aut ex felle testudinis: aut ex capitibus yrūdinuʒ adustorū. Et fiat inde collyriū cū succo celidonie et melle qm̄ est expertum. ¶ Est etiaʒ que fit a casu et pcussione. Et cura eius est due res post regulationem et abstinentiā in eis que comedūtur: et aliis et abstinentiā a uino. ¶ Et prima est ut in principio fiat administratio repercussiuorum et infrigidantiū et ꝓhibentiū effusionē materie. et hoc post flōmiaʒ: sicut ꝓprie est emplastrū ex farina fabarū excorticatarū cuʒ aqua foliorū salicis solatri aut endiuie. ¶ Secūda fiat administratio resolutiuorum mediocriū: sicut ꝓprie fit ex uitello oui cum oleo rosato. & pauco uino emplastrato desup: et ꝓprie post instillationē in oculis ex sanguine turturis aut pulli collumbini. Ad vltimum instillētur collyria resolutiua fortiora que paulo ante dicta sunt.

¶ De noctilopa oculorū. i. qui post solis occasum nō uidēt.

CVra huius egritudinis est quattuor res. Prima est regulatio uite. Secunda est subtractio materiei. Tertia est abstersio eius quod fluxit. Quarta est correctio nocumenti accidentis in spiritu.

¶ Primam igitur rem complet cōmensuratio in. vi. generibus rerum & ꝓprie cū alleuiatione comestionis & dimissione cene. Et sint cibaria digestioni obedientia ex his que scis.

Et detur

Et detur in potu ante cibum & post descensum eius a stoma cho. vinum antiquũ bonum purum postq̃ ppinaueris ante illud suffuf resienigi: qđ dicemus post. Et ex cibis qui currũt cursu ꝓprietatis: est epar yrcinum comestum assuȝ aut elixũ cum sale gema modica: & modico pipere lõgi. Herba autem adhil & electuarium eius est sublimis iuuamenti ad illud.

¶ Secundam rem complẽt flobothomia ex cephalica: si mul titudinem cognoueris in sanguine: & ex uenis lachrymali/ bus & ex naribus si inuitat necessitas. Si autem ex humorũ grossitie fieri contingat euacuatio fiat cum yerapigra & ye ra colloquintidos: & pillulis cochiis. & cum gargarismati/ bus & caputpurgiis ex eis que scis.

¶ Tertiã reȝ cõplent colyria de fellibus: & instillationes in oculis & ꝓprie eius q currit ex epate yrcino: aut caprino qñ scindit in multis ptibus & aspergitur sup ipsuȝ sal indus aut sal gẽma & pip lõgũ post cõtritionẽ eorũ. Deinde assatur & qñq̃ huius epar assatur cũ eisdẽ specieb⁹ sup prũas: et fit in clinatio sup fumũ eius. Et iaȝ dictũ est cõestio eius est iuuati ua valde: & silr inclinatio sup uaporẽ aque elixationis eius.

¶ Quartam rem complent administrationes medicaminũ spiritum visibilem subtiliantium & illustratiuum: sicut est ꝓ prie usus herbe adhyl & cubebe et feniculi & chebuli condi ti & nux muscata cõdita eat lia que diximus in capitulo pri mo de egritudinibus oculorum.

¶ Alexander Confectio collyrii ad noctilopã experti. Acci pe succi feniculi cocti & depurati parteȝ unã mellis & fellis yrcini: ana partem mediam bonum & expertum.

¶ Idem. Predicto collyrio admisce ex stercore crocodilli: aut stelliõis. añ. ptis unius quartã. et sanat in paucis diebus.

¶ Idẽ fiat alcohol ex pipere lõgo zinzibere et spica et cõfert

¶ De aqua descendente in oculum.

QVando est in principio: & non est confirmata succur/ ritur ei cum medicinis & proprie cum abstinentia & diminutione ciborum: & uitatione grossorum & uaporo/ sorum sicut sunt pulmenta & pinguia & iura et pisces et vi/ num & similia ipsis. Et cuȝ mũdificatione sepius iterata: &

proprie cum cochiis yera pigra & yera dya colloquintide. Et cum administratione medicinarum resoluentiuz: sicut est aqua rute: & proprie cuz serapino aut aliquo ex fellibus animalium cū melle: & succo feniculi: aut serapinum cum felle yrcino: & melle et succo feniculi qm̄ est vtilissimum.

¶ Filius zacharie arasi. Cōfectio collyrii de fellibus ad principium aque & noctilopá & alintiscat. Accipe fellis yrci exicati in uase eneo. ℥. x. pulpe colloqntide ℥. i. & ß serapini ℥. ii. euforbii ℥. ii. fiāt sief cū aqua rute: aut aq̄ feniculi & uere.

¶ Sabor. Collyrium bonum & expertū. Accipe fellis yrcini exiccati in uase eneo: & granorum lauri exiccatorum: añ ℥. v. serapini ℥. i. gummi ℥. me. Fac ex eis collyrium cum succo celidonie & vrina pueri non polluti & melle.

¶ Quando aūt passio fuerit cōfirmata & fuerit ex eis in quibus est possibilitas curationis: cuius signum est: ꝙ dum aspicitur oculus: vel pupilla uidetur clara & cedit dilationi cum premitur digito aut instrumento: deinde redit ad ipsum: & non frangitur: tunc est ex illis que depōitur ex recta operatione artificis. Et modus deponēdi aquam cū instrumēto est huiusmodi. Subtiletur regimen eius ex cibo & potu et dimittat vinum omnino. Et sit cibus eius aqua ciceris et sauich: et sorbilia facilis digestionis & boni nutrimenti & pauca quantitatis. Et procedat cuz iteratione in mundificatione corporis & capitis & precedat cum flobothomia si necessaria fuerit. Deinde in domo tēperati aeris nō luminosa locetur: & iaceat supinus et precipiatur ei: vt cōuertat intuitū suū uersus nasum. Deinde incipe perforare ex parte siluestri lachrymalis cū instrumēto: ꝙ dicitur deponēs aquá: & ꝓcedat perforatio inter tunicā & tunicam cū omni facilitate vsq̄ dú perueniat ad vacuū: ꝙ est ante pupillá. Deīde incipe deponere aquā & occultare illā sub cornea: donec deoccultetur quod sepultuz erat sub aqua: et uideat. Et obseruetur cū industria: ne quod depōitur ex aqua redeat occultādo & sepeliēdo eam inquantuz possibile fuerit ne redeat: & hoc cū iteratiōe: & iteratione donec adueniat sanitas. Et post hoc pone sup oculū uitellu ȝoui & oleū rosa. cū puluillo ex coto. Et sit accubitus sup

ceruicem

ceruicē et collum & fiat hoc usq; ad tēpus quo remouebitur dolor & nō soluatur ligatura.nisi de triduo in triduū : & dū soluitur vaporetur oculus cū aqua rosata decoctiōis salicu; & similiū.Et sit domus ī qua si habitat tenebrosa.Et afferant ad locū hūc deinceps:que diximus in cura vulnerū oculo℞.

¶ De debilitate visus.

SI contingūt a re addita in supficie oculorum quam sensus comprehendit:sicut est vngula:pannus:scabies & sebel dicta est cura eius.Si autem contingat propter rem qua; sensus non ualet comprehendere sicut nebula uel uapor:tūc eius cura est tersio cu; eo quod est resolutionis mediocris sicut scripsimus in canone . Si autem fuerit propter vapores q eleuantur a stomacho posito sub dominio humiditatum uiscosarū:putridarū & vaporosarū aut sub dn̄io colerice materie uaporose.Cura eius est mūdificatio stomachi cū solutione & vomitu leni et facili ex his que diximus cū precessione administratiōis medicaminū incisiuorū sicut syrupi acetosi in calida materia: & oximelle sqllitici in frigida materia & subsecutiōe medicaminū:qbus approprietur duplex intētio. sc; cōfortationis stomachi & ꝓhibitionis eleuationis uaporum cū eis que sunt sicut trifera minor ꝓprie & chebuli cōditi & zuccharū rosatū cū mastice:et trocisci nominati dyarodon.Si aūt fuerit ꝓpter peccatum ꝙ est in ipso oculo:tunc fit illud aut propter excessum siccitatis in ipso . Et cura eius est regimen humectatiuu; ꝙ diximus in canone preterq̄; faciat cadere in oppilationem:aut propter excessum turbide humiditatis in ipso.Et cura eius est tres res.

¶ Prima est adequatio & digestio materie:sicut locuti fuimus in canone.

¶ Secūda est euacuatio eius cu; eis que sunt sicut pillule de yera & pillule cochie:& pillule lucis:& infusio de aloe : aut yere in aqua endiuie:& aqua fructuum & similia.

¶ Tertia est resolutio & tersio ex ipso oculo humiditas turbide obtenebrantis cu; eo qđ est sicut collyriū de feniculo et sīlia quoru; in ca.de cōseruatione sanitatis oculi rememorati sumus: quapropter afferatur ad locū hunc ꝙ dictū est ibi.

Si aūt

Si aūt cōtingat passio ꝓpter turbulentiam aduenientē spiri-
tui visibili cura eius est omne bonū regimē in sex generibus
rerū. cui subsequatur regimē mūdificatiuū corporis: post ꝙ
subsequatur regimen clarificans sanguinem : & clarificans
spūs ex his que precesserunt in canone. Et qñqꝫ contingit ꝓ-
pter subtilitatem & paucitatē ipsius spūs. et cura eius est cuꝫ
administratione medicaminū addentiū in spiritu: et uigorā
tium ipsum & ex summa horū sunt mirabolani: & que cōpo
nuntur ex eis. Afferātur ad hūc locuꝫ que diximus in capitu
lo de conseruatione sanitatis: quáobrem oportet vt capitu-
lum illud cum isto simul ligetur .

¶ Inqt Gal. Fella oīa abstergūt oculum: & clarificant visuꝫ
eligātur ex aīalibus qdeꝫ fel algazel & yrci siluestris et bouis
& leporis: & adib: et ursi: & testudinis: & vulpis: et edi: et ca
pre mōtane: et ex uolatilibus aqle & vulturis: et uiuentiū ex
raptu et yrūdinis: et passerū: et galli: & pdicū: alcubugi. et ex
piscibus fel sabor & porci marini. et sunt iuuamēti vltimi.

¶ Mahemet arasi. Alcohol sublime in confortatione visus.
acuit enim & clarificat ipsum. ℞. tucie alute nutrite tribus ui
cibus cuꝫ succo sansuci depurati ʒ. xx. Deinde accipe zinzi-
beris pipis nigri et longi celidonie buruch ana. ʒ. ii. salis ar
moniaci ʒ. i. Terantur omnia cum succo feniculi aut sansuci
tribus uicibus. Deinde fac siccari & tere subtilissime. Et fiat
alcohol cum eo.

¶ Ruffus. Collyriū satis bonū ꝙ acuit uisum & oculorū sa
nitatē custodit tpe multo. Accipe litiū & tere cōtritiōe multa
cū succo feniculi depurati usqꝫ dū fiat sicut mel et recōde in
uase uitreo et vtere . Quidā aūt ex posterioribus addiderūt
ad omnē. ℥. eius ex felle galli aut pdicis. ʒ. vnius tertias duas.

¶ Idem. Cohol ualēs ad idem. Accipe ex tucia q̄tum volue
ris & lauetur cum aqua pluuiali. Deinde exiccetur & nutria
tur post illud. Primo cum aqua feniculi. Secundo cum aqua
sansuci . Tertio cum aqua altaraxacon semper conterendo.
Deīde exiccetur & nutriatur post illud: & fiat cū eo alchol.

¶ Cōfectio alcohol ex inuētione nostra: cōferens super cale
factiōi oculorū & debilitati uisus causa subtilis et acute hu

miditatis

mīdicatis aut mordicantis: aut pruritui in oculis. Accipe tu/
cie carmeni lote in aqua pluuiali. Deinde in aqua rosa.vici/
bus pluribus.ʒ. x.fricationis mirabolanoruꝫ citrinorū cum
aqua rosata.ʒ.vi.litii ʒ.ii.&.me.zinziberis piperis lōgi : añ.
ʒ.i.aspergātur cum succo agreste & terantur cum eo.Deinde
exiccentur & puluerizentur.Et fiant cum eis alcohol.
¶ Hamech Confectio alcohol conferens obscuritati uisus.
abstergit enim oculos et clarificat.℞.tucie antimonii:ana.ʒ.
vi.salis gemme.ʒ.ii litii sief memithe:ana . ʒ.i.camphore.ʒ.
vnius tertiam. Terantur tucia & antimonium & misce cōte/
rendo cum aqua mirabolanorū citrinorū & hoc per triduū.
Deinde cum aliis fiat cohol & utere.
¶ Alexander Collyrium satis efficax in clarificādo uisuꝫ &
ad auferendam caliginē.℞.fellis perdicis. ʒ.i. & mellis.ʒ.ii.
succi feniculi depurati.ʒ iii pone in vase vitreo: & suspende
in sole per dies septē.Deinde vtere. Est enim efficax.
¶ Sabor.Cōfectio trifere mirabilis uigorantis uisum: cui ac
cidit impedimentuꝫ propter fumos ignitos colericos aut sa
litos & est ei impressio fortis:reducit enim oculos ad formā
vigoris adolescentis.℞. mirabolanorū chebulorum citrino/
ruꝫ & indorū:añ.ʒ.ii.&.℔.belliricorū et emblicorū: añ.ʒ.ii.
zucchari.ʒ.x.tere in vase lapideo:& funde super ipsuꝫ aquā
fontium claram sicut aspergendo parum post parum: & hoc
facias per dies tres:deinde dimitte siccari:& post hoc sparge
super ipsum distillando ex oleo rosato: aut amigdalino . Et
contere per alios tres dies:& iterum dimitte siccari. Deinde
accipe rosarum sandali machaziri cubebe cardamomi: añ.
ʒ.ii.spodii macis:ana.ʒ.i such.ʒ.i.&.℔.deinde accipe zuccha
ri tabarzet lib i.tamarindorum:eyron.ʒ.iiii pruna quinqua
ginta.Fac ex eis formas similes auellanis: & da mane quoli
bet:a.ʒ.ii.usq; ad auř.ii.cum aqua calida bonum.
¶ Idem.Confectio alia addēs in visum: auferens tenebrosi
tatem eius.℞ herbe albedustur:seminis rute:añ.ʒ.vii.& me.
siseleos calamenti domestici zinzibe. pulegii cubebe nucis
muscate:añ.ʒ v.scesebraꝫ.℥.i et.℔.gariofilorū:masticis mar
garitarū nō perforatarū:añ.ʒ.i. & tertiā alterius serpētis cō
busti:

busti:cristalli:añ.ʒ.ii.&.ß.balsami grana.vi.& ponderis croci.ʒ.i.tertiã.zucchari.lib.ii.Fiant ex eis forme similes auellanis:& da ex eis a ʒ.i.usq; ad.ii.in hyeme et conueniunt senibus bonum & expertum si deus uoluerit.

¶ De casu pilorum palpebrarum.

SI accidat propter defectuʒ materie.Cura est in primis cũ eis que reparant materiam ex bono & largo regimine sicut scis.Deinde cum eo quod trahit materiam ad locum necessitatis:sicut sunt medicine & colliria : quas dicemus post. Et quandoq; fit ex causa propria & corruptione materie : et egritudinis in ipsis palpebris : sicut est silach que est proprie corrosio cum rubedine & asperitate & pruritu in ipsis palpebris.et cura eius est ut mundificetur caput ab humore nitroso salsugineo et acuto:deinde administretur regimen humectatiuum:& frequentetur ingressus balnei & inclinato super vaporem aque calide:& emplastratiões ex medicinis humidis:sicut est portulaca cum lacte:& mucillago psilii cuʒ oleo roß.aut mucillago seminum citoniorum aut amigdale amare aut dulces cum lacte & similia.

¶ Postq; autem acquiritur palpebris temperies & teneritas: tunc administranda sunt medicamina pilorum generationẽ facientia ex his que dicemus.Et quandoq; est silach cronicuʒ grossum durum quare uapor qui est materia pili non inuenit transitum.Et cura eius est mundificatio capitis cum iteratione & flobothomia et uentosatio crurium & vsus balneationis et emplastratio cum lentibus excorticatis in eo quod mulgetur est granatis contritis cum rob.Deinde administratio medicaminum facientium pilorum generationeʒ que dicemus.Et ex eis est lapis lazuli proprie et lapis armenus alcohol facto ex aliquo eorum cum spica & producto cum radio super palpebras aut ex antimonio & spica & lapidi lazuli inest proprietas mirabilis . Musce autem si exiccantur abscissis capitibus & fiat linimentum ex eis cuʒ auellanis assis & adipe caprino aut vrsino inuenitur efficax. Citrangulorũ quoq; semina si adurantur & liniantur cuʒ adipe caprino pilorum faciunt facilem generationem.

Mahemet

¶ Mahemet arasi. Confectio alcohol reparātis pilos in pal/pebris & confortantis eos. Recipe ossiuz mirabolanoꝝ adustorum partem .i. fumi thuris partis unius quartam spice ro/mane lapidis lazuli: ana partis unius tertiam liniatur super palpebras cum radio.

¶ Emplastrum quo utendum est super palpebris curans si/lach et remouens pruritum & scabiem. Accipe granatū vnū integrum et decoque illud in aceto usquequo dissoluatur & emplastretur super palpebras.

¶ De cura inuersationis pilorum palpebrarum.

CVra huius egritudinis fiat ꝓm vnū quattuor modorum.
¶ Primus est inuiscatio eorū cū aliquo leuis uiscosita/tis sicut cū mastice aut cū sputo & cola aut cū gūma pini aut bdellio dissoluto in albumine oui aut cū aliquo talium.

¶ Scd's est ordinatio pilorū & restrictio eorum ad vnū ordinē. Et hoc qdem fit ꝓm hunc modū. Accipe acum subtilez & pfora in exteriori pte palpebre ut perueniat pforatio usq; ad interiorē ptem vbi est ordo naturalis pilorū: & deinde acci/pe pilum & pone in foramē acus & extrahatur ut pilus inueniat viam ad ordinem & sic fiat de aliis: si sunt plures usque dum ordinentur cū aliis. Deinde ponatur medicamē punctorum consolidationem faciens et constrictionē.

¶ Tertius modus est ut euellātur pili unus post aliū & igniatur stilus aut acus et cauterizetur locus: unde est pilus euul/sus cauterizatione sufficienti. Et sic fiat de aliis.

¶ Quartus est ut post euulsionem pilorum fricetur super loco medicamen pilorum gñationem prohibens sicut proprie oua formicarum aut rubigo ferri cum saliua.

¶ Cura ordeoli in palpebra.

CVra huius egritudinis est ꝓm unū trium modorum.
¶ Primus est ut ꝓhibeatur collectio eius in principio sui cū eo ꝙ est sicut aloes acatia & litium linimento facto ex eis & supposito: aut bdellium resolutū cū aqua mente humide & hoc post corporis et capitis mundificationem.

¶ Scd's modus est ut si illa nō cōtulerint administrētur reso/lutiua mediocris resolutiōis. primo post euacuationes ex eis

q̄ scis

q̄ scis & ꝓprie resoluat bdelliũ in aqua & liniat sup locũ & forti⁹illo ē oppopõacũ:et adhuc forti⁹armoniacũ cũ aceto.
¶ Et scripsit Oribasius. Linimētũ bonũ exptũ & ē ut accipi/as olibani myrrhe: añ. ptē unã laudani quartã ptē unius cere alumis baurach armēi: añ. ptē.ß. liniatur cũ fece olei de lilio aut accipe galbani.ʒ.iii. baurach.ʒ.i. liniatur cuȝ succo apii.
¶ Tertius modus est ut si resolutioni nõ obediat ut suspenda tur palpebra & inuersetur & scindatur ꝯm iterius palpebre & aperiatur tunica iterior eius & exprimatur donec egredia tur totum quod est sicut mucillago. Deīde sanetur vulnus cũ linimentis que sunt sicut sanguinis draconis cum albumine oui aut cerusa & similia.

¶ Summa sexta de curis egritudinũ aurium.

S Ermo noster erit deinceps de egritudinibus auri um si deus uoluerit. Et primo de dolore earum q̄ quandoq; accidat a malitia complõnis sine ma/teria. aut cum materia. & si quidem sine materia solum alteratiõe indiget. Si uero fuerit calida iu uatur ex infusione albuminis oui recētis aut mucillagine psi lii & similium ex eis que dicemus. Si aũt a malitia complõ/nis frigida fuerit conferunt infusiones & iniectiones calide. Si aũt malitia complexionis sicca iuuatur cuȝ humidis. Si au tem humida cum siccis que fiunt per traiectorium & empla strationes ex his que dicemus. Si aũt malitia complexionis fuerit cuȝ materia et fuerit calida euacuetur per flobothomi am. Si sanguinea fuerit ex repletione in sanguine de uena ce phalica. Deinde procedēdum est ad alterantia que dicemus. Quod si colerica fuerit & est ille dolor qui fit ꝯm plurimum euacuetur cum eis que scis & frequēter lenificatio nature cũ aqua fructuum. Deinde sedat dolorem cuȝ alterantibus que dicentur. Si aũt dolor vehementior fuerit cõcedimus aliqua ex narcoticis sicut sief memithe proprie cũ aliquanto opii & distemperetur cũ lacte mulieris & instilletur in aurem. Si au tem materia fuerit frigida euacuetur cũ eo q̄ conuenit. Dein de alterantia sedantia administrētur ex eis que dicemus. Si aũt dolor a grossa fuerit uentositate scribemus medicamen/

ta eis

ta eis post De doloribus auris factis ab apate aut ulcere aut oppilatiōe aut ingressu aque aut aīalis singularia scribemus capitula. Post hec aūt non ptermittimus ꝙ medicamēta que distillentur in oculis semp actualiter frigida mittenda sunt. q̄ aūt in auribus tepida aut calida sunt apponenda siue sint ad egritudines calidas siue frigidas.

¶ Medicaminū narratio ad dolorem auris calidū. Albumē oui cum lacte mulieris tepido. Oleum rosatum tepidum p se aut bullitum cū aceto pondere sui usq̧ ad consumptionē aceti aut conquassatū cū succo cucurbite. Oleum de salice ꝑm eā dem doctrinā. Oleum nenufarinum. Oleum de semine cucurbite. Oleum de papauere si dolor est uehemens p se aut cum aliquanto camphore. est enim sedatiuū bonū. Lac muliebre calidum sicut mulgetur cum succo solatri aut aqua coriādri humidi Mucillago psilii est oleo cōquassata aut mucillago seminum citoniorū. Oleum de yabroch qñ dolor est acutus cū lacte mulieris statim cū mulgetur. Lēticulas coctas cū panis mica cataplasmabis succus iusquiami fortes sedat dolores. Lactuca agrestis ꝑm oēm modum administrationis est medicamen bonum. Et similiter succus solatri & papaueris & mādragore & salicis et teneritatum uitis.

¶ Hamech. Ad dolorem auris a caliditate. Accipe olei rosati partes. ii. olei amigdalarum dulcium partē. i. aceti ptes. iii. Fac decoqui lento igne usq̧ ad consumptionem aceti & cola & administra tepidum.

¶ Idem. ℞. foliorum cucurbite aut ipsius cucurbite succuꝫ & misce cū oleo rosato diu conquassando & utere bonum est.

¶ Narratio medicaminum: ad dolorem aurium frigidum & uentosum.

ADministratur medicamina q̄ sunt sicut oleum nardinū costinum sansucinū: oleum de ruta: oleum de amigdalis amaris: oleum de camomilla: oleū anetinum: oleum laurinū: oleum de lilio: oleū de cheiri: oleū de narcisco: oleū de persicis. oleum de crisomillis: oleum de been ꝓprie: oleū de cherua: oleum de cinamomo. Quodcunq̧ horum fuerit proprietatē hꝫ ad dolorem auris a frigida cā factū aut uentosa.

Fundamentū

Fundamentum autē & materia preparationis singulorū eorum artificialiter est cepe cauatū in quo oportet parari & decoqui cū facilitate in cinere prunarum.et ex rebus admixtis eis sigillantibus ipsis uirtutes mirabiles cū bonitate decoctionis in cepe cū eis est ruta proprie et succus radicis que comeditur & spica & sansucus & scea et camomilla & galbanum dissolutū in succo porri et succus porri per se: & aleum & castoreum & piper et succus cepe et succus pharasion & origanum & succus affodili & euforbiū & elleborus niger & albus pprie & non est incōueniens in huiusmodi permixtionibus admisceri mellis modicū: deinde tepidum distilletur. Si autē dolor est fortis ex miscibilibus bonis est opium cum pauco castorei & croci aut filoniū cum lacte aut trocisci stelle aut trocisci de croco.Deinde remoue nocumēta narcotici cum eis que scis. Ex vaporatoriis aūt siccis est milium aut panicū & sal calefactus & suppositus aut bacce lauri cū melle pauco calefacte & supposite aut pulegium cū melle et olibano aut grana lauri & olibanum cū succo rure uel aneti. & dixit galienus. Sacelletur ex furfure cum uino cocto & oleo nardino aut rutaceo cepe marinum tunsum & oleo aut butyro coctum expertum est. Euaporatoriū humidum fit cū aquis decoctionum rerū que maturant & carminant & mollificant sicut melliloti proprie & aneti et camomille & fenugreci & volubilis & foliorum caulis & seminū eius & herbe venti & sansuci et absinthii: & similium singulariter aut coniunctim: ita vt recipiatur uapor eorū per canulā cuius una extremitas sit fabricata super uas in quo res coquantur & alia extremitas applicetur auri & quādoq; est necesse ut misceatur cum his rebus aliquid ex stupefacientibus ut sedetur vehementia doloris & tunc fiat illud cum cautela. Remouent autem nocumenta narcotici uapores superius dicti cū modico castorei & croci & piperis sicut scis.

Galienus. Linimentū quod administratur & sedat dolorem aureis. Accipe medullam ceruinam aut medullā cruris iuuenci cere: añ.ʒ.v.oleū de nucellis aut de amigdalis amaris & succum geragen.i. polipodie quantum sufficit: fiat ex

eis

eis vnguentum & unge in circuitu auris: est em̄ mirabile.
¶ Idem. Aliud ualens similiter raffani radices cum oleo: decoque & distilla ex eo in auribus & cū lana calida suppone.
¶ Idem. Vermes qui sunt sicut faba media & inueniuntur. sub lapidibus aut vermes plurium pedum coquantur cum oleo ex oliuis ĩmaturis & distilletur ex eo in aurē: est em̄ expertum. Fit etiaȝ similiter ex scarabeo & ex lumbricis terre. Oleum similiter de scorpionibus est ad illud sublime.
¶ Idem fel tauri cuȝ adipe anatis est iuuamēti mirabilis ad dolorem auris a causa vehementer frigida.
¶ Mahemeth arasi. Confectio medicaminis de quo distillatur in aureum & linitur ex eo in circuitu eius & sedat dolorem frigidū & uētosum. Accipe castorei euforbii opii storacis liqde piperis foliorū rute calamenti sinapis: ana. fiant ex eis trocisci & dissoluantur in oleo nardino aut costino & coquanẗ in cancha cepe & distilleẗ in aurē: sedat dolorē auris.
¶ Hamech in urina in tauri aut caprarū si dissoluatur myrrha & distilletur in aurem sedat dolorem auris.
¶ Isaac ad dolorem auris. Accipe baurach mel bonum & oleum rosatum & acetum misce & pone in aurē expertū est.
¶ Idem. Accipe mellis crudi & olei laurini partes equales: contunde & pone in aurem: expertum est.
¶ Idem. Vnctio conferens ad dolorem auris. Re. mellilotí ℥.ii. camomille sansuci. ana. ℥.i.ß. aque lib.i. &.ß. bulliāt usq; ad lib.ß. Deinde pone olei de cheiri & olei violati & olei sisamini. ana. ℥.ii. Decoque ad cōsumptionē aque & vtere.
¶ Gabriel. Linimentum conferēs dolori auris exptum. Accipe aristologie longe: seminis capparis: fenugreci: ana. auř.ii. piperis longi. auř.i. aneti: aloes: folioruȝ sansuci ana. ʒ.ß. ellebori. ʒ.i. & quartá alterius aque lib.ß. olei. ℥.i. Bulliant usq; ad cōsumptionē aque: & utere multotiens bonum.
¶ Dyascorides. Accipe radicē que comeditur: et calefac sup cinerem & calidam mitte in aurem: & fac multotiens.
¶ Ideȝ succus mente & mel: ut sint de singulis partes equales: & distilla ex eo in aurem: bonum est.

¶ De bothor & apostemate aurium.

SI sit calidum cura eius est flobothomia & lenificatio nature: & proprie flobothomia cephalice cuȝ multa sanguinis extractione si est possibile: & si non est cum iteratione. & distilletur in aure in principio ꝙ est sicut oleum rosatum in quo iam cõsumptum fuit acetum usqȝ ad dies duos aut tres & obseruetur regimen in vehemẽtia doloris: ne deficiat uirtus et faciat cadere in sincopim et sudorem frigiduȝ & pmixtioneȝ rõnis & mortem: quare distilletur in ea distillatione post distillationẽ ex oleo iabroth cũ lacte nouiter mulso: & si excusari aliter non potes cũ modico cãphore aut opii exhibe: & postqȝ preteriit tertiũ diem distilletur in eam mucillago: seminis citoniorũ aut fenugreci aut altee & seminis lini. aũt apostema non fuerit uehementis caliditatis: distillanda sunt aliqua ex mucillaginibꝰ cũ adipe galline aut anatis: aut medulla cruris uituli: & expertum est. Dyaquilon dissolutuȝ in oleo anetino aut camomillino. Et exptum est dyaquilon minus cum oleo de alcanna. Et ex eis que sunt ultimi iuuamenti: est ysopi cerotum quod dicemus. Et confert administratio euaporatorii humidi quod diximus.

¶ Joannes Serapionis. Emplastrum conferens ad apostemata auris. Accipe farinam ordei et decoque cũ rob & oleo de camomilla.

¶ Aliud. Accipe farinam fabarum: camomille: violaruȝ sucum farinam ordei alteam mellilotum. Decoque cũ aqua & oleo camomillino & rob & utere.

¶ Idem. Medicamẽ ꝙ resoluit & maturat apata que sunt in naribus. Accipe farinam fabarum & fac emplastrũ cum expressione caulium: & oleo de lilio & superpone.

¶ Aboali. Isopi cerotũ cuius iuuamentũ est sublime ad apata aurium maturans & sedans dolorem bonuȝ si deus voluerit. Accipe adipis galline butiri ouini: seu uaccini loti cere ci trine adipis caprini mellis olei de lilio ysopi humide d· singulis partes equales. Fiat ex eis cerotum & tepidum in aure mittatur: & liniatur in circuitu expertum est.

¶ Idem. Confectio emplastri satis boni ad dolorem & apostemata aurium. Accipe cepe album & elixetur & cõteratur

cum

cum butyro & utere.

¶ Mahemet arasi. Confectio emplastri sedantis dolorē auri um apostemosum. Accipe bdellii adipis caprini: añ. ʒ. iiii. farine fenugreci: & seminis lini: radicum altee: radicū lilii: añ. ℥. v. melliloti camomille: añ. ℥ i. croci. ʒ. i. vitellum vnū oui elixi. Cōficitur aūt sic camomilla: mellilotū radices altee & radices lilii coquātur in aqua vsq; dū cocta sint. Bdelliū dissoluatur in succo cepe: aut in aqua decoctiōis herbarū. Et ex oībus his & ceteris fiat emplastrū postq; additur rob & olei sisamini aut de lilio: añ. ℥. ii. butyri quātum sufficit. Cogātur oīa usq; dum pinguescāt & emplastretur cū eo. Et qñq; apud necessitatem additur eī opii. ʒ. ii. & est mirabile. Et qñq; pro opio papaueris albi. ʒ. vii.

¶ De sonnitu & tinnitu aurium.

Fit qñq; propter debilitatem sicut accidit conualescentibus. Et cura eius est resumptiuis et addentibus ad uirtutem corporis & regimen conualescentium sicut scis. Et quandoq; fit propter aduentum crisis: & est siluendum & qescendum in eo. Et quandoq; fit propter abundantiā & repletionem superfluam in capite. Et cura eius est solutio & euacuatio cum yera dyacolloquintide & cochiis & similibus cum iteratione & iteratione. Deinde fiant instillationes & emplastrationes post embrocationes & euaporationes p traiectorium ex his que diximus. Et fit qñq; a uentositate grossa: & cōferunt ei caputpurgia: & sternutationes post mundificationē radicum & distillationes note: & pprie cū oleo de canna & modico de euforbio: aut oleo rutaceo & castoreo: aut oleo de been cū modico succi porri & qñq; fit ex coartatione humorum grossorum & uiscosorum. Et confert in hoc nitrū cū melle & aceto: aut elleborus albus cum castoreo & melle & aceto: & oleo de been.

¶ Hamech filius zezar. Oleum raffani cū oleo rosato: & succo porri & felle ouiū cōfert tinnitui: & sibilo aurium. Succus porri cū oleo rosato & lacte mulieris & castoreo ualet silr.

¶ Vnguentū ex inuentione nostra ualens cū auxilio dei sonitui auris & grauedini auditus ppter uentositatē grossam

& materiam frigidam.℞.ellebori albi castorei.costi: ana.ʒ.ß rute:nitri:piperis lõgi:ana.ʒ.unius partes.ii.euforbii.ʒ.unius tertiam: deinde accipe succi radicis que comeditur succi porri:olei nardini:camomillini: olei de amigdalis amaris: olei anetini:ana ℥.i.coquantur ad succorum consumptionẽ cola et utere expertum est.

¶ Ioannes Serapionis. Si tinnitus a uentositate contingat et inflatione. Accipe euforbii.ʒ.i.& resolue in oleo de alcanna et utere:aut castoreum cum oleo rutaceo:aut oleum de been cum succo porri.

¶ Idẽ. Si ex materia grossa coartata in auribus cõtingat uaporetur auris p traiectoriũ. Deinde instilletur medicamẽ.qđ Re.ellebori albi:castorei: nitri añ.ptem.i.croci:partis unius qntam. Misce cũ oleo sisamino et aceto:et distilla in aurem.

¶ Alexander. Ad diuturnos aurium sonitus & tinnitus mirabilis.℞.euforbii:& dissolue in oleo caprino et utere.

¶ Filius zacharie arasi. Accipe camomillam: sansucum calamentum: scehã:ysopum siccaȝ:absinthiũ:bulliant in uase super ꝙ ponatur traiectorium:& recipiatur fumus eius.cõfert enim post corporis mundificationẽ.

¶ Idem. Si fiat sonitus aurium propter debilitatem succedẽtem febribus distilletur in aurem acetum decoctionis absinthii cum oleo rosato.

¶ Haboali. Medicamen exptum ad sonitũ & tinnitũ auriũ. Accipe gariofilorum seminis porri:añ.ʒ.i.musci grana.ii.Distillentur cum aqua sansuci:aut foliorum pini aut rute.

¶ De debilitate auditus & surditate.

Que natiua est non inuenit curã. Que aũt antiqua ẽ uix recipit curam. Que aũt fit ppter apostemata:aut bothor diximus eius curam. Si autem fiat propter sanieȝ in aure aut propter aliquid quod intrauerit in aurem: sicut est lapis aut faba:dicemus curam eorum. Et qñqȝ fit propter constipationẽ colere in corpore:et fit eius redundatio ad aures: sicut Hyp.dixit. Et confert in hmõi ut euacuetur colera euacuatione post euacuationem. Et fit ẽt ex eidem causis ex quibus fit sonitus et tuba in aure sicut est repletio: & coartatio

humoris

humrois grossi & viscosi: & uentositas grossa . Et nõ differũt nisi ꝭm fortem impressionem & debilem. Facta eniȝ debilis ab eis impressio facit tubam & sonitum. Et forti eniȝ impssio ne tharas. Quamobrem curam adhibeas: sicut diximus illic. Fit etiam ex ueruca. & carne addita & raro propter loci no/bilitatem habet curam. Interdum tñ curatur & ꝓprie cũ ad ministratione medicaminis acuti una uice post aliaȝ usqȝ dũ consumatur caro addita: aut ueruca. Deinde curetur medica mine incarnatiuo. Et qñqȝ fit propter sordes: que sunt in au/ribus. Et eius est cura: ut extrahantur & afferantur ad locuȝ hunc que diximus in capitulis: que sunt ante istud.

¶ Mahemet filius Zacharie arasi. Cõfectio medicaminis ad graue auditum: et tinnitum aurium: bonum si deus voluerit. Accipe pulpe colloquintide.ʒ.ii.baurach.ʒ. unius tertias.ii. castorei.ʒ.i. succi absinthii.ʒ.i. aristologie rotunde.ʒ.i. eufor/bii.ʒ.unius tertiam costi.ʒ.me. fiat sief cum felle uaccino: & distilletur cuȝ oleo amigdalino amaro. Et hoc post euapora tionem in traiectorio.

¶ Alexandee. Ad idem expertum: & proprie si fiat surditas ex humore frigido oppilante: & est expertum. Accipe ellebo rum album castoreum nitrum: piretrum: coquantur in uino forti: deinde cola et distilla ex eo in auribus: prius tamẽ ster nutamenta prouocentur.

¶ Idẽ. Confectio trociscorũ auferentiũ surditatẽ & grauedi nem auditus & sunt experti. Re. ellebori albi: castorei añ.ʒ. i. nitri.ʒ.ß. fiant trocisci cũ aceto & administrentur cũ aceto.

¶ Idẽ fiat puluis ellebori albi cũ aceto positus cũ licinio.

¶ Filius Serapionis. Confectio trociscorum quorum opera tio est ultima ad oppilationẽ et tharas: quorum permixtio. ℞. ellebori albi auř.ii. nitri auř.viii. croci: auř.iii. cõfice post/qȝ bñ conterantur cum aceto: & fac trociscos & administrẽ/tur cũ aceto: & sunt enim admirabiles.

¶ Alexander. qñ surditas contingit ex humore colerico in auribus coartato: & hoc restricto fluxu colerico abũdare cõ sueto tunc prouocato eo & educto peruentrẽ soluitur surdi tas sicut ex Hyppo. doctrina colligimus. Si autẽ ex crudis &

viscosis contingat humoribus: fortiora sunt adhibenda medi-
camina. Difficilius enim morbus soluitur. Dandum est igitur oxi
mel quod Iuliano presidi factum fuisse testatur ab Oribasio aut
yera Galieni cum iteratione . & iteratione: aut dandum est
hoc medicamen: quod. ℞. salis armoniaci: piperis: ana. ℨ. ii. eu-
forbii. ℨ. i. Dabis ex eo. ℨ. iiii. aut. vii. cum ouo sorbili: aut hy-
dromelle est enim mirabile etiam ad uertiginem & epilepsiam: &
mulieribus menstrua potenter educit. Postquam autem purgatus
fuerit: gargarismata: & sternutationes necessarie sunt. Verum
gargarismata fiant ex staphisagria & sinapi cum mastice. Ster
nutationes autem ex elleboro albo & pipere. Vltimo uero di
stilla in aurem que morbum soluant ex his que diximus. Si au
tem adhuc passio permaneat: prouocetur vomitus cum facllita
te & iteratione cum eis: que sunt sicut elleborus albus cum pro
prietate in hoc & iterata expurgatione: et gargarismate: &
aliis que supius diximus. Equitate autem per loca arenosa: &
decliuia: & euectiones cum curru: & balneationes in aquis
thermarum & salsarum ad hoc multum conferunt remouendum. Et
credo quod surditati facte a materia frigida: aut ventosa confe
runt olea calida: sicut costinum & anetinum & oleum balsami pro-
prie & similia: quorum rememorati sumus in doloribus aurium.
Et pulpe colloquintide aut succo cucumeris asinini: aut ra-
dicis eius inest proprietas mirabilis cum aliquo predictorum oleo
rum. Et ex eis est oleum nardinum cum castoreo: & similiter fiet fa-
ctum ex aloe: castoreo: & pulpa colloquintide partibus equa
libus. confice cum felle vaccino: & instilla cum oleo raffanni
aut aliquo oleorum calidorum. Et oleum raffani: & oleum sta
phisagrie iam experta sunt: & expertus est puluis ellebori albi
cum aceto instillatus in aurem: aut missus in aurem cum licinio.

¶ De vlceribus aurium.

Quedam ex eis sunt manifesta. & habent genera curatio
nis nota sicut diximus in capitulo de algarab. Que-
dam uero ex eis sunt occulta posita in profundo & sunt ex eis
quedam in quibus non multum preteriit tempus. Et alia que
sunt cronic a antiqua in quarum curatione preuenimus admi
nistrando regimen subtiliatiuum in his que comeduntur & bi

buntur

buntur & ceteris:& mũdificãdo corpus: & etiã capitis solu tionibus factis cum iteratiõe: & iteratione. At si vlcus recẽs fuerit duplici eget genere curationis.

¶ Primum est mundificatio & abstersio cuꝫ eis que sunt ab stersionis mediocris: sicut est aqua mellis proprie aut uinum cum melle aut acetuꝫ cum melle aut oximel squilliticum & similia factis ex eis iniectionibus post iniectiones per sirin' gam: aut per aliquid aliud ꝙ est sicut canellus penne subtilis Deinde cum bombice aut lana subtili abstergatur.

¶ Secũdum genus curatiõis est exicca tio & cõsolidatio eoꝝ cũ eo quod est mediocris exiccatiõis sine mordacitate multa sicut est ꝓprie olibanuꝫ solutũ cũ vino: aut sarcocolla et olĩ banum soluta in vino & melle pauco et exptum bonũ: et eis est myrrha & aloes dissoluta in vino: et sandaraca in hoc est mirabilis: et ꝓprie trita cũ vino et melle: et ĩmissa cũ licinio. Sanat eĩm & dolorẽ tollit. Et silr alumẽ cũ aceto tritum cõtrĩ tione ultima exptum est: & silr liciniũ cuꝫ sief memithe. Alu men iamenũ: & mirrha. et aloes: & sandaraca: et sarcocolla cuꝫ melle & uino sunt ex summa eoꝝ. & silr sanguinis draco nis. Sief memithe: sarcocolle: myrrhe: aloes: spume maris: olibani. añ. pars. i. aluminis adusti ps. i. & .ß. Terantur contrĩ tione ultima cũ melle et uino vsqꝫ duꝫ fiat in terminũ mellis tenuis. Deinde utere cũ licinio. ¶ Si autẽ antiquũ cronicum fuerit triplici eger gñe curationis. Et primũ quidẽ est mundĩ ficare: & abstergere ulcus auriuꝫ a putrefactiõe & corruptio ne fetida: cum eis que sunt vigorose abstersionis: non nimis fortibus in principio: ut ꝑueniatur paulatiꝫ ad ea q̃ sunt for tiora: ex rebus generũ mediocriũ est urina pueri cũ melle et absinthium cum uino & melle: & modico salis gẽme: & oxĩ mel squilliticũ cum modico floris eris & fortius est alchetrã cũ melle: & ex eis est vinũ decoctõis radicũ luf cũ melle aut succus affodillorum cum melle: & modico salis gemme: & confert foliorum nucis cum melle & uino. & adhuc fortius eis est fel thauri cum vrina pueri: & hoc apud uehementiaꝫ putrefactionis: & fetoris & ex compositis ultimis: ad hoc est unguentum egyptiacum: quod diximus in antidotario:

& proprie solutum in vino aceto: & distilletur in aurẽ: & est mirabile: & similiter vnguentuz de flore eris: aut medicamẽ/ hmõi compositum. ℞. floris eris & tubel eris : ana . ʒ.ii. succi porrorum mellis puri: ana. ʒ. i. vrine pueri q̃tum sufficit. Te ratur usq3 dum fiat sic mel & utere.

℄ Secundũ genus curatiõis est incarnatio & reparatio eius qd' iam per putrefactionem deperditũ est. & hoc quidez per ficitur cum rebus mediocris exiccationis absq3 mordicatio/ ne vehementi & sunt ea proprie quorum in consolidatione vulnerum non antiquorum rememorati sumus.

℄ Tertiuz genus curationis est exiccatio et cõsolidatio vlce/ ris cuz rebus exiccatiuis & cõsolidatiuis in qbus sit pmixtio aliquorum acuitatem habentiũ sicut myrrha aloes thus & similia quorũ precessit rememoratio: qbus admisceãtur ali/ qua que sunt sicut colcothar: flos eris & similia & nos trade mus cõpositiones solẽnes quantũ pertinet ad hanc partem.

℄ Filius zacharie arasi. Confectio medicaminis ad vlcera que fiunt in aure: & est expertnm. Reci. sarcocolle sanguinis drachonis olibani spume maris: myrrhe baurach: boliarme ni: scorie ferri floris eris aloes colcothar: añ. partes equales. Terantur contritione subtili & ex media parte eius fiat sief & distilla ex eis in aurem cũ aqua mellis aut mellicrato aut oximelle: & ex alia medietate inuoluto licinio in melle: et in medicamine mitte in aure lota prius ex aceto & aqua et exic cata cum bombice aut lana.

℄ Ioannes Serapionis. Vnguentũ egyptiacũ conferens ad vlcera sordida & putrida & fetida: siue in aure siue vbicũq3 sint p corpus: & ad fistulas: et ad vlcera maligna q̃ sunt in lo cis absconsis & intricatis & indigẽt abstersione. ℞. mellis di spumati. ℥. iiii. aceti bõi. ℥. iii. ziniar. ℥. i. cõfice igne leui usq3 dum mellis habeat spissitudinẽ: est eñ abstersiuum sublime.

℄ Idem. Modus cõfectionis scorie ferri cuius iuuamentum est sublime ad vlcera que fiunt in aure. Accipe ex scoria fer/ ri & laua eam cũ aceto forti postq̃ triueris eam uehementer Deinde exiccetur sup latere calido: deinde fiat similiter vsq3 septies: deinde teratur vsq3 dũ fiat sicut puluis subtilis: & de/

coquatur

coquatur in aceto decoctione vehementi usque dum habeat spissitudinem mellis: & distilletur ex eo in aure: aut intromittatur cum licinio.

ℂ De vermibus in aure.

VErmes in aure indigent medicamine necante eos in primis. Deinde ingenio educendi eos ne propter remanentiam eorum accidant putrefactiones: & vlcera. Et primum quidem perficitur cũ medicinis quibus est proprietas super hoc: sicut amaris proprie & acutis et acetosis: & quãdoq; ingeniatur & dantur medicine que sunt venenũ eis cum pmixtione dulcedinis & auidius recipiant. Res autez quibus est proprietas necandi eos: sunt sicut absinthium proprie & tarasacon & cẽturea quodcõq; eorum coctum cũ uino & distillatum. Et calcamentum est fortius his. necat enim uermes et dolorẽ sedat & ꝓprie succus eius: & siľr succus capparis. ellebori albi distillatio facta cum uino experta est. Et siľr scamonee dissolute in aceto. & aloes cũ uino et succo capparis: aut calamenti. Valet etiam cucumeris agrestis succus cũ radice eius & succus foliorũ persici cũ aceto: & succus radicũ mori ex bonis miscibilibus cũ eis sunt fella aut euforbiũ: et oleãdro inest ꝓprietas mirabilis. & dixit Gaľ. Si cetera non conferãt sulphur viuũ & calx uiua terant: & ex eis cũ melle fiãt trocisci: & distilletur ex eis in aurem cum aceto: & alchitran distillatus in aure est ex eis que ultimo necant eos: & similiter succus cucumeris asinini. aut calamenti cum scamonea aut sinapis semen cum succo iusquiami.

ℂ Secũda res perficitur cũ ingeniatiõe educẽdi eos: et ꝓprie ut distilletur in aurẽ hora post horam oleũ tepidum. Deĩde sternutet cum condisi & retineat os & nares ut spũs ferãtur ad aures cum impetu: & qñq; rationabiliter applicatur uentosa in aure. Si autem vermes putruerint in aure: impleatur una uice post aliam vino & oleo tepidis & radio immisso in ea cum bombice: aut lana abstergarur & lauetur usq; dum totum excludatur corruptum.

ℂ Hamech. Medicamen conferens uermibus in aure & doloribus eoruz. Accipe olei de persicis olei de crisomilis: olei:

ddamigdalis

de amigdalis amaris: aut ſucci folioruꝫ radicis: & ſucci: apii añ. partes. ii. Bulliant lento igne uſq; ad conſumptionem ſuccorum. Et diſtilla ex eo in aurem mane & ſero.

¶ De ingreſſione aque in aurem.

CVra huius egritudinis fit ſm vnum trium modoruꝫ aut cum ingeniatione: quam ſequitur euacuatio aut attractio aut reſolutio.

¶ Prima quideꝫ perficitur cũ tuſſi & ſternutatione cõprehẽdẽdo os & nares aut effundatur in aure aqua uſq; dũ repleatur. Deinde inuerſetur cũ velocitate: & excludatur aqua tota: & ĩmittatur radius ſubtilis aure exiſtẽte inuerſa: & cõmoueat caput ſuũ frequẽter: et deſcendat p gradus uelociter: aut tuſſiat & ſternutet. Hec eniꝫ faciunt egreſſionẽ aque facilem.

¶ Secunda res pficitur cuꝫ ſucceſſionibus et medicinis que attrahunt aquã efficaciter: ſicut ſpongia marina immiſſa in aurẽ ligata cũ filo ut facilius fiat eius aut lana q̃ ĩuenit in cõchiis marinis aut fruſtũ medulle ſambuci: & ex inſtrumẽtis eſt cãnelus q intromittatur in aurẽ & fiat ſuctio p ipſuꝫ & qñ q; pmittitur in aurẽ extremitas cãnelaris: & pprie inſtrumẽti qđ attrahitur qñ ſubito relinqtur ei vacuum: & eſt modus attrahendi vehemens quare attrahitur aqua fortiter.

¶ Tertia perficitur cũ ingeniatiõe qua fit aque reſolutio cũ facilitate & eſt ut accipiatur cãnelus aneti & inuoluatur ſup una extremitatũ eius cotum ſicut uſq; ad tertiã ipſius. Et alia extremitas mittatur in aurẽ: et circũdetur ei aliquid ex coto ut ſigilletur in foramine auris. Deinde accendatur ſup extremitatem que eſt extra ignis & dixerũt aliqui ꝙ prius fuerit ſubmerſa in oleo. reſoluitur enim aqua cũ operatione hac vice poſt vicem. extracta autẽ aqua diſtilletur in aurem oleũ roſatum tepidum inſtillatione poſt inſtillationem.

¶ Summa ſeptima de egritudinibus narium: & primo de fetore narium.

FEtor narium ſi fuerit propter vulnera in naribus aut propter emorroydas natas in ipſis dicemus curam. Si autẽ fuerit propter humorum putrefactionem in circuitu narium aut ſuſpenſorũ: aut

adherentium

adherentiũ in partibus colatorii: aut in parte mamillari aut ventriculis cerebri: tunc cura eius est tres res.
¶ Prima est mũdificatio capitis pluries iterata cum medicinis: quarũ forma est apud te & iaʒ scis eas: & hoc fiat post regimen bonũ in sex generibus rerum: sicut etiam scis.
¶ Secũda est intẽtio circa partẽ ut abstergatur et mũdificet qd' est corruptione inheret in partibus alchaisin. & hoc qdẽ perficitur cũ medicinis qbus inest ꝓprietas hoc facere et ex eis est uinum bonũ odoriferũ de quo fiat collutio post collutionẽ primo simplici: deinde cũ uino decoctionis eorũ que sunt myrrha cyperus rose: calamus aromaticus: xiloaloes et similia. Deinde insuffletur in nares calamus aromaticus spica cyperus rosa & similia singulariter: aut coniunctim cum modico salis gemme. Et similiter cõfert puluis calamẽti mõtani insufflatus aut xilobalsami & fortius eis est elleborus albus.
¶ Inquit Gal' Vrina asinorũ est ex melioribus lauacris et infusionibus ad fetorem nariũ & conferunt immissiones tentarum & ꝓprie ex eisdem ex quibus fiunt insufflationes: quarum nominatio precessit & ꝓprie cõfecte cum melle aut cuʒ uino odorifero. Et ex rebus mirabilibus ad hoc est tenta facta ex puluere yerepigre.ʒ.iiii. calami aromatici: myrrhe gariofiolorum añ.ʒ.ii. spice folii: florum squinanti darsesahã. añ.ʒ.ii. & ß. et fac tentas cum uino bono.
¶ Inquit Dyascorides. Darsesahã ſm oẽm modum administrationis eius est ad hoc medicamen expertum.
¶ Tertia res perficitur cũ eo qd facit diuersionẽ materie ab emũctoriis & partibus nariũ sicut proprie cauteriũ factũ in zuhendeg cuius formaʒ narrauimus in capitulo de catarro & in curis oculorum. Fit etiam fetor narium ex uapore eleuato a stomacho & alia parte & cura eius est sicut processit post correctionem stomachi aut alterius partis.
¶ Sapor. Confectio medicaminis auferens fetoreʒ narium & faciens ex eis inspirare bonũ odorem. ℞. xiloaloes crudi gariofilorũ rosarum. ana.ʒ.ii. spice fuch: añ.ʒ.i. cõfice cũ uino bono antiquo: & aromatiza cũ musci dauich.ii. fac pillu

las in modum ciceris & dissoluatur una ex eis oleo nardino aut aqua rosacea et distilletur in nares postq̃ laueris eas cuȝ vino decoctionis spice rosarum.

¶ Mahemet arasi. Modus confectionis ad fetorem narium expertus. Accipe aluminis myrrhe calamenti gallie: an̄. Tere et exuffla ex eo nares postq̃ laueris eas cum uino antiquo odorifero multis uicibus. Deinde licinium in eodem medicamine intinctum ponatur.

¶ Idē. Aliud. accipe calami aromatici. ʒ. i. myrrhe gallie: an̄. ʒ. ß. musci dauich. ß. Fac sicut prius.

¶ Idem. Confectio decoctionis qua lauande sunt nares multis uicibus. abscindit fetorem narium. ℞. gallie gariofil. ana partes equales. Coquantur in uino aromatico & sugātur naribus & lauentur nares & licinium infusum in eo mittatur.

¶ De fluxu sanguinis narium.

QVando est creticus est expectandū super eo nisi exuberet exuberatione sup qua formidatur de casu uirtutis. Et tunc succurrendum est sicut dicemus post. Et fit qn̄q; fluxus sanguinis ex naribus succedens sode: sedans sodam proprie pulsatiuam & quiescēdū est in eo nisi superfluat. Et tūc succurrēdū est ei sicut dicetur post. Et fit qn̄q; propter fracturam arteriarum cerebri: & raro recipit curā. Veruȝ ei succurremus sicut dicetur post. Et qn̄q; accidit ꝓpter ebullitionem factā in sanguine cum cōitate totius corporis : aut cum cōitate epatis tantum qn̄ ꝓpter supcalefactionem eius cadit ebullitio in sanguinem & intentio in curationeȝ eius est duplex vl̄is. s. & particularis. Vniuersalis qdem tribus modis.

¶ Primus modus est cum eo quod alterat malam complexionem: & aufert acuitatem sanguinis sicut ꝓprie cibi & potus frigidi & cōgelantes et infusiones & balnea in aquis frigidis & sessiones in eis & emplastrationes sup epar ex rebus vere infrigidationis et acetum in hoc est mirabile: et proprie emplastrationes pannorū infusorum in aceto infrigidato in niue: & posite super epar & sumē et extrema: et super testiculos utendo permutatione: post permutationeȝ cautela super hoc adhibita ne ultima sequatur infrigidatio.

Secundus

¶ Secũdus modus est: ut fiat diuersio sanguinis ad diuersũ vel oppositũ: & hoc qdē pficitur cũ flobothomia subtili ex latere opposito in principio: deinde ex eodē fiat. Et qñq; opꝫ ducere ad ultimã fere euacuationē & uentosationē sup epar si est ex nare dextra: aut sup splenē si est ex nare sinistra: aut sup utramq; & sup sumē si ex utraq;. Et cõferunt ēt uẽtosationes super crura & sup calcanea ex pte domestica q̄ si non cõferunt administrentur uentose sup ceruicem & sup spatulas cũ scarificatõe tenui. Ad hoc conferunt ligature & cõpressiones dolorose facte in extremitatibus et in testiculis virorum & mãmillis mulierum. Adiudicamus. preterea ſm sapientiã vt acuitas & inflammatio uincãt in sanguine supra multitudinem modus primus p̄ponatur secundo. Si aũt multitudo vincat aut multitudo simul et acuitas uincãt in sanguine modi secundi sapientia preponenda est.

¶ Tertius modus est ut acqratur coartatio in viis & ductibus. Et hoc qdem pficitur cũ linimentis sup frontē & tpa ex rebus infrigidatiuis & conglutinatiuis et stipticis & si oportet stupefacientibus ex his que dicemus.

¶ Particularis aũt ĩtẽtio pficitur cũ solicitudine administrationis rerum per instillationē & insufflationē & immissiões tentarum fluxum sanguinis constringentiũ. Medicine qdem facientes hoc alie sunt conglutinatiue sicut puluis molendini pprie & farina ex puluis molendini & tela aranea & proprie q̄ est in molendino aut q̄ est uicina furno & albumē oui & spongia marina cũ alchitran combusta & fumus picis & thus & fumus thuris et stercus asininuꝫ & charta cõbusta & pili leporis & coagulum eius & succus alfatar & gypsum & gummi assum & dragagantum cõbustum. ¶ Alia sunt vehementis stipticitatis sunt rosa & semen eius & galle & balaustie & hersistides & cacie & succus albe sandal & succus albelach & succus palme & abon cortices & flores granatorum & bolus & terra sigillata & alumen: et camphora proprie ematites & gummi assuꝫ & myrrhe & carabe & sanguinis draconum & antimonium et succus foliorũ salicis & succus foliorum uitis & similia. ¶ Alia sunt vehementis infri-

gidationis

gidationis cõgelantia sanguinẽ sicut camphora ꝓprie & cortex mandragore & succus eius iusquiamus papauer lactuca & succi earũ & opiuꝫ & siſia. ¶ Et alia sunt q̃ sunt cauterizatiua sicut calx colcothar calcanthum es ustuꝫ arsenicum flos eris & siſia. Et alia sunt q̃ opantur illud a ꝓprietate sicut frequẽtatio comestionis cerebrorũ gallinarũ & stercus asini insufflatuꝫ & succus albedarogi instillatus & succus porri: & succus portulace et siſia. ¶ Verũ conglutinatiue et sigillatiue et stiptice sunt meliores eis & fit p eas curatio uera. Congelatiue uero stupefacientes & cauterizatiue suspecte sunt. Hec enim aliqñ moribunde sunt cõgelãdo spiritus & extinguenda colorem uite. Alia uero licet restringentes magnificãt tñ vulnera. Et post casus crustelle uehementior fluxus redditur q̃ꝫ fuerat prius. Verificatores vero q operantur ꝯm sapientiã aggregant ex diuersis diuersarũ intentionũ & ꝓficiunt ex eis vnum uirtutem hñs sigillatiuam & carens suspitione ex his que timẽtur sicut trademus post. Et opꝫ medicamina q̃ mitti oportet in nasum ut terantur ultima contritõe sicut alcohol. Deinde post iniectionẽ earum in nasum stringatur super eas vehementer usqꝫ dum imprimãt & sigillent super apertionẽ vene in impressione bona.

¶ Emplastrum quo utendũ est sup frontẽ & tpa et linitur super ea & sedat sanguinis fluxũ. Accipe boni armeni gypsi puri succi barbe yrcine: añ. partes equales. Terantur cõtritione ultima: deinde cõtere cũ aceto forti in uase lapideo ita ꝙ elaboretur multũ in eius contritione usqꝫ dum fiat sicut mel habens mediocritatem inter tenue et spissum: & liniatur in fronte. et tpibus et stringatur super eis cũ pila facta ex stupis & ligatura stringente: est enim expertũ. Et qñqꝫ apud necessitatem additur opii circiter pars ß.

¶ Infusio aque ueri frigoris super caput et constrictio facta in tpibus ex pila ĩfusa in aqua hmõi stringit sanguinis fluxũ & similiter in aceto infrigidato in niue aut succo folioruꝫ salicum et mente et foliorum uitis similiter infrigidatis in niue & quandoqꝫ cõmiscetur cum his aliqua ex stupefacientibus sicut necessitas cogit.

Hamech

¶ Hamech. Empl'm bonũ nobile ad fluxum ſanguinis ex naribus et exptum & forte. quare oportet ſup eo cautelã adhiberi. ℞ camphore opii ſucci alchaſel: añ. partem. i. farine ordei partes. ii. confice cum ſucco albelach: uel cum ſucco vue lupine uel cũ aqua roſata et line ſup frontez ex eo et tempora et pone cum licinio ex eo in naſum.

¶ Idem. Medicamen abſcindens fluxum ſanguinis ex naribus. Accipe papyri cõbuſte corticũ ouorum cõbuſtoruz accatie corticum granatorum: añ. Miſce cuz eis parum infuſionis aque ſalicis et cum licinio naribus immitte.

¶ Idem. Aliud ualens ad fluxum ſanguinis ex ruptura arteriarum ℞ olibani aloes: añ. Tere et confice cũ albumine oui & fiat ſicut mel & utere cũ licinio.

¶ Medicamen ex inuẽtione nr̃a cito ſanãs. Accipe cãphore ſanguinis draco. añ. ʒ. i. chachie ſandali rubei fricati colcothar aluminis iameni thuris papyri cõbuſte: añ. ʒ. ii. Confice cũ aqua ſalis & fac trociſcos & qñ opz diſſolue cum encauſtro ſcriptorũ. Deĩde fac ſiccari & cõbure ipm̃ et cinerez eius naribus inſuffla: eſt enim expertum.

¶ Aliud ſimiliter ex inuentione noſtra. Accipe pannuz lineum antiquũ & ſubmerge ipſum in licinio diſſoluto in encauſtro ſcriptorum & utere cuz licinio.

¶ Aliud ſimiliter ex inuentione noſtra. ℞ pãnum lineum antiquũ & ſubmerge ipm̃ in licinio diſſoluto & encauſtro ſcriptorum. Deinde fac exiccari & cõbure ipum & cinerem eius naribus inſuffla exptum bonum ſi deus uoluerit: uel ſolum licinium in panno illine & combure & utere.

¶ Gabriel. Aliud valens ſil'r. Accipe ſcorie eris & papyri cõbuſte et corticum ouorum cõbuſtorum chachie corticuz granatorum: ana confice cum albumine oui & utere.

¶ Dyaſcorides. Stercus aſininũ ſiccuz & recens inſufflatum in nares & ẽt odoratũ ſtringit fluxum ſanguinis cuz uirtute. Et dixerunt qdam ex poſterioribus ꝙ ſi miſceatur cũ eo opii & cãphore circiter: añ. ptis eius ſexta. eſt medicamẽ ultimũ.

¶ Iſaac. Accipe ſanguinis draconis ramich papyri combuſte: ana partem unam ſemẽ portulace cõbuſtũ balauſtie. añ.

partem

partem .ß. & tere et utere cũ canello & accipe ex eo: & confi
ce cũ succo coriandri humidi & vtere cum licinio.
¶ Filius zacharie arasi. Confectio medicaminis quod poni
tur super frontem & tempora et abscindit fluxum sanguinis
ex naribus. Reci. chachie succi barbe hyrcine olibani aloes
gallie: balaustie: gummi: assi: myrrhe: boliarmeni opii: ana.
Fiant trocisci & liniantur ex eis super frontem cum aceto &
liniantur super pectinen & renes et conferunt mictui sangui
nis & fluxui menstruorum & pessarizantur etiam in vuluaꝫ
& clysterizantur in ventrem & conferunt egritudini sangui/
nis & dissinterie et conferũt fluxui sanguinis ex vulneribus
vndecunqꝫ exierit.
¶ Ioannes Serapionis. Medicamen abscindens fluxum san
guinis ex naribus & abscissione forti. Re. colcothar tele ara
nee aluminis. ana. partes equales confice cum albumine oui
& vtere cum licinio lineo & liniatur super frontem & tem/
pora ex bolo armeno succo barbe hyrcine farina lẽtis & ba
laustie & modico camphore & opii cuꝫ aceto.
¶ Idem. Accipe aluminis terre sigillate gallarum non perfo
ratarum adustarum & extinctaruꝫ in aceto succi heufistidos
ana. partem. i. camphore opii: ana partis. i. tertiam. Insuffle
ex eis in nasum & intingatur licinium in encaustro ĩ quo du
plicatum fuerit colcothar. Deinde aspergatur super ipsuꝫ ex
medicamine & mittatur in nares.
¶ Alexander. Spongiam marinam nouam in alchitran in/
tinge & combure et vtere cum licinio.
¶ Ioannitius. Confectio medicaminis abscindentis fluxũ
sanguinis ex naribus. Accipe balaustie sanguinis dracõis fu
mi thuris uel farine eius aloes colcothar calcis uiue gallarũ
adustarum extinctarum in aceto: aluminis iameni gypsi pul
ueris molendini: ana partes equales opii: camphore: añ par
tem. ß. Insuffletur ex eo in narem & ucere cum licino.
¶ Aboali. Accipe succi barbe hyrcine cachie: ana. ʒ. me. cã/
phore grana. ii. confice cum succo florum palme & distille/
tur ex eo in nasum.
¶ Idem. Accipe papyri cõbuste corticũ thuris pulueris mo/
lendini

lendini aloes colcothar ex medietate eorum fiat tenta cum aq̃ albedarogi uel abumie oui & ex alia fiat puluis et utere.

De nocumentis odoratus.

NOcumenta odoratus sunt diminutio eius aut priuatio aut permutatio aut mendositas. Odorabile enim aut sentit debiliter aut nullo modo sentit aut sentit in cõtrariũ eius q̄ cõprehendit ratio aut sentitur ex odoribus odor qui non inuenitur in aliquo presentiũ. Et contingunt quidẽ nocumẽta huius quandoq; ꝓpter casum aut percussionem in uiis aut collatorio. Et accidit ex hoc ut cadant nocumenta in ossa & tortuositas & dissolutio forme & fortassis non recipit curã. Et quandoq; contingit ab apostemate aut vulnere putrefacto aut cancroso aut a carne addita & putrefacta. Et dicemus curam eius post et accidit interdum propter malitiam complexionis in caiasin & narcs interius et partibns eius sine materia aut cum materia aut uentositate oppilante caiasin aut collatorium aut duo emunctoria que sunt sicut capita mammillarum & quodcunq; horum fuerit natiuum aut cronicũ uix curã habet. Si autẽ a malitia cõplesionis sine materia fuerit cura eius est per contrariũ administrãdo embrocas in prora capitis & suctiones per nares & odoramenta & caputpurgia ex his que dicemus. Et si quidẽ fuerit cal'a cõferunt lauacra ex rosis & coriandro & suctiões per nares ex oleo rosato et aqua rosata cum modico aceto & similia. Et qñq; miscetur cum eis quod est sicut cãhpora & aqua decoctionis myrthe humide aut sicce cum cyperis & est iuuamẽti sublimis & similiter euaporatio aceti: est enim ultima.

Si autem fuerit a malitia cõplexionis frigide quod est ꝑm plurimum conferunt lauacra & embroce ex eis que sunt sicut spica calamus aromaticus calamentum sansucis & similia & ĩunctiones et suctiones que ftunt naribus ex oleo costino & rutaceo et oleo de neriden cum eo quod est sicut castoreum euforbium muscus & similia.

Si autẽ malitia cõpl'onis fueri cum materia aut uentositate grossa oppilante intentio: tunc in curatione est duplex V l'is. s. & particularis. Et prima quidem ꝑficitur cum euacua-

tione materie & iteratione eius si opz. Scda pficitur cum em brocationibus & lauacris & inclinatione capitis sup uapore camomille sansuci sisimbri calamenti spice & similiuz. Deinde cum gargarismatibus ex eis q mundificāt caput & iam diximus ea. Post hec cū caputpurgiis & suctiōibus p nares cuz castoreo et fellibus aīaliū & condisi & nigella: & rebus odorabilibus sicut serapinū pprie & castoreuz: & pipera & muscus: & similia. & pprie mixta cū oleo nardino camomillino & silibus: & assiduatio odoris rute ē expta in hoc caplo. & silr caputpurgiū ex ea: & caputpurgiū et nigella trita con tritione ultima q̄ fuit infusa in aceto: & mixta cū oleo antiquo et sugat naribus vehementer. Est enī mirabile: & caput purgiū ex vrina cameli & elleboro aut pulpa colloqntide: aut euforbio est sublime: & silr ipsa urina p se. Cū aūt caput purgia & effusiones generant ardorē & cōbustionem in naribus: tunc succurratur cum oleo rosato & lauacris ex aqua calida & aqua furfuris & oleo de cucurbitis: & similibus.

¶ Mahemet arasi. Puluis bonus ad oppilationes narium & defectum olfactus. Re. arthanite cōdisi: salis armoniaci: añ. Terantur sicut alcohol et sufflet ur ex eo in nares postq̄ euaporaueris eas aceto calido.

¶ Idem. Aliud ualens similr: & est bonum. Re. nigelle fellis gruis: colloqntide: ellebori albi: añ. Terantur cōtritione vltima. Deinde funde sup ea cōterendo urinā cameli arabici. Deinde facias exiccari & teri & fiat ex eis sief cū oleo sambucino aut sansucino: distilletur in nares. Est enim expertum bonum. Si aūt dolorem patiantur: succuratur eis cū aqua calida: & oleo de semine cucurbite: aut aqua furfuris.

¶ Idem. Aliud sublime. Accipe nigellam postq̄ infusa fuerit in aceto & exiccata: contere sicut alcohol: deinde misce cum oleo ueteri. & modus utendi eo est ut impleat patiens os suum aqua et reclinet caput retro. Deinde instillentur ex medicamine alique gutte in nares: et sugat vehemēter donec egrediatur humiditas plurima tenendo os apertum super uaporem aque calide: deinde lauet cum aqua calida et aliis & faciat hoc tribus diebus & tribus vicibus.

¶ De

¶ De apostemate narium.

INtentio in curatione eorum est triplex. In principio nã/ q3 indigent medicamine repellente materiam: sicut ꝓprie oleum rosatum et oleum myrtinum cum aqua rosata quod/ cunq3 eorum fuerit. Post hoc utendum est ꝙ est sicut oleum conquassatum cũ aliqua ex mucillaginibus aut cũ lacte mul so recenti. Vltimo uero indigent medicamine maturatio: si/ cut proprie dyaquilon dissolutum in oleo aut mucillagines maturatiue dissolute in oleo aut mucillago radicum lilii cõ/ quassata cu3 oleo aut radix lilii cocta in lacte & trita cũ adi pe galline aut porcino et adeps galline cum oleo de amigda lis amaris conferunt in hac hora.

¶ Hamech. Medicamen conferens apati et bothor sanguine is. R e. farine ordei rosarum: añ. partem. i. cãphore partis. i. quartã. Tere & confice cũ aqua rosata uel succo granatoru3 acetosorũ: unge intus et extra probatum est.

¶ Idem. Aliud ad apostema ex sanguine. Accipe succi sola/ tri & succi acetosoru3 granatorũ & aque rosate partes equa les olei rosati: partes. ii. conquassetur cum modico campho/ re & unge intus & extra.

¶ Idẽ. Aliud ad apata ex colera rubea. Re. mucillagines psi lii aut semina citoniorũ aut albumen oui & cõquassata cum oleo rosato aut uiolato et ĩfrigida ea et utere bonũ & exptũ.

De vulneribus et ulceribus narium.

QVedam ex eis sunt manifesta exterius: quedã occulta interius. Que aũt manifesta sunt: alia sunt sicca: sicut cruste: alia humida lenia. Et prima qdem curãtur cum medi cinis mediocris exiccationis sicut unguento de cerusa ꝓprie & unguento trifarmacon: aut oleo rosato dissoluto cu3 ma stice & puluere rosato mixto & similibus.

¶ Si aũt fuerint uulnera humida curãtur cum medicinis mi noris exiccationis sicut oleo rosato adipe galline & cera & simul dissolutis et similibus. ¶ Cõsuetudinaria aũt uulnera q̃ sunt sicut cruste bothor & asperitas rubei coloris rosaru3 accidẽtis naso: ꝭm exterius eius curanꝉ cũ duobus cauteriis positis inter labia & gingiuas iuxta dẽtes caninos ut ascen/

dat hincinde ad colatoria nasi. Occulta aũt interius latentia in partibus alchaiasin praua sunt & peiora q̃ fiunt in ptibus colatorii: & adhuc magis q̃ fiunt in uentriculis cerebri & in eis q̃ sunt sicut capita mãmillarum. Et ex eis quedã sunt recẽtia: in qbus non multũ p̃teriit tẽpus: alia sunt antiqua cronica. Recentium aũt duo sunt genera curationis.

¶ Primum qdem est mundificatio: & pficitur cũ medicinis lauatiuis debilis abstersionis: sicut aqua mellis proprie: & q̃ hoc cursu procedunt. ¶ Scd̃m uero est consolidatio: et sigillatio eorum: & pficitur cum medicinis debilis exiccationis sicut unguentũ trifarmacon: & unguento de cerusa cõfortato cũ modico myrrhe & olibani: & sanguinis draconis. Cronica aũt & putrida vulnera triplici egent genere curationis.

¶ Et primum qdem genus est mundificatio eorum cũ eo ꝙ est mediocris abstersionis: sicut uinũ: et proprie mel & similia. Et qñq; expedit necessitas apud multitudinẽ putrefactionis: ut misceatur cũ eis ꝙ est sicut colcothar: aut unguentum egyptiacum. Et vrina qdem infantium est mundificatiuũ bonuȝ. Et nos diximus multa ex eis in capitulo de vlceribus aurium ad hec conferentia.

¶ Scd̃m uero genus est incarnatio vulneris cuȝ eis que sunt sicut unguentum de cerusa: aut unguentum trifarmacum aut confortata cum eo quod est colcothar modicũ & similia.

¶ Tertiũ uero est cõsolidatio vulnerũ & sigillatio eorũ & pficitur cũ medicinis exiccatiuis non multe exiccationis: sicut proprie marã factũ ex rebus q̃ sunt sicut olibanum myrrha sarcocolla & sil'ia. Et qñq; apud necessitatẽ miscetur cũ eis ꝙ est sicut aristologia rotunda: & colcothar & similia. Et ꝓprie qñ timemus de futura putrefactione dicta sunt in capitulo de vulneribus aurium q̃ afferantur ad locum hunc. Excepto ꝙ vulnera aurium ficciori & acutiori indigẽt medicamine q̃ȝ vulnera narium. Et tua est discernere: & mẽsurare ista. Et cõfert cauterium in zuhendeg.

¶ Hamech filius zacharie: medicamẽ bonũ cõferens vulneribus narium recentibus & antiqs: & fecit hispanus. Re. cerusse: olei sisamini: medulle cruris uacce & olei amigdalini dul.

cere albe: & gūmi albothin: añ. dragagāti gūmi arabici .ana ptem .ß. Fiat ex eis glutē cū modico aque rosa. Et fiat vnguē tum cū ceteris: & utere sup morbo cū licinio de panno.

¶ Si aūt alcaiasin vulnera occupāt & descēdūt p foramina vsq; ad pallatum: & ad guttur: sugat naribus filum vsq; du; descendat ad palatū et trahatur p os: & ducatur filū sicut serra usq; dū locus sanguinetur. Deinde vnge filū cū medicamine: & hoc fiat oī die vsq; dum sanus fuerit est eīn exptum.

¶ Idē. Medicamē cōferens fistulis in naso: & ulceribus siccis exptum. Re. cere albe ptes .ii. medulle cruris uacce parte; .i. olei camomillini: sisamini: olei nardini: olei de amigdalis dul. añ. ptem vnā. Fiat unguētū & misce cū eis mucillaginis dragagāti albi: & mucillaginis heuisci: & mucillaginis seminis citoniorum: & psilii: & seminis lini: añ. ptis unius sexta;. Fiat ex eis unguentum cū pauco croco. Et utere sicut primū: valet ēt ad scissuras labiorum.

¶ Item. Aliud ualens silr. Accipe cere rubee ptem unam olei rosati partes .vi. Dissolue ea & misce cum eis litargiri caruse fecis argenti: añ. partis unius tertiam. fac unguentum & vtere: & eo sepe tangat nasum.

¶ Sabor. Aliud bonum valens ad idē. Accipe litargiri: olei rosati & olei myrtini: añ. partem .i. aceti: et succi myrte. ana partem .ß. Confice & unge bonum est si deus uoluerit. Et qñq; fit sine aceto: & pro aceto pone succum myrte: & qñq; p aceto uinum. Et est bonum.

¶ Galienus. unguentū de flore eris bonum mundificās vulnera saniosa: & cōsolidans ipsa. Re. cere. ʒ .iiii. & olei antiq vel facti ex oliuis īmaturis. ʒ .xvi. floris eris pulueri zati sicut alcohol. ʒ .ii. fiat ex eis ungtm̄. Et utere cū licinio. Et qñq; additur vel minuitur ex flore eris ꝯm ꝙ exigit necessitas.

¶ Vngtm̄ ex inuentione nostra. Sanans vulnera narium: & vbicunq; sint in corpore. Accipe lubene: & triofilon acetosi: añ. ℥ .ii. ꝓiice super ea postq̄ fuerint concussa: olei rosati olei myrtini: añ. ℥ .v & dimitte in vase lapideo p dies .vii. Deīde ebulliant ebullitione vna & cola Et cum cere citrine. ℥ .ii. et ß. fiant vnguētum ex eo in licinio. Et utere: & quādoq; admi

scetur ad omnem.℥.istius unguenti ex flore eris.ʒ.i.

¶ Filius Serapionis. Medicamen conferens vlceribus nasi. ℞.ceruse merdasengi: & plumbi adusti.ana.partes equales abluantur vicibus pluribus: postq̃ fuerint trita. Deinde fac ex eis unguentum cum vino: & oleo myrtino diu terendo in mortario: nunc oleum nunc vinum: ana. parum infundendo vsq; dum impinguetur. Expertum bonum.

¶ De polipo qui fit in naribus.

Polipus qui fit in naribus durus: & niger et non tractabilis: & mollis: et putridus: et fetidus fortassis nõ sanatur. Et qui elongatur: & pendet: & aliquando egreditur extra habens radicem gracilem tenuẽ: non nimis profundatam curatur incidendo iuxta radicez eius cum forficibus postq̃ apprehendis: & trahis cum tenaculis: deinde post incisionem cauterizetur super eo quod remanet de radice cum ferro ignito aut cum medicamine acuto: & hec quidẽ fiant post corporis mundificationẽ pluries iteratam: & post flobothomiam. Et quandoq; necessitas expedit & fiat cauteriũ in zuhendeg: et proprie apud fluxum reumatis ad partes narium. sicut dictũ est in eis que sunt de curis catarri et corize. Si autez polipus descẽdit per foramina palati ad palatum et guttur trahatur similiter cũ tenaculis: & incidatur secus radicẽ eius cũ forficibus ignitis: & curetur deinde cũ medicamine acuto: sicut iaz diximus. Si aũt eius incisio nõ fuerit facilis ƥm modũ quẽ diximus. tunc accipe duos aut tres pilos caude equi & torq̃ singulum eorũ per se: deinde ex eis retorquẽdo fac sicut filũ vnum & fiant in eo nodi tres vel quattuor: & mittatur per nares cum acu plumbea: & declinetut cum ea ad foramina palati: & trahatur per ipsum palatum cum facilitate donec filuz exeat ꝑ foramina palati: & tũc accipe utrãq; extremitatem fili: & ducas: et reducas ad modũ serre usq; dũ tota incidatur caro: et si aliq̃d remaneat tunc fiat sicut superius dictũ ẽ. Abiecta aũt tota carne polipi curetur: deinde cum vnguẽto uiridi & medicamine incarnatiuo.

¶ Plerumq; aũt polipus non est multe additionis: & curatur post incisionem cum medicinis acutis & aliis sicut dicemus

mus

mus post. Si autem fuerit cancrosus cura eius est difficilis. Curatur tñ quãdo cũ medicinis acutis & aliis que diximus in capitulo de ulceribus narium: loco autem narium a polipo perfecte mundificatio curetur cum unguento viridi et unguento de cerusa dictis in cura vlcerum.

¶ Diascorides. Medicamen auferens polipũ nariũ: et oẽm additionẽ carnis in eis: & emorroydas nariũ cancrosas. Accipe semen luf: & tere cuz succo malorũ granatorũ coctorũ cum cortice sua: & liniatur sup polipo in circuitu eius. est. n. medicameu bonũ. Vna etiã luf & proprie succus eius idem operatur: & similiter succus radicũ eius & ꝓprie lana ex aliquo eorum imbibita & immissa naribus. Et est expertum.

¶ Gal. Medicamen sanans & cõsumens oẽs additiones carnium in naribus cuz leuitate sine dolore: & sanans uel cera in eis & efficit operationem suam tempore longo. Quapropter sine cessatione uteudum est eo. Accipe ex tribus generibus granatorũ partes equales: et tere eas ꝯm totalitatẽ eorũ & extrahe succũ ipsoruz & decoque in essentia rob tenuis. Deinde tere substantiã granatorũ cõtritione multa usqꝫ dũ fiat sicut pasta: & fac cũ succo eorũ formas similes nastalibus et intromitte ex eis in nasuz unã post unaz preliniendo tamen cũ succo predicto: & hoc fiat tẽpore extenso: efficit enim operationẽ sine dolore: & est expertuz. ¶ Quidã uero ex expientibus admiscuerũt cũ eis ex trociscis alcacalõ quãtitatẽ sufficientem ad uigorandum operationẽ ex ipsis.

¶ Filius Serapionis. Confectio medicaminis consumentis polipum et omnem carnem additam. Re. scorie eris auř. iiii. calcanti: aureos. iii. ellebori nigri aurem. i. arsenici rubei ʒ. i. Tere & fac puluerem et insuffla in nasum: aut confice cum vino et utere cum licinio.

¶ Idem. Confestio trociscorum alcadicon: quorũ iuuamentum est uirtuosum. Consumunt em̃ polipũ et cancruz et oẽs additiones carnium in oĩbus locis. Reci. calcis non extincte arsenici citri. añ. ꝑ tes. ii. colcothar: floris eris aluminis. ana. partem. i. gallarum cachie: balaustie. ana. partem. ß. Confice ea in mortario eneo cum aceto forti contritione ultima usqꝫ

ad quinq; dies: deinde fiant ex eis trocisci: & conseruẽtur in vase vitreo in loco frigido & sicco. distempera unum ex eis cum vino & utere cum licinio: expertum forte.

¶ De sternutatione.

Sternutatio autẽ est in quibusdã vtilis: in qbusdã nociua. Vtilis post maturationẽ corize: & post digõnez et frenesis: & litargie et subeth & intercisiõis memorie: & epilepsie et appoplexie & egritudinuz neruorũ et scotomie: & facilitate partũ & expulsionẽ secũdine. Ex eis que submouẽt sternutationẽ & incitãt. Alia sunt q̃ sumũtur p os: sicut cepe acutũ & alleũ et sinapis et uinũ forte et acutũ & siſia. Alia sũt ab extrĩsecis incitãtia: sicut radius solis vẽtus acutus fumus & siſia. Et ex eis est approximatio ad iuuenculã et hesitatio et desideriũ coitus. Et alia sunt odorabilia: & intrãtia narẽ: sicut rosa pprie odorata. generat eñi sternutationẽ calefactis & folia myrti cũ aceto et succus foliorũ uitis instillatus: & silr agresta & similiter cãphora cũ onfacino & opio insufflata in nares. Et nenufar odoratũ & solatrũ silr et sief memithe cũ cãphora & uapor aceti: et similia. Infrigidatis uero sternutationez stimulãtia sunt mezereon euforbiũ elleborus cõdisi: piper oleander sella animalium castoreuz arthanita cucumer asininus zinziber piretrũ sansucus auricula muris yreos nigella infusa in aceto: pulpa colloqntide baurach oppopona cuz serapinum aloes furfuris gallia sinapis ruta siluestris & similia. Cõposita uero incitantia sternutationem: plura dicta sunt in capitulis que precesserunt. Nociua vero sunt sternutatoria in principio catarri difficilis: & in egritudinibus catarralibus pectoris & pulmonis & faucium & costarũ et ante digestionem sode ex plenitudine & etiam omniũ egritudinum quaruz noĩatio precessit: & ante mũdificationez corporis cõmunem. Sternutatio autez facta per se qñq; fit propter fortitudinẽ cerebri vigorosi ad expellendũ superflua & est significatio laudabilis in egritudinibus cerebri: desperat eniz de eo qui sternutare non potest in ipsis etiaz medicaminibus adhibitis. Et quandoq; f t propter passibilitatem cerebri recipientis de facili impressiones frigoris & caloris impressiões

redundantes

redundātes ex austro & borea. Quare fit coartatio & expressio propter impressionē ex frigore & borea et expellitur materia coartata aut dissoluta & expulsio propter impressionē ex calore & austro expellitur materia dissoluta.

¶ Sternutationem autem prohibenda sunt ꝓprie passiones animales sicut gaudium ꝓprie & ira et solicitudines & cogitationes & fricationes auriū & extremitatum & cōtorsio nasi & fricationes gingiuarum palati & lingue & oculorū. Et si cōtingat ꝓpter incitationem factā a calore aut austro sedant vehementiā eius oleū rosatum: & oleum de salice & similia odorata & effusa in ambabus auriculis super caput & sorbitio aque frigide & suggere eam naribus: & lauare faciem cū ipsa. Si uero cōtingat ꝓpter incitationem a frigore & borea cōferunt infusiones oleorū calidoꝝ sine mordicatione in ambabus auriculis & super caput & etiaꝫ nares et sorbitiōes calide & balneationes & odorare camomillā & poma redolētia & galliam & spicam et myrrhaꝫ & ambraꝫ & xiloaloes. Et cōferunt etiā odores herbarum que nascūtur in mari & spōgie & cōcharū maris & lanaꝝ & lipporū que sunt in eis.

¶ Summa octaua de egritudinibus oris: et primo de scissuris labiorum.

Cissura labiorū qn̄qꝫ fit in labio superiori & cuꝫ cōitate nariū & fit post corizam & catarrū solitum fluere ad partes illas quare turget nasus: & labium cum vestigiis rubedinis interdum: & interdum bothor & interduꝫ cū crustis et scissuris: & aspitate. ¶ Cura eius est tres res. Prima est mundificatio ab hūore qui supabundare uidetur. Secūda est diuertere materiā flobothōia si peccatū est in sanguine aut cū vētosis cuꝫ sacrificatiōe in occipitio & in collo aut cū cauterio in zuhēdeg. si necessitas expetit: & qn̄qꝫ fiunt cauteria duo que diximus in capitulo de vulneribus nariuꝫ & sunt mirabilis iuuamēti. Tertia res est adequatio loci & correctio nocumentoꝝ que cadūt in locis ipsis. et hoc qdem dictū est in capitulo de ulceribus nariū. Et qn̄qꝫ fit in labio supiori aut īferiori absqꝫ cōmunitate aliarū ptium & ꝓprie ꝓpter cōtractioneꝫ acci-

dentē musculo trāsuersali ipsius labii quare accidit ei ut scin dat labium scissione ꝓfundante & multiplicatur huiusmodi apud multiplicationē boree: & cura eius est cū vnguento de cerusa: aut oleū rosatū cū cerusa: aut litiū cuȝ oleo rosato et cerusa & alia quorū rememorabimur post. Et sunt ex homini bus q incidūt musculū ipsuȝ ꝭm trāsuersuȝ eius ꝓfundantes cū sagitella usq̄ duȝ incidatur ꝭm totalitatē eius. Deinde im ponūt puluerē cynamomi: & gallaꝝ usq̄ dū sanētur. Et sunt qui cauterizant ꝭm trāsuersum eius nūmo aureo subtili. De/inde curant cū vnguento de cerusa & aliis similibus.

¶ Democritus. Medicamen expertum ad scissuras labiorū. Accipe furfuris & pilorum caudarū equi partes equales: cō bure super laminā ferreā: & misce cinerem eorum cū melle: & vnge locum mane & sero vsq̄ dum sanetur.

¶ Cerotum sanans scissuras labiorum & est expertū. Acci/pe glutinis albotin: mellis masticis ysopi humide: ana par/tes equales. Fac sicut cerotum.

¶ Aliud ex inuentione nostra. Accipe gallarum ceruse: ana. partem. i. dragaganti amili: ana. partem. ꝭ. Confice cum adi/pe galline quantum sufficit utere sicut primo.

¶ Aliud ualens ad ardoreȝ cōbustioneȝ et ulcera labiorū et est iuuamen expertum. ℞. litargiri ceruse fricationum plum/bi & olei iusquiami albi et cere: ana. partes equales olei ro/sati quantum sufficit. expertum est.

¶ Dyascorides. Ad scissuras labiorum. Accipe gallas & pul ueriza sicut alcohol: misce cum melle & vtere: aut misce cuȝ terebentina & adipe galline aut anatis: aut accipe gallas & tere sicut alcohol: & misce cum terebentina & mastice et yso po & croco & melle. expertum bonum.

¶ Filius zacharie. Medicamē bonuȝ cōferēs scissuris labio/ruȝ & faciei et manuū. Accipe cere citrine ysopi humide adi pis anatis: añ. partē vnaȝ olei rosati partes duas amili dra/gaganti mucillaginis: seminis citoniorū. ana. partē. ꝭ. Fiat ex eis maran ex quo loco prius fricatio ingrediatur balneuȝ et exiēs inungat locum ex maran. Et ex dragaganto trito: sicut alcohol superaspergat. & hoc faciat usq̄ dum sanetur.

¶ De

¶ De dolore dentium.

INtẽtio in curatione duplex est. Vniuersalis & particularis: & quidez uniuersalis intẽtio est tres res. Prima est euacuatio materie. Secunda diuersio eius. Tertia prohibitio fluxus ipsius.

¶ Et prima quidẽ res perficitur cuz euacuatione p flobothomiaz & ventris solutionẽ. Et illud significabit tibi accidere cum cõmunitate cerebri & partiũ capitis. Verũ si dolor fuerit ꝑpter apostema ꝙ est in gingiua cuius materia est sanguis acutus. Confert flobothomia cephalice & sacrificatio & incisio uenarũ que sunt in labiis & sub lingua. & hoc fiat gradatim & cõferunt etiã sanguisuge apposite in radice dentiũ & ventosationes sub mẽto cũ incisione. Et si absq̧ apostemate fuerit: tamen ab eadẽ materia administrãda est flobothomia. Et alia que diximus et si cum hoc fuerit sanguis acutus colericus flobothomia & uentris solutio necessaria est. Si autem ex humoribus fiat frigidis euacua cum eo quod est sicut pillule cochie & yera dyacolloquintidos & similia.

¶ Secundã rem cõplent flobothomia & uẽtosatio quas diximus & fricationes extremitatum & ligature & cõpressiones dolorose & cauterium in zuendeg: & similia. Et dixit Gal'. Si teratur allium & ponatur in radice manus iuxta palmaz ex parte domestica & proprie ex manu que sequitur dolorem: sanat dolorem dentis. Et expertum est.

¶ Tertiã rez cõplent administrationes medicaminũ prohibentiũ fluxũ declinare ad dẽtes: sicut sunt pillule alchaiber: quas fecit Alexãder & nos scripsimus in capitulo de catarro et coriza & nos plura intẽtionis huius scripsimus tibi. ¶ Particularis aũt diuiditur in curã ueraz: & curã mendosaz. Et uera qdem cura habet tres semitas. Prima qdez est ut in principio doloris admĩstretur medicine que cõfortent dẽtes: & repellãt reumatizatões materie. et si sit materia calida cũ eo ꝙ est sicut retẽtio aque frigide in ore cũ aceto aut aqua rosata aut uicissitudo eorũ: aut aliqua infrigidãtia que sunt ex succis & decoctionibus rerũ: que sunt sicut rosa myrtus cuz modico cãphore. & huius etiam intentionis est oleum rosatuz:

& oleum

& oleum de salice: & oleuз de oliuis immaturis & oleũ myrtinum per se aut confortatum cum aceto & camphore parũ. Cum autem incipit pertransire tempus principii administrã/dum est oleum rosatum cum decoctione masticis. Et adhuc post hoc oleum rosatum cum decoctiõe uini & masticis: aut oleum rosatum decoctionis uini: & passularum aut fenugreci. vltimo uero gradatim perueniendum ad resolutiua & maturatiua ex his que dicemus. in materia uero frigida administrentur in principio que sunt sicut oleum rosatum cum ma/stice aut oleũ rosatum cũ such aut ramich & sil'ia: & post hic oleũ rosatum cuз eo ꝙ est sicut ysopus & alhasce aut succus porri post ebulitionẽ eorũ: & sil'ia. Postremo uero ea q̄ sunt sicut radix colloqntide cũ aceto aut staphisagria: aut piretrũ aut alleũ & similia. Cura aũt mẽdosa est cura q̄ blandiẽdo sedat doloris uehementiã. & hoc qdem stupefaciẽdo. Et huius qdem intẽtionis est iusqamus & ꝓprie suffumigatio facta ex eo. & exptuз est de opio & oleo rosato linitis sup dentẽ. Et similiter piretrũ & cãphora si applicẽtur sup dentẽ sedãt vehementiã doloris eius. Et ex exptis annexis super dentẽ remo/uentibus dolorẽ eius est medicamen istud. ℞. iusquiami albi opii storacis galbani: añ. ℥. i. piperis: ase fetide: añ. ℥. ß. misce cũ rob vue: & cũ endiuia liniatur super dente doloroso.

¶ Aliud accipe olei castorei añ. partes equales et distilletur ex eis granum vnum uel duo cum oleo rosato in aure sequẽ/te dolorem & ex eis est sazenea proprie et trociscus stelle & philonium. Sunt enim mirabilis iuuamẽti & proprie mixto cum eis aliquanto opii.

¶ Narratio medicaminũ ad dolorem dentiũ calidum. Conferunt collutiones oris facte ex aceto decoctiõis iusquiami aut radicis eius cum oleo rosato & aceto. Acetum autem de/coctionis spolii serpentis est ad illud mirabile proprietate q̄ est in ipso. Sandaraca cum aceto est iuuamenti sublimis. prohibet enim reumatizationẽ a dẽtibus et gingiuis & sedat dolorem uehementer et constringit gingiuas. Aqua rosata confortata cũ modico cãphore valet ad dolorem dentium colluto ex eo ore. Valet etiam oleum rosatum sine mastice & cuз

mastice

mastice. Gallarum decoctio cum aceto ualet similiter. Solatrum cum aceto est medicamen expertum.

¶ Mahemech arasi. Confectio trociscorum sedantium dolorem dentiũ calidũ: & dolorem apatis in gingiuis. ℞. coriãdri seminis portulace: sumach: lentiũ excorticatarũ: sandali citrini: rosarum piretri: cãphore: añ. ptes equales: fac trociscos cũ succo solatri: & line dentem dolorosum cuʒ uino eorum dissoluto in aqua rosata: & aceto p̄cedentibus flobothomia & euacuatione & uentosatione sicut prediximus.

¶ Filius zacharie. Medicamen conferens doloribus dentiuʒ & corrosioni eorum. ℞. carmezit. ʒ. v. spolii serpentis. ʒ. i. alchanne de mecha. ʒ. ii. & ß. corticum radicum capparorum. ʒ. ii. bulliant cum aceto & teneatur tepidum in ore in pte doloris expertum est.

¶ Idẽ aliud cõferens dolori & motioni dentiũ. ℞. gallarum corticũ glandiũ corticũ granatorũ: añ. ptes equales bulliant cũ aceto medietas eorũ & utere colluendo. Et ex alia medietate fiat puluis & post collutionem utere super dentes.

¶ Narratio medicaminũ ad dolorem dentium frigidũ. Cõferunt collutiones diu retente in ore facte ex rebus que sunt sicut cortices radicũ capparis & acetum postq̃ ex decoctiõe eorum fit collutio in pte lesa et ex eis est teda pinguis & cortes eius & lignum pini et cortex eius & radix colloquintide & pulpa eius & proprie acetum decoctionis eorum et acetũ q̄ iam bulliuit in testa colloquintide spatio multo & est magni iuuamenti & condisi bullitum cum uino est ultimũ decoctio calamenti cum aceto aut uino est iuuamenti ualde: & similiter radix raffani & folia almezereon & piretrum & zinziber & radix cucumeris asinini aut succus eius & simil'r har mel cũ aceto. Piretrũ ẽt cũ aceto & aristologia rotunda sunt experta & simil'r stipites alii cũ piretro & aceto & qñq; exigit dispositio et indigetur administratione apud vehementiã doloris rerũ maturatiuarũ in collutionibus ad sedandũ dolorem sicut proprie oleum calefactũ in quo decocta sit radix altee & camomilla et mellilotũ et fenugrecũ singl'r aut coniunctim qm̃ sunt sedatiuum bonum. Rerum aũt que appli-

cantur sup dentes & sedant dolorez summa hec est. Piper & alchitran administrata sup dentē resoluunt dolorē congelatiuum aut piper & euforbium cū melle aut piper & asa fetida aut sinapis & asa fetida aut serapinū. Et exptis est medulla nucleorum psici pars.i.piperis pars.ß.Cōfice cū alchitram aut piretri piperis zinziberis staphisagrie:añ.ʒ.i.baurach armeni.ʒ.i.&.ß.Fricētur cum eis gingiue.sunt em̄ iuuamēti sublimis & silr nigella cum oleo antiquo & oppoponacus cum piretro serpentis spolium cōbustum & mixtum cuz oleo ad spissitudinē mellis linitum sup dentes est mirabile in sedatione doloris. Et ex origano & nitro puluis factus sparsus sup dentes & gingiuas mox dolorē tollit.Res aūt quibus dentes suffumigātur & tollitur eorū dolor sicut semen porri cuz alchitran postq̄ recipitur ex eis fumus p traiectorium sup dentem dolorosuz: sedat enim dolorem & occidit vermes & silr ex semine cepe cū alchitran & similiter ex semine iusquiami et semine porri & alchitran partibus equalibus factis ex eis formis sicut auellana & suffumigationes facte ex vna ex eis per traiectorium.Res uero quibus fit uaporatio exterius ad dolorem dentium sunt sicut malua anetum altea et herba nitri camomilla mellilotum fenugrecum semen lini semen caulium & folia eius: semen porri yreos radix lilii ysopus & similia & qn̄q3 fit emplastrum ex eis & quādoq3 fit emplastruz ex cepe asso & oleo camomillino aut anetino: & qn̄q3 fiunt linimenta exterius cuz oleo camomillino aut anetino aut rutaceo aut amigdalarum amararum: aut de lilio aut oleo de been aut oleo persicoruz aut ysopi ceroto & similibus & qn̄q3 fit ex aliis vnguentis.Et qn̄q3 fiunt euaporatiōes ex rebus siccis sicut cum sale & milio & panico & similibus.Res aūt qbus fiunt iniectiones p aures & sedant dolores dentiū sunt hec.Succus affodili tepidus iniectus p aurem q̄ ex parte doloris sedat dolorem.Et similiter oleum de amigdalis dulcibus & amaris & oleum de psicis & oleum sambucinū quodcunq3 eorum fuerit coctum in cepe per se: aut postq̄ disrumpitur in eis aliquid castorei aut euforbii & quandoq3 aliquid opii apud necessitatem.Et ex eis sunt succus cucumeris asini

ni aut succus radicum capparis postq̄ decoquerimus cu3 ali quo ex oleis predictis aut distillantur per se. Succus aute3 al canahan est mirabilis.
¶ Ioannes Serapionis. Confectio medicaminis ad dolorem dentium bona & uocatur furisicon. Re. piperis. ℥ .x. staphisagrie piretri: ana. ℥. iiii. baurach armeni. ℥. vi. Tere & fac trociscum cum succo radicū capparis aut aqua decoctiōis eius. Line unum ex eis super dentes & gingiuas.
¶ Alexander. Modus decoctionis de alleis cito sedans dolorem dentium. Re. alleis spicas. v. olibani ℥. i. & ß. myrrhe. ℥. i. decoque cum aceto emina. i. usq3 ad consumptiōem medietati semper agitando cum spatula: tede pinguis & ex eo tepido fiat oris collatorio & diu calidum teneatur in ore: & hoc fiat pluries.
¶ Idē. Confectio trociscorum dolorem dentiu3 cito sedans qn̄ ex vno eorum fit fricatio sup dentem & gingiuā. Exptum bonum. Re. aluminis. ℥. iiii. piperis ℥ iii iusquiami. ℥. iiii. piretri. ℥. ii. fiant trocisci cum aceto & utere.
¶ Mahemet arasi. Confectio tyriace mirabilis ad dolorē dētium. Re. piperis castorei myrrhe asse fetide opii: ana partes equales confice cum melle quantum sufficit.
¶ Idem. Confectio alterius medicaminis ualentis silr: & est medicamen bonū & exptum. Re. castorei ase fetide storacis myrrhe aristologie rotunde: opii piperis zinziberis iusquiami: an̄. partes equales. Cōfice cū melle aut alchitran & line super dentem dolorosum & applica sup ipsum.
¶ Ide3 fiant forme ex storace & semine iusquiami partibus equalibus & fiat suffumigatio ex vna earum in traiectorio.
¶ Aboali. Cōfectio medicaminis experti ad dolores difficiles dentiū & corrosiones eorum. ℞. castorei opii myrrhe piperis galbani: an̄. partes equales confice cum rob & fac trociscos ex eis & liniatur ex eis super dentes.
¶ Itē operatio decoctionis olei cōferentis ad dolorē dentiū pulsatiuum. Accipe pulpe colloquītide aloes partes equales olei & aceti: an̄. ptes. vi. bulliant ad aceti cōsumptionē & distilletur ex eo in aurem distillatione post distillationem.
¶ De

¶ De extractione dentium.

QVando propter vltimum nocumentum cadens in dentes medicamenta non conferunt: nec doloris vehementiam diminuunt. Quare ne aliis etiam dentibus nocumenta pariant cõsulimus ad eradicationem eorum accelerare cum regimine bono prohibitiuo apostematis & ꝓprie cũ ꝓcessione euacuationis & ꝓprie iterata ne fiat extractio eius apud uehementiã doloris eius ne sit causa sincopis et mortis & fiat causa exiccationis et cõmotionis reumatis vehemẽtis & suspecti aut fiat causa gñationis apatis timorosi: sed expectandum vsq; dum sedetur dolor & maturetur: deinde extrahatur cũ ferro postq̃ scarificaueris eum a carne gingiuaruʒ sacrificatione profunda & postq̃ extraxeris ipsum teneat in ore suo acetum infrigidatum & proprie decoctionis gallarũ aut balaustie. Et si remaneat dolor teneat in ore suo oleũ rosatum cum decoctione masticis & similia illis.

¶ Regimen autem extractionis dentiũ cum medicamine est ꝭm hunc modum. Fiat scarificatio sicut hoc ante diximus deinde ponatur medicamen in radice dentis & hoc fiat cũ cautella ne aliis dentibus noceat. Quare distinguatur inter dentem & dentem cuʒ cera uel aliquo alio quod sit sicut ipsa & obseruetur hoc vsq; dum dentis fiat facilis exitus. Et sunt ex hoĩbus qui cauterizant dentem solo ferro ignito immisso p canellum u q; ad dentẽ & acquiritur ex eo ꝙ mitigatur dolor & d n post tẽpus & tꝑs cadit frustatim & quandoq; cauterizant cum nucleo nucis accenso et quandoq; cum grano olibani accenso & ignito & similibus.

¶ Filius zacharie arasi. Confectio medicaminis facilis eradicantis dentes. Reci. piretri radicum colloquintide & corticum eius: corticum radicũ capparis corticum radicũ mori: seminis almezereõ: et foliorũ eius huruth: arsenici citrini lactis alscebran aut fustis eius. Terãtur cũ aceto tribus diebus cõtritione vehementi: deinde proiiciãtur sup ea bdellii & asse: ana partes. i. ita ꝙ prius dissoluũtur in aceto forti & fiant ex eis trocisci & liniatur ex eis in radice dentis hora post horam per aliquot dies. facit enim facilem eradicationẽ ipius.

Idem.

¶ Idem. Medicamen aliud quo impletur corrosus dens & frangit ipsum. ℞. semen almezereon & lac alscebran & conficiantur cum alchitran & impleatur corrosum den is.

¶ Aliud. Accipe baurach corticum mori: ana. ptem. i. arsenici citrini partes. ii. Confice cũ melle & applica super dentẽ in circuitu eius & facit eius eradicationem festinam.

¶ Aliud adeps rane uiridis que habitat in arboribus: frangit dentes si liniantur ex ea & similiter si liniatur ex lacte alscebran aut titimali & similiter lac celsi cuꝫ arsenico citrino.

¶ De agitatione & commotione dentium.

SI causam habuerit corrosionem factam in radice dentiũ aut in gingiuis. Dicemus curam eius. Si fuerit propter humiditatem lubricam effusam aut imbibitam in neruo ligante dentem & fuerit cũ comitate cerebri cura eius est tres res. Prima est ut euacuetur materia & si oportet cum iteratione. Secunda ut fiat exiccatio humiditatis mollificantis colligationem dentis cum eo quod est sicut myrrha & acetuꝫ decoctionis piretri & acetum squilliticum & acetum decoctionis staphisagrie aut ellebori aut colloquintide & similium facientium humiditatem multã fluere & consumentiũ & abstergentium ipsam. Tertia est administratio medicaminũ stringentium & colligantium ligamenta dentiũ & gingiuas et abstergentiũ humiditates sicut proprie cõmasticatio masticis et collutio ex decoctione ipsius cum rosis & balaustiis & similibus & quandoqꝫ accidit cõmotio dentium propter percussionẽ super eos et curantur cum constringentibus stipticis ex his que diximus et dicemus.

¶ Sabor. Confectio medicaminis constringentis & confirmantis dentes et stringentis gingiuas laxas. Reci. stipitũ capillorum veneris adustorum. ʒ. iiii. aluminis iameni rosaruꝫ piretri spice: ana ʒ. ii. nucium cypressi adustarum. ʒ. ii. et me. cornu cerui adusti centauree: ana. ʒ. vi. carmezit. ʒ. iii. cyperi ʒ. ii. salis gemme assi. ʒ. ii. et. ß. Et fac ex eis puluerem et mittatur in radice dentium expertum bonum.

¶ Igem acetum squilliticum confirmat dentes et cõstringit gingiuas. Expertum.

¶ Ioannes Serapionis. Confectio medicaminis stringētis dētes & remouentis putrefactionē gingiuarum. ℞. aluminis iameni balaustie rosaruʒ cyperi sumach spice salis gemme cornu cerui adusti carmezit: ana partes equales masticis partes ii. pulueriza & utere.
¶ Alexander. Decoctio valens simil'r. Accipe gallarū partes ii. myrrhe ptem .i. corticum granatorum yreos: añ partem .ß. Decoque cū aceto & colluatur ex eo os & fricetur gingiua.
¶ Filius zacharie. Medicamen constringens dentes commotos accipe gallarum balaustie rosarū cyperi sumach: añ. partem .i. aluminis partem .ß. Liniatur super radicem dentis & gingiuam & applicetur ibi.
¶ Idem aliud. Re. carmezit rosarum spodii balaustie aluminis: añ. Fac sicut primum.
¶ Idem casum motorū prohibēt dentiū such alumē balaustie galle cachie eufistidos. Terātur & fiat ex eis dentifriciū.
¶ Idem. Aliud. Re. mirabolanorū citrinorum emblicorum aluminis: añ. Fac puluerem & utere cum aceto.
¶ Hamech. Medicamen conferens cōmotioni dētium & corrosioni gingiuarum. Accipe gallarum copularum glandium aluminis iameni corticum granatorum: ana. Tere & applica ex eo in radice dentium & gingiuarum intus & extra fac mane & sero expertum bonum.
¶ Idem aliud. Accipe gallarum aceti fortis: ana. Fac bullire vsq; ad consumptionem aceti & exicca totum acetuʒ in ipsis deinde fac siccari in umbra: deinde tere sicut alcohol & frica gingiuas & radices dentium. Et sunt qui miscent aluminis & myrrhe: añ. partem .ß.
¶ Item Medicamen cōferens cōmotioni dentium. Re. gallarum corticum granatorum corticum glandium: ana. Tere & vtere in radicem dentium.
¶ Idem. Aliud conferens dolori dentium: & confirmat eos & confortat gingiuas. Re. piperis albi rosarum balaustiaruʒ copularum glandium: ana. Confice cuʒ alchitran & utere & cum fortis sit dolor & est foramen in dente pone ex hoc medicamine & confestī confert & si sunt ibi uermes occidit eos & expellit

& expellit. Expertum est.

¶ Aboali. Medicamen conferens cõmotioni dentium & corrosioni gingiuarum. Accipe colcothar aluminis: añ. aggrega cum alchitran conterendo donec redeat in substantiam mellis & line ex eo super dentes & teneat os apertum donec currat humorositas. Deinde ablue cũ aceto decoctiõis gallaruз. Deinde accipe aluminis fructus tamarisci gallarum rosaruз siccarum copularum glandium boliarmeni ossium mirabolanorum citrinorũ assorum sumach corticuз granatorũ: añ. partes equales. Terantur & liniantur sup dentes.

¶ De corrosione & pforatione dentium.

CVra huius egritudinis est tres res. Prima ẽ euacuatio humiditatum putridarum cum eis que scis. Secunda est resolutio earum ex ipsis dentibus cum eo ꝙ sit sicut acetum decoctionis nigelle aut nigella trita cum alchitran & linita sup dentem aut collutio facta cum aceto decoctionis radicũ capparis aut zinzib. & similium. Tertia res est prohibitio corrosionis cum eo quod est sicut galla & cyperus quando impletur ex eis debes corrosus aut linitur ex eis: & galla quideз sola est prohibitiua putrefactionis & ex eis est mastix & cyperus: & collutio oris cum aceto est sublimis. Camphora uero est ad hoc medicamen bonum & iusquiamus cum storace simul mixtus habent operatiõem mirabilem quando fit suffumigatio per traiectorium super dẽtem corrosum. Et ex cõpositis est trociscus stelle cum galbano positus in corrosione dentium. Et ex eis est medicamen Alexãdri. Re. opii myrrhe storacis: añ. ℥. ii. piperis albi: croci galbani: añ ℥. i. Cõfice conterendo cum rob & mitte ex eo in perforatum dentem & annecte super ipsum.

¶ De congelatione dentium.

COngelatio dentium confert ei masticatio portulace & seminis eius: & fricatio dentiũ cũ nucleis nucũ: & amigdalis & auellanis & stringere dentibus paneз calidum & caseum assum & uitellum oui calidi & fricare super dentes ex sqlla: aut sale: aut cordumeni aut baccis lauri: aut asa fetida.

¶ De uermibus dentium.

Vermes dentium occidit semen iusquiami albi & semen porri: & cepe & proprie factis ex eis formis cum alchitran & auellanis & similibus. Et facta suffumigatiõe ex una earum per traiectorium. Et qñq3 fiunt huiusmodi forme cu3 adipe renum capre & semine iusquiami: porri et cepe: & qñq3 fiunt collutiones cum aceto decoctionis earum: & deinde succedit suffumigatio.

¶ De corruptione coloris dentium.

Corruptio coloris dentium. Conferunt medicine abstersiue & mundificatiue. In quibus est uirtus radẽdi & abscindendi eruginem post fricationẽ sicut ꝓprie spuma maris & sal gemma & alchali & massacumie: & similia. Verumtñ oportet ut abstineat a melle & a pinguibus et a sacietate nauseatiua & somno super repletionem. Et sine dubio usus mellis alterat colores dentium & aliorũ dulcium. & aliorũ pinguium. Et nocent ẽt pulmenta ex frumento cocto & fungi & sisamus & similia. Ex rebus aũt maxime dentes corrũpentibus & colores eorũ alterantibus est vomitus: quare post ip̃m fiat collutio cum aqua ros. & aceto.

¶ Gabriel. Dentifricium abstergens & mundificans dentes ex cypero albo fiant trocisci cũ uino albo antiquo: & melle siccentur in furno debilis caliditatis. Deinde accipe ex eis. ℥. v. salis gẽme. ℥. i. & ß. spume maris. ℥. i. & ß. carmezit. ℥. ii. & ß. ligni aloes. ℥. i. Fiat ex eis dentifricium. Est enim bonum.

¶ Idẽ. Aliud ualens silr. Accipe sal masse: & fac trociscos cũ melle & inuolue in foliis fici: aut in charta & cõbure in latere calido: & accipe ex eis partes duas: carmezit partem unã & utere bonum & expertum.

¶ Humain. Dentifriciũ bonũ mũdificans dẽtes. ℞. triture uasorũ de seni: sal' gẽme adusti: cipi albi assi: añ. ℥. ii. spume maris: carbonũ radicũ cãne: añ. ℥. i. Fac dentifriciũ cũ eis bonũ.

¶ Idẽ. Aliud ualens sicut & alia. Re. salis adusti. ℥. iii. cyperi assi. ℥. ii. cornu cerui usti. ℥. iiii. folii ptem. i. & ß. spice florum squinanti: rosarũ: añ. ℥. i. fac dentifricium cum eis bonum.

¶ Aboali. Dẽtifriciũ aliud valẽs sicut alia. ℞. massacumie triture uasoꝝ de seni spume maris sauich ordei adusti nasturcii

assi salis vsti aristologie rotunde asse: añ.pulueriza & utere.
¶ Filius zacharie. Dentifricium mundificans & abstergens eruginem dentium. ℞.salis gemme: seminis iusquiami fractu re uasorum uiridium spume maris cali.añ. Fiat dentifriciuz cum eis et uitet nauseatiuam facietatem.
¶ Filius zezar: Medicamẽ mũdificãs: albificans & abstergẽs dentes & cõfortans eos. Accipe ordei cõbusti capriolorũ ui tis cõbustorum: sceha salis gemme spume maris. añ. ℥.i.pire tri: cubebe adhebe: añ.ʒ.v.aluminis iameni assi gariofiloruz añ.ʒ.ii.sumach.ʒ iiii.tere & utere una uice post aliam.
¶ Isaac heben marã. Dentifriciũ albificans dentes & cõfor tans. Accipe sulfuris boni cõbusti: spume maris; añ.ʒ.v.salis gemme.ʒ.x. Tere & utere bonum est.
¶ De generatione dentium.
Generatio dentium. Qñq; tardatur eorum egressio & ta men sina ortus dentium multiplicãtur. Et accidit ex hoc vt langueant pueri tempore extenso a multiplicatione acci dentium que multiplicantur a plantatione ipsorum: & tunc succurrendum est administrando ea que ortum eorum cituz & facilem faciant. Et ex rebus hoc facientibus sunt fricatio nes gingiuarum : & ut sepe ac sepe stringat eas super carne pingui callosa: & super cutem carnium & pedes arietuz & su per bucillaria ossium hedorum: & agnorum: ut stupefiat sen sus eorum & ut subtilietur caro & cõfert ẽt fricare gingiuas digito: & ut stringat sup ipsum & proprie inunctum sup euz pinguedine & adipe galline: aut anatis: aut anseris et morde re sup carnes earum pingues: & sepe fricare cuz adipibus ea rum & melle: aut pineis enucleatis & melle pauco; aut sint melle: & cum amigdalis mixtis cum modico hueg: & cere brum leporis est in hoc mirabile: & proprie diu fricatum su per gingiuas. Conferunt ẽt embrocationes sup caput collum & mandibulas ex aqua decoctionis maluarum melliloti ca momille aneti & amilium facta infusiõe supe r ea cum lana ysopi. Deinde liniantur cum butyro vaccino & medulla cru ris eius: aut cum medicamine bono: & expertuz est ysopi ce rotum. Gal. quod scripsimus in antidotario.

¶ Aliud mirabile. Reci. cere citrine. ℥. i. olei camomillini. ℥. iiii. ysopi humide. ℥. iii. adipis galline & anatis: & medulle cruris uace: ana. auř. iiii. Cum autem dentes apparere inci piunt utere embrocationibus superius dictis precedente ta/ men hec omnia regimine temperato.

¶ De apostematibus gingiuarum.

Dictum est de eis supra in capitulo doloris dentium & tu requiras ibi aut in alio loco.

¶ De vulneribus & ulceribus gingiuarum.

Ex eis sunt quedam saniosa in quibus non est multa pro fundatio: & ex eis sunt vulnera putrida multe putrefa/ ctionis: cancrosa & corrosiua. ¶ Et prima quidē curātur du plici genere curatiōis. Et primū qdem est mundificatio cum eo quod est sicut vinū ꝓprie: & acetū decoctiōis foliorū sali cis: & rosarū & oliuarū siluestriū et lentiū et sumach et cor ticū radicis granati siluestris et aristologie rotūde & carme/ zit: & sil'uz. Et diamorō qdez est mūdificatiuū bonū et pro prie cū aceto. Et si uideris abūdare in eis sanguinē post flō/ miā cephalice fiat scapellatio gingiuarū cū extractiōe multi sanguinis. Deīde abluātur cū eis que diximus. ¶ Scđm uero pficitur cū medicinis stringētibus gingiuas & cōsolidātibus vulnera que sunt ꝓprie sicut alumen cōfricatū sup gingiuas: & collutio facta ex aceto decoctionis eius: qm̄ sunt propria: & sicut carmezit: et balaustia & rosa et cortex granatorū & alumen. Coquantur cum aceto & colluātur ex eis gingiue. deinde liniatur super eas quod est sicut rosa copule glandiū cortices thuris: cyperi: farina orobi: sanguis drachonis. Fiat ex eis puluis subtilis & vtere. Et nos plura diximus ex his in capitulo de cōmotione dentium.

¶ Scđa uero sunt ꝯm unum duorum modorum: alia em̄ sunt fistularia: & alia cancrosa herpetica. Et in his intentio in cu ratiōe est duplex. alia est uniuersalis alia particularis. Et pri ma quidez pficitur cum euacuatiōe que fit per flobothomiā & solutionē ventris: sicut necessitas expetit. Secunda uero p ficitur triplici genere curationis. Et primum quidez est mun dificatio & abstersio uirtus & putredinis necnon & partiuz

corruptaruz

corruptarũ in ipsis. Et qiuidem si sit ulcus fistulatuȝ: & sit in carnibus gingiuarũ: tñ oportet vt uideatur si corrosuȝ pene trat vacuũ eius: deĩde immittaꝛ medicamen acutũ. sicut pro/ prie alcohol usq̄ȝ ad fundum eius consumens carnes filtro/ sas putridas: post hec utendũ est mundificatio multe abster sionis sicut est acetuȝ squilliticum ꝓprie: & similia usq̄ȝ dum caro appareat pura: & si conuenit medicamen acutuȝ immĩ tatur in fistulam oleum de oliuis cum modico trociscorũ al calcalon iniectione post iniectionem usq̄ȝ ad consumptionẽ impuri. & nos quideȝ diximus trociscos alcalcalon in capĩ. de polio narium. Et quádoq̄ȝ ex trociscis predictis facimus tentas & ponimus eas usq̄ȝ ad fundum fistule usq̄ȝ dum con sumatur caro putrida ipsius.

¶ Verum si per medicinas acutas dolor superfluit & combu stio teneat in ore oleum rosatum p se: aut conquassatum cũ albumine oui: aut cum lacte donec doloris remissio fiat si/ militer puncture. Si autem fistula usq̄ȝ ad radices dentiuȝ pe netrauerit. ita ꝙ ad radice dentiũ processerit: curetur simili/ ter cum medicamine acuto & aliis abstergentibus: sicut dicĩ mus. Si autem non contulerit cauterizamus usq̄ȝ ad radiceȝ dentium cum stillo facto ex cupro utendo prius illius mun/ dificatiuis & abstersiuis: sicut diximus. Quod si nec malitia sic tollatur dens abiiciatur. Quod si aliquid corruptionis re/ maneat leui medicamento tollatur. At uero si corruptio ca/ dat in os mandibularum: aut maxillarum oportet elargare vulcus usq̄ȝ ad os corruptum. Deinde cum instrumentis eadẽ di totum id quod ex osse corruptũ est: abiiciatur usꝙ duȝ ap pareat os purũ. ¶ Vulnera autem cancrosa herpetica curarĩ oportet cum appositione: medicaminis acuti vice una post aliam usq̄ȝ ad consumptionem carnis cancrose & cessationẽ corrosionis cũ successione medicaminis eius: qd est sicut ace tum squilliticum: & etiaȝ similia vna uice post aliam: & cum successione olei rosati & similiũ. Et si dolor et punctura pro pter medicamen acutũ excreuerit uice alia. Verũ si caro can crosa mulla et dura fuerit et difficilis medicationis et cõsum ptionis ex medicamine acuto. tũc cauterizetur super ipso, cũ

cauterio de auro cauterizatione post cauterizationem vsq; dum perueniatur ad viuum. Deinde tenendum in ore butyrum cum oleo rosato: aut oleum rosatum solum. Et si post illud aliquid ex cancroso remanserit ipso calcalon curetur.

¶ Scdm genus curatiōis pficitur cū medicamīe incarnatiuo sicut pprie corticibus thuris coctis cum uino aut aceto aut oximelle squillitico: & facta collutiōe cum eis. Deīde aūt cū medicamine de corticibus nucū aut cum dyamoron. Deinde aūt cum vnguēto egyptiaco & aceto squillitico liniat sup gingiuas qd est sicut cortex thuris sanguis draconis myrrha sarcocolla aloes & similia attribuendo eis vicissitudinem.

¶ Tertium genus curatiōis est consolidatio: & pficitur cum medicamīe induratiuo & coadūatiuo carniū gīgiuaꝝ. ¶ Et nos plura ex his pauloante scripsimus in caplo de cōmotione dentiū: similiter etiam scribemus adhuc si deus uoluerit.

¶ Diascorides. Acetum decoctionis colloqntide aut frusti titimali: & collutio facta ex eo cōfert putrefactiōi & ulceribus gingiuarū: & similiter acetū decoctiōis saturegie et oliuaruꝫ siluestriū & similiter acetū elixatiōis pisciū salitorū ossa aūt pisciū salitoruꝫ: & pprie taracha aduranī & cuꝫ duplo cineris eorū & rosis siccis aut capitibus suis pulucrizentur et liniantur sup gingiuis prius tñ lotis & cōfricatis cū aceto squillitico. Consumunt enim putredines gingiuarum.

¶ Israelita. Confectio medicaminis efficacis ad corrosiones & putredines gingiuarum. mūdificat enim eas & abstergit & consolidat bonum si deus voluerit. Re. aluminis iameni assi extincti in aceto. ʒ. i. & tartari et auripigmenti ligatorum in panno lineo & infusorū in aceto die ac nocte: deinde ustorum vt fiant sicut carbo & extinctorū in aceto: añ. partes. ii. & . ß. ossiuꝫ cancrorū assoruꝫ rosarū siccarū cū pedibus suis pipis nigri assi: cū. ptes. ii. Fiant eorū puluis subtilis & utere post ablutionem cum aliquo ex liquoribus quos diximus.

¶ Ioānitius. Medicamen incarnans gingiuas cōsolidans & cōfirmans dentes & faciēs odorē oris bonum. ℞. spodii albi rosarū cheysim cōbusti: añ. ʒ. i. & . ß. margaritarū nō perforatarum: sanguinis drachonis boliarmeni: ana. ʒ. ii. cornu cerui ꝯdusti

ui adusti sandalorũ rubeorũ granorũ armel:memithe:añ ʒ. ß.myrrhe granorũ lentiũ: añ.ʒ.ß.cãphore.ʒ.i.tertiam. Et fac puluerem:& applica sup gingiuas & radicem dentium.

¶ Mahemet arasi. Medicamẽ conferens tumori gingiuarũ et putrefactioni sanguinee et flegmatice bonũ. ℞. rosarũ granorũ myrthi assorũ & extinctorũ in aceto & iterũ tostarũ gallarũ infusarũ in aceto: deinde tostarũ: añ. partẽ.i.granorum harmel et colcothar: aluminis adusti ossiũ mirabolanorũ citrinorũ cõbustorũ chachie masticis.añ.partẽ.ß.tere & utere.

¶ Isaac heben amaram. Medicamẽ cõferẽs gingiue sanguinee & mollificate & cõfortat carnẽ earũ.℞ balaustiarũ rosarum cũ pedibus suis: spodii: añ.ʒ.v.hely.ʒ.v.&.ß.alchãne.ʒ.ii.sanguinis drachonis.ʒ.iii.tere & utere.

¶ Medicamen ex inuẽtione nostra. Cõferens mollificatiõi gingiuarũ & putrefactioni & corrosiõi carnis earũ et alchola: & commotioni dentiũ & calefactioni oris & est medicina propria si deus uoluerit. ℞. olibani fructus elembuch: balaustie sumach duplicis aluminis corticũ granatoruꝫ: gallarum luzur mirabolanorum citri. cineris uitis: spume maris salis indi piperis longi: buruch costi memithe liquiritie. gummi arabici dragaganti spodii: añ.auř.i. Tere & cõfice cuꝫ melle & vnge gingiuas & dentes & fiat gargarismus ex eo cum syrupo acetoso bonum & expertum.

¶ Medicamen aliud ex inuẽtione nostra. Consolidãs gingiuas & excrescere faciens carnes earũ. Accipe corticũ thuris sanguinis drachonis: ana.ʒ.ii.aristologie rotunde asse yreos aluminis assi rosarum cũ pedibus suis balaustie copularum glãdium: ana.ʒ.i.trociscorũ orobi.ʒ.vi. Fiat puluis & ex medietate eius fiat sicut linimentum cum oximelle squillitico. & liniatur super gingiuas cõfricando: & ex alia parte annectatur super eas: deinde lauetur cum aceto decoctionis furuc & foliorum oliuarum siluestrium.

¶ Confectio trociscorũ orobi. Accipe farine orobi quãtum uolueris. Et misce cum ea tantũ mellis ut cõfici possit ex eis sicut pasta dura & fac trociscos & pone super laterẽ: et mitte in furnũ vsq; dũ semina durantur bonã faciunt nasci carnẽ.

¶ Democritus. Alumē fricatum super gingiuas curat putre/factionē earū: & silr collutio facta ex aceto decoctiōis eius. ¶ Alexāder. Linimentū occidēs cancrum gingiuarū: & cōsumens putrefactiones earum. ℞. colcothar adusti aceti squillitici partes cōuenientes. Tere fortiter ea & line ex eis in gingiuis. Idem facit vnguentum egyptiacum factum cum aceto squillitico. Sanat si deus voluerit.

¶ De apostematibus lingue.

Apostemata lingue curātur in principio quidē anteq̄ cō/firmentur ex regimine corpori cōmuni cū flobothomia & solutione uētris si expedit: & in a͞pate quidē calido fiat flobothomia ex cephalica: deinde ex eis que sunt sub lingua. Et si oportet fiat post id vētosatio sub mēto cuȝ sacrificatione. Et extimauit ruffus q̄ scapellatio facta in spacio qd̄ est inter fontē saliue & dentes cōfert. Et asserunt hoc ideȝ plures post euȝ. Venter aūt soluatur cū aqua fructuū. Administrētur deinde gargarismata & collutiones oris cū aqua rosata aut succo solatri & aceto: aut cum succo solatri & oleo rosato aut cum aceto decoctionis coriandri: & sumach & lentium cum modico camphore: aut cum aceto decoctionis rosaruȝ siccaruȝ & similiū: que in alcola scribemus. ¶ Postq̄ auteȝ transiuit tempus principii administrandum est dyamoron cuȝ aceto decoctionis foliorum oliuarum aut alchāne & rob myrti est impressio bona & proprie cum syrupo rosato & si res ulterius processerit administrādum est cum rob mororum dulcium: & oleo uiolato vsq̄ dum perueniatur ad mel rosatum cum sale armo niaco: aut syrupum acetosum cū modico sinapis: aut lac dulce cum chesmes. Si aūt apostemata frigidum fuerit soluatur vēter cuȝ eo qd̄ est sicut rob: et yera et similia. Deinde administrentur gargarismata & collutiones rob mororum in principio & rob cū melle rosato: & syrupo acetoso mellino. Deinde re p̄cedente cum secaniabin & melle rosato & aliquātulo almuri aut sinapis. In fine uero cū decoctione ficuum siccarum: & salis armoniaci aut baurach. ¶ Si uero apostema suppurationem fecerit aperiatur & curetur cura vulnerum: sicut in proprio loco suo dicemus.

¶ De

¶ De vulneribus & ulceribus lingue.

Vlneribus & ulceribus lingue & scissure conferunt medicine quas dicemus in capitulo de alcolac: si deus uoluerit. Ad scissuras autem que fiunt in lingua & ad inflāmationes confert retentio in ore mucillaginis psilii cum zucchаro & commasticato portulace cum aceto: & retentio in ore albuminis oui recentis conquassati cuȝ oleo rosato vice una & uice alia tamarindorum infusorum in aqua rosata & confert retentio maran in ore. Cuius permixtio hec est. ℞. mucillaginis psilii & mucillaginis dragaganti: & gummi arabici: ana. partes equales: syrupi uiolati partes duas tamarindorū partes tres seminis portulace assi parteȝ mediam: spodii partis vnius tertiam. camphore partis unius octauam. Terantur contritiōe ultima. usqȝ dum fiat maran. Et liniatur ex eo super fissuras omni hora precedente collutione facta ex aqua rosata & aceto per horam unam: aut ex acetositate citri & aqua rosata.

¶ Hamec. Medicamen conferrens ulceribus lingue & pustulis: & similiter oris & palati. Re. seminis portulace seminis rosarum amili zucchari tarbarzet: spodii croci: balaustie rosarum dragaganti. Tere & confice cuȝ syrupo rosato aut uiolato & unge ex eo. Confert enim corporibus teneris.

¶ De mollificatione lingue.

Mollificatio lingue & grauedo eius quādo natiua est nō curatur & fortassis in pluribus rectificatur in processu dierum. Et quandoqȝ accidit post litargiam: & cronicatur post illud & fortassis non recipit curam. Et si non est cronica curatur: quemadmodum dicemus post. Verum quandoqȝ accidit illud ab humiditate sanguinea aut aquosa sepulti: aut ibbiitus in lacertis & musculis lingue cum communitate cerebri: aut sine communitate eius. Et cura ipsius est quattuor res. Et prima quidem est euacuatio materie. Secūda uero est diuersio eius Tertia est resolutio & exiccatio residui eius ex parte opposita. Quarta est exiccatio residui ipsius per eandem partem.

¶ Et prima quidē perficitur cum flobothomia si materia est

sanguinea

sanguinea & proprie ea cephalica. Deinde uenarũ que sunt sub lingua: & si adhuc necessitas expedit uentosetur sub mẽ/to & proprie quando est multa materia. Si autem multa non fuerit sufficit flobothomia venarum que sunt sub lingua: & ventosatio sub mento: si autem materia flegmatica & aquo/sa fuerit euacuetur euacuatione post euacuationem cum yeris minoribus in principio: deinde cum maioribus. Et hoc cũ iteratione & multiplicatione: ut perueniatur gradatiꝫ ad id quod est sufficiens.

¶ Scd'am rem complent fricationes in extremitatibus & uẽtosationes in spatulis et administratio clysteriorũ acutoruꝫ vna uice post aliam. Primo leuium non multum eleuatoruꝫ in gradu acuitatis deinde fortium.

¶ Tertiam rem complent administrationes medicaminum propriorum puppi cerebri & nuche et soluentium ab eis su/perfluitates humiditatum aggregatarum in ipsis & neruis & lacertis seruientibus lingue sicut proprie euaporatoria & in/unctiones & embrocationes facte ex rebus quaruꝫ narratio nem fecimus in capitulis de egritudinibus neruorum. quare oportet ut pars illa afferatur ad hunc locum administrando ex euaporatoriis propriis: deinde embrocis cõsequenter ex linimentis & emplastrationibus que vtiliora cognoueris: & sanat si deus voluerit. Et interdum administramus rubifican tia: & interdum cauteria Et proprie quando iam alia non cõ ferunt. ¶ Formam autem cauterizationis est ꝺm hunc modũ fiant tria cauteria ꝺm hunc longum in fontanella puppis ca pitis que dicitur lenialif: & duo fiant ex transuerso in radice cranei distantia ad mensurã policis & tria hinc & tria inde linealiter distincta separantia colli spondilia.

¶ Quartam rem cõplent gargarismata et collutiones oris et administrationes fricationũ factarum ex rebus q̃ materie re siduum exiccant ex eis q̃ dicemus. Et oportet ut perueniatur gradatim ad administratiões eorũ incipiẽdo a debilioribus paulatiue ꝓcedendo ad fortiora. hoc eñ est ꝙ est ꝺm sapien/tiam. Per interualla vero est danda tyriaca mitridatum & si milia: & hoc est ꝺm totam cure latitudinem.

¶ Filius

¶ Filius Serapionts. Gargarisma conferens iuuamētum manifestum. ℞ yerepigre sinapis staphisagrie zinziberis origani piretri corticum radicis capparis myrrhe. añ. fiat gargarismus cum eis & oximelle.
¶ Gargarisma ex inuentione nostra expti iuuamenti ad dissoluēdū flegma qꝫ est aggregatū in capite neruis & lingua & cōfert paralysi & torture: cuius permixtio hec est. ℞. olibani piretri zinziberis piperis nigri & albi & lōgi: salis armoniaci sinapis cynamomi ysopi nigelle sansuci costi: ana. confice cum oximelle squillitico & rob & gargarizetur diebus cōtinuis cū eo. ¶ Gargarisma factum cum oximelle squillitico ē adhuc iuuamenti sublimis & siīr myrto & aceto squillitico. Et qñqꝫ cōfortatur cū eis que sunt sicut hasce origanū staphisagria sinapis condisi cortices radicū capparis piretrum zinziber & triapipera singulariter: aut coniunctim. Et qñqꝫ facimus precedere fricationē lingue cum eo qꝫ est sicut sal armoniacus & zinziber cū cepe vsqꝫ dum curat plurimuꝫ flegma & faciemus: deinde sequi gargarizationes & collutiones ex oximelle squillitico & est operatio digna.
¶ Filius zacharie. Medicamen exptum ad grauedinē lingue & mollificationeꝫ eius. Accipe sal armoniacum piretruꝫ staphisagriam: piper sinapim hueg: ana. fricetur cum eis lingua ꝭm omnem partem ipsius sepius in die.
¶ Diascorides hueg ꝭm oēm modum administrationis eius est medicina propria mollificationi lingue & paralysi eius & similiter castoreum & proprie retentio eius sub lingua & cōfricatio in ea & qñqꝫ ex eo cum gummi albotim fiunt pillule: & tenentur sub lingua & qñqꝫ est glutino albotin & asa fetida & sunt efficaces.
¶ Confectio anacardina maior quā scripsit filius zacharie: & scripta est in capi. egritudinum neruoruꝫ: & est medicina vltima paralysi lingue: & ꝓprie linita ex ea lingua & facto emplastro ex ea in pte capitis posteriori & origine neruoruꝫ & est medicina sublimis.
¶ Sal solutiuus scriptus in capl'is ꝑdictis linitus sup linguaꝫ cōfert mollificationi eius. Et plura scripta sunt in capl'is predictis

dictis q̃ afferātur ad locum hunc sicut dyamirtus proprie & cōfectio hueg & cōfectio de piretro: & alia que reqrātur ibi qbus utendum est inter purgationem & purgationem.

¶ Ioannitius. Qñ contingit paralysim accidere propter lesionem cadentem in neruos posteriores caputpurgia conterũt ꝑpterea ꝙ ad diuersum trahunt: quare eligantur ad hoc vtilia in capituiis predictis.

¶ De spasmo lingue.

SPasmus lingue qñq; accidit cā febriũ adurentiuȝ. Et cura eius est retentio oleorum refrigeratiuorũ in ore & rerum plurime humectationes & refrigerationis sicut olei uiolacei ꝓprie & nenufarini & de cucurbitis salice: & rosati singul'r aut cōiunctim cōquassatorũ cũ mucillagine psilii aut cũ succo portulace aut cũ aqua infusionis seminum prius contritarum aut cũ mucillagine maluarum aut cũ lacte dulci & similium. Et cōferunt embrocationes & lauacra in collo & nuca cũ aqua dulci calida & inunctiones ex p̄dictis oleis sup posterius capitis & super p̄dicta loca & ex ceroto. Gal'. cōquassatis cũ lacte dulci aut sine eo. Et cōferunt ēt caputpurgia cum eis & oē regimen tale'. Et qñq; accidit ex humiditate grossa viscosa replente lacertos eius et extendente ꝫm latitudinem & abbreuiationē a longitudine sua naturali sicut accidit follibus factis ex corio cũ replentur. Et cura eius est hec eadem quā diximus in cap'o de spasmo & in'ca. de mollificatōe lingue p̄terq; opȝ ut medicinas incisiuas & subtiliatiuas p̄cedāt medicine digestiue maturatiue sicut ꝓprie uaporetur in primis radix colli & collũ cũ eo ꝙ est sicut camomilla mellilotum anetũ sansucus squilla & sil'ia & gargarismata fiant cuȝ aqs & oleis eoꝝ. Deinde pueniat ad fortiora sicut tu scis.

¶ De alcola & prauis pustulis oris.

CVra est quattuor res. Prima est adequatio cause faciētis & ꝓhibentis aduentũ eius. Scđa est euacuatio materie. Tertia est diuersio ipsius. Quarta est intentio particularis.

¶ Et primam qdem reȝ cōplent si accidat uel timeatur quia accidat pueris rectificetur lac lactantis eos cibando eam ꝫm ea q̃ distinguemus iam ut ꝓhibeatur casus corruptōis in lac.

Immo

Immo alteretur in eius cōtrarium ꝙ timetur ex illo. Et si ac-
cidat ut timeatur aduentus eius ꝓpter discrasiā pestilentialē
aut ꝓpter dñium uaporose & corrupte materie aut acute ul
ceratiue alteretur ꝑm exigentia ipsius & q̄dem calida cuꝫ eo
ꝙ est sicut syrupus acetosus & syrupus de granatis acetosis
& rob eius & syrupus de ribes & syrupus acetositatis citri et
rob eorū & silibus. In frigida uero cū eo ꝙ est sicut syrupus
acetosus mellinus iuiubinus & oximel squilliticū & silia &
sint cibi eorū & ꝓprie in calida cōditi cuꝫ rob acetositatis &
stipticitatis sicut ꝓprie assecumie & siglem & zereschie & su
machie q̄ condiuntur cū granatis acetosis & lentes cū aceto
& cucurbita cuꝫ granatis & q̄ hoc cursu ꝓcedunt. In frigida
vero comedant que sunt sicut capparis condite cum aceto et
oliue condite cum muri & origano et similibus.
¶ Secundā rem cōplent in calida quidem & frigida euacua
tiones p flobothomiā & uentris solutionē ꝑm formam assi-
gnatam in capitulo de apate lingue.
¶ Tertiam rem cōplent uentosationes sub mento cum scari
ficatione & administratione clysteriorū. In calida q̄dem le-
nium si non sunt maligna corrosiua & si sunt maligna cū eis
que educunt materiam acutam vehementius dūmodo non
transcēdāt gradum lenitatis. In frigida uero cum rebus acu
tis non multe acuitatis tñ cum processu gradationis vsq̄ ad
id quod est sufficiens.
¶ Quartā rē cōplent administratiōes pticulariū medicinaꝝ
curantiū alcola. Et calidū q̄dem cū administratiōe rerū ace
tosarum hñtium ēt stipticitatem sicut ꝓprie & rob de ribes
& rob acetose & rob de moris siluestribus & aqua decoctio
nis sumach & myrthi & lentiū excorticatarū cū aceto & ex
tremitates uitis & extremitates rubi & zarur & aqua grana
torū acetosoꝝ & spodiū & galla et rose & accatia & corian
drū & aqua coriādri humidi & silia. Et memithe q̄deꝫ & al-
channa cōes sunt in utraq̄ materia & similiter galle.
¶ Alcola quidem calidum speciem hꝫ quandam herpeticā
malignaꝫ cuius curatio est difficilis. Et opꝫ ut succurratur ei.
per. iii. genera curationis.

Et primū

¶ Et primum genus curationis est mundificatio & abstersio virulenti & corrosiui. Et hoc quidē pficitur cū administratione medicaminis acuti & proprie alcalcalō dicti in capitulo de polipo vna uice post aliam usq3 dum appareat totuz herpeticum consumptum esse uel quasi. Deinde succedat ei administratio medicaminis refrigeratiui sicut olei rosati. proprie conquassati cum albumine oui uice una post aliam usq3 dum ardor: & combustio tollatur. Et si hoc non conferant administretur cauterium sicut in capitulo de ulceribus gingiuarum dictum est.
¶ Scđm uero genus ē pficere cū medicamine ptiz incarnatiuo ex his q̄ diximus & dicemus: & partim mundificatio.
¶ Tertiū uero genus curatiōis pficitur cū medicamīe cōsolidatiuo & nos scribemus multa hui⁹generis si de⁹ uoluerit.
¶ Alcola aūt frm. Aliud flaticum albū. Aliud nigrum malignū. Et flegmaticū qdez indiget duplici genere curationis.
¶ Et primum quidez genus perficitur cum medicinis absteřsiuis & exiccatiuis sicut secaniabin cum modico aluminis et colcothar aut mem ren aut almuri cū aceto squillitico aqua oliuarum salmuri aut uinum & mel et similium.
¶ Scđm uero genus pficitur cū medicinis exiccatiuis & consolidatiuis ex his que dicemus. Nigrū aūt malignū est deterius oībus: & indiget triplici genere curationis. Et primum quidem genus perficitur sicut in alcola herpetica dictum est. Scđm uero genus pficitur cū medicinis abstersiuis multe abstersionis cum continuitate multi temporis in illo sicut proprie cum unguento egyptiaco & aceto squillitico aut cū aceto & colcothar & galla aut cuz aceto decoctionis gallarū et memirem aut cū aceto decoctionis almezereon & similiuz. Tertiū uero genus est cōsideratio ex his que dicemus post.
¶ Sabor rex medorum. Medicamen conferens alcole call'o in ore & lingua & dolori gule a calamitate. ℞. lentiū excorticatarum. ʒ. v. rosarum coriandri sicci alchāne de mecha: boli armeni adhebe: aā. ʒ. ii. & . ß. seminis portulace. ʒ. iii. et. ß. camphore. ʒ. i. partes. ii. Teneat ex eo in ore & suffla in guttur et ex eo quando oportet fiant ex eis sicut maran cuz rob myrthe

thi aut citoniorum bonum si deus voluerit.
¶ Idem aliud cōferens alcole cal'o & corrosiōi gingiuaruȝ & putrefactioni sanguinee & colerice. ℞. sumach mundi ro/sarum: añ. auř. i. spodii albi balaustie: añ. auř. ß. ramich. ʒ. ß. tere & accipe ex eo parū et frica sup locū: uel accipe ex eo & misce cum rob citoniorum & fiat ex eo oris collutio & hoc fiat sepissime: sanat eñ si deus uoluerit.
¶ Isaac heben amaran. Medicamen conferens alcole cali/do. ℞. seminis portulace. ʒ. x. alcanne adhebe elebul sumach mundi. ana. ʒ iii. cardamomi habde croci. ana. ʒ. i. Tere & misce cum eis succum coriandri humidi uel aquam rosataȝ & colluat ex eo os bonum deo uolente.
¶ Hamech. Medicamen alcole & oībus inflammationibus oris & partium eius & gule in corporibus teneris & infanti bus & est expertum. ℞. amili. ʒ. vi. spodii memiren: ana. ʒ. ii. seminis rosarum. ʒ. iii. croci. ʒ. i. zuccari tabarzet. ʒ. iiii. carda momi. ʒ. i. camphore chirat. i. & ß tere quodlibet per se et cer ne per pannum de syrico & utere sicut diximus.
¶ Filius serapionis. Medicamen conferens ad alcola calidū Re. seminis rosarum sumach. amili. san. dra. seminis portu/lace lentium excorticataruȝ spodii sandali albi alchanne ba laustie: ana. partes equales camphore ptis unius quartaȝ ad ministrentur post collutionem factam ex eis que diximus in canone & cum successione collutionis.
¶ Hamech arasi. Medicamen cōferens alcole. ℞. spodii rosa rum & seminū earuȝ coriandri sicci sumach mundi lentium excorticataruȝ seminis portulace alchāne amili buruch. añ. camphore partem. ß. zuccari q̄tum est medietas omnium. & qñq; fit sine zuccaro. Terantur & teneantur in ore & fiat col lutio post illud cum aceto & aqua rosata.

¶ Narratio medicaminum alcole flegmatico.

HAboali. Confectio medicaminis alcole flegmatico. Re. trociscorum orobi gallarum rasure pergameni: añ. par tem. i. memithe corticum radicum capparis colcothar. ana. partem. me. aluminis balaustie partis. i. tertias duas alchan/ne parte. me. confice cum aceto & melle & utere aut applica

super morbo ex puluere eorum. Deinde collue cum aceto & melle bonum si deus uoluerit. Trocisci orobi scripti sunt in capitulo de vlceribus gingiuarum.

¶ Idem. Medicamen conferens alcole permixtionis colere et flegmatis. Recipe memirē sief memithe spodii seminis plā taginis capitum rosarum & seminum earum mirabolanorū citri balaustie alsithyr foliorum oliuarum siluestrium sicco/ rum carmezit aluminis iameni: ana. Terantur & administrē tur sicut diximus.

¶ Idem. Medicamen sicut aliud ℞. memithe mirabolanorū citrinorū balaustie cardamomi spodii: aā. vtere sicut aliud.

¶ Filius Serapionis Medicamen cōferens ad alcola nigrum & herpeticum. Re. foliorū oliuarū foliorum citri. & foliorū rhanni siccorū accatie: aā. ʒ. viii. aluminis iameni colcothar aā. ʒ. ii. croci. ʒ. i. Terantur & administrentur.

¶ Idē. Aliud cōferens alcole nigro & maligno. Re. arsenici rubei piretri partes equales. Teranť & cribellentur & cōfice cū alchitrā & cōburatur. Deinde cōteranť & administrētur.

¶ Confectio medicaminis ex inuentione nostra conferēs al cole putrido & maligno & est exptum bonum. Re. corticum radicum capparorum gallarum memirē zinziberis piperis adusti trociscorum alcalcalon: aā. ʒ. ii. cartharum cōbustarū ʒ. iii. arsenici. ʒ. ii. & ß. Fiat ex eis puluis subtilis et ex vna par te eius fiat fricatio & ex alia linimētum. & ponatur super ea frustum carthe madefacte ut circundet super ea. Plura etiam scripta sunt in capitulo de ulceribus gingiuarum que afferan tur ad hunc locum.

¶ De fetore oris.

Fetor oris si cām habeat putrefactionis in partibus oris iam diximus curam eius. Et qñq; accidit ab vlcere & pu trefactione partium pectoris & pulmonis & dicemus curam ipsius & qñq; accidit ex humore aggregato & putrefacto in stomacho & partibus eius & eius cura est tres res.

¶ Prima quidem res est euacuatio illius materiei cum itera tione & iteratione sepius cum eo quod conuenit. Et si quidez fuerit colerica fetida putrefacta cuz eo quod est sicut infusio

aloes

aloes in aqua endiuie & similia de quibus loquemur in capitulis de stomacho si deus uoluerit. ¶ Si aũt fuerit materia flegmatica fetida putrefacta fiat purgatio eius cũ eo ꝙ est sicut yera: & stomachum nostrũ & pillule artetice cuius explicationem scribemus si deus voluerit.
¶ Et dixit Filius zacharie. Qualiscunq; sit materia siue calida siue frigida confert uomitus post esum acruminũ & acetosorũ aut post melones cum successiõe syrupi acetosi aut secaniabin: aut ydromellis: & uitet pĩguia post illud & grossa & uiscosa & nauseatiuam sacietatem & lac nõ comedat pulmentaria sed frixa habẽtia semina & almacamar: & utatur almuri & alsa canne in prima comestiõe & alzegen. & in secunda mensa comedat citonia pira & cõdita ex eis aut zinziber cõditum: aut dyaciminuȝ: aut dyatrion et & similia. & sit uinum eorum conditum cuȝ speciebus: quarũ narrationẽ faciemus post. & ex potibus est miua & conditum & rob de pomis cum speciebus: & sine speciebus.
¶ Scd'am rem cõplent administrationes medicaminũ acqrẽtium tẽperiem receptorii ut fiat deĩde minera in eo aggregationis materierũ cõuenientiũ. Et ex hoc qdem facientibus in re colerica est administratio rerũ q̃ sunt ꝓprie: sicut chrisomila humida aut pſica cũ ꝓprietate: & infusiones eorũ dũ sunt sicca: & hoc in ieiuno. Et ex eis sunt zarur & citonia & rob acetositatis citri. & miua & syrupus de pomis et cõfectio de pomis: & ex ipsorũ dyacitonitẽ & confectio acetose & siĩa. In materia uero flãtica administrentur ea ꝓprie q̃ sunt sicut zinziber cõditũ & trifera maior & sathane & muri & acetũ squilliticũ: & trocisci dyarodon & zuccarũ rosatũ cũ mastice: & xiloaloe & trocisci de gariofilis & letificans: & siĩa.
¶ Tertiã rem cõplent administratiões medicinarum ꝓprie quarũ ꝓprietas est gñare in ore: & in uniuerso corpe odoreȝ bonũ sicut folia ꝓprie & cortex citri. & balderebuch. & grana eius & teneritas myrthi. & thus & rose. & machaziri: & cãphora et alfelengem sch: & poma odorifera: & cytonia: et such: & ramich & emblici ꝓprie: & xiloaloes: & cubebe: & gariofili & mastix et nux musc. et doronici: et spica & similia.

Et res qbus conficiunt ſicut rob myrti & rob de citro.& rob de acetoſa & mel emblicorum & mel chebulorum et cheſmes & vue paſſe dulces & uinum & ſimilia.
¶ Ioannitius.Confectio trifere cuius iuuamēta multa et experta ſunt:& proprie ad egritudines ſtomachi. Cōfortat eñ in eo mineras virtutum:& operationū nobiliū: & facit oris odorē bonū & totius corporis & occultat feditatē coloris.et acquirit corpori viuiditatē & coloris pulchritudinē, & conſeruat corpus in vigore adoleſcentie & iuuētutis & retardat canos & cōfortat cor & generat hylaritatē cōtinuā: & addit in coitu:& eſt medicina regū cuius pmixtio.℞.mirabolanorum chebulorum emblicorū belliricorū:añ.partes equales. Terantur & fundantur ſup eos conterendo in vaſe lapideo hora poſt horā aqua fontiū dulcium cū aliquātulo zuccari: et hoc per dies tres:deinde per alios dies tres diſtilletur una vice poſt aliam ſuper eos tenui inſtillatione ex oleo roſa.aut amigdalino ſemp agitando cum ſpatula:deinde dimitte ſiccari eas in umbra.Deinde accipe huius permixtiōis .ʒ.xviii. roſarum ſiccarum.ʒ.vi.cyperi.ʒ.iiii.ligni aloes extremitatū myrte humide gariofilorum maſticis ſpice:añ.ʒ.ii.& tertiaꝫ alterius cynamomi zurumbet citri:cardamomi:heil macis : nucis muſca.añ.ʒ.i.&.ß.ambre crude & ſuch:ana.ʒ.ii.muſci ʒ.i.tertias duas. Confice cum melle emblicorum et cheſmes & fiant ex eis forme ſimiles auellanis ponderis.ʒ.iii. Da in mane cum uino & in ſero ſimiliter.
¶ Ariſtoteles.Suſuf.ꝙ exqſita inuentione compoſuit Alexādro imperatori cōfortat ſtomachū epar & viſcera debilia & rectificat digeſtionē & facit odorem bonū & gñat gaudium ℞.ligni aloes.cyperi extremitatū myrti humide cynamomi: folii heyl:mirabolanorū chebulorum emblicorum: & belliricorum ꝑparatorum ſm ſuperiorem doctrinā: macis fellē gemiſch darſeni uſnee:piperis macropiperis zinziberis gariofilorum nucis muſcate cardamomi:granorum granatoꝝ añ.ʒ.ii.ambre muſci cāphore:añ.ʒ.i.zuccari tabarzet ſextuplum pōderis oīum:doſis eius eſt a.ʒ.i.vſq; ad aureos duos cū aqua frigida ante cibum & poſt cibum expertum verax.
¶ Filius

¶ Filius zacharie arasi. Confectio pillularum conferentiuz & procurantium digestionem: & facientium oris odorez bonum. Recipe gariofilorum suchelmese darseni nucis muscate cyperi spice: corticum citri: ligni aloes: ana. ii. musci aurei vnius. x. Confice cum vino: & da. ʒ. iii. & partem earum trãsglutiat: & partem earum commasticet dentibus: & transglutiat succum.

¶ Idem ad idem. Accipe extremitatũ myrti humide & chesmes partes equales. Terantur & fiant ex eis forme sicut nuces & da mane & sero unam cum condito aromatico.

¶ Idem confectio trociscorum de gariofilis facientium odorem oris bonum. Re. gariofilorum: corticum citri: cyperi spice: nucis musc. suchelmisse: xiloaloes cynamomi: macis heyl cubebe: ana. ʒ. i. musci chirat. i. Fac ex eis trociscos cuz aqua malorum: & teneat in ore suo super cibum deglutiat ex eis duos uel tres.

¶ Itẽ dẽtifriciũ ad idẽ. ℞. spice cyperi rosaꝝ: folii: gallie corticũ citri: gariofilorũ: cardamomi: ligni aloes: masticis: salis cõbusti: añ mellis ut cõficiat ea. Fiant trocisci: & siccentur in furno debitis caliditatis & fiat ex eis dẽtifricium.

¶ Idem ex eis que nimis occultant fetorem oris mirabiliter est frequens comestio apii.

¶ Idẽ. Cõfectio experta & efficax ad fetorẽ oris cã materiei putride in stõ. ℞. extremitatũ myrthi humide darseni: emblicorũ: cyperi spice: corticũ citri florum squinãti: masticis: añ. ptem. i. gallie. gariofilorũ: nucis muscate: cubebe heyl zinziberis: añ. partem. ß. cõfice cũ melle passularum ꝙ sit duplum ponderis oĩum & cum uino antiquo odorifero: aut cũ chesmes Et fiant forme sicut nuces et sumatur ex eis omni mane vna & omni sero: & hoc fiat post vomitum & resolutionem ventris iteratam sepius: sicut diximus in canone predicto.

¶ De dolore oris.

Dolor oris fit a causis quas diximus in capl'o de particularibus curis egritudinũ ipsius & diximus curas.

¶ Hamech elengezar. Medicamen conferens doloribus in partibus oris: & radice lingue & tumori faucium & gingi-

uarum. Expertũ. ℞. sumach foliorum myrti: foliorũ rosaruʒ ana. auř. i. bulliant in aqua pluuiali usq; ad medietatem & fiat ex ea gargarismus tribus uicibus omni die. Deinde pul- uere hoc utatur. Reci. spodii: gallarum granorum hacel: fo- liorum rosarum. ana. Tere & utere.

¶ Idem. Medicamen conferens dolori oris bonum & exper tuʒ ℞. amili aluminis iameni rosaruʒ seminũ citri: myrrhe: añ. Tere & accipe ex eo paruʒ et misce cum aqua et melle: & fiat gargarismus. & teneat in ore vna hora.

¶ Idem. Medicamen conferens bothor in partibus oris: & faciens oris odorem bonum. Re. anisi quantum uolueris & tere & confice cum melle succo myrti humide: aut uino odo rifero. Et fac gargarismum cum eis: & teneatur in hore usq; ad horam unam.

¶ Finit particula prima sectionis prime.

¶ Incipit secunda secoctionis prime.

g Irum celi solus fecit deus et terram posuit in puncto Concordias nutrit ipse solus: & discor- dias artat. Concordes ergo discordesq; regu- lat. Sanum simul & morbidum sanat: igitur ipse solus salutem: itaq; ab ipso solo dari creditur: humilis gaudeat: natura naturans regulis sic certis astrinxit alterutrum. ut quibus dissideat hoc pati reformetur ab alte- ro. Celatuʒ quodq; gerit in se quo alteri profit: sed non ut no ceat. Sed qui hoc recte nouit discutere quod excelsus largi- tus est magni doni est munus. Libenter igitur disce largiri ma gna munera: munus munere non cõpensas. Tradimus uobis cum auxilio excelsi postq̃ narrationem expleuimus de curis egritudinum membrorum capitis. ut narremus narrationem de curis egritudinũ membrorum seruiẽtium spiritui ꝺm pre- missionẽ nostrã in ipsis. Sed ut uerificetur processus fructũq; & ueritateʒ inueniat ipsum regulari ab illo qui excelsus cun cta felicitat petimus qui sit benedictus.

¶ Secũda pticula huius prime sectiõis & tenet summas sex.

¶ Summa prima est de curis egritudinum faucium: & guttu ris: & uicinarum partium.

¶ Summa secunda de curis egritudinum pulmonis.
¶ Summa tertia de curis partium egritudinum pectoris: & costarum.
¶ Summa quarta de curis egritudinuз cordis.
¶ Sũma quinta de curis egritudinũ forinsecarum pectoris.
¶ Sũma sexta est de curis egritudinum spondilium & dorsi.
¶ Summa prima de curis egritudinum faucium & gutturis & uicinarum partium. Et primo de strangulatione.

S Trangulatio causas habet a rebus que sunt intra & dicemus eas si deus uoluerit. Et qñq; contingit a rebus aduenientibus extra & operantibus extra sicut strictio cum fune: & similia. Et palã est cura ipsius. Aut a rebus aduenientibus extra & operantibus intra sicut proprie ex rebus que comeduntur & bibuntur: sicut est bolus magnitudinem: aut asperitatem: aut stipticitatem habens: sicut proprie panis opirus non masticatus: aut miliatius: aut aliquid qđ est sicut os: aut spina: & cura est ut ilico prouocetur uomitus: & incipiamus comprimere collum impingendo percussione post percussiones super ipsum: & immittendo digitum in gutture: aut instrumentum ex ligno aut cornu lene curuitatem habens. & hoc fiat cum facilitate: & si sit spina aut hos gutturi infixum & sensus comprehendit ea tenaculis extrahatur: aut vncino comprehendente ẜm aliquid eius aut cum corda arcus. ¶ Si auteз sensus comprehendere nõ potest post cibaria grossa administrẽtur gargarismata ex mucillaginibus: & deglutiones ex eis: aut rob: aut ex nasturcio infuso & cõquassato in rob. Deinde fiat vomitus post administrationẽ rerum uiscosaruз comestarum sine masticatiõe plurima: & quandoq; annectimus cum filo bolũ carnium pinguium pelliculosarum & uiscosarũ: & damus ad deglutiendum Deinde extrahimus subito & quandoq; facimus simile cum spongia marina: quandoq; cum ficu sicca pingui & similibus: & extrahitur si deus voluerit. ¶ Fit interdum ex quibusdam eorum que sumuntur strangulatio non propter q̃titatem sed ꝓpter rei malitiã sicut ex quibusdam generibus fungorum mortiferorum. qđ

sanatur ex succo raffani facto ex eo gargarismate cum oxi melle & imbibito cum melle. Et nos loquemur de hoc qñ loquemus de rebus venenosis post. si deus voluerit.

¶ De egritudinibus vue.

Sunt casus eius & apostematio: & vulnera. Et casus quidē uue cura est tres res. Prima est si vua est uehementis inflāmatiōis: & rubedinis flobothomia cephalice: aut solutio uētris si fuerit cum pmixtione colere cum eo qd' est sicut aqua fructuū & mirabolanorū. Et si fuerit hñs albedinez cum eo qd' est sicut yera & cochie. Secunda est diuersio cause eius; et hoc qdem pficitur cum eo: qd' facit cadere materiam ad partem diuersaz: sicut uerbi gratia: cū fricatione auriū & extensione earum sursuz uehementer: & attractiōe dolorosa: & positione ventosarum ad partē oppositaz. Hec enim collocant vuaz & eleuant: & ex eis que expta sunt ad eleuationē eius est ut accipiatur cereus uel manipulus capillorum in zuhendeg & colligatur manibus: et pcipiatur īfirmo ut iaceat. Et tu qdem pone pedes tuos super humeros eius: et trahe manipullum cappillorū uehementer: usq; duz cutis dislocetur dislocatione aliqua a zuhendeg. Eleuatur eniz uua ex hoc ilico Et iam quidē expertum est ut liniatur super zuhēdeg. emplastrum ex succo accatie. & hoc in principio: aut ex accatia cū aceto: aut ex gallis adustis cuz aceto: quoniam eleuant ipsaz Sternutamenta etiam conferunt eis.

¶ Tertia est particularitas opationū circa ipsam vuaz & est ut in principio incipiatur cū medicinis que repellūt materiā & phibent aduentū humiditatis plurime. sicut proprie gargarisma cū aceto: et aqua rosata si materia fuerit calida: & uua fuerit inflāmata: & rubens: aut aqua solatri et semē rosaruz: & folia ipsarū aut aqua granati acetosi triti cū tota substātia cū stipticis. & liniat palatū et vua cū medicamīe facto ex balaustia. & rosis: sandalis: et modico cāphore. Fiat ex eis puluis subtilissimus: & utere cōprimēdo cū instrumēto: & ex eis sunt galle: & balaustie. et alumē. Et ex succis duoruz granatorū contritoruz cū tota substantia sit gargarismus bonus et similiter ex infusione sumach in aceto & aqua rosata. Et

adhuc

adhuc ex dyamoron facto ex moris rubi immaturis cum ace to: & eo melius quantnm in casu hoc illud quod fit ex moris rhanni. Et pprie immaturis. Et nos dicemus species dyamo ron: & aliorũ in capitulo de squinantia. postq̃ autem pertrã siuit tẽpus principii utẽdum est stipticis cum eis. que habent aliquantulũ abstersionis sicut mel pprie & dyamorõ ex mo ris de sceni: et que hoc cursu pcedunt & gradatĩ: dehinc p/ ueniendum est ad maturatiua & resolutiua fortia sicut est p prie myrrha: crocus: sal armoniacus & piretrum & similia: quorum narrationem consequemur post. ¶ Si autem passio fuerit ex abundantia flegmatis: & fuerit decliuis ad albedi/ nem .utendum in principio gargarismate facto ex succo nu/ cum cum rob aut ex dyamoron: aut ex syrupo acetoso cuʒ gallis. Deinde gradatim perueniendum ad sinapim & salem armoniacum & almuri & piretruʒ & similia. Et si necessitas postulat eleuetur cum instrumento ad superiora cum medi/ cinis quas diximus & dicemus iam.

¶ Filius Serapionis. Medicamẽ expertum colligens & con/ fortãs uuam: & eleuãs eã. ℞. balaustie. ʒ. ii. aluminis iameni: ʒ. i. croci & camphore ana. ʒ. vnius tertiam. Fiat ex eis pul/ uis subtilissimus: & administretur cum cocleari paruo post gargarismum ex aceto & dyamoron.

¶ Idem. Aliud ualde bonum. Reci. ramich partem unam: sa lis armoniaci partem mediam. Vtere cum instrumento: aut gallarum: & salis armoniaci. añ. partes equales: myrrhe alu minis. ana. partem. ß. Vtere sicut diximus.

¶ Medicamẽ ex inuẽtione nostra bonũ & exptũ. ℞. cynamo mi piperis zinziberis piretri balaustie corticum granatoruʒ foliorũ rosarũ & seminũ earũ. añ. partes equales: et utere cũ instrumento post gargarisma ex eis que scis.

¶ Aliud similiter nostrũ. Re. aluminis iameni gallarũ uiri/ dium. ana. partem. i. piretri myrrhe piperis albi. salis armo/ niaci. ana. partem. ß. tere & utere sicut diximus.

¶ Hebengezar. Re. piperis lõgi & nigri myrrhe salis armo/ niaci. ana. Exufflet ex eo in gutture: & urere cũ instrumẽto.

¶ Filius zacharie. Cõfectio experta ad ideʒ. Re. gallarũ ba/ laustie.

caustie. salis armoniaci. ana. Exuffletur ex eo in guttur & ponatur ex eo super cocleari: & eleuetur cum eo.

¶ De apostemate vue.

APostema vue indiget eodem regimen ꝑm qd̄ dictū est. Verumtamen terminatur ꝑm vnum triū modorum: aut enim resoluitur aut suppuratur: aut delet & corrumpit membrum. Si ergo contingit ex medicinis adhibitis non posse resolui: sed intumescit amplius: & dolor multiplicatur: tūc perueniendum est ad gradum maturatiuorum: sicut est proprie apozima dactilorum & ficuū et vuarum passarum: & radicū lilii & rosarum & emplastrū ex fece eorū. Et quādoq; miscetur cum eis ex confortantibus ipsum membrum ne cadat putrefactio in integrum: & destruatur membrū: sicut uerbi gratia. balaustia ramich myrrha cyperus rosa: & similia. Quodcunq; eorum magis oportere uidebitur. Postq̄ autem suppuratum fuerit aperiatur sicut in cura sinanchie dicetur. Et mundificetur deinceps sicut ibi distinguemus. Si autem uua corrumpitur & mortificatur & pendet gracilata a radice ipsius tūc oportet ut incidatur. Nō enim amplius regitur a natura. Et melior incidendi eam est cum incisorio aureo ignito. Postq̄ recipitur vua in uacuitate lacerti instrumenti cannularis: ita ꝙ per medium extremitatis alterius cannuli incisorium ipsam mittatur ut perueniat extremitas eius ad vuam & radicem ipsius sine cōtractu aliarū partiū: neq; ita radicitus incidatur: quin aliqd extremitatis eius remaneat: fortassis enī sumet aliquod officium ex ipso natura. Deinde colluatur locus cū aceto decoctionis aluminis et gallarum & curetur sicut in capitulo de vulneribus oris diximus. Si aūt uua tumida & rubens fuerit ꝑm Hyppocratis mandatum timēdum est eam incidere: quare satagendū si rectificari potest. Si uero nō immo ad gracilitatem & nigredinem tendit expectetur super eam usq; dum relicta sit a natura & tunc incide.

¶ De apostemate duarum amigdalarum.

CVra huius egritudinis est tres res sicut diximus in capitulo de vua. Et prima quidem perficitur sicut ibi distinctum est. Secunda uero perficitur cū operatione faciente cadere

dere materiã de una parte in aliam partem: sicut uerbi gra/tia: cum fricatione brachioruz dolorosa: & ꝓprie cum ligno habẽte extremitatem rotundã & fiat fricatio ex parte silue/stri brachiorum .s. sup dorsum fociliũ: & fiat idem in die plu ries. Et qñq; ponimus alliũ tritũz in radice manus et ex par te siluestri & ligamus et efficit operationez bonã & sedat do lorem Cõferunt etiaz uẽtosationes posite in brachiis & cru ribus. Cõfert etiã administratio olei amigdalaruz dulciũ te/pidi: & distillatio eius in aurẽ que seqtur dolorẽ utẽdo omnĩ hora instillatione post instillationem qm̃ est efficax. Et simi/liter olei aneti & camomille. Tertia uero ẽ administratio ptĩ cularis intentionis: que pficitur sicut in capitulo de vna dixĩ mus. Terminatur autẽ hec passio ad unũ triuz modorũ: aut em̃ resoluitur apostemata: aut suppuratur aut induratur. Et istud fit raro propterea ꝙ facilius est ut recipiat ex digestio/ne qđ est resolutio. & aut suppuratio q̃ ex cõpactione quod est sicut induratio. & hoc facit posse loci & uicinitas locorũ digestionis. Adiuuant aũt ad resolutionez dyamoron dulce confortatũ ꝓprie cum eo qđ est sicut myrrha crocus & simi lia usq; ad graduz eorum: que sunt sicut sal armoniacus pire truz almuri: & similia: & proprie factis linimẽtis & gargari smatibus ex eis. Et huius etiã intentionis sunt emplastratio/nes facte ex ficubus siccis: & baurach: aut ex melle & furfu/re & sale: aut ex melle & myrrha & olibano & yreos deco ctis cum rob & pauco melle. Ex emplastris autẽ mirabilibus ad apostemata duarũ amigdalarum & glandularũ & sinan chie est emplastrum factum ex radice alleurengeug deco/cta in rob et cõtrica uehemẽter: deinde admisceatur ei adipis porcine antique lote vehementer: & collate pondus eius cuz modico baurach. Et ex eis similiter est radix yreos prepara ta ꝭm eandẽ doctrinaz: & expertuz est emplastrum de radi/ce porrorum nõ transplantatorum cũ adipe antiqua & rob. Aut radix lilii cũ baurach & rob. et adipe porcia: & hoc etiã ualet ad sinanchiam et uigoraꝛ posse suum si predictis rebus iungaꝛ succus scabiose qui ad hoc est mirabilis multum. Et ysopi cerotũ est iuuamentũ bonum. Et deinde suppone lanã

ysopi: & silr cerotaria ex adipe galline & anseris & butyro: & cera cũ oleo anetino: & est expertum emplastrũ: ꝙ. ℞. farine ordei: seminis lini: añ. ℥.i. carninm dactilorum et ficuum siccarũ: & nigrarũ & pinguium: añ. auř. viii. mice panis auř. v. Coquantur oĩa cum rob: postq̃ trita fuerint sicut medulla & supponatur. Res aũt que aggregant virtutẽ resolutiõis & maturationis est dyaquilon. Et qñ addis cõpositiõi eius yreos: erit operatio eius nobilior: & silr dyaquilon magnum & dyaquilon paruum. Postq̃ aũt apa collectionẽ saniei fecerit apa aperiatur et curetur vulnus: sicut in sinanchia dicemus. Si aũt apa induratur experiãtur sup ipsum aliqua ex resolutiuis fortibus sicut proprie baurach rubeum insufflatum in guttur aut linitum cũ melle. Et ex eis est succus cucumeris asinini & centaurea: & fortior eis & cõueniẽtior est asa fetida. Si aũt ex eis non resoluitur & dealbatur cutis q̃ est super ipsam tunc opȝ ut extrahatur una uel utraq; si oportet. Et modus operationis est ut accipiatur cũ vncino bicipiti: & suspẽdatur. Deinde fiat incisio: ꝑm longũ egritudinis cum incisorio hñte aliquid curuitatis: & extrahatur una post aliam ꝑm totalitatem earũ & dimittatur post illud sanguis fluere vsq; ad illud ꝙ est decens postq̃ inclinatur sup pectus ipsius: post hoc colluatur os cũ aqua rosata & aceto infrigidatis: ceterũ si sanguis plurimus exubera: administrentur constringentia ĩpm: sicut proprie colcothar alumen & similia. Et fiat gargarismus ex decoctione gallarum & foliorum myrti: & silium. & qñq; accidit & cauterizetur: & tunc melior cura ẽ: ut cauterizetur cauterio: auř. & est timorosum.

¶ De sinanchia gutturis.

Cura huius egritudinis ẽ sex res. Prima ẽ subtractio cãe. Scda est prohibitio eius ꝙ fluit. Tertia est diuersio eius ꝙ fluxit. Quarta est intentio particularitatum. Quinta ẽ correctio accidentium. Sexta est regulatio uite.

¶ Et primã qdem rem cõplent euacuationes facte cũ festinatione & ꝓprie ꝑ flobothomiã & uentris solutionẽ. Et qdem canon est si accidit a plenitudine sanguinis solũ principium nostrum erit a flobothomia. Si aũt a multitudine sanguinis

& multiplicetur

& multiplicetur colera: pponemus euacuatiuũ extrahẽs co/
leram a sanguine: & hoc si opꝫ cũ iteratione: & facimus seq
flõmiam post id. Et sic qdem sunt cõditiones in flõmia obser
uande. v. Prima est si fuerit materia sanguinea calida flõmia
ante oĩa adhibenda est. & ꝓprie ex uena cephalica. Et scd'a
est ꝙ si significatur esse dñium sanguinis q retinetur: & con/
suetus est fluere & est patiens ex illis q consueuit cadere in si
nanchiam: tunc flõmia fiat ex latere ꝙ sequitur dolor.
¶ Si aũt hoc expressim non accidat melior est flõmia ex la/
tere opposito. Tertia vero est ꝙ si dñium fuerit in sanguine:
ꝯm totũ tunc nõ est incõueniens flõmare ex utraqꝫ cephalica
cũ vicissitudine & ne dum ex cephalica: sed ex basilica & sa
phena si uirtus tolerat. Quarta est ut qualiscunqꝫ fiat flõmia
nõ fiat extractio semel & subito: sed cuꝫ iteratiõe renouante
numerũ ut saluetur virtus & ꝑueniatur ad expulsionẽ pleni
tudinis cũ rectitudine sapiẽter. Quinta est ut post flõmiã ce
phalice flõmentur eodẽ die vene q̃ sunt sub lingua neqꝫ tar/
detur illud sed flobothomentur eodem uespere & maxime
tunc festinandum est cum plenitudo in eis apparuerit.
¶ Si aũt coleram cũ sanguine dominari contingit ante flo/
bothomiam & post natura soluenda est cum rebus coleram
educentibus leniter & iterato: & sit solutiuum pluris altera/
tionis q̃ꝫ euacuationis. Et hoc quidem si uirtus tolerat': & sol
uatur natura cũ aqua solatri & fructuũ: & si oportet cũ ite/
ratione & euacuationes ẽt facte p clysteria & collyria debi/
lia si febris adest: aut fortia si febris non adest sunt iuuamẽti
sublimis: & tua interest mensurare medicinam nature in om
nibus que iam diximus. ¶ Si aũt sanguinis dñium fuerit cũ
flegmatis exuberantia post flobothomiam soluatur natura
cum cochiis: & cum yera & similibus: & cũ enematibus for
tibus et collyriis ex his que scis.
¶ Scd'am rem cõplent administrationes de iecur: & aliaruꝫ
medicinarum fluxum materie catarralis sistentium & impin
guantium subtilem & acutam & subtiliantium grossam: de
qbus in capitulo de catarro locuti sumus.
¶ Tertiã reꝫ cõplent fricationes dolorose & ligature in bra/
chiis

chiis & tybiis & uẽtosationes in ipsis: et positio vẽtosarũ super zuhendeg est iuuamenti magni & similiter super nucaꝫ: & uentosa super collum est iuuamenti sublimis : & proprie apud spondilem secundam. Elargat eniꝫ fauces & guttur. Et adiuuat ad attractionem aeris & expirationem fumorum et remouet prohibitionem deglutionis: quapropter oportet vt sepius iteretur: & fit proprie uentosa magna. Conferunt etiã uentose super mentum & sub maxillis: & etiam cum incisiõe sub mãmillis: faciunt enim materiei diuersionem facilẽ. Cõferunt ẽt distillationes in aure que sequitur dolorem post distillationes proprie ex oleis que sunt sicut oleum rosatum: & oleum de amigdalis dulcibus : & similia.

¶ Quarta que est administratio particulariũ operationuꝫ: diuiditur ꝭm tẽpora morbi precedãt ergo euacuationes primo ut stiptica in augmẽto administrẽtur. In statu autẽ stiptico simul cũ resolutiuo utendum est. Verũ in pricnipio egritudinis particularitas administrationis suspecta est : fortassis eñ reumatizat materiã in loco: sed tunc quidẽ cõpetunt cum iam euacuationes precesserint. Distinguamus aũt in administratione particularium operationum p tempora morbi hoc modo. ¶ In auris quidem augmenti sit magis uincens medicamen stipticum prohibitiuum agitationis & discursiõis reumatis: & alteratiuũ ipsius. Verbi gratia. Si sanguinea sit passio incipiendum est ab administratione gargarismatum: sicut est proprie aqua rosata cum aceto Hec eniꝫ est conueniẽtior omni speciei eius. Aut aqua infusionis sumach aut ribes aut succus corticum nucum recentium cuꝫ aqua sumach & aqua coriandri humidi & such. Et ex eis est aqua granatorum acetosorum et dulcium tritorum cum tota substantia & succus solatri cum semine rosarum est admirabilis. & similiter citoniorum sorbarum & iachur & bellach et similium. Et quandoqꝫ admiscetur cum istis ꝙ est sicut balaustie: & gallie & semina rosarum & alumen & similia. et uigoratur operatio eorum. Et succi agreste sicci cũ predictis liquoribus iuuamentũ est sublime: & similiter succi sumach sicci & similium . Et ex cõpositis est dyamoron confectum cũ moris siluestribus aut

ex moris

ex moris rhanni & est iuuantius. Et ex sufflationibus in gut/tur que sunt proprie huius intentionis sunt alumen proprie balaustie & cortices sumach & succus agreste & oleum on/fancinum & similia. ¶ Si aũt collerica sit materia conferunt hec que diximus facta magis infrigidantia cum eo ꝙ est pro prie sicut succus solatri et rose et sandali et camphora & mu cillago psilii et similia. Et quedam ex eis non tantum garga/rizata sed etiam bibita sunt iuuamenti sublimis : sicut uerbi gratia. rob de papauere bibitum est iuuamenti sublimis ve/hemẽtie & ꝓprie cũ aqua sumach. Et simil'r lac ꝙ mulgetur ex semine papaueris et aqua rosata et ex eis ẽ succus solatri depuratus & bibitus mane & sero ꝑm mensuram duaruꝫ te/starum oui aut trium. Et similiter mucillago psilii cũ corian/dro & grano uno et dimidio camphore. Si aũt materia fue/rit flegmatica gargarizandũ est in principio cũ aqua rosata & aceto. Deinde fiat cũ rob nucũ & dyamoron confortatis cũ eo ꝙ est sicut galla et alumẽ & accatia et sil'ia. ¶ Si aũt ad statum ꝓcesserit egritudo tunc medicamine stiptico similiter & resolutio utendũ est ¶ Et in calida qdeꝫ materia admini stratur sicut mel rosatum aut mel cũ aliquo eorum q̃ sunt sti ptica quorũ narrationẽ faciemus iaꝫ. Et ex eis est succus so/latri cũ melle rosato aut melle & pulpa cassiefistule cũ ipsó est cõuenientior aut cũ rob mori & lac ex eis est q̃ conferunt gargarizatum in hac hora. Lenit enim et dolorem dentiũ se dat. Et qñq; administratur cum medulla cassief. et cõfert gar garizatum et bibitum et ꝓprie cuꝫ pauco zuccharo et croco. Et oportet ꝙ administretur lac calidũ et ꝓprie cum mulge/tur & oportet ut sit ꝓprie lac caprinum aut asininum. Et hu ius ẽt intentionis est. Meybuthecog ex coagulato vue et rob: et rob nucum cum eis: que sunt sicut myrrha & crocus & ex eis etiam rob mororum cum ipsis aut decoctio ficuum & fe/nugreci cũ bdellio & rob: & sil'r decoctio passularũ et fenu/greci et ficuum et dactilorum cũ eo ꝙ est sicut myrrha & cro cus. ¶ Et si fuerit materia frigida cõferunt aliqua ẽt eorum q̃ nunc dicimus & ex eis est rob nucuꝫ: et rob mori facta for tia cũ piretro myrrha et croco. Et similiter lac caprinum cũ

stercore canis albo & melle aut aqua mellis cum pauco sinapis aut syrupus acetosus cũ succo raffani. Si autẽ ultimetur hora status utẽdum est tunc medicamine maturatiuo aggregãte in se lenificationẽ simul & resolutionẽ: sicut uerbi grã. decoctio ficuum cũ baurach & ex eis decoctio papaueris et passularum cũ baurach. Ex eis aũt qbus utimur ad lenificadũ sunt lac ꝓprie et decoctio ficuũ et passularũ et mucillago psilii in calida materia & semĩs citoniorũ: & seminis lini & fenugreci & alt e & decoctio dactiloruꝫ & meybeg: ex coagulato vue & aqua furfuris et liqritie et rob et similia. ¶ Resolutiua autẽ quibus vtimur cũ predictis sunt sicut sal murĩ & meybegban baurach myrrha crocus sal armoniacus piretrum harmel sinapis asa fetida raffanus: stercus canis albũ & proprie qui comedit ossa: stercus infantis nutriti ex lupinis: stercus hyrundinis & puluis hyrundinum combustarũ & similia. Et nos modum comburendi hyrũdines dicemus post diuersos modos compositionis ꝫm diuersos philosophos dicemus post. Vtendũ aũt est extrinsecus emplĩs qbus emplastretur exterius guttur cũ rebus aggregãtibus uirtuteꝫ maturationis & attractionis: de quibus mentionem fecimus in capitulo de apostemate duarũ amigdalarum: quare oportet ut pars illa afferatur ad hunc locum.

¶ Sinanchia terminatur ꝫm unũ triũ modorũ: aut enim resoluitur aut suppuratur aut ꝑmutatur. Verũ medicamina qbus resoluitur iaꝫ diximus et medicamina que ipaꝫ materiã deducant ad maturationẽ similiter diximus. Cũ aũt ad maturationẽ ꝑuentũ fuerit: tunc ad apostematis aptionẽ studendum est cũ medicamentis ꝓprie aggregãtibus intentiões duas apertionis: scꝫ & lenificationis: uerbi gratia: sicut ex medicamẽtis acutis sicut baurach aut stercus hyrundinũ misceatur cũ aliquo eorũ qđ est sicut succus herbe albedustar quoniam est sublimis. Rerũ aũt apiẽtiũ apationẽ hmõi summa hec est sal armoniacuꝫ proprie & baurach & myrrha et harmel & asa fetida: stercus canis album qui diu pastus est ossibus & stercus infantis pasti ex lupinis cum uino: & stercus hyrundinis & cinis pullorum hyrundinuꝫ ustorũ ꝫm formã

quam

quam ſcribimus: poſtea & ex his eſt ſtercus adib & ex ſum/ma lenitiuorũ que adminiſtrata eis faciunt aptionẽ apoſte/matis ſunt lac & ſuccus herbe albeduſtar ꝑ excellẽtiũ ſuccus caulium & decoctio ficuum & decoctio fermenti uel infuſio eius in rob aut decoctio ficuum. Si autem cum iſtis nõ fuerit aptum apoſtema tunc recurrendum ad cõpoſita ex iſtis que dicemus poſt. Et ſi adhuc nõ aperiatur ex iſtis recurrendũ ad aptionem eius cũ ferro. Et ſunt ex hoĩbus ſcindentes hmõi apoſtemata cuꝫ vnguibus poſtꝙ̃ immiſerint digitos in gut/tur. Cuꝫ aũt manare ceperit ſanies locetur ſup faciem ſuã & liniatur guttur ipſius & palatuꝫ fricando ipſuꝫ digittis cum melle & ſale pauco & frequẽtẽt gargarizationes ex eis ut mũdificetur locus. Et de cetero fiat proceſſus noſter cum ab ſtergentibus & mundificantibus: deinde cũ ſigillantibus ſi/cut in capitulo de ulceribus gingiuarũ & alcola diximus.

¶ Permutatio ſinãchie eſt ꝑm unũ duorũ modorum aut de litefcit ſubito aut non ſubito. Et eius qdem de liteſcentia aut declinat in occultum corporis aut in manifeſtum eius & de clinãs quidem in occultuꝫ corporis & ſubito ſicut eſt raptus ꝓprie ad pulmonẽ aut cor interficit ſꝫ raptus eius ad cor in terficit ilico aut confeſtim ꝑfocat. ad pulmonẽ uero nõ ſubi to. Et dicit hyp. quod in ſepteꝫ diebus et ſi contingat ꝙ hos effugiat incolumitãtur & illud ideo qm̃ uirtus eſt que vincit aut uincitur. Et ineſt uirtuti forti ut nihil poſſit ei reſiſtere etiam ſi ſit imprimens ex imprimentibus fortibus ſicut uene num. Vincit eniꝫ uirtus fortis ſupra ueneni poſſe & expellit illud. Quod aũt declinat in occultum corporis & non ſubi/to cauſa eſt interdum pleureſis aut peripleumonie aut ptiſis.

¶ At uero qđ declinat in manifeſtũ corpis facit apoſtema/ta exterius & aliqñ bothor. ¶ Et dixit galienus ꝙ plerumq; ſinachia pmutaẗ in eriſipilã & ignem pſicum et ꝓprie in cer/uicẽ & manẽs quidẽ accelerat ſalutẽ & deliteſcẽs ſubito cuꝫ mẽtis pmixtione petit cerebri medullas & demũ interficit.

¶ Quintam rem complent adminiſtrationes medicaminuꝫ dolorem uehementem ſedantium ſicut de iacur proprie & ſy rupus de papauere & clauſaram gutturis elargantium: de q/

bus locuti ſumus in tertio canone.
¶ Sextam rem cõplent regimen conueniens in generibus rerum ſex ut locetur in aere temperato & ſint contenti in cibis eorũ in principio hydromelle et aquã zuccari. deinde procedant ad aquã ordei deinde ꝓcedant ad aquã lentium excorticatarum et ordei. extinguunt enĩ inflãmationẽ & acuitateꝫ ſanguinis & ſint ordei ꝑtes. ii. et lentiuꝫ pars. i. deinde ad ius cicerum cũ aqua ordei: deinde ad ius cicerũ: deĩde gradatiꝫ procedant ad ſorbitiones ex farina fabarum: atqꝫ ex amilo cum melle: deinde ad iura furfuris cum melle poſt hoc perueniendũ eſt ad uitella ouorum ſorbilium & iura pullorum & ſimilia. Et ſi qdem cõmenſurandũ eſt ut adminiſtrẽtur primo lenitiua cõuenientia: deinde maturatiua ultimo uero reſolutiua & aperitiua. Cõmenſurandus eſt etiam ſomnus naꝫ in multitudine eius timetur ſuffocatio: quare oportet ut parum dormiant & cum dormiunt excitentur ſepe & proprie cum uidentur moleſtari in ſpiritu offendi ſternendo & nocte moleſtior eſt eis ſomnus qꝫ in die & ſomnus immediate poſt ſorbitiones eſt moleſtus eis.
¶ Alexãder. Oportet metiri medicamina ſm menſurã poſſe uirtutis cuiuſlibet. Teneris enĩ corpibus debiliora duris aũt ſortiora ſunt adhibẽda medicamina. Quare opꝫ ex debilibus & fortibus medicaminibus ſummas conſideres.
¶ Alexander. Dyamoron ſimplex conferens egritudinibus vue & ſinanchie & apoſtematibus duarum amigdalarum & proprie in principio. Accipe ſucci mororum de ſeni mediocrium in maturatione & acerbitate & mororum rubi ſimiliter mediocrum inter maturum & acerbuꝫ et mellis & rob: ana partes equales. Decoquantur ſemper abiicendo ſpumas vſqꝫ ad eſſentiam mellis tenuis et ſunt ex hominibus qui ponunt ex ſuccis mororum: anñ. partes. iii. & mediam. Et eſt operatio eius melior.
¶ Idem. Rob de moris aliud & eſt maturatiuum & lenitiuum. ℞ ſucci utrorumqꝫ mororum pfecte maturatorum: anñ. partes. iii. mellis partem. i. Decoque ſicut prius.
¶ Idem. Dyamoron ex ſuccis mororum rhanni & proprie
non

non maturatorum et est stipticus ceteris & eius operatio for tis in principio est.

¶ Idē.Dyamoron ꝙ gallie.cōposuit. Accipe uini mororum vini stiptici: añ.lib.iii.&.ß.mellis.li.ß.onfacii aut succi rosa/ rũ: añ.℥.ii coquatur succus prius cũ uino ultimo. pone mel postq̄ coctionem habuerit pone puluerem et sunt q addunt myrrhe aluminis: ana.ʒ.ß.croci.ʒ.iii.

¶ Idem Rob de citoniis aut piris aut malis granatis aut ne spilis aut zarur ad hoc cōueniens est: & quandoq̄ miscetur cum predictis.

¶ Idem.Rob nucum omnibus his excellentior est: dicta est aũt operatio rob nucum in antidotario.

¶ Idē.Medicamen cōferens sinãchie et apostemati gule san guineo & colerico & est medicina leuis.resoluit eni ipm qñ bibitur ex eo parum.Et qñ fit gargarismus ex eo. Accipe suc ci solatri et feniculi añ.lib.ß.bulliãt duabus aut tribus ebul litiōibus et cola: et da cum zuccaro tabarzet.℥.ß. & croci da uich.i.bonum et expertum si deus uoluerit.

¶ Mahemet arasi.Confectio medicaminis ad sinanchiã ex/ pti.℞.seminis harmel sinapi piretri seminis raffani myrrhe asa baurach salis armoniaci piperis calamenti stercoris hy/ rundinis stercoris canis albi sicci stercoris hominis sicci cine ris hyrundinis: añ.partes equales.Terantur & fiant sicut al cohol et ex una parte eius insuffletur in guttur et ex alia fiat gargarismus postq̄ cōficitur cũ melle & accipitur sicut una galla ex ipso ad gargarizandũ cum aqua mellis. Hoc autē medicamen est utile cũ egritudo fuerit ultimata.

¶ Aboali.Medicamen cōueniens in fine sinanchie qñ festi/ natur aperitionē ipsius.℞.cineris pullorũ hyrundinū cōbu storum stercoris canis albi adusti: añ.salis armoniaci partes ß. Fiat ex eis puluis subtilissimus et suffletur ex eo in guttur & liniatur cũ melle et gargarizetur ex ipso et fiat hoc in die cum iterationibus pluribus.

¶ Galienus.Cinis pullorum hyrundinum siue recentiũ siue salitorũ et ꝓprie cũ radice liquiritie: & sint partes eoꝝ equa les sedat vehementiam sinanchie statim.& hoc quidē bibi/

tum vel linitum & insufflatũ in guttur: & gargarisma ex eis.
¶ Idem stercus canis album comedentis ossa: & exiccatum et redactum in puluerẽ subtilissimũ: & sufflatum in guttur et linitum cũ melle: & gargarizatũ est ad illud medicina sublimis: & si liniatur ex eo cũ modico succi cucumeris asinini & melle guttur de foris: & cõferunt iuuamentum magnum.
¶ Ioãnes Serapionis. Medicamen conferens sinanchie fortiter. Re. balaustie: rosarum: salis armoniaci: aluminis iameni añ. ʒ. i. piretri cubebe. añ. ʒ. ß. gallarum: spodii: croci: ana. chirat. iii. rob. ℥. i. rob de moris. ℥. iii. aque cassief. ℥. ii. Fiat ex eis gargarismus.
¶ Idem. Confectio dyahyrundinis iuuamenti sublimis ad dolorem gutturis: & ꝑfocationem & sinanchiam. ℞. anisi seminis apii: ameos: florum squinanti. lilii celestis. cynamomi. amomi. aristologie longe. aluminis iameni harmel. myrrhe. cassie. liquiritie. croci. añ. auř. ii. trociscorum croci magnetis: seminis rosarum. añ. auř. iiii. costi cineris hyrundinis recentis. añ. auř. vi. spice amili. añ. auř. i. gallarum. auř. i. & ß. Confice cum melle colato. Confert medicamen istud in fine sinãchie & aliorum apostematum gutturis. & tunc proprie cum indigent apertione. & est ad illud fortius omni medicamine & sumatur ex eo quãtitas galle: & dissoluatur cum aqua mellis aut ordei aut succo rosarum aut aqua rosata aut lentium & radicum liquiritie & gargarizetur cum eo & leniatur cum eis de foris in gutture pluries in die.
¶ Modus aũt cõburendi hyrundines est ꝯm hunc modũ opꝫ eas primo decollari vt sanguis earum fluat super alas ipsaꝝ. Deinde pulnerizetur super eas sal: deinde mittatur in olla vitrea stricti orificii et cooperiatur. & sigilletur cum luto sapiẽtie & ponatur in furno vsqꝫ dum adurantur & cõseruetur cinis earum Et utere cum necesse fuerit.
¶ Confectio trociscorum croci magna. Recipe cynamomi croci: ana. ʒ. ii. rosarum amomi costi: ana. ʒ. i. myrrhe. ʒ. iiii. radicum liquiritie folii indi. ana. ʒ. ii. & me. Aggrega cum vino & fac trociscos.

¶ De raucedine vocis.

Raucedo

RAucedo vocis aliqñ accidit a malicia complexionis si/ne materia & eius cura est alteratio sola. Si enim acci/dat a siccitate acquisita ex puluere: aut fumo aut uento sicco aut cibo aut potu inducente siccitatem & imprimẽte in lacerto vociferationis. Cura eius est cum lenitiuis & humectantibus: de quorum summa est dragagantuꝫ: & gummi arabicũ: & liquiritia & loch eorum & cõposita ex eis & similia. Et si sit ex inflãmatione & asperitate & cura eius est cum extinctiuis & lenitiuis de quorũ summa est mucillago psilii: & seminis citonioꝝ & medulla seminis cucurbite et citrulli: & aqua melonis indi & similia: & si sit a frigore ledente & asperitate lacertum vocalem. & cura eius ẽ cũ rebus maturãtibus & frãgentibus ꝙ acquisitum est ex infrigidatione & cum hoc ẽt lenificantibus: de quarum summa est crocus & myrrha & liquiritia cum uitello oui: & ex eis est olibanum cuꝫ melle: & passularũ & siſia que dicemus & distinguemus post. Et qñq; accidit ab humiditate supflua & cura eius est cum eis que resoluunt ventositatem et humiditatem: de quorum summa est calamentum & yreos & piper & similia. Aliqñ autẽ accidit hec passio a malicia cõplexionis cum materia calida uel frigida: & cura eius est due res. Prima ẽ subtractio cause. Scđa est adequatio vel rectificatio effectus.

¶ Et prima quidem perficitur cum eductione materie faciẽtis: & si quidem fuerit sanguinea cum flobothomia cephalice aut basilice: & si fuerit cuꝫ permixtione colere administrãda est euacuatio eius cum eo quod est: sicut aqua fructuuꝫ & similia. & si non fuerit febris tunc euacuetur cuꝫ lacte dulci & cassief. & iuiubis & similibus. Si materia fuerit flegmatica soluatur cum yera aut cochiis & similibus. Conferunt etiaꝫ in calida: aut in frigida materia clysteria & enemata solutiua secundum rei exigentiam.

¶ Scđam rem cõplent administrationes medicinarũ impedimenta lacerti vocalis remouentiũ. & sunt quedã ex eis calida: quedã frigida: q̃dam lenitiua: quedã uero humiditatem supfluã exiccantia quãuis siccũ p se sit asperatiuum vocum.

¶ Summa autem calidorum medicaminum emendantium

nocumenta vocũ hic eſt. cubebe proprie cõmaſticatio & ad miniſtratio eius cũ cheſmes clarificat uocẽ: & ex eis eſt ſquilla ſm oẽm modum adminiſtratiõis eius & ſilr lohoc ipſius & lochoc de caulibus: & medicamenta facta ex croco et mirrha & medicamenta facta ex piperibus aut ex aſa fetida cũ aceto ſquillitico & croco et acetum ſquilliticum. eſt medicamen bonuȝ: & ſimiliter oppoponacuȝ & radix eius & ſtorax & calamita: & glutem albotin & olibanum & calamentum. Et expertum medicamen quod. ℞. olibani partes. v. myrrhe partem. i. Da cum uitellis ouoruȝ. Et cibi eorum ſint ſorbitiones farine: aut mucillagines cum melle.

¶ Frigidoruȝ aũt ſumma hec eſt: mucillago pſilii: & citoniorum. & aquã melonũ indorum unũquodq; eorũ admĩſtratũ cuȝ zuccharo: & ſilr aqua citrulli: et aqua cucurbite: et medulla ſeminũ eorum: & portulaca & ſemina eius: et grana papaueris & ius atriplicis in cibis: & maluarum: & aqua ordei. & aqua granatorũ: & amilum: et amigdalarum: et iuiube et cucurbite & cucumeris & citruli: & iuleb ſubtile. & ſimilia.

¶ Lenitiuorũ autẽ ſumma hec eſt. liqritia eſt ſuccus eius adminiſtrata ſm omnẽ modũ adminiſtratiõis eius eſt linitiuuȝ bonũ clarificãs vocẽ: cui accidit exaſpatio propter quãcunq; cauſaȝ et ex eis ſunt cheſmes: paſſule ſine oſſibus & mel paſſularũ: & grana pini. & ficus ſicce pĩgues & dactili pingues fenugrecũ & ſemen lini & radix lilii: & zuecharũ & canna mellis: & coagulatũ vue. & rob: et meibutegi: & ſorbitiones ex fabis & medulla trici: & uitella ouorũ. & lac cuȝ melle in ieiunio: & ſorbitiões furfuris ex tritico: & ex amilo penidiis & amigdalis dulcibus & amaris: et cerebella cum melle: & iuniores carnes cum rob: aut zuccharo aut melle aut iuſculis: & hydromel: & ſyrupus mellinus: & uinuȝ dulce: et ſuccus de granatis dulcibus: & uinum de paſſulis et de dactilis. & ſorbitiones facte ex eis. Ieiuni vtuntur lochoc alchiochiris cum lohoc de liquiritia cum melle: & ſimilia.

¶ Supfluitatẽ aũt humiditatũ exiccantiũ: & mollificationẽ impreſſaȝ in lacerto vociferatiõis ſumma hec eſt. ſquilla proprie & acetuȝ & oximel ipſius. et maxĩe vocẽ corroborãtiũ

In hoc casu est sandaraca: & pprie cum aceto squillitico. añ. parum & sepe gargarizata & ex eis succus alfesare. & lohoc eius: & lohoc de caulibus: & de squilla & pip cũ uitellis ouorũ: & cubebe silr & olibanũ de rob. Et sint cibi eorũ ius caulium: & ius cicerũ cum pipere: & tali alfesare in primis cuз eleuãtur a terra: & oua aperta in cinere: & raffanus. Et confert eis vomitus & pprie cum raffano: & similibus.

¶ Rebus autem quas summe aggregãt qñq; utimur in cibis: qñq; in sorbitionibus: qñq; in gargarismatibus. & qñq; in lenitionibus & lambitionibus. & qñq; necessitas expetit pmixtionem ex aliquibus rebus que sunt in summis. & tunc facimus id cuз consideratione sicut ex necessitate cogimur. et de his nos loquemur si deus uoluerit.

¶ Gal. Lohoc cõferens raucedini & aspitati vocis. ℞. seminis lini assi. xiloaloes granorũ pini amigdalarũ assarũ passularũ enucleatarũ. añ. Tere & cõfice cũ melle quantũ sufficit.

¶ Gal. Cõfectio lenificans uocem. Re. dragagãti. ℥. ß. granorum pini. ℥. i. & ß. infunde dragagantũ in rob q̃tum sufficit ad infundendũ. deinde confice cuз melle dispumato. Dosis eius. ʒ. v. mane & sero utantur sicut lambendo.

¶ Ideз. Cõfectio pillularũ bichichiarũ. Re. carniuз dactilorum. ℥. i. piperis longi. ℥. i. & ß. cucube. ʒ. ii. seminis feniculi ʒ. ii. & ß. pinearũ purgatarũ. ℥. ß. amigdalarũ purgatarũ zucchari. añ. ʒ. viii. Et confice & da in modum nucis.

¶ Filius zazar. Lohoc clarificans uocem exasperatam causa caliditatis. Re. dragaganti: gummi arabici: liquiritie. amili: seminum cucurbite: cucumeris: mellis citrulli: portulace. añ. ʒ. ii. penidiaruз. ʒ. iii. croci. ʒ. i. Fac formas similes lupinis & teneat sub lingua.

¶ Idem. Alind in causa frigida. Accipe liquiritie: piperis albi: cubebe: myrrhe: olibani: gummi arabici. ana. auř. ii. spice auř. i. rob. pendiarum & mellis colati quantuз sufficit. Da cũ aqua decoctionis liquiritie.

¶ Idem. Aliud ualẽs silr. Re. seminis lini assi. amigdalarum dulciũ mundataruз et amararũ. añ. ʒ. x. penidiarũ. ℥. i. & ß. croci: cinamomi: piperis. añ. ʒ. i. & me. mellis q̃tum sufficit.

¶ Lochoc ex inuētione nostra remouens asperitatē uocis: & raucedinem ℞. dragaganti. ʒ. v. gummi arabici. amigdalarum dulcium: amili: seminis cucumeris. ana. ʒ. iiii. seminis citoniorum: liquiritie: semininis citrullorū. ā̄n. ʒ. iiii. penidiarū. ℥. iii. Confice cum melle colato.

¶ Aliud ex inuentione nostra. ℞. ficuū pinguiū siccarū: carnium dactilorum. ā̄n. ℥. i. calamenti sicci. ℥. ß. dragagant: cubebe. ana. ʒ. i. & ß. Confice cum melle colato.

¶ Isaac israelita. Confectio pillularum de croco cōferentiū cum uirtute dei asperitati: & raucedini uocis ex frigiditate. ℞. croci. ʒ. iii. cubebe. ʒ. i. & ß. succi liquiritie olibani. ana. ʒ. i. Fac pillulas cum rob: & sint pillule magne: & teneat unā sub lingua: & glutiat saliuam eius: & est expertum bonum.

¶ Isaac. heben amaran. Medicamē cōferens dolori gule: & asperitati: & raucedini expertum. ℞. croci. myrrhe bone piperis albi. ā̄n. aur̄. i. passularū enucleatarū. dragagāti albi. ā̄n. aur̄. iiii. amigdalarū dulciū mūdatarū aur̄. viii. Tere oīa et confice cū melle colato & reconde in uase uitreo. Dosis eius est sicut auellana. i. teneat sub lingua.

¶ Sabor Confectio medicaminis conferentis raucedini uocis ꝑpter causam calidā: & dolori qui est in lacerto uocis: & remouet inflāmationem: & sedat sitim. ℞. gūmi arabici: dragagāti seminis cucumeris: ā̄n. ʒ. i. succi liqritie: amili: ordeacei: uel frumenti. ana. ʒ. ii. Tere & confice cū melibureg uel cū mucillagine seminis citonioꝝ: & psilii. Et fac formas similes auellanis: & accipiat lambendo mane & sero.

¶ Democritus. Medicamen cōferens abscissioni uocis a caliditate. & sedat sitiꝫ. ℞. seminis. cucumeris mūdati. ʒ. vi. succi liqritie. ʒ. vii. seminis portulace. ʒ. i. Cōfice cū albumine oui: & fac trociscos & teneat mane & sero. i. sub lingua.

¶ Incipit summa secunda de medicinis egritudinum pulmonis: & primo de asmate.

a Sma quandoqꝫ cōtingit propter causaꝫ que est in ipso pulmone & partibus eius & qn̄qꝫ ꝑpter confluentiam ad ipsum a cerebro & partibus capitis quandoqꝫ propter cōmunitatem ipsius cum

aliis

aliis membris. Et contingens causa pulmonis quandoq; cõ/municat ei torax in occupatione: & compatiuntur in alterutrum: & tunc proprie cum sepelitur pulmo in torace eadem occupatione conclusi. & est illud quod est suspectuz: & timorosum. pereunt eniz plurimi subita prefocatione: & interdũ quasi prefocati spumas emittunt: & turget eorum facies: & liuet: & oculi quasi foras preeminent & quandoq; est ꝓpter impedimentũ in ipso pulmone & partibus eius tantũ. ❡ Est autez egritudo hec senibus familiaris: & nõ sanat in eis. Pueris uero etiã accidit. ueruz qñq; sanatur in eis ꝑmutatiõe etatis eoruz & iuuenibus raro tollit: & qñq; cum eo senescunt. Mulieribus uero non sepe accidit: & citius sanat in eis q̃ in masculis. Contingit aũt in hyeme & maxime in fine hiemis ẜm plurimũ: & contingens in estate est prauũ: & multiplicat in locis humidis: & in antris & cauernis: & testudinibus. Est etiã familiaris his qui metalica operantur: & mineralia: & utũtur q odore sulfuris: & colophõie: & picis & qui exercẽt artes plumbeas q conflant argentum uiuuz. Et curantur qñq; per elongationẽ ab ipsis. ❡ Distinguendũ autez in speciebus asmatis hoc modo. ❡ Si causa est in pulmone ipso proprie: & est materia grossa adherẽs aut cõclusa in pulmone ipso et cauernis: & meatibus spiritus: & est illud qđ est ẜm plurimũ Tunc eius cura est. v. res. Prima est cõmensuratio regiminis in generibus reruz sex. Secunda est adequatio materiei eius. Tertia est subtractio eius. Quarta est diuersio eius. Quinta est correctio accidentium.

❡ Primam quidez rem complent cõmensurationes regiminis eius: primo aeris ut locẽtur ꝓprie in aere temperato de/clinante ad siccitatem magnam & laudatur eis cibi abstinentia & potus & parcitas eoruz: imo gradatio fiat in eis iuxta uirtutis exigentiã & morbi tolerãtiã. Et sint cibi eorũ ꝓprie calidi & sorbitiones calide: & sint boni chimi: et sint qui uentrem lubricum faciant: sicut aqua ordei: et proprie aqua cicerum cum amigdalis amaris & aqua ordei cuz melliloto aut fenugreco. Danda etiam sint iuscula ex maluis cum amigdalis aut ex crisolocanna: aut bleta. Deinde perueniendum est

ad vitella sorbilia & ad carnes teneras: & sunt ꝓprie ex ani malibus carnes leporis: & capriolorum & carnes algazel: et uulpis: & hyrricii & cerui et similiū. Et ex uolantibus carnes pullorum gallinarum & perdicū et similium . Et pulmones aīalium sunt mirabiles eis: & proprie vulpis et hyrcini. Panis uero quo utunt̄ sit coctus hn̄s semina ꝓprie sicut anisum ciminū feniculum nigella cartamus nasturciū & silr̄a. Ex piscibus utant̄ piscibus squamosis & petrosis: et agilibus. et sa/turitas est eis mala. Potus aūt eorū sit uinū subtile antiquuꝫ pauce q̄ꝫtitatis & uinū dulce est amicū eis cōfortatum cū aliquo ex subtiliatiuis: & hydromel ē eis potus bonus & potus supra cibū est eis malus: quare oportet ut expecctet̄ supra cibum diu: deinde bibat parū hora post horā. Vitēt aūt repletionē et nauseā: immo si accidat uomitu expellat̄: et ex bono regimine est ut eis semp assiduet̄ uētris lubricitas cū eis que sunt sicut ius galli antiqui cum medulla cartami: et aqua uolubilis & sicle & proprie administrata ante alios cibos & cōferunt ad hoc carnes condite salice & oua taraci.
¶ Si autē cū his natura nō liniatur: administretur aqua ordei cocta cū modico euforbii parū post parūē. n. iuuamenti sublimis: aut aqua ordei cum puluere yreos aut aqua decoctionis epithymi cū rob aut melle aut decoctio ficuum cum yreos: aut cum hasce aut calamēto : aut decoctio calamenti cuꝫ melle aut ysopi cum rob aut passularū & fenugreci cum melle origani persici. Decoctio cum aqua ordei est mirabilis & ꝓprie cum melle et silr̄ prassii & radicū raffani et silr̄ium. Vitēt somnū supra cibū & parcitēt somnū et iaceāt in domo lucida & modus sit accubitus ut uideantur potius sedere q̄ꝫ iacere. Sedendo em̄ melius q̄ꝫ iacēdo respirāt. Iacendo autē difficulter. Exercitari autem oportet cum gradatione ex tardo ad velocem ex paruo ad magnū et qualiscūqꝫ fuerit in ieiunio. Et exercitatio p loca decliuia & arenosa confert et similiter currere p ea: interdū iuuat & uehi p mare & nō mul/tuꝫ ac uirtus defatigetur: & similiter duci de loco ad locū lecto pensilli. Exercitia autē animi iocunda cōferunt eis.
¶ Scdam rem cōplent administratiōes medicaminū morbi
materiaꝫ

materiam carminãtium & maturãtium et aggregantiũ in se humectationẽ & subtiliationez et incisionẽ ut cadat maturatio in corpus materie integra. Quare uitãda sunt subtiliantia & incidẽtia pure: & prouocãtia ne excludatur separetur subtile a grosso & nõ amplius recipiat curã. Ex uere aũt maturantibus est ius galli antiqui pparati ꝰm artem: & oximel squilliticũ cuz aqua passularũ & etiã syrupus de ysopo et de coctio de ysopo: & syrupus recipiẽs passularũ enucleataruz & fenugreci partes equales: qm̃ est iuuatiuus ualde & syrupꝰ de prassio et alia quorũ narrationẽ faciemus post: Et inũgãtur pectora eorũ cõfricãdo fricatione cõuenienti uel uehemẽti cũ oleo de cheiri & ꝓprie citrina: et anetino oleo: & camomillino: aut laurino tepidis supponendo eis lanas ysopi calidas. Et ex vnctionibus magni iuuamẽti est oleuz de lilio & oleum de yreos et eis fortius est ysopi cerotum nostrũ cuius narrationem faciemus post: si deus uoluerit.

¶ Tertiã rem cõplent administrationes euacuationuz ex flobothomia. & solutione uẽtris cũ medicina et enematibus solutiuis: et si qdẽ materia fuerit calida sanguinea cõfert flobothomia basilice: et si cõtingit passio ꝓpter retẽtionem emorroydarũ aut mẽstruorũ eorũ ꝓuocatio est iuuamẽti dicẽtis. Si abundat cũ sanguine colera soluatur natura cũ trociscis de uiolis: quoꝝ narratõez faciemus et scribemus: et simĩlibus.

¶ Si uero contingit ab exuberantia flegmatis uiscosi & pinguis. & est id qd est ꝰm plurimuz euacuetur cum cochiis: aut yera. & pillulis de agarico: et pillulis de colloquintida: quarum permixtionẽ scribemus post et aliis: et si non fuerit natura obediẽs faciemus clysteria precedere purgarionẽ et ꝓprie si oportet acuta. Et ex bono regimine est ut fiat euacuatio & ꝓprie renouãs numerũ: et cadat inter purgationem et purgationẽ admĩstratio uomitꝰ post raffanũ: et pisces salitos et almuri. Et sunt ex hoĩbus q infigũt fustes ellebori albi in raffano & ꝓpinãt raffanũ post diẽ et noctẽ extracto ĩde elleboro. et sunt q ꝓuocãt uomitũ cũ sinapi et sale et almuri ĩ aq̃ et melle aut ĩ oximelle: aut cũ sinapi et baurach et oximelle et caue ne cadat in vicissitudinẽ administrationẽ frequẽtia:

et debilitet

& debilitetur virtus sed interpellatio competens.
¶ Quartã rem cõplent fricatiões facte in extremitatibus & ventosationes facte in scapulis & cruribus & appositiones rubificantium & cauterium in zuhendeg: & similia.
¶ Quintã rem cõplent administrationes medicaminũ anhelitum facilitantiũ: aut materias que sunt in pectore p screatũ facile educentiũ aut humiditates superfluas dexiccantiuz.
¶ Medicinarum aũt anhelitum facilitantium: summa hec ẽ squilla assata et administrata cũ melle: aut trocisci ex ea cuz rob: aut oximelle ipsius & acetũ & loch ipsius elargãt anhelitus uias & abstergunt. Et ex rebus mirabilibus ad hoc est pulmo vulpis siccus: & ꝑprie.3.ii.cũ eo ꝙ conuenit ex potibus. Et ex eis est ysopus & hasce & calamentũ et origanum psicum et anisum & piper. ¶ Galienus aũt dicit ꝙ decoctio passularum enucleatarũ: fenugreci & rute cũ modico castoreo: cõmodius frequenter data operatur. ¶ Itẽ dixit ꝙ gutta armoniaci ꝑpinata cũ oximelle potenter liberat. Et ex eis ẽ decoctio ysopi cũ melle & ficubus. Et ex eis est crocus cum melle elargat enim anhelitum: & silr ciminum mixtum cum aceto. Et ex ualde expertis difficultati anhelitus est laurus et grana eius & oleum ipsius ꝯm oẽm modum administratiõis eorum siue bibitum siue loch ex eis: siue vnctiones. Et ex rebus expertis est enula & succus eius. ¶ Et ex vnctionibus expertum est oleum laurinum: & oleũ de spica: & oleum rutaceum ysopi cerotum & similia. Et ex eis que emplastrantur sunt anetum & camomilla: et sansucus que decoquantur & euaporentur eius pectus & partes uicine. Ex medicinis autẽ cõpositis q̃ conferunt stricture anhelitus: & difficultati eius sunt mitridatũ et tyriaca et athanasia magna & parua et medicina de musco dulcis et amara: et dyasulfur: et dyamarte ꝑprie et sagzenea magna et parua: & filonium et ꝑprie dyatrion pipereon et alia: quorum narrationes faciemus post.
¶ Medicinarũ uero pectus mundificãtiũ & pulmonẽ ab humore grosso & putrido: et oppilatiõe summa hec est ysopus ꝑprie ꝯm oẽm modũ administrationis eius & hasce et origanum et serapinũ et ꝑprie cũ uino et medicina de squilla. ur-

tice

tice uero et semen eius iuuamentũ est manifestũ. educit eñ humores grossos sepultos in pulmone & pectore et proprie sorbitiones decoctionis eius in aqua mellis et ordei et ficu/ bus siccis. Et radix alfesare ꝑm oẽm modum administratiõis eius est mirabilis: et silr̄ tali eius in primis cũ eleuãtur: & ex eis est nasturcium cũ incisione & subtiliatione sua: et silr̄ cap paris salita: & silr̄ porrũ: & semen eius cũ aqua ordei: et mel le et decoctio uolubilis cũ oximelle est mundificatiuũ bonũ et silr̄ siseleos cũ melle & silr̄ yreos: expellit eñ materias et mũdificat pectus efficaciter. Serapinum aũt cum aqua rute ẽ ex mundificantibus pectus fortiter extrahens ab eo humo/ res crudos: et proprie eius. ʒ.i. tertie duc. Mundificant etiam pectus omnes species granorum pini a sanie et grossis hu/ moribus ꝑm omnem modum administrationis eorum. Iuua mentum decoctionis calamẽti cum ficubus: aut passulis enu cleatis in extractione grossorum humoruʒ ex pectore et pul mone et dilatatione anhelitus est sublime: et similiter facit comestio ipsius cum amigdalis et zuccharo: aut melle: aut fi cubus siccis: huius etiam intentionis est alhasce. & saror ara bicum et laurus et grana eius cum melle. ¶ Medicinarum autem exiccantium superfluam humiditatem aggregataʒ in pectore et pulmone: quibus utenduʒ est in subfumigiis & in terdum potionibus. Summa hec est arsenicum tritum et di/ stemperatum cum uitellis ouoruʒ. Deinde accipe ferulam: et incide eaʒ per frustra rotunda: et imbibantur predicta medi camina et dimitte exiccari. Et fiat subfumigatio cum eis: & recipiatur fumus in os per traiectorium et assiduetur per ali quos dies omni die ter: qm̃ sanat. Et si derelinquatur uehe/ mentia exiccatiõis in pectore et pulmone redeundũ ad mol lificationeʒ proprie sicut est syrupus de chesmes et decoctio ficuum: et ius galline et ius attriplicum: et maluarum deco/ ctarum cum gallinis et que hoc cursu procedũt et adiunctio nes pectoris. Deinde redeundum ad administrationes medi caminum summe huius et non negligatur operatio hec qm̃ sanat. Huius etiam intentionis est sulfur citrinum mixtũ cũ arsenico: & proprie sint eorum partes equales: et fac formas

similes

similes auellanis cum adipe renū capraruꝫ aut uacce. Et vte re sicut diximus ꝑ traiectorium. Et ex eis est myrrha: costus: aristologia & cassia et crocus & arsenicū. Fiant ex eis forme cū adipe caprino. Et utere. Sil'r arsenicum & aristologia sil'r cū adipe caprarum. Et ex eis aūt huius intentionis q̄ dantur ꝑ os est sulfur cū ouis sorbilibus: aut sulfur: & arsenicū cum ouis & cū melle. Aut arsenicum cū aqua mellis. Aut pillule ex arsenico & gummi pini: & nos plura intētionis huius scribemus postea: si deus uoluerit.

¶ Cura aūt asmatis facti a materia catarrali est due res. Prima est intentio quā adhibere opꝫ in prohibitionē catarri. & hoc qdem dictum est in cura eius. Scd̄a est intentio in maturatione & expulsione eius ꝙ aggregatū est in pectore & pulmone: & hoc dictū est in ꝑ̄senti capitulo. Factū aūt a cōplexionis malitia sine materia curatur cum eis q̄ diximus. Et si qdem fuerit a siccitate et corrugatione pulmonis ad seipsum tunc pōt contingere ꝟm duos modos: aut enim est sine febre. Et cura eius est inunctio pectoris cū enematibus aut cū emplastrationibus vel unctionibus mollibus et frequētatio potus lactis & ꝓprie caprini aut asinini et comestionis eius. & opꝫ ut sit pastus aīalium ex rebus humidis sicut ꝓprie herba ordei: lactuca et malua: et similia. Et frequenter balneatio in tina cum fricatione facta cum ouis & mica panis infusa. Et sint cibi eoruꝫ iuscula ex atriplice & malua et portulaca: aut pullus aut oua sorbilia: & accipiant ex lohoc: et aliis medicinis curantibus siccitatem pectoris: de qbus loquemur post. Si aūt fuerit cum febre. Cura eius est potus aque ordei et iuleb subtile: & aqua melonum indoꝝ: aut cucurbite aut aqua earum cum zuccharo aut per se. & sit cibus eorum ꝓprie cucurbite lactuce: & olera et herbe humide cum oleo amigdalarum dulcium. & detur in potu in matutinis: & in sero mucillago psilii: in aqua citrulli & cucurbite: & melonis indi. Inungatur aūt pectus eorum cum ceroto Galieni. aut cum cera & oleo uiolato imbibitis in mucillagīe psilii aut in aqua portulace: aut lactuce et citrulli & similium. et utantur lohoc & syrupus: & medicinis conuenientibus que dicentur post. Cū

aūt

aũt febris declinauerit intret tinam: & fricetur corpus sicut iam diximus. ¶ Factum aũt a supercalefactione pulmonis & pectoris curatur: sicut proxime diximus.

¶ Galienus aũt cum peruentum ad accessione₃ fuerit: tunc potius blandiendũ q̃₃ curandum. Peruenitur enim interdum ad prefocationem in exiccatione medicaminũ quare regimi na distinguenda sunt. ¶ Et primo in regulatione uite eorum ut parcitent cibis & potibus cũ gradatiõe sicut natura expo stulat: & regulentur in aliis generibus rerum sicut scis.

¶ Scd̃o peruenitur ad maturãtia & ꝓprie mediocris abster/ sionis: aut debilis ex his que scis: & gradatim ad linimẽta & vaporationes ex his que scis. ¶ Tertio ad fricationes et liga turas in extremitatibus cum gradatione. ¶ Quarto si signa plenitudinis sanguinis appareant flobothomentur ex basili ca. Si autem signa aliorum humorum appareant differant a purgatione & uomitu et clysterizatione quousq₃ iam vehe/ mentia paroxismi cessauerit maturatiuorum et facilium ex/ creatum apparuerit abundãtia: & anhelitus melioratio: tũc enim audiendum est super his cum cautela. ¶ Quinto si pa roxismus usq₃ ad quadraginta dies non declinauerit tunc in ter spatulas ventosetur cum scarificatione usq₃ dum compe tens sanguinis euacuatio fiat. Deinde administrẽtur yere & euacuationes note & clysteria acuta cum gradatiõe & uomi ca medicina sicut in canone distinctũ ẽ. ¶ Sexto si adhuc ul/ terius paroxismus extendatur sinapismus in pectore aut me dicamen rubificatiuum apponetur hac enim operatione: & ordine tolletur egritudo si deus voluerit.

¶ Democritus. Dandũ in primis q̃ aptant materiam & dige runt & ad terminũ facilitatis & mauratiõis adducũt qualia sunt fenugrecum vue passe ficus sicce & pingues dactili pin/ gues et mel & syrupus ex eis. Et ex eis sunt vnctiones circa pectus & proprie ysopi ceroto cum calida lana. Cũ aũt ma/ teria & sputamina digesta appuerint administrãda deīceps & maturãtia ꝑdicta & materiã digestã educẽtia. pect⁹ quoq₃ mũdificãtia q̃lia sunt urtice semina cũ hydromelle & origa nũ et ysop⁹ sicca & calamẽtũ & yreos et pulegiũ. Hec em̃ pe

ctus

ctus mundificāt. Et si materiei apparuerit exuberātia uomi tum ꝓuocabis & cū iteratione & ꝓprie cuꝫ elleboro in radi ce raffani incluso & oximelle. Et si adhuc opus maius per uē tre materiam educes. ¶ Vltimo aūt cum res maius proces serit. Danda sunt que exiccāt materiam & pectus elargāt & qualia sunt squilla in aceto cocta punices baurach feces ui ni combuste aurū pigmentum sulfur de singulis partes equa les. Fiat eorum contritio bona & misce cum melle & da ma ne quolibet coclearium. i. Hoc namq; medicamen asma di fficile & tussim curat.

¶ Filius zacharie arasi. In primis utenduꝫ est rebus que ma teriam maturent in pectore sicut est ꝓprie decoctio que. Re. ficuum siccarū. ʒ. x. passularū enucleatarū. ʒ. x. dactilorū pin guium. ʒ. vii. seminis apii feniculi capilloruꝫ ueneris liqritie ysopi prassii fenugreci: añ. ʒ. v. Coquantur in aqua sufficien ti & da ex ea omni die circiter. lib. ß. cum mellis. ℥. i. Et cum maturationis signum apparuerit: da ex decoctione predicta cum. ʒ. ii. confectionis huius. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. succi liquiritie & ysopi capillorū ueneris: añ. ʒ. x. cordumeni pipe ris amigdalarū amararū aristolog. rot: seminis urtice yreos baurach nasturcii seminis raffani. añ. ʒ. v. mellis dispumati quātū sufficit. Est eñ medicina bñdicta ad expellēdū supflui tates sepultas in pectore. Potēter eñ repellit eas. Cuꝫ autem hoc ꝑ octo dies aut amplius feceris ꝓuocabis uomitū & ꝓ prie post esum sinapis & mellis. Et postq̄ hoc feceris: tertio uētrem solues cū pillulis quarū descriptio hec est. ℞. agarici ʒ. iiii. pulpe colloquintide ysopi. ʒ. ii. & ß. succi liqritie. ʒ. iii. prassii yreos seminis urtice sinapis. añ. ʒ. i. & ß. turbith yere pigre. ana. ʒ. v. Dosis earuꝫ est a. ʒ. ii. vsq; ad. iiii. Dabis autem ter usq; in hebdomadam: perfecte eniꝫ mundificatur pectus & si post hec tota non tollatur egritudo redi ad administra tionē omniuꝫ que dicta sunt ſm scriptū ordinē. & hoc facias vsq; dum tollatur egritudo si deus voluerit.

¶ Isaac heben amaraꝫ. Curauit quendā patientē difficulta tem anhelitus & tussim difficileꝫ ſm hunc modum. ¶ In pri mis dedit maturantia & digerētia materiā. ¶ Secundo eua

cuauit

cuauit cum his pillulis quas nominauit cochias. Reci. aloes rubei. ʒ. vi. agarici ʒ. iiii. masticis collogntide sarcocolle. an̄. ʒ. ii. sticados hasce scamonee. an̄. ʒ. i. & ß. Fiant pillule sicut cicer cū aqua feniculi hūidi. Dosis earū est. ʒ ii. & ß. de quarto in quartum diem in mane. Deinde habeat cibum pullos coctos cum maluis aut atriplice.

¶ Tertio dedit de electuario humōi qđ cōfert tussi & constrictioni anhelitus. ℞. seminū melonis citrullorū mūdatorum alcherenben feniculi anisi amigdalarū pinearū mūdataruȝ ysopi capillorū veneris: ana. ʒ. x. croci. aur̄. ii. cassie dragag. liqritie: an̄. ʒ. ii. opii. aur̄. i. Tere & cōfice cū lib. i. penidiarū. Et dosis eius aur̄. i. in mane cum decoctione ysopi. & in sero ponat ex eo sub lingua circiter. ʒ. i. & trāsglutiat saliuaȝ eius & sumat om̄i mane iusculū ex amilo & furfure cuȝ penidiis & amigdalis & seminibus feniculi tritis & in sero comedat maluas vel atriplices uel bletas cuȝ pullis uel pullos cū zuccaro croco & amigdalis et passulis & pauco aceto. Et erat ei de cōsuetndine si corpus erat plenuȝ abundans post quartam purgationem & si tempus fouebat flobothomare patiē-teȝ de basilica & precipiebat trahi de sanguine a. ʒ. l. usq; ad ʒ. lxxx. Et ßm istam uiam curauit plurimos.

¶ Isaac heben amaram. Fecit quidam patienti asma & difficultatem anhelitus & tussim. Re. farine cicerum amigdalarum dulciuȝ: seminis melonis dragaganti thuris masculi botron: ana. ʒ. x. prassii capillorum ueneris ysopi calamenti: ana. ʒ. iiii. iusquiami albi liquiritie seminis papaueris albi: ana. ʒ. x. Tere & confice cum mellis duplo ponderis omniū & recōde in uase uitreo. dosis eius est. ʒ. ii. teneat sub lingua & transglutiat saliuam eius.

¶ Zeid. Medicamen conferens tussi & asmati ac stricture anhelitus. Reci. seminis melonis citruli cucumeris cucurbite mundate seminis lactuce liquiritie amigdalarum dulciuȝ & amararum granorū elmeluth magnorum. an̄ ʒ. x. papaueris albi. ʒ. xx. storacis granorum mahalep mūdatorum seminis malue: ana. ʒ. v. croci opii. ana. ʒ. ii. Confice cum melle & zuccaro. Et sit dosis eius sicut nux cum aqua tepida & inun-

gatur pectus cum aliquo eorum que conueniunt: & ieiunet omni die super medicamine circiter horas. vii.
¶ Idez. Loch cõferens asmati & tussi siccis factis a colera sicca & facit spuere et cõfert apati pulmonis & panniculi & est expertum ℞. farine fabarũ. ʒ. x. amili. ʒ. v. seminis cucumeris melonis: añ. ʒ. vii seminũ citoniorũ malue dragaganti liqritie alcheberon: añ. ʒ. vii. papaueris albi. ʒ. xxx. Tere et confice cũ. ʒ. c. penidiarũ. ʒ. xl. Et fac formas similes nucibus & teneat sub lingua & transglutiat saliuã eius. Deinde bibat sorbitiones furfuris tenues cum pauco oleo amigdalarum dulcium et penidiis & in sero comedat spinachia aut atriplices aut siclam cum oleo sisamino aut amigdalarum.
¶ Hamech. Syrupus de prassio mirabilis conferens cum auxilio dei asmati et difficultati ãhelitus et tussi & flegmati aggregato in pectore senum bonum & expertum. ℞. passularũ pinguium enucleatarũ iuiubarum pinguiũ sine ossibus & sebesten: ana. ʒ. c. ficus pingues. xxx. capilli ueneris ysopi calamenti liquiritie: ana. ʒ. xx. corticuz radicum apii feniculi anisi: ana. ʒ. x. prassii. ʒ. l. aque pluuialis. lib. xv. Bulliant usq; ad lib. iiii. & pone sup residuo aque. li. vi. & bulliant usq; ad lib. ii. deinde accipe utrãq; aquã & pone sup eam mellis boni & penidiarum & mehibueg: ana. ʒ. xv. Et sit dosis eius. ℥. iii. cuz aqua calida. Et sit cibus eorum sorbitiones facte ex furfure aut tritico cum melle aut penidiis & oleo amigdalino & carnes cum tritico uel bletis cũ speciebus humidis sicut est proprie zinziber anisum darseni & similia.
¶ Hamech. Syrupus alius de prassio mirabilis cõferẽs cũ auxilio dei tussi flãtice & asmati difficili & aggregatiõibus flãtis in pectore senũ. ℞. prassii. ʒ. xx. liqritie ysopi calamenti capilli veneris: añ. ʒ. x. radicũ apii feniculi anisi: ana. ʒ. v. amigdalarũ pinearũ mundatarũ & fenugreci: añ. ʒ ii. & ß. passularum enucleatarum. ʒ. c. iuiube et sebesten: ana. l. ficus siccas. x. mellis rob penidiarum. ana lib. ii. Fiat sicut prius bonũ & expertum.
¶ Hamech. Syrupus iuiubinus cõfert asmati & egritudinibus pectoris sanguineis & colericis & asperitati & siccitati
ipsius

ipsius & dolori. Accipe pulpe iuiubarũ pinguiũ & pulpe se/
besten: añ.ʒ.centũ liqritie mundate capillorũ ueneris.añ.ʒ.
xxx.seminis malue dragaganti: añ.ʒ.xx. seminũ melonis.ʒ.
xx aque pluuialis calide.lib.xvi.Dimitte die ac nocte.deĩde
bulliãt lento igne vsq; ad li.v.deinde cola et pone super resi/
duo iterũ aque.li.viii.et coque usq; ad lib.iii. Deinde accipe
vtrãq; coctionẽ et pone mediuʒ pondus aque ex penidiis &
zuccaro & fiat syrupus. Et sit dosis eius.℥.i.cũ aqua calida.
Et si adsunt uigilie adiunge seminum papaueris & corticum
eius & seminum lactucarum: ana.ʒ.x.uel exprime lac eoruʒ
& misce cum syrupo.& da bonum si deus uoluerit.
¶ Hamech. Si asma sit ex grossis humoribus detur syrupus
pectus & pulmonẽ grossis humoribus mũdans & conferens
anhelitui. Re radicũ apii feniculi anisi.ana.auř.vi.radicum
liquiritie.auř.iiii amigdalarũ dulciũ & amararũ: ana.ʒ.iiii.
anisi ysopi seminũ malue: añ.ʒ.v.passularũ enucleatarũ car
nium iuiubarum: ana ʒ xx.ficus siccas sex. Coque in lib.vii.
aque vsqʒ ad tertiã partẽ. Et da bibere cũ melle aut penidiis
& da vsqʒ ad hebdomadã vnã. Deinde da cuʒ eodẽ syrupo
electuariũ quod recipit yreos ysopi orobi aristologie rotũ/
de calamẽti hasce cassie: añ.ʒ.ii.costi spice: añ.auř.ß.prassii.
auř.i.& ß.ficuum siccarum pinguium dactiloruʒ pinguium.
añ.ʒ.v.passularum enucleatarũ amigdalarũ dulciũ & ama/
rarũ pinearum mundatarum: ana.ʒ.vi.Confice cũ melle co/
lato quantum sufficit Et sit dosis eius.ʒ.iiii.
¶ Hamech si asma & tussis fuerit cũ dominio sanguinis aut
colere flobothometur basilica: deinde succus scariole aut so
latri & feniculi humidi coctus et depuratus detur cum melle
vel zucchaẽro uiolis aut syrupus violatus cum aqua cucurbi
te: & si indiget in mundificatione soluatur cũ aqua fructuũ
q̃ est ꝑm hunc modum.℞.carniũ iuiubaruʒ.ʒ.xx. succi cucur
bite decocte in pasta.℥.iiii succi solatri et feniculi hũidi: añ.
ʒ.iii.cassiefistule: zucchari violati tereniabin: ana.℥.i.olei
amigdalarũ dulcium et recentium.ʒ.vi.lactis mulieris iuuẽ
cule.ʒ.i.pectus autem inungatur cũ ceroto ꝑm hunc moduʒ.

Accipe olei violati.℥.iiii.cere albe.℥.i. conquassentur prius in aqua dulci per uices plures: deinde conquassentur cũ mucillagine seminum citoniorum & mucillagine psilii et mucillagine dragagaganti & lactis mulieris conquassatione super conquassationem usq; dum impinguetur.

¶ Confectio loch conueniens eis.℞.seminum melonis & citrulli & cucumeris et cucurbite: añ.ʒ.i.seminũ lactuce & portulace: añ.auř i.papaueris albi.auř.ii. Teratur oĩa cõtritiõe vltima & inuolue ea cũ oleo amigdalarũ dulcium & recenti. Deinde cõfice cũ syrupo. Cuius hic est modus.℞. aque cucurbite cocte in pasta.lib.i.&.ß.& proiice sup ipsam seminũ citoniorum: auř.ii.psilii.ʒ.ii. Dimitte eas ꝑ horas.xii. deinde cõquassetur manibus et coletur: accipe mucillaginis eorũ.℥.vi. syrupi uiolati.℥.viii.coquatur usq; dum mediocrem habeat spissitudinẽ: & fiat loch cũ aliis. Et sit dosis eius.ʒ.iii.vel.iiii. cũ lacte recenti si non est febris.& si est febris cũ aqua ordei aut cucurbite aut citrullorum aut seminũ portulace & confert ẽt febribus exasperantibus & siti vehementi cũ aqua frigidissima. Et si adsunt vigilie da cum lacte q mulgetur ex papauere albo & aqua frigida.

¶ Dyascorides dixit. Aquam decoctionis ficuuz ysopi sicce fenugreci esse mundificatiuum bonuz pectoris & pulmonis aut aquã decoctionis ysopi passularũ & fenugreci & cũ melle. Et dixit aquã decoctionis ordei cũ vrticis simiľr mundificare pulmonẽ. Et pectus a grossis humoribus aut semen urtice cũ aqua ordei & melle & est fortius. Dixit iterum porrorum elixatarum aut semen eorũ in aqua ordei cũ melle valere asmati et mundificant pectus. Et si fiat uomitus cũ ea et baurach est iuuamẽti sublimis. Et dixit q ius galli multe antiquitatis & ꝓprie cũ ysopo & hasce et cartamo est ad asma medicina mirabilis. Et decoctio qñq; galli & yreos et cõfert simiľr. abstergit eñi & mũdificat abstersione siue mundificatione forti. Et qñq; additur polipodiũ cum aneto. Dixit iteꝝ. Grana lauri cũ aqua ysopi passulis & melle esse medicamen sublime aut cum aqua calamenti & hasce et melle.

¶ Hermes

¶ Hermes tradidit medicinas mirabiles ad asma & tussiz et eius descriptio est. ℞. sauine foliorũ siccorum tritorũ sicut al cohol. ℥ i. īuolue cũ butyro uaccino pluries loto: auř. iiii. cõfice cũ melle colato: quantũ sufficit & post ipm alii addiderunt liqritie. ʒ. v. pinearum purgatarũ amigdalarum mundatarum. añ. ʒ. iiii. Dosis eius est ab auř. ii. usq̧ ad auř. iii.
¶ Paulus. Medicamẽ ad idem. ℞. sauine: auř. ii. mellis & butyri quantum sufficit ad aggregandũ. Et sit dosis. ʒ. iii. cuz decoctione passularum & ysopi.
¶ Ruffus inquit. Trado medicamen exptum & ex maxime secretis. Et est ut des pulmonis vulpis sicci. ʒ. ii. cũ aqua mellis sumat cũ celeritate et ꝓprie frequẽs ipius sit admistratio.
¶ Filius zacharie arasi. Modus decoctionis ysopi est decoctio minor conferens tussi & asmati a caliditate & asperitate pectoris. ℞. ficus siccas. x. & iuiubas. xxx. sebesten totidem passularum enucleatarum liquiritie rase: ana. ʒ. x. seminum altee citoniorum ysopi uiolarum siccaruz: ana. ʒ. v. Decoquãtur cum aque. li. iii. usq̧ ad lib. i. et dosis eius omni die sit. ℥. iii. cum mirobaĺ. uiolarum ab auř. iiii. usq̧ ad. ℥. i. & sumat post illud mane & sero ex hoc loch quod. ℞. capillorum veneris seminum melonum citrullorum: ana. ʒ. v. Confice cuz syrupo uiolato. Et sit dosis eius, ʒ. iii. & si sufficit bonum. Et si nõ fuerit cũ eo febris deť ei in potu cũ uadit dormitũ mucillago psilii cũ aq̃ citrulli aut cucurbite aut cuz aqua q̃ mulgeť ex semine portulace & teneat in ore suo formas siľes lupinis quaꝝ hec ẽ descriptio. ℞. succi liqritie. ʒ. x. seminũ cucurbite citrulli portulace: ana. ʒ. v. Confice cum mucillagine psilii: & albumine oui & bibat cum aqua pmixtionis iuleb. ¶ Si aũt non fuerit cũ eo febris detur lac recens ad potandum & comedendũ cum pane: & sorbendum ex ea hora post horaz ut frangatur sitis: et sit lac ꝙ mulgetur proprie ex capris: quarũ pastus sit herba ordei & lactuce & similia. Et confert emplastrare pectus cũ cera: & oleo violato imbibitis in mucillagine psilii: aut aqua portulace aut lactuce & similium. Et sit cibus eorũ pedes et capita edorũ: aut pulli cum cucurbitis: aut chist cum oleo amigdalino: aut sorbitiones ex sauic ordei

aut tritici cum zucchard: & frangit aquaȝ frigidã cuȝ iuleb.
¶ Si autem sit in pectore aut pulmone materia calida aliqd grossitiei habens administrentur trocisci cuȝ decoctione ysopi predicta: quoruȝ hec est descriptio. ℞. succi liquiritie: uiolarum siccaruȝ añ. ʒ. x. amigdalarum amararũ: seminuȝ altee: dragaganti: seminum feniculi: anisi. añ. ʒ. iii. Confice cuȝ mucillagine psilii & semine lini & citonioruȝ & da cum syrupo uiolato. Festinãt enim maturatiões et faciunt sputũ facilem.
¶ Si aũt mũdificatione corporis ĩdigeret soluať natura de quarto in quartũ diẽ cuȝ hac infusione. Re. pulpe cassiefistule: myraboł. uiolarũ: syracost. ana. ℥. i. trocisci de uiolis. ʒ. iii. Distẽperentur decoctione ysopi predicta: & da in mane.
¶ Confectio trociscorũ de uiolis est huiusmodi. Re. foliorũ uiolarum mediocriũ in exiccatione & humectatiõe. ʒ. vi. turbith boni harũdieni. ʒ. iiii. succi: liquiritie: tereniabin. ana. ʒ. ii. scamonee. ʒ. ii. Fac trociscos: ualẽt aũt ad contritionem anhelitus & leniunt naturam: & mundificant pectus.
¶ Filius zacharie. Modus confectionis ysopi: & est decoctio maior conferens etiã tussi & asmati a materia grossa multe humiditatis. mundificat enim pectus & pulmonem ab ea & sanie si fuerit in ipsis. ℞. ficuum siccarum albarum & pinguium. x. numero. et dactilorum pinguium tantũdem. fenugreci: radicum apii: feniculi seminis utriusq;: seminum urtice: anisi: ysopi sicce: calamenti: yreos: prassii. ana. ʒ. v. liquiritie munde. ʒ. x. capillorum ueneris. ʒ. vii. Decoquantur in lib. iiii. aque vsq; ad teritam. Et sit dosis eius. ℥. iii. cum melle. Et datur conuenienter.
¶ Mẽdicamen de gentiana quod maturat: & educit a pectore humorem grossum aut saniosum. Re. capilloruȝ ueneris. ʒ. x. amigdalarũ amararum. ʒ. v. yreos. ʒ. iii. corticũ radicum capparorum: orobi: seminũ apii: & feniculi. ana. ʒ. ii. gentiane: aristologie rotunde: ana. ʒ. v. confice cum melle dispumato. Et sit dosis eius a. ʒ. ii. usq; ad auř. ii.
¶ Cõfectio formarũ similiuȝ lupinis cõferentiuȝ dysnie que tenentur in ore: et cõferũt uehemẽter. Re. succi liqritie: papaueris: zucchari. ana. partes equales. Fiant idẽ ꝑdicte forme.

¶ Cõfectio

¶ Confectio unguēti qđ maturat & lenit materias in pecto re. Accipe cere citrine. ℥.i. olei de cheiri: & ꝓprie citrine. ʒ. iiii. adipis anatis: & galline: et mucillaginis: & fenugreci: & seminis lini. ana. ʒ. v. storacis. ʒ. vi. Fiat eorū aggregatio bo/ na: & ungatur pectus ex eis. est enim expertum bonum.
¶ Cōfectio pillularum de agarico ex nostra inuētione mun dificans pectus & pulmonem: & conferens asmati & tussi antiq. Re. agarici. ʒ. vi. yreos prassii. ana. ʒ. ii. turbith. ʒ. viii. yerepigre. ʒ. viii. colloquintide: sarcocolle: ana. ʒ. iiii. myrrhe ʒ. ii. Confice cum rob. Et dosis eorum sit. ʒ. ii.
¶ Cerotum ex inuentione nostra leniens pectus maturans materias in pectore & pulmone. Re. ysopi humide. ʒ. xii. ce/ re citrine. ʒ. iiii. olei de cheyri citrina. ʒ. xl. medulle cruris vi tuli: adipis anatis & uituli & galline: añ. ʒ. viii. myrrhe bdel lii: mucillaginis fenngreci. seminis lini. ana. ʒ. vii. sigie: tere/ bentine. ana. ʒ. vi. mucillaginis altee. ʒ. iii. Confice sic mirrha & bdellium redigantur in subtilē puluerez & misceātur cum mucillaginibus usq; dum dissoluatur in eis. Deinde cum ce/ teris fiat vnguentum: & fiat inunctio ex eo tepido.
¶ Ioannes serapionis. Loch ad asma conferens ad constri/ ctionem anhelitus: & subtiliat humores grossos. Re. squille assate. ʒ. vi. radicum lilii celestis. ʒ. iiii. ysopi: prassii. ana. ʒ. ii. myrrhe croci. ana. ʒ. i. Tere & confice cum melle.
¶ Loch aliud eiusdem bonum ad asma: & constrictionem anhelitus. Re. sisami excorticati: nasturcii. ana. ʒ. xxx. peni/ diarum. ʒ. xx. ysopi. ʒ. vii. Confice cum penidiis: & sit dosis eius. ʒ. v. cum decoctione ysopi.
¶ Confectio uaporis exiccantis humiditatem in pectore: et confert asmati & tussi humide. Re. arsenicum: & tere contri tione bona: & distempera cum uitello oui: & accipe ferulam siccam & diuide eam in rotundula multa: sicut est magnitu do nucis: deinde illinias eam cuz medicamine: & dimitte sic cari: & cum uolueris vnge eam cum sepo renum caprarum: aut bonum: et fiat suffumigium ex una post unam per heb/ domadam: & recipiat patiens uaporē ore aperto.
¶ Aliud accipe arsenicum: & sulfur: & fac formas similes

auellanis cum sepo renum caprarum: & utere similiter.
¶ Aliud conferens tussi: & asmati plurime humiditatis. Re. aristologie rotunde: myrrhe: storacis: thuris. ana. ʒ. i. arseni/ci. ʒ. v. Tere & confice cum butyro vaccino: & fac formas si/miles auellanis: & suffumigetur una post vnam. Ea autem que bibuntur ꝑm hac intentionem aut lambendo sumuntur dicta sunt in canone.

¶ De tussi.

TVssis quedam est humida: quedam sicca & quecunq; ea rum fuerit: aut est causa in membris ipsius spiritus: aut ab aliis membris sicut tussis catarralis. Et tussis que fit cum cõmunitate alioruз membrorũ sicut stomachi epatis: & sple nis. aut corporis totius: sicut in febribus. ¶ Tussis quideз ca taralis cura sunt due res. Prima est sedatio fluxus catarri: & diximus curam eius. Secunda est secundũ duos modos. Pri/mus est maturatio eius quod fluxit. Secundus est eductio: & abstersio eius ex eis que dicemus iam.
¶ Cura auteз tussis que fit a cõmunitates est due res. Prima est rectificatio illius mẽbri. Secunda est occurre impressioni illate in spũalibus membris ex his que dicemus.
¶ Tussis aũt humida cuius causa est in spũalibus membris est ꝑm vnum duorum modorum: aut a malitia complexiõis sine materia: & dicta est cura eius: aut cum materia calida & frigida. grossa uel subtili: & dicta est cura eoruз in capitu lo de asmate sufficienter. ¶ Sicca aũt tussis est ꝑm duos mo/dos aut cũ febre. aut sine febre & qualiscunq; sit dicta est cu ra eius in capitulo de asmate a simili causa.
¶ Mahemet arasi. Tussis catarralis a catarro acuto calido & subtili ꝑm intentionem primam curatur cum rebus ꝓprie ingrossantibus & coadunãtibus ipsum & tardãtibus ueloci tatem sui fluxus: sicut ꝓprie syrupus de papauere: et fortius est eo iacur & gargarizet añ somnũ aquã decoctionis balau stie: & rosarum siccarum: deinde ponat sub lingua sua ex his trociscis. Re. amili: dragagãti: amigdalarũ dulcium excorti/catarũ farine fabaruз: seminis papaueris albi & nigri: et cor ticum eius gummi arabici: & boliarmeni. Fac ex eis formas
similes

similes lupinis cum mucillagine psilii: & seminis citoniis: & detur eunti dormitum: ex de iacur circiter unam. ʒ. & est fortius eis. Et si significatur cum hoc plenitudinem esse in sanguine flobothomamus: cephalicam post sedationem acuitatis: & inflammationis superflue. Et mane damus aquam ordei decoctionis iuiubaruꝫ: & sebesten cum myrobal. uiol. & cum syrupo de papauere in sero. Et damus cibos sorbitiones ex farina fabarum & aqua ordei cuꝫ eo qđ mulgetur ex succo papaueris albi: aut ex semine & cortice. ℂ Si enim uigilie adsunt cum oleo amigdalino dulci & penidiarum Et damus etiā attripliceꝫ & maluas: & ex lactucis cuꝫ amigdalis & sorbitiones ex tritico donec dissoluatur aut ex sauich. ℂ Si autem indigent uentris solutione & tussis fuerit sicca: & asperitas in pectore: tunc accipe iuiubarū & sebesten. añ. xx. nūero. passularū enucleatarū. ʒ. x. uiolarū: liquiritie. añ. ʒ. v. ficuum siccarum numero. x. Decoque in lib. ʒ. aque usq; ad. i. & dissolue in ea cassiefistule. tereniabin. ana. ℥. i. Et si patiatur calorem cum hoc da myroba. de uiolis. aut aquam ordei. Si autem iam screare ceperit occurrit nobis iam intentio secundā. & cū uolumus ut uētris solutiōe pectus mūdificetur: dabimus tunc myroba. uiolatum cum decoctione ysopi minore: quam diximus in cura asmatis calidi: & similia pectus mundificantia. Si autem fuerit tussis a catarro frigido: & grosso. tunc precipimus ut lambat omni sero ex myrrha circiter. ʒ. i. cum melle: & gargarizet añ somnū proprie myrrham: & crocuꝫ cum aqua mellis aut rob aut cū iacur: si necessitas expetit. Et si necessaria est uentris solutio: fiat illud cum pillulis cochiis: aut cuꝫ yera diacolloquintide: & si post illud fortiore indiget medicamīe: da ex his pillulis. Reci. storacis liquide: myrrhe thuris masculi: opii: croci: succi liquiritie. añ Fiant pillule sicut cicer. Dosis a. ʒ. iii. usq; ad. iiii. & sumat ex eis in nocte: cum auteꝫ quod aggregatum est in pectore iam maturat: & expuit da decoctionē ysopi maiorē: & alia que dicemus in tussi a materia grossa & hūida. ℂ Si auteꝫ catarrus cū his non sistit: & tussis supfluit opꝫ ut demus aliqua ex stupefaciētibus: et catarri vehementiā sedātibus ex

his que

his que dicemus. ℭ Si aũt hec non sufficiũt tunc oportet ut radatur caput & fricet iu loco zuhendeg in balneo cũ pãno multe asperitatis donec locus rubeat: & si non sufficit linia/tur in eodẽ loco cũ emplastro ex sinapi contrita: & decoctio ne ficuu3: & dimittat donec uesicet locus. Deinde apperian/tur uesice: & nõ consolidentur tpe extẽso. Et si adhuc nõ con tulerit cauterizetur sup zuendeg: & teneat cauteriũ lõgo tem pore apertũ. Hec autem tussis curãda est exquisite cũ multa sollicitudine. Perducit enim ad ptisim plerũq3.

ℭ Medicine frigide ad tussim catarralem.

MAhemet arasi. Confectio syrupi de papauere mirabi/lis ad tussim ex catarro calido: & ptisim. Reci. papaue ris albi & nigri: añ. ℨ. c. seminis lactuce. ℨ. cc. seminis iusquia mi albi. ℨ. xxx. coquãtur in aqua lib. viii. usq3 ad lib. ii. Dein/de cola & proiice super ipsum mucillaginis psilii. lib. ß. rob lib. i. coquantur donec inspissentur & administrẽtur.

ℭ Idẽ. Cõfectio trociscorũ de papauere cõferẽs ut supra. ℞. papaueris albi. ℨ. xxx. seminis cucurbite: citrulli: iusquiami albi: añ. ℨ. xx. amili: dragaganti: gũmi arabici: añ. ℨ. xv. Cõfi/ce cum mucillagine psilii. Dosis. ℨ. iii. cũ syrupo de papauere aut cũ aqua ordei. sunt eñ boni ad tussim calidã catarrale3 cum aqua est sputũ subtile citrinum bonũ & expertum.

ℭ Idem. Confectio pillularu3 de papauere ad tussim siccam que infestat in nocte: & ad catarrũ calidum. Re. opii: amili gummi arabici: succi liquiritie: ana partem unam papaueris partes duas. Fiant pillule sicut cicer. & da ex eis. ℨ. iii. usq3 ad iiii. in sero. conueniunt etiam pueris qui uomunt & non pos sunt dormire propter tussim. De iacur & de diacodion dictũ est in grabadin nostro.

ℭ Diapapauer ex inuentione nostra conferens cum auxilio tussi catarrali noui: & multi tẽporis: et maturat egritudines pectoris: & est mirabilis. Reci. papaueris. ℨ. xl. liquiritie: dra gaganti penidiarum. ana. ℨ. xx. gummi arabici: succi liquiri/tie: farine fabaru3: feniculi: anisi: seminis lactuce amili: semi nis portulace: malue. ana. ℨ. x. seminum cucumeris: melonis: cucurbite. ana. ℨ. v. Confice cum melle colato: aut cum peni/

diis

diis & melle ana. quantū sufficit. Dosis est aur. ii.

¶ Syrupus de papauere ex inuētione nr̄a confert catarro & tussi ab eo: & ꝓprie cū caliditate & asperitate. Expertū. Re. papaueris albi. ʒ. xxx. papaueris nigri. ʒ. x. seminuꝫ malue: gūmi arabici dragagāti seminū citrulli & citoniorū. an̄. ʒ. v. liquiritie. ʒ. xv. psilii. ʒ. vi omnia preter psilium contunde: & pone super ea aque lib. vi. & dimitte die ac nocte & fac bullire usqꝫ dum redeat ad li. iii. Deinde cola & pone in eo hueg. lib. i. penidiarū. lib. ß. Coque lento igne usqꝫ ad mellis spissitudinem. da bonum si deus voluerit.

¶ Hamech filius zacharie. Syrupus de papauere cōfert tussi & catarro. ℞. papaueris albi cū corticibus suis. ʒ. xxx. papaueris nigri: dragaganti: gūmi arabici. an̄. ʒ. x. liquiritie: seminis malue. an̄. ʒ. xv. sebesten. xxx. Contunde oīa: & fac coqui cum aque li. v. usqꝫ ad lib. ii. deinde cū meibutheg: & zucchari. an̄. ℥. viii. Fiat syrupus bonus si deus uoluerit.

¶ Idē. Dyapapauer cuius iuuamētum est sublime ad tussim catarralem cū caliditate & asperitate: & siti & ad raucedinē vocis: & ad pleuresim. Re. papaueris albi penidiarū: ana. ʒ. xxxv. succi liqritie: gummi arabici. dragaganti. an̄. ʒ. x. amigdalarū dulciū. ʒ. viii. amili: seminis citoniorū: seminis portulace. an̄. ʒ. v. seminis cucumeris citrulli melonis & cucurbite lactuce & malue. an̄. ʒ. iii. Tempera cum syrupo uiolato. Dosis eius ab aur. iii. usqꝫ ad. ℥. ß. cū aqua ordei decoctionis. iuiubarum & sebesten. Et si habet vigilias cum eo qđ mulgetur ex papaueris semine cum cortice suo.

¶ Medicine ad tussim catarralem frigidam.

HAmech arasi. Cōfectio pillularum de storace ad tussim catarralem absqꝫ caliditate que inquietat in nocte et inducit vigilias. Re. storacis liqde albe olibani myrrhe succi liquiritie opii. ana. partes equales. Fiant pillule sicut cicer. Dosis earum est. aur. ii. aut iii.

¶ Sabor Girges. Cōfectio pillularū quarū iuuamentum est vltimum ad tussim catarralē & ptisim. Re. storacis myrrhe: croci opii olibani castorei yreos pinearum purgatarū. ana. Confice cum galbano aut storace dissolutis cum pauco mel-

le: da

le:da bis uel ter in hebdomada.da.ii.vel.iiii.
¶ Gal'.Confectio trociscorũ ad tussim catarralem qui tenen tur sub lingua & sistunt catarrũ et sedant tussim et conferũt ptisi.Re.medicaminis trocisci ꝙ habuimus in antidotario: pinearum purgatarum:añ.auř.v.amili gũmi arabici:draga gãti papaueris albi:añ.auř.ii.Fac formas similes lupinis: & da in sero tenendas sub lingua.
¶ Alexãder dixit canonẽ queȝ preterire non iubeo. Etenim ante curabis catarrũ ꝙ̃ egritudines catarrales nisi ĩ duobus casibus.s.cũ timueris ne prefocetur: & succurres tunc cuȝ vo mitu.Et cum timueris aduentum apatis in parte nobili pre/ ueniens cum flõmia.Et dico ꝙ narcotica postꝙ̃ ex catarro in pectore & pulmone plenitudo acciderit: dare suspectum est. Dabis igitur ante plenitudinem.Post uero plenitudinẽ eua/ cuabis prius.Deinde securius dabis si ista dari oportet.
¶ Alexander.Confectio pillularum ad tussim catarralem et est ex medicinis benedictis & est ex secretis & cõfert ad om nes egritudines catarrales & uocantur pillule alchabei: & di cte sunt in capitulo de catarro.
¶ Idẽ.Confectio alia pillularũ expta ad tussim: & ad alias egritudines catarrales.Re.storacis myrrhe opii:añ.Fac pil/ lulas cum melle dispumato.Alie ſm eundem modũ myrrhe opii galbani:añ.Fac ut prius.
¶ Isaac hebẽ amarã.Pillule sedãtes tussim antiquam & no uam.℞.storacis castorei opii granorum pini:añ.parteȝ.i.cro ci partis.i.tertiam.Confice cum rob.
¶ Ioannes filius Serapionis.Cũ tussis sicca: & aspera cũ ca/ liditate fuerit & rubore & apparuerit sanguinis plenitudo: sicut diximus in asmate a simili cã facto facies.s.ut flobotho mes administrãdo deinceps aquã ordei cũ sebesten: cũ syru po violato aut myrobal'.de uiolis & inungimus pectus cum ceroto Galieni imbibito in mucillagine psilii aut ex cera aut oleo uiolato simil'r imbibitis.Et si est necesse materiaȝ sepul taȝ in pectore educere: dabis myrobal'.predictũ cũ decoctio ne ysopi frigida et dabis species loch ex mucillaginibus psi lii & citoniorum cũ gũmis & granis et medullis ex his que dicemus.

dicemus. Cibabis aũt eos sorbitionibus: et ꝓprie cuꝫ farina fabarum et penidiis: & oleo amigdalino dulci: aut ex ordeo confracto. Et quandoqꝫ miscemus ꝓpter uigilias illud quod mulgetur a semine papaueris albi et aqua ordei: damus etiã sorbitiões & ex tritico cõfracto cũ zuccharo: necnõ & iuscu la ex atriplice et maluis: et qñqꝫ miscemꝰ pullos et pedes edo rum et capita et aues minutas teneras cũ eis aut uitella ouo rũ diei sui et cucurbita ẽ bonus cibus eis et medulle frigide: sicut citrullus et cucumer. Et silr̃ bleta & portulaca cũ amig/ dalis: bibant aũt aquã ordei: aut aquã frigidã et iuleb cũ ma turationis signa apparuerint et sputũ iam incipit impingua ri dandum ea q̃ facilitant ipm̃ ad excreandum: sicut decoctio ysopi frigida proprie & electuaria eue lambũtur et similia.
¶ Confectio loch q̃ sumitur in hora hac. Re. passularũ enu cleatarum penidiarũ fisticorũ amigdalarũ dulciũ seminum citrulli melonis et cucurbite dragaganti gũmi arabici papa/ ueris albi succi liquiritie portulace zucchari tabarzet & pe/ nidiarũ: añ. Fac formas similes lupinis et teneat sub lingua unã ex eis Pectus aũt ex maturatiuis inungatur. Si aũt cor/ pus mundificatione indiget fiat istud cum trocis cis de uiolis ʒ.iii. pulpe cassiefistule. ℥.i. zuccari uiolati & tereniabin. añ. auř. v. dissolutis cum decoctione ysopi facta.
¶ Ioannes Serapionis. Loch conferens tussi facte ex calidi/ tate et siccitate & asperitate multa. & est medicamen bonũ. Re. amigdalarum dulcium excorticatarũ. ʒ. xii. seminũ mal ue: altee: añ. ʒ. x. seminũ citrullorum mundatorum. ʒ. x. gũmi arabici dragaganti amili granorum citrinorũ excorticatorũ succi liquiritie: granorum dulcium pini: añ. ʒ. viii. penidiarũ sahari. ℥. i. Terantur oĩa con̄trictione bona & misceantur cuꝫ syrupo. Cuius hec est permixtio. Accipe passularum dulciuꝫ radicum liquiritie sebesten iuiubarum: ana partes equales. Decoque in aqua donec ĩspissetur: deinde cola et proiice in eam rob quantum sufficit: deinde coagulentur cum ea medi cine et da cum sorbitionibus ex aqua furfuris & ordei cum farina fabarum cum penidiis & oleo amigdalino dulci: & bibat super ipsum aquam ordei.

¶ Idem

¶ Idem aliud ualens similiter. Re. psilii granorũ citoniorũ: añ. ʒ. v. seminis papaueris albi. ʒ. x. sebesten. l. iuiube. xxx. radicis liquiritie. ʒ. vii. chesmes. ʒ. xv. cassiefistule mundate. ℥. i. Decoque in aque lib. viii. donec impinguentur: deinde cola & proiice super ea rob lib. ii. zucchari saliemeni: syrupi violati penidiarum: ana. ℥. vi. farine fabarum. ʒ. iii. dragaganti gũmi arabici: añ. auř. iiii. coquãtur usq; dum trãseant in essentiam mellis. Deinde. Re. seminis cucurbite melonis cucumeris citrulli: añ. auř. ii. papaueris albi. auř. iii. anisi feniculi: añ auř. ii. Confice et conserua in uase vitreo. Dosis eius est ab auř. ii. usq; ad iii teneat parũ sub lingua: deinde bibat aquã ordei: est enim medicamen benedictum.

¶ Cõfectio sorbarum similium lupinis cõferentium tussi & asperitati & est ex inuẽtione nr̃a. Re. dragagãti gũmi arabici: seminis: malue: seminũ cucumeris & citrullorũ amigdalarum dulcium: farine fabaruz: añ. ʒ. iii. seminis portulace: amili: añ. ʒ. ii. fac formas cum mucillagine psilii. Et si uigilias patitur adde seminum lactuce papaueris: añ. ʒ. iii.

¶ Filius zacharie arasi Confectio pillularum conferentiuz tussi calide et siccitati et auferunt eam. Recipe succi liquiritie: amili: dragaganti: gummi arabici: amigdalarum excorticatarum: ana. ʒ. i zucchari tabarzet. ʒ. iii. Confice cum mucillagine seminum citoniorum & fiant inde predicte forme & teneat in ore die ac nocte.

¶ Idem. Pillule bichichie que conferunt similiter. Re. succi liquiritie zucchari tabarzet: añ. auř. vi. amili dragagãti amigdalarum dulcium: ana. ʒ. iiii. Confice cum mucillagine psilii vel citoniorum.

¶ Idem. Confectio trociscoꝝ festinantium maturationem in tussi calida & pleuresi facilitantium sputum. Re. succi liquiritie uiolarum: añ. ʒ. v. amili dragaganti seminum altee: feniculi. añ. ʒ. i. et. ß. confice cum mucillagine psilii: & semine citoniorum. Da cum aqua ordei & syrupo violato.

¶ Idem. Confectio alia trociscorũ ad tussim siccam caliditate uehementi et siti. Re. succi liquiritie uiolarum: añ. auř. iii. seminis citrullorum: cucurbite tereniabin. añ. auř. i. & ß. Fac

trociscos

trociſcos cum mucillagine pſilii: & ſeminum citonioꝝ. Doſis auř. ii. cum aqua ordei et ſyrupo violato.
¶ Filius zacharie. Loch cõferens tuſſi calide et maturans eã & facilitans in ea ſputum. Re. iuiube. xx. ſebeſten. xl. ficus. vi. liquiritie munde paſſularum enucleatarũ: añ. ʒ. x. capillorum ueneris. ʒ. v. aque lib. v. bulliant uſqꝫ ad lib i. Deinde recipe penidiarum et rob: añ. ʒ. v. coquantur cũ facilitate uſqꝫ dum ſint ſicut mel currens. Deinde accipe ſeminis lactuce: cucumeris: cucurbite: portulace fabarũ excorticataꝝ. añ. ʒ. iii. gummi arabici: dragaganti amili: papaueris albi: amigdalarum dulcium: añ. auř. i. Confice cum ꝑdictis. Doſis. ʒ. v.
¶ Idem. Cõfectio ſimilis lupinis conferens tuſſi calide & abſciſſioni uocis et ſedat ſitim. Re. ſeminis cucumeris mundati. ʒ. vi. ſucci liquiritie. ʒ. vi. ſeminis portulace. auř. i. Aggrega ea poſt bonã contriturationẽ cum albumine oui. Fiant inde predicte forme: & teneat quotidie ſub lingua.
¶ Sabor. Cõfectio pillulaꝝ cõferẽtium tuſſi. Re. dragaganti gũmi arabici: ſeminum cucumeris: papaueris albi: portulace amili: croci: zucchari uel penidii: añ. cõfice cum rob: & teneat quotidie ſub lingua. eſt enim exptum ſi deus uoluerit.
¶ Sabor rex. Medicamen mirabile conferens tuſſi calide antique & egritudinibus pectoris a caliditate et ſiccitate exptí. Re. mucillaginis pſilii extracte ſm ſcientiã lib. iii. rob penidiarũ: zucchari ſaliemeni: añ. lib. i. ß. coque lẽto igne uſqꝫ ad mellis ſpiſſitudinẽ auferendo cõtinue ſpumã eius. Deĩde recipe ſeminum cucumeꝝ: melonum: citrulloꝝ: cucurbitaruꝫ mundatarum: añ. auř. x. amili amigdalaꝝ dulcium: granoruꝫ pinee maioris. añ. ʒ. xv. gummi arabici dragaganti albi. ſeminis lini: aſſi: añ. ʒ. viii. ſeminuꝫ citonioꝝ mundatoꝝ. ʒ. iii. croci. ʒ. i. aniſi. ʒ. vii. opii. auř. i. ſeminis lactuce. ʒ. x. Tere & pulueriza: & pone ſuper medicamine. Et ſi non põt dormire: adde cum ꝑdictis ſeminis papaueris. ʒ. xx. iuſquiami. ʒ. xv. recõde. in uaſe uitreo. Doſis eius ẽ. ʒ. iii. uel. iiii. teneat ſub lingua & glutiat ſaliuã eius: eſt em̃ medicamen benedictum.
¶ Syrupus de yſopo ex inuentione nr̃a cõferens cuꝫ auxilio dei tuſſi calide difficili: & confert ptiſi: & dolori laterũ. ℞. liquiritie

quiritie: radicum feniculi uel seminum eius. ana. ʒ. x. ysopi: capillorum ueneris: ana. ʒ. v. ficus pingues. vii. pruna. x. iuiubas. xx. passularum enucleatarum. ʒ. xxx. sebesten. c. Decoque cum aqua lib. v. usq; ad lib. ii. Da tepide. ℥. i. cum. ʒ. vi. zucchari rosati uel uiolati. Et si vis accipe huius aque lib. ii. & pone super eam penidiarum sahari: zucchari meibuheg syrupi uiolati: ana. lib. me. dragaganti. ℥. iiii. & est ualde bonum tussi sicce uel ptisi & siccitati pectoris & asperitati. Da cum aqua cucurbite asse uel citrulli.

¶ Aliud ualens similiter. Accipe predicte decoctionis lib. ii. & pone super ea penidiarū. lib. i. olei amigdalarū dulcium. ℥. iii. granorū alben excorticatoruʒ. li. ß. fac decoqui: & accipe uiolarum siccarum tritarū & cribellatarum dragaganti: ana. ℥. i. gummi arabici. ℥. ß. Pone in uase uitreo. Dosis eius est sicut galla bonum & expertum.

¶ Syrupus alius de ysopo ad tussiʒ et asma ex asperitate pectoris. ℞. ysopi capilli ueneris. an̄. ʒ. xvi. uiolarū papaueris albi ordei mundi: seminis malue: an̄. ʒ. x. seminū citoniorū lactucarū: cucumeris. an̄. ʒ. v. passularū enucleatarū. ʒ. x. ficus. x. iuiubas sebesten: ana. xl. cū zuccari lib. ii. Fiat syrupus.

¶ Syrupus alius de ysopo ad tussiʒ & asma ex asperitate cū caliditate. Reci. liquiritie ʒ xx. seminis malue cucumeris ordei mundi dragag. seminis citrulloruʒ: ana. ʒ. iii. maratri apii capillorum veneris ysopi: ana. ʒ. x. seminis citoniorum malue anisi: ana. ʒ. v. iuiube sebesten: ana. ʒ. x. zuccari. xl. ficuum pinguium albarum. x. passularum enucleatarum. ʒ. x. zuccari lib. ii. Fiat syrupus.

¶ Dyascorides dixit ꝙ fructus algipur antiquus assus igni: deinde comestus in sero cum melle cōfert tussi difficili & laboriose. Et dixerunt quidam ex posterioribus ꝙ si infigantur in eo tria grana thuris: ita ꝙ sepeliantur in ipso. & deinde assetur & comedatur in sero cum melle confert mirabiliter. Seruetur tamen illo sero sine cena. & est expertum.

¶ De tussi humida.

ALia aūt tussis humida ponitur complessiōalis alia materialis. Materialis qdem est ꝺm alterū duorū modorū

aut

aut cum caliditate aut cũ frigiditate & huic quidem cuw ca
liditate cura est tres res. Prima est adequatio cause eius. Se-
cunda est subtractio ipsius cuw subtractione communi. Ter-
tia est eductio ipsius eductione propria.
¶ Primam igitur rem complent cõmensurare regimini eius
sex res: queadmodũ in capitulo de asmate dictum est et post
illud administrare ex medicaminibus que ipsius materiá di
gerunt sicut est decoctio capillorum ueneris proprie & syru-
pus ex eis syrupus ex iuiubis & decoctio sebesten in aqua or
dei & decoctio ysopi facta de papauere albo & fabis ex cor
ticatis & ordeo cum zuccaro ros. aut uiolato & similia.
¶ Secundã uero rem cõplent euacuationes facte cum itera-
tione & facte de quarto in quartum diem ex cassiafistula: et
tereniebin & myroba. de uiolis cum decoctione ysopi facta
Et quandoq; addimus ei quod est sicut trocisci de uiolis et si
milia. Et damus inter solutiuum & sulutiunm ex moderate
uomere facientibus sicut est raffanus assus cuȝ oximelle aut
syrnpo acetoso de radicibus aut radices assas & oximelle et
similia. Et si corpus est plenum: & facies pulchra cum abun
dantia sanguinis flobothomamus ex basilica. Et qñq; cum
flobothomia remouente materiam.
¶ Tertiam rem cõplent administrationes medicaminũ ple-
nitudinem pectoris & pulmonis per secretum educentiuȝ si-
cut loch de pino: & ꝓprie loch de fabis et loch de ysopo et
syrupus de ysopo & confectio de orobo & similia.
¶ Humide uero & frigide tussis cura est qnq̃ res. Et prima
quidem est digestio & maturatio cause eius. Secunda est sub
tractio eius subtractione communi. Tertia est eductio eius
eductione propria. Quarta exiccatio residui superflui hum
di eins. Quinta corrigit accidentia.
¶ Prima quidem res pficit cum administratione medicami
num sicut in capitulo de asmate diximus.
¶ Secundã rem cõplent euacuationes facte cũ eo qđ est si
cut pillule cochie & yera dyacolloqntide & pillule de aga-
co quas diximus in capitulo de asmate & ꝓprie cuȝ iterati-
ne & iteratiõe & cũ inter polatiõe administratiõis rei uom

tiue. Et si opꝫ ut deueniatur ad administrationẽ solutiuoru ꝫ ẽt sicut in capitulo de asmate diximus.
¶ Tertiam rem cõplent administrationes medicinarũ materiam educentium a pectore quas in capitulo de asmate diximus: & deinceps ostendimus.
¶ Quartam rem cõplent administrationes medicaminum materiam dissoluentium & resoluentium & consumentiũ & huiusmodi quidem medicamina cõsueuerunt medici exiccatiua vocare que administranda sunt postq̃ administratiões mundificantium cõium & ꝓpriorum cum iterationibus precesserunt cõuenientibus ut exiccetur residuũ rei. Administrare aũt ea in principio est profocare et ponere egrum ad mortem. Administratio aũt hmõi est ꝑm duos modos. s. aut lambendo seu bibendo aut uaporando & nos plenam faciemus narrationẽ ex his. Et huius qdem summe est lambere ex myrrha. ʒ. i. cũ melle. facilitat eñ anhelitum & consumit humiditatem. Huius ẽt intentionis est storax & oppoponacũ & proprie cũ ouis aut melle aut serapino factis ex eis pillulis cum aqua rute aut gluten albotin cũ melle aut alchitran cũ melle aut sulfur cum ouis sorbilibus aut arsenicum: similiter cuꝫ ouis aut cum grano pini & similia.
¶ Ex euaporationibus aũt ad tussim antiquam est arsenicũ citrinum cum aristologie rotunde partibus equalibus. Confice cũ butyro uaccino & fac formas siles auellanis & fiat suffumigiũ ꝑ embotũ in ieiuno: dicitur eñ quod statiꝫ liberat.
¶ Vapor alius. Re. arsenici citrini stercoris leporis et farine ordei corticum fistici: añ. fac formas cum uitello oui & suffumigetur cum eis tribus uicibus.
¶ Alius. ℞. aristologie rotunde storacis galbani: añ. arsenici ad pondus oĩum aggrega cum butyro vaccino & utere.
¶ Alius. Re. storacis myrrhe thuris aristologie: añ. arsenici pondus oĩum aggrega cum butyro uaccino. Fiat suffumigatio omni die bis uel ter & bibat super ipsum aquam cum butyro ouino. ¶ Plura huius intentionis scripta sunt in capitulo de asmate canone vltimo.
¶ Quintam rem cõplent administrationes medicaminũ cõ

fortantiũ

fortantiũ pectus & pulmonem aut elargantium : & si uigilie adsint cum sedatione tussis somnum inducentium.
¶ Summa aũt sedantium tussim cum cõfortatione pectoris & pulmonis est hec rob aut syrupus factus ex succo granoꝝ myrthi completoruʒ est ad illud mirabilis. & hoc in tussi calida. Sed in frigida quidẽ cum myrrha et croco modico: pulmonis autẽ vulpis sicci iuuamen est sublime in calida & frigida. In calida quidem auř. i. ex eo cum syrupo myrthino. In frigida vero cum melle & aqua calida. Huius aũt intentiõis et crocus cum syrupo myrthino aut cũ syrupo de ysopo : & similiter sandaracha cum melle & nux cypressi cum uino & melle et grana pinĩ sunt ex rebus magnis in hac parte ex medicinis: magnis autẽ que sedant tussim & pectus confortant sunt tyriaca & mitridatuʒ & diamuscus dulcis et amarus et athanasia magna & parua & dyamarthe est confectio mirabilis. Rabit regis quã scripsimus et similia.
¶ Sũma aũt medicinarũ pectus elargantiuʒ scripta est in capitulo de asmate. ¶ Sũma aũt medicinarum tussim sedãtiuʒ & corrigentium supfluitates uigiliarũ dicetur qñ de medicinis stupefacientibus sermonẽ faciemus si deus uoluerit. Afferantur ad hunc locum plura q̃ scripta sunt in capitulo de as/mate humido siue calido siue frigido . & proprie medicina quam scripsit filius zacharie.
¶ Filius Humain. Modus decoctiõis de capillis ueneris conferens tussi humide cũ calore. ℞. capillorũ ueneris nõ ultime recẽtium. ℥. i. ysopi sicce fabarũ excorticatarũ seminis feniculi anisi: seminũ lactucarũ portulace papaueris albi amigdalarũ dulciũ et amararũ ordei excorticati: añ. ʒ. v. seminis melonis cucurbite granorũ myrthi: añ. ʒ. iii. gũmi arabici assi. ʒ. ii. passularum enucleatarum. ʒ. xv. dactylos pingues. v. ficus siccas. v. iuiubas. xx. Decoquantur in aqua. li. iiii. usq3 ad lib. i. & ß. & da oĩ mane. ℥. iii cũ zuccharo rosato aut uiolato. Et si nolueris accipe ex hac decoctione. lib. ii. et cum meibueg & zucchari. ℥. x. fiat syrupus. Dosis eius est. ℥. i.
¶ Filius Amaran. Syrupus de ysopo cõferens tussi humide cũ frigiditate. ℞. ysopi sicce. ʒ. v. capillorum veneris liqritie:

℞ añ.ʒ.vi.corticũ radicũ apii feniculi & seminis anisi .añ.ʒ folioꝝ prassii.ʒ.iii.passularum enucleatarũ.℥.i.iuiubaꝝ.xx. yreos fenugreci:añ.ʒ.ii.&.ß seminis malue et bismalue: añ. ʒ.ii.ficus pinguium.vi.nũero dactylorum.v.foliorũ calamẽ ti auř.i.decoquantur in aque lib.v.usqꝫ ad lib.i.et.ß.cũ melle & meibueg:añ.lib.me.Fiat syrupus.Dosis.℥.i.

¶Idem loch cõferens tussi & egritudinibus pectoris & pulmonis et est exptum.℞.farine fabarum liqritie mundate thuris masculi gũmi albotin amigdalarum dulcium & amaraꝝ: añ.ʒ.x.seminis feniculi anisi croci succi liquiritie dragaganti albi seminis citoniorum mundatorum papaueris albi:añ.ʒ. vi.calamenti prassii:añ.ʒ.x.opii.ʒ.iii. Tere & cerne:& adde eis penidie.ʒ.xxx. Deinde confice cum melle colato.ʒ.cl.& contunde in mortario.& sit dosis.ʒ.ii.in mane cuꝫ decoctione ysopi & in sero teneat ex eo sua lingua.

¶Democritus.Modus confectionis ad tussim humidã cum frigiditate.Accipe calamenti fluuialis.ʒ.v.granorum pini.ʒ. v.seminis urtice yreos:ana.auř.i.piperis nigri seminis lini: añ.auř.ii.confice cum melle & chermes.Et sit dosis ab auř.i. usqꝫ ad.ii.cum decoctione ysopi.

¶Idẽ Loch bonum & exptum cõferens ad idẽ.℞. mellis boni.℥.iiii.vitelloꝝ ouorum recentiũ & butyri.añ.ʒ.iii. mel & butyrũ decoquãtur usqꝫ dum habeant modicũ spissitudinis: deinde dimittať modicũ ĩfrigidari et misce cũ eis uitella ouorũ cõmixtione bona.Deinde misce papaueris nigri puluerizati.ʒ.xii.& sumať ex eo lambendo mane & sero.ẽ.n.exptũ.

¶Paulus pillule q̃ tenentur in ore conferunt ad tussim frigidam siccam & sunt expte.℞.myrrhe croci grãorũ pini granorum coti excorticatorũ feniculi anisi amigdalarum dulcium & amararum:papaueris albi succi liqritie:añ.Confice cum penidiarum partibus.iii.& succo feniculi humidi.

¶Hamech filius zacharie.Cõfectio conferens tussi antique et frigide & uentose.℞.penidiarum.ʒ.xx.prassii capilli ueneris ysopi feniculi anisi:añ.auř.iiii.croci calamẽti zinziberis: añ.auř.ii.succi liquiritie pinearum purgatarum et amigdalarum dulcium:ana.℥.i.Confice cum melle dispumato quan-

tum

tum sufficit: da.ʒ.iii.
¶ Hamech arasi. Syrupus de prassio cōfert tussi de flegmate grosso et uentositate. Re. prassii.ʒ.xl. liquiritie ysopi calamē ti capilli ueneris: aā.ʒ.xx. radicum feniculi apii: aā.ʒ.x. ami gdalarum mundatarum pinearum purgatarum fenugreci: se minis feniculi: ana.ʒ.v. masticis darseni zinzib. aā.ʒ.i. passu larum enucleatarum.ʒ.c. iuiube sebesten: ana.c. aque calide. lib.xxiii. Dimitte die ac nocte. deinde coque usqȝ dum rede/ at ad lib.x. Deinde adde mellis & rob & penidiarū: ana. lib. ii. Deinde suspende in medicamine croci.ʒ.i. Dosis earuȝ ab ℥.i. usqȝ ad.ii.
¶ Idē. Loch conferens ut ipm. Accipe liquiritie amigdalarū dulcium et amararum: seminis lini assi: aā.ʒ.iiii. seminis fe/ niculi farine fabarum & pinearum mundataꝝ: aā ʒ.iii. myr rhe croci olibani darseni: aā.ʒ.i.&.ß. penidiarū.℥.ii. Cōfice cū rob. Et fiant forme similes lupinis & teneat sub lingua.
¶ Sabor. Confectio loch de alliis que confert tussi flegmati ce et maturat materiam eius bonum & expertum. Accipe al liorum mundatorum lib.ß. et elixa ea in aqua decoctionis ci cerum: & ysopi sicce usqȝ dum sint bene discocta. Deinde co/ lentur et terantur allia sicut medulla: et proiice super ea mel lis et butyri: aā.℥.vi. et decoquantur lento igne usqȝ ad ter/ minum loch: et utere bonum est.
¶ Idem. Re. succi cauliuȝ lib.v. lento igne coque auferendo spumā eius usqȝ dū redeat ad lib.ii. Deinde coquatur cū rob et mellis lib.i. usqȝ dum ingrossentur & bobum est.
¶ Idem. Loch de squilla expertuȝ & efficax in tussi humida educit enim ex pectore materiā eius. Re. succi squilli & me lis: aā. Coquantur usqȝ dum ingrossentur.
¶ Idem . Confectio medicaminis ad tussim humidam cum frigiditate. Recipe spice croci. aā.ʒ.i. ysopi sicce: prassii: ana ʒ.ii. myrrhe: yreos.ʒ.ii. farine orobi & fabarum. aā ʒ.vii. pi/ peris.ʒ.i.&.ß. chesmes et carnium dactiloruȝ: ficuum pingui um et pinearum mundatarum: aā.ʒ.vi. Confice cum loch de caulibus. Verum et expertum.
¶ Confectio medicaminis ex i nuentione nostra . Syrupus

valēs asmati & tussi: & maturat eas: & cōfert ulceribus renū & vesice: & est medicamen bonum. Accipe ficubus albas & pingues.l.numero iuiubas.c. Decoque in aqua lib. v. vsq ad iii. & cum rob.lib.me.zuccari lib.i. Fiat syrupus.

¶ Syrupus alius. ℞. ficuum siccarum pinguiū. ℥.iii. ysopi sicce: capilloruȝ ueneris. añ. ℥.i. rute prassi: liquiritie. ana. ʒ.iiii. radicū maratri: apii. ana. ʒ.v. anisi: semīs malue. añ. ʒ.ii carnium iuiubarum. ℥.ii. fiat syrupus cum melle & rob lib.i.

¶ Alexander. Electuarium mundificans pectus & pulmonem: & conferens tussi. Accipe granorū pinearū: amigdalaruȝ dulciū. añ. ʒ.x. daptylorū pinguiū. ʒ xv pinguedines ficuum et chesmes. añ. ℥.i. dragagāti albi: semīs feniculi. añ. ʒ.vi. yreos. ʒ.xv. Cōfice cū melle crudo dosis a. ʒ.ii. usq ad auṙ.i.

¶ Alexander. Ad tussim que inquietat in nocte: & non sinit dormire. & ad tussim catarralē. Fiant pillule ex storace myrrha et opio. añ. croci partis.i. quartā. Confice cum melle aut rob in formā cicerum. et da in sero. ii. aut. iii. aut ex myrrha opio: & galbano & pauco croco. Aut ex storace. ℥.i. galbani sulfuris uiui opii piperis terebentine: ana. ℥.i. Aut ex storacis zinzi. opii croci galbāi granorū pini. añ. partibus equalibus. Cōfice & utere. Ista em̄ sedāt tussim antiquaȝ & nociuā.

¶ Galienus. Medicamen quod ponit Rabit rex. & dicitur ꝙ est tante uirtutis ꝙ nullū aliud ei equiparetur ad sedationeȝ tussis Est enim mirabile. ℞. radicū oppoponaci. ℥.i. & .me. et loco radicuȝ oppoponaci ponatur oppoponace. auṙ.v. castorei seminis lini assi: añ. auṙ.iiii. seminis lactuci: auṙ.v. folioruȝ rute siccorū myrrhe. añ. auṙ.iii. & ß opii. croci. añ. auṙ.ii. & me. confice cū melle colato. Et da in sero febricitantibus cū aqua calida & non febricitantibus cum uino. Et sit dosis eius sicut magnitudo fabe. Est enim expertum & bonum.

¶ Galienus ex libro decē tractatuū. cōfectio pillularū quaꝝ iuuamētum est vltimū ad tussim antiquā humidā aut catarralem. Accipe castorei myrrhe masticis liquiritie opii galbani anisi feniculi enule & in alio rasen gentiane ysopi sicci yreos dragagāti gummi arabici: añ. croci partis.i. tertiā. Cōfice cum rob: da post menses tres.

¶ Galienus.

¶ Galienus ex eodē libro. Confectio loch: qđ expertus sum ad tussim: & ad asma ex materia grossa difficilis eradicationis. ℞. liquiritie yreos: storacis liquide fisticorum mundatoruz: amigdalarū dulciū et amararū: granorū pini. añ. auř. iii. olibani glutini albotin: gummi dragaganti agarici cynamomi seminis feniculi: añ. ʒ. ii. & me. aloes myrrhe: ana. auř. ii. chesmes. ℥. i. Tere & sicca & pulueriza. Medullas uero contere contritione vltima: aloē uero & myrrha infunde in rob. circiter. ℥. ii. aut. iii. mellis collati & cere quantum sufficit. Deinde dissolue in eo storacem. Confice cōtundendo in mortario cum ceteris. Et sit dosis eius a. ʒ. i. usq; ad auř. i.
¶ Inquit Galienus. Faciebam hanc medicinā precedere syrupum alchemes & ysopi & decoctionem eorum & alia ex maturantibus: quorum forma est apud te & hoc tēpore conuenienti ut digeratur & maturentur materia.
¶ Galienus. Trocisci cognominati assemus: & sunt troscisci stelle cōferunt huic tussi iuuamentum sublime & proprie dati cum rob. Et sit dosis a tertia. ʒ. vnius usq; ad. ʒ. ß. Et sunt ex hominibus qui dant cum aqua ordei.
¶ Humain. Cōfectio alba cui est iuuamentū: & opatio uehemens ad tussiz difficilē: & antiquā ex materia grossa & uiscosa: & aperit oppilatiōes pectoris et pulmonis et mundificat ea: & clarificat uocē: et educit saniē et materias corruptas ex pectore & cōfert ptisi. ℞. sēis lini assi passularū enucleatarū: añ. ʒ. iiii. amigdalarū dulciū et amararū: granorū pini. añ. ℥. ii. auellanarum assarū. yreos: gluti ni albotin. ana. auř. ii. thuris masculi. croci. myrrhe. ana. auř. i. Fac ex eis trociscos cuz lacte asine & dimitte siccari. Deinde tere & cōfice cuz melle: & est dosis eius. ʒ. i. mane & sero teneat sub lingua.
¶ Archigenes. Cōfectio que cognoscitur mirabilis cōferens cum uirtute dei & sputū sanguinis: et ad tussim cronicā & antiquā est materia putrida saniosa ex ulcere & ptisi. Mundificat enim & abstergit cum uirtute dei a materia grossa et putrida: & sunt vsi ac medicina prudentes. Et cū sit ex fortibus non ambigetur super ea: & cōfert⁹ prefocationi matricis et paralysi & uesice: & confert fluxui uentris & periodis febriū et

resistit venenis: cuius pmixtio hec est. Reci. castorei: piperis longi & nigri storacis: spice: costi: galbani: opii: ana. ʒ. iiii. croci. ʒ. ii. Confice cum melle dispumato quantum sufficit. Dosis eius est sicut faba cum aqua mellis.

¶ De fluxu sanguinis ab ore.

SAnguinis exitus ab ore est ꝑm unum quattuor modorũ: aut enim expuitur tm̃: & est ex parte oris: aut egreditur cũ rascatione: & est aut a colatorio: aut ab vuula: aut palato & partibus eorum. Et qñq; egreditur cum uomitu & est aut a meri: aut a stomacho: aut ab epate: aut a finibus eorum. Et qñq; cum tussi: & est aut ex pectore aut a pulmone: aut a canna aut lacerto uocali: aut epygloti. Et quidẽ qualiscunq; horum fuerit est ꝑm vnum. iiii. modorũ. Aut enim est ꝑm semitam redũdatiõis ex aliquo sicut a venis: aut arteriis: & proprie quando accidit ebullitio in sanguine. aut agitatio aut apostemate sanguineo: cuius materia est facilis resolutionis Secundus est ꝑm semitam redundationis: sicut accidit pluribus a retentione menstruorũ: & cõstrictione emorroydarum non ꝑm sapientiam: & sicut accidit pluribus propter exuberantiam sanguinis in toto. Tertius uero ex ruptura vene & apertione eius cũ vulnere aut sine vulnere. Quartus ex ulcere & corrosiõe sup uenã. Sanguĩs aũt qui expuit dicta cura est capitulo de vulneribus et ulcerib⁹ oris: & partiũ eius. Cũ uero egredit cũ rascatiõe cura dicta est in capitulo de fluxu sanguinis nariũ: & in capitulo de ulceribus vuule & palati: & in caplo de alcola. Et cõferũt eis gargarizatiões ex rebus stipticis: & si nõ tollitur flobothomet ex cephalica flobothomia subtili uice post uicem. Et fiant alia que sunt dicta ibi. Egressionis aũt sanguĩs cum vomitu cura est tres res. ¶ Prima est rectificatio mẽbri: a quo est passio. ¶ Secunda est ut fiat diuersio: & hoc fit cum subtractione sanguinis ex uena seruiente illi membro: & cum applicatione ventosarum sup ipso & sil'bus. Et si est a corpore toto propter exuberãtiam sanguinis in ipso: fiant flobothomie cum iteratione ex basilica: nũc dextera: nũc sinistra. Et quãdoq; ex saphẽis: & hoc quidem differenter. Nã si solũ in quantitate exuberat flõmia

larga necessaria est uel mediocris largitatis. Si autem acuitas & inflammatio fit in sanguine cum subtilitate & ebullitione subtili flomia utendum est. ¶ Tertia est administratio rerum conglutinantiuz & consolidantium sicut competit ex his que dicemus. Nunc uero eorum que compinguunt & ingrossant sanguinez ex his que dicemus. Sanguinis autē egressio cum tussi est ex pectore aut pulmone: & eius cura est praua. dixit enim Hyp. Screatum sanguinis ex pectore aut pulmone: si concomitatur sputum putredinis & post illud ptisis & post illam desperatio & mors. Verum qd' est ex pectore est minus suspectum eo quod est ex pulmone. Raro quidem solutio continuitatis in pulmone sanatur: & illud est ꝑpter quinq; res. ¶ Et prima quidem res est quoniam motio resistit cōsolidationi: immo addit ad ipsam & dilatat eaz. Et nosti ꝙ pulmo in similitudinem foliuz formacis dilatatur & cōstringitur continue hoc causam uite.
¶ Secūda uero est quia sanies in spōgioso membro diu retinetur: & diu retenta magis acuitur: & magis acuta ꝓfundat ulcera. ¶ Tertia est: quoniam solutio continuitatis cadens in pulmone dilatat ipsum & retardat officium eius quod diximus quare fumi calidi difficulter egrediūtur: immo cumulantur in solutiones loco & inflammātur: & addunt ad solutionem: & dispersi per corpus sunt causa desiccationis membrorum et febris ethice. ¶ Quarta est quoniā pulmonis caro multe possibilitatis est: & teneritatis cito subiecta putrefactioni. & illud ideo quoniam nutrimentus eius est ex sanguine subtili & acuto & est ipsum receptaculum flegmatis quare cito fit. in eo repugnatio contrarietatis: in alterum: & ex hoc cito accidit putrefactio & corruptio. ¶ Quinta est. subsistentia eius catarrus paulatim vulnerātibus & ulcerantibus. Ex his autem patet: ꝙ ex pulmone sanguīs excreatio. aut in ei cōtinuitatis solutio suspectio. Et quidem. Hyp. dixit sanguinis screatus ex profundo qualiscūq; ascendens suspectus est: a superioribus autem fluens non est suspectus.
¶ Egressionis autem sanguinis ex pectote aut pulmone: cura est ꝯm duas intentiones: ulēm scʒ & particularez. Vniuersalis

falis autez intentio est quattuor res. Prima est. sanguinis, adequatio. Secunda est diuersio. Tertia est mundificatio. Quarta est accidentium correctio.

¶ Primã igiẽ rem cõplẽt correctiões cadẽtes in exuberantia in qualitate & quãtitate sanguĩs in utrisq;. Et quãtitate qdez cũ diminutiõe cibi & potus: & dimissiõe uini. Et si excusari nõ potes: sit multe pmixtiõis cum aqua: et sit uinũ stipticũ. et dimitta dulcia: & pulmenta ex lacte: et frumẽto et tritico: et uitet oĩa gñalr: que dilatant & multiplicant sanguinẽ ex his que comeduntur & bibũtur. Et abhorreat quietis supfluitatem multiplicãtem materias somni & pprie sub radiis solis & lune: & abhorreat laborez in horis vehemẽtis caloris: & laborẽ agitatiuũ et clamorẽ ad iram & portatiões ponderũ & coitus superfluitatem: et frequẽtationes balnei dulcis: & silr̃ia. Et sit cõtentus sorbitionibus factis ex sauich ordei & rizo: & milio: et cõceditur caseus recẽs: & lac ex quo extractũ sit butyruz & fructus stiptici. Et ex oleribus portulaca: & lactuca: & endiuia & attriplices & cucurbite & citrulli. Et ex carnibus carnes perdicũ turdoruz: & minutaurũ auium minus pinguiũ leporis: & silr̃ium decocte cuz fructibus stipticis & succus eoruz. Et ex granis comedãt lentes excorticatas & mes & sauich ordei: & rizum & miliũ et gegueris: et farinaz fabaruz. Et piscibus pisces degẽtes in locis petrosilis; & cancros aquaꝝ dulciũ coctos in lacte sine butyro & aqua ordei & q̃ hoc cursu pcedunt. Bibant aũt aquam rosatã aut decoctionis rosarum & quã de minera ferri: aut aquã in qua extinguitur ferrũ cum rob myrtino aut aquaz ordei decoctionis cancrorũ aque dulcis & similia. Si autẽ pctm̃ sit ex parte acuitatis sanguinis & ebullitionis sedamus id cum rebus extinguentibus inflãmationem & ingrossantibus sanguinẽ. Sicut sunt pprie cibi & potus frigidi: & pprie stiptici & extinctiui inflãmationum sicut cibi congelati & lentibus cum succis aliquibus stipticis: aut ex cucurbita. aut citrullis & portulaca est ex rebus mirabilibus ad illud. Sedat enim inflãmationem & stringit sanguinem: & cõcedũtur eis cibi pauce acetositatis, sicut zeroschie et sumachie. & cucurbita cum

granatis

granatis acribus & dulcibus: aut muzis tritis cuz granis suis & carnes pulloruz & paruaruz auium cuz succis stipticis & cõgelatum ex eis. Et cõfert eis iuuamentũ magnum administratio psilii assi cõquassati in aqua rosata cũ coriãdro asso: silr aũt semẽ portulace cũ aqua rosarũ: & hoc in matutinis. Hec eñi ingrossant & impinguãt sanguinẽ. Huius etiã intentionis est lac acetosum extracto butyro ex eo: & si extinguatur in eo ferrũ magnificatur eius opatio: et caseus recens est bonus eis: & laudantur eis iuiube & aqua decoctiõis earũ et fructus stiptici & succi eorũ & silia. Et ex rebus etiã sanguinis inflãmationez & acuitatẽ sedantibus sunt emplastrationes & epithyamata circa epar & cor ex rebus: & succis frigidis & stipticis: et appositiones aque ueri frigoris cum aliqbus eorũ circa ipsa: & sedere in aqua frigida et silia que diximus in capitulo de fluxu sanguinis ex naribus. ¶ Si autẽ peccatum in quantitate sanguinis simul & qualitate fuerit. tunc nostra occupatio erit circa utrũq.

¶ Secundã rẽ cõplent administratiões flõmie cũ iteratiõibus si opz ex uena basilica: nunc dextri nunc sinistri brachii mediocris aptiõis: si solũ in qtitate sanguĩs exuberat: aut subtilis aptionis si subtilitas & acuitas dñał in sanguine. Et qñq cõuertimus sanguinẽ ad lõginquã diuersitatẽ sicut ptes inferiores. et hoc cũ flõmia saphene et uentosatõe cruriũ & scarificatione in ipsis. Et quãdoq exigit dispositio emorroydarũ aut menstruoruz puocationẽ: & facimus id. Et conferunt uẽtosationes in hypocũdriis sine scarificatione.

¶ Et dixit Ruffus: quandoq accidit mulieri ut spueret sanguinem postq lac delituit in mammillis eius: & restrictus est prouocatio: lacte & accidit ei illud tertio & curata est post exuberantiam lactis.

¶ Tertiam aũt rẽ cõplent administratiões medicaminũ sanguinẽ mundificantiũ: et siqdẽ fuerit acuitas & inflãmatio & ebullitio in eo pter permixtionẽ colere acute in ipso: oportet q euacuetur colera prius: deinde flobothometł. Hoc eniz est sm canonẽ artis: demũ sequatur ĩfrigidatio: & si oportet vltima infrigidatione. Colera aũt euacuabitur cũ aqua fructuum

ctuum facta ex eo q mulgetur ex seminibus portulace prius assis. Et in reubarbaro est uirtus mirabilis in hac parte. Euacuat enim coleram & stringit de proprietate sanguinem & proprie cum succo lingue arietis: aut cum aqua que mulgetur ex seminibus portulace. Si aut flegma abundat cum sanguine faciens exuberare ipsum euacuetur flegma cum eis que scis. Deinde flobothoma. Et ex eis et que mundificant sanguinem simul & diuertunt motum eius: & inclinant inferius sunt administrationes clysteriorum debilium: & si oportet hntium acuitatem ex his que scis nisi timueris agitationes fieri in ipso: & proprie apud ebullitionem eius. Tunc aut oportet blandiri cum clysteribus debilibus. Hec est enim operatio secundum sapientiam.

¶ Quartam rem complent nunc abstinentia & cessatio a rebus mouentibus & agitantibus sanguinem. Nunc aut preuentio & preseruatio a fluxu eius: & proprie in exposito ad illud. Nunc uero remotio nocumenti facientis cadere in illud. Res aut mouentes & agitantes sanguinem sunt cibi acuti & medicine acute & labor vehemens & ebrietas multa et rize et vociferationes et casus & percussio: & his similia. expositi aut ad sputum sanguinis sunt habentes pectus strictum & nudum & humeros sicut curuature alarum et collum subtile & longum et depressum inter alas & humeros et frequentat eis tussicula cum punctura interdum: nunc apud dextram: nunc apud sinistram spatulam nunc apud aliquam mamillarum. Hos aut preuenimus ne cadant in illud cum flobothomia ex basilica: & inclinatione sanguinis ad inferiora cum flobothomia saphene & positione uentosarum & prouocatione emorroydarum aut menstruorum & fricatione facta in extremitatibus & correctione in sex generibus rerum sicut scis. & hec omnia maxime obseruanda sunt proprie in principio ueris & in toto uere. Et est enim tempus exuberare faciens sanguinem.

¶ Nocumenta aut facientia cadere in sputum sanguinis sunt sicut catarrus acutus tussis vehemens apostema pleureticum aut peripleumonicum: aut epaticum & ex his est retentio menstruorum & constrictio emorroydarum consuetarum fluere. Et quidem iam catarri curam scripsimus: & tussis in pleuresi siquidem: &

pipleumonia

peripleumonia sanguineis apparēs sputum est signū lauda/
bile:resudat enim ex apate aliqd post aliqd ex eo q̄ materia
eius est resolubilis non ꝓhibita propter adherentiā aut cum
pactionē. In apate aūt epatico est eius apparitio. aliqñ cau/
sa ad malum:: & ꝓprie cū apa est magnū exuberans: & qñq̄
ē signū boni et ꝓprie apud resolutionē ipsius. Emorroydarū
aūt aut menstruoꝝ cōstrictio non ſm sapientiā si faciat cade
re in illud: aut si sit suspectio de illo tunc eorū prouocatio ex
cusat aut susceptione uel suspitione. sicut Galie. super uerbis
Hyppo. dixit. Inqt enim cronicus emorroydarum fluxus to/
taliter cōstrictus et subito cadere facit in hydropisiꝫ: aut ma
niam aut sanguinis screatum et ptisim.

¶ Particularis aūt intentio hꝫ quattuor modos. Primus co
git uertere intentionē nostram ad curationē screatus sangui/
nis:q contingit ꝓpter resudationē ipsius. Et si qdem fuerit ab
apate sanguineo cuius materia ponitur in resolutione alicu/
ius casus est aliqd curari non indiget: est enim significatio sa
lutis. Si aūt fuerit ſm semitam resudationis ex venis pulmo
nis aut arteriis vel ēt pectoris propter agitationem & ebulli
tioneꝫ cadentē in sanguine dabimus medicamina sanguinis
feruorem reprimentia: & ipsum cōpingentia. Et huius opera
tionē facientiuꝫ summa hec est portulaca ꝓprie cōmasticata
frequenter et parumpost parum deglutitus eius succus poten
ter stringit sanguinem : & sedat ebullitionem eius & cōpin/
git ipsum. Et similiter semen eius assum & tota planta ipsius
ēt ſm oēm modum administrationis eius. Et simil'r albū pa/
pauer assum. Iuiube aūt sunt huius intentionis ſm oēm mo
dum administrationis earum. In mucillagine autē psilii cum
lapide ematithe diligenter loto et contrito cōtritione vltima
inest virtus mirabilis: & simil'r in coriandro. Et simil'r in lapi
de emathite cum succo arnoglosse Psilium aūt assum & con
quassatum cū aqua expressionis portulace : aut seminis eius
vsq̄ dum fiat mucillaginosuꝫ: est ad id mirabile . Et similiter
semen iusquiami cum succo arnoglosse huius etiam est intē/
tionis lac coctū cum lapidibus fluuialibus aut cuꝫ ferro igni
to. Prius extracto butyro ex eo. Et sil'r lac acetosuꝫ extracto

ex eo

ex eo butyro & caseus recens simil'r. Lutum aũt assemen & lutum armenũ et sigillatum sunt ex medicinis ueris ad illud & ꝓprie cũ succo plantaginis. Ista enim cũ uirtute infrigidationis & conglutinationis & ex eis cõposita sunt ultima ad id: & q̃cunq; sunt huius intẽtionis. Et laudantur eis aqua ferri & aqua pluuialis cũ gummi arabico asso aut dragaganto. Et laudatur eis ẽt aqua ordei: et ꝓprie assi cuz canceris fluuialibus aut spodio: et similibus. Et qñq; exigit necessitas apud vehementem agitationẽ & uigilias ut cum eis aliqua ex narcoticis tribuantur & tunc facimus id cum cautela.

¶ Secundus modus docet uertere intentionem nostrã ad curationem eius screatus sanguinis qui fit ꝭm semitam redũdationis & huius curam iam diximus: qñ modos diuertẽdi fluxum sanguinis docuimus.

¶ Tertius modus q est ad curandum apertionẽ aut rupturã vene cũ vulnere aut sine vulnere indiget administratiõe medicaminum stipticoꝝ & cõsolidatiuoꝝ. Et hoc q dem facientium summa hec est: anguis drachonis proprie & carabe & bolus & lutum sigillatum et balaustie et rose & cornu ceruinum adustũ et corali adusti & chachie et hypoqstidos & cortices et flores granatorum et mathites et gũmi assum: & mumia et reubarbarum ꝓprie assum & cortices thuris & cortices masticis et coagulum leporis et coriandrũ et semen lingue arietis: & capita et uirgulta rosarum et fructus et folia myrti & spodiũ et cortices cancrorũ vstorum & sil'a. Fũdamentũ aũt & medicina cũ quibus hec miscenda & ꝓpinanda sunt vel aliqua eorũ hec sunt succus ꝓprie plãtaginis: & succus albut sandant et succus portulace et succus albedarogi & aqua alsauich et aqua pluuialis infusionis gummi assi: & aqua rosa. & succus citoniorum et miua et succus granorum myrtis et syrupus ex eis et mucillago psilii & semen citoniorum et aqua sumach et similia. Medicinas aũt compositas scribemus post si deus uoluerit: de quarũ summa ẽ zuccharum rosatum proprie: est enim medicamẽ eis benedictũ & miua et syrupus de rosis siccis et syrupus de iuiubis et syrupus myrtinus: et syrupus de pomis stipticis et trocisci de

charabe

charab et trocisci de terra sigillata quorum memoriam feci/
mus in antidotario.
¶ Medicamina aūt q̄ administrata emplastrādo aut linien
do extra. Sūma hec est. Oleum rosatum cū mastice aut oleuȝ
myrtinū & ex eis est oleū de citoniis: & oleum nardinum et
succus coriādri humidi cū sauich aut farina ordei: aut cum
sandalis aut spodio et rosis cum modico cāphore. Hec eniȝ
empl'a cōferunt. Vel accipe acchatie hypoqstidos farine sa/
uich et farīe orobi: aā. Cōfice cū albumīe oui & suppōe. Vel
accipe puluerē thuris subtilissimū & administra cū albumi/
ne oui. Et qdē de rebus melioribus in hac pte est subtiliter in
qrere ad inuestigandum locum vehementē doloris. Illic em̄
emplastrationes et linimenta utilissima ponentur.
¶ Quartus aūt modus docet abscindere cās ulcerationum
& corrosionum cadentium in ptes pectoris et pulmonis &
pprie pulmonis ꝑm plurimū: hoc em̄ est id qd̄ est suspectum
& timorosum maxime: & hmōi qdem curationeȝ scribemus
in ca. de ptisi: si deus uoluerit & permiscerit curari hmōi.
¶ Galie. si accidit sputum sanguinis a catarro tunc erit con
sideratio nostra: vtrum sit acutus aut non acutus. Et si fuerit
quidem acutus et colericus aut salsuginosus sedabimus im/
petum acuitatis eius prius cum regimine bono distincto in
ca. de catarro. Postq̄ȝ aūt vehementia acuitatis sedata fuerit
soluatur natura cum eo ꝙ est sicut infusio mirabolanorum
et similia. Et si fuerit salsuginosus cum eo ꝙ est sicut pillule
cochie. Deinde precipimus eū flobothomari de vena cepha
lica flobothomia subtili & si oportet cum iteratione & frica
mus extremitates eius uice post uiceȝ & trahimus materias
eius a capite cuȝ clysteribus acutis: & si opȝ fortis acuitatis
& cū positione uentosarum in cruribus: & sup emorroydas
post apertionē earuȝ cū flobothomia. Et cōfert eis post illud
administratio aque ordei cū cancris fluuialibus: et syrupus
de papauere. Et si indiget medicamine fortiori dentur troci
sci alschēdene: quorum rememorabimur post. Et fortius est
ex eis trocisci de charabe & proprie cū syrupo de papauere
aut syrupo myrtino: aut rob ei⁹. Et si res fuerit prauior nō ē
excusatio

excusatio administratiõis medicinaruȝ fortium: sicut tyriace proprie & mitridati & athanasie & trocisci stelle & similiuȝ. Et iaȝ quidẽ mulieri cuidã & pluribus post illã cui acciderat sputũ sanguinis ex catarro cõmensurauimus regimina que iaȝ diximus & instituimus post illa: ut poneremus sup caput eius & ꝓprie in parte zuendeg medicamẽ ex fimo colũbino postꝙ̃ egressa est balneũ & adiũximus & dedimus sibi tyriacã recentẽ anni sui ut faceret eã dormire & in crastinũ iniũximus fricari extrema ipsius & cõstringi institis & administrari ex tyriaca recenti quãtitatẽ minorẽ et minimus quotidie quantitatẽ eius dones deuenimus ad administrationem solius mellis ut mũdificet pulmo sufficienter: & non recessimus ab administratione alicuius ex rubificãtibus super partem que dicit zuendeg: & ab assiduitate fricatiõis extremitatum donec diuerteretur catarrus & remansit nobis post hec sola una necessitas. s. ut deinde cõsolidaretur vulnus & dedimus ei filoniũ persicum: & interdũ trociscos de luto sigillato cum zuccharo rosato & qñq; zuccharum rosatũ soluȝ in quantitate multa & fecimus interpolationes in administratione ipsorũ & vicissitudines: & qñq; ex eorũ usu stringebat anhelitus cõuertebamus studiũ nostrũ administrandum res que dilatãt ipsum & educunt saniẽ sicut proprie decoctiones ysopi & similia: & cũ elargabat anhelitus tũc reuertebamur ad filoniuȝ & trociscum & zuccharũ rosatũ cum hac uicissitudine sanata est. Et nõ est modo comprehensibilis numerus eorum qui sanati suntꝰm doctrinam hanc.

¶ Filius zezar. Confectio trociscorum conferentium tussi et sputo sanguinis. ℞. gummi arabici boliarmeni: ana. ℥. x. seminis portulace. ℥. ix. spodii folioruȝ rosarũ: & seminis earum añ. ℥. ii. dragaganti amili. añ. ℥. v. Fac trociscos cum succo lingue arietis. & da cum eodem succo.

¶ Idem. Confectio trociscorum de papauere conferentium screatui sanguinis & tussi cũ febre & dolori pectoris si deus uoluerit. Accipe rosarũ gũmi arabici. ana. ℥. iiii. amili papaueris dragaganti succi liqritie. añ. ℥. i. spodii croci. añ. ℥. me. Cõfice cũ triplicato melle aut rob: et da cũ rereniabin et aq̃.

¶ Idem.

¶ Idez. Confectio trociscorũ emanthicorũ expertorũ et iuuamentorũ ad screatuz & sputum sanguinis & manationez eius undecũq;. ℞. corticũ cancroruz fluuialiũ assorum. ʒ. xvi. coriãdri assi. ʒ. vii. seminis papaueris. ʒ. xv. boliarmeni & terre sigillate. ana. ʒ. vi. seminis portulace: foliorũ rosarũ cũ capitibus suis: gummi arabici dragagãti. ana. ʒ. v. lapidis emathitis loti. ʒ. iiii. eufistidos accatie cornu cerui adusti. charabe balaustie seminis myrthi. anã. ʒ. iiii. cõcularũ incensarũ. ʒ. ii. margaritarũ nõ pforatarũ. ʒ. i. Fac trociscos cum succo lingue arietis. Ex rebus mirabilis iuuamenti sunt trocisci de terra sigillata & trocisci de charabe dicti⁹ in antidotario.
¶ Dyascorides. Portulaca sanguinis sputum sedet ex pulmone & proprie masticata & frequens succi ipsius deglutio & similiter semen eius. ¶ Sedegeni autẽ est ad illud mirabilis & proprie lotus & administratus cuz succo portulace aut arnoglosse. Et similiter coagulũ leporis cũ eisdem succis stipticis. Et iaz exptum est q seminũ arnoglosse granorũ myrthi & capitum rosarũ cũ foliis suis. ana. ʒ. i. & . ß. administrata cum succo arnoglosse sunt ad illud medicamen ultimum. Et in semine iusquiami est operatio bona. et hoc qñ egritudo est praua & pprie cuz aqua mellis & in mumia. similiter est opatio perfecta & proprie in sputo sanguinis ex pcussione aut casu & fit potio ipsius chirat. i. & pprie cũ uino stiptico.
¶ Andromachus. Confectio trociscoruz ad sputũ sanguinis & screatũ eius. Recipe accatie. ʒ. iiii. rosarũ balaustie: anã. ʒ. vi. gũmi arabici. ʒ. ii. dragaganti. ʒ. i. Confice cum aqua pluuiali. Dosis. ʒ. i. cum aqua frigida. & est expertum.
¶ Paulus. Confectio trociscorum restringentium screatum sanguinis: etiam si sit antiquus et sedantium agitationes et inducentium omnium ℞. accatie scebdanegi lote hypoquistidos balaustie florum mali granati. ana. ʒ. v. gallarum. ʒ. i. & ß. opii croci. ana. ʒ. iii. Fac trociscos cum pluuiali. dosis. aur. ß. cum aqua frigida.
¶ Filius zacharie arasi. Confectio trociscorũ scehdene conferentium sputo sanguinis: & eius manationi undecunq; & sunt experti. ℞. thuris sanguĩs draconis balaustie. ana. ʒ. iii.

&.ß.alterius charabe.ʒ.v.scehdene terre sigillate: añ.ʒ.x.alu minis.ʒ.ii.&.ß.opii cynamomi: añ.ʒ.ii.iusquiami.ʒ.i.& me. Fiant ex eis trociscis.iiii. Et sit dosis.i.cum albedarogi aut aqua portulace aut lingue arietis.

¶ Idem. Confectio epithymatis quo linitur pectus & sedat dolorem & restringit sanguinem et consolidat et linitur super stomachum apud vomitum sanguinis & vesicam & super renes apud minctura̅ sanguinis & pessarizatur in matrice apud superfluitatem menstruorũ et stringit fluxũ emorroydarũ.℞.succi eufistides accatie sanguinis draconis galle balaustie croci gummi arabici myrrhe boliarmeni opii: añ. fiant trocisci & line ex eis ubi oportet.

¶ Sabor. Cõfectio papaueris cõferentis cũ auxilio dei q spuit sanguinẽ ꝓpter acuitatẽ & inflãmationẽ et dolorez pectoris & pleuresim.℞.rosarũ gũmi arabici: añ.ʒ.iiii. amili dragagãti papaueris: añ.ʒ.ii.spodii croci: añ.ʒ.ß. succi liquiritie ʒ.ii. Confice cum syrupo de papauere: da cuz aqua pluuiali & syrupo myrthino aut rob eius aut syrupo de papauere.

¶ Idem. Confectio trociscorum conferentium sputo sanguinis et emanationi eius vndecunq;.℞.luti sigillati.ʒ.iii.boliarmeni amili rosarum: añ ʒ iiii.charabe granorũ myrthi: añ. ʒ.vi.cancrorum ustorum: seminis portulace: ana.ʒ.x.corallorum dragaganti spodii: añ.ʒ.v.gummi arabici scehdene succi liquiritie: ana.ʒ iiii Confice cum succo portulace & aqua roß da cum aqua pluuiali.

¶ Isaac israelita Confectio medicaminis cõferens screatui sanguinis a pectore et pulmone et emanationi eius & uomitui: & hoc medicamen non pmittit cadere in ptisim. Accipe psilii assi.ʒ.xv.granorũ portulace assorum gũmi arabici assi boliarmeni: ana.ʒ.v.papaueris albi lactuce: añ.ʒ.x.charabe asse rosaꝝ cũ pedibus suis: añ.ʒ.iii.coralli assi.ʒ.iii. Tere oĩa sicut alcohol. Dosis eius ẽ.ʒ.iii.cũ aqua frigida mane et sero & sit cibus eorũ uitella ouorum & pedes arietũ & edorum.

¶ Idem. Confectio loch que administratur ad manationes sanguinis ex pectore et pulmone bona.℞. dragagãti gummi arabici sanguinis draconis boliarmeni rosarũ amili spodii: ana.ʒ.

ana.ʒ.iiii.scehdenegi:seminis arnoglosse papaueris albi mumie accatie succi eufistides:ana.ʒ ii.penidiaruȝ sahari ʒ.iii. Confice cum syrupo facto ex rosis siccis quantū sufficit:aut cum syrupo myrthino et administretur.

¶ Filimon.Confectio Filonii persici vehementis virtutis ad manationē sanguinis vndecunq; & screatum eius cum tussi & sine tussi & superfluitateȝ menstruorū dolorosam et emorroydarum & egestionē sanguineam & ad mulieres pregnantes quibus erumpuntur menstrua & conseruat fetus in matricibus earuȝ Cuius hec est permixtio Accipe papaueris albi iusquiami:añ ʒ.xx.opii terre sigillate:añ.ʒ.x.scehdenegi croci:añ.ʒ.v.castorei spice euforbii piretri: margaritaruȝ non pforatarum charabe zedoarie doronigi ramich:ana.ʒ.i.camphore.ʒ.unius tertiam:confice cum melle rosato colato quātum sufficit Dosis a.ʒ.ß.usq; ad ʒ.i.cum succo arnoglosse aut cum aqua rosata et modico uini puri.

¶ De pleuresi.

Pleuresis aūt quedā vera q̄dā non uera. Et uera qdem est apatio cadens in panniculis & lacertis distinguētibus inter uelamen distinguens magnū & costas et proprie secus extremitates costarum terminatarum in pectore aut sub eo aut accidens in panniculo distinguente et est dyafragma et eius materia est sanguis:aut sanguis colericus aut colera pura. Et non uera quidem pleuresis est que fit in uelamine et lacerto extrinsecis cooperientibus pectus et distinguētibus inter costas et cōmissuras earum et cōmunicantibus cuȝ cute. Et eius materia aut est flegma putrefactū & inflāmatum:& hoc ē raro aut melancolica et hec est rarius. Et illa qdem q̄ fuerit in velamine distinguēte costas cum cōitate minus suspecta est. Que uero in velamine q̄ est sub costis magis. Que aūt in uelamine distinguente est praua. Fit em̄ cum pmixtione intellectus circa augmentū et statū eius.& illud ideo qm̄ cōicat cuȝ cerebro mediante neruo magno quodam qui dirigitur et dilatatur in substantiā pāniculorū. Et qdem cōe est intrinsecis et extrinsecis panniculis ab omni materia apostemari posse uerum a sanguine & colera frequentius a flegmate et me/

ſancolia rarius. & illud ideo qm̄ ad membrum panniculare & denſum & raro groſſum aut uiſcoſum penetrant.

¶ Pleureſis aūt qualiſcunq̧ fuerit aut reſoluitur aut ſuppu/ratur aut permutatur. Ars aūt et ingeniatio ad reſolutionem ipſius eſt ꝑm. vii. res. Et prima q̄dem eſt repercuſſio materiei. Secunda eſt regimen ingeniatiuum quo req̄ritur ſciētia utrū ſit a plenitudine humorali aut uentoſali. Tertia eſt diuerſio materiei. Quarta eſt ſubtractio eius ſubtractione communi poſt digeſtionem ipſius. Quinta eſt eductio ipſius eductione proprie poſt preparationem eius. Sexta eſt correctio accidē/tium. Septima eſt regimen uite eius quod in tota prolatione cure extendendum eſt.

¶ Et primam quidē rem complent adminiſtrationes medi/caminum mēbrum cōfortantium ipſiuſq̧ uirtutem coadunā/tium ut non recipiat nec ipſum uincat que ad ipſuȝ fluit ma/teria. Et ex hoc quideȝ facientibus eſt emplaſtratio facta ex lentibus excorticatis coctis cum aceto aut ex farina fabaruȝ cocta cum aceto aut ſauich cum aceto. Et fortius eis eſt em/plaſtratio ex lentibus non excorticatis lotis in aqua calida. Deinde coctis cum aceto. Huius etiam intentionis eſt eua/poratio facta cum ſpongia infuſa in aceto decoctionis roſa/rum aut balauſtiarum aut ſimilium. Verum hoc eſt ſuſpectū niſi cum materia pauca fuerit aut in principio principiante cum nondum materia repſit in locum. Et hec quidem caute/la eſt ut adminiſtretur regimen diuerſiuum in eodem: tūc em̄ hec cura eſt ꝑm ſapientiam.

¶ Secundam reȝ complent adminiſtrationes euaporationū nunc humidorū nunc ſiccorum ſicut diſpoſitio materiei exi/git. Et recipimus ſpongiaȝ marinam aqua calida infuſam & expreſſam alia euaporatoria precedere prius: tamē loco pal/ma manus leniter fricato & oportet ut ſit ſpongia lata & am/pla ex omni parte circundans et oportet inter carnē & ſpon/giam pannum antiquum ſubtilem & ſiccum interponit & ſu/pra ſiccum alium ꝑmutari ſingulis iterationibus atq̧ iteratio/nibus adminiſtrationis ſpongie & oportet eſſe aquā dulcem ac leuem: & q̄n̄q̧ decoctionis camomille aut aneti aut ſimi/lium.

lium. Et aqua salsa est fortior aqua dulci & hoc qñ oportet et quandoq; facimus illud cuz uesica aqua calida semiplena. Ex bonis euaporatoriis est aqua decoctiõis furfuris & camomille aut aneti aut herbe uitri: & adhuc sacellationes ex herba uitri et furfuris postq̃ calefactum fuerit in latere calido super quem roratum prius fuerit acetum pmixtum aqua aut cum aqua sola aut aqua salsa ꝑm quod exigit dispositio materie: & qñq; madefiunt in aliquo eorum prius. Deinde calefiunt & supponuntur. Et fortius his est euaporatoriũ factuz ex orobo et seminibus aut foliis caulium & aceto positis super lanam imbibitam oleo aut oleo anetino. Et siccis autem euaporatoriis est sacellatio facta cum furfure et sale calefactis aut milio & sale calefactis aut panico et sale. Ex mediis inter humidum et siccum est uas eneum aut terreũ aqua calida plenum & opz ut sit uas amplum cõnexum ut ex oĩ parte circundet. Et qdem super oĩbus his canon est quẽ semper obseruari iubemus: qm̃ circa cito et tarde resolubile intẽse aut remisse calidum et circa in superficie aut ꝓfundo positũ euaporatorii administrationes opz cõmensurare. sic enim traditur scientia ꝑm sapientiam. Et adhuc qdem canon est debere ab humidis et debilioribus incipere. Et q̃to compatior & siccior fuerit materia tãto tardius ad fortiora prorumpere ne resoluatur materie ꝙ subtile est et cadat: deinde durities in residuo. Hoc namq; cauendum est. Cauendum etiam ne uapor ex euaporatoriis ad egri nares ascẽdat. Dissolutionẽ em̃ et tristiciam & anhelitus constrictionem generat cuz aũt ex serie operationis huius peruenerit ad hoc ut dolor et pũctura qualiscunq; fuerit resoluantur a ut ꝑm aliquid aut integre subest excusatio transeundi ad aliud. Si uero multiplicatur vsq; adeo ut dilatetur et ascendat dolor usq; ad furculas: aut vsq; ad hypocondria extendatur: tunc certuz est ꝙ resolutio nez repletio agitatiua prohibet: immo adhuc euaporatio dilatat agitatam et multiplicat. & hoc maxime cũ repletio fuerit in toto: tunc ad aliud genus cure procedendum est quem admodum dicemus iam.

¶ Tertiam igitur rem cõplent administrationes medicami-

nuȝ ꝫm exigentiā unius duarū occupationū. Et prima qdem est ꝙ si materia fuerit dilatata ascendens usqȝ ad furculaȝ & nondū ex toto repsit: sed adhuc est ut repat flōmetur basilica ex latere opposito & extrahatur de sanguine usqȝ duȝ altere tur color eius: iuxta uirtutis & etatis exigentiā. Et quandoqȝ apud pluralitatem repletionis iubemus flobothomari ex sa phena partis oppisite. est eniȝ eius iuuamentū sublime festi nuȝ: & ꝓprie apud ascensum materiei ad caput. Huius etiaȝ intentionis sunt ventosatiões in cruribus: & fricatiões in ex tremitatibus & clysteria lenia et que hoc cursu ꝓcedunt. Se cunda vero est ꝙ si materia fuerit decliuior ad hypocūdria preponenda est clysterizatio. Deinde si necessitas expe tit flobothometur basilica silr partis opposite: & non exclu datur si uirtus ꝑmiserit flōmia saphene. Et uniuersaliter q dem extractio fecis: et alleuiatio partiū uentris a fece & uen tositate excusat ab additione nocumentorū in hac egritudi ne. Administrētur igit clysteria leuia facta ex eo qđ est sicut aqua ordei cū radice maluaruȝ: & aqua sicle pauca: & simili bus. Et ne excedas in usuȝ eorū nisi usqȝ ad illud qđ significa bitur tibi ex dispōne: qm̄ consueuit egritudineȝ hanc fluxus sanguinis sequi īmoderantiaȝ. Et si quideȝ fuerit cū eis acces sus incolumitatis ad anhelitū & lentescentiā febrium: tunc est huius apparitio significatiōis laudabilis. Si uero non con traria. Ex rebus aūt maximi iuuamēti ad diuertendū morbi materiā est positio uentosarū sup locuȝ doloris: nunc cuȝ in cisione nūc sine ea sicut exigit necessitas. sedatur eniȝ ex hoc dolor interdum & interdū materia ad partes cutis trahitur. Verum opȝ operationē hanc ꝙ precedat corporis mūdifica tio cuȝ flobothomia & solutiōe uentris ex his que dicemus. Verum hoc a septimo usqȝ ad decimūquartum diem & hoc proprie cuȝ intelleximus materiam morbi posse reuocari ad cutē Huius ēt intentiōis est emplastratio ex sinapi: & silibus.
¶ Quartā rem cōplent flobothomia: & corpis mūdificatio cuȝ medicinis solutiuis ꝫm necessitatis exigentiaȝ. Et hoc qđ nunc discutimus: dirigit intentioneȝ nostrā ad egritudinem iam factā in qua repsit ꝫm totalitatē ipsius materie. Necessa

ria est

ria est ergo flobothomia tunc si ex sanguinis abundātia fuerit ex basilica partis que sequitur dolorē facta usq; ad coloris sanguinis permutationem cum conditionibus uirtutis & etatis. Excusat enim ab aliis hec flobothomia nisi fuerit constipatio nature. tunc enim lenienda est natura cū his que sunt sicut syracost: id est manna & myroba. de uiolis: & decoctio uiolarum cum iuiubis in aqua ordei. Et que hoc cursu pcedunt: aut cum enemate leui. Si autem materia colerica fuerit tunc flobothomia & uentris solutio necessaria est. & similiter si flegmatica aut melancolica fuerit. verum oportet flobothomiam preponi ex solutiue nisi uentris fuerit constipatio. tunc enim precipimus lenire prius naturam. Mundificationem autem corporis cum medicina solutiua oportet q̄ precedant preparatiua ad materiei digestionem necessaria & si quidem materia colerica fuerit requirit inflammatio eius in frigidationem maiorē & humectationem non tamen expoliānda a uirtute abstersiōis: & de hoc qdem genere sunt aqua citrulli & melonis indi & cucurbite et similium & pprie cum eo qd est sicut secaniabin. qd scripsit Gal. cuius hec est pmixtio. ℞. mellis partē. i. zucchari salemēi partes. ii. aceti & aque dulcis sit. ana. partem. i. Inest autē huic secaniabin uirtus extinctionis & sedationis sitis: & abstersionis. et si duplicatur in eo mel proueniet ex eo abstersio maior & si additur ei ad acetositatem est obuiatiuum magis ebulitioni colere & multiplicationi sitis & sit dosis eius ab. ℥. ii. usq; ad. iiii. cū aliquo ex predictis succis: aut cum aqua habentem temperiē inter calidum & frigidum si estas fuerit: et si fuerit hyems detur cū aqua calida. ita tamen q̄ in matutinis precedat haustum eius potus mucillaginis psilii ex aqua sola: aut ex aqua granatorum dulcium & aqua dulci cū iuleb. & subsequatur ipsum circiter per duas horas potus aque ordei.

¶ Si autē rem pluris humectationis et minoris abstersionis dispositio exigit syrupus uiolatus cum aqua iuiubarum dandus est cum aqua ordei cū uiolis cōditis. Rescindant autem omnia que infrigidāt & cōpingunt sicut portulaca papauer & similia. nisi aliqua necessitas exigat sicut dicemus.

¶ Si aũt febris & estuatio anhelitusq; frequentia & sitis in/ualuerunt succurrendũ: tũc cũ eo in quo est humectatio sola sicut est mucillago psilii ꝓprie & iuleb subtile sorbẽdo ex eo semp aliqd post aliqd: & si fuerit cum hoc constrictio nature dandus est syrupus de prunis cũ mucillagine psilii: & sil'ia.
¶ Si aũt materia sanguinea fuerit reqritur uirtus infrigida/tionis minor & abstersionis maior: & proprie cũ eo qd' est sicut secaniabin in quo duplicatur mel cuius haustum prece/dat sicut in matutinis hydromel & iuleb factum subtile utrũq; & subsequatur aqua ordei decoctionis capillorum uene/ris: & similium. ¶ Si autẽ materia fuetit sanguinis flegma/ticus requiritur minor infrigidatio & maior abstersio cũ eo qd' est sicut secaniabin proprie: et decoctio ysopi: & radix lilii huius etiã intẽtionis est hydromel: et sil'ia. ¶ Si uero fue/rit materia sanguis melancolicus detur syrupus mellinus: et hydromel cum decoctione aneti uel lupuli: uel buglosse: & yreos et similium. Et super his canon est ut res lenientes: & remouentes asperitatem precedant res que abstergunt: im/mo non expolientur ab eis. sic eñ felicitat operatio. ¶ Cuẽ autem administrationem medicine solutiue cognoueris ne/cessariaẽ esse in re est ut consideres. Nam si febris uehemen/tia inualuerit cum extenuatione: tunc timendum est soluti/uum & excusat ab ipso sola flobothotomia in qua: non est ti/mor nisi forsan apud nature cõstipationeẽ & iubemus eam liniri cum aqua ordei: & uiolis cõditis & pulpa cassiefistule: & manna: & sil'ibus: aut cũ aqua prunoruẽ: & que hoc cursu procedunt: aut cum clysteri lenitiuo ex his que scis.
¶ Materia uero euacuãda qualiscũq; fuerit: oportet ut eua/cuetur cum eis cum quibus cum solutione est lenificatio: de quorum summa sunt uiole proprie humide & sicce: & cõdi/te: & syrupus ex eis: & siracost: & tereniabin: & zuccharum alhosor: & cassief. & similia: et ꝓprie si materia fuerit colerica: & quandoq; miscef cũ eis sicut sunt trocisci de uiolis: ha/bentes aliqd scamonee: & nos scripsimus ꝑmixtionẽ eorum in capitulo de asmate. ¶ Et si fuerit flegmatica materia eua/cuanda est cum eo quod est sicut puluis yreos: aut agaricus
aut

aut ysopus: aut alhasce cũ myroba. de uiolis mellitis & tereniabin & aqua ordei. ¶ Si uero fuerit melãcolica cuȝ eo qđ est sicut elleborus niger cũ aqua ordei: etiam quidem Gal. precepit aquã ordei post solutiuũ ꝓpinari debere aut aquaȝ mellis ut lenificet & abstergat uirtutem solutiui: & si dispositio aliqua est que erigat: necessarium est uti clysteribus lenibus mediis & acutis ßm necessitatis exigentiã & ꝓprie cum dolor & procliuior ad hypocondria fuerit.
¶ Quintaȝ rem cõplent administrationes medicinaruȝ sputum facilitantiũ ipsumq; uelocitãtiuȝ. ¶ Et hoc quidẽ ꝑficitur cũ inchoatiõe ab hũectãtibus et lenificãtibus ꝓcedendo ad res tẽperate abstersionis. ¶ Et si quidẽ uehemens inflammatio fuerit cum eo qđ est sicut aqua melonis indi aut aqua citrulli aut cucurbite cũ aqua zucchari aut aqua or. excorticati decocti in aq̃ pluria decoctiõe uehemẽti cũ iuleb. ¶ Et si quidẽ nõ adeo fuerit uehemẽs sufficit aq̃ iuiubarũ & sebesten cũ uiolis & seminib⁹ citoniorũ: & oleo amigdalarũ dulciũ cũ iuleb. et aqua mellis aut aq̃ zucchari. ¶ Et non ꝑmittat post illã aqua ordei sicut post horã et in ꝓcessu rei ꝓcedẽdum usq; ad id qđ est sicut decoctio radicũ lilii: & capillorũ ueneris in aqua ordei cum hydromelle. ¶ Verum aqua mellis est ultimior ad hũectãdũ q̃ aqua or. & aqua ficuũ et passularũ est huius ꝯ gñis post ista & ꝓprie cũ myroba. de uiolis & aqua mellis: et oleo de amigdalis dulcibus & similiter aq̃ liquiritie cum eis aut sine eis: & facimus sequi post illã aquã ordei: & est uia rectior: & quandoq; perueniemus ad gradũ eorum que sunt decoctio ysopi: & similia: & ex rebus sputũ facilitantibus ex sorbitio facta ex: aqua caliditatem decliui hora post horam: & ex eis est embrocatio facta super locuȝ doloris cum aqua calida. minuit enim dolorem & sputum accelerat: & si sit decoctionis maluarũ aut fenugreci: & similium magnificatur operatio eius & conferunt ei cerota et emplastra: & ex eis quidem sunt meliora in quibus est lenificatio cum resolutione non eleuata: sed quasi in gradu primo. Deinde procedendum paulatim ad ea que amplius eleuantur: & ex rebus ytilibus non eleuatis est cirotum ex oleo uio

la. &

la. & cera: aut ex oleo amigdalino & cera: et eleuantur super ista quecunque fiunt ex mucillaginibus aut adipibus aliis: & adhuc ex ysopo humido: & ex eis est fortius ex radice lilii aut fenugreco: & semine lini: & absinthio coctis cum succo herbe uitri: & oleo de camomilla & pauco melle: et adhuc est fortius his ex caulibus elixatis cum butyro aut ex cinere radicum cauliũ cum adipe: & nos quidem plura ex his scribemus post: si deus uoluerit. Et ex his que ualde sputum facilitant est ut dormiat infirmus super latus dolorosum & sorbeat hora post horam paulatim ex aqua calida: & aqua zucchari aut aqua mellis calida: & similibus.

¶ Sextam rem complent administrationes medicaminum sedantium accidentia superuenientia huic egritudini que si vltimantur accidit ex eis timor: & desperatio: & sunt ꝓprie permixtio intellectus alienatio uigilie sitis uehemens fluxus ventris: & sanguis ex naribus: intellectus autem permixtio & alienatio quandoque accidit apud permutationem pleuresis: & nos loquemur de ea: & quandoque accidit ex ꝓprietate cuiusdam speciei pleuresis: sicut ꝓprie quando fit in uelamine distinguente magno: & est dyafragma & cõicat cum cerebro mediante neruo quodam magno qui dilatatur & contexitur in substantiam pannicularem & oportet ut in hac parte geminare curam simul pleueresis sicut scribemus nunc et frenesis sicut in proprio loco scripsimus: & hic erit modus curationis: si deus hanc egritudinẽ curari permiserit. ¶ Vigilie autem si accidant interdum accessum ad permixtionẽ intellectus significant: & proprie dum multiplicantur & tunc necessaria est administratio spẽrum de iacur: & syrupus de papauere & decoctionis eius: & hoc cũ cautela ne sputum cõpingant & prohibeant: quod es res deterior eis. & medicine ex semĩe papaueris. meliores sunt eis q̃ ex cortice: & cautela societatis aufert hoc nocumentum & ꝓprie si associetur eius qđ est sicut decoctio passularũ aut aqua mellis aut rob: & quod est eis simile.

¶ Sitis autem accidens eis sedanda est cum humectantibus & uehementiam inflammationum extinguentibus sicut cum

aqua

aqua citrulli proprie & melonis indi: & mucillagine psilii: et similibus: de quibus loquemur in proprio capitulo. Verum oportet nō esse frigida actu: & oportet admisceri aliqua eis ex abstergentibus subtiliter ut lenificetur sputum: & si fuerit sitis a caumate spūalium administret libertas aeris temperati decliuis ad humiditatem & ungatur pectus etiam ex ceroto de oleo uiola. & cera: & similibus. Si autem fuerit ab ebullitiōe colere rubee confert secaniabin subtile. quod scripsit Galie. cum aqua pluuiali syrupus uiola. cum aqua plurima sedat hanc sitim & aqua ordei habens bonitates suas ex materia permixtionis sue confert, sicut Hyppo. dixit. ℂ Fluxum autem sanguinis in naribus contingentem eis post crisim sistere non debemus nisi supfluat: & si fuerit non creticus sed ꝑpter exuberantiā sanguinis confert: tunc flōmia et alia que diximus in capitulo ꝓprio. Fluxus ventris accidens eis in morbi principio est ꝭm unum duorum modorum: aut enī ꝑpter multitudinem materie. cum presistentia regulationis nature: & sequitur ex hoc anhelitus facilitas & lentescentia febris: & est significatio bona: aut est ꝑpter exuberantiam materie preter q̄ reguletur a natura: immo est sicut egurgitās & est significatio mala: et ꝓprie cuȝ non sistitur p ipsuȝ difficultas anhelitus tristicia & febris inflāmatio. tunc enim fortassis supueniet mors in. iiii. uel ante. ℂ Si autem accidat fluxus ventris in fine morbi est silr ꝭm alios duorum modorū: aut enim expellitur materia ad epar & uiscera: & sequetur ipsum incolumitas: aut accidit a debilitate epatis & prostractione digestiue virtutis & contētiue in ipso & sequitur post ipsum pernitiositas.

ℂ Septimaȝ rem complent administrationes regulationum circa regimen egri in gñibus sex rerum: et proprie vt dirigatur eis temperies in aere que sit vt cūq; ad caliditateȝ ut decliuis & timeatur obtusio: & acuitas in ipso ex multiplicatione boree: & austri inquantū possibile fuerit: & fiat elongatio a fumis & vaporibus et ventorum flatu: & ab aere agitationis aquarum & ab estuoso & sicco. ℂ Nutriens aūt oportet cōmensurari eis ꝭm cōsiderationeȝ nostram quam dirigimus

mus aut ad morbū aut ad patientē: & ad morbuꝫ qdem aut ꝯm quātitateꝫ acuitatis: aut ꝯm horā accessus & recessus eius & multitudo qdem acuitatis facit necessariā subtractionem nutrientis sicut paruitas multiplicationē ipsius. Et Hip. qdeꝫ dixit apud vehementiā doloris & acuitatis si cibus detur est ponere egrū ad desperationē & mortē. Et illud ideo qm̄ naꝫ debilis ad alterā duaꝝ occupationū aut deficiet aut ad utrāqꝫ intendet: & certū est furiā ex resistentibus naturale & suppeditatiōe multiplicari: quare tunc nutriens oīno ꝓhibendū est: & adhuc nutrire circa acuitatis & doloris aduentum seu augmentū horrēdum est magis circa ipsius vltimitatē. Apud vero acuitatis et vehementie doloris declinationē non suspectū est et minus apud lentescentiam. Vlterius aūt nutriendum qn̄ iam accidētia quieta & leuia et facilia fuerint: & adhuc ulterius qn̄ iam ex toto remissa sunt. ℂ Nutriens igitur cum nondum in toto dolor leuior fuerit cum eo qđ est sicut aqua or. et aqua zucchari aut aqua mellis utrisqꝫ factis subtilibus. Et cū iam a dolore alleuiatum egrum inueneris: sed non integre sis contentus aqua zucchari: & aqua or. decocti in aqua plurima decoctione uehementi aut aqua alterania/bin cū aqua or. decoctis uehementer. facilitant enim sputuꝫ: & si vlterius sollīcitare uolueris ex amigdalis iusculum decoctionis earum admiscebis & dabis cum melle modico aut zuccha. et ex eis est aqua alchanderes & aqua triti. & ꝓprie cū amplius egrum alleuiatum inueneris. silr̄ iusculuꝫ ex maluis et crisolocanna & bletis et sicla et cucurbita et sorbitiōes earum ex sabarū farina concedimus in fine febris pulmēta ex butyro. Et post febrem iuscula ex herbis cum carnibus teneris aut uitellis ouorum. Et quidam ex antiqu is dabant panem cum aqua zucchari et iuleb. Gal. autem precepit quod nunc comprehendit uniuersitates fermentatum non dari: facit enim apertionem apatis ante digestionem. Et azimus nō dari: sputum enim inuiscat.

ℂ Cum aūt rupturā apatis querimus: et damus fermentatū: rupturam em̄ apatis facilitat & vlr̄ quidē cōceduntur eis cāna melle et granata dulcia et poma dulcia elixata aut assata

& passule

& passule sine interioribus et chesmes & iuiube complete et amigdale. Et qñq; extendimus usq; ad pisces degẽtes in scro/pulis & proprie habentes squãmas: & hec proprie tribuan/tur sicut exigit dispositio. Et in pleuresi quidez flegmatica dã da est aqua cicerũ aut aqua ordei & cicerũ cũ melle et aqua cauliũ cũ oleo amigdalino aut lacte amigdalarũ & cibentur sicla cũ oleo amigdalino: aut lacte earum & melle: & datur etiã alteraniabin cũ ysopo & melle aut pulegio: est enim ci/bus bonus. Et dico ꝙ tẽpus etas regio & cõsuetudo in admi/nistratione quãtitatis nutrientiũ & numeri utrũ parum uel multũ semel aut amplius dari debeant regulat. quare distin/guendum est in illis sicut scis. Potus autẽ eis bonus est aqua zuchari & aqua mellis & iuleb subtile & aqua ordei subti/lis & que hoc cursu procedunt. Aquã autẽ in hyeme calidam bibant: in estate vero tẽperatã. Verũ abhorreant aquã frigi/daz nisi in duobus casibus. & hoc quidẽ in tussi sicca & aspe ra & in siti et caliditate uehementi tunc coque concedimus ipsam frãgẽtes frigiditatẽ eius cũ secaniabin & iuleb acqui/rentes ei ex uirtute incisionis alsecaniabin uirtutez penetra/tionis ut penetret & discurrat in uenas & sigilletur. Deinde ex frigiditate & humiditate uirtutis aque extinguẽs inflãma tionem & sedans asperitatẽ & sitim. Hoc est eniz quod non omnes comprehenderunt. In morbi autem declinatione de/tur eis uinum album dulce et subtile et rob cuz aqua pluuia li: & aqua mellis: & conceditur uinum aquosum eis lene & vinũ chesmes & aqua decoctionis et alchesmes et aqua pas sularum et iuleb et que hoc cursu procedunt. In flegmatica vero sorbeant aquam mellis et quandoq; decoctionis ysopi et que hoc cursu procedunt. In melancolica uero cibẽtur sor bitionibus factis ex sauich tritico et melle et alteraniabin & oleo amigdalarum et ex sorbitionibus factis ex farina faba rum & iusculis ex lingua bouis domestica et siluestri. Potent aquam mellis cum aqua mellis lupuli aneti & similium. Et qdem iam dictum est in hac egritudine uentrem fluxibilem cum moderantia fieri. Et enim eius strictura uel largitas plu rima non est bona. In lubricitate igitur uentris prohibenda

sunt

sunt iuscula ex herbis. Danda uero sunt apud uentris strictu
ram et cum sitis aspera fuerit et ꝓhibēda sunt granata & po
ma cum uentris constipatio fuerit. Dāda uero sunt apud lu/
bricitatē ipsius et sic intelligendū est de ceteris. Cibare autē
aut potum dare non nisi a fece purgatis uisceribus uel saltem
membris digestionis prime. Hyp. iussit neq; accidēte dolore
neq; p̄sente eo neq; in hora deteriori horarum. Silr aūt nec
aperias uenas fece constipatis uisceribus aut lubricitate do/
minante eis et ꝓprie vehementi. neq; in die cu; natura obii
cit morbo: sed in die minoris agitatiōis si possibile fuerit. Sol
uere uero apud uentris constipationē et apud materiei decli
nationē ad hypocundria cum enematibus magis esse conue/
niens Gal. iussit. In euacuāda uero materia membra nutriti
ua et spiritualia obsidente farmacie opus esse p̄cepit: & ene/
mata utilia esse non negauit & ꝓprie sicut dispositio exigit.
Adhuc aūt opus farmacie abscindendum est apud febris &
accidentis uehementiam: excusat enim tunc ab ea sola flobo
thomie administratio nisi forte linire siccitates uiscerū opor
teat. & hoc magis cum clysteribus facias.

¶ Sermo in aqua ordei.

Consueuerūt antiqui uocare aquā ordei ptisanum & cō
sueuerunt uocare ptisanum et chilu; esse liquores resul
tantes ex elixatione alicuius rei in aquoso exactiōe caloris
operantis in illa. Verū chilus h; artificē calorem aīalis & ꝓ
prie uase proprio Ptisanum aūt h; artificem calorē ignis in
uase cōi sicut est elixatio carnium & frumenti et ordei et alia
rum rerū nutrientium. Elixationē aūt rerum medicinalium
cōsueuerunt uocare apozima: et inuenerunt aque ordei du/
plex officium s. linitionis cū abstersione: aut sine abstersiōe:
& si qdem est cū abstersione potū medicinalem uocauerūt.
Eam uero q̄ sine abstersione est et qn̄q; uocauerunt potū tm̄
& potum et cibū. Et in his distinguitur modus operationis
ſm artem & scientiā quare duplicem in eius operatiōe inue/
nerunt artem vnā. s. facientem eā potum medicinalem: alia;
faciente potum tm̄ aut potum et cibū. ars uero prima mūdi/
ficat sic. Accipe ordei excorticati et fricati cū panno aspero
fricatione

fricatione uehementi usq3 ad excussionē tenuium corticū circiter lib.i.& sit ordeū subtile medium inter antiquū et nouū sup q̄ non cecidit de odore corruptionis aliqd: nec de contagione fumi aut pulueris & cōseruatum fuerit in loco aeris liberi: & ia3 habuerit pfectionē in natiuitate sua & pone illud electum in olla noua mundata lota & absterſa nimis ut non remanserit in illa de odore quicquā omnino: et p̄iice sup ipsum aque circiter li xx.et sit aqua fontiū dulcis lenis & subtile: et exerce coctionem ipsius cum omni facilitate inquantum possibile fuerit.& hoc sine fumo auferendo a principio spumam eius et decoquantur vsq3 ad cōsumptionē medietatis aque.aut duarū partiū eius: deinde coletur et cōseruetur in uase uitreo: h3 enī hec aqua uirtutem lenitiuā resultante3 in ea ab aqua et medulla ordei: abstersiuam & lauatiuam a nitrositate quadā expansa in cortice ordei interiori regente medulla3 eius. Est igitur facilis lauatiua et sputi facilitatiua. Ventrem lubricat: oppilationes aperit: et urinā p̄uocat. Ars vero secunda mūdificat ſm hunc modū.℞.ordei excorticati circiter lib.i.et frica illud cū panno aspero fricatione vehementi usq3 ad exclusionē & ad separationem intrinsecoru3 corticum oīno.et laua illud lauationibus pluribus cu3 aqua calida: deinde pone id in olla et funde super ip̄m aque circiter lib.viii.deinde bulliant cu3 facilitate ebullitione una et proiiciatur ab eo illa aqua: deīde pone sup ip̄m aque calide circiter lib.xx.et decoque cū facilitate usq3 ad li.x.uel usq3 ad li.vii.deinde cola et reconde in uase uitreo. Hec aūt aqua sitim et asperitatem sedat et inflāmatione3 extinguit pectus pulmonē et guttur lenit siti3 extinguit: uentrē lubricū reddit precordia humectat et sputū facilitat. Hec aūt aqua ulteriorem recipiens coctionē infundendo adhuc in ea parum post parū circiter lib.x.aque calide efficitur cibus et potus: que3 qbusdam colatum: qbusdam non colatū ſm necessitatis indigentiam Hyppo.dari precepit. Et qn̄q3 adhuc ulteriorem recipit decoctionem usq3 adeo donec habeat mediocritate3 inter iunctum et liquidum: et est cibus laudabilis habens bonitates solennes.

¶ Sermo in aqua cicerum.

DIxerunt antiqui duplicem in ciceribus proprietatem esse. Et ex eis una est: que est expensa in superficie corticum cicerum humiditas baurachia cum caliditate subtili que tollitur sola ebullitione. Et est alia proprietas que sedet in toto corpore eorum: & est humiditas dulcis subtilis nutribilis tantum inflammatiua. Si uero coxeris lib. i. cicerum cōseruantium adhuc nitrositatem suam cum lib. xx. aque facili decoctione usq; dum redeant ad lib. x. tunc erit aqua eorum potus medicinalis & proprie lauatiuus & abstersiuus et apitiuus oppilationum: tam precordiorum q̃ nutritiuorum & uiarum urine frangitiuus lapidum in eis: & mundificat uiscera: sitim tamen non tollit. Et si ulteriorem excipiat coctionem & cum plurima aqua usq; dum acquirat mediocritatē inter tenue & iunctum est cibus bonus egritudinibus flegmaticis. Verū oportet ut detur colatū. Ex ciceribus autē a qbus iam expoliata fuerit nitrositas: fiunt iuscula incitātia ventrē & impinguantia. Sermonē in aqua mellis iam scripsimus in antidotario nostro: quare non est hic necesse repetere.

¶ Haboali. Iuleb alchesmes conferēs cum auxilio dei pleuresi & doloribus pectoris. Re. alchesmes & passulas & decoquantur in aqua decoctione sufficienti: & accipe huiusmodi aque partem. i. penidiaruz partem. me. decoquantur usq; dū sufficit ꝑm eundem modum fiat iuleb.

¶ Idem. Syrupus conferens tussi & pleuresi. Re. succi granatorum dulciuz lib. ii. succi cannarū mellis lib. i. penidiarū tātundem. Fiat ex eis syrupus bonus: si deus uoluerit.

¶ Ioannitius. Iuleb subtile cōferens pleuresi cuz inflāmatione & siti. Accipe succi melōis indi: aut succi cucurbite asse li. iii. zucchari li. iii. fiat ex eis syrupus: & detur cū aqua ordei.

¶ Idem. Syrupus uiolaceus conferens febribus & pleuresi. & tussi sicce. Re. uiolarum recentium seminum citoniorū: & citrulli. ana. ʒ. x. seminis malue. ʒ. xii. gummi arabici. ʒ. viii. draga. ʒ. xv. Funde super ea aque calide lib. vii. et dimitte die & nocte: deinde bulliat ad cōsumptionem medietatis. Deinde cuz penidiarum lib. ii. & ß. fiat syrupus. da cū aqua ordei

& mucillagine

& mucillagine psilii: mane et sero.
¶ Israelita. Syrupus conferens pleuresi. et catarro calido & tussi calide cũ aspitate: & siti uehementi factis causa siccita/tis tpis. ℞. iuiubarũ pinguiũ: sebesten ana ℥. c. violarum: sira cost. ana. ℥. x. liqritie florũ lingue bouis & dõestice: aã. ℥. xii. feminis malue: citoniorũ. aã. ℥. v. sup ea piice aq̃ cal'e. li. viii. & dimitte die ac nocte deinde coq̃ usq̃ ad cõsumptionẽ me/dietatis. & cũ zucchari li. ii. succi maloruз granatorum dul/ciũ li. i. Fiat syrupus: da cũ aqua ordei & mucillagine psilii.
¶ Idem Syrupus conferens pleuresi cum inflammatione & acuitate uehementi. & tussi difficili ℞. aque cucurbite. li. iii. syracost. uiolarum. ana ℥. xx. pulpe cassiefistule. ℥. x. infundã tur omnia per diem ac noctẽ in succo predicto calido: dein/de frica manibus & cola et cum succi granatorum dulcium: & zucchari lib. ii. fiat syrupus: da ut diximus.
¶ Hamec. Syrupus de uiolis cõferens pleuresi: & tussi cali/de. ℞. uiolarũ ℥. ii. seminũ citoniorũ: et malue: aã. ℥ i. iuiuba rum: sebesten aã. ℥. xxx Decoque in li. vii. aque cucurbite ad tertie ptis cõsumptionẽ. Et cuз zucchari lib. ii. fiat syrupus.
¶ Filius zacharie. Confectio trociscorũ festinantiũ matura tionẽ in pleuresi: & facilitantiũ sputũ. Re. uiolaꝝ: succi liqri tie. aã. ℥. x. draga. amili: seminis: altee: semis fenicul, ana. ℥. iii. cõfice cũ mucillaginibus: & pprie psilii et seminũ citonio rũ: & seminis lini. Et sit dosis. ℥. i. cum syrupo uiolato.
¶ Ideз. Cõfectio vnguẽti leniẽtis pectus & facilitãtis sputũ. Re. olei uiolarũ ℥. iiii. mucillaginis seminis lini: & seminis citoniorũ & mucillaginis seminis altee. aã. ℥. iiii. mucillagi/nis ordei mũdi cocti ad pfectionẽ usq̃ dũ rubescat. ℥ i. & ß. succi radicũ lilii ℥. i cere pure. ℥. i. aggregantur oĩa bona ag/gregatione & inũgatur cũ eo pectus. bonũ si deus uoluerit.
¶ Sabor rex medorum. Descriptio vnguenti sedantis dolo/rem & lenientis sputũ. Reci. olei uiolati. ℥. ii. cere. ℥. ß. adipis anatis & galline. aã. ℥. v. ysopi humide. ℥. viii. butyri ouiũ lo ti sepe in aqua ordei. ℥. iiii. mucillaginis seminis lini & altee: aã. ℥. x. Et fiat ex eis vnguentũ bonum et expertũ. Et si mate aĩa cõpactior fuerit pone pro oleo violato oleum de lilio.

¶ Idem Confectio emplastri mirabilis ad ea que diximus. ℞ foliorum violarum ʒ.v.radicū lilii.ʒ.x.farine ordei & fabarum: aā.ʒ.vi.& ß.mucillaginis maluauisci & seminis citoniorum & seminis lini: aā.ʒ.xii.florum camomille dragaganti: aā.ʒ.vii.cere.℥.ii.olei uiolati.℥.viii.rob q̄tum sufficit aggregentur oīa et decoquantur & suppone. Si aūt materia cōpactior fuerit et indiget resolutione addatur in eo farine seminis lini ℥.i.& ꝓ oleo violato ponatur oleum de lilio. Et si caliditas intensior fuerit adde eis succi foliorū cucurbite nenufaris: aā.ʒ.xii.& subtrahimus semē lini.

¶ Idem. Aliud sedans dolorem & maturans. Accipe farine ordei melliloti: ana ptem.i.farine fenugreci: seminis lini: aā. ptem.ß.seminis papaueris albi partis unius tertias.ii.aut corticum papaueris partem.ß.uitellum oui unum.rob quantum sufficit ad aggregandum ea.

¶ Filius amaran. Emplastrum cōferens pleuresi. Accipe uiolarum siccarum furfuris farine albe: farine ordei et fabarum malue camomille melliloti partes equales. Confice cum cera & oleo uiolato quantuꝫ sufficit et utere. Et si necessitas expetit ad maiorem resolutionem: adde ficus albas farinam seminis lini et fenugreci.

¶ Si aūt resolutio quā queris non fuerit possibilis immo tendit ad hoc suppuretur: & hoc significatur ex eo ꝙ non mundificatur in decimoquarto die: īmo multiplicatur dolor cuꝫ febre et difficultas & cōstrictio anhelitus et tussis et alia. Et tūc diuertemus nostrā cōsideratione ad inuestigādū qualitatē accidētium significantiū sup alterū duorū ex his q̄ cōprehendit rō de esse uirtutis. Nā si dolor cuꝫ p̄dictis accidētibus non multū fuerit neq; ꝓpter flōmiam: neq; ꝓpter sputum: neq; ꝓpter alia sedatus & uirtus fuerit fortis expecta suppurationē. Si aūt fuerit debilis expecta casum eius & mortem.

¶ Et dixit Hyp. ꝙ qn̄ pleuresis non resoluitur neq; mundificatur usqꝫ ad diē.xiiii.tunc pmutatur ad collectioné. Et tūc opꝫ ut ars pducēdi collectionē ad suppuratione & ex suppuratione ad statum incolumitatis dirigat intentionē nostrā ad sex res. Prima qdem ē maturatio aꝑatis. Scd'a est inginiatio

ad rupturā

ad rupturā eius. Tertia est absterſio & mundificatio materie rum. Quarta est mundificatio et conſolidatio. Quinta ē correctio accidentium. Sexta est rerum ſex regulatio.
¶ Primā igitur rem complent adminiſtratiões medicaminū aggregātiū in ſe uirtutē lenificatiōis ſimul & reſolutionis ut cadat maturatio equalr in materiā collectā & illā qdem opꝫ ut latitudinē cū gradatione adminiſtratiōis medicaminū habeat incipiendo ab eis q ſunt in gradu tēperate cōplexionis extendendo ad ea q̄ ſunt maioris eleuationis donec pueniatur ad gradū fortium. Et ſcias qm̄ principiū opationis medicaminis fortis inequalem facit maturationē aut ante maturationē apa aperit. ¶ Maturatiuorum aūt q̄daꝫ opantur administrata interius p os. Et q̄dam exterius & ex īterius opantibus & tēperatus est aqua decoctiōis ficuuꝫ ſiccarū & dactilorum & fortius eis est decoctio utrorūqꝫ & ex eis est decoctio fenugreci & ficuum ſiccaꝝ cū rob aut ſine eo aut paſſularum & fenugreci aut aqua ordei decoctionis ficuum ſiccarum uel radicuꝫ lilii cum melle. Et ex eis est fortius decoctio ficuum paſſularum enucleatarum dactylorum fenugreci: & ſeminis malue cum beibueg: & ſi fuerit in eo caliditas uehemens tunc cōueniens est aqua ordei cum iuleb ſubtili aut cū aqua mellis aut cum aqua decoctionis maluarum aut ſeminum earū aut altee aut radicis lilii aut ficuum ſiccarū & paſſularum aut feniculi aut ſeminū citoniorum & ſimilium.
¶ Confectio trociſcorum facientium maturationem et proprie cum non est caliditas uehemens. ℞. ſeminum malue altee farine fenugreci: ſeminis lini aſſi farine cicerum ſucci liquiritie tereniabin: aā. fac trociſcos cuꝫ mucillagine ſeminis linī. Da cum eo ꝙ conuenit ex potibus.
¶ Confectio alia trociſcorū conferentiū ei cū quo est caliditas et febris uehemens. ℞. uiolarum ſiccaruꝫ dragaganti amili ſucci liquiritie: ſeminum citoniorū ſeminum citrulli & melonis et cucurbite: ſeminum malue altee floruꝫ mellilotí: aā. Fac trociſcos cum mucillagine ſeminum citonioruꝫ aut ſemīnum lini: da cum eo quod conuenit ex potibus.
¶ Extrinſecus aūt operātium q̄daꝫ ſunt embrocatiões & p

prie ex aqs decoctiōis malue aut altee aut fenugreci aut semi
nis lini aut citoniorū & silium administrare cum spōgiis. Et
qn̄q; additur eis ꝙ est sicut mellilotū et anetuȝ et herba vitri
qn̄ opȝ sedare dolorem. Et qn̄ opȝ. Quedam sunt linitiones
& proprie q̄ sunt sicut cera & oleuȝ imbibita in mucillagine
psilii & seminū malue aut in mucillagine fenugreci & semi
nis lini & altee et silium. Et ex eis est adeps galline anatis &
similia. Et fortius eis est dyaqlon dissolutum in oleo de lilio.
Et adhuc fortius ꝙ fit ex mucillagine radicū malue altee fa-
rine ordei fenugreci: seminis lini & seminis citoniorū et mel
le aggregatis cuȝ butyro loto et ceroto facto ex oleo & cera.
¶ Et q̄dā sunt emplastratiōes & ꝓprie cū eis q̄ fiunt sicut ex
faria ordei & mucillagine ficū cū melle & simul coctis aut
ex farina ordei & mucillagine cū melle & oleo ueteri⁹ aut ex
dactylis & farina frumenti & rob et ex ualde bonis est ꝙ fit
ex foliis caulium & farina fenugreci cū butyro simul coctis
& silr ex radice lilii cocta cū rob et butyro. Et fortius eis est
ꝙ fit ex faria ordei & semine lini et fenugreci et semine mal
ue coctis cū mucillagine ficuum & altee cū melle & butyro
& rob & adipe antiquo et adhuc fortius si addatur eis galba
num dissolutum in rob aut uino dulci. Et adhuc fortius si ad
datur ex fimo colūbino & fortius adhuc si addatur utrūq;.
Hoc aūt medicamen interdum collectionē usq; ad partes cu
tis adducit. Et si addatur in medicamīe herbe albedestur ali
qd operabitur id uehementius. Et cōfert in hac hora admini
stratio quietis & ꝓprie in aere quieto & tēperato ad calidita
tem & humiditatē decliui. ¶ Cibos aūt manducent maluas
blites siclam atriplicem cum oleo amigdalino. Et ex summa
olerum melius est leureng. est eīn ei cibus & medicina citam
& facilem faciens apatis maturationē & laudatur eis aliqd
altereniabin & ius cicerum dulciuȝ cū melliloto & sorbitio
nes frumentales et ius caulium & silia concedantur eis in se
cunda mensa ficus sicce elixe & dactyli humidi & chesmes
& poma dulcia elixa et canna mellis et similia.
¶ Secundam rem cōplent administrationes medicaminum
aggregantiū in se uirtutē lenitionis & aptionis cum ingenia
tionibus

tionibus ex modis operationum. Et ad hoc qdem genus me/dicaminis puueniendũ eſt cũ iam factũ eſt dubelati: & hoc q dem ſignificatur ex remiſſione doloris et febris & multipli/catione grauedinis in loco collectionis.
¶ Medicamina aũt qbus ineſt proprietas hoc facere ex eis q̃ ſumuntur p os ſunt ſicut ſyrupus de yſopo & de praſſio. Et ex eis efficatior eſt ſyrupus de ſucco herbe albeduſtar & mel le aut apozima decoctionis eius cũ modico fermenti ſimul diſtemperatis et coctis. Et fortius eſt ſuccus ipſius cũ fermen to et melle. Et adhuc fortius ſi addatur eis baurach modicũ & eſt forte: & confert in hac hora & proprie cũ natura ẽ for tis & febris non eſt adminiſtratio tyriace & mytridati.
¶ Feſtinant enim & facilitant apertionem. Et ſimil'r ſinapis cum aqua mellis aut aſa fetida cum lacte.
¶ Ex eis aũt qbus utimur extra eſt emplaſtrũ factuʒ ex her ba albeduſtar & butyro aut adipe ãtiquo & melle et fortius eis eſt ſi addatur ex fimo columbino & fermento: & adhuc fortius ſi addatur baurach.
¶ Modi aũt operationum quibus ingeniamur ad apertionẽ apatis ſunt prouocatio tuſſicule hora poſt horã et fortius eo eſt puocatio vomitus & confert ante horã eruptionis ut dor miat ſuper latus infirmum: deinde reuoluatur ſubito & im/petuoſe ad latus ſanum: & ſunt ex ingeniantibus qui mouẽt & agitant eos lecto penſilii aut in cunis et ſunt qui agitant ſe dem in qua ſedent gubernando eos ne cadant.
¶ Et ſint cibi eorũ in hac hora ſorbitiões fermẽtate ex fari/na cũ melle aut tritico: aut ex farina ordei aut tritici aut cice rũ. Et panis fermẽtatus infuſus aqua mellis aut rob: et conce dũtur eis oua ſorbilia cũ pane et lac calidũ ſicut mulgeſ cuʒ pane et paſſulis & ficus ſicce cũ pane. Et comedantur in ſcda menſa grana pinearũ cũ ficubus ſiccis et amigdalis dulcibus & amaris & ſil'ia. ¶ Verũ ſi cũ hac arte apa nõ rumpitur tũc eſt timoroſum: quare opʒ ut aperiatur collectio cũ flobotho mo aut cauterio ut ſanies egrediatur & non ſubito ne ſuper ueniat ei q̄ eſt ſicut debilitatio & ſincopis & mors. Quare opʒ ut paulatim omni die trahatur & cum cautela.

¶ Cum aũt sanies q̃ expuitur post apostema iam fractũ aut agredit post aptionẽ iaȝ factam fuerit alba et vncta equalis non habẽs de odore corruptionis aliquid oĩno & febris continuatur remissio paulatim: tũc est aliqd de quo est spes ad incolumitateȝ & ꝓprie qñ cõtinuant ei qnq; alie significationes laudabiles que sunt ꝓprie lenitas qes iocunditas & desiderium cibi & bonitas aliaruȝ operationũ: uidelicet naturalium & spiritualiuȝ: quare in hac oportet hora ut conseruet virtutẽ cum carnibus & cibis tẽperatis neq; terrenduȝ de febricula: qm̃ eradicabitur paulatim exeunte sanie.
¶ Cum autẽ accidentia in contrarium eorum que diximus apparuerint: tunc est illud de quo desperabitur.
¶ Inquit Hyppo. terminus rupture huius apostematis quandoq; prescribtur in. xx. eius quandoq;. xl. & quandoq;. lx. & illud ideo: quia quanto accidentia collectionis fuerint vehementiora tanto status uicinior & eruptio uelocior: & quanto accidentia leuior & pigriora fuerint tanto status: & eruptio remotior. Accidentia aũt super hec significantia sunt febris & dolor. Hec enim uehementia aut remissa citaȝ aut tardam eruptionem declarant.
¶ Tertiam rem complent administrationes medicaminum a sanie mundificantium post collectionis eruptioneȝ. Et quidem hoc ſm exigentiam declinationis saniei. In quibusdam enim transitum hñs per pulmonẽ excreatur cũ tussi. In quibusdaȝ uero recipitur in vacuitate corporis & subintrans cõcauam venam transit ad epar: & si quidẽ aũt in partem cõcauaȝ eius & declinabit ad ĩtestina magis sicut ad propinquiores ductus aut ad partem gibbosam ipsius: & declinauit ad uias vrine: & in quibusdam fit post rupturam ad nullam partium saniei declinatio: quare conculcatur ibidem. & est materia morborũ difficiliuȝ & ptisis et qñq; p̃focat multitudine sua. Quibus omnibus iam succurrimus ut mundificet a principio vulnus. Nisi enim sicut Hyppo. dixit usq; ad. xl. dies mundificatum fuerit faciet cadere in ptisim.
¶ Cum aũt natura expulsionis saniei uiam fecerit per os abstersiua mundificatiua lauatiua medicamina ante dari opȝ
& in

& in genere eoruȝ est aqua mellis laudabilior & aqua zucca ri & iuleb: et silr aqua ordei & aqua cicerũ et fortius eis est secaniabin Gal. qd scriptum est in capitulo q est ante illud. Et adhuc eis fortius est decoctio ysopi & syrupus eius et de coctio radicũ lilii celestis & syrupus ipsius mellinus.
¶ Huius etiã intentionis est loch de caulibus & loch de sql la & electuariũ de orobo et loch de aliis est uehementis uir tutis in hac parte: & alia assa cuȝ melle et butyro. & nos hec scripsimus in capitulo de asmate & tussi: Plura & diuersa ex eis que pectus & pulmonẽ a putredinibus mundificant. scri psimus ibidem que ibi requiruntur.
¶ Cõfert etiã uomitus puocatio cũ interpollatiõe cuȝ aqua mellis & sale aut cum aqua mellis & baurach aut sinapi.
¶ Cõferunt etiã super locũ embrocatiões et linimenta et em plastratiões & pprie ex rebus q̃ adiuuãt ad mundificationẽ. Et ex summa eoruȝ est decoctio alhasce aut ysopi aut yreos aut similiũ administrata cũ spongiis. Et qñq; miscetur cum eis quod est sicut spica et lignũ balsami et grana eius et hueg & aristologia rotunda. Et ex eis que liniuntur super locũ: est oleum de spica & oleũ de alchanna et oleũ de lilio & oleuȝ camomillinũ & anetinũ & fortius est eis oleũ de yreos & ad huc fortius est oleum balsami.
¶ Emplastrationes aũt opȝ ut fiant ex eis que sunt sicut ca momilla mellilotum spica & farina ordei fenugreci & semi nis lini & seminis malue cõgregatis cuȝ ceroto qd fit ex yso po hũido et oleo de lilio et oleo nardino et oleo de yréos et cera & fortius eis est et pprie qñ q̃ritur extinctio et pprie fa ctũ ex alumine sulfure & aspalto aggregatis cum oximelle. Et qdem sup his canon est medicinã huius non esse euacuan dam ab aliqua trium proprietatũ. Et prima quidem est ut sit abstersiua & muudificatiua. Secunda ut sit membri per qd est saniei transitus confortatiua. Tertia ut sint expulsiones fa cte per illud membrum facilitantia.
¶ Et primum quidem perficitur cuȝ eis que sunt sicut aqua mellis & aqua zuccari & syrupus mellinus & alia quorum precessit rememoratio.

¶ Scdm uero cũ eo qđ est sicut ysopus hasce chesmes: et siľia in expulsione facta per pulmonez: & sicut spica & cordumeni & amigdale amare: et siľia in expulsiõe facta per epar ad uias vrine: & sicut trocisci dyarodon & mastix et such. & similia facta in expulsione per epar ad intestina.
¶ Tertium uero perficitur cuz eo qđ est sicut yreos: et semẽ alcharat et cartamus et similia: qñ sanies expurgatur sputo. Et sicut decoctio feniculi et apii & aqua ciceruz & similium quando expurgatur per vrinaz: & sicut sal & baurach et cartamus quando fit expurgatio per intestina.
¶ Et sunt ex medicinis que aggregant in se oẽs intentiones sicut ius galli antiqui & mel et liquiritia & capilli ueneris: et ysopus: & cassiefi. & manna et similia. Hec enim adiuuãt ad expulsiones oẽs quas diximus. Et sunt ex medicinis magnis que etiã aggregant omnes has intentiones: sed non sunt administrande nisi cuz morbus ꝑprie cronicat: & sunt tyriaca ꝑprie & mytridatũ et athanasia. mũdificãt eñ hec sufficienter: & ex eis est cõfectio mirabilis relata ad Archigenẽ quaz scripsimus in capľo de tussi. et similr medicamen de piperibus. Verũ sup his cautela adhibenda est. oportet enim febre lentescẽte dari & natura non debili existẽte & cuz melle plurimo aut aqua mellis ut exicetur sanies & mũdificet locus. & sit potio eorũ circite auellanaz unam uel duas ꝺm exigentiam rei cum eo quod conuenit ex potibus & ꝑprie cũ aqua mellis. In crastinũ autem sit quãtitas eoruz minor sic semper diminuẽdo donec ꝑueniatur ad mel solum.
¶ Et si non plene cum his mundificetur. iteruz redeatur ad illa: et iterum si oportet procedatur eadem doctina usqꝫ ad id qđ exiccetur in totum. Et si cum hoc regimen adhuc non mũdificabitur plene: accelerabimus cum sapiẽtia & administrabimus medicinã ex arsenico & sulphure ꝺm sentẽtiã traditam a nobis in capitulo de asmate & tussi. Hec enim exiccant cum fortitudine. Et si cum his constringitur anhelitus redeundum est ad ea que dilatant ipsum: & educunt saniem sicut aqua mellis cum medicamine ysopi. ¶ Et si supercalefiunt ex eorũ administratiõe redeundũ est ad aquaz ordei cuz

aqua

aqua mellis & iuleb: & silia. Cum aũt hec accidentia cessaue
rint. s. cõstrictio anhelitus & supcalefactio: & exiccatio iterẽ
tur predicta cũ vicissitudine ſm exigẽtiam necessitatis.
¶ Cibi aũt eorũ sint sicut aqua cicerũ: & alteraniabin et sor
bitiones subtiles ex farina ciceruꝫ ordei et fabarũ cum oleo
amigdalino & melle et zucchario et ius cauliũ cũ oleo ami/
gdalino. et qñqꝫ cũ gallinis nisi febris uehemẽtia ꝓhibeat &
ius gallinarum antiquarũ: et ius galli antiqui: et carnes pul
line et edine: et addatur eis in cibis: aut iuribus eoꝝ duꝫ res
expostulat ex pipere aliquid: adiuuat enim ad mundifican/
dum & exiccandũ. Et precepit Gal. dari cepas & aliarum in
ieiunio ut vulnus nõ claudatur donec mũdificetur. Et prece
pit dum sanies ad intestina declinat dari cibaria que uentrẽ
moueant: sicut proprie malua bleta atriplices & leureng: &
cum per uias renũ educere volueris dari que sunt sicut aspa/
ragi: aut baucia & similia.
¶ In scda uero mensa comedat grana pini amigdalas cum
melle: et semina feniculi: & dactilos hũidos & silia. Et conce
dunt etiã post cibos poma dulcia: & citonia et pira: et ꝓprie
sceburd: & silia. Potuꝫ aũt damus eis vinũ dulce et uinuꝫ al
chesmes: & uinũ de passulis et aquã mellis: et aq̃ zucchari.
¶ Si autem collectio corrũpitur: & diffunditur sanies in lo/
co collectiõis ad nullã partẽ declinans: tunc opꝫ cauteria su
per eodeꝫ loco. iii. uel. v. vel plura si necessitas expetit in pri/
mis cum cauterio puncti: et perforetur pectus usqꝫ ad locuꝫ
saniei: Et hoc si fuerit in pectore.
¶ Si autẽ fuerit in latere aperiatur cum sagitella usqꝫ dum
perueniatur ad sanieꝫ: ut extrahatur & exiccetur extractiõi/
bus remouẽtibus materiã donec sanies paulatim exiccetur
in totũ mundificationibus et absterſionibus quotidie factis
cum aqua mellis: aut cum uino mellito & similibus.
¶ Quartam rem complent administrationes medicaminũ
aggregantium nunc uirtutem absterſionis & mundificatio/
nis: nunc uero in carnationis & consolidationis: & oportet
medicamina huius sibiinuiceꝫ succedant usqꝫ dum plena ap
pareat sanitas. Et dictum est aquam mellis absterſiuuꝫ bonũ
esse.

esse. Et dictum est de aliis que non oportet nunc iterare. Etiã quidem compertũ est in lacte caprino: aut asinino aggregari intentiones duas scilicet abstersiõis ex parte aquietatis eius & cõsolidationis ex parte caseitatis eius. Et oportet ut sit lac calidum statim cũ mulgetur & sit post bonum pastuȝ: & proprie desiccatiuũ: verum asininũ lac subtilius est ꝙ caprinuȝ. caprinũ uero temperatius est eo: & aqua decoctionis ordei: cancroruȝ fluuialiũ aggregat similiter intentiones duas predictas & similiter lac coctũ cum oleis. Medicinarum autem incarnantiũ & consolidantiũ vulnera pulmonis & pectoris summa dicta est in caplo de sputo sanguinis: quare opȝ ut pars illa afferatur ad locuȝ hunc. Et loquemur adhuc de eis in capitulo de ptisi si deus uoluerit.

¶ Cibi aũt eoruȝ sint carnes paruarũ auiuȝ et extremitates edorum & porcorũ iuuenũ et arietũ castratorũ: et risum cũ gallinis & triticũ et sorbitiões tenere ex frumẽto cum carnibus. Et ex ualde iuuantibus sunt sorbitiones ex farina orobi: aut ex farina risi cum lacte. Et lac coctum cum eis est cibus delectabilis: et proprie cum lapidibus fluuialibus: aut calide & silr caseus recens: & similiter sorbitiões et pulmẽta ex lacte cum farina cicerũ: aut fabarum aut amili. Caueatur autem indigestio eius. contingens em̃ ex lacte molesta est et inimica & ꝓprie quantũ eius nutrimentũ est amicuȝ. ¶ Potus eorũ sit uinũ mediocriter stipticũ: & uinũ albũ antiquũ & uinũ antiquũ dulce est bonũ eis: et aqua in qua extinguit ferruȝ: aut aqua de minera ferri: & aqua rosata: et aqua pluuialis infusionis gũmi assi: & silia: et laudatur eis rob mirtynũ: & syrupus eius: & miua cuȝ aqua masticis. Et non negligant excellentie zucchari rosati & admĩstratiões eius omni hora. fortasse enim est ipsum solum medicina curans eos: et nos diximus in caplo de sputo sanguinis ꝺm sermoneȝ Gal. & dicemus hoc lati⁹ in capitulo de ptisi si deus uoluerit. Medicinarum aũt summa que administratur emplastrando dicta est in capitulo de sputo sanguinis.

¶ Quintã rem cõplent administrationes medicinarũ sedantium accidentia in tota cure latitudine supueniẽtia: & sunt

uehementia

uehementia doloris & febris: & prauitas angustie & sitis: et tussis uehemens: & strictio anhelitus & uigilie & fastidium cibi: que tēpore collectionis & maturationis timorosa sunt maturata autē ea suspecta sunt magis: post eruptionē autem ipsius remanentia mortalia sunt. Verū ex eis quedam remanentia sunt ꝯm magis et minus suspecta . et quedam corrigi possunt quedam autē minime. Inquit enim Hyp. dolor & febris circa saniei generationem uehementiora sunt. generata autem ea remissiora: & amplius remissiora post eruptioneꝫ ipsius & adhuc amplius mūdificata & exiccata ea. Si autem in contrarium hoc acciderit: tūc nil aliud nisi pessimitas & profunda corruptio ex prauitate uenenositatis significatur: & hec quidem uere mortalis: & testatur hoc uirtus apparēs sicut amurca: & fetidum: & hoc quidem incorrigibile despe randum omnino . Et hoc idē de prauitate angustie dicimus. & similiter de tussi & constrictione anhelitus. Vigilie autem sitis & appetitus defectio aliaꝫ atqꝫ aliaꝫ possunt habere causam propter qđ non iudicanda mala simpliciter . Vigilationem auteꝫ efficit mala cerebri cōplexio sicut siccitas: & bau racitas ex mala humiditate occultata in ipso. Aliquādo aūt efficit frequens agitatio sup aliqua re. & iam qdem diximus curā eius in caplo de sahara. Sitis etiā causam potest habere extraneam: sicut est ꝓprie salsuginositas ex mala qualitate existēte in stōacho: aut caliditas: aut siccitas in orificio ipsius: & alia sicut dicemus in capitulo suo: & curatur sicut diximus ibi. Et similiter defectio appetitus potest habere causas quas etiam dicemus in propriis capitulis.

¶ Sextam reꝫ cōplent administrationes regiminū ex generibus rerum sex ꝯm exigentiam quinqꝫ canonuꝫ suprascriptorum. Et hoc quidem dictum est.

¶ Filius zacharie Confectio trociscoruꝫ qui administrantur cum aqua ordei cū qua cocti sunt cācri fluuiales & syrupus de papauere: aut rob: myrti. Et cōferunt ad cōsolidationē & mundificationem vulneris pectoris aut pulmonis: quarū ꝑmixtio. ℞ papaueris albi: seminis cucurbite & citrullorū ex corticatorū ana .ʒ. x. amili dragaganti: gummi arabici: succi

liquiritie

liqritie: añ. ʒ. v. thuris masculi sedenegi loti: boliarmeni: san/
guinis draconis: charabe: ana ʒ. ii. myrrhe cynamomi opii:
ana. ʒ. i. Et fiant trocisci: & administrentur.
¶ Idem. Cōfectio emplastri festinātis maturationē pleuresis
& sedantis dolorem eius. ℞. aneti: camomille uiolarum sicca
rum furfuris altee: farine seminis lini fenugreci: ordei: añ. De
coquantur in aqua donec sint discocta. Deinde conterantur:
& misce cum oleo antiquo & supponatur tepidum: & qñq;
adduntur in eo cinis caulium et adeps anatis.
¶ Gal'. Confectio loch mundificātis & abstergentis saniem
a pectore & pulmone. Accipe amigdalarū dulciū & amara/
rū granorū pini: seminis urtice: farine lupinorū: ana partes
equales. Confice cū melle et da cum eo ꝙ conuenit.
¶ Plures ex p̄teritis medicis mūdificātibus pectus & pulmo
nem a sanie & uiru dicte sunt in cap'lo de asmate et tussi: q̄
repiuntur ibi. Et ex medicinis sanātibus uulnera pectoris &
pulmonis: plures dicte sunt in cap'lo de sputo sanguinis.
¶ Aboali. Cōfectio trociscoꝝ ad ulcera q̄ fiunt in pectore &
pulmone cōsolidantiū ea. ℞. rosarū balaustie. añ. ʒ. ii. sangui
nis draconis: amili olibani: añ. ʒ. i. dragaganti: masticis: ana
ʒ. i. & ß. accatie: croci: añ. ʒ. i. tertiā charabe: et myrrhe: añ. ʒ.
ß. Confice cum rob citoniorū myrtilorum da cum eisdem.
¶ Cōfectio medicaminis ex inuētione nostra: ꝙ est medica/
men forte et exptum ad ulcera pulmonis et pectoris: & mun
dificat ea a sanie: & materia uiscosa cōtēta in eis et facilitat
expulsionē earum. Cuius hec est pmixrio. ℞. olibani myrrhe
cynamomi: amomi: granorū pini: radicū yreos gūmi albo/
tin croci: talch: añ ʒ. iiii. spice cassiefistule: carnium dactiloꝝ:
añ. ʒ. iii. costi. ʒ. ii. galbani. ʒ. i. tertias. ii. mellis quātuȝ sufficit
ad aggregandū ea. Decoquātur mel et albotin in uase dupli
ci usq; dum habeat spissitudinem. Deinde permisce cum eis
galbanum: & fac bullire denuo. Deinde proiice super ipsum
puluerem aliarum rerum et da cum eo quod conuenit.
¶ Permutationum aūt pleuresis ad alias egritudines quedā
sunt ad bonum quedā ad malum. Permutatur aūt in perip/
neumoniā: & ptisim: & ad malū & pmutatio eius ad pipneu
moniam

moniā est ſm alterū duoꝝ modorum. Qñqꝫ eīm fit ex conuer ſione materiei pleureſis ad pulmonē: qñqꝫ ex conuerſione ui rus ad ipſum q̄ non mundificatur uſqꝫ ad.xl.dies a ruptura collectionis. Et permutatio eius ad ptiſim: ſimiliter fit ſm al/terum duorum modoruꝫ aut mediante peripneumonia: aut ſine meditatione eius Et ꝓprie cum ſanies acuta & mordicatiua reſoluta ab eruptione apoſtematis tranſiens ꝑ pulmonē ulcerat ſubſtantiam eius.

¶ Et dixit Hyppo. ꝙ qñ pleureſis nō reſoluitur neqꝫ mūdifi/catur ī.xiiii dicbus in empima tranſit. & ſi empima nō mūdificatur in.xl. diebus a die rupture permutatur in ptiſim.

¶ Et dixit Gal' ꝙ materia pleureſis qñqꝫ rapitur fluxu uen/tris qñqꝫ natura uincit ſup ipſam et expellit eam ad partem aurium. Et facit collectiones et eſt ſignificatio incolumitatis. Et quandoqꝫ apparet uictoria morbi ſupra naturam & ſignificatur ex permutatione intellectus: & fit permutatio in fre/neſim. Et quandoqꝫ ultimatur materia morbi ſupra naturā et declinat materia ad cerebrum: & interficit uſqꝫ ad diem iii. et quandoqꝫ declinat ad neruos & facit ſpaſmum. ¶ Et dixit iterum Gal'. ꝙ quando rapitur ad partes cordis multi/plicatur tremor eius et ſincopis & interficit in principio: & quandoqꝫ ſubito.

¶ Et dixit Hyppo. ꝙ aliquando accidit ex prauitate et uen/toſitate materie ut uincat ſupra poſſe nature oīno et conuertat ptes loci ut appareat dorſum patientis quaſi dorſum uerberati et uiret latus eius et nigret ita ꝙ conſueuit de eis dicere uulgus eſſe percuſſos a demone.

¶ Iterum Gal'. dixit ꝙ natura multotiens uincit ſupra mor/bum & expellit materiā eius ad loca uacua ſubaſcellarū & inguinum et partiū crurium et auriū et pedū & conuertit in a̅pata bene nata ad pleureſim. Significant enim ſalutem: & qñqꝫ conuertit materiam & extrahit uſqꝫ ad cutem & ducitur ad incolumitatem cum a̅pate ſub cute.

¶ De peripneumonia.

PEripneumonia eſt apoſtema & ex mēbri denominatione nomen accipit. eſt eniꝫ apoſtema pulmonis. Et dixit Gal'.

ꝙ eſt

ꝙ est morbus difficilioris cure q̄ pleuresis et magis propior ad interficiendum. et illud ꝓpter duas res. Et qdem prima ē qm̄ in pulmone sicut scis solutio continuitatis raro est susceptibilis cure ꝓpter causas in capitulo de sputo sanguinis assignatas. ¶ Scda est quia uirtus cordis non patitur: immo deficit ab inflāmatione eius. creauit enim ipm sapientia ut euentaret cor. est aūt peripneumonia morbus per se aut morbus ex altero morbo causatus. Et si qdem que causatur ab eo qd aptum natum esse nutrimentum pulmonis: aut a superfluitate nutrimenti ipsius est morbus per se. Deriuatur aūt ex altero morbo: sicut ea que fit post catarruȝ et post pleuresim. Fit aūt peripneumonia ex omni materia sicut pleuresis. Et ex ea est quedam uera: quedā non uera. Et dixit Gal. ꝙ uera peripneumonia est que fit a flegmate. Et uidetur ꝙ dicēti ꝙ uera peripneumonia est que fit ex colera sit magis credendum. Et enim pulmo est membrum colericum & eius nutrimentū est sanguis colericus. Et iam quidem canon est ꝙ morbus cuius cōplexio non recedit a complexione membri nisi sicut naturale et innaturale est morbus proprie uerus. Recedēs aūt ab eius complexione in contrarium ipsius est morbus zebdeg. i. morbus notus. Et fortassis ratio pro Galieno est qm̄ morbus proprie uerus minus molestus est q̄ zebdeg. Et peripneumonia flegmatica non est in uehementia prauitatis sicut colerica. Interficit enim cito colerica acuitate sua cū sit uicina cordi: & oppositio cum infrigidantibus non peruenit ad locuȝ: nec ꝑducitur nisi post eius alterationē plurimam: eo ꝙ propter uiarum distantiam calefit. Hoc aūt secus est in flegmatica quoniam oportet medicamina esse maturatiua et resolutiua q̄ facile sunt ꝑuenientia ad locum necessitatis sine diminutione uirtutis eorū. ¶ Preterea morbus ꝓprius alius est q fit de materia que deputatur ad nutrimentum: alius est q fit de materia que dum irrumpitur facit morbuȝ: aut fit de materia que est superfluitas nutrimenti illius membri. Et iam quidem Aristo. dixit ꝙ superfluitas est contraria illi rei cuius est superfluitas sicut fumus et chilus: et sicut urina & massa sanguinea et sicut sudor & humores in uenis et sicut medulla &

nutrimentum

nutrimentum ossium et sicut adeps et caro & similia nisi sit superfluitas delatiua potentialitatis eius aqua deciditur si/ cut sperma. ¶ Et sciēdum ꝙ pulmo sicut cetera membra partem sibi propriam de humoribus recipit: sed quod ē sicut sanguis colericus de ipsis deputatur ad nutrimentum ipsius. Et superfluitas sui nutrimenti quod est flegma mittitur in uacuitates eius propter causas utilitatum quas scis propter quod quidem crediderunt Galieno dicēti: ꝙ uera peripneumonia fit ex flegmate: sicut ex superfluo nutrimento & crediderunt aliis dicentibus ꝙ fit ex colera sicut ex nutrimento cui iaꝫ accidit corruptio Et hoc ꝰm intētiones proprias. Terminatur aūt hec passio ꝰm unum trium modorum sicut et pleuresis: aut enim resoluitur aut suppuratur: aut permutatur. Et cura eius est similis cure pleuresis.

¶ De empimate.

Empima qñqꝫ fit ex pleuresi: & diximus curā eius. Et qñqꝫ fit a peripneumonia sicut dictū est. Et qñqꝫ ex sanguinis sputo. Verum cā eoruꝫ qñqꝫ est a pulmone qñqꝫ a pectore et ptibus eius. Et iam qdeꝫ Gal'. dixit factā ex causis in pulmone molestiorē esse ea: que est ex causis in pectore propter cās dictas in capitulo ꝙ est ante illud. Et simil'r curam eius difficiliorem esse propter cās dictas in capitulo de sputo sanguinis. Cura autem omnis speciei eius similis est cure empimatis facte a pleuresi quam diximus.

¶ De ptisi.

Ptisis est detrimentum desiccationis & consumptionis cadens in corpus: ex calore febriū habitudinalium minutarum ex ulceratione pulmonis. Et ulceratio qdem hmōi cām hꝫ: aut ex p̄cedenti catarro acuto ulceratiuo instillante et imprimente in pulmonē hora post horā sicut accidit ex frequē ti instillatione super petram ut perforetur petra. Et qñqꝫ fit ex precedenti pleuresi: aut peripneumonia mediante tamen empimate. Et qñqꝫ tamen sine mediatione & qñqꝫ fit ex materia putrida diu stante in pulmōe quā seqtur putrefactio et vlceratio. Et accidit nōnunꝗ post sputū sanguinis sine mundificatiōe: sicut Hyppo. dixit. Post sanguinis sputuꝫ casus in

saniei

saniei sputum: & post saniei sputum casus in ptisim. Hic autem sermo eius est sub conditione. Est enim post sanguinis aut saniei sputuз quibus non resistitur fit casus in ptisim. Raro autem contingit hec passio pueris & senibus. Et si cadant interdum senes in illam occultari potest eis: & diu uiuere cū illa. Viris autem & mulieribus frequenter accidit: & proprie paratis cadere in ipsam & raro occultatur eis. Verum mulieribus occultatur interdum licet parum. Contingit auteз hoc passio sicut Hyppo. dicit a decimooctauo anno usq; ad trigesimūquintum. Expositi autem ut cadát in ptisim. sunt habentes cerebrū debile: quare non prohibetur receptio superfluitatum in ipso: nec digeritur quod transmittitur de nutrimento ad ipsum: quare sunt catarrizabiles & ex parua causa. Et adhuc expositi ad id sunt habentes pectus strictum in creatione sua cū multiplicatione uentositatum in ipso. Et pulmone eorum & uicinis partibus & habentes humeros alatos sicut sunt curuature alarum & collum subtile et lōgum depressum inter alas et humeros & frequentat eos tussicula cū punctura alicuius spatule aut mámillarum & precipue si sint ex irascentibus facile & colericis. Tempus autem magis aptum ut faciat cadere id ptisim: & quod uehementius nocet factis ptisicis est autumnus: & constitutio borealis multum dominans & maxime q̄ precessit auster: aut constitutio austrea: q̄ precessit boreas. Et ex eis est regio borealis multum frigida & sicca & cibi et potus eius: & quecūq; hoc cursu procedunt Curare autem ptisim que uehementer impressit: & diuturnauit impossibile est & proprie quando continuatur ei lubricitas ventris fastidium cibi & fetor oris curuature unguiuз & casus capillorum. Significatur enim ex hoc corruptioneз profundari & nutrimentum esse abscissuз. Curare uero non diuturnam: aut que non multum impressit: & in qua accidentia timoris nonduз apparuerunt fortassis presumendū: est quā uis non sit facile. Et intentio in curatioue eius est duplex: uidelicet vniuersalis & particularis. Et uniuersalis quidē intentio est tres res. Et prima qdeз est correctio cause faciētis. secūda est abscisio eius. Teztia ē regulatio ipsi⁹ uite patiētis.

¶ Primam

¶ Primam igitur rem complent administrationes medica/minum abscindentium nocumenta catarri si accidat a cataro.& hec est radix operationis in hac cura. Et iaȝ hec scripsimus in capitulo proprio & si causa ipsius fuerit ex precedenti empimate ex pleuresi & peripneumonia: aut sputo sanguinis cura eorum dicta est.
¶ Secundam rem complent administrationes euacuationū abscindentium causas: quarum precessit rememoratio: & si quidem malitiam cōplexionis calidam cognoueris ex plenitudine sanguinis flobothomamus ex basilica. Et si uirtus permiserit demuȝ ex saluatella: & quādoqȝ flobothomamus flobothomia renouante numerum si necessitas expetit administrando ex cibis & potibus & aliis que boni sunt nutrimenti & hec diebus qbus nō flobothomas. Si aūt colerā abūdare cognoueris euacua cum eo qđ est sicut aqua decoctionis capilli ueneris: & chayare de singulis manipulos singulos iuiubarum sebesten ana.xl.prunorū siccorū.xx. pulpe cassiefistule saracost.ana.℥.i.zucchari uiolati.ʒ.xii.si necessitas expetit addatur eis qđ est sicut trocisci de uiolis & similia. Si auteȝ causam lesiuā materiam flegmaticam esse cognoueris euacua cum cochiis & similibus quibus ex bdellio et draganto partes addantur conuenientes. Et ex euacuationibus particularibus: & utilibus huic egritudini sunt prouocationes emorroydarum & menstruorum.& maxime si ex eorum retentione in nocumentum cadat. Et nos de his in capitulo de sputo sanguinis.iiii.canone locuti sumus·
¶ Tertiam rem complent. administrationes regulationum in generibus rerum sex & ꝓprie collocentur in loco aeris tēperati ad siccitatem decliuis & permutetur ad regiones aeris tēperati. Et sint cibi eorū ex eis que sunt quātitatis pauce & pluris nutrimenti.& insuper ad digerēdum faciles sicut proprie epata gallinarū & testiculi gallorū qui non calcauerunt & alas pullorū & carnes minutarū auium tenerarum:et carnes iuuenuȝ perdicuȝ et alcubugi & colūbarum et sint hmōi elixa aut iuribus cicerū: aut in aqua ordei & proprie quādo queritur mundificatio & oportet ut addatur tunc in iuribus

eorū de melle aliquid et congruunt eis uitella ouorum for/
bilia cum melle et conceditur etiam eis in hoc casu ius cau/
lium impinguatum cum gallinis & sil'ia Quādo aūt consoli
datio & conglutinatio vulneris queritur: tūc oportet ut sint
cibaria desiccatiua non eleuata in gradu multe exiccatiōis:
& sint etiam conglutinantia sicut proprie extremitates & ro
stra edorū & porcorum iuuenū et arietum castratoruȝ. Pane
aūt utatur similagineo bñ cocto habente aliqd masticis quá
doq; ponitur in eo ozimus & similia. Et ex cibis conglutina
tiuis est triticum cum gallinis et risum & similia & pulmen
ta ex geguer & milio et sauich et chist ordei post bonam de/
coctionem eorum et lentes sunt bone eis. Et pulmēta ex oro
bo & sorbitōes ex farina eius & similia: & cibi ex lacte sunt
eis magni iuuamenti: & proprie cum non est febris et case/
us si est recens. Et nos diximus in capitulo de epymate diuer
sos cibos ex lacte canone quarto. ¶ Si autem fuerit cum ea
febris vehementia sit cibus eorum: chist ordei bene coctum
cum cancris fluuialibus: postq̄ȝ abluuntur abiectis extremis
eorum cum aqua et cinere & cum iteratione & etiam cancri
fluuiales assi aut elixi in aqua ordei. Et quandoq; dantur co
cti in lacte asine: & quandoq; in oleis frigidis: & quādoq; in
aqua ordei aut cicerum et quandoqȝ in lacte acetoso abstra
cto ab eo butyro & sunt iuuamenti sublimis et adduntur eis
cucurbita & bleta cum oleo amigdalino & citrulli & simi//
lia. Et ex rebus cibalibus simul et medicinalibus est lac ace/
tosum coctum cum tortellis de seni & proprie lactis .ℨ.iii.&
tortellarum tritarum .ℨ.i. In crastinum adde ex lacte circiter
aur.ii.& minue ex tortellis circiter. aur.i. Et hec fiant singu/
lis diebus donec deueniatur ad lac solum. Cum autem per/
uentum fuerit ad egritudinis declinationem incipiamus di
minuere ex lacte acetoso omni die & addere ad tortellas do
nec deueniatur ad dationem tortellarum tantum. Hunc au/
tem modum decoctionis lactis acetosi scripsit Paulus & plu
res post ipsum laudauerunt illud.

¶ Operatio autem lactis acetosi est ꝑm hunc modum. Acci/
pe lac caprinum mundum habens bonitateȝ ex sanitate ani

malis

malis et congruitate pascui ipsius et extrahatur ex eo butyrum et dimittatur vna nocte in aere temperato. mane autez agitetur vehementer & excludatur spuma eius. Est autez lac huiusmodi sedatiuum vehementis caloris constrictiuum & consolidatiuum. Potus autem eorum non febricitantium sit in principio vinum album dulce et cum peruenitur ad tempus consolidationis sit album ad stipticitatez declinans per mixtum cum aqua pluuiali. Febricitantium autem potus sit aqua ordei & aqua pluuialis et rob myrthi et syrupus eius & syrupus de papauere cuz uocat necessitas & aqua pluuialis decoctionis cancrorum: & aqua granatorum dulcium & similia. Et in secunda mensa comedant passulas cum granis post bonam masticationez et granata dulcia & citonia de seni cocta in rob & similia. Et oportet ante comestionez ut approximent deambulationibus mediocribus: & post ambulationes utantur fricationibus lenibus tenerũ facientibus corpus. & hoc ut uiuificetur calor in ipsis. Et post comestionem vacent et quieti sint per duas horas. & hoc in loco temperati aeris in quo sint odores redolentinm frigidorum & stipticorum cum administratione gaudii. Deinde uacent somno et quieti quantum possibile fuerit. Et si fuerint uigilie accedamus ad medicinas ex papauere: & hoc cum sapientia ne cõgelentur spiritus. Elongetur autem a balneis. resoluunt eniz virtutem nisi apud declinationem. Tunc enim sunt iuuamẽti sublimis quemadmodum dicemus post. Prohibeatur autẽ eis omnis lubricitas & constipatio uiscerum et magis lubricitas vehemens resoluit enim uirtutem.

¶ Particularis aũt intentio est quinqz res. Et prima quidem est mundificatio et abstersio ulceris. Scđa est prohibitio cursus materierũ ad ipsum. Tertia expulsio marerierũ et saniei eius & exiccario earum ex ipso. Quarta est consolidatio & incarnatio eius. Quinta est correctio accidentium.

¶ Et primam quidem rem complent administrationes medicinarum mundificantium et abstergẽtium ulcus & in genere eorum excellẽtius et nobilius est mel & aqua eius. Aggregat eniz uirtutem mundifìcationis & abstersionis. Et preter

hoc est cibus & potus amicus nature & iuuatiuus ualde. Et ex eis est aqua ordei & aqua zucchari et aqua ciceruȝ. Et fortius eis est decoctio ysopi et syrupus eius: Et adhuc fortius ē loch de caulibus et de squilla. Et ex eis que sunt maximi iuuamenti est medicamen Galieni. Ipsum enim est mundificatiuum bonum. quod Recipe yreos hasce ysopi: ana partes equales. Confice cuȝ melle. Da mane & sero a.ʒ.i.usq; ad.ii. cum aqua mellis: et dixit Democritus. Isopus aut yreos aut farasson singulariter uel coniuncta cocta in aqua mellis aut in aqua ordei sunt mundificantia bona & nos diximus plura ex his in capitulo de epymate.

¶ Secundam rem complent administrationes medicaminū materias a pulmone prohibentium. Et hoc quidē perficitur ꝭm alterum duorum modorum et proprie cuȝ prohibitione materie que transfertur ad ipsum ex altero membro et cum confortatione pulmonis ut non recipiat ꝙ ad ipsuȝ transfertur de materia. Et ꝭm plurimum que transferūtur ad pulmonem materie sunt catarrales aut transmisse a uicinis mēbris et ex pleuresi & aliis. Et horum curam iam diximus. Summā enim medicinarum pulmonem confortantium etiam diximus in capitulo de tussi humida. Et ex eis est rob myrthi & syrupus eius cum.ʒ ii. pulmonis uulpis sicci. Et ex medicinis quidem mirabilis iuuamenti aggregantibus uirtutem confortationis et mundificatiōis est medicamen Galieni. quod Recipit pulmonis uulpis sicci: succi liquiritie capillorum ueneris seminis feniculi anisi: ana Confice cū zuccharo decocto cum aqua quantum sufficit. Et qn̄q; conficitur cuȝ rob myrthino et est confortatiuum amplius.

¶ Tertiam rem complent administrationes medicaminum putredines que sunt in pulmone exiccantium. Et nos qdem diximus in capitulo de tussi: hec administrāda esse post mūdificationem debitam ut extirpetur post eas residuum putrefactionis oīno. Et diximus ꝙ administratio et myrrhe rubee ʒ.i. & mellis.ʒ.iiii. lābendo diebus interpollatis cum aliqua ex medicinis educentibus saniē est medicamen utile. Et fortius eū lambere alchitran cū melle aut cuȝ melle & galbano

simul

simul liquefactis. Et ex maxime iuuatiuis eis sunt medicine magne sicut tyriaca: & mitridatum & alia quorum in capi/tulo de epymate precessit rememoratio. & si īdigetur adhuc medicamine exiccante ꝓcedemus ad medicinas de arsenico & sulfure scriptas in eodem capitulo canone tertio. Et nō ne gligantur medicamina huius summe: qm̄ ad sanitatez perdu cunt si deus uoluerit. Verum si peruenitur ex eis ad superca/lefactionem succurrendum est cuz aqua ordei. Et iuleb & cū trociscis de camphora usq̧ dum cesset accidēs: deinde redea tur ad exiccatiua predicta.

¶ Quartam rem complent administrationes medicaminuȝ aggregantium in se duas uirtutes mundificationis. s. & conso lidationis. Et ex medicinis ꝓpriis in hac summa est lac asini num cum uirtute subtiliationis in ipso & lac caprinum cum temperie: & lac muliebre cū proprietatibus temperiei intra illa. Lac enim aggregat intentiones tres est eniȝ res cibalis & dilecta nimis ex rebus uelocis cōuersionis in sanguinem. Est enim sanguis bis coctus & est post illud medicina abstergēs vlcus uirtute serrositatis eius et conglutinans ip̄m uirtute ca seitatis eius. Et oportet ut bibatur calidum cū mulgetur: & si posset suggi ex mām̄illis: & hoc in ieiuno ante cibos alios & oportet ut post ipsum quiescát ne corrumpatur & acescat in stomacho eorum: nec dormiant super ip̄m nec suspiciant ci/bum nisi prius descendat. Et opȝ ut bibatur in loco aeris tē/perati & proprie cum fuerit gaudium et tranquillitas & qn̄ ip̄sum magis mundificatiuum esse querimus: dandum est cū melle. Et quando ipsum magis conglutinatiuum et consoli/datiuum querimus: detur cum zuccharo rosato: & similibus aut coctum cum lapidibus. Et si sumens ipsum constipationē patitur uisceruȝ oportet ut eligatur ex lacte in quo multipli catur serrositas et si non sufficit multiplicetur quantitas po/tus eius in die sequenti et adhuc in die tertio: & si adhuc nō sufficit miscendum est cum eo quod est sicut zuccharum. & sal et si adhuc non sufficit miscendum est polipodium cū ip sis: si autem super ipsum lubricitatem intestinorum patitur: tunc oportet ut misceatur ei quod est sicut hypoquistidos &

similia. Et si tussim habuerit misceatur cum eo quod est sicut drangagantum. Et si cum stomachi debilitate fuerit miscendum est cuȝ eo quod est sicut trocisci dyarodon & similia. et lac quidem de quo butyrum extractum fuerit est magis conglutinatiuum & coctum quidem amplius & qđ cuȝ butyro est magis humectatiuum & impinguatiuuȝ.

¶ Ars aũt in decoquẽdo lac est hmõi. Accipe lac mundũ & recipe ipsum in uase puro absterso & pone super ipso circiter quintam partem eius ex aqua pluuiali. Deinde extingue in ipso lapides fluuioruȝ ignotos sine fumo usq; duȝ lac fuerit coctũ & cõsumptis aqueis ptibus in ipso. Lac aũt melius est quod sumit ex aĩalibus iuuenibus mediocriter nõ nimis remotis aut uicinis partui: quoruȝ pascua sunt ex herbis mõtanis in quibus est subtilitas & mundificatio cũ stipticitate & exiccatione. Et laudauit Galienus herbas hmõi deputandas esse pascui eorũ. s. ex herbis calidis absinthiũ y sopuȝ hasce polium sceha iahde feniculis abrotanũ & similia. Et ex frigidis. rubus rhãnus solatruȝ cayare & similia. Et oportet ut dandi lactis quantitas cõparetur possibilitati uirtuti suscipientis ipsuȝ: quare incipiendũ a quantitate minori dãdo ex eo circiter. ℥. iii. a prima die & in crastinuȝ addatur ei circiter. ℥. i. & sic in aliis diebus a prima die usq; duȝ deueniatur ad lib. i. uel parũ amplius. Demũ paulatim deueniendũȝ est usq; ad illud quod est sufficiẽs. Et iam quidẽ diximus cauenduȝ eis esse ab indigestione in potu lactis. In ipsa enim est timor. Febricitãtibus aũt eis aut caput dolẽtibus aut siti uehemẽti obsessis abscĩdat lac dulce & laudatur eis lac acetosuȝ de quo extractũ est butyrum ꝯm doctrinã traditaȝ a nobis in hoc eodẽ capitulo. Danda est etiam eis aqua ordei cocta cũ cancri fluuialibus ꝯm ꝙ etiam dictũ est: & syrupus de papauere aut syrupus de myrtho cũ eo. Et oportet cancrorum extrema abscindi. Deinde lauari corpora eorum cũ aqua & cinere fricatiõe uehementi: & hoc cũ iteratiõe & iteratione. Et oportet ut detur in ieiunio. Et sit quantitas potius eius circiter. ℥. iii. & in crastinum adde. ℥. i. & sic die quolibet usq; ad li. i. ß. mane & sero ante alios cibos. Summa autẽ medicinarum

rum

rum ulcera pulmonis & pectoris consolidantiũ est hec. Sanguis draconis & proprie lutum sigillatum bolũ armenicum charabe scehdenegi olibanũ mastix balaustie rose & semen eius coralli eufistidos cortices cancrorũ fluuialium vstorum semen portulasse assum amilum assummi assuz semen malue & altee assuz semen arnoglosse assuz gũmi assuz fructus myrthi & similia. Medicamina autẽ cũ quibus hec danda sunt ꝓprie sunt vitella ouoruz lac dulce et acetosum: aqua pluuialis & aqua ordei decoctionis cicerũ & cancrorum fluuialiũ: aqua alsauich succus citoniorũ miua succus myrthi rose: & succus eaꝝ mucillago psilii semẽ citonioꝝ: syrupus de papauere: syrupus de iuiubis: syrupus de uiolis & syrupus rosatus & similia. Ex medicinis autem compositis sunt hec trocisci de luto sigil. aut de luto armenico: philoniũ persicũ est vltimuz: mũdificat enim et exiccat putredines & consolidat ulcera. Et nos scripsimus ipsum et adhuc alia multa huius intẽtionis in capitulo de sputo sanguinis que efficaciter afferantur ad hunc locum. ex rebus autem mirabilis iuuamenti ad consolidationes & sanationes vlcerum pulmonis est zuccarum rosatum recens: super quod non preteriit annus. Aggregatur enim in eo uirtus abstersionis ex succo rosarum: et uirtus consolidationis ex parte substantie earum: Et nosti ꝙ uirtus abstersionis ex rosis propter antiquitatẽ abscinditur que adhuc possidetur in recẽtibus. Et Galienus quidẽ ꝑcepit dari zuccarũ rosatũ singulis diebus in quantitate plurima etiã cũ rebus medicinalibus cibalibus et potabilibus ꝭm omnẽ modũ administratiõis eius: ita ꝙ etiã cũ pane. Et vsi sunt eo post ipsum plurimi et nõ est cõprehensibilis eorũ numerus q sanati sunt ex vsu eius tamen prius mundificationibus ꝑcedentibus. Falluntur eniz vtentes eo a principio dum mũdificatio nõ precesserit. Coartat eniz in pulmone materias. Nos autem dedimus cum lacte calido non febricitantibus. Febricitantibus uero cum aqua ordei decoctionis cancrorum fluuialium: & aliis multis modis administrationum: & inuenimus esse: medicamen vltimum. Verum quotiens ex eius administratione contingit constringi anhelitum dentur que

elargant ipsuȝ ex eis que educunt saniem: sicut proprie syru pus de ysopo & similia. Et si accidat supercalefactio propter desiccationē detur syrupus de iuiubis: aut syrupus de uiolis aut mucillago psilii: aut citoniorum cum aqua granatorum: aut aqua expressionis seminū portulace cuȝ trociscis de cā- phora dictis in antitodario. Et si sequatur post ipsum consti patio nature: detur myrabol'. de uiolis aut syrupus eius cum aqua ordei. Et postq̄ cessaueris huiusmodi redeatur ad zuc- charum rosatum dandum in omnem modum.

¶ Quintā rem cōplent correctiōes cadentes in accidētia cō- comitantia & superuenietia huic morbo. Et ex cōcomitanti- bus est febris consumptio & macies & debilitas. Et ex super uenietibus est tussis fluxus ventris constipatio & fastidiuȝ ci bi. Et iam quidē Hyppocra. dixit mundificatiuum ulceris fe bris lentescentiā succedere debere: que si non successerit con stat corruptionē ulceris profundari. Nos autem experiemur circa omne tēpus curationis: eius interponere medicamina febris vehementiā sedantia ut sigillentur ex his & illis bene ficia concordātia. quorū finis est sanitas. Et succurretur con stipationi & arefactioni et eorū cū eis que adequāt et hume ctant ex cibis & potibus et rebus medicinalibus: et admini- stratione lactis dulcis et aliis que diximus. Et cōfert eis bal- neatio in aqua dulci calida: postq̄ morbus in declinatione fuerit: et ante illud est res prauior et est ponere egrū in despe ratione. Forma aūt balneationis est in hunc modū. Prepare tur aer balnei ut sit liber non habens de corruptione odoris aut praue qualitatis omnino aliqd & calefiat ut sit caliditas balnei: & aque caliditas tēperata qua excitetur & nō resolua tur calor naturalis & sit prima mansionū remissius calida q̄ alia. Tunc intret patiens mansionē primā & fricetur in ea le ui fricatione: & ꝓprie tenerum faciēte corpus. Deinde intret mansionē secūdam & incipiat lauare corpus cū aqua calida vtēdo leni ficatione cū manu. Deinde paulatim intret aquaȝ calidaȝ & delectetur in ea. Deīde incipiat lauare corpus eius cū aqua decoctionis capitū edorum: aut cū aqua ordei con quassata cū ouis multis & oleo amigdalarum dulciuȝ. Dein-
de

de ducatur ad mansionem primā: & inungatur corpus eius oleo rosato: & ducatur ad habitaculum exterius in quo fit aer temperatus cum multitudine redolentium stipticoruз & qescat in lecto. Deīde post duas horas cibetur cibis laudabī libus in pauce quantitatis: & pluris nutrimenti ex eis quorū iam mentionē fecimus. Et ex hinc tota intētio nostra ad hu/mectandū sit occupatio. & hoc cuз delectatione & quiete & somno & delitiis et similibus. In crastinū autē aut in die ter tio balneetur similiter. Si aūt patiens debilis fuerit ante per duas horas q̄ balneū intret. Accipe sorbitiones ex carnibus teneris: aut ex lacte dulci & quiescat sup sorbitiones p duas horas. Deinde intret balneum. Si autem patiens talis fuerit: ut virtus eius tolerare possit. precepit Galienus ut post suf/ficientem lauationem in aqua calida: & in aqua capitū arie tum castratorum: spargi super corpus eius in prima mansio ne ex aqua frigida aliquid preter quam in capite eius. Dein/de inungi oleo rosato. Lauationes etiam in tina sunt huius intentionis: & proprie cum rebus humectantibus: & impin/guantibus corpus ex his que dicta sunt. Post hec paulatiз de ueniendum est ad administranduз in balneis lauationes ex aquis decoctionum capitum arietum castrorum: & similia. Et si corpus remanserit debile vngatur cum oleo masticino & similibus. Et similiter paulatim deueniendum est ad alia cibaria laudabilia & solidiora.

¶ De tussi aūt & constipatione uentris: aut fluxu que supue/n iunt eis: dicemus sicut in preteritis iam diximus. Et si acci/dat eis casus appetitus: curetur sicut in capi. ꝓprie dicemus.

PTisicis medicamina cōuenientia: scripta sunt plura in an tecedentibus. Ex eis sunt trocisci Galieni scripti in capi/tulo de tussi catarrali: & descriptiones syrupi de papauere: & diapapauer: et trocisci: et pillule de papauere: & pillule de storace: et alie pillule de narcoticis scripte in eodem capitu/lo. & hec proprie ad sedationem catarri. Medicamina ulcus mundificātia: & saniem eius abstergentia partim dicta sunt in capitulo de asmate & tussi partim in capitulo de empima te. ¶ Summa aūt medicinarum ulcera pulmonis & pectoris

consolidantiū

consolidātium dicta est in capitulo de sputo sanguinis.

¶ Confectio testiculorum vulpis est ptisicis: & consumptis medicina experta: & dicta est in antidotario.

¶ Hamech filius zezar. Confectio loch confert ptisicis: & mundificat ulcera pulmonis & consolidat. Reci. iuiubas. l. passularū enucleatarū.ʒ.xxx.seminis malue.ʒ.iiii.cancrorū fluuialiū.ʒ.xx.capillorų ueneris:cayare:uirge pastoris lingue arietis.ana.℥.me. liquiritie.℥.i. Decoquantur in lib.iii. aque vsq; ad lib.i.& adde eis syrupi de papauere: et zuccari tabarzet:& sape.ana.℥.vi.Decoquantur ad mellis spissitudinem.Deinde proiiciatur: super ea seminis cucurbite mundate.℥ i.gummi arabici.dragaganti:seminum citoniorum:amili seminis portulace:amigdalarū dulciū ana.ʒ.viii. papaueris albi.ʒ.v. Post bonā triturationē misceantur cum aliis da mane:& sero circiter.ʒ.v.

¶ Idem.Syrupus de psilio conferens ptisicis Reci. spodii seminum portulace:seminuų citoniorum:papaueris albi.ana. ʒ.ii.psilii mundi.ʒ.v.succi arnoglosse cocti & depurati.ʒ.xx. cancroruų fluuialiū lotorum ꝓm doctrinā predictā.ʒ.xx. Decoquantur in lib.iii.aque usq; ad lib i.& cum lib.i.zucchari fiat syrupus.da mane & sero cum succo arnoglosse:est enim efficax.Et quandoq; datur cum puluere huiusmodi ℞.psilii: gummi arabici.dragaganti:boliarmeni.ana. Da cum syrupo predicto.& succo lingue arietis.

¶ Filius zacharie arasi.Vlcera pulmonis cū nō sunt cronica sed adhuc aliqd ex sanguine egreditur cū tussi curari possibilia sunt.Detur ergo cū nō est febris lac recenter mulsuų: & si fuerit cū eis febris:detur aqua ordei cū cancris fluuialibus. aut cū syrupo de papauere. Et dū non cōstringitur anhelitus eius admīstrētur trocisci de papauere:quorū descriptio hec est.℞.papaueris albi:seminis cucurbite:et citrullorū mundatorū.añ.ʒ.iiii.dragaganti:amili:gūmi arabici: succi liquiritie.ana.ʒ v.thuris masculini boliarmeni:sanguinis dracōis. charabe.añ.ʒ.ii.myrrhe.cynamomi: opii.añ.ʒ.i.Fiant trocisci.Da cum syrupo de papauere: aut rob myrti. Et quando cum istis rebus constringitur anhelitus: dentur in potu ea

que

que elargant ipsum & educunt saniem: sicut syrupus ysopi & similia.
¶ Sabor. Loch cõferens ptisicis et cõsumptis. ℞. testiculoruz vulpis. ℥. iiii. batrembuc chaiare. an̄. ʒ. i. ciceruz dulciū trito ruz. ℥. iii. seminis papaueris albi. ℥. i. & . ß. ordei mūdi. ℥. i. passularū enucleatarū ficuum siccaruz: carniū dactilorū. an̄. ℥. ii. cancrorū fluuialium. ℥. iii. Decoquantur omnia in lib. iiii. aque usq; ad lib. i. & . ß. Deinde accipe zucchari: & penidiarū an̄. lib. i. testiculorum vulpium elixorum in dulci lacte. ℥. iii. aut cum olei amigdalini. ℥. iii. Decoquantur usq; dum sufficientem habeant coctionem. deinde proiice super ea papaueris albi: succi liquiritie. seminum citrulli melonis cucurbite: cynamomi: seminū bombicis purgatorū: seminis malue: floruz boraginis. an̄. ʒ. iii. amili dragaganti: gūmi arabici. an̄. ʒ. ii. carnium dactilorū: passularū enucleatarū. an̄. ʒ. v. Tere et confice cum predictis: bonum si deus uoluerit.
¶ Filius Serapionis. Confectio de iacur conferens ad catarrum acutum: & ptisim ex eo. Recipe. seminis papaueris albi & nigri. ana. ℥. ii. & . me. radicum liquiritie. ℥. i. & . me. seminum citoniorum seminis altee: ana. ℥. i. & . me. dragaganti. ℥. me. gummi arabici. ℥. ß. proiice super ea aque pluuialis lib. v. & dimitte die ac nocte. Demum decoque usq; ad consumptionem duarum partium: & adde mellis lib. i. et. me. et penidiarū lib. ß. decoque igni leui usq; dum mellis habeat spissitudinem. Da mane cum aqua ordei. Et accipiat in sero ex his pillulis. Reci. seminis portulace. ʒ. v. dragaganti: gummi arabici. ana. ʒ. iii. seminis citrulli. ʒ. iiii. seminis cucurbite excorticati: & seminum citoniorum excorticatorū. an̄. ʒ. vii. succi liqritie. ʒ. v. Fiat formulas similes lupinis cum mucillagine seminum citoniorū. Dentur tenende sub lingua.

¶ De egritudinibus cordis.

Egritudines cordis sunt: debilitas pulsus. tremor & sincopis. Et hec quidem egritudines easdez fere habēt radices: non aliter inter se differentes: sicut debiles & fortes. Causantia autem has egritudines cum sint debilia et remissa imprimētia

debilitatem

debilitatem cōtra uigorem minere faciunt debilitatē cordis.
¶ Amplius aūt eleuata ut imprimant agitationē lesiuam in ipso faciēte cadere diuersitatē in differētiis motus cordis sensu pceptibilem q̄ sunt ex magno ad paruuꝫ: ex ueloci ad tardum: ex raritate ad frequentiā et econuerso. Tunc fiunt cōstitutiones due: aut em̄ fiunt illa nō integre neq; in omni hora: sed cum quadaꝫ interpollatione & uicissitudine & fit pulsus cordis. Aut integre cuꝫ quadam continuatione et fit tremor cordis. ¶ Cum fortiora fiunt: ut imprimant vehemētius impressiones fortius ledentes impedientes aut p̄focantes motus eius: aut sepelientes spiritus ad interiora: aut intercedentes absq; intermissione oīno: aut aggregantes ad principiuꝫ aut resecātes absq; eo ꝙ est in radice faciūt sincopim. ¶ Vincentia aūt ea ultimata uictoria sup naturam: ita ut abscindatur spiritus & calor uite: aut extinguatur in minera: sunt causa mortis. ¶ Cause aūt facientes has egritudines: q̄dam sunt cause corpore: quedā sunt extra corpus surgentes. Et corporee qdem: aut sunt in ipso corde: aut in membris uicinis ei: aut in mēbris cōmunicātibus ei: ꝓpiqua cōmnicatiōe aut remota. Cause aūt existentes in corde ledentes ipsum: aut sunt malitia cōplexionis sine materia: aut cuꝫ materia. Et malitia qdem complexionis dn̄ans cordi facit debilitatem ipsius: debilitas aūt facta fortis usq; adeo: ut sit agitatiua uirtutis facit tremorem. Tremor autē superueniens generat sincopim. Vltimitas aūt facta in sincopi est extinctio et mors. Sed malitia qdem complexionis frigide suspectior est q̄ȝ calide ꝓpter elōgationē a re uite: et sicca magis q̄ȝ humida: q̄ȝuis hūida sit dominās in dispositiōe corporis. & causa ēt huius interdū sit cā prefocationis et mortis festine. Solutionem aūt continuitatis: aut ap̄ationem fieri in corde uirtus non patitur: immo sunt cā dissolutionis et mortis: et qn̄ non est dolor in ipso fit cā sincopis et mortis. ¶ Dixit Galie. ꝙ malitia complexionis pure aut materia facit in uniuersam corporis partem sensus lesionem qui est dolor: et qūo non in corde frustrabitur: ergo ut supponemus alterationes in corde non cor curari: & nos quidem diximus ꝙ iam radix preposita est: & enim esse egritudinum

tudinum

tudinum cordis aut non confirmantur: qa non sunt mansiue et tunc ordo medicationis incolumitat: aut cõfirmantur con ducentes ad mortẽ. Distinguemus aũt in causis lesionum cor dis: q̃ sunt ab aliis membris: qm̃ lesio cadens in pãniculis & in membris q̃ ambiunt cor dum redundat ad ipm est cã egri tudinum eius p̃dictarum in ipso. Et lesio cadens in cerebruz interdum est cã ad illud sicut in epilepsia mania & melanco lia: licet em̃ signantur in cerebro terminantur tñ in corde: & sunt cã egritudinum eius. Et ex eis est fluxus sanguinis nari/ um: aut undecunqz et cõicat ẽt cũ corde cõitate magis ꝓpria stomachus et affert ei cãs lesionum et ꝓprie cum corrũpitur in eo cibus et res uentosa: aut fuerit in eo humor mordicatĩ uus aut male qualitatis: aut uitreus uiscosus: aut repletio agĩ tatiua: aut fames uehemens: aut dolor acutus et pungitiuus: aut fuerit in orificio eius bothor aut ulcus putridum.

¶ Et dixit Paulus ꝙ egritudines q̃ sunt in stomachi orificio aut meri sunt ꝓpinque cõuersionis ad ferendũ lesionem cor di: ita ut qdam putent tremorem factuz in ore stomachi esse tremorez cordis: & qdam uoluerunt debilitatem in ipso esse cardiacã. Et dispositio epatis cũ ẽ alterata ut generet ꝫm plu rimum sanguinẽ melancolicũ imprimit: & est cã egritudinũ cordis & est peior dispositionibus aliis: ita ut faciat disposi/ tionẽ similem manie et melancolie. Adhuc aũt cause harum egritudinũ sunt euacuationes oẽs excedentes terminum: & simil'r in acuta aqua hypocondrium extractio: aut saniei in apertione apatis. Et ex eis est p̃focatio matricis et priuatio menstruorũ: aut exuberantia eorũ. Et ex eis est impregnatio & huiusmodi nocumenta ex uermibus: ut ẽt appareat dispo sitio similis epilepsie. Et sunt ex vermibus hñtes aculeos pun gentes orificium stomachi pũctione vehemẽti donec faciat cadere in dolorẽ acutum cãm ad sincopim: & aliqñ ad mor/ tem. & sunt qñqz ex penetrantibus usqz ad vicinas cordis p tes: & quãdoqz usqz ad cor & sunt cã mortis festine. A cõi/ tate aũt totius corporis supueniunt lesiones cordi sicut pro/ pter febrem: aut ꝓpter vehementiam raritatis corporis: aut ꝓpter vehementiã sudoris et similia. Ex causis aũt extraneis

accidit

accidit huiusmodi sicut ex aere pestilētiali: aut ex doloribus fetidis: aut uenenosis: aut assumptione rerum uenenosaruꝫ: aut ex morsu uenenosorum animalium: aut incursione timoris: aut ex balneatione vehementi: aut labore & similibus.

¶ Hic complentur dicta: & īponitur finis doctrine Diui Mesue: licet imperfecte in de appropriatis: & per consequens totius operis cum auxilio nostri redemptoris.

¶ Tabula capitulorum additionū Petri apponi.

Sermo de vnctionibus. car.
De sincopi. car.
De tumoribus mamillarum. car.

¶ De egritudinibus membrorum nutritionis.

De dolore stomachi. car.
De medicinis materiam a stomacho repellentibus et abstergentibus ac uillos eius mundificantibus. car.
De emplastris linimentis et unctionis. car.
De indigestione stomachi. car.
De vomitu. car.
De singultu. car.
De singultus cura. car.
De siti. car.
De appetitu mortuo. car.
De appetitu canino. car.
De egritudinibus epatis. car.
De egritudinibus splenis. car.
De hydropisi. car.
De doloribus ventris. car.
De fluxu uentris. car.

Oratio ad memoriam impetrandam.

¶ Petri apponi medici clarissimi in librum Ioannis Mesue additio incipit.

s I aũt fuerit humor in eo mordicans cũ ꝑcedenti eius adequatione & uirtus sufficiet & humorum accidentia dilationẽ recipiunt materia in qualitate ei contraria repellatur uel cum cõtrario a forma & specie ꝙ efficacius & tutius assero. Virtutẽ aũt cordis confortare non negligas oĩ hora intrĩsecus & extrinsecus & studeas cognoscere mẽbrum a quo nocumẽtũ ad basim emanat cõditione non dubia. Nosti ꝙ oĩum accidentiũ cõuenientium corpori cã extrinseca uel intrinseca: primus concursus est ad basim in qua naturalis uigore spirituum : virtutumq; omnium sigillatim creauit spiritum sapientia: sedem animarum uiteq; naturalium principiũ motus & quietis. Quo deficiente nulla amplius corpori dari pñt suffragia cõtinuo cũ eo moriuntur oĩa membra: erat enim terminus oĩum operationum aĩe rõnalis. In cerebro enim oẽs hc & ille incipiunt operationes: in corde vero suspiciunt cõplementum eius virtus tanq̃ forma oĩum membrorum ea irradians & uiuificãs virtutũ organicarũ pfectio. In materia uero non intelligibilis forme: quia gloriosus sicut diuini decoris ratio postulauit tunc sollicitum membrũ rectificauit mandans. & si a matrice cum his q̃ matricem respiciunt si a stomacho & pulmone siue sint mẽbra nutritionis siue spiritui seruientia rectificare ne differas & dolor violentus est ex maxime ꝓsternentibus virtutem eius & si fuerit in officialibus membris.

¶ Inquit Hyppo. omnium membrorum unica est cõuenientia & omnium uirtutum: & spirituum unicum est subiectum ꝓpter ꝙ oĩa membra dolent adinuicem: omnium uirtutum unica est virtus cũ vsq; ad hũc terminũ dyaforat dolor per spiritus ledendo uirtutes occultatur in eo spiritus et efficietur illa passio quã dicimus sincopim: non eñ vsq; ad radicẽ patitur passiones: sed cedit uite subiectũ eius lesionẽ nullaꝫ sustinens paruam estuationem influere recusat. Si quidem contingit hec passio malitia sanguinis in quanto uel in quali auxilia adhuc non sunt mortua omnino nec differẽtia. Dilatio

latio enim ducit ad mortem festinam:sed tanq̄ thesauro no bilissimo succurrendū est. Facimus hoc cum auxilio dei cum rebus : quarū proprietas est naturalem conseruare calorem & extraneum extinguere : & si fuerit ex abundantia sanguinis in toto corpore flobothomare ne differas: & primo a remotis ut aperire saphenam: postea basilicā : postea deuenire cum ventosis apud sinistram spatulā : postea cum syrupis de boragine: et buglossa: camphora: et psilio : & procedentibus hoc cursu potare ipsum non differas : hoc enim refrigerat sanguinem peccantem in quanto & in quali . In malitia autem complexionis raro flobothomamus: sed alterantia et cōfortantia ei preparamus: & multe eius passiones incomprehensibiles atq; occulte nobis existunt. & dicitur q̄ aliqn̄ uermis ad id.s.cor graditur & cōtinuo cū mordet interficit: nec non vltimata gaudia uel ultimate tristicie inter eius passiones existūt. Boni aūt odores incolumitatez eius seruāt: qa solo odore anima confortatur. Intercedendum est ei omne medicamen generans motū cordis & que sanguinez inflāmant hec eius motuz effrenitate faciunt: qa nobilissima natura nihil superflui: nihil diminuti sustinet . Ad figuram numeri & naturalis ordinis consonantia facta est ut subsistat: est enim fons et principiū uite decor aīe rex nature & moderator est corporis diuina sapientia cōceptus ad latus excessus magne caliditatis uel frigiditatis posita obuiare dicimus. Hec enim immoderatū motum cordis generat: illa uero trepidationez & caloris ebetationez ei affert. et sciuisti qm̄ non est simplex natura in cōplexione calidius & siccius substantia frigida & sicca. Rōne uero cōtenti ualde tēperatissimus calidoruz usus eius est forma.i. crassis minus molestia frigidoruz portat super hoc a consortio minus recedūt nisi ultimitatem excedāt tēperamenta sua caliditas est cā uite & consistentia maxime in flegmaticis: cuius uigore innata cōplexio q̄ membra inesse uiuificat: & uigore cōtinuo conseruat et cōsistit et nō ignores q̄ hic calor est uirtus humane nature. s. quem traximus a primo homine: per hanc eniz speciem indiuiduatur: & hec subiectū et fundamentuz est innati caloris que nullo genere fe-

brium

brium alteratur: immo est actus eius reductiõi extranei et di uersi caloris fortasse in nouissima specie ethice celeratur: & tũc mors accelerat necessaria et festina. Nõ.n.spabis hũc calorẽ posse naturali medicamĩe reduci. Hec ĩter uirtutẽ regitiua₃ et uirtutẽ rei administrate distinguebat: & regulabat: & huic cõplexioni omni tpe simile regimẽ dandũ est puta calidu₃ & humidũ tẽperatu₃: hoc post mortẽ semi cõsistit quãq₃ equiuoce. Cũq₃ ₛm scientiã tuã inuestigaueris qualitates passionũ basis et mansionẽ causarũ sit tua precipua et magnifica intentio cõfortare cor et unire uirtutes et sic earũ est auferre lassitudinẽ: & hoc auxilio dei cũ rebus aromaticis et aliis generibus administratarũ rerũ est ꝓprietas cõferre rei uite: maxime in qbus natura delectatur: inquantũ aũt tua solertia euigilantissime speculari poteris uirtutes cordis coadunare & cõfortare euigiles. Hoc erit summũ bonum & primum studiũ iuuamẽtorũ & tutele basis: qm̃ securius nõ uacillãdo ad alias res sue cure ꝓcedere poteris. uirtutis eni₃ unite non est recipere qđ effunditur ad mẽbrum: sed repellere et effugare contrariũ: & esto sollicitus nõ orbatis oculis intueri ut si sit aut ꝓpter inopiã caloris & laudabiliũ humorũ abstinẽtia₃: aut ꝓpter exuberantiã multe hũiditatis dominãtis corpori furiositatisq₃ sanguinis: aut solius cõplexiõis malitie: aliter enim & aliter medicabitur: et cu₃ ignoraueris ueritatem & titubabit tua scientia sup hoc semper securius erit calidis in temperamento uti & confortare cũ stipticis et odoriferis obliuioni non cõmitte. ℂ Secunda est cõuersio materiei uel eius qualitatis: que funditur aduersus ea₃ ad partes remotiores: aut ignobiliores sicut iam diximus: & in practica huius canonis rememorabitur: si deo placuerit.

ℂ Tertia res est mũdificare mẽbra mãdantia eaq₃ confortare & residuũ eoru₃: & est qñq₃ primũ in dispositiõe cure huius ꝓprie cũ ab aliis mẽbris nocumẽtu₃ fluit obuiare accidẽtibus. Nec ꝑtermittas cõfortare stomachũ maxime indigerẽdo. Corruptio cibi & potus in eo est ꝑparamentũ morborũ.

ℂ Primam rem cõplent quecũq₃ complexione ex substantia hac vel illa basim confortant cibi: laudabilis chimi. Medi-

tine stiptice & odorifere quarum memoriam legemus: si deo placebit. Sunt ex eis epata gallinarum iuuenum: ale auium: & pullorum: uitella ouorum recentium sorbilium: & q̄ hoc cursu ꝓcedunt pauce quantitatis & de numero uelociter p/mutabilium & nutrientiū. Vinum subtile & odoriferum est velociter confortans formam basis: conferunt ēt in hmōi di/spositione emplastra & unctiones sup cor: ut rerū stipticarū & boni odoris conseruant in eo calorē ne reprimatur. Et no/sti ꝙ unctio spine dorsi ad hoc est medicamen singulare per quam excelsus & gloriosus confortat uirtutem regitiuā toti/us proprietatis: & est cā protectionis & longitudinis vite hu/mane & defensio spūs uitalis & occurrunt ad hec absq3 di/latatione oleum camomillinū terebentina partes eorum mi/scendo equales succus arthemisie cū.iiii.ptibus ipsius oliba/ni repellit rigores febrium spūs putridorum & membroruꝫ febricitantiū affirmatū aqua roſ.et musco infecto imbibito & sup mansionē basis aspersa cū sincopi subuenit.

¶ Aurum electū in cibis administratū medicamē est sorbiū in cōfortando cātus amoris carnes siluestres os de corde cer/ui diambra & hec subueniūt administrata. si deus uoluerit.

¶ Secundā rem cōplent cōuersio & deriuatio materie & fu/mositatū eius ad ptes circūferentiales & confortatio cordis ad hoc principale repellit'p se uirtus fortis cōtrariū facimus hoc cū auxilio largitoris sanitatis poni vētosas in cruribus fricari manū uolas & pedes fricatione forti & ligari doloro/se. Confortari adhuc stomachū est de intentione principali. facit em̄ repulsam humorū ledentium basim & si necessitas exigit ad enemata acceleramus: & qn̄q3 uomituꝫ proprie & qn̄q3 in primis ductibus corporis extra vasa materiā credi/mus esse subuersam ledētem uirtutem basis: & qn̄q3 accidūt huiusmodi terrores venenosa potione. & hoc de necessitate cure terrorū diximus & confidas maxime in uentosa post si/nistrā spatulam. est enim huius passionis postremū remediū & succurrere postea cū uino subtilire soluto cū eo pane assa/to facit ad reparandū et recuperādum spiritus & oī ingenio & studio auxiliari ne differas: nunc conuertendo materiam

ad remotiora

ad remotiora nunc confortando cor & principalia.
Tertiam rem cōplent euacuationes decentes sicut scire te fecimus rememorabimur si deo placebit. Sup hoc enim multiplex consideratio cadit. Quarum prima est mēbrum scire alteratum. Scda qualitatem materie ledentis habita noticia qualitatis morbi medicine eũ repellentis fit euidentior. Tertia consideratio est scire qualiter & p quam uiam ad cor graditur lesio aut propter uirtutis defectum aut fumositatis materie aut si ab aliis membris consurgit ei bellũ uel in suis mā sionibus latet inimicus. Accidunt eniꝫ tales terrores emanatione humorũ: puta sanguinis fluxus narium menstruorum & uenaruꝫ incisione uel si dominio humoris predominatur corpori. Et nosti ꝙ morbi ex penuria humoruꝫ qualitatis & quantitatis non minus: immo molestius q̃ꝫ ex medicina eorũ purgatiua et multitudinem nascuntur. Quare cum cautela & tremore ad purgationem gradieris. leuius est eniꝫ inanire q̃ꝫ replere et minus molestum replere q̃ꝫ inanire. Si autem ab alienis morbis hoc nocumentum surgere uidebis: siue a cerebro siue a stomacho & matrice certam eorum rectificationē satagere ne differas cum his que scire te fecimus contra eorum passiones et faciemus illo duce gloriosissimo: cuius uirtute omnis natura agit.
Electuariũ cōfortans naturalē cōplexioneꝫ basis ꝓcurans digestiuam incolumen adiuuans membra principalia cōfortando illa. immo mundificat ea ab humoribus alienis mundificat canales epatis. & est expertũ contra malitiam mesaraicarum. ℞. ligni aloes boni anisi mundi reubarbari recētis ana. pondus equale zucchari sufficienter. Dosis ʒ.i. usqꝫ ad iii. ieiuno stomacho de sero cuius passio diurna fuerit in matutinis cuius noua est egritudo.
Medicamen ex intentione nostra defendens basiꝫ ab omni periculo preterito & futuro reddit naturam hylarē aufert lassitudinem membroꝝ principalium subuenit his qui tristātur & melancolizant nescientes radicem: diligunt solicitudinem & seipsos odio habent & suspecti sunt de re non suspecta & dubitāt multa ꝑicula eis euenire & remouet ab eis ma

leficia:facit eos iocũdos & amãtes curialitatis: subuenit re/
tentioni menstruorũ & fluxui et sincopi mulierũ iuuat para
lyticos.℞.coralli ru.macis ossis de corde cerui ambre marga
ritarũ christalli auri cocti argenti meri ossis heboris zaphy/
ri rubini hiacynti:añ.ʒ.v.balsami.ʒ.ii.musci.ʒ.ß.anthos spo
dii sandalorũ gariofi galange cala.aro.cubebarũ spice nar/
di corticũ fisticorũ se.basilicõis carda.piperis al.& lon.bac
carum lauri piretri:añ.ʒ.iii.stora.cala.magnetis myrrhe ele
cte opii tebaici:añ.ʒ.i.se.peonie colecte ĩ nouissima etate lu
ne:florum camo.florũ lilifagi sansuci balsamite muameos.
aristo.ro.dianthos:añ.ʒ.iii.croci oriẽtalis.ʒ.ß.ligni aloes pa
paueris albi:ana.ʒ.ii.zucchari ꝙ sufficit.dosis a.ʒ.ii.usq; ad
iii.cũ uino calido uel aqua calida ꝭm exigentiam.

¶ Tyriaca magna in huiusmodi terroribus est dilecta & est
cõmune medicamen ad diuersa genera passionum cor reple
tum inanit inanitum replet venenis magnifice resistit sꝫ pue
ris aut senibus parũ aut nihil dandũ est:& tyriaca.x.annoꝝ
melior & utilior in dispositiõe matricis cũ aqua mãdragore
est medicamẽ ualde efficax:dosis est ꝭm exigẽtiam nature &
sui naturã.Rorismarinus assumptus in cibis reddit naturaꝫ
hylarem & est tutela maxima a potionibus mortiferis. Chi
ranus dixit folia uitis albe in tm̃ hylarescere faciunt cor ho
minis ꝙ earum usus effrenitare facit apud gaudium.Confe/
ctio faciens ad tremorẽ cordis & sincopim calidam confor
tans stomachũ & sitim calidam extinguit facit odorem oris
bonũ & competit qui febrem habent:cuius ꝑmixtio.℞.xilo/
aloes balsa.siseleos cube.berberis roß.sanda.se.cõium: ana
ℨ.ß.coral.spo Charabe gummi dragagan.se.acetose se.por/
tulace buglosse:ana.ℨ.iii.camphore.ʒ.ß.margarita.ℨ.iii.con
fice cum rob citri.dosis est a.ʒ.ii.usq; ad.iii.cuꝫ aqua frigida
non veri frigoris.Et scire debes ꝙ mũdificatio corporis si oc
currat admĩistratio uentosarum post sinistram spatulam ẽ
res faciens te securum a morte & proprie quando suspitio ẽ
venenose potionis:& res iam posita est in desperatiõe in om
ni cordis passione sincopi & cardiaca est medicamen fidele
facit liberam uirtutem & spiritus respirationem: si deo pla/
cebit

cebit. & subuenit egritudinibus cerebri diuersis & splenis & aliquando pulmonis.

¶ Iudeus potio confortans cor et ducens materias a regio/nibus spiritualium et ab aliis membris mandantibus lesio/nem ad eũ & liberat tremore & omni passione cordis: si deo placebit & cum magna iocunditate respicit membra princi/palia. ℞. mira. citrinorum conditorũ ƀm doctrinam nostram quã scire te fecimus: vbi de eorum posse scripsimus. ℥. iii. aga rici electi. ʒ. iii. salis gẽme. ʒ. i. & ß. reubarbari rauedse. prepa rati. ʒ. ii. ß. turbith. ʒ. iii. ℥. tar. i. gummi dragagãti oppopona ci sarcocol. añ. ʒ. ii. spice nardi. ʒ. i. dictami. ʒ. ii. masti myrrhe electe: ana. ʒ. i. eorum apozima est. ℞. ysopi thymi yreos ba/samite sansuci liqui. macis: ana. ʒ. i. cynamomi gario. añ. ʒ. ii. antaleipericon zedoarie: ana. ʒ. ß. aromatizentur cum musci ʒ. ß. et modicum aque rosa. preparetur potio ƀm modum ar/tis uotum et propinetur in horis electis. Amplius scire opor tet ꝙ non semper occurrunt medicamina preparata: nec res terminum dant longum maxime cum ipsi infirmi sint cuȝ sin copi apparente: tunc enim studium est in confortando cum rebus cordialibus odoriferis et conuertere materiam ad mẽ bra distantia cum fricationibus ligationibus in extremis do lorosis et uentosis sub geniculis et dare apud talem casuȝ flo res caducos nucis redactos in puluerem cum liquore calido vino uel aqua ƀm necessitatem est medicamen quod conseq tur suam uirtuteȝ a maiori et nobiliori natura et liberat vna hora a sincopi: si deus uoluerit.

Singularia passionũ basis medicamina & quorũcunq; mẽ brorum humanũ organũ narrare nõ pñt. Et uos iam sci/uistis ꝙ scire ad ignorare paruam hȝ equipollentiam et sciuĩ stis ẽt ꝙ solertia studentium ingeniosa non est una oĩno: im/mo dissoluant et obuii in multis tractatibus permanent: hu ius enim mens illius ligamenti obuia est hec potẽtia formaꝝ & specierũ receptiua aliud actu cõsumatur: ꝙ̃ illa: uis enim eorũ ueriorẽ eliget opinionẽ cum ueruȝ a solo organo spũs sancti germinetur & abundet et ꝙ in nostris intellectibus in uenitur ab ordine maioris gubernationis illud consequmur.

quod enim magis participat nobiliorem perfectionem cō/ paratur ad illud quod minus participat sicut actus ad poten tiam & agens ad patiens ut luna gratia solis comparatur ad multas sic anima intellectiua propter consecutionem & affi nitatem quā sortitus a natura angelica cōparatur ad cōmu/ nem naturam ſm genus efficiens in mundo quod est natu/ ra āgelica omnium generum nobilissimum: quia de ordine diuine gubernationis & scientia innarrabilis & incompre/ hensibilis sine cuius irradicatione tenebre sunt: & deficit omis intelligentia & oīs eloquentia analogica: & allegori ca et ultima comparatio natute ab intelligentiis est: et quin ta essentia ad primā materiā generabiliū cōparatur a cuius aspectu dicimus uirtutē singularez supra naturā. Propterea o tu curā corporū gerens deū in cūctis prepōe & oīa tua pri cipia ab eo inchoent & ne uereatis eum ꝑponere & te post ponere sciens ꝙ tua scientia non est scire non est finita nō est perfecta nisi quantum ab eo perficitur: time eum et cuncta experieris secure & sit maior cautela capacitate tua: ut non deuies arrecto ullis ꝓcibus uel precio uel odio uel amore. Scis namq; ꝙ soli deo est notum confirmare hominez et hic heu; illic uehementius tibi parantur nec opprimes inopes sa lario: nec ingeniosus nobilium curam impotentiuz cura por tabis. Amplius non dilatetur cor tuum diffusa laude & pre conizata apud multos ne auertet a te deus gratiam suā: quo niam sua interest sanare non medici & nature est rectificare non medici tui non est nisi nature conuenientia & necessaria porrigere: nec ponas odiuz in anima tua aduersus medicos: hoc eniz a deo separat. ¶ Vgo medicamen cōfortant cor et subueniens sincopi. Recipe macis cardamomi cubebarum anisi. añ. ℥. ii. ambre margaritarū. ana. ℥. iiii. camphore tri. i. zinziberis. ℥. ii. galange spodii capparis añ. ℥. iii. masticis. ℥. me. musci. ℥ i. zuccari. lib. i. me. dosis a. ℥. i. usq; ad ii.

¶ Confectio trocis. expertorū iuuamentorum qui passiones cordis pati cōsueuerunt. educit eū materiā alienam in cor/ de: & sanat ab huiusmodi languoribus si deo placet. et facit egritudinibus sine materia: et cum materia: et respicit ma/

tricem

tricem malitiosam & stomachum corruptũ. Recipe florum rorismarini peonie bethonice aristologie longe: & rotunde dictami lilifagi eufragie.añ.ʒ.me.baccarũ lauri:piperis albi & longi cardamomi galange macis zinziberis sandalorũ spodii papaueris albi portulace ros.acori corallorum:añ.ʒ.ii.opii thebaici myrrhe croci:ana.ʒ.i.limature.aur.ʒ.i.musci tr.i.balsami succi granatorum mellis.ana.ʒ.quattuor mãne dyagridii:masticis.ita ꝙ horum trium fiat unuz corpus.añ.ʒ.iiii.agarici feminini.℥.me.salis gẽme.ʒ.i. confice cũ aceto squillitico quilibet vnius.ʒ.Dosis a.ʒ.i.usq; ad.iii.cum aqua saluie cõtra malas dispositiones matricis cuz aqua balsamite:arthemisie:& modico mandragore.

¶ Electuarium nobile pro magnatibus : & assumitur omni tempore & omni hora.& facit ad confortationem totius nature:& respicit omnia membra languida. stomachuz confortat multum:& prebet audaciam timidis: & ꝑseruat a sincopi si deo placet.℞.spodii seminis rute.capparorũ. lacte corallorũ:galan.macis.gariofil.cubebarũ.anisi.masticis. eufragie añ.ʒ.ii.musci.ʒ.me . pinearum mundatarum.amigdalarum dulciũ :seminũ cõmuniũ mundatarũ.añ.ʒ.iii.margaritarũ: ambre:zaphiri:hiacinthi.añ.ʒ.iiii.balsami.ʒ i.mellis.℥.i.papaueris albi.ʒ.ii.sandalorum:seminis endiuie.añ.ʒ.iii.confice cum aqua rosa.succo granatorum : & zuccari duri partes eorum miscendo equales:bulliant ebullitione debita. et fiat confectio electuarii ẜm ꝙ notum est in arte.

¶ Sermo de vnctionibus.

INcipiamus portellare sermones de unctionibus subuenientibus pulsui debilitãte tremore:& sincopi si deo placet , Sed scire oportet ꝙ ultimitas sincopis est extinctio caloris et mors.hec accidẽtia cõparantur inter se nõ aliter nisi ut debile et forte:cũ aũt fortia sunt ut imprimãt uehemẽtius:& uincant ultimata uictoria supra naturã : ita ut abscindatur uirtus & cor uite . ita ut extinguatur spiritus in minera sunt cã morti presuccurrere priusq̃ imprimãt:et uincant uictoria ultimata.Aliquãdo enim ut uidistis ꝙ robusti & sine languore uidentur.accidit casus uirtutũ & subito moriuntur:et igno/

ratis causam. fuit hoc soli deo notum & nature proprie: quoniam nulla apparuit causa cognita medico: his autem subuenire non est medici nec medicinarum posse: sed gloriosissimi & excelsi est omnium languorum sanare passiones.

¶ Sermones iniūctionis spine credo antiquos & pitos philosophorū traditionez & memoriā: & laudē tanti beneficii nature occultasse cuz eius vestigiū in eorū tractatibus sit abscissum: & est de elegantioribus iuuamētis preseruās subiectuz uite: & sciuisti ꝙ principiū ossium & neruorum est nucha: et generatur a cerebro: et spina est platea publica arteriarū neruorū spirituū et uirtutū et lectus spiritualiū membroruz & cōtinet medullā vere humiditatis: sic eniz agregabis multas bonas intentiōes. cōfortabis eniz substantiā velatiuaz et substantiaz spiritualē & nernos et uniuersa subueniens paralysi & omnibus neruorum egritudinibus saltui cordis & tremori laxitudini subuenit manifeste: & est medicamen omnium medicamentorum in celeri cordis confortatione.

¶ Modus confectiōis est. Re. myerrhe electe: aloes epatici: spice nardi: sanguinis drachonis: thuris: mumie: oppo. bdellii. carpo. armo. sarco. croci: masticis gummi arabici: gummi storacis liquide. ana. ℥. ii. laudani electi: succi castorei. ℥. ii. & me. musci. ℥. ß. terebentine ad pondus omnium: misce omnia hec pulueriza puluerizāda cū terebentina: & pone hoc totū in alēbico: & ingeniose distilla. est eniz ars sicut de aqua rosa. liquorez aūt p distillationē sublimatuz suscipe in uase uitreo forti: uicinatur eñi balsamo: & ꝭm hanc uiam subtilissimi sophistaruz adulterant balsamum: sed est modus nobilissimus modorū. Et si ungatur ex eo corpora cadauerum non patiuntur putrefactionem in eis: & cum uolueris confortare corpora extenuata tēperabis eum cum aqua rosata. ungēdo ex eo super basis mansionibus: & a nucha usq; ad renes. Et si ex eo ante horā paroxismoruz modicū tepescon ungat spina relinquēdo sup ea uestigiū eius cuz petia repelles rigores erraticaruz febriū: et quarūlibet simpliciū febriū. Sz quartanis & erraticis subuenit a principio totum periodū in sincopi quasi vltimata puncta spina: ut eius organuz uoce loquatur

tur

tur sub lingua infirmi ex eo parum appositiones: postea in auribus & naribus si necessitas urget: & dare ex eo apud necessitatem. Puta apud suffocationem matricis morbum caducum & plurimas passiones basis pondus tr.i.cum uino odorifero est res confortans animam & naturam: & subuenit ad omnia que oportet & proprie assumptum melancolicis. Et qui tristantur in anima: & sunt languide uirtutes et membra ac si essent cõtusi: & debilitati bello ethicis tempera cuꝫ oleo rosato: aut masticino: & vnge spinam eorum apud balneuꝫ: & sine balneo.

¶ Modus cõfectionis unguenti: quo si vngatur spina repellit febres flegmaticas uel melancolicas & confert paralysi: & neruorũ egritudinibus. ℞. succi arthemisie. succi galitie. ana. ℥.iiii. baccarum lauri. ℥.ß. masticis. ℥.i. olibani. ℥.ii. cãphore tri.i. olei camomillini. olei rosa. ana. ℥.iiii. cere. ℥.iii. fiat mixtio competens. ¶ Vnctio temperata restauratiua conueniens extenuatis ut ethicis ptisicis: & qui ex penuria humorum in cardiaca incidunt. Reci. olei camomillini & ro. et terebentine adipis porcini & arietini. ana. ℥.iiii. olibani: masticis: cere. ana. ℥.ii. mucillaginis ordei: mucillaginis psilii: ana. ℥.i. medulle bouine. ℥.iiii. olei scorpionis: qui inuenitur apud parietes: & in cauernis lignorũ uetustorũ lib.ß. cãphore. ʒ.ii. musci tr.ii. & unge ex eo totũ corpus ethici apud balneũ tẽperato cũ duplo ipsius unguenti olei uio. et ex hoc cõsequeris duo utilia. Primum est cõfortare membra languida Secundnm humiditates aqueas retinebit diutius apud membra inflãmata. sic eñ extraneum est extinguere inflammationem: & naturalem restaurare. Et scire opꝫ ꝙ admĩstrare balnea apud passiones basis mũdificato corpe balnea dicimus tpata dulcia proprie apud langores matricis nisi forte materia alia exigat balnea. & tũc ꝓm necessitatem & morbi exigẽtiam ea elige. & cõplexionis malitia est res de intentione huius cure. Et ungere spinã bene absters am post exitum balnei uehementius cõfortat: & balneũ apud infirmos debiles non laudatur: sepe enim ꝓpter sui affabilitatẽ associat sibi uinum contrariorum. aut naturam aut morbũ & non purgatis cor/

poribus

poribus balnea prohiberentur: nisi velles eorum materiam quam querimus expellere crudã facere obedientem: & tunc cum cautela presumẽdu₃ est: & non apud humorẽ: sed apud hunc humorem amplius scire oportet ꝙ non est intelligere post purgationem corpis balneare post opus farmaci prima die uel scđa: qm̃ hoc sicut scire te fecimus nõ est ꝓm legem.

¶ Medicamen forte repellens inueteratas & cronicas egritudines & materias diuersorum morborum cum diuturnitate habituatas in membris: quarum incolatu deuenitur ad p̃dictas passiones attrahit a remotis subuenit uniuersis egritudinibus neruorum: sanat epilecticos si deo placet: & cũ preuisione uideto cui des. ℞. colloquin. electe laudani. aga. turbith. hermodacti. ana. ʒ iiii. diagridii cocti masticis. ana. ℥. vi. ʒin. ʒ. ii. reubar. ℥. i. spice nardi. ʒ. i. armo. ase fetide. sarcocolle: oppo. euforbii ana. ʒ. ii. mezereon ʒ. ii. mãne terenia bin. añ. ℥. i. macis: musci spodii: galange gariofilorũ: añ. ʒ. i. cõfice cũ squillitico. Dosis a. ʒ. i. usq₃ ad. iii.

¶ Pillule fideles contra multas passiones corporis: proprie membrorũ principaliũ: & aliorũ nutrionis: & earũ usus cõtinuus preseruat a sincopi & tremore: recipiuntur omni tẽpore quando itur dormitũ et preseruãt a multis piculis futuris: et uiuere hominẽ incolumen faciunt. ℞. masticis: myrrhe: electe. añ. ʒ. ii. sanguinis dracõis. ʒ. i. musci. ʒ. ß. aloes boni. ℥. i. cõfice cũ succo ruthe dosis sit usq₃ ad. vii. Et si uolueris ex eis laxare adde agarici semini: diagridii: recentis. añ. ʒ. i.

¶ De sincopi.

Sincopis est casus uirtutis subito factis. Et sit ꝓm unũ duorũ modorũ. aut ꝓm actu₃ vltimatũ. & tunc est mors aut quãtum ad habitum. et quãdo destruuntur uirtutes in membris & nihil remansit de illis tũc est mors illius membri: & si fuerit in toto corpore est mors totius indiuidui: s₃ pretermissis oĩbus defectiõibus que sunt mortales de illa que mortalis nõ est sermonẽ afferamus. Defectionũ eñ quedã est casus uirtutis releuabilis & bonũ est hic edocere ut innotescat hec & illa. Quare et qualiter uirtus subito cadat. fitq₃ illud ꝓm vnum trium aut quattuor modorum: aut propter multitudinem

nem

nem materie diffuse in uiis spiritus generantis prohibitā re/
spirationem ipsius delationis ad membra propter oppilatio
nem uentriculorū virtutū aīalium & spūaliuȝ diffusa mate
riaȝ factam: & talis sincopis est idem cum appoplexia. sicut
dixit Gal. deficit motus omnium mēbrorum quia uie spiri/
tus & uirtutū motiuarum clause sunt & occupate multitudī
ne materie: quare aliud capere nō possunt occupatione pma
nente: & scire oportet ꝙ subito & immediate accidit casus
uirtutū gn̄aliter ꝓpter ꝓhibitionē motus spiritus ad mēbra
vniuersa: & tunc fit uirtutum congregatio ad radicem: & ex
trema relinquuntur expoliata calore: ꝓpterea frigidior in ex
tremis & estuatio nature sensitiue magna apparet: prohibi/
tionis aūt spūs ad suum motū unus triuȝ modorū est causa:
quoruȝ scientiā iaȝ incepimus & primū modorū posuimus.
¶ Secunda est conculcatio spiritus circa cor & contingit ꝓ/
prie in timore: tunc enim spiritus extrema non regit propte
rea ꝙ priuatus & cōculcatus est in corde: & hoc magis mulie
ribus & natura ꝓprie frigidis ab innato & terribilibus et nō
consuetis terroribus accidit. ¶ Tertia prohibita respiratio
proprie actiones spūs ad suos motus consuetos ꝓpter defe/
ctionem quātitatis suiipsius: sicut uidisti in fluxu sanguinis
immoderato: & accidit illud apud flobothomatos quando
exuberat fluxus preter moduȝ sanguīs fluxus undecūqȝ exu
berat anime grauat officia & spūs extinguit ardorem simul
cum eo labitur spiritus qa mansio spirituum in sanguine cir
cūscribitur. Amplius scire opȝ ꝙ non solū sanguinis emana
tio: immo quelibet illicita euacuationū hoc operatur: etiam
vltima ieiunia spiritū attenuāt. Et scire opȝ quod in ultima
euacuatione spirituum: ita qđ pars relicta non sufficit ad re/
gendum sustentationeȝ corporis ꝫm quam artem nullus au
deat medicorum euacuationes ultimare. Tolerabilibus erit
iterare. & iterare q̄ȝ vltra debitū modū in eūationibus in ꝑ/
iudicium nature effrenitare: tunc: & sincopis irreleuabilis
quando autem tantū remansit delatoris partis quod sufficit
ad regimen corporis quamq̄ȝ damnosum est sincopis releua/
bilis. Simile est in opposito modo quando enim delatores
priuantur

priuantur ad suos motus: qa oium semitarum & uiarum uestigia sunt priuata & facta est tanta oppilatio ventriculoruz & fontium cerebri usq ad substantiā spūalem diffusi sunt humores & mortuus est sensus fere & motus: tunc oīno est irreleuabilis: in medio modoruz est semp quasi releuabilis. Amplius scire opz q multis aliis modis sincopis accidit eorū quidam sunt ignoti sicut scire te fecimus: rapitur enim multotiens a ptibus pulmōis materia peripneumonica subito ad basim: & continuo interficit talis sincopis. Similiter & ab aliis partibus ppinquis: & possibile est q p occultos ductus distillet aliqd fraudulenti humoris a cerebro ad basim & fiat sincopis pnitiosa: si pcutiat substantiam spūalem aut tremor q transit p partes ppinquissimas basi & non est pnitiosa: & accidit potissime: dānosissima sincopis ei q ducitur ad sumptuz mortiferi in cibis & potibus & credo succurri potuit.

¶ Quando aūt tm̄ imprimitur & ultimata uincit victoria q nulla ualent suffragia congregant sepe hmōi accidentia mulieribus p resudationez humorum a matrice aduersus spūalia hn̄tium semitam & animales uirtutes & huius intentiōis curā scire te fecimus & signabimus: si deo placet cuz iuuamētis passionuz matricis legemus. Amplius scire oportet quod nō minus fixa malitia stomachi quam matricis malitia hoc contingere potest. & te oportet has singulas uias & vestigia singulorum modorum bn̄ sentire: aliter enim & aliter medicari oportet super hoc uel huiusmodi accidentibus timorosis sine omni dilatione succurrendum est: & omne genus cure ilico administrandum.

¶ Dilatio enim ducit ad mortem: nullam eniz recipiunt tarditatem curam huius passionis iam signabimus in uniuersali canone passionum & est simillima curis passionū mēbrorum creantium hanc passionē: maxime quantum ad radicez ptēderetur super hoc sermo tediosus si uellemus res assumere singulorum modorum cure ad mitigationez: qm̄ in nostra summa deo duce de passione omnium membrorum & iuuamentis eorum protelabimus. Restat igitur confortare basiz: consequenter scire membrum mandans: & repellere eius residuuz

siduum ipsumq; cõfortare & rectificare & procedere in hu/
iusmodi terroribus ꝭm doctrinaȝ practice limitate & tibi in
sermone probabo de passiõibus basis deo gratias. In cardia
ca ex melancolica dare aquaȝ lactis in aqua resoluti sint mi
rabolani & epithymum est medicamen valde dilectũ in ma
nia & omni morbo melancolico.

¶ De tumoribus mãmillarum.

TVmor mammillarum fit ꝭm plurimuȝ ex lacte corrupto in eis: & tunc iube apponi mollificantia et resoluentia: vt fiat resolutio ꝓhibite resolutionis facte: & manda sit exu beret: lac apponi catulos paruos ad sugẽdum utere exterius euaporatiuis intrinsecus oppositis. ¶ Cataplasma utile re/ soluens tumorem mammillarum a corruptione lactis. Reci/ pe farine seminis lini: farine lentium tempora cum oleo ro/ sato & croco.

¶ Aliud. Inain. ℞. marubii ebulorum folioruȝ papaueris al bi: absinthii: rute cuscute & tepida appone.

¶ Dyasco. ℞ olibani seminis absinthii: masticis farine lenti/ um. aã. ʒ. iii. cere. ʒ. iiii. olei rosati. ʒ. vi. fac unguentũ et unge.

¶ Aliud oua cum oleo rosa. mitigant dolorem & sedant tu morem. Si aũt tumor mãmillaruȝ ex inflãmatione sanguinis aut colere fuerit tunc est occupari circa refrigerationẽ corpo ris & aperire saphenas est ꝑcipuum & magnificum in dispo sitione hac est distrahere materiam. & si forte accidebat ui/ tio matricis est cura prima linimentuȝ refrigerans ardorem mãmillarum extinguens acumen: & delet tumorem. ℞. succi semp viue succi solatri: albuminis ouorum & olei rosati: bñ. pondus vnum: nunc frigidum nunc tepidum appone.

¶ Aliud cõtra humores calidos line prius locum tumenteȝ cum albumine ouorum & oleo rosato partes eorum miscen do equales: postea super asperge puluerem nitri subtilissimũ & iterum superpone tota submersa in eodem liquore. Ampli us scire oportet quod post saphenam oportet aperire basili/ cam: puta si acumen humorũ sit ualde supbum in quanto & quali conuertimus: tunc regimen in tali occupatione ad ea que sunt posita iuxta latus frigiditatis et humiditatis & pur/

gamus

gamus humorem suspectum medicina temperata respicien-te hoc cōplexione et proprietate si necessitas urget purgādi. & si deueniatur ad corruptionem ad illud ꝙ ē manuale hoc illorum est qui cyrurgia sunt instructi: & non inficiam summam meam huius vestigii ꝙ ad mechanicam spectat operationem. Et si ex frigore & frigidis humoribus tumores accidunt in māmillis adhibe farinam fenugreci cum succo apii & ebulorum commixtam.

¶ Alid ℞. fimi bouini recētis & caprini: añ. ℥. ii. succi marubii: succi ebuloꝝ: fecis aceti: añ. ℥. i. misce & suppone calidū.

¶ Ioannitius contra uiuos ardores & rubicūdos temperat eū eos & occidit audaciam eorū: ℞. mucillaginis psilii: aceti olei rosati: olei viol'. añ. pondus. i. opii: camphore: ana tri. i. fiat omnium mixtio cum farina ordei & albumine ouoruꝫ.

¶ De egritudinibus membrorum nutritionis.

p Rotelauimus hucusqꝫ de egritudinibus membrorum animalium & spiritualiuꝫ & posuimus modos curationum egritudinum que possunt euenire ipsis membris & iuuamenta membrorū communia & propria ꝫm scientiam et inuentionem peritorum philosophorū & que uetustissimi medici sunt experimento experti: liquida fecimus & scripsimus illud ꝫm artem nostram ꝫm ꝙ gloriosissimo & excelso meum organum placuit eructare: ab ipso enim mendicat omnis scientia. ipse de largitate sua medicinam produxit et medicum velut nature refugium creauit: pluat super intelligētiam ros uere huius scientie veritatis ab illo qui improperat cum exhibeat omnibus affluenter. volumus autem nunc prime sectionis summam tertiam de egritudinibus membrum nutritionis principiare et significare modos cure cuiusqꝫ egritudinis membrorū & aggregare huic intentioni res necessarias auxiliatorē igitur petamus deū a quo cuncta respirāt & a quo nostre oēs gratie prodeunt. Repleat igitur spiritus dei mentem nostram qui sit bñdictus ut res medicinarū aduersus indigētiā incolumitate plenas sua gratia ponere non deficiat.

¶ De dolore stomachi.

Dolor

Dolor in stomacho uehemens indiget quandoq; blādimento: cura aūt blandiens est cura non nota ut stupefacere apud vehementem dolorem ipsius & pulsationem & hoc raro facimus: est enim mendosuz nisi ultimata victoria dolor prosternat uirtutem: tunc enim uelut minus malum illud administramus Nos uero in primis incolumitatis largitorem inuocemus ut de sue clementie abundantia ipsam egēti sperantiqz annuat sanitatem. Afferamus etiaz ad hunc locum ex medicinis celesti uirtute dotatis: & ut infirmorū anxietas abbreuietur & cura eius indiget obseruatione regiminuz omnino: sicut in capitulo emigranee de genere vehemētium dolorum significauimus & est huius intentionis precipuum conuertere regimen ad ea que laudabilium chimorū sunt alimenta. & hoc est regimen laudabile in generibus rerum. Scda res est sine dilatione occupari aduersus accidētia que sunt vehementia. Tertia res est confortare aduersus accidentia & coadunare uirtutem stomachi. Quarta res est repellere materiam ledentē ad oppositu3. Quinta res est rectificare membrum mandans & habetur sup hoc magis suspectum epar amplius scire oportet q̄ fiunt languores eius aliquando absq; materia a malitia complexionis.

¶ Dixit Hyppo q̄ cōplexionis malitia infixa et māsiua dolorem non efficit dolor est rei cōtrarie contrarietatē sentire.

¶ Quando aūt q̄ fuerat principalis et maxime membri cōplexio rei cōtrarie aduentu desolata est: & q̄ prius fuerat extranea facta est ac si esset principalis dolorem nec facit uehementer: qd enim in eodem sibiinuicē obuiabit. Actio em̄ nō vertitur nisi inter cōtraria: deficit bellū & litigatio altero inimicorū iam mortuo: & huius intentionis cura primū est alterare cōplexionem que fuerat aliena post illud confortare.

¶ Primā rem cōplent abstinētia cibi & potus vehemētia doloris pseuerātie: & cibi & potus subtiles stiptici odoriferi ut confortent & laudabiles chimos in corpore generant: sed in eorum electione apud qualitatem non loquimur necessario.

¶ Primus aūt scire oportet humores qualitatum peccantiū siue flegma siue colera materie languorum existant aut apo-

stema

gamus humorem suspectum medicina temperata respicien-te hoc cōplexione et proprietate si necessitas urget purgādi. & si deueniatur ad corruptionem ad illud ꝙ ē manuale hoc illorum est qui cyrurgia sunt instructi: & non inficiam sum-mam meam huius vestigii ꝙ ad mechanicam spectat opera tionem. Et si ex frigore & frigidis humoribus tumores acci dunt in māmillis adhibe farinam fenugreci cum succo apii & ebulorum commixtam.

¶ Aliud ℞. fimi bouini recētis & caprini: anā. ℥. ii. succi maru bii: succi ebuloꝝ: fecis aceti: anā. ℥. i. misce & suppone calidū.

¶ Ioannitius contra uiuos ardores & rubicūdos temperat eīn eos & occidit audaciam eorū: ℞. mucillaginis psilii: aceti olei rosati: olei viol. anā. pondus. i. opii: camphore: ana tri. i. fiat omnium mixtio cum farina ordei & albumine ouoruꝫ.

¶ De egritudinibus membrorum nutritionis.

P Rotelauimus hucusqꝫ de egritudinibus membro rum animalium & spiritualiuꝫ & posuimus mo dos curationum egritudinum que possunt eueni re ipsis membris & iuuamenta membrorū com munia & propria ꝛm scientiam et inuentionem peritorum philosophorū & que uetustissimi medici sunt ex perimento experti: liquida fecimus & scripsimus illud ꝛm ar tem nostram ꝛm ꝙ gloriosissimo & excelso meum organum placuit eructare: ab ipso enim mendicat omnis scientia. ipse de largitate sua medicinam produxit et medicum velut natu re refugium creauit: pluat super intelligētiam ros uere huius scientie veritatis ab illo qui improperat cum exhibeat om-nibus affluenter. volumus autem nunc prime sectionis sum mam tertiam de egritudinibus membrum nutritionis prin-cipiare et significare modos cure cuiusqꝫ egritudinis mem-brorū & aggregare huic intentioni res necessarias auxiliato rē igitur petamus deū a quo cuncta respirāt & a quo nostre oēs gratie prodeunt. Repleat igitur spiritus dei mentem no stram qui sit bñdictus ut res medicinarū aduersus indigētiā incolumitate plenas sua gratia ponere non deficiat.

¶ De dolore stomachi.

Dolor

Dolor in stomacho uehemens indiget quandoq; blādi/mento: cura aūt blandiens est cura non nota ut stupe/facere apud vehementem dolorem ipsius & pulsationem & hoc raro facimus: est enim mendosuȝ nisi ultimata victoria dolor prosternat uirtutem: tunc enim uelut minus malum illud administramus Nos uero in primis incolumitatis largitorem inuocemus ut de sue clementie abundantia ipsam egēti sperantiqȝ annuat sanitatem. Afferamus etiaȝ ad hunc locum ex medicinis celesti uirtute dotatis: & ut infirmorū an/xietas abbreuietur & cura eius indiget obseruatione regiminuȝ omnino: sicut in capitulo emigranee de genere vehemētium dolorum significauimus & est huius intentionis preci/puum conuertere regimen ad ea que laudabilium chimorū sunt alimenta. & hoc est regimen laudabile in generibus re/rum. Scda res est sine dilatione occupari aduersus accidētia que sunt vehementia. Tertia res est confortare aduersus ac/cidentia & coadunare uirtutem stomachi. Quarta res est repellere materiam ledentē ad oppositūȝ. Quinta res est rectificare membrum mandans & habetur sup hoc magis suspe/ctum epar amplius scire oportet ꝙ fiunt languores eius ali/quando absq; materia a malitia complexionis.

¶ Dixit Hyppo ꝙ cōplexionis malitia infixa et māsiua do/lorem non efficit dolor est rei cōtrarie contrarietatē sentire.

¶ Quando aūt q̄ fuerat principalis et maxime membri cō/plexio rei cōtrarie aduentu desolata est: & q̄ prius fuerat ex/tranea facta est ac si esset principalis dolorem nec facit uehementer: qd enim in eodem sibiinuicē obuiabit. Actio eñ nō vertitur nisi inter cōtraria: deficit bellū & litigatio altero inimicorū iam mortuo: & huius intentionis cura primū est alterare cōplexionem que fuerat aliena post illud confortare.

¶ Primā rem cōplent abstinētia cibi & potus vehemētia doloris pseuerātie: & cibi & potus subtiles stiptici odoriferi ut confortent & laudabiles chimos in corpore generant: sed in eorum electione apud qualitatem non loquimur necessario.

¶ Primus aūt scire oportet humores qualitatum peccantiū siue flegma siue colera materie languorum existant aut apo/

stema

stema in stomacho factum. Et iam scias post scientiã qualitatis regimen cibi & potus exigere conueniens & nõ negligas regimen confortatiuum proprie complexionis stomachi maxime post sedationem languorũ eius.
¶ Secundam rem cõplent sedantia vehementes dolores: & nuncupantur in hac dispositione dolor egritudo qñ absq; medico a sua materia prodiit necnon & accidẽs: cũ uehemẽtius ultimatur & ꝑducit quasi ad uestigium sincopis.
¶ Vomitus autez non est accidẽs cui obuiemus: dummodo eius impetus non excedat debitam euacuationẽ, & tunc eius curam significabimus. & si deo placebit. Et scire oportet ꝙ uomitus electus est de intẽtione principali omnium rerũ cure doloris stomachi: est enim regio conueniens et apta huiusmodi euacuationi concauitas magne. Inquit Hyp. materia quam euacuare oportet: repellenda est per regionez ad quã magis declinare uidetur. Est eniz vomitus conueniens ex maxime sedantibus dolorem stomachi: potissime quando retẽtio cibi & potus dolorem in eo causabat: & ei opponũtur in quantitate: huius etiam occupationis sunt enemata. Post illud si dolor adhuc operationis fortiter ledat balnea administrentur. Est eniz caloris opus dolores sedare: dispergit enim grossaz materiam & subtilez aliquãdo per quandaz euacuationẽ & resudationis libentiã annilat et emplastra cõuenientia et appositio uentosarũ sunt huius rei consummatiua.
¶ Tertiam rem cõplent cõfortantia animã stomachi et eius naturaz et sunt heres cordiales & cibi subtiles boni chimi et appositio alicuius rei cõseruantis in eo calorẽ de quorũ summa est myrrha mastix proprie mixta cũ oleo myrtino et camomille & cibi aggregãtes & coadunantes stomachi partes laxas sicut sunt cibi proprie acetositatis & est aromaticis stipticis rebus condiantur sicut assari mumia segebes: & similia. Et sit eorum exhibitio pauce quantitatis perueniẽdo ad gradũ usq; ad id cuius administrationẽ stomachus cõsueuit. Et ne pretereas qui cadat in cibos eoruz et iuribus menta & succus aggreste & succus granatorũ et sumach et species aromaticorum & citonia condita sunt dilecta & similia.
¶ Potus

¶ Potus autē eoruʒ uinū odoriferum subtile & lene de cen/tis cōmixtionis cū aqua solis irradiata parum radiis cu i su/perponuntur parū aque rosate: & uitet aquā frigidā ueri fri goris: depauperat eñ in eo calorem. Calida uero stomachū mollificat & eius disgregat uirtutes & electio cibi & potus paucitas eorꝫ quies aer pparatus ad tempamentum somnuʒ & gaudium delitie sunt ex rebus confortantibus stomachuʒ & totum corpus restituentibus ipsuʒ sue nature: & si tñ exu berat q̄ pducat ad ethicam stomachi tunc est occupari: nunc circa administrationem reꝝ humectantium: nunc restauran/tium corpus: nunc tempantium uirtutes ex his que diximus & dicemus: si deo placebit.
¶ Quartam rem cōplent repellentia materiā que est mater egritudinū stomachi & acquirit hoꝝ sciētia: aut si est flegma aut si est colera aut grossa uentositas. Et nos non possumus medicamina intentionis necessarie cōtra stōachi langores di finitiue significare prer quedam quoꝝ opus non est a comple xione neq̧ substantia pprie sed opponit egritudinibus a sub stantia intelligibili: & alia quoꝝ interest hoc membrum re/spicere magis q̄ȝ illud. Et hoc scire uidet uersari circa speciē & uos scitis quoniā scientia medicine circa hunc hominē & non hominem uersat.
¶ Medicamen quod hunc morbū destruit alteri morbo cui similis uidet uires addit. Sunt enim diuerse hominum cōple xiones & opationi subiecte. Quis enim medicoꝝ omnia q̄ requirunt ad ueram curam aspectum naturaʒ tempoꝝ diuer sitatem regionum causam morbi complexionem ppriā quā conseruare & non alterare medicum opʒ etatem que de uin culo complexionis est: cōsuetudinē que natura inductu tpis longissimo efficit: inuestigabit sine pte diuine clementie. Ro ga igit deum largitorem sanitatis ut ipse annuat inter medi/camina tibi eligere fideliora: & pprie contra egritudinem cu ius curam suscepisti & impleat animam tuaʒ: quia uniuersa huius scientie uolumina relegisti. Medicine autem stomachū respicientes sunt pprie que materias quibus obuiant a sto/macho & intestinis educunt materierū que habitant in sto/

macho: & intestinis oīum euacuandaruȝ facilior est eductio de quarū summa sunt mirabolani: aloe lotū & aggaricus & alia quorū memoriā in hoc sermone: si deo placet dicemus.
¶ Quintam rem complent corrigentia & rectificantia epar splenem & matricem. hn̄t enim quendā cōcursum ad stomachum. ¶ Dixit Hyppo. uidisse quendā cuius phisionomia testificabatur illum esse flegmaticū vomentem sepe coleram: quia semita a stomacho ad epar signata nō erat angusta: immo ampla & spaciosa. & respicientia hec mēbra scire te fecimus in capitulis eorū: de quorum collegio est reubarbaruȝ: lacca: spodiū: spica: eupatoriū: cassia lignea: tamarindi: mirabolani: cappa. & similia. ¶ Hyppocrates medicina respiciēs stomachū cōfortans totam eius uirtuteȝ & fugat dolores factos in eo & digestioneȝ accelerat. ℞. galange: masticis ligni: aloes: cynamomi: se. myrthi. an̄. ʒ. iii. eufragie anisi: an̄. ℥. me. zinzib. ʒ. i. corticum fisticorum exteriorum olibani rosaruȝ: an̄. ʒ. ii spice. ʒ. i. ß. salis gēme. ʒ. iii. zucchari administrati cuȝ aqua rosaruȝ. lib. ii. dosis a ʒ i. usq; ad. ii. et ante cibū & post sumitur. ¶ Hyppocrates medicamen cōtra frigidos & uiscosos humores & grossos sepultos & est conueniens senibus ꝓprie in hyeme in uillis stomachi. ℞. baccarū lauri anisi: an̄. ℥. i. piretri ultramarini zinzib. galange: ana ʒ. iiii. masticis myrrhe: an̄. ʒ. ii. mellis. lib. i. aceti. ℥. i. dosis a. ʒ. i. usq; ad. iii. & est fortis operationis contra dolorē. & est factū cā uentris.
¶ Galienus. Medicamen ualens ad īfirmitates stomachi frigidi & ad dolores fortes uentris. Recipe trium piperū: spice nardi zinzib. rosarum florū camomille squinanti centauree aristologie rotunde: an̄. ʒ. vi. ligni aloes. ℥. ii. conficiantur cū melle in quo cocta sunt mastix myrrha & gariofill'.
¶ Aliud ex arte nostra fidele & exptum cōtra malitiā stomachi & cerebri causatam a stomacho generaliter subuenit oībus passionibus stomachi qm̄ respicit ipsum a ꝓprietate nobili. ℞ corticis exterioris fisticorum: seminis peonie masticis myrrhe olibani ligni aloes spice nardi: an̄. ʒ. ii corallorū ad pondus oīum rerum: confice cum zuccharo tēperato cū myrrha & ros. Dosis a ʒ. i. usq; ad. ii. ieiuno stomacho.

¶ Dyascorides. Aristologia rotunda stomachũ confortat & oēm putredinem ab eo separat & si fuerit in eo apostema sanat. Et eius pmixtio laudabilis est cum aqua rosa. corallo & myrrha & subuenit hoc medicamen caducis.
¶ Aliud cōfortās stomachũ & est p magnatibus cōtra morbos vētositatũ grossaꝝ & eructuationē acetosaꝫ pcurat digestionem. Re. gariofiloꝝ galāge ligni aloes: aÑ. ʒ. iiii. masticis cheisim: aÑ. ʒ. ii. zinzi. macropiper cynamomi pipis albi: aÑ. ʒ i. ß. zuccari calamēti mēte sicce spice heyl: seminis apii feniculi anisi carui & calami arōatici: aÑ. ʒ. i. ß. zucchari tabarzet ℥. x. mellis dispumati ꝙ sufficit. Dosis a. ʒ. i. usqꝫ ad aur. i.
¶ Aliud medicamen conferens ad dolorem stomachi & epatis remouens ab eis putredinem a caliditate & acuitate colere citrine faciens diligere cibum & est ex cōferentibus & cōfortantibus stomachum et epar debilia. Re. rosarum rubearum. ʒ. x. trocis. dyarodon trocis. de spodio liquiritie: ana. ʒ. iiii. gario. calami aromatici et spodii masticis ligni aloes: aÑ. ʒ. ii. trium sandalorum. ʒ. iii. assari spice mus. macis cardamomi portula. lactuce scariole. se. cōmunium albarum margaritarum cum fenugreco. rasure eboris & dragagan. gummi arabici: ana. ʒ. i. me. camphore. ʒ. me. musci. ʒ. i. sextam cōfice cũ syrupo rosato & aqua rosa. Dosis. ℥. me.
¶ Aliud medicamē cōferens stomacho debili anxiato cuius dispositio maturat ad ethycā & rectificat epar & chistin fellis & calefactis subuenit ictericis ptisicis cũ febre & sine febre: cuius pmixtio hec ē. Re. foliũ ros. rub. cāphore cynamomi sublimati & electi gariofi. tri. sandal. portula. aÑ. ʒ. iii. succi celidonie succi absinthii succi epatice ꝑparatorũ: aÑ. ʒ. iiii. reubarbari electissimi. ʒ. iii. spice nardi. ʒ. i. uini albi & odoriferi. ʒ. i. trocis. de spodio trocis. dyarodō trocis. de eupatorio: aÑ. ʒ. iiii. granorũ coriādri infusoꝝ in aceto & torrefactoruꝫ balaustie berberis succi sumach succi liqri. aÑ. ʒ. i. liqri. ʒ. iii. dragagā. ʒ. ii. corallorũ peonie ligni aloes masti. ana. ʒ iiii. seminũ cōium. ʒ. ii. cōfice cũ syrupo recipiēte succi granatorũ succi pomorũ citrinoꝝ succi citrāgulorũ succi portu. sꝫ loco succi pone semen eius: ana. lib. ß. & fiat syrupus cum ꝑdictis

ſuccis zucchari.li.iii.ß.Doſis a.ʒ i.uſq; ad auř.iii. Et eſt mirabile q ſi maſticem ieiuno ſtomacho cepe albu3 in dolore ſtomachi groſſo preter febre3 illo die dolorem eger non ſentit. Et⁹ puluis florum celeſi datus cum calida una hora liberat a doloribus ſtomachi.

¶ Medicamen ex inuentione noſtra cuius virtutē & nobile3 experientiā nullum tranſcendit medicamen ſanat oēs langotes ſtomachi ſi deus uoluerit Siue ſint a malitia cōplexionis ſine materia ſiue cū materia digeſtiuā confortat appetitiua3 irritat retentiuā uigorat: necnon expulſionē auxiliatur. Sintomaticos fluxus ab indigeſtione natos ſiue ſuperiores ſiue inferiores emendat & totū ſtomachū ꝓprie nature reſtituit. ℞. maſticis ligni aloes myrrhe electe cynamomi aniſi: añ.ʒ.v.corticū exteriorum f ſticorum gariofilorū ſpice nardi: añ.ʒ.iii.eufragie.℥.ß.corallorū alborum & rubeorū ptes miſcēdo equales ad pondus oīum rerum zuccari q ſufficit.

¶ De medicinis materia3 a ſtomacho repellentibus & abſtergentibus ac uillos eius mundificantibus.

d Icamus modo medicinas quarum proprietas ē repellere materiam ledentem ab eo & abſtergere parietes ſtomachi: & mundare uillos eius ab omni ſuperfluo: de quarum ſecta eſt aloes bonum lotum & preparatum ſm artem noſtrā & agaricus femina & mirob.& reubarbarū rauedſeni & thus & his ſimilia & acquirimus eis proprietatem laudabile3 & facimus eas eductiuas humorū quorum non erat per ſe vigoratio facta per artem facit acquirere alias ꝓprietates nobiles & conſequitur quaſi naturam.

¶ Filius zacharie. Medicina experta repellens putredine3 a ſtomacho & eſt eductiua humorum flegmaticoru3 & colere groſſe.℞.mirabolanorum citrinorum infuſorum in aque roſa.℥.ii.ſ..portul.ʒ.ii.agarici.ʒ.iii.ſalis gemme.ʒ.i.mellis.℥.i.me.aloes boni.℥.ii.fiat confectio cum ſyrupo granatorū & myrrhe.Doſis a.ʒ.i.uſq; ad.iii.

¶ Iudeus pillule efficaciſſime contra ſtomachi cerebri viſcerum neruornm uitia: educunt humores viſcoſos a ſtomacho

& inteſtinis

& intestinis & trahunt a remotis mũdificant instrumẽta sen sum & mẽbra nutritionis & spiritus: quarũ cõfectio hec est. ℞. colloquintide electe & purgate & trite cũ oleo ro. laudani thuris: añ. ʒ. i. masticis gũmi draga. añ. ʒ. iii. ros. rub. ʒ. ii. dya gri ꝑparati ʒ. i. ß. aloes boni. ʒ i. confice cũ succo endiuie. Do sis a. ʒ. iii. usq; ad. xi. post cibum qñ itur dormitum.

❡ Nicodemus pillule purgantes stomachũ a grossis humori bus abstergentes uillos & parietes eius proprie ab humori/ bus conglutinatis in eis & mirabili iuuamento respiciunt re nes & neruos. ℞. turbith. ʒ. i. agarici. ʒ. iiii. salis gẽme ʒ. i. zin/ zib. ʒ. iii. sarcocolle oppo. añ. ʒ ii. masticis dyagridii cocti: añ ʒ. i. anisi. ʒ. ii aloes. ℥ i. ß. cõfice pillulas: cũ succo mente. Dosis est usq; ad. ʒ. i. ß. vel. ii. ad plus si egritudo ẽ noua & membra tm̃ nutritionis purgare querimus & non alia.

❡ Potio mirabilis respiciens stomachuʒ & epar cũ proprie tate mirabili educit a stomacho coleram citrinam & prassi/ nam & mundificat canales epatis et chistim fellis. Recipe ca pillorum veneris eupatorii apii boraginis scolopendrie be/ thonice piretri epatice ros. viol. añ. ʒ. i. assari. ʒ. ß spice nardi. ʒ. me. agarici masticis: añ. ʒ. ii. seminis portulace anisi. ʒ. i. in quorum decoctione ſm modum artis resoluantur reubarba/ ri. ʒ. ii. manne pulpe cassie tamarindi zucchari uiol. ros. sicut scis acori. ʒ. iiii. paretur potio ut scis.

❡ Syrupus adequans materiã calidam ledentẽ stomachũ & epar quã euacuare querimus ponit eam in necessitate ad ex/ pellendum & confortandum uirtutes stomachi & remouen/ dum oppilationes. Recipe absinthii fumiterre plantaginis eupatorii capillorum veneris pollitrici zedoarie cicorie celi donie solatri: añ. M. me. se. communium anisi portul. papaue ris albi: ana. ʒ. iii. mirabo. ℥. ii rosa. ℥. iii. aceti. ℥. iiii. zucchari quantitatem quã volueris. Dosis ab. ℥. i. usq; ad. iii. cuʒ aqua frigida non veri frigoris in aurora. Cõfectio de succo pomo rum mirabilis ad confortandum stomachuʒ & damus ex ea conualescentibus & his quoruʒ appetitus sopitus est alterat malam complexionem stomachi & confortat substantiaʒ & tollit dolorem stomachi. ℞. succi citoniorum succi citroruʒ m

ana.lib.ii.corticis citri, bene decocti & contriti.lib.ß. succi granatorũ.℥.iii.succi mẽte succi sansuci.añ.ʒ.iiii.aceti puri: lib.i.mellis dispumati.li.iiii.zuccari.ʒ.iiii.bulliant oĩa hec si mul mixta usq; ad cõsumptionẽ fere succorũ & aceti cortex preparatus circa finẽ mittatur & cũ perfecta bullitione bul liat.spumã aũt a principio paulatiʒ ꝓiicere incipias & con/ diatur in fine cum hoc quod recipit gario.galange cynamo/ mi electis.añ.ʒ.ii.macis.ʒ.i.anisi.ʒ.iii.ligni aloes.ʒ.vi.musci tri.i.& quidam fortius condiunt & cũ pipere al.& cardamo mo.Dosis a.ʒ.i.usq; ad.iii.ante & post cibum.

¶ Pillule purgantes stomachum ab omni superfluitate hu/ morũ & cerebrũ educunt utramq; colerã & flegma & remo uent ab eo omnes dolores & renouant stomachũ ad come/ dendũ.℞.absinthii masticis agarici.añ.ʒ.ii.trium myrobal. ʒ.iiii.turbith.ʒ.x.epithymi hortensis salis indi.ana.℥.ii.pe/ nidiarum.ʒ.iii.yerepigre.ʒ.v.succi rosa.ʒ.iiii.dyagridii.ʒ.ii. fac pillulas cum succo scariole.dosis est.ʒ.ii.

¶ Iudeus pillule cõfortantes stomachũ mũdificantes caput & stomachum a colera corrupta & omni superfluo hũore et respiciunt epar & aperiunt oppilationes & ualent ad febres antiquas ex diuersis hũoribus natas & sanant pruritũ & ul cera.℞.myrobal.citriniorum indorum et embli.añ.ʒ.iiii.ma sticis anisi succi eupatorii absinthii roß.ana.ʒ.ii.yerepigre. ʒ.xii.succi ro.ʒ.iii.cõfice cũ succo apii et da cũ calida aq̃.ʒ.ii.

¶ Pillule ꝑseruantes stomachum ab omni languore & cere brũ custodiunt uisum & oĩm sensuũ instrumenta:si deo pla cet recipiuntur omni die.ii.uel.iii.& melior hora est post ci/ bum quando itur dormitũ.℞.masticis dyagridii bene electi: ana.ʒ.ii.resoluantur in unum corpus dyagridium & mastix in pomo aloes electissimi et sublimati.ʒ.x.confice cuʒ succo caulium.dosis est usq; ad.xix.pillulas.

¶ De emplastris linimentis & vnctionibus.

SCribamus res que administrantur emplastris linimentis & unctionibus supra stomachum & modos earũ et sunt ex necessitate cure languorum stomachi aggregant & coadu nant partes stomachi & uirtutes et calorem ne resoluatur &

exaltet

exaltet indebite & destruũt dolores in eo & cõferunt rei ui-
te: & ẽ vngtũ confortans stomachũ frigidum ipm reddit so
briũ ad naturalẽ suam opationẽ: facit ipsum exemptũ ab oĩ
dolore. Recipe aloes masticis olibãi myrrhe. añ ʒ. i. corticũ
granatorũ rof. anisi galange gariofi. añ ʒ. i. olei rosa. olei ca-
momillini. añ lib. i. cere. ℥. iii. aceti. ℥. ii. bullitis oleo aceto &
cera. prius perfecta decoctione superasperge in fine species
has bene puluerizatas agitando donec fiat unguẽtũ de quo
puncto stomacho superasperge myrrhe & masticis lineũ pã
num vel lanam succidã calidam superpone.

¶ Linimentũ aliud nostrũ cõfortans ad digerendũ et appe
tenduȝ & retinenduȝ debiliũ & cõualescentiũ stomachuȝ &
remouet oppilationes & dolores & uẽtositates. Recipe olei
nardini. li. i. fac bullire cũ sansuco trito bullitiõe una: põe po
stea cere. ℥. iii. ut liquefiat. Deinde pfice vnguentũ cum masti
cis myrrhe terebentine laudani. ana. ℥. i. vnge ex eo stoma-
chum debilem & superasperge puluerem anisi & rosa.

¶ Aliud quod administramus quando alia nõ contulerunt
& eger dolorẽ habet intollerabilẽ: remouet dolorẽ arcet uo
mitum & fluxum ventris compescit. Recipe colophonie te-
rebẽtine olibani. añ. ℥. i. sanguinis draconis mumie myrrhe
laudani sarcocolle. añ. ℥ ß. rosarũ corticum granatorũ. añ. ℥.
i. liquefactis gũmis aliaruȝ rerum recusantiũ liquefactionẽ
puluerem mitte & submerge in hac medicina calida anteq̃
congeletur stupam lineã & stomacho superpone calidã quã
tum eger pati poterit relinquit ibi uestigium cauterii sup eũ:
& propterea ad huiusmodi dolores fortes facit.

¶ Aliud cõfortãs ualde stomachũ febricitantiũ remouet do
lorẽ ab eo & uẽtositates. ℞ olei myrthini olei rosati. añ. pon
dus equale bullitoꝝ cũ mastice et olibano: unge ex eo stoma
chũ et supasperge puluerẽ rosaꝝ et granatorũ: arcet nauseã.

¶ Emplastrũ restringẽs ardorẽ stomachi febricitantiũ extin
guit calorẽ febris estuationẽ uomitũ et subuersionẽ ab eo se
parat dolores amputat stõi: si deo placet. ℞. s[illegible] ci solatri succi
absinthii. añ ℥. iiii. farie ordei. ℥. ii. masticis. ℥ i. rosaꝝ ru pul
uerizatarũ. ℥. ii. fiat oĩuȝ cõglutinatio & stõacho opponat.

¶ Cerotum & est refugium conualescentium & extenuatorum stomacho subuenit est generale oībus passionibus stomachi & matricis et cōfortat cerebrum et cor appetitū mortuū uiuificat: digestiuam rectificat retentiuā corroborat. & est expertuȝ si deo palcet. Reci. calami aro. seminis rute. gario. sandal. olibani myrrhe masticis. añ. ʒ. iii. sanguinis draconis. ʒ. ii. mumie. ʒ. ß. aloes. ʒ. v. farine corticū granatorū. ℥. ß. ambre. ℥. i. musci. ʒ. i. camphore. tri. i. sansuci balsamite absinthii. ana. ʒ. iiii. terebentine olei rosarum cammollini uel myrthini. añ. ℥. ii. cere ℥ i. ß. myrrhe electe laudani. añ. ℥. i. corallorum rube. galange anisi cardamomi nucis muscate macis. añ. ʒ. iii. peonie. ʒ. i. terenda terantur liquenda liquefiant: & bulliant bullienda & fac cerotum super stomacho & administretur super totum sicut docuimus.

¶ De indigestione stomachi.

INdigestio est cōmunis mater omniū egritudinum potissima humoraliū & nosti ꝙ digesta materia quiescit febris feruor. erat eniȝ inobediens: quia cruda & temperamentum substātie: aut quātitatis aut qualitatis transcendebat & eius elementū est tepeditas emissa naturalis caloris: & huius rei causa est superabūdantia cibi & potus ſm quantū uel quale aut ab utraqȝ: necnon et ſm substantiā et debilitas stomachi naturalis. & scire oportet ꝙ hereditantis uitiū hoc a parentibus raro: aut nunqȝ curātur pfecte. & hi tutius languores portant et horū pfecta medicina sola est abstinentia residuū nature cibi & potus in locis digestionū. qđ in genus nutrimēti cōuerti nō patitur suo uitio: aut natura cōuertere: non ualebit eius instrumento debili pmanente. quod enim nisi causa antecedentis efficitur morborū est: et maturat ad cōiunctam suos excessus que cum adest continuo est febris.

¶ Digestio est fructifera alimēti cōsumatio: tunc eius perfectaȝ dicimus cōsumationē: cum in fructifera semia ualuerint perfice alterū tale quale ipsuȝ est. Indigestio aūt econtra.

¶ Amplius scire oportet ꝙ indigestio nō minus a supabundantia qȝ ex eius priuatione nascitur. temperamentum enim caloris non dicimus absolute: sed in comparatione ad suum

obiectũ attendit ut obiectũ nõ magis resistat: nec remissum in cõparatione ad suum agens existat q̃ suũ agens agere potest ꝓportionari debet agens & obiectum ꝓportione equã.
¶ Adhuc scire oportet qḋ digestio fit ex cõiacentibus. tunc enim passiua actiuis oĩno obediunt et nullo modo resistunt. digestio non consumatur aut si minus resistat utroq̃ istorum modorum calor dicitur distemperatus siue quo multũ possit siue quo minus: calor sufficiens ad unius libre plumbi liquefactionem impotens est ad ferri libre liquefactionem: & nõ sufficiens faber aliter: & aliter calefactionem mensuraret in faciendo unam incudẽ & clauuz: quare caloris temperantia & distemperantia est in cõparatione ad suum obiectum: uerisimile quidem de calore nostri corporis qui assiduo exercitantur artificiali labore: & grosse sunt complexionis; cibaria subtilia assumentes minime digerunt: sed in eorum corporibus aduruntur: cibandi erant leguminibus pane subcineritio & aliis de pasta cibariis. Et scire debes ꝙ talis calor est in quibusdam iuuenum: calor quorum adeo fortis est qḋ humores adurit & eos quasi in uenenum conuertit & a quibusdam humorũ materie resoluũtur fumi qui quantũcunq̃ distent a cerebro: ꝙ si fuerit eorũ incolatus in remotioribus membris ascendũt sursuz ad cerebrũ et cũ sentit sibi periculuz cõtrahit se totũ & oẽs suas uirtutes in unũ trahit: et maxime per quas spiritus animatus transit ad prestandũ sensuz & motũ omnibus membris corporis oppilantur.
¶ Et hoc considerans Hyp. in lib. separatorum sermonuz posuit epileptiam egritudinem iuuenum: quamq̃ & aliter e contra talis morbus nascitur: sed non est nostrũ hic eius sermonem assumere: sed fortitudinis & debilitatis uirtutum exigẽtiam regimen administrare: & nos hic tractamus de digestione stomachi: que sepiissime corporibus propter ciborum: & potuum multam refocillationẽ: & caloris inopiã ab egritudine: & aliis causis accidit.

CVra huius egritudinis est. iiii. res. Prima est non extendere uentrem cum cibis & potibus. hoc enim preseruat corpus ab egritudinibus; & sufficiens est hec sola cura huic

egritudinis

egritudini: & laudabilior est potiõe in multis morbis quali/tas bona regiminis. Secũda res est cõfortare stomachũ uniẽ/do & aggregãdo ptes suas. Tertia res est corrigere accidẽtia digestionis. Quarta res est si est causa ex humoris uitio mundificare materiam ledentem si est sine humoris uitio malam alterare cõplexionem & post illud confortare.

¶ Primam rem cõplent prohibitio cibi & potus grossorum: abstinentia dico non ultimata: quoniam nihil dare horridũ est superabundanter stimulosum est dare: prohibere ipsum a cibo pristino non digesto usque ad fructifera semina: feci/bus non exclusis parum quidem bibere: & subtile potabile cum siti assumere hoc est primum intentionis. Et tua interest bene cognoscere cõplexionem: aliter eniȝ et aliter cibabitur colericus & flegmaticus ꝓprie apud naturam.

¶ Molestius colerico est famen tolerare q̃ flegmatico: & re/spicere cerebrum non est res fatua cum ligatura quedaȝ ner/uosa inter cerebrũ & stomachũ sit que trãsitiuã patiũtur pas sionẽ cõsueuit stomachus cũ cerebro dulcedinẽ cõmunicare et amaritudinẽ: eligere aerẽ absq; paludibus montiũ oppres sa oppositiõe corruptiõe corporũ cadauerũ ẽ de intẽtiõe ꝓ/pria: post illđ cibare ĩfirmũ cibi stipticis acetosis aromaticis cõditis sicut scire te fecimꝰ et remẽorabimur: si deo placuerit.

¶ Secundaȝ rem cõplent regimen stipticũ temperatum odo riferũ ₰m ueraȝ qualitatẽ electũ: appositio rerum: quarum ẽ conferre rei uite: iuuare partes stomachi: & ipsas confortare ne resoluantur de quaruȝ societate ẽ sandaraca: mastix: myr rha menta aurea ꝓprie mixta cum oleo ros̃. & liquore satis calido epar: & cor non est frustra.

¶ Tertiam rem cõplent que accidentia corrigunt iam illata quoruȝ diuersa sunt: ẽ eorum primus concursus ad cerebruȝ & cor: & consueuerunt generare fluxum sinthomatis. Item fallacem dolorem uentris. Et si cum diuturnitate habitudi/netur: dolor iuncturarum & podagra: & hoc cursu procedẽ/tia. Et scriptum est indigestionem esse hyle egritudinuȝ: qua re tua interest perspicacissime omnia hec considerare: & sa/tagere circa rectificationem stomachi. ẽ enim materialis pa

ter

ter & cibator membrorum & uite.

¶ Quartã rez complent cõplexionẽ extraneã alterare: post illud confortare: & si aliquid humorale materiã egritudinis debilitat cum condecenti medicamine repellere: et primum cõplent regimẽ illud: & nos dicemus hoc uero medicamẽ tale ue naturale scire te fecimus: & faciemus: si deo placuerit.

¶ Hyp. Medicamẽ cõfortans digestionẽ stomachi: alterans malã cõplexionez defendit ꝓprie: subuenit lubricitãti fluxui sinthomatico: & gñaliter multis accidentibus ex indigestione factis. ℞. acori ru. ℥. me. magnetis. ʒ. ii. castorei. ʒ. i. anisi. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. myrrhe. ʒ. me. zucchari lib. i. Dosis a, ʒ. i. usq; ad. ii. ieiuno stomacho de sero qñ itur dormitum.

¶ Iudeus. Syrupus contra mala uitia frigida stomachi: confortans ipsuz cõfortatiõe magna: & facit appetere: digerere. ℞. sansuci balsamite. ana. M. i. galãge: macis: nucis mus. ʒ. ii. ros. ʒ. i. masti. ʒ. iiii. festicorum. ʒ. ii. aceti. ʒ. ii. Dosis est. ℥. i. usq; ad. ii. cum iunipero in matutinis.

¶ Medicamen forte contra fortem stomachi dolorem & inueteratam malitiam suam abstergit uillos eius a grossis humoribus: & reddit ipsum sobrium ad digerendum. Re. triuz piperum cardamomi: piretri: sumach. anisi: galange masticis macis: ana. ʒ. iii. ros. ʒ. iii. zinzi. ʒ. iiii. gario. ʒ. iii. cynamomi. ʒ. iiii. coriandri. ʒ. ii. aceti. ℥. me. mellis qđ sufficit. Dosis. ʒ. ß. ante cibum & post.

¶ Electuarium confortans stomachũ & uiscera: & subuenit materie que cibum retinuit: & quorum retentiua perit: & resoluuntur uapores ad cerebruz & iam effigiem phisonomie adulterauerunt: & colerarũ eminentiã indebitam produxerunt: cuius permixtio est. Re. ros. ʒ. v. masticis: corallorũ al. et ru. cynamomi: sumach: calamenti ana. ʒ. iiii. carnium citru. ℥. ii. myrrhe mente: eufragie. ana. ℥. ß. gariofilo. ʒ. i. confice cum syrupo de menta & myrto. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. iii.

¶ Medicamen bonum & expertum contra putredinem stomachi: & subuenit apostematibus existẽtibus in stomacho: cuius stomachus residuum cibi & potus propter caloris inopiaz aut malitie maxime sibi gubernat: & nõ patitur aliquã

putrefactionem

putrefactionem in eo generari: & custodit cerebrum & cor/
pus totum: confortat cor: & prouocat menstrua & rectificat
malitiam matricis. Re trium piperum: ana.ʒ.i.gariofi.ʒ.ii.
aristologie ro. & longe optime uiol betonice.ʒ.ii.salis gem/
me.ʒ.ii.myrrhe electe pondus omnium: confice cum syrupo
de spica. Dosis a.ʒ ß.usqȝ ad.i.
¶ Electuariũ descriptione Nicodemi: cuius operatio transcẽ
dit genera medicaminum in omni uitio stomachi ex frigida
causa: & composita cõfortat neruositates eius subtiles: & su
as uirtutes excitat: & suam malitiam cõplexiuam rectificat
confortat cor: & cerebrum ꝙ epar & subuenit caducis verti
ginosi: & nausee: & omni vitio stomachi: cuius mixtio ẽ hec.
Re. anisi: corallorum: spice inde vere ligni aloes: roß.gario.
galange.zedoarie: ana.ʒ.iiii.peonie.ʒ.iii nucis muscate.ʒ.ii.
margaritarum.ʒ.vi.ambre crude.ʒ.iii.musci.ʒ.i.masticis ad
pondus omnium: confice cum syrupo corticum citri.
¶ Electuarium nobile ad confortandum stomachũ debileȝ
& pseruandum digestiuã eius. Re.ʒ.iiii.spice nardi.ʒ.i cyna
momi gario.liqui.añ.ʒ.ii anthos.ʒ.iiii mente: alhasce: añ.ʒ.
iii.zucchari q̃tũ sufficit.lauare cũ aqua calida mãus añ cibũ
& post cum frigida est custodia stomachi ab indigestione &
paruȝ exercitari laboriosos: ociosos quiescere: & post hos &
illos parũ non rapido motu exercitari est lex huius cure scri
pta. Sternutare post cibũ facit descendere escam ad fundum
stomachi: anate aperit & humores uertit uniuersaliter & sto
machum mundat et nutrit: & mittit feces pristini cibi ad in/
feriora & repellit: & sunt hec mandata ad tutelam stomachi
& cerebri calefacere vehementer uiolas manuum & pedum
in dolore stomachi est amicabile nature: sed aliter & aliter
huic uehementer infrigidare illi uero calefacere, ut pupã ca/
pitis vehementer calefacere facit uaporum respirationeȝ. Et
sciuisti cor cereorum epar et testiculi quendã fluxum conca/
tenatũ ad se inuicem habent: & stomachum nõ ignorant tri/
stantem gaudentem. & scriptum est oĩum membrorum unaȝ
esse compaginẽ & dolere adinuicem: & unctio spine. est ite/
rum res magni iuuamenti languorẽ stomachi: & omniũ de/
bilitatum

bilitatum membrorũ maxime neruis contentorũ: & calefa/ cere stomachũ actuali calore est postremum bonum stoma/ cho proprie iuueni uigoroso. Alii quidem actuali calore festĩ no motu ex naniuntur cũ cuiuslibet rei calor: non uiuens in eo originaliter labitur uelut aer in subito sole irradiatio aut igne. Et fortassis balnea temperata quedá conferunt illis: & nos alibi scire te fecimus naturam balnei.

¶ Filius zacharie. Cerotũ cõfortans stomachũ retinet calo/ rem in eo ne resoluat & remouet duritiẽ eius: & oẽ oppilans ptem stomachi: & vigorat in eo calorem et sanitatem restitu it. si deo placet. Re. cere munde. ℥. iii. terebentine. ℥. iiii. oleĩ nardini. ℥. ii. quibus liquefactis bullitione parua superasper ge puluerem hunc. Re. myrrhe: masticis: aloes ana. ℥. i. ro. ʒ. vi. peonie: castorei: ana. ʒ ii. anisi. ʒ. vi. calamenti. ʒ. vi. gario. nucis mus. cardamomi: calami aro. reupõtici añ. ʒ. iiii. & be/ ne stomacho adherent.

¶ Filius serapionis. Syrupus excitans appetitum: confortãs digestionem educit humores grossos & putridos & cõfortat membra anhelitus educendo humores ab eis: & curat sciati cá si deo placet. Recipe thymi mente. sansuci myrrhe: zedoa rie: añ. M. me. agari. ʒ v. polipodii rasi & pistati anisi. añ. ℥. i. turbith electi. ℥. ii. me. zinzi. ʒ. iii. reupontici. ℥. ii. baccharuꝫ iunipi. ℥. i. cynamomi nucis musca. gariofi. macis omnium: añ. ʒ ii. ro. ʒ. iii. aceti ℥. ii. zuccha. lib. iii.

¶ Alexan. fiat puluis & ꝓpinetur ex eo ieiuno stomacho põ dus. ʒ iii. cum. ℥. ii. uini electi subuenit omnibus passionibus stomachi & respicit pulmonem & cerebrum aufert malitiaꝫ & remouet dolorem uentris & uisceꝝ & resuscitat appetituꝫ mortuum: & docet digerere stomachũ. Re. thymi sansuci bal samite aristologie ro. origani: anisi: feniculi: rorismarini: cala mi aro. corticum citri. se. vuaꝝ & granatoꝝ: lauendule. semi. ru. basiliconis: ysopi eufragie: ana pondus. i ligni aloes pire tri: galange. gario. macis: ana pondus supioris ponderis: cro ci: opii: tebaici: storacis calamite. trium pipum: ana ptem. i. medii ponderis: sanat languores stomachi & corpus incolu/ me seruat si deo placet.

¶ Inquit

❡ Inqt Heben. Mesue molendinare cibũ in partes munitissimas uel subtilissimas: & ut lambẽdo uinũ gurgitare ẽ cã melioris digestionis & longioris uite. Et uos iam sciuistis p alimenta uitam cõsistere & scdm eorũ qualitatẽ bonã vel malã materiã variare: ppterea non ignores materiã stomachi: ne forte credẽs cõseruare uel reducere destruas: & sciuisti ꝙ natura de tribus dicitur uirtutibus cõplexione: uirtute regitiua & cõpositioue: & illuminatur ab anima quã intelligentiã dicimus separatam: & oĩum uirtutum unitiua est uirtus. sed diuersa baiulationum exercens officia membrorũ diuersoruꝫ diuersis nuncupatur uocabulis. & tua semp est naturam infirmi cognoscere apud sanitatem si possibile est.

❡ Ventris aũt diuerse sunt nature: sicut te scire fecimus propter diuersa uniuersalia: ĩmo singularia oportet eligere medicamina. & hoc sufficienter tradere põt. In prouisione aũt periti & timentis deũ: medici maior pars huius scientie relicta est deum diligenti oĩa bene succedunt ab ipso oẽ incolume & sanatiuum est naturalium scientiis oĩum philosophorum magnorũ et celestium signorũ variis motibus bñ eruditi: deum quasi obliti in suis operationibus credentes oĩa scire: & se quasi nature auctores existimantes: qbus oĩa desunt oĩa scire credentibus. Et uos iam uidistis ualidas egritudines super qbus medicorum multitudo elaborauerat peritorum ab alienigenis medicorũ cũ paruo artis fundamento curari: qñ qꝫ a mulieribus ab anthomato operantibus. O tu qui curam humanorũ corporum gerere vis a deo non recedas. Et ne dilateris scientia philosophica naturali: ille enim auctor nature et eam stabiliuit: & sine eius influẽtia deficit oĩs motus nature. Amplius scire oportet ꝙ negare cibum stomacho famelico & ante famen offerre est cã egritudinuꝫ stomachi: parũ & rerum comedere debemus: ad mẽsam sedere & post diu stare et leuiter incedere donec ad stomachi funduꝫ cibus descendat: ẽ de occupatiõe huius cure prima sternutare ẽ iuuamentum singulare post cibũ & ante stomachum enim mũdificat. Et sciuisti ꝙ ẽ cura minoris epilepsis sepius sternutare diebus continuis ieiuno stomacho & subuenit surdis.

❡ Vnctio

¶ Vnctio cōfortans stomachum ad digerendū & retinendū & appetendū remouens dolores eius inflationes & uentositates & ē expertum: si deo placet. Re. olei rosati olei myrtini olei nardini: añ. ℥. iii. armoniaci. ʒ. ii nucis muscate. ℥. i. post vnctionem superasperge puluerem cynamomi: anisi corticis granatorum pondus. i. aromatiza unguentum cum musco.

¶ Vnguentum nostrū fidele & ualde amicum nature: stomachi remouet dolores & cōsolidatur substantiā eius inter omnia medicamina. Re. lane succide ouium nigrarum recentiū li. me. pone in uase nouo & superasperge aquam currentem quod sufficit ut madefaciat fac bulire fere ad consumptionē agitando ne adhereat fundo uasis post torquendo suscipe liquorem super quo proiice masticis. ʒ. ii. puluerizati ut lique fiat myrrhe. ℥. me. & facta unctione superasperge puluerem nardi. & hec est unctio magna contra dolores iuncturarum uniuersos: si deo placuerit.

¶ Emplastrum optimū & exptum contra malitiā stomachi confortans ipsum in omni eo quod indiget. Re. thymi sansuci ros. añ. ℥. i. pistati & calefacti cū modico aceto quantuȝ roretur & condiatur cum masticis. ℥. ii. et stomacho superpone & est admirabile: si deo placet.

¶ Dixit Hyppo. Aloe epaticum cum aqua thymi propinatū ieiuno stomacho sanat stomachum ab omni languore educēdo ab eo materias fraudulentas: & confortat stomachuȝ: & cerebrum & uiscera mūdificat: repellit uermes & sanat apostema stomachi & uiscerū dolores et mundificat epar a grossis humoribus & melancolicis.

¶ Pillule cōseruantes stomachum ab oī lesione intrinseca: et non pmittunt humores putrefieri in eo immo abstergunt ipsum: & mundificant rugas & parietes eius & q assiduat vsuȝ earū diebus singulis illesus pmanebit a dolore stomachi: & nunq̄ȝ dolore capitis vexabit: & nihil ē oculis mihi crede salubrius istis: & q tristantur subuenit & melancolicis: & in medicatiōe matricis uitiose & viscerꝝ īteriorū quarū hec ē cōfectio. ℞. masticis. ʒ. iiii. aloes electissimi. ʒ. x. aga. bōi. ʒ. iii. cōficiant cū tille ē vinū coctū. ut dicit Simō Ianuēsis. Dosis. ii. pillule

lule uel.iii.quando itur dormitum & potest recipi ſm nume rum uoluntarium uſq; ad.xxi.

¶ De uomitu & exuberantia cibi.

Vomitus cuius cauſa eſt exuberantia cibi & potus extendentium uentrem ultra nature debitũ cura eius eſt euacuare:& poſt illud abſtinere & confortare ſubſtantiã ſtomachi cum cibis & potibus ſm unum trium modorum: aut quãtitate aut qualitate aut malitia utriuſq;: quando autẽ ab humore acuto leuigato ad cacumina uentris uſq; ad meri nauſea & uomitus cauſantur. ſit tua precipua & magni fica occupatio contemperare chiſtim fellis:& hoc ſepe accidit habentibus uiaȝ latam a ſtomacho ad epar & tu ſagaciſſime diuertas ad membra inferiora uiſcerum: que natura fecit eſſe inſtrumenta expulſionis: cuȝ autem uomitus fit ex malicia ſtomachi falſi non dubitabis alterare & confortare ſit ꝓceſſus tuus. In deſtructionem aũt retẽtiue uirtutis ſolũ regimen laudabile ſufficit & aſpergere ſuper eo: tunc puluerẽ maſticis: et nitri iuncto prius oleo myrtino eſt medicamẽ expertum.

Cura huius eſt.iiii.res. Prima eſt conuertere regimen ad oppoſituȝ qualitatis & laudabile in proprietate et qualitate non ſimpliciter:& ſuper hoc multiplex eſt cõſideratio aliter enim & aliter in malicia complexionis ſtomachi: & furia fellis:& intereſt bene diſcernere ut ſcias regimen ordinare ad latus frigiditatis quando colera uomituȝ generat et nauſeam ꝓpina acetoſa condita ſtiptica ꝓpter uiam amplã &c. ad latus caliditatis regimen habens ꝓprietateȝ uomitus retinere qñ groſſorum humorũ multiplicatione uomitus colericus dicit̃ naſci: oportet cibare ipſum cuȝ auaricia magna donec facta ſit euacuatio humorũ inobedientium & rectificatio ſue complexionis & uirtutis fortificatio: & ne dubites hos:& illos potare uino. Illis autem ſubuenit qui caloreȝ habent quia cum diuertit p uias urine: ſed parum dandum eſt & electum ut ponticum & albi coloris.

¶ His autem qui groſſos & uiſcoſos humores habent ſubuenire nulli dubium eſt eo: intercidit & habilitat expulſioni et ſubenit omnibus ratione ꝓprie ſtomachi cõplexionis et po/

tare

tare aliquando illos inobedientes & multa colera abundan
tes aceto bono mixto aqua ueri frigoris est potus conueniẽs
& maxime in estate:& dare portulacas ieiuno & lactucas cũ
aceto cũ modico panis & nõ postea cibare eos usq ad uespe
ras est diuidere coleram & augustare porum illum:cuius am
plitudine graditur & extinguere audaciam colere. Secunda
res est parum comedere: & minus bibere & hoc considerare
ſm quantum & quale. Tertia res mundificare humorem le/
dentem: & super hoc uera est consideratio artis sicut in ipso
stomacho & tugis suis:aut quod ab epate graditur ad stoma
chum necnon passiones quedam matricis nauseam & uomi
tus generant aliquando ex certa abominatiõe uomere quis
cogitur dedignante natura. Quarta res est substantiam sto/
machi confortare:& maxime retentiuas uirtutes & inspissa/
re orificium stomachi cum stipticis & recordari nature infe
riorem purgationem.
¶ Primam rem complent quecũq proprietate stomachum
confortant:& complexione opponuntur humori. & malitie
cõplexionis ut stiptica aromatica habentiam acetositatem:
& nos scire te fecimus modum regiminis: menta maior:bal/
samita:melissa in aqua aceto mixta:& cum mẽta bullita de/
cocta postq̃ sciuerimus causam intentionum rerũ causantiũ
vomitũ succurrimus:tunc cũ rebus rectificãtibus stomachũ
& mẽbra mandantia ad ipsum quod quidem multotiẽs acci
dit: & proprie quando in aliquo uicinãtium membrorũ ma
teria occultat:& est forte in mandando: & stomachus debi/
lis est & promptus in recipiendo. Agens namq. & si non sit
ualde forte imprimit maxime quando rei est preparatio. &
quando materia est de genere adiacentium multo citius ue/
hementer imprimit lesiones et excitat expulsiuam et facit eã
sollicitam ad uomenduz. Agens namq in rem multi sensus
uehementer imprimit:tunc cuz rebus abscindentibus et cor
rigentibus causas debilitantes & ledentes: nunc cum rebus
prohibentibus effusionem materierum ab aliis membris ad
ipsum facimus adiutorio dei cum rebus proprie acetosis/que
ex aromaticis & stipticis condiantur sicut cibus de agresta

& cibus de aceto & studeas ligare extremitates cuȝ infusiōe aque calide & similia & cidonia et maciana & succus granatorū. Potus aūt eorū vinū sit subtile odoriferū & lene decentis cōmixtionis cū aqua rosa. & euitent uinum dulce & grossum & aquā calidā: qa mollificat stomachū & disgregat virtutes frigida ueri frigoris depauperat calorē in eo. Potus sit ualde paucus: nec satisfaciendū ē siti eoruȝ. Tolerātia sup sitim est ex eis q̄ uerificant stomachū solentia sitiȝ extinguere in hac hora augent & maiorem faciunt indigestionem.

¶ Secundaȝ rem complent dieta auara: quam eger portare possit: quia esset maius periculum multum inaniri.

¶ Tertiam rem cōplent solutiua benedicta electa de genere benedictarū medicinarū. Et nos dicemus in hoc sermone si deo placuerit. Mirabolani cū medicamen p̄paratuȝ cū aqua rosa. et mastice & est expertum & bonum. Et si est a materia quam misit fel curatur blandiēdo acumen eius: donec euentetur cū successione alterantiū ꝓ quo uestigium impressionū remanet & trahere & diuertere materiaȝ cū clysteribus mouentibus coleram ad inferiora est huius occupationis. Scriptum est fluxum esse curam vomitus & uomitum fluxus.

¶ Inquit Hyp. habito vomitu cessat fluxus & econtra et lauare pedes cū rasura cōfortat stomachū & diuertit materiā.

¶ Quartā rem cōplent quecunq; stomachū cōplexione et ꝓprietate confortant. Consistit qdem hoc totum in regimine vnctionibus super eo & emplastris & aromaticis assumptione nardini gariofilati spodiati innato ab epate.

¶ Syrupus arcens uomitū et nauseā de berberis est medicina experta. Recipe berberis. ℥.iiii. spodii ʒ.iiii. vue acerbe. ℥.ii. cicoree. M.iii. zucca. li.ii. da ieiuno cū aqua masticis.

¶ Syrupus de myrtho stringens vomitum & nauseam. Recipe foliorū myrthi. lib. ß. foliorū sansuci. ℥.ii. aceti. ℥.i. zuccari li. ß. da cū aqua foliorū zedoarie. Et tu potes eligere in grabadin nostro postq̄ sciueris qualitates ledentes medicamina multa cōposita ad hoc. Et non ignores ꝙ morbi renum & vesice & ileos faciunt vomitus & singultum. Et nos dicemus illud: si deo placuerit a quo omnis finis sequitur finitus a quo

opus

opus medicaminum ſequitur perfectibile.
¶ Electuariũ noſtrum ualde dilectũ & ſufficiens cõfortans cor & membra oĩa retinet vomitum & fluxũ: emendat oẽm malitiam ſtomachi. ℞. gario. ʒ.ii. carnium cidoniorũ. ʒ.ii. maſticis. ʒ.iii. ambre. ʒ. vi. anthere. ʒ.iiii. nardi muſci. ana. ʒ.i. corallorum rubeorum. ʒ.iii. ſyrupi de menta ꝗ ſufficit.

¶ De ſingultu.

SIngultus eſt rebellatio humorum inobedientium nature ciborum impmutabilium: qm̃ fit motus in partibus ſtomachi reliquis natura aggrediente illos ut expellat et qa forte obiectum tranſgreditur exigentiã rei agentis fit motus ille ſpaſmoſus quẽ medici ſingultũ appellant: fitq̃ʒ illud ſm̃ unũ iiii. modorum. ſ. euacuatione effrenante repletione exuberãte: mordicatione humorũ fraudulentium: malitia cõplexionis frigide. Euacuationẽ multiplicata in ſolutione itur expulſione egrediente naturã aut ꝓhibitione longa ciboruʒ repletione ex multitudine comeſtionis aut multorum humorum inſpiſſatione in corpore ſtomachi: qbus natura non indiget a mordicatione ꝓpter humorem colericũ doloſum generatum in ſtomacho aut effuſuʒ ad ipſum ab aliis membris aut aſſumptiõe rei calide & acute & uinũ ſup quo multitudo annorum p̃teriit ſingultum facit. Amplius corruptio cibi & potus ſingultum concreat. Cõplexionis malitia frigide propter ſubſtantiã ſtomachi illi remiſſam ꝓpter calorem naturalem ſicut accidit decrepitis & illis qui longis tpibus infirmantur aut ꝓpter guloſitatem ſicut accidit pueris.
¶ Amplius ſcire oportet ſingultuʒ naſci ab aliis mẽbris ꝙ̃ a ſtomacho ut ex magno flegmate generato in epate & morbis veſice & renum vltimatur. & illud eſt penetrabile.

¶ De ſingultus cura.

CVra ſingultus ex repletione ſunt due res. ſ. euacuare & poſt illud cõfortare & primã cõplens uomitus & ſecundam quecunq; ſubſtantiã ſtomachi & cõplexionem confortant. Singultus cura ex ultimata inanitiõe proprie rei & ſingultus ex repletione opponitur & eſt periculoſus.
¶ Secunda res cure ſingultus quidem ex mordicatione acu-

torum humorum supnatantium ad supiora stomachi curam recipit a uomitu & sicut submersus & sepultus in uillis & rugis stomachi & est cõpositus. Euacuamus cũ potu yerepigre & pillulis de aloe. Et hoc eget maiori abstinẽtia. Singl'tus vero ex malitia cõplexionis cura est vna duarum rerũ.

¶ Primũ alterare cũ rebus calefacientibus & subtiliantibus ex eis q̃ emplastrantur & in potu sumũtur aut cũ potu necessario & oĩum modorũ singultus cura est cõuertere regimẽ ad ea que laudabiliũ humorum sunt materia & nature consortium & beniuolentiam consequantur & confortare substantiam stomachi. Tertio membra mandantia rectificare.

¶ Confectio Hyppo. rectificans malam complexionem stomachi frigidam subtilans & calefaciens et expellens ventositatem & liberat a singultu: si deo placet. ℞. corticum fisticorum exteriorum costi amari castorei petrosel. añ. ℥. i. balsamite calamenti anisi masticis spice: ana. ℥. ii. aristol'. ℥. iii. confice cum oximelle squillitico. Et da. ℥. i. cum aqua sisimbri. Et decoctio squinanti et corticum fisticorum cum equalitate liberat a singultu & puluis altilie cuȝ aqua. auř. i. liberat a singultu & se. rute cum nitro & aqua mellis curat singultum ex vẽtositate grossa que est ex multitudine gulositatis.

¶ Filius Serapionis. Squilla qñ accipitur cum uino curat singultum ex humoribus grossis annexis in rugis stomachi: & mundificat stomachuȝ a putredine. Et non ignores qm̃ hec que diximus non sunt de intentione cure singultus quem fecit euacuatio illicita: immo obuiatur illis q̧ est: quia ipsi indigent que sunt illis contraria.

¶ Illis autem stomachis quos uexat humor acutus faciens euenire singultum: cura est uomitus post potum aque calide & se. atriplicis & post illud aqua ordei cũ aqua granatorum dulcium & aqua cucurbite. Et complet hoc quod est mediocriter frigidum cum stipticitate ut confortet post euacuationem mali humoribus habentibus singultum ex siccitate intẽsa damus in primis aquam calidam cum oleo amigdalarum dulciuȝ: & oleo violaceo & mucillago psilii et mucillago se. citoniorum cum oleo amigdalino dulci: est medicamen qđ

delectat

delectat ualde. Et est expertum & dispositionem hanc com/plent administratio rerum humectantium interius & exterius. In singultu autem a flegmone epatis. Primum est aperire basilicam post illud dare cassiamfistulam resolutam in aqua endiuie & solatri & ordei & ponimus super epar emplastra conuenientia flegmoni: & nos dicemus.

¶ Pillule ad singultum natum grosso humore & cōposito. ℞. castorei myrrhe: añ. ʒ. ii. agarici. ʒ. iii. salis gemme. ʒ. i. diagri/dii correcti. ʒ. ii. masticis. ʒ. i. me. aloes boni ad pondus oīum confice cum succo mente Dosis. ʒ. iii. in matutinis aut de sero si antiqua est egritudo: si noua ut dormiatur super medicina & fortasse parum dormire potest.

¶ Pillule gloriosissime ex intentione nostra contra singultuʒ caliduʒ & humores calidos acutos imbibitos: vel immissos ad stomachum ab epate & malitiam eius calidam & siccam & febrem colericam et amaritudineʒ meri. Recipe spodiī endiuie portul. ligni aloes: añ. ʒ. i. & ß. tamarindorum pulpe. ʒ. iiii. reubarbari rauedseni electi. ʒ. i. confice cuʒ aceto. Emplastra & olea requirantur confortantia. requirantur etiam in vniuersali canone de passionibus stomachi. & ſm exigentiā elige ea & proprie in capitulo de indigestione.

¶ Emplastrum contra singultum factum ex flegmone epatis bonum. ℞. trium sandal. farine ordei spodii confice cum suc/co semperuiue & sternutare est ex iuuamentis inanientibus superiores partes stomachi & repellit humorale & cibuʒ ad fundum & si assiduetur fortiter repellit ad intestina & pro/pter hunc motum cessat ab illo natura.

¶ Empl'm cuius iuuamentum est contra singultuʒ ex grosso humore natum & emundat stomachū et delet dolorem eius & abstergit parietes eius. Re. aristologie ro. galāge anisi bac/carum lauri gentiane ru. añ. ʒ. iiii. castorei myr. añ. ʒ. ii. gar. ʒ. v. ros. ʒ. ii. masticis. ʒ. iii. confice cum melle & aqua sansuci.

¶ Vomitus fit cum his que proprietatem habent posse hu/morem eradicare per superiora ut semen raffani nitrum & similia. Et dixit Hyppo. ʒ. ß elleborí al. cū ʒ. i. castorei. ʒ. i. zuccari ros. est medicina expta contra omnes passiones stoma/

chi ex grossis & uiscosis humoribus natas repellit humores compactos in uillis per uomitum & curat febres arteticas & uertigines & litargiam & omnes egritudines stomachi & delet eas. Sed cum cautela presume propinare etiam prouisione magna ne dederis extenuato corpori.

¶ De siti.

Sitis est auida & gulosa delectatio bibendi aquam ueri frigoris magis q̃ aliquem liquorem potabiliũ precipua aũt oĩum intentionum intentio: & cura huius est scire ꝑpter qd scitis nata est aut propter humorẽ malum acetosum contentum in stomacho uel colericum aut ebullitione agitante humiditatem in stomacho aut mala cõplexione. Et accidit sitis quando calor naturalis sceleratur in agẽdo in forte obiectũ grossorum cibi & potus uelut aliquis longo fatigatus itinere redditur sitibundus & hanc sitiꝫ ab ĩdigestiõe propter uiscositatem ciborum inobedientium potus non extinguit: immo accendit confortando obiectum.

¶ Secunda occupatio est scire membrum originale sitis. Et scire debes ꝙ os stomachi facit accidere sitim plusquam alia membra corporis. & si ab aliis ꝓcedat donec imprimat effectum usq̃ ad meri & orificiũ stomachi desiccandum non apparet sitis ualida proprie in siti facta malitia epatis: & fellis: & pulmo est ex illis membris quorum est generare sitim aliquando renes & ieiunum.

¶ Somnus aũt est cura sitis ex siccitate stomachi & locoruꝫ ad que currit humiditas ab ore ad stomachum et aliquando ab indigestione ꝑpterea ꝙ calor reuocatus ad interiora fortius agit in digerendo. Et scire debes ꝙ si afficiatur ista malitia totus calor maior erit sitis: propterea tunc dignius est precipere uomitem & repellere obiectum rebellans & confortare stomachum liniendo ipsum oleo roſ. post illud meri. Sitientiũ qdem ꝑpter caliditatẽ comestorũ cura est potus aque frigide suggendo paulatim proprie uel lambendo.

¶ Inquit Galienus. Multi propter sitim mortui sunt: sed non fuit illud ꝑpter sitim simplr: sꝫ ꝑpter ciborum uenenosorum assumptionẽ aut aliter & aliter. Sitientium autẽ ex calidita/

te est

te est cura cibare illos rebus acetosis sicut secaniabin de zuc caro aqua granatorum acetosorũ & rob de ribes & syrupus de berberis & que sunt illis similia. Et quorum sitis ex sola siccitate facta est: necesse est ut administretur aqua cucurbitarum: & psilii et que hoc cursu procedunt. & nos legemus si deo placuerit simul. Ex siccitate & caliditate frequentius est sitim generare. cura uero est quoniam humida et frigida hec cõplent: sed non posita iuxta latus narcoticorum: immo euitent ab omni siti narcotica. ¶ Infrigidare pedes & fricare, caput cum oleo ros. est de occupatione prime cure & manus. Et sciuisti ꝙ uole manum reuelant malitiam stomachi ꝓpter neruorum uicinitatem & productionem ad partes illas: quare & stomachus sentit infrigidationem eandem: & cum aqua ueri frigoris proprie in estate & succus de liquiri. mirabiliter extinguit sitim pulmonis lambendo. Et necessarium est ꝙ adducatur ad hoc capitulũ illud q᷑ scripsimus in grabadin nostro de lacte & secaniabin & aliorum multoruꝫ. et alia multa capitula et mucillago psilii & cucurbite extinguit sitim calidam & aqua camphore & psilii extinguit omneꝫ sitim febrilem proprie fe. pestilentialium & sitim epaticam & stomaticham & alias calidarum materierum.

¶ Et infrigidamus renes in siti illa quaꝫ scis: necnon epar et alia que diximus & stomachũ apponẽdo unicuiqꝫ quod pro priuꝫ magis ei uidet̃. Et clysterizet̃ in siti ieiuni & uiscerũ & epatis & renũ cum liquore melonũ pfecte maturatorum intrinseco. aut cum lacte non actu calido: & cum aqua pluuiali ubi fuerit psilium cõquassatum & uiola. Amplius scire debes cuius est sitis calidi cordis & pulmonis. Cura autem est attrahere aerem frigidum et sugere aliquid aque ros. uti fuerit psilium que est ex uigiliis quies & illius: cuius causa erat humor salsus & putridus post unam horam uel duas sugere aquam frigidam & repellere humorem est principalius.

¶ Sitis auteꝫ ex flegmate febrili quis extinguit blandire do nec causo repellatur est necessariũ. Et sciuisti ꝙ uinũ bene ꝑmixtũ est salubrius in siti extinguenda quã aq̃ frigida. dyaforat enim citius ad loca generantia sitim portãdo aqueum

& magis natura cōtenta est potare hoc q̄ illud: et ne dubites sitientē febrili discrasia potare uino sufficienter pmixto proprie post digestionē aliqualē materie cuius calor albus sit et origo eius montana: est illorū non bibere sed lambere paulatim & cum suauitate & zuccharū uio. mitigat sitim febrilē & calidam factā ppter siccitatē: & ponere os infirmi in fluxu aquarum est mitigare ad tempus sitim ualidā sicut tenere cristallum in ore positam in aquam psilii: & tenere in ore festucas palee ordeacee mollificatas diu in aqua frigida: multiplicat humiditatem in ore & cōseruat guttur in humiditate & extinguit sitim.

¶ De appetitu mortuo.

DEstructio appetitus. Cura huius sunt tres res. Prima est mundificare corpus stomachi: & sup est multum scire: quoniā aut grossus & uiscosus & frigidus humor: & tunc appareat nausea. & sunt interius retenti: aut annexi in rugis stomachi: aut mortuus est appetitus malitia calidorū humorū & utimur uiis obuiis super hac dispositiōe. ¶ Primo abstersiuis & incidentibus & resolutiuis superiori & inferiori s̄m tempora & membrorum dispositionē super rebus quarū est temperare & extinguere acumen humorum & euacuatione regulata ad hoc & re. si deo placet. Secūda res est confortare uirtutē stomachi. quoniā scire debeat q̄ omnes uirtutes debilitantur ppter malitiā cōplexionis membrorū possidentiū malos humores in preiudicium ipsorū. Tertia res est alterare malitiam complexionis quoniā per eam priuatur appetitus: & circa hanc occupationem duo sunt consideranda: nā si est acuta & frigida utamur contrariis sup hoc: uel in illa cum aceto & endiuia aqua granatorum acetosorū: et que hoc cursu procedunt: & etiam hec cū uino antiquo & altea dialanga & confectione de calamento & que similia sunt: & terminata est.

¶ Medicamen famosum ad hoc: & nos experti sumus iuuamenta eius magna confortat stomachum: mundat ipsum ab humore venenoso & fraudulento & occidit malitiam cōplexionis frigidam alterat & restituit ipsam sanitati & nos iam

significauimus

significauimus iuuamẽta stomachi in uniuersali canone pas sionnm stomachi: ibi namq; inuenies genera medicaminum conferentium omni eius peccato propterea tot partes sermonum non assumimus ꝓlixius.

¶ Prime cõplẽt medicine quarũ uirtus est ab eo qđ regulat humores hos & illos ꝭm hoc nõ est una a natura cõplexiões.

¶ Posset aũt esse hoc maioris uirtutis: & clystere nõ est annullandũ ad hoc & diximus tibi in cura uomit⁹ et in illo casu ubi ẽt iá docuimus euacuãtia hũores a stõacho et dicem⁹.

¶ De appetitu canino.

INsaciabilis appetitus fit ꝭm unũ triuz modorũ aut malitia cõplexionis frigida stomachi ualde: cuius est bene appetere & male digerere & seqtur hanc ut plurimum digestio dyarialis ꝓpter qđ instrumentũ nature tm̃ nutrimentum inspissare nõ põt in soliditate mẽbroruz substãtie: immo hebetetur eo. Aut accidit humore grosso aggregato in corpore stomachi: & ex euacuatione multiplicata accidere potest sicut uidemus in cõualescentibus plurimum: sed hoc mihi uituperabile est qm̃ talia restaurantur qualia sunt deperdita.

¶ Cura est primũ mundificare humorẽ annexũ in eo. Et sciuisti ꝙ qñ hic humor malitiatur in stomacho facit desideriũ comedendi lutũ carbones: & similia & non est hoc nisi quia mala supfluitas: adhesit uillis & parietibus stomachi et nominant eũ tartata medici: accidit ꝓprie quibusdam mulieribus qñ impregnãtur & desiderant acetositatem & ponticitatem: & forsitan deteriora & fugit ab eis post quartũ mensem & alleuiatur in tertio: qm̃ pars quedã digeritur per uomitus alia annihilatur: alia mittitur ad nutrimentum: & inde remota est dubitatio ꝙ huius & illius cura est ante uomitum ante q̃ medicina solutiua educeret hunc humorem: sed res est rectificare complexionem malam frigidam: & cibare illos cibis pinguibus: & uino multo cuius color sit rubeus: & rosatus quorum appetitus mendose appetit.

¶ Inquit Hypo. Potus uini soluit famen: & preparentur cibi reliqui acetosi cuz pinguedine multa sine acetositate et stipticitate: & uolumus illos potari uino ru. anteq̃ sitiãt et post

& hoc

&.hoc regimen alleuiat egritudinem: & curat tempore lõgo si deo placet. Sed non illos: & cum qui comedit lutuz & timetur super eo de hydropisi: & est alafrison. ℞. herbi: eupatorii squinanti. ana. ʒ. vi. aloes. ʒ vi. myrrhe: masti. ana. ʒ. iii capulorum glandium. ʒ. vi. aloes. ʒ xvi. terantur omnia & decoquantur in. ii. lib. aque pluuialis decoctione perfecta detur in potu cum dyacitonitem. ℥. iiii.

¶ Electuarium ex inuentiõe nostra curãs hos & illos si deo placuerit: cõfortat stomachum remouet falsum desideriũ comedendi. Re. capulorũ glandiũ. ʒ. ii. anisi. ʒ. iii. myrrhe ʒ. ii. mirabol'. nig. embli. bellire omniũ ana. ʒ. vi. scorie ferri infuse in aceto: & exiccate & torrefacte. ʒ. viii. cardamomi maioris: cubebe. ana. ʒ. iii. zucchari tabarzet quod sufficit. Dosis. ʒ. i. me. cum aqua anthos ieiuno stomacho.

¶ De egritudinibus & oppilationibus epatis.

Oppilatio epatis. Cura huius egritudinis est. vi. res. Prima est aperire uias: & mineras ab epate ad uesicaz: succidere nature: & recordari illam uiam esse emunctorium ad aquositates sanguineas: & colericas expellendum in regionibus epatis propter uiam concurrentium ad eum: & aliquando stomachi falsitate oppilationes diu figuratas. Secunda res est stomachi: & epatis complexiones proprias cõfortare ne nutrimentum crudum epar recipiat: ad quod mesaraicarum naturas inspicere oportet. Tertia res est subtrahere naturam ad longinquiora. propter quod ad appositum iam diuersum: & in rectificatione posituz iam curatur in euacuatione oppilationis cum flobothomia saluatella utriusq; manus: clysteribus de lupino: & oleo uio. & confidas maxime in flobothomiis uenarum concauitatum pedum amborum in omni epatis egritudine: & fellis: & maxime icteritia curat eñ horuz locorũ sola sanguinis subtractio si deus uoluerit. Sanguinẽ subtrahimus sub subiecti uirtutuz possibilitate: & magnã egritudinis exuberantiam. Quarta res est extrinseca regimẽ laudabile cibi & potus. cibus subtilis tpatus sanguini uicinus circa principiũ declinans ad aliqualẽ frigiditatẽ. si materia calida simpliciter fuerit: & in fine rei sim-

pliciter cibus calidus: & humidus ꝓprie cõplexionis similis in nulla egritudine relinquẽda est membri innata cõplexio: & priuanda a simili regimine. Obuiari autem oportet humori egrediendi cõplexionem simpliciter. cõpetit eius uinũ subtile mixtũ si non febricitent: aquã omnino fugiant sine febre & cum febre oppilat uias debiles: naturã omnino cõtristat: nullum iuuamentũ ei prestat: sed laborem & fluctuationeꝫ: uinum confert colera abundãtibus rubea & subtili. quoniã urinam prouocando cannales epatis: & fellis. chistin colerã expellendo mũdificat: & remouet oppilationes oppilantes materiam rarefaciẽdo naturam confortando: sanguinẽ clarificat: & spiritus uiuificando releuat. Et maxime post mundificationẽ colere abstineat a coitu: a uino nouo dulci & fumoso: & abstineat a calidis tertium gradum ascendentibus: & frigidis ultra primum gradum: nec extendant uentreꝫ eorum cum cibo et potu minus comedant q̃ bibant: & parũ bibant & cum siti & fame: nec cibum assumant: nisi prius a fecibus primi cibi intestinis mundificatis: nec calefaciant pedes eorum dormiãt pedibus discoopertis. si quidẽ febricitauerint aperiant basilicã utriusq̃ brachii si expedit. & regimine regantur febricitantiũ humido magis q̃ frigido. Si quidẽ duruꝫ fuerit epar ualde: & ictericiam habuerit malũ signuꝫ. si non durũ non mala est ictericia: immo nature operatio. et impossibile est oppilationẽ epatis cõfirmari: quin splenis oppilationeꝫ natura non acquirat. est enim artifex & minister. iiii. humorum & fons primi sanguinis cuius uirtus impedita: multa membra cõtristat: arteriarum principium est mediante uena concaua a gibbo epatis per mediuꝫ diafragmatis ad dexteram auriculam cordis & egreditur per sinistraꝫ ubi substantia cordis assumit tunicam & facit eam arteriaꝫ: et dicitur ab orti: qđ est principium omnium arteriarum hec eadem in tres ramos diuiditur: quorum maior mittitur ad spinam: diuidens se in multas alias arterias missas ad inferiora membra. Secundus materiam dirigit ad pulmonem. Tertius minor est sinistro ramo: quia per mediuꝫ sigillat: & figurat naturam. Et uirtus corporis est custos portans: & uenit

ad sinistrum

ad finistrum brachium:inde est quod uerius & fortius ibi so nat. Vero quidem artifice infirmatur cor ab eo sanguinez re cipit:ut a debitore debitum:& alia cōtristari principalia mē bra maxime:qm̄ eius uirtus gerit et complet satagendum est tanti membri rectificabilem complexionez rectificare est re ctificabilibus ceteris membris ꝑpter suam dulcissimā natu/ ram epar hedulinum calidum positum sup ipsum ipm̄ ē ma/ gna medicina in rectificādo cōplexionē eius epata aīaliuz et agnorum hoc maxime operantur ꝑpter vicinitatē:hylarita/ tem p̄stant magnā ponantur sup eo calida non artificio : sed cū de ventribus extrahuntur:remouent maxime dolores & oppilationes nouas. ❡ Spongia marina imbibita aqua ro. & cāphorata est medicina magna in omni egritudine fellis & epatis:si in figuratiōe in eo est oppilatio diuturna nulla actu frigida super eo ponātur:nec calida natura:& maxime si do lorem patitur:& euitentur sup eo narcotica :remouent dolo rem ad tēpus:sed sunt mater oppilationum: & aīe membri inimicantur:stupefaciunt enim & sensum tollunt:& sic men dose ꝑdesse uidentur:est res magni erroris curare cuz narco ticis.prorumpit enim materia post tēpus non diu extensuz & redit egritudo nouissima periculosior:impediūt purgationē ꝑ urinam que est prima & ultima cura egritudinum fellis & epatis:si fere laborauerint uiolentia : & vinum bibere formi dent:sit opus eius aqua cocta modicū acetosa aceto albo : & non uacillēt in suis cibis aliquid assumere aque vinate uino pontico subtili & albo:refrigerat talis potus membra calefa cta ipsorum uirtutes & spiritus releuat:& confortat acumen colere extinguit:ut dictum est:vrinam ꝑuocando eam expel lit:cicorea coriandrum & portulaca a ꝑprietate conferunt: & remouent oppilationes fellis epatis & splenis: & mesaraī carum non quia calida.nam frigida sunt borago:portu.sca/ riola:cicorea epatica:est cibus laudabilis fructus bucce in sa poribus sine fe.& cum feb.

❡ Epatica herba est medicina magna:& ꝓbatissima in om/ ni genere fellis et epatis:bibant succū eius ieiuno cum aqua lactis caprarum in qua fuerit spica nardi:& spodiū & aqua

lactis

lactis capre violata est eis diuersum bonum: & spongia mari na submersa oleo ro. sup eo est laudabilis: in frigida & cali/ da materia: flores sambucorum recentes cum aqua lactis ca prarum est laudabilis medicina sitim extinguit uenas mesa/ raicas: epatis cannales clarificat: & facit ad ꝓuocationeȝ uri ne: & gaudet ea natura: facit minerã gaudii longus eius vsus & est medicina nobilissima colerica abundantibus nigra & manifestum affert iuuamẽtum ptisicis: & ethicis & fluxui san guinis menstruorum & emorroydarum: & narium: & ꝓprie p parteȝ dextrã: & est summa cura ceteris egritudinibus epa tis: maxime ex sanguĩe & uomitu in magna necessitate & ha bentibus coleram dispersam: non tñ paratis ad ptisiȝ: nec ad aliquaȝ spũalium mẽbrorũ malitiam & in doloribus epatis maxime colericis: & tpe estiuo est medicina: & cura magna: flores tamarisci ꝑm oẽm modum administrationis & ꝓprie cum iure cicerum ru. est cibus medicinalis: & ius cicerũ mũ/ dificat epatis cannales: & facit ad bene esse ꝓuocationis uri ne: & est medicina magna hñtibus coleram dispersam: & ꝓ/ prie administratum cũ carnibus serpentum ꝑm doctrinã no/ stram est medicina: quorũ egritudines iam sunt cũ diuturni tate in figurate in corpore eorum & quoruȝ cutis citrinitate adulterata est: & attenuari clamat: & morbo subiugari con/ sumptio demonstrat: & quorũ oculorũ orbes diriguntur om ni tpe colere icteritio adulterari: & eorum retentiua ad pteȝ inferiorẽ est uerissima ad superiorem ptem̃ propter coleram superius leuigatam est imbecillis. abhorreant multuȝ cibum & potum semel ĩmo parum subtilis & sepe.

¶ Ius aũt serpẽtum cum cicorea: & floribus rorismarini cro co administratur: nec pretermittas parũ dictami associari cũ eo: corrigunt quodcunq; possibile in eis.

¶ Diptamus et serpentũ carnes laudabiliores sunt albi non aquaticis: nec montani abscisis mensura digitorũ. vii. capite & cauda: nec aliter moriantur: prima ebullitiõis aqua abii/ ciatur: ẽ medicinarũ materia in diuturnis egritudinibꝰ quaꝝ materia fuit colera: & maxime adusta: & oĩum humorũ adu stione: & infectiõe sanguinis diuturna: & credas de hac me/ dicina

dicina in leprosis : & proprie cum lacte ethicis nullum huic equipollens medicamē & ictericis: & supcalefactis epate: & malitia fellis non ex cōiunctione cōplexionis: & substantie: quāuis aliqd ad bñ esse scd'm hanc faciant: nec substātia: nec cōplexione scriptum est: quia tale & non quare minuit medicinam largitor bonorū vel naturali & supernaturali virtute vtraq; celesti & elementari sicut deus creauit: quedam est nobilissima in rebus uirtus nō natura hac: sed altera natura in vita non de naturis eorum que sunt sub sole: sed alterius nature nostro intellectui ignote.

¶ Quintā rem cōplent mundificatio putridorum humoruз rectificatio membri: immo sit prima intentio alterare malaз complexionē adequare materiam ad expulsioneз expellere & confortare stomachum & epar: & hoc cōplet omnem reз huius cure sequestrare humores nociuos: pōere in eos in necessitate: & faciliter sine turbatione nature expellātur : trahere materiam ad oppositum p cōuenientes regiones: & maxime p eam partem qua natura utebatur ante rebellationē huius humoris: facimus hoc cum urinam ꝓuocantibus & clysteribus & flobothomiis uenarum manuuз in extremis subtractione sanguinis a concauitatibus pedum cum sanguisugis uentosis sequestramus & digerimus oppilationes : sedamus cum syrupis & emplastris.

¶ Dieta laudabilis in quanto & quali & proprietate gaudium hylaritatis iniungimus omnino.

¶ Galienus el'um ualens ad debilitatem epatis mundificat cannales epatis fellis & subtiliat humorem : ꝓuocat vrinam confortat epar confortatione magna. ℞. ligni aloes: ro. spicenardi: cynamomi: reub. ana. ʒ. ii lacce gariofil'. añ: ʒ. me assari: anisi: maiorane: masticis: granatorum: balsami: añ. ʒ. iii. fu. men. squinanti spodii: añ. ʒ. i. Confice cū aqua decoctionis : ligni aloes: & spice. Dosis. ʒ i. usq; ad. iii.

¶ Syrupus ex inuentione nostra adequans materiā nociuaз vt expellatur mundificans epar: & malitiā fellis per vesicam extinguit audaciā colere fugat febrem oīno: rectificat effigiē eo q; mēbra haruз egritudinū rectificat: si deus uoluerit. Nō

redarguatur

redarguatur a stolidis medicis hoc uerbũ. si deus uoluerit se pe repetendo oĩa uelut fumus deficiente igne deficerẽt: & ue lut pluuia recedẽtibus nubibus euanescerent: si modicũ sua quiesceret influentia: ℞. scariole: saluie: portul. capil. ve. scolo pen. eupatorii: lupini: saxifragie: epatice radicũ foliorum: & floruꝫ cicoree: radicis apii: feniculi: brusci: semperuiue: tama rindorum & uuarum cũ teneritate sua. ℞. roß. que habẽt fol/ liculum cum pomo intrinsecus rub. ad modum cerasi: qdam tradunt eã genus solatri. habent ramula sua ꝓrogatiuaꝫ sup oẽs medicinas de mundo in ꝓuocãdo vrinã & lapidẽ ex ve sica repellunt. Re. solatri domestice: foliorũ salicis: an̄. M. ß. se. cõium portula. apii: feni. anisi: subtile pulueri zatoruꝫ: an̄. ʒ. iii. florum boraginis: psilii preparati: tamarisci: uio. ro. an̄. ʒ. me. sanda. al. et ru. berberis: bdellii: calami aromatici: spo dii: masticis: an̄. ʒ. i. succi plantaginis dispumati: succi fumi/ terre: succi thymi: succi apii: succi pomi acetosi: succi scariole & pomi terranei perfecte dispumatorum: an̄. ʒ. iiii. reuponti ci. ʒ. iiii reubar. preparati & electi ꝑm doctrinã meam. ℥. i. cã phore. ʒ. i. zucchari boni lib. iiii. in fine sui aromitizetur sy/ rupus. Re. ligni aloes: spice: gario. cyna. an̄. ʒ. me. aceti ĩfecti musco. ʒ. iiii. Dosis. ʒ. i. usqꝫ ad. ii cum aqua cicoree: uel aqua lactis caprarum de mane ante lucem emittãt si possibile pri/ us fuerit superflua prime & secunde digestionis: ut naturam inueniat exoneratam & excitatam.

¶ Syrupus in materia epatis calida simplr̄ refrigerãs mem/ bra supercalefacta: & epar audaciã fellis & colere extinguit & est mors febriũ et releuat infirmũ ab ethica: & icteritia: si deus uoluerit sanator cunctorũ morborũ. Re. berberis: floꝝ boraginis: florũ et foliorũ cicoree: foliorũ et seminũ scario/ le: & portulacarũ psilii cõquassati ĩ aqua frigida epatice: an̄. ℥. i. plãtaginis: pĩpinelle: sempuiue: solatri: an̄. M. ß. succi epa/ tice: succi cicoree: succi scariole siluestris et dõestice succi sem puiue: succi apii depurati: ana. ℥. iii. spodii: sandali se. cõium mundatorũ. an̄. ʒ. iiii. cãphore. ʒ. i. ß. aceti. ℥. iiii. uiola. ros. an̄. ℥. i. zuccari lib ii. Dosis. ʒ. ii. in aurora cũ aqua frigida et ca/ ue ne sit infirmus cum oppilatione splenis uel epatis. nec sit

senex

ſenex aſſumens eum : febricitantibus ſola colatura detur de mane ſicut dictum eſt: & modicum ante acceſſionem fe. ſi uo lueris eam abbreuiare & in fine paroxiſmi potus .iii. ℥ . da cum frigida extinguit tertianam duplicem & febrem incen dioſam: ſi deus uoluerit.

¶ Dixit Agazo experimentator magnus de ciuitate athena rum lacca remouet oēs oppilationes epatis : & decoctio ga ſit cū lacca et ſpodio curat in paucis dieb⁹ oīno oppilatiōes epatis: & maximū iuuamētū afferēs habētibus hydropiſiꝫ.

¶ Electuarium contra oēs oppilationes epatis antiquas ex groſſa materia: cōfert cerebro & ſtomacho: & omnibus mem bris interioribus aperit uenas meſaraicas & eſt potēs prouo care urinam in educēdo proprie materias cōtentas in epate & regionibus ſuis: curat hydropiſim. ℞. radicum lilii celeſtis agarici: armoniaci: calami aromatici: lacce aſſari : roſarum: ſpice nardi: cynamomi: ligni aloes. ana. ʒ. viii. gaſit fiſticorū gummi hede: ariſtologie. ana. ʒ. iiii. maſticis. ʒ. ii. floruꝫ camo mille. ℥. me. ſeminis endiuie ſpodii. aā. ʒ. iii. pulueriʒentur et conficiantur cum uino & melle . doſis huius magni antidoti ſit. ʒ. iii . cum decoctione radicū lilii celeſtis & gaſit remouet oppilationem omnium nutritiuorum membrorum & maxi me epatis & fellis et remouet fortes dolores epatis: et iuuat hydropicos. immo ſanat eos adiutorio dei.

¶ Dixit Gal. fu. meu. lacca ſubtiliſſime pulueriʒata cum de coctione yſopi & ſaturegie. Doſis. ʒ. i. eſt ſumma medicinarū in prouocando ſubito vrinaꝫ & expellit aquoſitates groſſas contentas in epate : & renibus: & proprie materiam diutur nam groſſam & ſine febre. ¶ Succus gaſit & lupulorum cum bono : & electo agarico eſt medicina magna in remouendo oppillationes quaſlibet epatis : & maxime ex frigida cauſa & antiqua: oīs em̄ materia longo tēpore diuturna tanq̄ fri gidus calido medicamine curatur. remouet magnos dolores & ſanat epar a languoribus ſuis: ſi deo placet.

¶ Alexander. Syrupus utilis habentibus epar ſupercalefa ctum: & coleram exuberantem in chiſtim fellis extinguit acu men eius: & mundificat. Re. ſucci endiuie: ſucci plantaginis:

lapuli fumiter.ana.lib.iii.depurentur & bulliant cum lib.ii. aque frigidissima in qua fuerit quantitas reubarbari boni et modicum spice nardi: diebus.ii.& uas huius aque cum reu/barbaro sit nouum: & mittatur suspensum in puteum aque frigidissime bulliat in hac aqua usq; ad consumptionem lib. iiii.aque colate a reubarbaro & zuccharo lib.i.dosis.ʒ.ii.cũ aqua frigida ieiuno.

¶ Potio nobilissima ex inuẽtione nostra purgat quamcũq; epatis & chistis contentam et adhesam materiam. mẽbrum rectificat cannales eius abstergit oppilationes eius rapit: et opponit se medicine frigide & calide & cõposite.Re.reubarbari recentis sine adulteratione.℥.iiii. pone ex ipso in syrupo uiola.℥.v.per.iii dies et cuȝ eo spice.ʒ.ß.colato syrupo sigillata est anima in eo:& relicta anima reubarbari: subiunge cum syrupo pulpe bone: cassie magne electe: tamarindorum recentium:zucchari primi.ana.ʒ.ii.in forma trocis.ʒ.i. me.et sit dosis.ʒ:iii.troci.usq; ad.v. poteris colare syrupuȝ a substantia omuium medicinarum.

¶ Syrupi huius nobilissimi.℥.iii.da cuȝ aqua lactis caprarũ in matutinis primi:& custodi potionatũ tuum sollicite: liberabitur data potione:si deus uoluerit. ¶ In senectute epatis egritudine & oĩum principaliũ:& maxime forẽsium mẽbroruȝ a viis prime expulsionis dãda est medicina quando itur dormitũ prima digestione cõpleta: ut dicta medicina cũ cibi anima & subtili substãtia ad mẽbra remota potetur & detur in pillulis:quarũ est hec cõpositio.℞.reubarbari boni.ʒ. vi. mãne electe.℥.i.pulpe tamarindorũ:& cassie.ana.ʒ.ii oĩum generum mirabolanorum recentium sine ossibus.ʒ iiii.spice nardi tri.i.lacce.ʒ.i. confice cum succo thymi. Dosis earum est pillule.xi.usq; ad. xvii. post cibum hora dormitionis attrahunt & eradicant materiam post a gibo epatis ad intestina & est medicina propria in omni egritudine epatis fellis:et omni materia proprietas quideȝ eis oppõitur colere in substantia intollerabili complexio substãtiales flegmati in substantia naturali:& omni materie mixte confidas in huiusmodi potiõis uirtute: sanat cũctos epatis languores si deo pla/

euerit.qñ ex grossa uentositate propter perfidaȝ oppilationē retentam dolores generantur terribiles & times debella // tionem virtutis acumine doloris non tardes balneare infir/ mum nudũ febre et apate:placat enim dolores caliditas dul cis balnei poros aperiendo vẽtositatis affectus & oppilatio/ nis cãmq̧ doloris remouet et effugat:non tñ assiduandũ est balneum nisi in tali necessitate ex foliis ro.sit balnenm aque dulcis et camomille infrigidatum.

℄ Clystere conferens egritudinibus epaticis.℞. lupulorum violarum:fellicinei:sabbucoruȝ:añ.M.i.casie zucchari vio. añ.℥.i.olei uiola.ʒ.iii.butyri recentis.℥.i.salis indi.℥.i. ut as societur in calida materia.

℄ Clystere ex aqua lactis capraruȝ cocta modico aniso pul uerizato:olei uio.℥ ii.est sublime in prouocando vrinam & dolores:quorum mater est uentositas & oppilationeȝ remo uet.℄ Clystere in materia diuturna:& maxime frigida. Re. lupulorum ebulorum:foliorum sabbuci uiola .añ.M.i.aga. ʒ.iii.yere Galie.anisi puluerizati.℥.i. been.℥.ii.salis mellis: & olei ad sufficientiam.

℄ Hyppo.Syrupus utilis epati inflammato & passioni oppi lationi uenarum.℞.florum tamaricis:berberis :añ.ʒ.ii. endi uie:epatice:scolo.apii lupulorum.añ.℥.i.gira solis.M.i.san/ da.albi & ru.℥.i.zucchari lib.ii.Dosis est.℥.ii.ieiuno stoma/ cho quotiens sitiuerit:sitim extinguit: epar rectificat & con/ fortat.datur cum aqua cocta.

℄ Pillule Hyppo.contra oppilationes epatis & egritudines inueteratas.Recipe agari.ʒ.ii.sene.ʒ.i aloes boni opti.& lo ti.ʒ.iii.bacce florum tamariscí:ana.ʒ.i.masti.zinzib. ana.ʒ.i. reubar.spice:ana.ʒ.iii.conficiantur cum succo fumiterre.Do sis a.ʒ.ii.usq̧ ad.iii.

℄ Filius zacharie.Modus empl'i refrigerantis epar inflãma/ tum:& fel.co.℞.sanda.ʒ.iiii.masti.ʒ.ii.semperuiue trite.℥.i. farine ordei:interiora trium ouorũ camphore.℥.ß. olei ros. aque ros.succi solatri:succi verbene:añ ʒ.ii.aceti.℥.i.utantur hoc liquore super epar a tertiis usq̧ ad uesperas.

℄ Yera descriptione Cõstantini medicina benedicta:& ma/

xime acutis febribus multe caliditatis sitim extinguit ebulli tionẽ sanguinis: inflãmationem epatis: fellis: corporis stoma chi: & oẽm inflãmationẽ sedat: cuius hec est pmixtio. ℞. rasu re: costi boni. ʒ. iiii. tamarisci. ʒ. v. medulle casie. ℥. iiii. zucca ri. ℥. v. succi endiuie: succi apii: succi malorũ dulciũ acetoso rũ: succi acetositatis citri: añ. ℥. iii. foliorũ lupini: capillorum ve neris: añ. ℥. ii. prunorũ siccorũ: numero. c. mirab. ros. añ. ℥. i. spice. ℥. iii. decoquantur in lib. iii. aque fontium usqʒ ad lib. i. ß. et proiice zuccari. lib. ii. aceti boni lib. i. & coque bullitio ne vna & demerge super illud: & coque cum melle ad spissi tudinẽ. Vltimo proiice in medicamine sanda. ru. spodii cha rabe berberis se. port. se. acetose: añ. ʒ. iiii. ligni aloes. ʒ. ii. cu cube. ʒ. iii. cãphore. ʒ. i. repone in uase uitri. est medicamẽ no bile. Dosis ab. ℥. i. usqʒ ad. ii. cũ frigida. & hoc in etate.

¶ Dixit Auemus de simplici aqua decoctõis corticis exterio ris fistici mũdificat cãnales epatis & maxime cõfortat stõm.

¶ Medicamen magnũ & maxime in egritudinibus diutur nis epatis & salso flegmate & lepra. Recipe fumiterre: semi nis lapatii seminũ absinthii scabiose: ana. ʒ. viii. oĩum mira bolanorum sine ossibus: añ. ʒ. v. yerepigre. G. succi rosa. ana ℥. i. thymi epithymi macis & sene. añ. ʒ. vi. reupõtici. ℥. i. mã ne pulpe casie tamarindi: ana. ℥ iiii. reubar. boni ʒ ii. confi ciatur syrupus. Recipe lactis spodii: añ. ʒ. iii. spartane. ʒ. i. po lipodii. anisi: ana. ℥ i. eupatorii eupatice: añ. ℥. i. misceantur. Dosis. ℥. ß. cum aqua lactis caprarum. ¶ Vnguentum refrige rans epar acumen fellis & febrem caliditatis magne. Accipe axungie porcine recentis quãtitatem quam uolueris lauetur cum aqua calida decies: & totiens cuʒ frigida: postea teratur cum ea & incorporetur ros. reubarbarum ẜm quantitatẽ san dali boli spodii camphore pars. x. cere al. ʒ. ii. olei ros. succi semperuiue: añ. ʒ. iii. coquantur. cum maxima facilitate & co letur. est mirabile ubi oportet.

¶ Inquit experimentator. Succus epatice cum albo ouorum agitatus mixtus per decem dies ieiuno assumptus curat ma litiam epatis et fellis. est enim efficax & probatum in icteri tia: si deus uoluerit.

¶ Inquit thesaurus. Succus semperuiue pars.x. mellis pars i.aceti pars me.bullitus ad partem mellis.me.est medicamē efficax in calida & frigida cā.

¶ Idē syrupus quo utunrur nobiles remouens oppilationes & cachexiā & icteritiam extinguit febres magne inflāmatio nis.&.succi ēdiuie cicoree pomi terranei succi sempuiue apii epatice:añ lib.i.depurent succi cū suauitate: & fiat syrupus cū aceto zuccaro albo duro & aromatizentur cū.ʒ.i.gario filorū zinzib.tri.ß.cynamomi ʒ.ii dosis.℥.ii.cū frigida extī guit acumen & audaciā fellis sitim ualidā & obuiat oībus ac cidentibus colere & effectibus:si deus uoluerit.

¶ Pillule de reubarbaro contra oēs epatis egritudines ma gnifice & sufficientes in oī quo hoc membrum indiget. Re. pulpe cassiefistule recentis pulpe electe tamarindorū māne pbatissime spodii:añ.ʒ.ii.masticis.ʒ.i.seminū plātaginis.se. absin.florum nucū caducoruз spice nardi:añ.℥.i.ß.reubarba ri recentis ad pondus singularum rerū. Reubarbarum pona tur in aqua lactis puluerizatum cuз spica & confice pillulas. Dosis est a.ʒ.iii.usq ad iiii.

¶ De egritudinibus & oppilationibus splenis.

CVra haruз egritudinū sunt.iiii.res.Prima est solicitudo ut mundificetur corruptio eius.Secunda est ut conforte tur & rectificetur hoc membrum et fiat minera mere lauda bilis & non recipiat corruptum immo repellat.Tertia res est regimen contra adequationem cause eius quod est in eo cor ruptum & dilatare uias circumiacentes ei:& ponere materi am in necessitate facillime expulsionis mollificate faciē mē bri extrinsecam.Quarta res ē:ut sit persona parcissima aua ricie cibi & potus:& maxime omnium liquidorū & uaporo se substantie:īmo sit tua magnifica intētio & prīa in ordinā do dietā pcissimā & laudabilē ī quāto & quali & pprietate.

¶ Primum modum complet subtractio materie ad diuersuз & mundificatio stomachi & verificatio epatis est huius ma terie scopa & receptaculuз melancolici humoris:& maxime omnium superfluitatum epatis grossarum:& ideo prima in tentio est mundificare epar:confortare uirtutes sanguinis ge

lidi:ut

lidi:ut ꝑm exigentiam membrorum humores assimilet recti/
ficare primam digestionem secundam & tertiam et quartã.
& hoc membrum in sua innata complexione:ut sua uirtute
impunet humoribus concurrentibus ad membra debilia &
accipiat quod auarissime nature sufficiat et quod assimilare
potest preter lesionem facimus hoc cum auxilio dei cum flo/
bothomia saluatelle utriusq; manus & uene pedis sinistri po
sita iuxta minimum digitum & rectificantibus complexio/
nem epatis:quorum memoria est in tractatu de passionibus
epatis & maxime que hñt a proprietate conferre complexio
nibus diuersorum membrorum:ut coriandrum portu.scolo
pendria bucea cortex & fructus tamarisci·grana hedere di/
ctamus endiuia.
¶ Secundã tertiam & quartam rem cõplent adequando ma
teriam & rectificando membrum cibis medicinalibus & me
dicis cibalibus regãtur cibo expoliato ab humiditate & om
ni viscoso non appropinquent pani azimo fixo & quicquid
est de pasta triticum coquinatum & quicquid est crudum &
fugiant poma & carnes porcellorum iuuenum agnorum ha/
beant odio nocturnam cenam et pisces & carnes : maxime
ex sale induratas & repentina cum festinantia cibi mastica/
tio est materia cãrum oppilationũ masticatio in partes sub
tilissimas cibi & potus suauissima gurgitatio in lambendo ẽ
cã uelocioris digestionis & longioris uite:dormire statĩ post
crapulam multũ nocet diligant vinũ subtile odoriferũ nihil
vel parũ mixtum aque magnetis vel ferro alterate ignito ni/
hil bibat inter prandium & cenã panes sint optime fermẽta/
ti & parũ saliti & carnes aĩalium & auium degentiũ in aqs
esset contra & puersum hoc mẽbrum rectificare & alia qbus
inimica huius amica sunt cõmittere nobiliora oblitũ lauda
bilius est diuturnare q̃ ꝑdere carnes ꝑdicum agnorũ auium
paruarum multarũ fasianorũ gallinarũ & pullorũ aqua la/
ctis caprarum cũ epatica epithymo & sene est medicina bñ/
dicta adequans materiam oppilantem repellens eam quãq;
paulatim sit eius operatio in purgando inest ei proprietas &
complexio purgare coleram nigram & generat minerã gau·

dii et non facit scandalum alicui membrorũ et in complẽdo rem primam balneamus corpus et euacuamus cum medicinis euacuantibus colerã nigraꝫ et medicinis proprietate dotatis. Et forte in fine rei mandamus cauterizare necnõ usqꝫ ad ꝓprium membruꝫ mundificatio corpore deuenimus cuꝫ uentosis & sanguisugis ꝓuocatio fluxus sanguinis menstruoruꝫ emorroydarũ est de intentiõe rei prime: & quia de ociosis membrorũ est bene se habent ad distemperata magis qꝫ ad tẽperata temperate cõplexionis temperatũ mittimus nutrimentũ calida calidis gubernantur sicca siccis frigida frigidis. nocentur uero immoderato usu ualde affinis hũane nature calidis gubernatur nec nocẽtur a frigidis usurato & moderato frigida qdem cõplexio & sicca: quia calidioribus extranea rectificatur frigidis gubernatur: & nocere ab eis usu continuo ad remotiorẽ oppilationis est primũ uias aperire & ampliare & habilius dura labitur materia: facit aũt hoc omne qđ generat gaudiũ & leticiã cordis asce et siler montanum antimoniũ magnes lapis lazuli preparatus est maxime remouẽtibus oppilationẽ exercitium moderatũ delectabile est de intentione primi modi huius cure.

¶ Dixit Galie. egritudines melancolice non nisi forti medicina remouentur velut neruorum materia hoc pondus cibi & potus qđ assumunt hodie assumant cras.

¶ Dixit Affrani aqua in qua decocta ẽ radix yris remouet oppillationes omnino antiquas. & est fortis ꝋpationis.

¶ Dixit Galienus. Decoctio absinthii & centauree minoris est medicina maxima in remouẽdo oppilationes splenis educit utramqꝫ coleraꝫ & maxime adustam aperit uias adequat materias ad expellendum & fortasse confortat membra mittentia materiam in ualorem oppilationis. & est de intentiõe rei secunde ad stomachum & epar.

¶ Medicamen magnum dissoluens splenẽ durum attenuãs eius magnitudinem. Reci. aromatici. ʒ. iiii. florum camomille floruꝫ aneti florũ tamarindi: ana. ʒ. i. cadicis capparorum carui granorum balsami granorũ tamaricis rubee. ana. ʒ. ii. squille assate. ʒ. iii. scolopendrie aristo. ro. ana. ʒ. ii. conficiantur

tur cũ melle & dẽtur ex eis.ʒ.iii. cũ aceto sic ꝑparato sparta ne.ʒ.ii.mittantur in.vii.℥.aceti boni & bulliant usq; ad.iiii. ℥.si dosis in medicinis.ʒ.ii.usq; ad. ii.cum.ii . ℥ . huius aceti in hora dormiendi egreditur uirtus huius medicaminis usq; ad ꝓfunduȝ & abscondas materias huius membri melãcoli cas aperit attenuat & cõsumit materiã rebellẽ :& sepultam.

¶ Syrupus ex inuentione nostra uiolans & debellans perfi das oppilationes & antiquas ponens materiã matrem oppi lationum in uiam expulsionis:immo expellit eam.mẽbra re ctificat.& est potens in omni oppilatione nutritiuorũ mem/ brorum : cuius hec est descriptio . Recipe absinthii radicis yris centauree minoris scolopendrie radicis cap.& fructus eius & fructus tamarisci eupatorii hasce ysopi montani.anã. ʒ.ii.aristol'.lon.& rot .corticum prassi dictami florum camo mille anisi:ana.℥.i.ell'i nigri.℥.i.me.masticis serapini galba/ ni oppo . lapidis lazuli preparati squame ferri myrrhe ele/ cte gummi hedere laudani.ana.℥.i.gario. cubebe macis ga/ lange cynamomi.ana.℥.iiii.cum quibus aromatizetur syru pus in fine sui epithymi sene agarici.ana.ʒ.me.succi radicũ ebulorum succi cucumeris assi,ana.lib.i.magnetis.℥.i.aceti. ℥.iiii.zucchari.lib iiii.Dosis.℥.ii.usq; ad.iii.cum aqua scolo pendrie in stomacho uacuo quando itur dormitum. & ma/ xime si oppilatio fuerit cum diuturnitate temporis figura in membro.sanat hec medicina:si deus uoluerit.

¶ Democritus dixit fructus hedere folia : & gummi eius a proprietate remouent oppilationes epatis : & splenis anti/ quas : & fit ex puluere foliorum tragea laudabilis que assu/ mitur in cibo omni hora. Recipe pulueris predictis.℥.ii.ani si.℥.i.limature argenti.℥.me.auri boni.℥.iii.ambre.℥.i . ma gnetis subtilissime puluerizati.ʒ.ii.gario.cubebe macis:zin/ zib.gummi hedere.ana.ʒ.i.zucca.boni.lib.ii.& bibatur post immediate parum:boni uetustissimi est medicamen reguȝ et magnorum dominorum:respicit cor & membra principalia generat gaudium.& est medicamen diuinum in remouendo oppilationes cum gaudio nature.

¶ Pillule resoluentes oppilationes epatis & splenis & hy/

dropisis circa principium. Recipe. rauedseni. ʒ. v. armoniaci serapini bdellii ana. ʒ. viii. lacce. ʒ. i. oppo. ʒ. iiii. mezereon. ʒ. v. turbith spice polii aloes. ana. ʒ. v. masticis. ʒ. iii. oium mirabolanorum. añ ʒ. iiii. lapidis lazuli abluti epithymi ellebori nigri salis indi: añ. ʒ ii. yerepigre. ʒ. x. dissolue gūmas cum uino & forma pillulas. Dosis. ʒ. ii. cum aqua casei.

¶ Vnguentuȝ expertū ad dolores & oppilationes splenis et duritiem in eo & dolorem matricis. Recipe bdellii masticis galange armoniaci gloes colophonie mellis. ana. ℥. iii. terebentine. ℥. ii. serapini storacis liquide: ana. ℥. viii. cere citrine. ℥ iii. succi ciclaminis succi absinthii: ana. lib. i. olei camomilli lib. i. butyri li. me. terenda terantur & liquefiant lique faciendi: & incorporetur unguentum quo ungatur splen continuis diebus: mollificat ipsum & rectificat & reducit complexionem eius & conficitur cerotum: & remouetur a membro diebus multis.

¶ Dixit Dyascorides. Ciclamen ꝓm omnē modū administrationis super membrū & medicina ꝓbatissima: & experta in sedando oppillationes. & mollificat & attenuat splenem in omnia medicamina succus eius cū tantumdē aceti: mellis & cere partes. iiii. ad spissitudinem mellis & cere bullitum est medicamen probatum in oppilationibus antiquis splenis.

¶ De hydropisi & eius speciebus.

HYdrops & species eius dixit Gal'. oēs uniuersaliter generantur errore uirtutis sanguinis generatiue cuȝ cessauit ab actione propria: & deest ei complementum eius. uelut eñi nocumentū in uirtute accidit stomachi digestiua fortasse paruum fortasse magnum simul etiam est in epate: & nocumentuȝ accidens in epate est ex causa in eo etiaȝ & in stomacho hec enim duo membra cum aliquod accidens recipiunr: qa nature instrumenta ut nutriant complexionem corporis: & cursum mutant nature.

¶ Et dixit Hyp. hydropisis nascitur ex iliis & lumbis. et est eius ꝓprium accidens fluxus uentris: neq; p hunc fluxum detumescit vēter. nec dolores sedātur illū et lūboruȝ. et hec est fallacia uenaruȝ guedegui: cū eniȝ nō seruiūt epati more solito

lito ꝓpter debilitatē & oppillationem acquisitā remanet ci
bus in ieiuno: & minutis intestinis que cū grauantur cibo ex
pellere ipsū molliuntur penitus ad inferiora quare fit ut ac
cidat fluxus ventris & corrūpitur cibus: et cōuertit in colerā
malitia membrorū apostematorū apostemate calido haben
tibus hanc dispositionē. & fit mordicatio uehemens mordi/
cans eam continue ad expellendū retentiū in eis: & uenter
illorū totius est apostematus. & est dolor fluxus eorū ꝓpter
apostema calidū uentris inflatio ꝓpter uētositatē retentam.
& est causa horū accidentiū doloris et uentositatis inflāma
tionis error: & debilitas uirtutis digestiue & expulsiue.

¶ Galienus hydropisim simpliciter epaticam hec accidentia
non sequuntur nec attrahitur fluxus: sed fortasse accidit in fi
ne: cum fex cibi moratur in corpore eius cuius ratione infla/
tur uenter eorum multum propterra quia pars eius resolui/
tur: & respirat propter decoctionem tante adustionis.

¶ Et dixit Gal. seipsum prouocet ad tussim habens hydropi
sim epatis & cum non iuuatur abstineat a tussi.

¶ Et dixit Hyppo. Hydropicus cui accidit tussis ꝓpter exu/
berantiam multe materie nutritiuorū usq; ad spiritualia: &
cannales pulmonis ꝓpinquus est morti: hydrops cum fe. &
fe. cum ea multū facit ad maiorē errorē uirtutis sanguinis ge
neratiue: & sunt. iii. hydropisis species propriis nominibus
a medicis appellate asclites tympanites et hyposarca: & qua
rumlibet specierū causa est defectus & malitia uirtutis epa
tis sanguinis generatiue quamquam: hoc a splene magis q̄
ab epate causetur. & hoc ab illis magis quam ab epate. Ad
hydropisis consumationem epar stomachus splen & alia ad
ulterantur & consumunt eius vltimum gradū & consumūt
ipsa malitia epatis stomachi guedegui & splenis omnino cō
comitatur in onere flegmaticis & contrarii continuantur ad
seinuicem hec membra & eadem regione cum ipsarum uirtu
tum digestiuarum stomachi & epatis correlatiua perditio. et
hoc accidens sequitur fluxus quasi quamlibet specierum hy
dropisis maxime in fine. illam autem prius ex illis falsitate
guedegni: & uirtutis sanguinis generatiue nō attrahentis nu

trimentum

trimentum ab eis ſm preteritã conſuetudinẽ. Et ſeqtur hanc ſpeciem uſq; ad mortẽ uelut umbra corpus. Scripſimus autẽ in tractatu epatis & ſplenis magnam partem huius egritudinis cure maxime circa principiũ. nam quoruꝫ iam conſumatus eſt hydrops cũ diuturnitate temporũ in corpore infiguratus anime grauat officia ſpiritus extinguit ardorẽ debellatur natura regens cuſtodit corpus relinquimus neq; onus illorum cure ſuſcipiendũ eſt maxime cũ ſpiritualia leſa nõ dubitas quorũ fe. nõ ſeparatur et mala accidentia iam inualuerunt & inimicatur cibus & uirtus appetitiua et continue languenti bibere aquam frigidã eſt res non recipiẽs curam.

CVra huius egritudines eſt. Primum in uita laudabili. Secunda coartat materiam. Tertia abſcindit eam. Quarta rectificat membra mandantia materiam. & maxime uirtutem ſanguinis generatiuaꝫ: quorũ malitia coacta fuit egrotare. Quinta corrigit accidentia: & eſt hoc aliquando ꝑpterea ut obuietur periculo accidentium.

¶ Primum autem eſſe cõplent adminiſtrationes regiminum in. vi. generibus rerũ de quibus eſt elegantior cibus ſiccus uino calido affinis: & contrarius cõpoſitus febricitantibus: & aer ſine paludibus: et aquis & cadaueribus mortuoꝝ. Cibus conſiderandus eſt in quanto et quali & ꝓprietate: ſicut proprie cibus boni nutrimenti: & ꝑmutabilis non generatiuus uentoſitatum: nec ſumat ſm appetitum.

¶ Inquit Dyaſcorides. Puluis yſopi attenuat uentreꝫ hydropiſi: piſces: & omnia liquidorum genera ſint eis moleſta: & diligant corporis exercitium s& carnes vulpini. & caſtratiue perdicum: & caponum dilecte: et que hoc curſu ꝓcedunt panis cum aqua pluuiali confectus ſalita.

¶ Inquit macer galiſta. eſt efficax uinũ impmixtum ſubtile odoriferum. & ſtipticitatis & ponticitatis parum habens & eſſet elegantius uinũ ebulatum: & uinũ cum ſene. ſm doctrinam noſtram dulce: & groſſum eſt malũ. & ſi debet ꝑmiſceri aſſocietur aqua mellis. uitent autẽ potũ ſup repletionẽ: & potum oẽm aque: & fugiant aquã tanq̃ baſilicum: elegantius ei ieiunum repletione: & abſtinere ſuper ſitim & famẽ eſt

bonum

bonum primum & nocet quies ante & post cibum: & mandatum est ſm legem cibum: & potum certo pondere eis propinari: angustia: tristicia dolor: & sollicitudo laboriosa uitetur eupatorium. & ruta est eis cibus medicinalis.
¶ Secundam rem cōplent que materiā complexione & proprietate adaptāt ut eius faciles fiat expulsio qualia sunt oximel squilliticum narcoticum aqua lactis bullita cum epithymo & sene succus se. maturorum: ebulorum: resolutus cum pulpa cassie. & proprie hydropisi ex causa epatis. et syrupus eius: cuius hec est confectio. ℞. succi se. ebullorum. se. maturorum sambucorū. ana. lib. iiii. succi eupatorii. succi endiuie. ana. lib. ii. pulpe cassie. tamarindorū recentiū. ana. ℥. iiii. zuchari lib. iiii. aromatizantur in fine sui cum hoc qđ. Re. galange gariofil. zedoarie. masti. croci. ana. ʒ. iiii. Dosis est. ii. uel. iii. ℥. cum aqua mellis squillitici in matutinis oximel de polipodio aniso et agarico. et est efficax medicamē & ponēs materiam in necessitate expellendi. & similia.
¶ Tertiam rem complent euacuationes decentes habentes prerogatiuam proprietatis maioris educendo hanc materiā quarum fama & memoria rememoratur. Clysteria leuia: & acuta suppositoria: & emplastra supra umbilicum: & balnea laudabilia salita. & sulfurea & cauteria. prouocatio emorroy. euitent omne genus flobotho. & forte in fine purgato corpore & positio in uia salutis aperitur saluatella. Cauterium non appropinquatur speciei tympanitis: nec aselitis penitus. nam illud est mortale quando tu iam medicatus hanc speciem hydropisis tympanitis cum medicinis rememoratis & rememorandis. et non cōsequeris curationis effectum. tunc cōsidera si infirmum consecuta est debilitas aut est cum eo infirmitas aliqua preter hydropisim: aut si sit cum eo tussis: aut uētris solutio: aut similia illis. tunc caue ne mediceris ei cum ferro: quoniam illud est timor. si autem est in uia salutis aperiatur saluatella: & si caret omni egritudine preter q̄ sola hydropisi: si autem non est puer neq; senex. tunc modus cauterii est dilectus. & elōgari cū sectione ab umbilico. si hydropisis fuerit ex parte intestinorū quantitate. iii. digitorum
ad inferiora

ad inferiora in directo eius super pectinem. si propter egritu dinē epatis: si sectio tua sinistra ab umbilico .iii. digitorū. si ꝓ pter egritudinē splenis fit sectio in latere dextro eadē quan/ titate: nec iaceat sup locum sectionis infirmus ne currat hū ditas plurima ad locū debilem: & pfora cutem: & euacua ex aqua in hora quantitatem mediam qm̄ si maiorem ptem eua cuares in hora fortasse moreretur infirmus ꝓpter resolutio/ nem sui spiritus aīalis aut accidit sincopis uicina morti . ve/ rumtñ euacua ex aqua ꝯm ꝙ significabit tibi dispositio infir mi ex uirtute pulsus eius: & ex bonitate fortitudinis corpo/ ris tunc extrahe instrm̄: & retine aquā: & itera cū instrumen to die altera si vides infirmū tolerantem. extrahe quātitatē paruā: & facit diebus aliqd'. tñ ꝓpter timorem si times super infirmū ut dimittas ex aqua quantitatē magnā .cura ipm cū sepultura in arena calida et sudore multo balneo : et sole & spectet super sitim: et cura ipm cum medicinis exiccatiuis do nec sanetur: & cauteriza si expedit super stomachum epar & splenem non curatiue sed adustiue.

¶ Quartā rem complent stomachi & epatis uirtutum recti/ ficatio digestiuarū & retentiuarum: & mundificatio venarū guedegui: ut seruiant epati & epar attrahat ab eis et assimi/ let. Nec ꝑtermittas confortare cor & spūalia ut repellant no ciuum nutritiuorū materie: & respicias matricē ꝯm oēm vi am sui adiutorii. & viam uiuificationis & rectificationis sto machi & epatis: sicut scire te fecimus cōfortamus stomachū cū mastice ꝯm oēm modum administrationis eius: & est me/ dicamen dilectū stomacho cum oleo masticino supaspergen do puluerem masticis: & myrti: & aliis ꝯm ꝙ diuerse sunt uē tris nature sic diuersa sint genera medicaminū dilecta super qbus euigilantissime tua euigilet solertia.

¶ Medicamen cōe qd' hunc morbū destrui alteri simili uires addit. et fortasse quedā uirtus cōtinuo curat. & in diuersis na turis letificare epar. facit clarificare sanguinem est potētissi/ mum. in cura huius egritudinis subtile & maxime odoriferū vinū bibere est ex maxime facientibus hylaritatē cordis & epatis: & mundificat sanguinē a colera. & fortasse facit san/

guinem

guinē furiosum & colericum: & facit ēt minerā spūum red/dit irradiosum cor ut influat: & irradiet calorem p membra est pabulū cōplexiōis qua uita cōsistit & corrigitur pane assa to posito in eo cuius poros uaporosum ingreditur. Vinū aūt subtile et auara manu bibitū cōfortat uirtutem aīalem & spiritualem: & illuminat potentias sensitiuas: & oīa instrumenta aīe et cordis q primus uinum de uitibus mollitus fuit educere inter sapientissimos est cōputandus. nam sicut lupinorū amaritudo aqua iniecta tollit sic anime nostre asperitas vi/no ebibito in dulcedines est mutata. & facit contrariuȝ eius plus. & est ualde dilectum in malitia guedegui.

¶ Quintā rem cōplent sitis tolerantia. nō quia frigida ualde & aqua lactis caprarum est dilecta in hoc. & quecūqȝ impro prietate & natura spūali respiciunt. & repellunt accidentia et mitigantia dolorem epatis & splenis: & uentris accidētia cum emplastris & clysteribus. & fortasse cū balneis ualde stipticis & consumptiuis corpore mundificato.

¶ Dixit dyascorides balneū de seminis & foliis iuniperi est efficax. Tyriaca magna cū uino decoctionis betonice ē me/dicamen bn̄dictum in fine rei. & post exituȝ balnei intestina & epar calida oīum mitigant dolores illorum epatis & ventris: & hydropisi. Oleum de camomilla coctuȝ cū cymino & ruta clysterizatū mitigat oēs dolores uentris ex uentositate & grosso flegmate creatos. Succus plātaginis ē medicina magna: & efficacissima hydropicorū sedat in eis magnū fluxū: & remouet fe. exinguit apa intestinorum. attenuat uentrem. sitim mendosam delinit: & confert hydropisi cā epatis pro/pria natura. & aliis speciebus hydropisis. nā et a proprieta/te nobili hȝ spirare bonum aerem et est ex maxime iuuanti/bus in cura huius egritudinis.

¶ Medicamen orzelei magnū contra hydropisim. et respicit spūalia. ℞. yris: succi marubii: aristologie rotunde & longe. lacce pondus equale. cōficiantur cum aqua decoctionis yris & melle: & detur cum aqua decoctionis gentiane.

¶ Inquit Gal'. Electuariū yris est multarum utilitatum & est efficax: & mirabile supra hydropisim: & debilitatem epatis

ꝓuocat

puocat vrinam: & laxat intestina humores diuersos. Re. arist
stolo. longe & rotunde: lacce: squinanti: marubii: ana. ʒ. iii. li
gni aloes spice. añ. ʒ iiii. turbith. ʒ. v. zinzi. ʒ i. aga ʒ viii. sene
ʒ. ii. yris. ʒ. iii. conficiantur cũ melle bono & dentur ẜm uir/
tutem cũ aqua calida decoctionis spartane & saturegie.
¶ Agretius elʼm contra hydropisim & frigiditatez epatis: &
est efficax citrino colori: & rectificat digestionẽ epatis & sto
machi. Re. aga. radicũ lilii celestis: lacce arist. lon. & ro. succi
sticados: succi marubii: olibani: succi camedreos: camepi. cy
na. añ. ʒ. ii. folii gario. añ. ʒ. iiii. reub. anisi. añ. ʒ. v. ligni aloes
ad pondus oĩum. Dosis est. ʒ. iii. sanat si deus uoluerit.
¶ Syrupus ex inuẽtione nostra adequãs materiã. & ponens
eã in necessitate ad expulsionẽ facilem: et respicit epar: & sto
machũ & spũalia. & est efficax in oĩ materia. Re. scolopen/
drie: capillorũ ueneris: asparagi. brusci: apii: uel hasce: ysopi
epithymi: radicis: cucume. asinini. eupatorii yue: marubii: as
sari: sticados: añ. ℥. ii. tamarisci. capa. gũmi hedere: squinãti:
ellebori nigri: radicũ ebulorũ: gẽtiane: dictami: añ. ʒ. iiii. ani
si. polipodii: agarici aro. masti galange: serapini: mezereon:
ana. ʒ. ii. uiolarum rosarũ seminũ cõium: endiuie: portulace
coriandri: florũ boraginis: seminis absinthii: lapatii: fumiter
re. añ. ʒ. ii. aceti. ʒ. v. mellis ꝙ sufficit. Dosis. ʒ ii. cuz aqua yue
in matutinis est uirtuosus: si deus uoluerit.
¶ Dyascorides dixit Magnetis. ʒ. ii. cum mulsa ꝑpinatuz at
tenuat uentrẽ hydro. & educit humiditates mucillaginosas
& ponit concordiã mẽbrorum dilectã: gũmi hedere cũ mul/
sa datũ remouet oppilatiões: sedat dolores & maxime affert
iuuamentũ hydropisi: si deus uoluerit. Cõtinua sup umbili/
co butyri unctio fortis est medicina bñdicta laxans uentrem
sine turbatione nature: & maxime si iungatur cuz eo aliquid
colloquintide rapit proprium humorem.
¶ Clystere efficax educẽs materiam globosã. Re. radicũ. cu
cu. asini. ebul. añ. ʒ. ii. vio. lupulorum rute. fetide. cẽtauree mi
noris: añ. M. ß. butyri. ℥. iii. aceti. ℥. i. salis. ℥. ii. mellis. ℥. ii. olĩ
violarum. ℥. iii. ꝑcedant hec leuiora. Succus uerbene bibitus
cũ aqua lactis caprarum est ultimum medicamen in ꝓuocã
do urinã

do urinam: & sedat tortuositatem uentris dextri.
¶ Cerotum attenuans uentrem grossum & tumefactũ. Re. salis gemme sulfuris uiui butyri: añ. ʒ. ii. cere terebentine: añ. ℥. i. rute: absinthii: cineris quercus: myrrhe: masticis: olibani añ. ℥ ß. urine uaccine. olei cõis: añ. ʒ. iiii. ẽ utile si deꝰ uoluerit.
¶ Pillule maiores de mezereon purgantes oẽs hydropicos educũt flegma grossum colerã hanc & illã & euacuant aquã citrinã: & corrigunt accidentia expugnant effectiuam cãm: oĩno extirpant: iuuant mẽbra mandantia iuuamẽto magno quarum usus restituit sanitati si deus uoluerit.
¶ Confectio. Re. miro. in genere absin. aga. electi. ʒ. iii. reu/bar. ʒ. ii. spice nar. ʒ. i. mezereõ triduo in aceto correcti. ʒ. viii serapini oppopo. masti. lacce. añ. ʒ. i. myrrhe electe sãda. draga. añ. ʒ. me. aloes boni epatici ad pondus oĩum quedam gũmi dissoluantur cum uino & informentur pillule parue. dosis est pillule. xi. in matutinis magnis.
¶ Syrupus magne prerogatiue proprietate & complexione contra hydropisim: & confert paralysi si deus uoluerit. Re. se. rute domestice: origani: ysopi: epithymi: macis: pentaphilon: zedoarie: herbi. acori: folia salicum. herbe paralysis: añ. M. i. celidonie. myrrhe: thymi: fumiterre: eupatorii: lapatii: cicoree: portulace coriandri: gentiane. altilie: eufragie. dita/mi: radicis ebulorum cucumeris agrestis brionie. ellebori nigri: ana ℥. i. buglosse uerbene arnoglosse: ana. M. me. seminũ apii. se. cõmunium sambucorum tamari. mezereon. ebulorũ omnium. ana. ʒ me. macis myrrhe magnetis: serapini: armonia. lacce. spice gummi edere gario. galange. ana. ʒ. iiii tama/risci lib. me. aceti. ℥ iiii. zuccha. lib. iiii. Dosis est. ℥. ii. in matutinis cum aqua eupatorii & masticis educit humores diuer/sos uiscosos & compositos: & est sicut bezoar huius egritu/dinis & aliarum ut eius compositio ostẽdit. ¶ Balneum laudabile. Re. aque currentis olei oliuarum equo pondere: arene: gipsi. salis. añ. lib. ß sulfuris. lib. ß baccharum lauri uiola. ro. florum rori smarini: añ. lib. me. magis consumat ꝙ dissol/uat dissoluit et resoluit uentositatẽ supcalefactionem refrigerat infrigiditas calefacit: rarefacit flegma imbibituʒ in ner/

uis

uis cõfortat substantiã eorũ hydropicos oĩno extenuat con/
sideretur uirtus morbi: & est utilis ieiuno stomacho.

¶ De doloribus uentris & intestinorum.

CVra huius egritudinis in.ii.partes sufficiẽter diuisa est. Prima est solicitudo festina circa accidentia. Secunda res est mundificare materiam si humoralis est cum adequa/tione si possibile fuerit ꝙ fugat dolorem: & causam et econ/tra: maxime cuȝ humoralis est ilico facienda sunt genera me dicaminum cum tarditatem non recipiant longam. Regimẽ credo non scripsimus iam: & fortasse aliquid medicinale re/cipiunt. Regimen erit subtile: & facilius permutabile absq; uentositate: immo mordicans & mouens uentositatem oppi lantem grosso flegmate natã indicens & scordeon est de ele/gantiori: & in colendiori medicamine medicaminuȝ in aliis laboratoribus & aliis complexione grossis.

¶ Primã rem cõsumant balnea appositiones uentosarũ sup loto doloris & clysteria acuta ſm partẽ catartici laxans com plexione: & proprietate humores flegmaticos: ut agaricus zinzi. est associatus est medicamen sublime: & efficax tyria/ca magna cum optimo uino est satis dilecta.

¶ Inquit Hyppo. bacca. lauri puluerizata cum equo anisi ẽ medicamen remouẽs oẽm colicam: & alibi scripsit: et lauda uit flores nucũ caducos cõtra colicaȝ: & oẽs dolores interio rum uentriculoruȝ ꝓpinari cũ uino calido parũ mixto in cõ lica: aut cum causa simpliciter clystere educẽs flegma cruduȝ & grossum expellens uentositatẽ extendentem intestinum: & sanat si deo placuerti. ℞. rute. M.i. scordeon. ℥.ii. cimini: anisi. ana. ℥.i. baccharũ lauri. ʒ.ß. ase fetide. ʒ.ii. mellis. salis indi: ana. ℥.i. bulliant in oleo oliuarum: & paretur clystere. Et uo mitus nõ est res extrinseca a cura huius egritudinis cũ aqua raffani: & raparuȝ semine: & est medicamen qđ colicis occur rit. Balneum auteȝ si nõ times naufragium uirtutis precedit clystere ponatur in balneum scordeon anisum baccha. lauri camomilla: spica nardi: & que hoc procedunt cursu.

¶ Cõfectio mirabilis cõtra colicam & abscindit materiaȝ: & remouet accidentia: si deus sublimis uolúerit ℞. anisi cimini

zinzi.fenicu.galange:scordeon:asparagi.añ.ʒ.ii. ase fetide. ʒ.i.piretri ultramarini.ʒ.ii.aristolo.ro.ʒ.iii.dictami.ʒ.i.myrrhe masticis olibani:san.dra.ana ʒ.me.opii thebaici.gra. i. balsami.ʒ.me.agarici.ʒ.ii.mezereon.ʒ.vi.ellebori ni.ʒ.ii.turbith.ʒ.iiii. diagridii dissoluti cũ mastice & repressi in pomo ʒ.iii.aloes boni.℥.ii.ß.zucchari.sufficienter.dosis a.ʒ.i.usq; ad.iii.℥. sepius repetita butyri : associati cum colloquintida sup umbilico:dissoluit uẽtrẽ et remouet colicã:si deo placuerit

¶ Clystere benedictũ ꝑ nobilibus cõplexione cuȝ suauitate educens flegma & melancolicũ humorẽ:remouet omnẽ uentositatem:& sanat colicã si deo placet.Re.anisi:croci polipodii triti.ana.℥.ii.bulliant cum aque lactis caprarum . lib.v. & dissolue yerepigre.℥.i.mellis.℥.ii.salis.℥.i.olei uiola.℥.ii. fac unum post aliud quoniaȝ non est turbans naturam. Exulet a cura huius omnis flobothomia:& omne frigidum narcoticum assumptum sit regimen confortans & dilatans animam ne tabescat uirtus in extremis propter caloris reuocationem & accessum ad locum doloris.

¶ Galienus dixit aqua camomille calida debita remouet omnes dolores stomachi & fortes intestinorum & renum.

¶ Galienus aqua calida cũ aloe sanat oẽs languores corporis si deus uoluerit.Spongia marina magna submersa in uinuȝ bullitũ cũ camomilla & lauro calida quantũ sufferri potest apposita super locum doloris magnifice auxiliatur. Submersa in aceto:& bullita : cum sale calida apposita mirifice operantur ebulliens dyaforat et egreditur usq; ad profundũ eius uirtus annichilat & expurgat que inuenit materiã oĩno

¶ Pillule efficacissime cõtra oĩa genera dolorum frigidorũ siue sit materia in uiis expulsionis ꝓprie : siue in mesaraicis aut in ꝓtellatione uenarũ mẽbrorũ:& a neruis et a iũcturis attrahit & sanat languores eorum:si deus uoluerit.educunt flegma & colerã utrãq;:& sunt bone contra podagrã et hmõi egritudines concõmitãtes hãc. Re.colloquin.electe laudani boni.ana.ʒ.vi.aristo.ro.aga.electi.ana.ʒ.ii.succi rosa.℥.me. diag.masticis.añ.ʒ.iiii.dyagridium & mastix redigantur in corpus unum.cola & laua cum oleo rosato in corpus unum

conficiantur pillule magne cum una stilla uini pontici. Do/
sis qñ itur dormitum contra egritudines quarũ mater est hu
mor compositus:& infiltratus cuȝ diuturnitate in altissimis
membris & iuncturis & cathenationibus pondus ʒ.iii. usqȝ
ad.iiii.incolumior vsus est habentibus podagram arteticam
& cerebri egritudines.ii.uel.iii.pillularum cõtinuatio de ter/
tio in tertium qñ itur dormituȝ & post cibũ & cũ dolosa co
lica colafizat non est hora distincta:sed cũ necessitas clamat
pollent inter alias prerogatiuas ꝓprietatis nobilis: & cõple
xione earuȝ aspectus:& dánum est ad egritudines simplices
& cõpositas diuturnas & sepultas in minoris occultis mem/
brorum frigidorũ:facit contra pessimas matricis & egritudi
nes & uulnerum corporum fraudulenta.

¶ De fluxu ventris.

IN tertia nostra intentione sectio irreprehensibiliter impli
cita est cuiuslibet fluxus cura per electuarium nati hunc
spontaneum natura inuitat:imo uim patitur sine lege humo
re fraudulento pungente & mordicante humore:namqȝ for
tassis non egrediente nequissime excoriat sanguinosa intesti
na:dicimus si quidẽ in epaticos flueret:cannales vulnerans:
faciẽs emanare humores sanguini mixtos murmurat anima
& tristatur natura cum uidet se uiolenter depredari est huius
modi materie actio furiosa uelut gladius in manu sanguine
inebriati furiosi:terens naturam extinguit spiritus ardorem
continua euacuatione. Cura huius egritudinis sunt tres res
intentio. Prima precipua omnium intentionum sit cura regi
men ordinanduȝ laudabile, hylaritate circunspecta ꝟm om
nem administrationem.vi.rerum quas scis dilatans animá:
confortás cor:oẽs partes membrorũ & uirtutes ut fortiores
existant. Scd'a res est solicitudo ꝑspicacissima utqȝ repellant
hanc lachrymosam et fallacem materiam causas fluxus pre
cedente adequatione & blandimento huius materie. Tertia
res uentrem stringit membris auariciam ꝑstat:retentiuaȝ re/
leuat arterias.& ponit materiá ut restaurentur ꝑdicta: clau/
dit ostia aperta venarũ minerarum offuscat turpitudinẽ na
ture letificans eá. Quarta corrigit accidentia. Quinta rectifi
cat

cat mēbra mandatiua . Sexta sedat fluctuationē & agitatio-
nem in corpore eorū ponit silentiū mēbris & ꝓdest nature
aīe.& est pcipua et ultima hec intētio in sedādo oēm fluxuꝫ.
¶ Primū complet diminutio ciborū: & maxime difficille p
mutabilium absq; uentositate & mordicatione ꝓhibenda ca
lidorum actu & frigidorū ultra ꝫm gradū narcoticorū :ma-
xime in principio est sepeliri mortē sub umbra membroruꝫ
fallacem est cura sophistica & mendosa ꝓprie in multa ma-
teria non abscisa simul priuat & accelerat mortem . & nō in
nulla necessitate uti multū pōt naturale: quasi amor debella
ri q̄ ipsa sua uirtute priuari si uideris necessitate te cogente
narcotico magnā tibi cautelam adhibeas cuꝫ timore maturā
do ea corrigendo complexionem suam incompletam est ele
gantius & tutius uti eis in emplastris q̄ in potione .& opera
tur cibi effectus prohibentes sedationem ꝫm somnum . Som
nus quidem cum quiete quies dulcis cuꝫ suauitate anime de
lectatione nature.est cura prima huius egritudinis . Sensiti-
uorum quidem medicoruꝫ cibant hos & illos cibo grossissi
mo: & pene impermutabili ignorātes:quoniam hec sanis in
digestionem faciunt et indigestio mater est uentris fluxus &
morbus diuerse nature:nec proportionatur agenti hoc obie
ctum.certe magni folles super parum ignem non liquefaci-
unt massam ferream excedentem uirtutem ignis neq; para-
ti sunt ad fundendam uiolentiam quidem ignis liquefacien-
do consumit si passiue nihil resisterit aut multum digestio nā
q; completur.& si minus aut plus similiter agentis & obiecti
secundum legem non excedit uirtus modum uirtutis contra
rii nec econtra faciunt:et diuertunt materiam ab actione flu
xus:immo obliti huius propter ꝙ insufficiens esset hoc si na
ture motus hic esset. Scriptum est ea in uita . quid enim idem
in eodem subiecto inuicem obuiarunt sicut agens & patiens
oīno distincta in situ absurdū est posse aliquē morbum cura
ri absq; ope nature: quapropter utamur amicitia nature regi
mine pleno delectatione cibus est ei dilectus stipticus & odo
riferus facimus hoc cū societate aliarū rerū hn̄tiuꝫ sibi hoc
ĩnatū: & sedamus putredinē acumē & audaciā humoruꝫ na

tura egrediente sua adustione & furia dolosa & cōplent hoc vitent calida frigida cura & impermixta uino potenter stiptico & odorifero et continuo pane assato & associato mixta/ q̄ aqua masticis cibo & potu quia fluctuationē & motum nature agentis perhibere non possumus ꝑpter casuȝ uirtutis & defectū caloris influentis ilico operatur abstinentia securius prolongare q̄ periculum fortasse irreuocabileȝ incurrere. Et scriptum est minus malum esse repletionē q̄ inanitionē ma/gná incurrere morbos mastix ꝑm oēm modū administratio nis est utile medicamen fructus bucce in cibo & potu propi/nare optime cū salute pōt. Nullum eorū regimen ab hac spe/cie sumach expoliandu adulteretur ex eo cibus & potus & medicamina aqua pluuialis: est melior oībus aquis & cocta est magis obediens maxime aliquo stiptico et odorifero asso ciata: & regimen consolidatiuū & faciens adherētiā & unio nem partium & mēbrorum est elegantius. & magis respōdet post abscissionē huius materie scissiue vlceratiue & excoria tiue fit hoc principium adequare & blandiri ut facilius ei cō mittatur ad expellendum ne oriatur maior non presumetur absq̄ aliquali blandimento expellere hunc humorem latro/nem ciba eos delitiose. Vtantur astantes cuȝ eo sermonibus rerum delectabilium cantationibus melodiis dulcissimis ut obliuiscant̄ assella delectatio & societas securior existit som num quēcunq̄ ei non ꝑhibeas carnes asse maioris nutrimen ti & confortationis existunt. Vitelli ouorum molles in aceto mixti & decocti cōferunt ex parte nature. Virtus aceti inani/tum replet & repletum inanit: & iam nota est ab expimenta/tore magno non prolongetur ab eis locus assellatiōis motus enim fluxum augmentat: & est salutiferuȝ nihil moueri adhi be eis omnem delectationem quam noueris eos delectasse si inhonestum promitte & ea spe nutriatur.

¶ Secundam rem complent adequatio quedam cum blandi mento & festina ante ullum defectuȝ nature male materie ex pulsionem quod omnipotentis & summi dei facimus adiu/torio cum medicus habeat complexionem innataȝ artificio acquisitam a deo mutuataȝ: sūt hec medicamina gloriosa. Mi

rabolanorū

rabolanorũ genera conditorum & associatorum reubarba/ro.℞.assum psilium conquassatum reuponticuz cassia cũ reu bar.asso associata blanditur hunc latronem apparens cũ as/sociare rapiens ipsum simul cuz hoc et expellens sedans per hanc uiam accidentia dolorum Mirabolanicum medicamen ꝫm legem magnificum educit materiam hanc relinquens ve/stigia constipationis in membris post expulsionem dolosi la tronis reubarbaro magis ĩest ꝓprietas & natura sedare om/nem igitur fluxuz sanguinis p quamlibet partem proprie spu ti conferre dolorem pungitiuum et habet hoc credo denota/tione celesti ut sit medicina dyssinterie ẽ eius prouocatio cuz succo plantaginis modico & petito modo non assum cũ cas sia ꝓtendit natura adhuc forti precedit assum hoc. Psiliuz frĩ xum et conquassatum cum oleo est medicina omnium uẽtris fluxuum cotenasmon humore periclytantium sinthomati nõ naturali.Clystere ordeaceum cum oleo rosaceo & melle est magni iuuamenti circa principium blandiens abstergit uisce ra a malitia ulcerante ea & cõfortat & relinquit aliquale cõ stipationis uestigium sed tua interest bene scire qñ clystere ẽ necessarium positione & complexione & qñ utrumqꝫ cogno scas si inferioribus mediis aut superioribus ĩtestinis est exco riatio ubi maior & ubi situs fraudulẽte materie & scitur hoc p differentias situs dolorũ & puncture & incensionis & per differentias scientie ꝓcessus precedentis sanguinẽ vel sequen tes uel mixte simul egredientes & per alia oĩa que sapientes scripserunt signa et excoriationis uere tradiderũt qualiter su periori & inferiori conuenit et te quidem oportet scire illud aut si extenueẽ euestigio medico derelicto nulla accidere cu/ra tunc est cum his que proprietate & complexione uirtutez materie frangunt & expellunt a corpore.

¶ Post illud autem que uirtutem incarnandi & consolidãdi habent innatam & acquisitam artificio sociali electione: & paucitate eorum quietis gaudio aere tempe ato delitioso & omni tali regimine & scito ꝙ balneuz est ex eis que magis le dunt post farmaciam faciens mala multa nisi forte duz quis immoderate subiicitur: tunc enim balnea esse necessaria di/

cimus dilatanda & aperienda post illud stiptica si a materia excoriante cura est adequatio illius & blandiri ei post illud ut facilius expellatur. Clystere tunc magis rectificans est cuz intestinis inferioribus est excoriatio. Potio mirabolanica cū superioribus utraqꝫ in mediis: et uomitus facit ad omne genus fluxus cum preuisione tñ spiritualium diuertit materiā que in ꝑiudicium ipsoruz erat: necnon balnea & uentose necessaria dicimus maxīe ad sedatiōem doloris. Aloes aūt nisi qa ei inest ut aperiat orificia venarū : est medicamen nobile preseruans a putrefactione remouens dolores educens ꝯm exigentiam educendi hec: quod si associetur loto tertia pars sanguinis draconis quarta gummi quercini. & fiant pillule cum succo plātaginis erit inde capax ad quālibet rem huius cure administrentur hic primittus educentia.

¶ Cum aūt noueris materiā abscissam p cessationē doloris & gurgulationis & aduentus quietis utaris tm̄ sigillatiuis & unientibus ptes mēbrorū & cōsolidātibus ea ad inuicē. Cōfice hoc electuariū ꝓpina cū adiutorio immēsi et excelsi creatoris satisfaciet tibi in educendo materias causantes fluxus si deo placuerit. ℞ mirob. citri. assatorum: & non infusorum ʒ. viii psilii conquassati cum oleo rosꝫ. ʒ. iii. pulpe cassie. ʒ. iiii. reupontici. ʒ. ii. rub. mediocriter assati. ℥. ß. masti. ʒ. ii. spodii. sandal. ana. ʒ. i. me. fiat electuarium cum succo plantaginis & cynamomo. dosis a. ʒ. ii. usqꝫ ad iii. cum aqua pluuiali cocta. post illud propina hoc. Recipe sumach. ʒ. ii. san. dra. ℥. ß. mumie se plantaginis. ana ʒ. i. accatie hypoquisti balaustie. ana. ʒ. i. gummi quercini. dra. iii. spodii anthere: ana. ʒ iiii. boli anisi iusquiami croci opii thebaici storacis. añ. ʒ. me. musci gra. iii. fac trociscos ʒ. i. dosis vnus cum aqua rosꝫ. hec adhibenda sunt secundū magis & minus et fluxuum genera diuersorum. Ad dyssinteriam periculosam: & omnem fluxum quorum causa est materia scissiua: & dura. dyarie aūt & indigestioni & hm̄oi fluxibus hoc cursu ꝓcedentibus sufficiat confortatio nature & sigillatio membrorum. Plantago inter omnes habetur complexione & proprietate circa dyssinteriam pollet: sanat apata est mors colere rubee & manifestū iu

uamentum intestinis confert: confortat ea super omne medi camen ꝑm omnẽ modum. exhibe in syrupo electuariis grossis cibis: si possibile tibi fuerit.
¶ Tertiam rem cõsumãt stiptica medicamina & quecũq; ꝓprietate uentrẽ stringunt & uirtutem hñt incarnandi et cõsolidandi confert membris prostratis deperditis refugium: & nouã restituũt uitã uirtuti membrorũ orifica uenarũ claudunt mineras membrorũ reparant: & da eis in salsamentis prestãtibus berberis: succus mente sumach fructus myrrhe non uides ꝙ coria inspissantur et fortificantur & per appositione; gallarũ & stincorũ quãto magis in qbus natura operatur uiuentiũ consistunt & ne pretermittas quin cadat in cibo & potu aliqd masticis. Ipericon est medicamen simplex hñs celesti uirtute cohibere fluxum: & ita ꝙ lotis pedibus in sero sedatur fluxus. Agrimonia in cibis cõfert iuuamentum magnũ. Dyssinterie cõsolidare species oẽs dilecte & maxie munia & exhibitio minime cõsolide cum ʒ.i. quarta radicis mãdragore subtilis farina & uitellis ouorũ adinuicẽ cõmixtorũ sic propinata ieiuno super linitũ medicamen confectũ modicũ tyriace compescit: si deo placet omnẽ fluxum.
¶ Tyriaca cum uino mixta aqua fluuiali decoctionis mandragore de sero in hora dormiendi propinata est uerax satis experta in sedando fluxum & quicquid stipticum in cibum consueuere poteris prosperum inuenies. Succus plantaginis cu; equa parte succi myrthi & cõsolide.iii. cannorũ rubi. et iiii. aceti bullitii ad cõsumptione; dimidie partis post illud cum melle ad mellis spissitudinem: adde in fine masticis balaustie sumach hypoquistidos accatie. ana ʒ.iiii. opii grana. ii. citri. tri. i. mandragore. ʒ. me. gummi quercini arabici: uernicis anthere: ana. ʒ.iii. musci gra. iii fiant trocis. ʒ. unius & da cum uino stiptico de sero & mane.
¶ Sunt enim si deo placet efficacissimi sufficientes in sedando fluxum & accidentia. Ventose magne sepe repetite in concauitatibus manum & pedum conferunt ad hoc.
¶ Vrtica greca: cum aqua pluuiali. cocta mixta cum farina ordei & succo mente cataplasmata stringit uentrem: &

cum balneis si uideris expedire habentibus uirtutem incar/nandi & stringendi: ventrem proprietate & omni uirtute re memorationem dicemus.
¶ Trociscos exptos in oi fluxu dyssinterio scire te fecimus.
¶ Quartã rez cõplent sedantia dolores & omnẽ mendosaz delectationem assellandi: ut balnea ad hoc utilia empla ad hoc pprie appositiões uentosarũ regimen inde necessitatis.
¶ Quintã rem cõplent cõfortantia epar stomachum & alia membra minerosa & maxime ppinqua uiis pprie expulsiõis euacuantis uẽtres circa primam expulsionẽ fit attractio ab aliis longinquis et longinquioribus & ipsa quidez membra in preiudiciũ ipsoruz mittere coguntur per mineras apertas ppter attractionem euacuitatis humorũ ipsorum materiam fortasse minime egritudinem stiptica & odorifera medicina hoc cõplent & que cũ ipsorũ membrorũ naturis affinitatem habent propinquam & similem et que ad oppositum eis uiaz ponunt expellendi & attrahendi.
¶ Sextam rem cõplent somnus & quies narcotica q̃q̃ men/dosam uirtutem habeãt in operatione eorũ iuuant & confe/ctiones diuerse: quarũ noticiam trademus in hoc canone.
¶ Confectio pillularũ filii zacharie cohibentiũ fluxum mẽ brorum cõfortantiũ iuuamento magno: si deo placet. Reci/pe anisi.ʒ.i. masticis sumach pillorum leporis balaustie san/guinis draco. se. citoniorum. ana. ʒ. ii. ligni aloes. ʒ. ii. leuisti. olibani mandragore terebentine ros. ana. ʒ. i. confice cuz suc co arnoglosse. Dosis est pillularum quattuor.
¶ Pillule constipantes naturam & uentrẽ maxime quando fluxus ex debilitate uirtutis retentiue est: confortant intesti/na & membra interiora. Re. ros. pulueris granorum myrthi sumach luti armeni equaliter confice cuz succo plantaginis & da cum aqua decoctionis granatorum.
¶ Medicina magna sedans fluxum uen. proprie qui sequitur causam frigiditatis membrorũ & iste modus quãdo accidit uix separatur. Reci. cynamomi ligni aloes gariofiloruz anisi carui camedreos aristo. ro. asparagi. ana. ℥. i. conficiantut cũ succo altee & ligni aloes. Dosis. ʒ. i.

¶ Syrupus

¶ Syrupus ex arte nostra constipans : naturam confortans intestina facit appetitum sedat sitim & febres eorum : si deo placet. ℞. succi pulegii succi mente succi malorum lunaticorũ succi cõsolide succi cidoniorum. ana. li. ʒ. depurentur post illud in bullitione ponãtur balaustie sumach berberis anisi seminum cidoniorũ. añ. ʒ. i. zuccari sufficiẽter in fine aromatizetur cũ cynamomi. ʒ. iii. musci gra. iii. & cãphore. ʒ ß. ligni aloes. ʒ. iiii. dosis. ℥. i. ieiuno de mane in vesperis & in media nocte cum aqua pluuiali decoctionis ypericon.

¶ Electuarium de materia rẽpcussiua uerificat naturã: letificat cor & oĩa mẽbra et est bezoar extenuatiuũ fluxus dyssenterici & quorum uita subiugata est morti: defendit eos si deo placet Recipe pulpe cidonioruʒ pulpe panis posite in aqua pluuiali corticis citri. ana. ℥. i. ß. zaphiri & iacinthi sardonii granatorũ & fenugrece. añ. ʒ. ii. zedoarie. ʒ. i. draga. masti. coral. ru. berbi. ligni aloes anisi cynamomi limature eboris calami aro. masticis sang. drac. gummi quercus. ana. ʒ. ii. me. ambre. ℥. me. auri cocti. ʒ. iiii. argenti meri. ʒ v. muscis grana. iiii. granorũ myrthi. ʒ. v. cõfice cũ zuccaro & aqua zedoarie Dosis quantũ sufficit cũ uino ualde odorifero potus est ille expertoruʒ iuuamentorũ quorũ natura est perforata est propter inopiam humorũ calidorũ natura: si deus uoluerit.

¶ Filius zacharie. Confectio constringens uentrem sedans omnẽ fluxum. Recipe pilorũ leporis se. urtice se. plantaginis se. roß. se. balaustiarum se. perforate. ana. ʒ. i. san. drac. masti. ana. ʒ. iiii. terebentine. ʒ. ii. confice cũ succo plantaginis.

¶ Dixit Inain ꝙ carnes pauonis cõeste stringũt uen. et inter alias carnes expte morbis laudabiliores dissintericis existũt

¶ Confectio trocíscorum ex inuentione nostra : & sunt vltimi inter ceteros compellunt omnes reumatizantes mineras uiscerum extingunt dolores fortes colericos remouent confortantes aliam facientes somnum & stringunt oẽ genus fluxus: si deo placet. Recipe bdellii sandarace coaguli gallaruʒ sumach reubarbari assari fructus tamarisci corticum granatorum myrthi spice spodii. ana. ʒ. iii. iusquiami opii croci castorei myrrhe olibani mãdragore. añ. ʒ. ß. se. ro. acatie hypo/

quistidos

quiſtidos balauſtiarũ ſan. draco. gallarũ citri. aniſi boli. anã ʒ.i. gũmi quercus ſemi. cidoniorũ ſemi. pirorũ. anã ʒ.i ß. cõficiantur cũ. ſyrupo. Re. mandragore ʒ.iii. balauſtiarũ. ℥.ii. cõſolide zedoarie: plantaginis. anã. M.i. aromatizetur cũ cynamomo & gariofi. ʒ.i. fit trociſco Doſis cum aqua roſ.

⸿ Balneum expertorũ iuuamentorũ in fluxu uentris cõfortans naturam ſedans accidentia mala. Re. foliorum pini zedoarie balauſtie foliorum ficus: corticis quercus: ſorbarum acerbarum: myrrhe: lapidum ignitorum omnium poſitoruz in aceto poſt illud ſufficienter cum aqua pluuiali ſufficienti bulliant ut balneetur ſm poſſe uirtutis die ac nocte. ſedat cito fluxum ſi deo placet. Et iaz uerificatum eſt uentoſe poſt balneum eſſent ſublime iuuamentum proprie ſub umbilico hincindie. & in medio aſſiduitas.

⸿ Filius zacharie. Fumigiũ conſtipatiuũ. Reci. acatie balauſtie. ana ℥.ii. corticum ſorbarum. M.i. foliorum pini. M iii. lapidum ignitorum in hoc aceto multum: cum ſupradictis bullito extinctorum: cuins ebullitionis uapores per partem inferiorem recipiantur: & proprie ſuis aſſellationibus ualet optime: ingrediuntur in loca emanantia aperta ⸿ Clyſtere ad fluxum uentris. Accipe aque ciſterne lib. iiii. ſucci plantaginis. ℥ v. in qua bulliant lib. ii. liquefacture adipis yrci. rizi. ℥. ii. adipis anſerini. adipis pauonum. ana. ℥. ii. corroborat & confortat: & ſuperaſpergatur ſanguinis draconis. maſti. ſubtiliter puluerizatorum. ana ʒ. viii. & ſit tepidum ſaginoſum ut uentrez ingrediatur q̃ ſi aſſiduat: & repetatur ſepe in die & nocte eſt efficax et ꝓbatuz. & ꝓprie ſubuenit ulcerationibus uiſcerũ. & defendit ſubſtantiam uiſcerũ ne uiolentur & ſeparat inter mortem & uitam: ſi deo placebit.

⸿ Confortat uiſcera ualde laxa adherens eis in loco in quo educitur ſubſtantia inteſtinorum: ꝙ interdum ſtringitur acumen & uitium ſciſſure materie fluxum facientis: ꝙ ſi fuerit ex mala complexione inteſtinorum fluxus ſtatim ſedat & remouet eum: ſi deo placet.

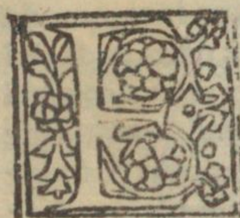
⸿ Inquit Hyppo. poſita ſitia magna in prora capitis ſepe in fluxu uentris maxime colerico; & ſm poſſe completum confortat

fortat stomachum & epar. ¶ Emplastrum constringens uentrem. Recipe succi: mente: balaustie: albuminis ouorum: farine ordei. sang. draco. apii ꝑm coniecturam tuam: terebentine boliarmeni: aceti: camphore: masti. olibani: picis liquide. pone talem confectionem frigidam super totuȝ ventrem: & maxime super locum ubi existimas primo moueri dolorem; & gurgulationem.

¶ Dixit Hyppo. Recipit omni mane ieiuno stomacho: masticis. ʒ. iii. cum aqua pluuiali confortat stomachum. & uiscera & omnes partes membrorum adinuicem. & sigillant: & sanguinis dra. eo modo acceptus. & est expertorū iuuamentorū: & maxime cum succo plantaginis.

¶ Petri apponi medici clarissimi in librum. Ioannis Mesue additio feliciter Finit.

¶ Antidotarium Nicolai.

Go Nicolaus rogatus a quibusdaȝ in practica medicine studere uolētibus: ut eos recto ordinē modū conficiendi dispensandiq; docerē & certam eis traderē doctrinaȝ: in qua de singulis vsualium medicinarū: unaȝ tantuȝ uel duas aut plures libras conficere scirent & quantū de unoquoq; genere gmorū herbarūum seminum & specierū inter omnes medicinas subscriptas acciperent. eis in scriptis redigerē: necnon quibus egritudinibus ꝓprie ipse medicine probate fuerint. Illoruȝ tandem precibus adductus taleȝ eis tradidi doctrinā. Et primo de speciebus. Tria igitur requituntur in ipsa dispensatioue. Primuȝ ut omnia equaliter ponderētur tam in speciebus q̄ in gummis: & herbis ꝑm proprium pondus vniuscuiusq;. Secundū ut non sint nimia uetustatē consumpta. Tertium ut radices herbe: & semina & congruis temporibus sint collecta: & in congruis locis reposita: ita ut a fumo precipue & a nimia humectatione; & humido loco corrumpi non possint. In conficiendo

do aũt tria cõsiderãtur similiter mellis puritas & ꝙ sufficiat et equalis pulueris cribellatio: & syrupi ad aque cõsumptio/nem fiat decoctio. In puritate mellis duo attendũtur primũ ne sit aquosum. scd'm ut non sit nimis coctũ sed ꝙ sufficit: nihil aliud est dicere nisi ut specierũ puluerem colligere tantuꝫ ualeat et conseruare. ¶ Tribus nãq̧ de causis ponitur mel in medicinis. Prima nãq̧ ad conseruandum: est nãqꝫ preceteris liquoribus mel cõseruatiuum. Sc'da quia mundificatiuum ẽ valde. Tertia quia sua dulcedine specierũ amaritudinẽ tẽpe/rat. pulueris aũt cribellatio duobus modis debet fieri: naꝫ in electuariis subtilissime debet cribellari: in aliis uero medici/nis grossior debet esse: & maxime in laxatiuis. ¶ Predicte ve ro doctrine magna & multiformis consistit utilitas. Nam cuꝫ aliqua indigeremus medicina eam: aut totam aut pteꝫ oporteret facere: aut certe ab alia pſona charissimã: aut forte cor/ruptam emere cogeremur: aut eam facere totã: aut oĩno inutilem: aut certe esset ĩpossibile necessario: aut carere ea: aut aliquod istorum inconuenientium nos oporteret incurrere.: sed huius operis scientia non solum hec uitabũtur incommoda verumetiã multa cõmoda consequentur. Hac namqꝫ doctrina bona fiet medicina & demum pfecte operabitur corpori adhibita: necnon leuior erit expensa. Scire autẽ quantum de vnoquoqꝫ genere gummarum & herbaruꝫ seminuꝫ & specierum inter omnes accipiant medicinas nõ est inutile: per hoc enim facilis et certa erit noticia emptiõ is: leue preciũ & moderata dispensatio.

AVrea quando datur caput a languore leuatur. aurea alexandrina dicta est ab auro: alexandrina ab Alexandro peritissimo philosopho inuẽta est: proprie ualet ad omne capitis uitium ex frigiditate maxime & ad omnem reumaticaꝫ passionem que a capite ad oculos & aures & gingiuas descẽdit: & ad grauedinem omnium membrorum que fit de eodẽ humore: datur eunti dormitum cum uino calido. xviii. pars confecta est lib. ii. Recipe asari carpobalsami: iusquiami: añ. ℥. ii. & me. gariofilorũ: opii myrrhe: cyperi: ana. ℥. ii. balsami cynamo. folii zedoarie: zinzib. costi: coralli: cassielignee: eu/

forbii:

forbii:dragagãti:thuris:meu:ſtoracis calamite:ſaliunce: car damomi:ſiſelei:napei ſaxifragie:aneti aniſi:ana.ʒ.i.ligni alo es:reubar.alipte caſtorei.ſpice galãge.oppoponacis.anacar/ di maſticis.ſulphuris uiui.peonie.yringi.roſe.thimi . acori. pulegii:ariſto.lon.gentiana.corticis mãdragore camedreos. fu.baccaruꝫ lauri.amei.dauci.macropiperis. leucopiperis.xi lobal.carui. amomi petroſilini.ſeminis leuiſtici.ruthe .ſemi nis ſinoni.ana.ʒ.me.auri purificati argenti meri albarũ mar garitaruꝫ.blacte bizantie.oſſis de corde cerui.ana.gra.xiiii. limature eboris calami aromatici piretri : ana.gra.ix.mellis ꝙ ſufficit.detur in modum auellane febricitantibus cũ aqua calida non tebricitantibus cum uino calido.

ADrianum dictum eſt. quod ab adriano imperatore ro/ manorum compoſitum fuit ualet proprie ad omne uiti um capitis ex frigiditate & ad grauedinem oculorum & ob/ ſcuritatem contra emigraneam:datur cũ uino calido ubi co cta ſit ſaluia in ſero in modum auellane:detur etiam quarta nariis cum decoctione gentiane uel origani ante hora acceſ/ ſionis datur etiam accipitri lapidem habenti. Sed homini ha benti lapidem detur cum uino in quo cocta ſit ſaxifragia uel milium ſolis.x.pars confecte eſt lib.i. Recipe opii thebaici. ʒ.iii.caſſielignee iuſquiami amborum:ana.ʒ.ii.& ℈.i.me.eu forbii leucopiperis:ana.ʒ.ii.& gra.vi.& tertiam partem uni us grani.ſiſeleos ſemi apii.ana.ʒ.i.&.℈.me. et gran .ii. folii origani dragagan. ana.ʒ.i. apobal. petroſelini macis ſto/ racis calami.zinzi.xilobal.ciperi carpobal.macedonici:añ. ʒ.i.minus gra.vi.ſeminis maratri ℈.ii.& grana.viii. calami. aroma ℈.ii.& grana.ii.cinamo . croci coſti reupontici pire/ tri acori dauci cretici aniſi ana.ʒ.me.et grana.vi.caſto.ʒ.me. ſerapi.myrrhe roſe cardamomi amomi rute agreſtis ſeminis ameos ana.℈.i.& grana.iiii.caſſiefi.℈.i.Alii addunt lilifagi ʒ.i.mellis quod ſufficit.

ACHariſtum ſine munere interpretatur et proprie datur contra catarrum & contra omne uitium pectoris ex fri giditate maxime aſmaticis arteriacis tuſſientibus cõfert flu/ xum patientibus flegmaticum per os datum in ſero cum vi/ no albo

no albo ca.vi.pars confecta est li.i.℞.costi galbani opi feni-
con indi ysopi se.li.añ.ʒ.i.spice croci coralli xilobalsami ca
siefi.xilocasie calami aro.reuponti.myrrhe storacis calami-
te oppoponacis bdellii armoniaci olibani cicidon spice cel-
tice abrotani acori asari bractei roris syriaci squille dãpni-
dis piretri amomi anisi psilii ozimi dauci leuistici maratrí
miconis melanopiperis macropiperis leucopiperis floris sy
riaci ana.℈.ii.elemnii.℈.i.&.ß.hellebo ni.zízi.ana .℈.i.mel
ꝙ sufficit sumatur cum uino calido in sero.

A Thanasia.i.immortalis ꝓprie ualet ad fluxũ sanguinis mulieris datur cũ succo plantaginis q succus debet prius duci super lapidẽ molarem cuȝ lapide emathitis tandiu donec in sanguineũ colorem uertatur & cũ tali succo distẽperata medicina detur: & eadẽ bombice intincta & sepius in vulua missa sanguinẽ constringit hoc qdem facit emothoicis cũ tali ordine distẽperata & naribus attracta fluxũ sanguinis nariũ sistit. Sexta pars cõfecta est li.i.℞ cinamo. cassiefi. añ.ʒ.iii.& gra.viii croci squinãti storacis calamite fu sileris iusquiami apii dauci anisi betonice opii : añ ʒ i.&.ß.& gra. iii.spice folii castorei myrrhe lapidis emathi.san.dra coralli ru.mumie costi boli charabe simphiti lẽpnias asari acori cor ticis mandrago.pulegii baccarum lau.meu macropipe. leucopipe.petro selini.ana.ʒ. me.mellis ꝙ sufficit . dosis eius est ʒ.iii.cum succo plantagi.propinata lientericis dissintericis & ad diariam ualet.

A Lcancalon idest nunciũ bonũ datur patiẽtibus acutas febres cuȝ syru.uio.uel aqua frigida datur tertianariis & duplici tertiane cum duobus.℈.aut tribus boni reubarbari uel cum aqua tepida distemperatum & bibitum mirabiliter medetur & datur contra caliginem oculoruȝ patientibus ex fumo colere rubee uel ex acuta febre epaticis ictericis datur cũ succo scariole uel fenicu. aut cuȝ decoctione capil.ue. viii.pars cõfecta est li.ii.℞.myroba.citri.chebu.cortic.añ.ʒ. viii.indorum.ʒ.vii.squinan.semi portu.uiolarum scariole: añ.℥.ß.bellirici emblici: añ.ʒ.i. & gra.vii. masticis.ʒ.ii.&.℈. i.tamaridi.℥.iii.floris nenufaris berberis been rubei reubar

bari

bari ana.ʒ.i.& gra.iiii.medulle casiefi.℥.iiii.conficitur sic in duabus lib.aque pone syrupũ uiolatuȝ ℥.ß. & bulliat donec aliquãtulum coleretur aqua: postea ab igne deponatur & coletur: de eadem aqua accipiatur ꝙ sufficiat ad abluẽdum casiafi.& tamarindos cola per caciaȝ & cũ alia aqua addatur lib.i.&.ß.zucchari & bulliat usqȝ ad aque consumptionem: postea addatur lotura casiefi.& tamarindorum: & iterũ bulliat ad spissitudinem. Si uis probare si coctum sit ponatur super marmor & si adhereat quasi mel coctum est: & tunc ab igne deponatur & aliquautulum infrigidari pmittatur: dein de supradictaꝝ specierum puluis supaspergatur: & cũ spatula agitetur donec incorporetur. Dosis eius est .ʒ iii. ut supius dictum est sero & mane cum aqua tepida datur.

ANtamaron idest contra mortem quod facit cephalargicis lytargicis stomatichis sciaticis podagricis & de matrice laborantibus discoloratis ne fretice & omnibus qui de tenui aut viscoso flegmate affliguntur: et his qui cibos non digerunt: flegma et coleram purgat & aquosos humores cũ ventositate. viii. pars confecta est lib.i. Recipe aloes.ʒ.v.& me.& gran.vi.casiefi.ʒ.i.& gran.vi.& me.maratri masticis. ana.℈.ii.gran.v.croci.ʒ.me.asari.℈.ii.& gran.v.& xilobal. ℈.i.& gra.ii.& me.cynamomi.℈.ii.et gran.v.yreos.ʒ.i.aron dragontee: añ.℈.i.& gra.ii.& me. agarici coloquintide nitri euforbii castorei: ana ℈.ii.& gra.vii alexandri apii petrosi. ana.℈.ii.gra.v.ellebori ni ʒ me.diagridii. cocognidii: ana ℈.ii gra.v.mel quod sufficit .datur in modum castanee in sero cum aqua calida.

ANtidotum idest contradatum.emagogum idest sanguinẽ menstrualẽ ducens ualens ad multas mulieꝝ passiones: matricem que non usu purgatur mirabiliter: menstrua educit & fetũ in utero occidit & postea extrahit & post partum que non sunt purgata purgat & ad salutem perducit. petram in uesica rumpit et purgat urinam mouet stranguriam sanat epatis enfrasim curat scliroſiȝ in splene sanat: et ad omnia interiora magnum bonuȝ facit et ad stomachi indigestionẽ & eos sanat qui colicam patiuntur nefreticis prodest: qui

autem

autē hoc habuerit ſanitatem obtinebit: uel aliquando emorroydas prouocat: uiam totius corporis aperit & fetum mortuum & ſecundinam educit et ueſicam purgat ſtomachuz calidum facit uentoſitatem conſumit uomitum compeſcit: tamen in mulieribus nihil operatur fortius ad omnia que illis ſunt utilia propter quod cauenduz eſt a patientibus emorroidas aut fluxum uentris aut diſſinteriaz octaua nona pars cōfecta eſt lib.i. Recipe aſari acori amomi ſe. atriplicis maratri.ana.ʒ.i.& gra.vi aniſi.℈.ii.ariſt.lon.artemiſie caſief.ana.℈.ii.& gra.xiiii.centauree minoris.℈.i.& gra.vii. centauree maioris dauci cretici.ana.℈.ii ellebori nigri.℈.i.foliorū lauri ℈.i.me.& gra iii.liquiritie.ʒ.i.&.℈.i.lupini.ʒ.ii.melancii.℈.ii.myrrhe ℈.i.& gra.xiiii.orobi ℈.i.ſtipterie.℈.ii.macedonici ℈.ii.& gra.xiiii.piretri ℈.ii.& gra.xiiii. piper.ʒ.i.&.℈.ii.& gra.vii ſeminis rute ℈.ii . & gra.xiiii.ſpice.℈. ii.& gra.xiiii.puleg.℈.ii.& gra.xiiii peonie.℈.i.& gra.vi.ciperi.℈.i.ſinoni.℈.ii.ſquinan.℈.i.& gra.xiiii.gariofilorum ℈.ii.radicis capparis cimini.ana.ʒ.i.apii ſauine.ana.℈.ii.&gra.xiii.xilobal.℈.i.& gra xiiii.mel quod ſufficit datur in modum auellane maioris cum aqua poſt balneum ſi cum febre eſt: ſi uero ſine febre cum uino aut mulſa dabis.

BLanca dicta eſt quoniam albos purgat humores.i. flegmaticos: ualet cephalargicis & oculorum doloribus: & ſanguinolentis tumoribus & lippis optime facit contra omnia que turbant fantaſiam rationem & memoriam.utilis eſt tremuloſis epilenticis paralyticis octaua nona pars confecta eſt lib.i.Recipe terebentine oppopo. galbani aſe ſerapini caſtorei antimonii ſulph. bdellii aſpalti armoniaci ſtoracis liquide carnis leonis diagridii euforbii agarici interiorū coloquintide ellebori nig.polipo.tapſie piretri ſquinan.paucedani aſari ciperi peonie betonice camed.polii amomi leuiſtici ſemi.rute ſan.drag.ana.ʒ.i.cynamo.gar.macis cardamomi aniſi maratri balſami.℈.me.ambre gra v.mel quod ſufficit.doſis.ʒ.iii. datur cum uino in quo cocta ſit ſaluia aut herba paralyſis in ſero in modum caſtanee.

BEnedicta dicitur quoniam ab ominibus a quibus ſumitur

tur est benedicta si detur: habentibus infirmitates: contra quas inuenta fuit ualet ad guttam artericam podagricis ex frigiditate renes & uesicam purgat media pars confecta est. lib.ii Recipe.turbith esule zucchari.ana.ʒ.x. diagridii hermodactyli ro ana ʒ.v.gar. spice.zinzi.croci saxifragie macropiperis amomi cardamomi selini spmatis petroselini salis gemme galange macis carui feniculi sparagi brusci granorũ: solis ana.ʒ.i.mel quod sufficit detur in sero cum vino calido ad modum castanee.

Confectio alipte muscate.alipta.i. mixtura ualet pueris patientibus asma & constrictionem pectoris. & etiam non ualentibus lac retinere.fit inde optimum fumigium: & odoriferum quo vtuntur apostolici & imperatores in capellis suis & intrat in preciosissimis medicinis & electuariis.℞. laudani purissimi.℥.iii.storacis ca.optime.℥.i.&.me. storacis rub.℥.i.ligni aloes optimi.ʒ.ii.ambre.ʒ.i.camphore.℈.i. &.me.musce.℈.me.aque ro qđ sufficit.Confice sic in diebus canicularibus pone storacem calamitam & storacẽ rubeam & laudanum in catino ad solẽ cooperto cum panno subtilissimo ne puluis possit attingere & cum mollificata fuerint ad solem pone in mortario ereo calefacto ad solẽ cum pistello ferreo similiter calefacto & fortiter insimul conterantur donec ad nigrum deueniant colorem: postea addes puluerez ligni alo.& in simul fortiter contere & camphore similiter postea contere muscum in tribus.℥.aque ro. & de hac aqua aliquantulũ madefac marmor prius bene lotum & calefactum ad solem & accipe.ʒ. i.cũ tabula planissima de eadem aqua madefacta super marmor diu agitetur donec ad subtilitatez iuncti deueniat hoc modo facias sup marmore madefacto & tabula de eadem aqua supradicta & cum reposueris sup/ asperge de illa aqua ualet:ut supra diximus.

Confectio gallie mus.que intrat in preciosissimis medicinis & electuariis.Recipe.masti.℥.ii.& gummi.℥.i.cãphore.℈.i.hec autem bene terantur subtilissime. & cribrentur.& trocisci inde fiant cum aqua ro.& siccentur ad umbrã & postq̃ fuerint desiccati terantur subtilissime & misceantur

cum.iiii.℥.olei sambu.bulliti & colati ad medietatem: dein/
de misce cũ speciebus istis bene tritis.℞.cynamomi.gar.nu.
mus.añ ℥.me.& oĩbus istis cõmixtis & bene manibus mala
xatis fiant trocisci in medio cõcaui & cum sigillo sigillati ad
pondus.i.ʒ.&.ß.& postea iungatur cũ aqua ros.cũ musco.

COnfectio nere ita fit.℞.ambre orientalis uel occidenta/
lis.℥.i.ligni al'.optimi.ʒ.iii.musci.℈.ß.cãphore gr.v.Cõ
ficiantur sic. inueniatur caciola ad modũ cacie qua colatur
syru.uel mel tñ non pforata & ibi apponatur ambra: & sup
prunas liquefiat: & liquefacta ab igne deponatur: & postea
lignũ alo.puluerizatũ subtiliss.me admisceatur: deĩde adda
tur muscus dilıgẽter malaxando cũ manibus & ad ultimum
cãphore: tñ unaqueq; res p se puluerizata postea diligenter
malaxando cũ manibus extrahatur sup concam eneam cõca
nam & sigillatam extẽdatur: & cũ infrigidatũ fuerit inde ex
trahatur & frustatim incidatur: ualet dolori matricis si mulĩ
er p inferiora fumũ recipiat: & est preciosius incensum ꝙ in
ter cetera reperitur ualet etiam satis ad concipiendum.

CAtholicon ualet epaticis spleneticis: datur in acutis &
peracutis.qa mollificat digerit & cõfortat.℞.sene bene
mundati.casiefist.mũde tamarindorũ.añ.℥.viii.reubarbarĩ
uiolarũ polipodii anisi.añ.℥.iiii.liqritie mũde penidiaꝝ cã/
di.añ.ʒ.iiii.quattuor semi.frigidorũ mundatorũ.℥.i.Accipe
iterũ lib.i.polipodii quercini & tere modicũ in aqua diutissĩ
me decoque & ex colatura fac syrupũ cũ li.viii.zucchari.In
parte aũt colature distẽpera casiaꝫ & tamarindos & in fine
decoctionis syrupĩ pone: deinde confice electuarium impo/
nendo pulueris aliorum dosis cuius est ab.℥.ß.usq; ad.℥.i.

DIamargariton dr̃ a duobus margaritarũ generibus p/
foratarũ & non pforatarũ q̃ ibi intrant ualet cardia/
cis tristibus ad oẽm cordis debilitatẽ et stomachi patiẽtibus
fastidiũ aufert: digestionẽ ꝓcurat: asmaticis disniosis oppitu
latur & ptisicos & eos q ex longa egritudine sunt extenuatĩ
reficit decima pars confecta est lib.i.Re.gar.cynamo.spice
galange: ligni alo.liqri.trociscorũ diarodon diani.añ.ʒ.i.&
me.nu.mus.macis alipte: zedoarie reubarbari storacis cala

mite

mite.ana.ʒ.i.marga.pforatarũ & non pforatarũ zinzibe.oſ
ſis de corde cerui raſure eboris blacte bizantie: ana.ʒ.me.
mu.amb.cardamo.leuiſti.baſilico.añ.℈.i.minus gra.ii.cam/
pho.gra.vi.mel ro.ꝙ ſufficit detur in eſtate cuꝫ rodoſtomate
vel frigida:in hyeme cũ uino mane & meridie:ualet ut ſupe
rius diximus maxime ptiſicis ẽt conſumptis.

Diacameron.i.ducens hoiem de morte ad uitá:ꝙ facit
aſmaticis arteriacis tuſſientibus ptiſicis:& oẽm imbe/
cillitatem ſtomachi emendat debiles:lumbos cõfortat:luxu/
riã puocat:& omne ꝙ in dyarodon iulii laudatur adimplet
decima pars confecta eſt li.ii.Re.antofol.zin.añ.ʒ.v.&.℈.i.
& gra.xvi.cynamo.gar.añ.ʒ.iiii.&.℈.i.et gra.xvi.carniũ da
ctilorum tantũdem.galan.ſpi.zedo.coſti.pire.coral.ru.dra/
gagan.reupontici.ſaliunce anacardi.oſſiuꝫ dacty.carpo.ani
ſi:amifructus.i.iuniperi:añ.ʒ.i.&.℈.ii.& gra.viii.leucopipe/
ris:macropiperis:añ.ʒ.i.et.℈.ii.& gra.viii.limature auri pu/
ri & argẽti meri oſſis de corde cerui.añ.℈.ii.& me.mu.raſu
re eboris:añ.℈.i.& gra.vii.ambr.℈.i.mel ꝙ ſufficit detur de
eo.ʒ.iii.mane uel ueſpere cum uino.

Diamoron a moris celſi dictũ.a moris rubibatinũ ualet
ad oẽm cãm palati et gutturis:cadentem vuam ſuble/
uat & humoroſam deſiccat medietas eſt lib.i.Re.mororum
celſi lib.ß.mororum bati lib.i.& mellis li.ß.ſape.℥.iii.Conſi/
ce ſic.ſuccũ mororum cũ melle & ſapa in uaſe ereo ſtagnato
ad prunas ſuauiter decoque:cum aũt ſcire uolueris ſi coctuꝫ
ſit pone ex eo guttam ſup marmor donec gutta marmori in
uiſcata appareat & adhereat: tunc cola et in uaſe ſtagnato
uſui preſerua & cum opus fuerit gargarizetur.

Diantos dicitur qa fit de floribus dendrolibani uiolarũ
& roſarum:ualet triſtibus macilentis cardiacis multũ
letificat & conualeſcentes ex egritudinibus miromodo con
fortat.vi.pars confecta eſt lib.ii.&.ß.Re.floruꝫ roriſmarini.
℥.i.roſ.uio.liquir.añ.ʒ.vi.gar.ſpi.nucis muſ.galan.cynamo.
zinzi.zedo.macis ligni al.cardamo.ani.aneti.añ.℈.iiii.mel
ꝙ ſufficit datur mane & meridie febricitantibus cum frigida
non febricitantibus cum uino.

Diasatirion dicitur a satirion radicibus . satiriosis enim grece erectio virge latine dicitur:proprie datur illis q debilitatem patiuntur renum; et libidinem mirabiliter prouocat ex aliqua occasione predicta sine mora restaurat.viii. pars confecta est lib.i.ß. Recipe satirionum testiculorum uiridium baucie nucis indice pistacearum secacul pinearū enucleatarū:aā.ʒ.xii.gar.zinzibe.anisi eruce semi.lingue auisa aā ʒ.v.cynamomi:caudarum stinctorum uiridiuз semi.bulbi.aā ʒ.ii.&.me.musci grana.vii.Conficitur sic in tantū mellis dispu.quod sufficit ponantur testiculi satirionum & baucie & secacul unaqueqз per se in supradicto melle ponantur prius bñ contrita & cū spatula bñ cōmisceantur & bulliant aliquātulum:deinde addantur pinee & pistacee & nuces bñ trite & cū aliquantuluз bulierit ab igne deponatur & puluis pdictarum specierū cōmiscendo adiungatur.ad ultimū uero muscū distēperatum cū aqua roß.apponatur & sic usui reseruetur.detur in sero cū uino dulci uel condito cocleariū unū.

Diaprunis uel diamascenon dicitur a prunis que ibi intrant datur acutas & peracutas patiētibus & maxime causoni & sinochie in principio & in augmento & statu egritudinis nona pars confecti eius est.lib.ii.&.ß.℞.prunoruз damascenorum uiridium numero.c.que poni debent in stagnato & tm̄ aque ꝙ bene cooperiantur bulliant quousqз dissolui uideantur tunc ab igne deponantur & cū aliquātulum infrigidata fuerint ab aqua extrahantur & in cribro sup catinum posito pruna ponantur & manibus tādiu fricentur : ut nihil preter ossa & cortices in cribo remaneat . in aqua aūt illa in qua decocta fuerint pruna ponantur ℥.i.&.ß. uiolarū & iterum bullire pmittatur & abstractis uiolis ponantur ibi.li.ii. zucchari.& lib.i de pulpis prunorū & coquantur ad spissitudinē incipiente inspissari:adde.℥.i.tamarindorū & cassiefi. medulle.℥.i.dissolute & colate cū supradicta decoctiōe prunorū.memento tñ ꝙ in aqua prunorū bulliat.℥.i.&.ß.uiol. vt dictū est:& cū ad pfectionez decoctionis peruenerit semp agitando cū spatula:& postea superaspergatur puluis istarū specierum.&.sandalorum alborū & ru.spodii reubar. cynamomi

momi: añ. ʒ. iii. rof. uiol. femi. portulace fcariole berberis fuc ci liquiri. drag. ana. ʒ. ii. feminum citrul. melo. & cucur. munda torũ: añ ʒ. i. datur omni hora diei cum frigida fine dyagri dio ad modũ caftanee. Si laxatiuũ facere uolueris ponatur in unaquaq; lib. ʒ. vii. dyagridii qñ ab igne deponitur datur in declinatione febrium laxatiuum ad purgationẽ in matutinali hora ad modum caftanee cũ aqua calida.

Diaprassium dicitur a praffio uiridi q ibi plus intrat q̃ de aliis fpeciebus ualet ad oẽm pectoris infirmitatem & maxime ad catarrum & ad cerebri frigiditatem fanat capitis uertigines et oculorum caliginem & palatum & arterias & ad oẽm fpeciem catarri que fit ex frigiditate mire prodeft dentium dolorem mitigat decimaoctaua pars confecta eft lib. iiii. ℞ praffii uiridis. ʒ. v. & me. dragagan. pinearũ mũdatarum amigdalarũ piftacearum carnium dactilorũ ficuũ pinguium paffularum enuclea. añ. ʒ. iii. & ß. cynamomi. gar. nu. muf. macis ligni aloes galange zinzib. zedoarie fpice liq. reupõtici anacardi ftoracis calamite mafticis myrrhe galba. tereben. yreos arifto. ro. radi. capparis gentiane melanopiperis anifi feni. aneti fe. apii macedonici faxifragie: añ. ʒ ii. hermodactylorum origani paucedani fquinan. cardamomi leucopiperis carui leuiftici uincetoxici: añ. ʒ. i. & ß. & gra. ii. me. balfamite pulegii diptami cofti piretri faturegie bafiliconis peonie macropiperis amomi finoni orobi: añ. ʒ. i. & gra. ii. & tertiam ptem alterius xilobal. caffiefift. corall. rafure eboris carpobal. dauci cretici: añ. ʒ. ß. mufci ambre offis de corde ceruí: añ. gra. xiiii. mellis difpumati q fufficit: conficitur fic in li. iiii. mellis difpumati pone praffium fupradictũ aliquantulũ contufum. ʒ. v. me. et quartam partẽ pinee recentis cũ refina fua et de uino uetuftiffimo optimo. ℥. iii. & bulliat infimul lẽto igne ad uini cõfumptionẽ uel donec pinea aperiatur & carice bñ purgate intus et extra et dactyli eodẽ mõ purgati & paffe fine granulis fuis pinee & amigdale & piftace oĩa ifta bene mundata piftentur: tñ unũquodq; per fe piftetur & poftea infimul mifceantur in mortario et addatur ibi terebentina & infimul piftentur & cum predicto melle calido in eodẽ

mortario paulatim posito distemperetur & postea adda-
tur puluis spradictarum specierum & diu conficiantur sto-
rax uero cũ modico melle liquefacta confectioni: supermi-
sce sine intermissione ad ultimũ balsamũ ambram: & mu
scum sup mitte & iterũ bene permisce & usui reserua: datur
in sero cũ uino calido in quo cocta sit ysopus et dragagãtũ.

Diazinzibereos siue zinziber conditum sic fit. Recipe
yringorum qui habent folia ad modum cretani mari
ni quod saraceni secacul uocãt bene rasi cuz cultello: postea
coquantur in aqua donec dimittat se stringere manibus: &
postea abstrahat & de aqua et lignis que sunt interius mun-
dentur & cum cultello frustatim incidantur: & in mortario
marmoreo fortiter pistentur & cũ manibus exprimantur ut
aqua inde exeat & ponderentur inde .lib.iii. & ponatur in.
x.lib.mellis dispũati: & albissimi & coque donec incipiat ru
bere & addatur lib.me.zinziberis frustatim incisi: & dimit
tatur tandiu bullire donec digito adheret in marmore su-
perp osito: postea tolle ab igne: & impone pulueris harum
specierum. Recipe zinziberis.℥.iiii.pistacearuz ℥.iiii.zedoa
rie.℥.i.&.me.dactyl.℥.iiii. cum omnibus istis condiatur sto
machum confortat. digestiuam uirtutem adiuuat uitio pe-
ctoris ex frigiditate ualet renes confortat libidinem poten-
ter incit at.

Diaolibanum dicitur ab olibano quia olibanum ibi in
tr at: ualet ad omnes capitis passiones lachrymas po-
tenter stri ngit dolorem emigraneum & superciliorum sanat
& squ inantiam curat datum cuz decoctione ptisane.vi.pars
confecta est. li.i Recipe castorei opii iusquia.ana.ʒ.iiii. casie
li.ʒ.ii.&.℈.ii.fo lii croci.thuris masculi.ana.dra.ii.reupont.
amo.añ.dra.i.℈.ii.myrrhe.ʒ.i.me.spice pyretri euforbii seu
copiperi s: an a.℈.ii. me.peonie storacis macropiperis.ana.
ʒ.i.mel qu od sufficit: datur sero cũ uino calido in quo coctũ
sit oliban um & saluia.

Diarodon abbatis a rosis dicitur que ibi intrant plus ꝙ̃
de a liis speciebus nomen accepit: abbatis ab abbate
de curi a compositum: datur proprie ictericis epaticis ptisicis
ethicis

ethicis & cardiacis qui patiuntur ex calore de acutis : & ad calefactionem stomachi pulmonis & totius corporis : & cōualescentibus ex longis : & acutis egritudinibus mirabiliter auxiliatur & pars.vi.confecta est.lib.ii. Recipe.sandalorum al.& ru.ana.ʒ.ii.ß.dragagan.gummi ara.spo.ana.℈.ii.asari spice masti.carda.croci xiloaloes gari.galie muſ. anisi mara tri cynamo.succi liquir.reu.se.basi liconis berberis scariole portu.papaueris albi citrul.melo.cucume. & cucurbi.anā.℈.i.ossis de corde cerui margaritarum ana.℈.ß.zuc.candi.ro. ana.℥.i.ʒ.iii.camphore gra.vii.musci gra.iii.me. syrupi facti de aqua rosa.q̄d sufficit:datur mane & meridie cum rodo stomate uel cum aqua frigida si opus fuerit.

Diapenidion dicitur a penidiis qui ibi intrant plus quā de aliis specibus ualet ad omne uitium pulmonis : & tussis et raucedinem vocis factam ex siccitate ptisicis subuenit.vi.pars confecta est.lib.i.Recipe penidiorum.ʒ.xvi.me. pinearum & amigdalarum munda.semi.papaueris albi.anā ʒ.iii.℈.i.cynamo.gariof.zinzibe.succi liquiri.draga.gummi arabi.amidi.seminum citrul.melo.cucume.cucurbi.purgatorum.ana.ʒ.i.ß.camphore tertiam partē.i.℈.syrupi uiola.q̄d sufficit.conficitur sic in una lib.aque bulliant.℥.iii. uiolarū donec aqua inficiatur aliquantulum: postea coletur & colature addatur.lib.i.zuccari & bulliat donec incipiat inspissari: tūc addantur pinee & amigdale & seminū melo. citrul. cucume.& cucurbi.unaquequ p se bene contusa cum spatula semp mouendo.deinde addantur penidie subtiliter puluerizate: & cum liquefacte fuerint illud grossum q̄d supernatat cum cacia colando in mortario bene iterum teratur & commisceatur bene agitando : deinde camphora commisceatur & ad vltimum puluis predictarum specierum cum predicto syru. agitando in mortario moueatur donec incorporetur: detur mane & sero cum ptisana calida non habentibus calorem cum uino calido.

Diaciminum dicitur:quia plus ibi est de cimio q̄ de aliqua specie:ualet precipue ad pectoris & stomachi frigiditatē et capitis uentositatē intestinorū soluit:quartanariis

febrientibus mirabiliter digestionem ꝓcurat si detur post co
mestionem cum uino.xii.pars.lib.i. Re.cimini pridie in ace
to infusi & exiccati.ʒ.viii.℈.i.cynamo.gario.an.ʒ ii.me.zin
zibe.melanopiperis.ana.ʒ.ii.gra.v. galange tymbre calamē
ti.ana.ʒ.i.℈.ii.ameos leuistici añ.ʒ.i.grana.xviii.macropipe
ris.ʒ i.nardi cardamomi.charee myristice.añ.℈ ii.ß.mel qđ
sufficiat: dosis.ʒ iii.datur post comestionē cum vino.

Diacastoreum a castoreo dicitur quod ibi recipitur ua/
let contra grauissimam cephalicam epilenticis, uertigi
nosis auxiliatur emicranicis: & monopagicis prodest dolori
bus paralysim omnium membroruꝫ emendat & maxime ca
pitis eufraxim splenis & epatis & renum soluit: & omnibus
egritudinibus secundū frigidum nocentibus obstat.xvi.pars
lib.ii.Recipe myroba.ana.dra.iii.minus gra.i. me. asefeti.
myrrhe euforbii.ana.dra.i.& gra xvii alos.dra.i.me.minus
gra.i.folii antimonii piretri liqui.dragagan.calami aro. ni/
tri galbani sqnan.oppopo. spice serap.nu.mus.casiefistu. pi
peris long.albi: & ni.xilob. carpobal.colloquin reupontici
storacis calam.zinzibe.cynamo.ana.dra .i. & grano ii.sta/
phisagrie dauci maratri petroselini apii seminis silueris dam
no costi sinoni petrolei storacis ru.sanguinis draco. carda/
mo. thuris maioris & minoris agarici masti. sal armoniaci
zedoarie anisi.ana.℈ i.gra.ix.saturegie ysopi camedreos pu
legii origani balsamite ozimi brance ursi.diptami rute semi·
aristo.longe.& rot.aaron mabathematicon asari saluie rose
bdel ana gra.xvii.epi.polipodii opob ana.gra. xiii. alipia/
dos cappa.ana.gra.xi.anacardi sauine gentiane corticis mā
dragore.ana.gra. xi.paucedani absinthii ana ʒ.vii. yreos.
gra.iii.& tertiam partē unius mel quod sufficit: datur in mo
dum auellane capitalibus passionibus cū apozimate lilifagi
epaticis cum decoctiōe absinthii uel eupatorii spleneticis cū
aqua capparis uel calamenti nefreticis cū aqua decoctionis
granorum solis uel macedonici: accipiatur summo mane &
ieiunet usqꝫ ad horam nonam patiens.

Diacostum dicitur a costo quod ibi intrat ualet proprie
spleneticis & hydropicis & leucophlegmaticis & hy/
posarce

posarce que fit sine calore proprie ualet spleneticis nefreticis & stranguriosis optimum est.xii pars lib.i.Recipe.anisi apii asari.ana.ʒ.ii.& ℈.ii.squinan.melanopiperis myrrhe ana.ʒ.ii.me.reubarb.croci.aristolo rotunde.& lon.ana.ʒ.i.&.℈.ii.costi.ʒ.i.me.cynamo.casiefist.ana.ʒ.i.& ℈ i.mel quod sufficit: detur cum decoctione capparis uel scolopendrie sero & mane: dosis est.ʒ.ii.cum uino calido.

Dladragagantum a draganto nomen accepit: sanat omne uitium pectoris & pulmonis quod fit ex caliditate & siccitate: maxime ptisicis ethicis pleureticis & peripleumonis ualet: & ad omnem tussim que fit ex caliditate uel siccitate & ad omnem lingue & gutturis asperitatem.cum uero sumitur tandiu in ore teneatur donec ibi dissoluatur medietas est lib.ii.Recipe.dragagã.albi.℥.ii.gummi arabi.al.℥.i.ʒ.ii.amili.℥.me.liquiri.ʒ.ii.semi.melo.citrul.cucurbi.ana.ʒ.ii.penidiarum.℥ iii.camphore.℈.me.syrupi uio.qđ sufficit. Conficitur sic semina cum aqua ponantur super zuccharum tantum: tamen de aqua ꝙ possit zuccharum cooperiri & bulliant usq; ad dissolutionẽ zuccari. postea colẽtur p pannuʒ rarissimũ: & colatura ad decoctionem syru.coquatur. postea tundatur in mortario bene miscendo puluerem specierum.

Dlairis dicitur ab yreos prodest disnoicis arteriacis tussientibus: uocem perditam restaurat si fuerit ex frigiditate.xii.pars est lib.iii.Recepe.yreos.℥.i.pulegii ysopi liquiri.ana.ʒ.vi.dragaganti amig.pinearum cynamomi zinzi.piperis.ana.ʒ.iii.caricarum carnium dactylorum passularum enucle.ana.ʒ.iii.me.storacis rub.ʒ.ii.&.℈.i. mel quod sufficit: sumatur sero cum uino calido.

Dlacalamentum a calamento dictum est: ualet precipue ad omne uitium pectoris ex frigiditate maxime his q in senili sunt etate.ualet etiã tussientibus ex frigida causa & quartanariis. si uero ex eo utuntur post prandiũ & post cenã in sero cũ uino.xv.pars est li.ii ℞ calamenti pulegii ysopi melanopiperis siselei petroselini añ.ʒ.iii.&.℈.ii.leuistici.ʒ.i.& ℈.i apii seminis.℈.i.ameos thimi aneti cynamo.zinzib.añ.℈.ii.mel quod sufficit: datur post prandium & cenam.

Diapapauer

Iapapauer quod mirabiliter ꝓdest ethicis ptisicis ni/
d mium uigilantibus tertia pars confecta est lib.ii.Re•
succi liquiritie dragaganti:gummi arabici an̄.ʒ.x.se/
minis papaueris albi penidiorū an̄.ʒ.xx. amigdalarum dul
cium mundatarū.ʒ.x.amidi: seminis citoniorum portulace
an̄.ʒ.v. seminis et cucurbite & cucumeris lactuce malue an̄.
ʒ.viii.fac puluerem:confice cū syrupo uiolarum uel sapa.

Iacodion dicitur a cordia quod est papauer nigrū in/
d terpretatur quod ibi intrat proprie datur omni solu/
tioni uentris maxime dissintericis cū decoctiōe aque
pluuialis in qua sit spodium coctum uel cum aqua rosata &
lientericis cum careno xii.pars lib.ii.Recipe capita papaue
ruꝫ nigrorū non nimis uiridiū: nec nimis siccorū nūero.xii•
ro.ʒ.ii.ß.croci acatie liquiritie an̄.ʒ.i.boli.℥.ß.cynamomi sim
phiti hypoquistidos balaust.an̄.ʒ.i.myrtillorum.℥.i. coral/
li rubei & albi sumach . sanguinis draco. lacce roris syriaci
an̄.℈.ii.se.portul'.ʒ.ß.Conficitur sic.capita papauerū ponan
tur in tantūdem aque pluuialis: ꝙ bene cooperiantur & per
tres dies ibi dimittātur: & in ipsa aqua usqꝫ ad tertiam par/
tem bulliant: & postea colentur & in colatura ponantur li.
i.ß.mellis myrtini:& in tali melle supradicta admisceantur.
Cōfectio melliꝫ myrtini talis est.in duabus lib.mellis dispu
mati ponatur una lib. succi myrtillorum & coquatur ad suc
ci cōsumptionē.& postea coletur.dosis eius.ʒ.iiii.uel.vi.

Iasene dicitur ꝙ plus de sene ponitur ibi quaꝫ de alia
d specie . ualet proprie melācolicis maniacis cardiacis
& tristibus tota confectio uenit lib.i.Recipe.sene .℥.
i ii.auellanum assatarum numero.l.serici combusti.ʒ.ii.lapi
dis armenici.ʒ.i.lapi.lazuli.ʒ.iii.zucchari.℥.vi.cynamo.℥.
i.gar.galange piperis spice ozimi zinzibe.foli.gariofili car/
damomi croci zedoarie floris rorismarini macropipis. ana.
ʒ.ii. mellis quod sufficit detur cum aqua in qua infusum e st
sene per noctem sub diuo.Conficitur sic cum puluere auella
ne bene puluerizate & dispumato melle ad ignem decoqua
tur:deinde puluis specieruꝫ admisceatur quod ualet quarta
nariis & magis spleneticis.

Alia

ALia diasene descriptio.℞.sene.℥.iii.cynamomi gariofi/lorum folii cardamomi galange macis lignialoes piperis longi zinzi.zedoarie spice nucis musc.añ.ʒ.iii.boraginē & calamentuȝ adde & cetera que melancoliaȝ purgant:auellanarū assatarum.l.sete combuste.ʒ.ii.lapidis armeni.℥.i.lapidis lazuli.ʒ.iii.zuccha.℥.v.mellis dispumati qđ sufficit.

Diacitoniten dicitur a citoniis unde fit:ualet ad debilitatem stomachi si fuerit ex frigiditate:appetitū cōfortat si non deficit ex abundantia humorum:uomitum abstinet:uentositatē precordiorum emendat & bonum colorem facit:& debilitatem stomachi reparat:lientericis ꝓdest ualet etiam his qui nimiam solutionē habent:facit maxime delicatis hominibus & nobilibus iliosis.cōfert bonū odorē & colorē prestat. nota ꝙ si stomachus laborat ex debilitate uirtutis digestiue debet dari post cibuȝ: si uero ex debilitate retētiue ante cibū.℞.citoniorū in aqua elixatoꝝ a cortice exteriori & a nucleis interioribus mūdatoruȝ lib.iii.mellis dispu.lib.iiii.ß.supradicta citonia bene ut diximus mundata & fortiter trita in mortario:in caldario cuȝ predicto melle sup ignē ponātur & cum spatula semper agitādo.bulliant donec inspissari incipiāt.Si uis scire quando coctum fuerit ponatur aliquantulū super marmor infusum aqua rosata si non inuiscatur ut colligere ualeas coctum est.& tunc ab igne deponatur:& puluis harum specierum cum spatula semper agitando superaspergatur.℞.cynamo.℥.i.ß.zinziberis.℥.i. galange piperis ana.℥.ß.gar.nucis mus.ana.ʒ.iii. spice ligni aloes macis cardamomi liqritie añ.ʒ.ii.zedoarie.ʒ.i.deinde super marmor infusum aqua rosa. cum aliquātulo musci distēperatuȝ supra marmor spargatur:& cum infrigidatū fuerit cum cultello frustatim incidatur: & si laxatiuum facere uolueris in vnaquaqȝ libra apponatur.℥.ß.scamonee trite:tū cum fuerit calidū anteqȝ supra marmor ponatur scamonea bene cōmisceatur.laxatiuū detur cū uino calido in sero:simplex aūt detur mane post prandiū & post cenam.

DIaysopum.℞.ysopi ireos thimi melanopiperis ana.ʒ.xxx.gliconii tymbre pigani cimini ana.dra.xx.carnis

dactilorum

dactilorum caricarum passularum enuclea.maratri:ana.ʒ.x. zinzi.anisi carui leuistici ana.ʒ.v.mel q sufficit: sumatur mane & sero cum tepida.

Diatriopipereon optimum reumaticis arteriacis asmaticis tussientibus facit ad causas pectoris & pulmonis flegma stomachi digerit digestionē pcurat frigiditates & dolores in ea factos amputat.epaticis & spleneticis hydropicis maxime ictericis conuenit hypocundrie tumētibus renibus & uesice causis utilissimum est menstruis imperat:quartanarios et quotidianarios typos emendat.℞.nardi amomi melanopiperis maratri añ.ʒ.iiii.zinzib.ysopi petrosilii leucopiperis anisi ana ʒ iii.croci casie trocisc. ydiocri epithimi enulle betonice pigani sinoni amei siselei leuistici ana.ʒ.i.mellis qd sufficit:detur in modum auellane.

Diamanna utilis ad mollificandum sanguinem coleraꝫ reprimendam & etiam melancoliam. ualet etiam ad epar calefactum: & corpus sua uirtute purgat. Recipiatur de eo.℥.me.in aurora cum calida.& ad multa alia corporis incommoda ualet.℞.manne zucchari uio.cassiefi.ana ℥.iiii.tamarindi zucchari rosa.añ.℥.i.hec oīa resoluātur in aqua decoctiōis capil.uene.scolopendrie epatice.añ.℥.iii.seminum frigidorum mundatorum uiolarum añ.℥.i.prunorum numero.xx.colature addantur zuccha.lib.iii.& coquatur ad spissitudinem sicut fit in trifera saracenica: & tunc addantur iste spēs.℞.seminum frigidorum mundatorū uio.nenufa. scariole lactu.portula.añ.℥.i.reubar. foliorum sene anisi ana.℥.i. &.ʒ.i.sumatur ut dictum est superius.

Esdra dicitur:quia Esdra propheta in babilonia in exilio positus eam primo inuenit.datur melācholicis timidis:& quibus inest malus appetitus prodest:ualet etiā comedentibus carbones & coffos et testas ollarum. & ad nimiaꝫ cerebri frigiditatem.ualet ad dolorem & putredinem auriū ex reumatica causa:si hoc modo fuerit aptata:fac liciniuꝫ de panno uel bombace et in capite licinii pone parum olei muscellini & superponatur esdra:& in aure patientis immittatur ad difficilem partum mulieris satis ualet:si cuꝫ succo ar

themisie fuerit distemperata uel sauine utroqꝫ latere ab um/
bilico inferius inuncta.prodest ad tussim ueterem uel humi
dam distemperata cum succo ptisane uel amidi.ualet ad scis
suras labiorum si ex ea fuerit inuncta ualet contra ueneno/
sos morsus animalium serpentum ranaruꝫ & aliorum repti
lium: & contra morsum canis rabidi.prodest toxicatis homi
nibus: si trium annorum uel quattuor fuerit data cuꝫ suc.mē
te distemperata supra uulnus inunctum satis cōfert.xl. pars
confecta est li.iii.Recipe alipte musca.myrrhe.zuccha.folio
rum rute apii se.camedreos fenugre.ana.ʒ.i.℈.i & gra.i.ebo
ris limature pigami lilifagi golne balau. an̄.ʒ.i. & gra.vii.ß.
& parum plus cynamomi.gari.xiloaloes spice zedoarie lac/
ce ro.capparis pulegii abrotani melanopi.petrosel. ossiū da.
ctylorum ana.℈.ii.ß.& gra.iiii galange zinzi.croci hortensis
anacardi litodemonis mandragore acori peonie thimi yso/
pi roris syriaci basilici dauci fenicu.semi.altee oliuarum os
siuꝫ: uini veteris optimi ʒ.me.℈.ß.et gra.i.balsami croci.ori
entalis folii costi gallie calami aroma.casiefi.myrabolāi nar
di celtice xilo.dragag.coralli al.& ru.confice ru. castorei op
popo.bdelii.galba.aspalti.terebenthi.masti. tyriace adriani
splenis pultri uentris merguli reupon. aristolo. longe asari
hermoda. meu. yreos piretri paucedani gentiane epithimi
uio.artemisie chimolee folii citri.laureole mente malabatri
quinfolii carpob. anisi amomi cimoni miconis seminis ozi/
mi plotocimi se.rute hortensis bac.lau.sang. draco.lapidis
magnetis: lapidis agapitis ossis de corde cerui muscelei pe/
trolei ana.℈.i. & tertiam partem alterius camphore ambre
margaritarum perforatarum: & non perforatarum blacte
bizantie sambuci storacis cala.sulphuris uiui antimo.hipo/
quistidos macis litii squinanti acatie herbe syriace floris ole
andri fu.marubii sulphurace absinthii alexandrini euforbii
cardamomi se.aneti amei gipt.leuistici semen. citri. leuco/
piperis macropipe.nigelle usifur.corticis nere mabathemati
con aque uitis an̄.℈.ß.& gra.ii.lytargiri amidi opii iunici ra
dicis calamenti iusquiami ana.gra. vii.mellis quod sufficit:
datur in sero ī moduꝫ auellane cum uino calido

posuit

E Lectuarium ducis dicitur: quia :abbas de curia illud cõposuit ad opus ducis Rogerii filii Roberti uiscardi propter indigestionẽ & uentositatem stomachi & intestinorũ & ilii dolorẽ et uitiũ lapidis.xii.pars est confecta li.i.Re.ani.ʒ.ii.& gra.xvi.liqritie masticis.añ.℈.ii.& gr.v.camedreos zinzi.cinamo galan mara.carui añ.℈.i.gra.xv.xilocasie calamẽti dauci piretri piperis al.& lon.ciperis squinãti yreos amomi folii asari añ.℈.i.spice croci.gummi arab.dragag.se.aneti cala.aro cucube gar.carpob.leuistici iuniperi alexandri sileris pẽtafilon se.sparagi citri acori rudi.ameos rub.indi urtice reupon.nucis miristice ligni aloes basilici miliisol'.saxifragie semi.citrul.melo.cucume.et cucur. scario.petroselini been alb.& rub.storacis cala.cardamomi: añ.gr.xv.penidiorum.℥.ß.&.℈.ii.&.ß.mel ꝙ sufficit: datur post prandium & post cenam cũ uino calido: si datur contra lapidis uitium sumatur cũ decoctione miliisolis uel scolopendrie.

e Lectuarium pliris arcoticon: pliris est completa medicina arcoticon principium interpretatur. ualet tristibus melancolicis & ad magnam stomachi debilitatẽ & cordis & sincopim memoriam reparat: sensum acuit epilenticis anheliticis achataleticis prodest & omnem debilitatem cerebri reparat.vii.pars lib.i.Re.cynamomi.gar.ligni alo.galan.spice nucis mus.zinzi.spodii squin.ciperi ros.uio.ana.ʒ.i.& gra.xv.folii.liquiritie masticis stor.sansuci.balsamite basiliconis card.macropipe.& leucopip.myrtilli.corticis citri.añ.℈.ii.& gra.v.gemmarũ been al.& ru.coralli syrici cõbusti: ana.℈.i.et gran.ii. musci gran.vii.&.ß. camphore gra.v.syrupi ro.ꝙ sufficit: detur febricitantibus cũ aqua mane & sero non ferbicitantibus cum uino.

E Lectuarium de succo rosarum ab eodem succo dictum est expertum est contra guttã calidam & colerã ru. purgat conualescẽtes ex egritudine scilicet quotidianariis & tertianariis: purgat sine molestia & reliquias malorum humorum potenter educit qui remanserint.iii pars lib.ii.Re.zuc.succi rosarum ana.li.i.&.℥.iiii.sand.alb.& ru.& citri.añ.ʒ.vi.spodii.ʒ.iii.diagredii.ʒ.xii.camphore.℈.i.tpa ad modum

electuarii

electuarii cum syru.facto de eodem zuccaro & succo ro.datur cum aqua calida in mane ad modum castanee.

ELectuarium frigidum ꝭm Cophonez ꝙ optime tertianarios & quotidianarios & erraticas feb.purgando sanat & etiaz habentibus stomachum colericum familiare est.iii. pars confecta est lib.iiii. Re.sandalorũ al.& ru.et spodii dragaganti gummi arabici amili rasure eboris reubar. sene ro. uiol.seminis fumiterre berberis sebesten se.portulace maratri anisi semi.papaueris liquiritie se.lactuce ana.ʒ.iii. myrabolanorum citrinorum belliricorum capill'.ueneris ana.℥.i. ꝭ.embli.℥.i.Conficitur sic psilii.℥.viii.ponantur in sufficienti aqua feruẽti in qua bullierit lib.me.polipodii quercini uiridis mũdati & triti omnes herbe diuretice uio. & primo in tandiu dimittantur donec bene congelentur: deinde coletur fortiter per saccum .ad meliorem uero mucillaginis constrictionem intromittatur in sacellum aliquantuluz aque feruẽtissime & colature addãtur scamo.℥.vi.puluerizate prius tamen cum aqua frigida inter manus fricate & bene cum eadẽ mucillagine fricentur mãibus.deinde apponatur zuc.lib.iiii. dissoluti prius cum sufficientie aquarum decoctionis polipodii & ceterarum herbarum diure.& colati.deinde sup ignem positum bullire pmittatur cũꝗ ad mediũ decoctionis puenerit addãtur.℥.ii.cassiefi.dissolute prius in sufficiẽtia aque decoctionis prunorũ & ꝑdictarum herbarũ diure. & p caciam colate usꝗ ad perfectã coctionẽ bullire permittatur . signum aũt decoctionis est si sup marmor positũ & infrigidatum aliquãtulum uiscosum fuerit & digito adheserit. motione tamẽ baculi ab ipso decoctionis principio non cessante. Cunꝗ coctum fuerit ab igne deponatur & in mortario posito puluis predictarum specierum superaspergatur & cum pistello bene conterantur usꝗ ad ipsius uiscositatis & gummositatis remotionem:deinde recondatur detur colatura casiefist. in sero uel media nocte.

EMmplastrũ apostolicon:emplastrũ:idest dura confectio apostolicon.i.suppositum uel supra missum ĩterpretatur ꝙ tumoribus & inflationibus ad lucẽ inductũ & suppositũz

saniem

saniem excludit optime facit ad nimium ceruicis dolorez ua
let proprie ad subtiliandam cicatricem in quacunque parte
corporis fuerit: sagittam uel lanceam uel aliquid aliud tale
in membro infixum sine dolore extrahit: ualet etiam dolori
ex decursione innata in ipsa parte: ubi antea fuerit vulnus at
trahendo humores & putredinem: & ualet dolori renum si
superponatur.iii.pars confecta est li. iii R ecipe. litargiri. ℥.
vi. cere ru colophonie. ana. ℥. ii. pro polei uisci quercini. añ.
℥. i. armoniaci lapidis calaminaris. ana. ℥. vi. masticis oliba
ni mumie. añ. ℥. me. terebentine galba. bdellii myrrhe calce-
cucamenõ. i. es vstum: sarcocolle lapidis calcis diptami: ari-
stologie rotun. prassii uiridis: oppoponacis. ana. ℥. iii. Confi
citur sic oppoponacum & armoniacum & galbanum aliquã
tulum tonsa ponantur per noctem in uino ita ut cooperiãtur
& mane bulliant donec liquefiant & per caciolam colentur
& iterum bulliant ad uini consumptionẽ lytargirium in pul
uerem subtilissimum redactum cum sufficienti oleo in calda
rio distemperetur & super ignem ponatur & cum spatula ite
rum agitetur: tamdiu donec super lapidem positum in mo-
dum cere inspissetur & statim addatur cera & liquefacta ce-
ra addatur colophon. postea addatur mastix olibanum: de-
inde myrrha ponatur & facto interuallo ponatur bdellium:
deinde uiscus quercinus liquefacto uisco ponatur terebenti-
na liquefacta ca; caldarium in trrra ponatur: & tunc in ipso
gummi ponantur paulatim & igni iterum superponatur: &
cum spatula semper agitando aliquantulũ permittantur bul
lire: postea addatur sarcocolla & lapis calaminaris facto in
teruallo ponat̃ flos eris & lapis calcis post hec calcecumenõ
semper cum spatula agitando donec incipiat aliquantulũ ru
bere ad vltimuz diptamum & aristo. rotun. postea infunda
tur in aqua frigida & ab aqua extractum manibus exprimen
do & malaxando ita tractetur ut tota aqua inde exeat & in
unctis manibus oleo lau. magdaliones informentur: & usui
reseruentur.

ELectuarium psiliticum a psilio dictum probatum cõtra
cole. rub. tertianarie acute feb. epaticis ictericis omnino
subuenit.

ſubuenit.medietas eſt lib.i.℞.pſilii lib.iii. & in aqua feruēti pone per triduum:poſtea coletur & in colatura admiſcean/tur ſcamo.℥.iii.& zuc.lib.iii.& per duos dies dimittantur et poſtea coquantur deponantur ab igne & puluis iſtarum ſpecierum admiſceatur.qui.℞.ſandali al.& rubei ro.reub.ſpo.draga.gummi ara.uiol.berberis.añ.℥.ß.ſemi.portul.ſcario.añ.ʒ.iii in eſtate detur apud ſomnum in hyeme circa mediā noctem in utroq; tēpore cū aqua calida ad modū caſtanee.

ELectuarium lectificās.℞.meliſſe corticis citri.gariofi.galie muſca.maſticis croci oriētalis cynamomi nucis muſcate cardamo.neherimich.i.ſer.peōie:been al.& ru.zedoarie doronici loco eius ponitur ſe.pondus galan.ſe.ozimi maioris & oximi gariofi.omnium ana.℥.me.muſci quantuȝ eſt x.pars unius ſupradictarum.deinde ſumantur chebuli.xx.emblici.xxx.& terantur in tribus lib.aque coquantur donec ad.unam redeant & coletur.in colatura uero mittatur lib.i.mellis:deinde bulliant donec conſumpta ſit aqua:poſtea ex hoc melle conficiatur puluis predictarum q in triplū ſit mel ad ſpecies de quo cum neceſſe fuerit ſumatur ad magnitudi/nem auel.medicamen leticiam & coloris pulchritudineȝ: & digeſtionis bonitatem operatur retardat.

ELectuariū leticie galieni.Re.ſucci pomorum dul.et odoriferorum ſucci citoniorum aromaticotum vini ueteris ſucci boraginis florum baſiliconis aut ſe.eius.croci zedoarie xilobalſami gariofilorum corticis citri.galange macis nucis muſ.ſtoracis calamite.ana.ʒ.ii.&.me.ambre muſci camphore.añ.ʒ.me.aniſi raſure eboris thimi epithimi.ana.ʒ.i.mar/garitaruȝ.ʒ.i.oſſis de corde cerui.ʒ.ß.limature auri limature argenti:añ.℈.me.zc.al.q ſufficit fiat electuarium.

e Mplaſtrum ceroneum a cera dictuȝ precipue ualet ad oēm dolorem ſpatularum & pectoris ex frigiditate & ſi hūor frigidus illuc fecerit diſcurſuȝ mire ſoluit ſplenem remollit ualet ad hydropiſiȝ de frigida cauſa epatis de eadem cauſa matricis frigiditati ſuperpoſitum multum reſi/ſtit.iii.pars confecta eſt li ii.℞.picis naualis bene colate cere ana.℥.ii.&.ʒ.iii.ſerapini.℥.ii.armoni.terebenti.colophonie

zinzi.ana ℥.i.&.ʒ.iii.alo.thuris myrrhe:aн̄.℥.i. oppopona. galbani:ſtoracis calamite maſticis aluminis fenugreci: ana ʒ.vi.confice bdellii:aн̄.ʒ.iii litargiri.ʒ.i.me.Conficitur ſic.cera alba armonia.oppopo.aliquantulum tonſa ponantur in uino & preparantur ut in apoſtolicon dictum eſt bulliat ad uini medietatis conſumptionem & ſtagnato ſuper ignem poſito cũ inceperit bullire pix naualis bene colata addatur & cum ſpatula ſemper agitetur liquefacta pice addatur cera & ea liquefacta ponatur colophonia & poſtea ſtorax cũ piſtello calido trita fruſtatim in ſtagnato ponatur poſt hanc ponatur maſtix: & olibanum: deinde myrrha cum bdellio & interuallo facto ponatur terebentina & ſequẽter alumen: & litargirum & ad ultimum fenugre. & cum coctuꝫ fuerit fundatur ſuper aquam tepidam & extracto ab aqua manibus exprimatur donec tota aqua inde exeat: deĩde puluis aloes ſuper marmor inunctum cum oleo laurino malaxetur: deinde cuꝫ croco puluerizato & inunctis manibus cum eodem oleo magdaleones informentur.

Emplaſtrum oxicroceuꝫ dicitur ab oxi grece latine acetũ oxicroceum ex aceto & croco nomen habet ualet precipue ad fracturas oſſium & ad mẽbra que dolore aliquo affliguntur apoſtemata dura in quacunq; parte corporis fuerint remollit & diſſoluit.unde ãtiqui chirurgici ſalernitani in fracturis oſſium et cicatricibus attenuantibus & tumoribus nullo alio emplaſtro utebãtur.iii.pars lib.ii ℞.croci picis naualis colophonie cere:ana.℥.iiii.tereben. galbani: armoniaci: myrrhe oliba.maſticis:aн̄.℥.i.&.ʒ.iii.Conficitur ſic galbanũ armo.aliquantulum contuſa ponantur in ſufficienti aceto ꝑ noctem & mane mittantur ſup ignẽ & eliquentur & eliquate ꝑ caciam colentur & iterũ coquantur donec pars aceti cõſumetur tunc pix naualis ponatur bн̄ colata liquefacta pice addatur cera & ea liquata ponatur colopho. deinde terebẽ. & facto interuallo ponatur maſtix & olibanum & myrrha cũ ſpatula ſemp agitando ad ultimum cũ bн̄ fuerit coctuꝫ in aqua frigida infundatur & ab aqua extracta manibus exprimatur ut aqua ĩde exeat & ſup marmor inunctũ oleo lau.cũ

puluere

puluere croci malaxet & factis magdaleonib⁹ usui reseruet.
Filoantropos amicus hoīs interpretatur ꝓprie ualet strā
guriosis nefreticis: calculos in renibus & in uesica mira-
biliter frangit & fractos expellit ualet etiam ad duriciē sple
nis & epatis dolori iliorum subuenit datum cum.℈.i.ß. dia-
gri.xii.pars lib.est.i.Re.folii squinanti : cyperi:asari:eufor.
thimi.petro.macedo.ane.milii solis:lapidis linci:añ.℈.ii.&
ß.cynamo.cala.aromati.polipodii : fisalaidos.melanopi.se-
mi.leuistici.et petro.& se.urt.semi.citri:litospermatis.se.bar
dane baccharum hedere:añ ℈.ii.galan.nardi :zedoarie:be-
to.fu.meu.sparagi:carda.apii:maratri:eruce : sina.orobi al.
& ru.añ.ʒ.ß.gar.zin.casieli.piretri costi:spice.celtice:mirabo
lanorum cor.olibani:leucopiperis carpobal.carui : cimini:
baccharum lauri.sileris:añ.℈.i.olei nardini:pulegii: sambu.
muscellini:añ grana.xv.mel quod sufficit:datur cū uino ca
lido laxatiuum uero cum aqua calida.
Filonium maius.i.nouus amicus tusses cum uino datum
& mulsa emendat peripleumoniam cū hydromelle san
guinis sputum cū succo poligomie:indigestionē stomachi &
uomitum cū pusca uel hydromelle dolori epatis & spleneti-
cis ac uertiginosis cū oximelle subuenit iliacis cuȝ apozima-
te pigani pleureticis iliacis nefreticis & causis uesice cū mul
sa:colicis peculiariter medetur.iii.pars lib.i.Re. leucopipe-
ris iusquiami:ana.ʒ.v.opii.ʒ.ii.ß.casiefistu.ʒ.i.& me.seminis
apii.ʒ.i.petrosel.maratri:dauci.cretici:ana.℈.ii.grana.v.cro
ci.℈.me.nardi piretri zedoarie:añ.grana.xv.alii addunt cy-
namo.ʒ.i.& me.euforbii costi:añ.ʒ.i.mel ꝙ sufficit: datur in
modum fabe egyptiace.
Cariofilatū dicitur a gario.q ibi intrāt.gar. ore retēti sin
gultum stringunt cocti & bulliti in aqua & bibiti uomi-
tū stomachi & subuersioneȝ mirabil'r reprimunt:ualet ꝓprie
acide eructātibus & digestionē optime celebrat pororū oppi
lationē & spūaliū meatū aperit.pars.viii.est lib.i.℞.cynamo
mi:ga.zin,liq.ro.añ.ʒ.ii.& gra.xv.ligni aloes galā.cardi. nu
cis miristice nardi zedoarie.uio.añ.ʒ.i.& grana.vii.&.ß.reu
bar.macis croci alipte:costi:cyperi:cardamo . basilico.anisi.

leuistici eboris: añ. ℈.i. & me. gra. iii. & me. mellis quod suffi cit: datur post prandium in sero cum uino uel rodostomate post cenam in modum auellane.

HIgia greca: higia. i. saluatrix greca dicitur qa a grecis fuit inuenta ualet proprie ad reuma gingiuarum & dolorem dentium fricata super eos ore sepe abluto cum aceto calido & sordidas nebulas ab oculis aufert vi. pars est li. i. Recipe iusquiami seminis. ʒ. ii. & ℈ ii. opii. ʒ. ii. & ℈. i. costi. ʒ. i. & gran. xv. myrrhe oppoponacis: scordeon: origani: añ. ʒ. i. & gra. x. storacis: calamite: galbani: agarici: gentiane: pigani: sticados: prassii: cardamoĩ: añ. ℈. ii. & me. balsami: nardi: croci: squin. thimiamatis armon. terebentine. casie lignee: mandragore: yringi radicis rose: eupato. euforbii melanopiperis leuistici dauci feni. trifolii se. añ. ℈. ii. mel ꝙ sufficit: datur cũ uino calido in modum auellane.

IDrocopion olimpiacum: idrocopion: idest potus contra rigorem olimpiacum: ab autore dictum confert proprie quotidianariis & quartanariis & non tertiane: sudores etiã in diebus creticis prouocat ante horam accessiõis ad modũ auellane cũ tepida data. vi. pars lib. i. ℞. cynamomi. ʒ. iii. & ℈. i. & gra. xvi. croci. ʒ. ii. & ℈. ii. nardi myrrhe oliba. opii mã dragore macropiperis anisi ameos sileris montani iusquiami: añ. ʒ. i. & ℈. ii. & gra. viii. mel ꝙ sufficit datur ad modum auellane ante horam accessionis cum calida.

IVstinum dicitur quia a iustino imperatore primo fuit inuentum precipue datur calculosis: & patientibus dolorẽ ilii: ualet strangurie & dissurie & his qui mingunt mucos. vi. pars lib. ii. Recipe cynamomi folii costi nardi casie. aristologie lon. & rotun. elennii ysopi pulegii arthemisie pentafilon leucopipe. orobi petroselini leuistici olixatri. urti. se. granorum solis saxifragie iuniperi sparagi se. sileris apii aneti pigani se. citri se. feniculi anisi baccarum lauri: ana. ʒ. i. me. mel quod sufficit detur cum uino in quo coctum fuerit milium solis uel saxifragia.

CAtarticum imperiale: idest laxatiuum pro imperatoribus factum & pro aliis delicatis hominibus ducit enim

fine lesione & precipue confert pinguibus hominibus q sem per sunt constipati: ualet multum iliosis iuuat eos qui ex uen tositate stomachi & intestinorum laborant medietas lib.ii. Recipe dyagridii zuc.ana.ʒ.iiii.me.cynamo.nardi saxifra gie polipodii: añ.ʒ.ii.myroba.citri.hermodactyli: añ.ʒ.iiii. gar.zinzib.celtice melanopiperis macropiperis carda. amo mi: añ.ʒ.i.& me.mel quod sufficit sumatur cum uino calido uel aqua calida mane & sero.

Licontripon pertundens lapides iterpretatur hoc proprie lapidem frangit & expellit si in renibus uel uesica fuerit hac medicina utentes nec dolorem ilii nec lapidis uitium in currunt stranguriam & dissuriam sine mora soluit.viii. pars est lib.ii. Recipe nardi zinzib.xilob.acori cynamomi pauce dani meu.melanopiperis leucopipe.macrop·saxifragie: ana ʒ.ii.me.opob.gar.costi reupon.liq.ciperi draga.alexādri ca medreos semi.apii sparagi basiliconi semi.urtice semi.citri: ana ʒ.i.& grane.xv.folii croci squinanti casielignee bdellii masticis seminis granorum solis petroselini sileris sinoni car damomi aneti seminis euforbii lapidis lyncis: olei nardini: muscellini: ana.℈.i.grane.iiii.mel quod sufficit: detur in se ro cum uino calido.

Mitridatum: idest mater omnium antidotorum siue a mi tridato rege dictum faciens ad omnes passiones capi tis uirorum uel mulieru3 si fuerint ex frigiditate maxime me lācolicis & timidis epilenticis maniacis fantasticis mirabili ter prodest cephalargicis emigraneis dolorem cilii patienti bus et lachrymantibus oculis & ad omnia capitis uitia uel aurium subuenit dentium doloribus & palato & omnibus vitiis & maxillarum medetur si super locum dolentem pona tur & iterum ad modum emplastri ponatur in temporibus: unde fit discursio squinantiam soluit appopleticis cum ceru sa acceptum facit tussientibus & asmatics emoptoicis peri pleumonicis & omnibus doloribus qui intra corpus huma num fiunt succurrit yliacis dysinteritis & lyētericis optimū si detur cum decoctione balaustie extensiōem humorum the tanos siue spasmos patientes & paralyticos sine mora curat

dyafragmati & hypocundriis subuenit renibus & vesice op-
pitulatur calculos frangit: mēstrua ꝓuocat: oīaqꝫ uitia matri-
cis excludit sclyrosim patiētibus & podagricis singulare ꝑsi-
diū est. ꝑcipue daſ cōtra uenena oīa reprimit venenatos mor-
sus siue rabidi canis seu cuiuscūqꝫ repletis impositū siue bi-
bitum cū magna admiratione emendat si distēperatū fuerit
cū succo mēte poteſ uel supponaſ quotidianariis: & q̄rtana-
riis etiā ante horā accessionis datū mirifice ꝓdest cum uino
tepido. xxviii. ps confecta. lib. iii. Re. storacis cala. ʒ. i. & ℈. i.
gario. nardi xilob. orobi lentici dragaganti masticis galba-
ni gummi cedri aspalti castorei offei bdellii terre figuli mel-
liloti laudani oppoponaci opii sulphuris uiui liqui. nitri hy-
poquisti. acatie rosa. camedrei ypericon abrotani peonie yso-
pi origani elennii rami cedri & daphnidos aristolo. lon. epi-
thymi paucedani centauree rorismarini yringi radicis balau-
stie cymarū myrthe psidie romei squille carpob. git. anisi ius-
quiami cymini feniculi cardami siselei tesapei ameiis sinoni
leuistici. se. ru. se. miconis apii dauci se. rape macropipe. ozi-
mi amomi. ana. ʒ. i. acori illafeos cassami filis zuccorarie ca-
tariace. ana. ℈. ii. balsami cyna. croci costi squinan. zinzi. fo-
lii tereben. myrrhe oliba. casie agari. spice celtice reupon. hy-
rei asari dyptami prassii interioris coloquintide sticados ar-
themisie calamen. silfii scordei camepytheos leucopi. mela-
nopi. ozimini petroselini se. anagodam malabatri cardami
pentafilon. ana. ℈. i. dapno coti tertiam partē. ℈. i. & gra. vii.
uini uetustissi mi. ℥. i. mel qđ sufficit: datur in sero in modum
auellane cum uino in quo cocta sit saluia nō febricitantibus
& febricitentibus cum aqua tepida.

MVsa enea. Musa a peritissimo philosopho inuenta: faci-
ens ad omnes accessiones periodice febris: idest quoti-
diane tertiane quartane: si ante horam accessionis in moduꝫ
auellane cum uino calido detur: & acutarum febrium angu-
stias tollit: tamen cuꝫ dederis considera uirtutes eorum qui
patiuntur: quia statim medelam sentiunt: & etiam si cum te-
pida distemperetur & ex ea in acutis & peracutis pulsus: &
tempora inungantur & si sudoreꝫ prouocat erit signum eua-
sionis

sionis.si uero non mortis inflationem stomachi emendat su
spiriosis ptisicis: & his qui putredinem screant subuenit hy/
dropisis spleneticis & colicis subuenit lapidem in vesica frã
git & his quibus penitus vrina denegatur. Recipe. piperis al
bi gra. xvii. thuris masculi myrrhe gentiane iusquiami. ana.
ʒ. vi. opii. ʒ. iiii. croci. ʒ. iii. minus gra. vii. euforbii aristo. lon.
mandragore. ana. ʒ. i. & ℈. i. mel quod sufficit: detur ut supe/
rius in laude diximus.

MIcleta: idest experta proprie ualet ad emorroydas: & ad uentris tortionem & rugitum lyenterie & dyssinte
rie & optima est omni solutioni uentris medietas est lib. i. ℞.
myrabolanorum citrinorũ indorum chebulorum mundato
rum assatorũ. ana. ʒ. ii. ß. nasturcii. ʒ. ß. belliricorum embli. as
satorũ. ana. ʒ. ii. cymini anisi ameos carui maratri. ana. ʒ. i.
& ß infusa in aceto die ac nocte dimittantur & assata pulue
rizentur: tunc adde spodium balaustias sumach masticem
gummi arabici. ana. ʒ. i. & gra. xv. fricentur omnia cum oleo
ro. & temperentur omnia cum myrthino syrupo: dentur cuꝫ
aqua pluuiali mane meridie & sero.

MEl rosaceum quod greci rodomel uocant sic fit in. x. li.
albissimi & purissimi mellis dispumati succi recentiuꝫ
rosarum. lib. i. ponatur in cacabo ad ignem posito: & cũ bul
lire inceperit uiridiuꝫ rosarum cum forficibus uel cultello in
cisarum. lib. iiii. addantur & tandiu bulliant ꝙ ad succi con/
sumptionem ueniat: & dum bullierit semper agitetur & in fi
ctyli uase posito q̃diu magis tenebitur tanto melius erit: sto
machum confortat & mundificat cum frigida: confortat: &
constipat: cum calida mũdificat: datur mane et meridie: &
de eo cõficitur dyamargariton gariofilatũ & rubea trocisca
ta. Eodem modo fit mel uiolatum quod ualet tepide febrien
tibus cum tepida: corpus humectat & relaxat: ualet ad sicci/
tatem pectoris cum tepida.

NEfrocatarticum: idest purgans renes expertum est ilio
sis difficultati urine si cuꝫ apozimate miliisolis sanatur
in modum auellane de renibus: & uesica lapidem potenter
expellit: cum appozimate saxifragie: sumptum menstruis

imperat cum decoctione arthemisie: colli tumorem sedat cũ decoctione costi. xvi. pars confecta lib. i. Recipe lapidis lyncis. ʒ. ii. & grana. xv. croci orientalis. ʒ. i. & gra. xviii. zinzib. euforbii myrrhe olibani vesice apri lapidis: in epate uel in uesica porci inuenti cymini semi. iusquiami seminis macedonici citri. omnium decem. ana. ʒ. i. gra. vi. nardi squinanti costi piretri casie reupontici prassii elennii sansuci gliconis rorismarini gentiane saxifragie gummi hedere cypressi pullarum baccarum daphnidis piperis nigri & albi seminis rute & iuniperi omnium. ana. ʒ. me. gra. iiii. pal. storacis sanguinis hirci sturci asari acori fu. meu. aristol. longe. & rotunde betolice fisaliadis, dauci petroselini seminis eruce omniuʒ: ana gra. ii. seminis urtice. ℈. me. & gra. ii. & me. succi sparagi & brusci. ana. gra. v. me. mel quod sufficit dosis eius sit. ʒ. iii. cum vino tepido.

¶ Oleum rosatum.

Oleum rosatum uirtutem habet frigidam: & stipticam. & ideo ad dolores capitis ex febre seu ex calore solis optimum est: ardores autem & calores quos stomachus plenus sua uentositate in toto seu in parte capitis aufert doloribus & quandoq; in capite toto uel in parte confert si ex ipso inungatur caput: confert etiam doloribus existentibus in stomacho seu in intestinis ex acredine humorum mixtum cum masticis. ℥. ii. & sufficienti cera in ipso solutus & postea locis iunctis ad erisipilam est utile: quibus in superficie non apparet & ad alia huiusmodi multa & istud oleum sic fit. In duabus libris olei communis: & ad nostram doctrinam abluti libra vna & media viridium rosarum aliquantulum contusarum ponatur in olla plena in caldario pleno aqua suspenso & tandiu bulliat quousq; ad tertiam partem ueniant quod demum albo panno lini immissium torculari exprimatur: & liquor reseruetur. Eodem modo fit sambucinum uiolaceum & myrthinum oleuʒ. Que scilicet olea ualent in acutis & peracutis inuncta super epar pulsus tempora & plantans manuum & pedum calorem omnino extinguit.

¶ Oleum mandragoratum.

Oleum

Oleum mandragoratum quod facit ad nimios dolores capitis & freneticis male dormientibus fronti illinitũ & naribus iniectum summe oppitulatur pulsibus brachiorũ inunctum & plantis pedum illinitum quocunq; modo uigi/liis factis cum omni celeritate soporem reddit. Recipit olei. lib.ii.succi malorum mandragore.ʒ.iiii.iusquiami albi succi dra.ii.papaueris nigri hortensis capitum succi dra.iii.uiol.re centium cymarũ succi cicute ambarum.añ.ʒ.i.opii storacis: añ.ʒ.ß.Cõficitur sic in oleo oẽs succi mittantur & p decẽ dies ad solẽ bene admisceantur. Vndecimo uero die ad consum/ptionẽ succi coquantur. Cũq; coctũ fuerit ad igne deponaẗ & cum infrigidatũ fuerit coletur & in parte ipsius olei opiũ & storax soluti medicaminis supmittantur & bene cõmixtũ in uase reconditũ usui. reseruetur hoc uero unguentũ cõtra calefactionem epatis sepe inunctum mirifice ualet.

¶ Oleum camomillinum.

Oleum camomillinum salubre ad feruorem & dolorez capitis & stomachi causas ex colera rubea sine aliquo calore commotas cõpellit articulisq; proficit & ad alia mul ta facit. Re.olei dulcis.ʒ.xviii florum camomille mense iulii collectorum.lib.me. Conficitur sic. flores in oleo communi mittantur in diebus canicularibus in uitreo uase ad solez su spendatur & bene obturato: & post quadraginta dies in len to loco ponatur & vsui reseruetur.

¶ Oleum frigidissimum.

Oleum frigidissimum uiride sic fit. Re.olei cõunis albi: & abluti.li.iiii.cymarũ rubi tenerrimarũ foliorũz uio larum vermicularis cymbalarie semperuiue solatri foliorũ papaueris iusquiami mandragore crasule maioris portula/ce lactuce berbene omnium.ana.ʒ.iii hec omnia insimul be/ne terantur & in supradicto oleo mittãtur per tres dies. post tertiũ uero diẽ super ignẽ ponatur & usq; ad spissitudinẽ bul liat postea coletur: deĩde in fictili uase ponaẗ sup ignẽ et bul liat ad succi cõsumptionẽ: tunc ab igne deponaẗ & permittaẗ residere: & illud clarius qđ supnatat colligaẗ & usui reserueẗ ualet in acutis & pacutis fronti et tpibus inunctũ: ualet et re/

tro

tro inunctum per dorsum a nucha usq; ad caudã inunctũ & per uentrẽ similiter & uole manuũ & plante pedum eodem modo contra omnem calorem potenter medetur.

Opopira magna: opopira dicitur a succo & igne. opos enim grece latine succus pir.i.ignis: inde. opopira id est ignitus succus. ꝓprie ualet contra guttaȝ que oculũ & linguam & labiũ distemperat ut recte sermonẽ non ꝓferat aut non loquatur. peculiariter curat paralysim oris & gutturis & manum & pedum atq; crurum: & totius corporis optime medetur cum uino ubi cocta sit saluia & castoreum & costũ in sero in modum auellane: prodest tremulosis cum eadem decoctione bibitum: cõtractioni neruoruȝ subuenit cum decoctione polipodii: epilenticis melancolicis & maniacis cũ decoctiõe thuris masculi. auxiliatur tussientibus in oĩbus doloribus pectoris & stomachi cum decoctione calamenti: & cimini epaticis cum apozimate apii & eupatorii spleneticis cum decoctione capparis & absinthii pleureticis cum apozimate ysopi: & pulegii yliosis cum decoctione yris & macedonici calculosis cum apozimate saxifragie: & ozimi typice febrientibus cum decoctione pigani nasturcii piretri ꝓdest: & ad multas corporis passiones facit. xv. pars confecti lib. ii. Recipe opii thebaici ʒ.ii ℈.i. & gra.iiii. cynamo.gar. nardi galange croci costi zedoarie zinzi. xilobal. reupon. piretri coralli &. ru. drag. myrrhe castorei oppoponaci piperis ni. al. & lon. ana. ʒ. ii. & gra. vi. rasure eboris lilifagi herbe paralysis ana. ʒ. i. & gra. xiiii. balsami musci xiloaloes squinanti casiefi. stora cala. masticis confite. rub. galbani serapini plante ase fetide melliloti aristo. rot. dragontee asari elemnii. meu. peonie raphani corticis paucedani acori mandragore betonice gentiane camedrei pulegii centauree maioris & minoris celtice absinthii proserpinate blactei capil. ve. sponse solis ypericon vincitoxici prassii pigani millefolii cardamo. calamenti carpob. anisi semi. leuistici iusquiami. sem. lupini & pollinis eboris alexandrini baccarum lauri. maratri sileris montani ana. ℈. i. gra. xviii. mel quod sufficit: detur ut superius diximus.

OXi dicitur ab acetoso succo malorũ granatorũ qui ponitur ibi datur ꝓprie cõtra sinocham causon: & cõtra omnes acutas & peracutas egritudines cum frigida. prodest etiã pleuresi ethice febri puncture epatis: si tamen ethica sit cũ tussi addatur cõfectioni. ℥. i. liqri. succi eius. ℥. ß. ueteri: & non recenti cũ scamonea cõfectio est lib. iii. ℞. prunorum damascenorũ siccorũ li. ii. & decoquãtur in lib. v. aque usq; ad medietatẽ: deinde ab aqua extrahantur et ponant in cribro & catino subter posito tãdiu manibus fricentur donec pulpa exeat tota. & in aqua ubi cocta sunt pruna bulliat. ℥. ß. uiolarum: & postea fiat syrupus cum duabus lib. zucchari. & ß. addito succo pomorum predicto: bulliat ad spissitudines & postea addãtur. ℥. iiii. tamarindorum: & ℥. ii. casiefi. mũdate & dissolute cũ aqua ro. et colate: colatura nãq; ponat in syrupo: & cũ inceperit inspissari: ponantur ibi succi utrorũq; granatorũ. ℥. viii. & q̃diu ad perfectã uenerit coctionẽ agitando cũ spatula: semp adde puluerẽ harũ specierum ꝙ recipit puluerẽ sandalorum albo. et ru. spodii. añ. ʒ. iiii. portulace. ʒ. vi. ro. draga. añ ʒ. ii. Si uero laxatiuam facere uolueris in unaquaq; lib. pone. ʒ. vii scamo. puluerizate tunc scilʒ qñ ab igne deponitur. & diaprunis si laxatiuum facere uolueris eodem mõ facias: det mane simplex meridie cũ frigida: laxatiuum detur summo mane cũ calida in modũ castanee.

OXizacchara dicitur ab oxi quod est acetũ & zuccharo dicitur: ualet tertiane acutis: & quartane non uere coleram in stomacho existentem purgat. Recipe. zuccha. lib. i. succi maiorũ granatorũ. ℥. viii. aceti ℥. iiii. ad ignẽ in stagnato uase pone & tãdiu bulliat cũ spatula semper agitando donec ad quãtitatẽ zucchari deueniat ut in pixide portari possit: detur in mane cum calida. ℥. i. & ß.

OXimel sic fit. Reci. mellis dispumati lib. i. aceti fortissimi lib. i. & ß. in quo bulliant radices fenicul. ℥. ii. radi. raphani. ℥. ß. bulliant usq; ad tertiã partem: deinde coletur et colature supradictũ mel addatur in stagnato uase semp agitando cũ spatula tãdiu lẽto igne bulliat dõec ad cõsumptionẽ aceti deuẽiat: ualʒ ut oxizachara digerit diuidit et flegma

mirabiliter

mirabiliter purgat:datur in mane cum calida.

P Otio ſancti Pauli:dicitur potio a potando ſancti Pauli:quia ſanctus Paulus eam compoſuit:hec eadeȝ a romanis potio maior uocatur:quia Paulus magnus interpretatur:datur proprie epilenticis catalēticis analenticis ſtomaticis cum uino in quo coctum ſit thus maſculū uel peonia mixta.hec eadem cum eſdra:datur hyemali tempore & vernali quartanariis:& ſanat cum uino in quo cocta ſit gentiana uel ſaliunca caſtoreum ante horam acceſſionis . medetur etiam arteriacis paralyticis cum uino in quo cocta ſit ſaluia uel caſtoreum.xv.pars eſt lib.i.Re.nitri.ʒ iii.&.℈.i.caſtorei ātimonii ſinoni folii damnocti ſileris apii petro . maratri dauci ſtaphyſagrie:añ.ʒ.i.℈.i.ſalis armoniaci epithimi ana ʒ.i.&.℈.me.cala.aroma.myro.liquir.draga.peonie piretri: añ.℈.ii.coſti colloquin.agarici maſticis ariſt.lon.rotū.& roſarum mabathematicon aſari lilifagi aronis diptami baſilicon.brāce urſine balſamite origani pulegii camedrei uel yſopi ſaturegie piperis alb.& ni.& lon.ſemi.rute:añ.℈.i.& gra. xviii.cardami thuris .ana.℈.i.& gra.iiii.balſami nardi croci ſquinanti caſie myrrhe oppoponacis ſulphuris mandragore gentiane bratei euforbii:ſanguinis merguli:añ.℈.i.cynamomi gar.zinziberis anacardi xilobal.reuponti. paucedani ſtoracis calamite ſerapi.aſari ſanguinis draco. coaguli leporis coaguli agni & capreoli & uituli & fellis urſini ſanguīs anatis petrolei añ ℈.i.minus gra.iiii. herbe paralyſis.ʒ. vii.gra. iiii.mel ꝙ ſufficit datur capitalibus paſſiōibus in ſero ad modum auellane:uel cum decoctionibus ſupradictis.

PAulinum antidotum . Paulinum.i.magnum antidotum ideſt contradatum:quia magnam uirtutem & efficaciam habet datur proprie ueteri & noue tuſſi:que fit ex diſcurſione reumatis a capite ualet contra uitia pectoris ex frigiditate in ſero cum uino calido:ſed ſi diſtemperatum accipere nō poterit fac inde pillulas.viii.uel.xi.facto cum opio . ſed ſi cōfectum fuerit ſine opio & laxatiuum facere uolueris da.ʒ.ii. cum.℈.ii.ſcamonee in pilulis factis caput & ſtomachum ex flegmate & melancolia purgat:& oculorum grauedineȝ tollit

sit: quarta pars est lib. i. quia in unaquaqꝫ receptione ponunt libram. i. & mediam mellis dispumati. Recipe aloes. ℥. xi. & gran. xv. costi anacardi agarici coralli myrrhe armoniaci te/rebenti. galbani serapini oppoponaci confice reu. storacis calamite. yrei: ana ℥. iiii. & me. opii olibani masticis bdellii corim/bri ana ℥. ii. & gran. xv. balsami folii: ana. ℈. i. & me. melisse. ℥. i. Conficiantur sic: galbanum serapinũ armoniacum oppo ponacum: iste gumme aliquantulum terantur et in albo et in odorifero uino sufficienter cocte una imponantur. mane uero super ignem ponantur et bulliant: postea adde mellis di/spumati. ℥. iiii. & dimittantur bullire quousqꝫ incipiat inspissari. tunc storax cal. confice ru. et corimbrum cum pistello calido optime trita: ponantur in caldario semper agitando cuꝫ spatula: donec liquefiant. Et postea addatur terebentina: & si probare uolueris utrum coctum sit pone aliquantulum supra marmor: & si statim ad modum mellis se coagulauerit: caldario mox in terra posito: addatur myrrha cum bdellio: deinde mastix et olibanum: postea costum anacardum aga/ricum coralli ireos opium folium melissa: omnia simul pistata & puluerizata in caldario mittantur. Et hoc totum supra marmor inunctum prius oleo lauri. ponatur & cum puluere aloes malaxetur simul crocum cum speciebus terunt. Et ad ultimum cum croco orientali magdaleones informẽtur: de/tur in modum auellane cũ uino calido.

PAnchristum anti dotum. pan. i. totum christi. i. chrismate unctus typice febrientibus datum cum mulsa mirabiliter subuenit cum hydromelle distemperatum sine mora men/strua prouocat. vi. pars est lib. i. Recipe opii thebaici. ℥. v. croci. ℥. ii. & ℈. i. & me. siselei. ℥. ii. calami aromatici castorei car/pobal. cardamo. petroselini añ ℥. i. & ℈. i. zinziberis casie se/rapini piperis albi iusquiami seminis lini se. rute agrestis ma ratri añ. ℈. ii. nardi piretri meu euforbii ani. trifolii acuti dauci cretici ana. ℈. i. & me. mel ꝙ sufficit datur in modum auellane in sero cum uino calido.

℃ Pigra galieni.

PIgra idest amara Galieni ab inuentore dicitur. ualet mi/rabiliter

rabiliter ad omnem capitis frigiditatē & stomachi digestio nem procurat: uomitum stringit frigiditati matricis subuenit conceptionem adiuuat: detur in balneo si fieri potest uel eun ti dormitum cū uino calido. vii. pars est li.i. Re. aloes optimi ʒ. xiiii. & me. cynamomi nardi croci squinanti xilobalsami casiefi. masticis asari ro. amomi absinthii: añ. ʒ. i. & gran. vii. mel ꝙ sufficit datur ut supra diximus.

¶ Cardiacis que solet potio muscata iuuare.

Potio muscata maior. muscata a musco dicit̃ eo quod muscus ꝓciosior est & odorosior sit aliis speciebus. ualet cardiacis scotomaticis & ad oēm stomachi debilitatē & corporis confortationē & ad uitia pulmonis pars. iii. confecta est li. i. Re. spice folii piperis longi zinzi. zedoarie confite ru. cōfite muscate gar. xiloaloes ro. uio. anacardi acori coral. costi leuistici nucis mu. rasure eboris margaritarum integrarū & pforatarum antofili reubarbari amomi ossis de corde cerui croci piperis al. ossium dactilorū beliculi marini spodii sandali al. & ru. macis liquiritie cinamomi alipte anisi dragagāti blacte bizantie cardamomi ozimi limature auri & argenti oīum. xl. ana. ℈. ii. musci. cāphore ambre oīum trium: añ. ℈. i. zucchari candi. añ. ʒ. ii. syrupus ro. ꝙ sufficit datur mane & meridie & sero scotomaticis & debilitatis coclearium unum cū uino patientibus in pulmone cum aqua ordei.

¶ Pillule sine quibus.

Pillule sine quibus esse nolo: pillule a rotunditate dicte: sine quibus esse nolo propter summam efficaciam quā habent: siue quia superiores purgant humores: ualent ꝓprie ad cataractas obscuritates & caligines oculorum caput mirabiliter a colera flegmate & melancolia purgant ab hoībus prauis humoribus uisum custodiunt: iliosis mirabililer cōferunt aurium dolorem sanant. i. in sero. x. uel. xiii. sumātur cū ouo uel farinata medietas est. ʒ. iii. Re. alo. epatici abluti & odoriferi. ʒ. xiiii. myrabolanorum citrinorum chebulorum bellicorū emblicorū indorum reubarbari masticis absintbii ro. uiol. sene agarici cuscute añ. ʒ. i. temperentur cū succo fenic. scamonee bene trite & pulue rizate. ʒ. vi. & ß. admisceātur ita

tantum

tantũ & puluis scamonee p pannum cũ ipso succo sit expres sus & sit tãta succi quãtitas q̃ sufficiat ad confectionẽ pillularum & manibus primo inunctis oleo uio. uel cõi ꝑm doctrinã nostrã abluti formentur in modum ciceris.

Pillule aureę.

PIllule a rotũditate dicte: aureę ab excellentia auri dicuntur. sicut enim aurum inter cetera metalla preciosius habetur: sic pillule iste inter alias meliores approbantur ꝑprie purgant caput lumen oculorum acuunt: uentositatem stomachi & intestinorum expellunt: & sine molestia purgant: medietas est. ℥. ii. et. ʒ. ii. Re. aloes diagridii ana. ʒ. v. ro. seminis apii añ. ʒ. ii. & me. anisi seminis feniculi: añ. ʒ. i. me. croci coloquintide interioris masticis: ana. ʒ. i. informentur in modum ciceris cum aqua infusionis drag. dentur in sero. ix. uel xi. cum mulsa aut cum uino.

Pillule diacastoree prosunt paralisi.

PIllule diacastoree a castoreo dicte sunt ꝙ intrat paralyticis mirabiliter prosunt una uel tres distẽperate cũ aqua calida naribus iniiciantur ita ut supinus ipse patiens iaceat: iuxta ignem paruũ aliquantuluȝ uertat se & ore apto sinat flegma exire oculos mũdificant & dẽtes lapsos cõfirmant stranguriã curãt dolorem cilii ex aliquo frigido reumate soluunt. iii. pars est. ℥. i. & ß. Re. castorei: opii: croci: zinzi. piretri euforbii: elacterii nabathematicon leucopiperis nigelle staphisagrie epithimi spice añ. ʒ. i. Confice cũ succo blete et informa in modum ciceris.

PIllule artetice ualẽt cõtra arteticã & podagrã. Re. hermoda. turbith agarici añ ʒ. iiii casieli. nardi gariof. xiloba. carpobal. macis galange zin. masti. asefetide fenic. ani. saxifragie sene. sparagi brusci rose granorũ solis sal gemme añ. ʒ ii. scamonee. ℥. i. aloes ad pondus oĩum. Conficitur cum succo feniculi uel yue.

PIllule optomere. idest de. viii. speciebus humores spissos de capite deponunt & uisum clarificant & cataractas oculorum prohibent. Recipe aloes diagridii: añ. ʒ. ii. colloquintide interioris epithimi dauci cretici masticis

cis agar.chebu.absinthii omnium.vii.ana.ʒ.i.terantur & cũ succo strigni distemperētur & in modũ ciceris formētur: dentur ex eis.ix.mane uel vespere cum uino.

Pillule ꝓbate cōtra fluxũ uentris maxime lienteriam et dissinteriã. Re. myrtilli balaustiarum psidie simphiti sanguinis draconis boli acatie hypoquistidos rosarum tartari sumach croci gallie muscate galle cynamomi: spodii masticis gummi arabici ana.ʒ.i.opii thebaici.ʒ.me. cum succo cimarum myrti lentisci tempera & fac pillulas in modum orobi: dentur.ix.uel.xi.cum aqua ro.uel pluuiali.

Pillule de quinqꝫ generibus myrabo. Recipe. myrabolanorum citri.chebul.bellirico. emblicorum indorum agarici diagridii colloquintide sene ana.℥.me.turbirh.anisi maratri mastic.lapidis lazuli.ana.ʒ.ii.&.me.& grana.v.alo.℥.i.fiāt pillule ualent arteticis podagricis spleneticis ad uisum clarificandum coleram purgant adustam.

Pillule cinoglosse multum sunt utiles ad acre.& tenue reuma. plurimos enim scio q̄quis longo tēpore reumatizantes his susceptis ꝓculdubio esse curatos. Re. cinoglosse opii se.iusquiami omnium trium.añ.ʒ.iiii. myrrhe trocliten.ʒ.vi.olibani.ʒ.v.gar.ʒ.ii.cynamomi.corimbi.añ.ʒ.ii.temperātur cũ rodomaste.i.cum aqua ro.& formentur pillule ad modum ciceris ex quibus dentur.v.uel.vii.eunti dormitum.

Pillulle ante cibum & post cibum ad digestionē confortandam & uirtutem digestiuam. Re.cynamomi gariof.galãge nu.musc.macis zinziber.cardamo. xiloaloes storacis calamite.ana.ʒ.i.reubarbari ad pondus omnium supradictoruꝫ aloes ad pondus omnium supradictorum. Confice cuꝫ uino sumantur ante cibum.vii.& post cibum.v.

Pillule arabice contra omnem doloreꝫ capitis & si per.c. anuos durauerit: purgant mirabiliter omnes humores: & generant leticiam & auferunt tristitiam: mentem acuunt uisum reddunt auditum restaurant memoriam tribuunt scothomiam uertiginē emigraneam oculos dentes gingiuas stomachũ splenē sonitum auriũ omnibus humoribus etatibus oībus tēporibus sine molestia in uiris & mulieribus purgāt

℞.aloes

℞.aloes.℥.iiii. brionie myro.citri.belliricorũ indorũ chebu
lorũ embli.masti.diagridii asari rose. añ.℥.ß.confice cũ suc
co feniculi uel absinthii.croci.ʒ.i.castorei.ʒ.iii.

Pillule de elacterio.℞.alo.℥.ii.masti.℥.i.elacterii.℥.iii.cõ
ficitur cum succo siccidis uel cum succo actis u el camea
ctis & da.iii.uel.v.suauiter ducunt & principaliter melanco
liam & flegma purgant siue coleram rubeam.

Pillule cochie.G.probate ad emigraneum dolorem stoma
chi & ilium.℞.aloes absinthii pulpe coloquintide scamo
nee equale pondus masticis dimidium unius predictorum.
Confice cum succo feni.uel absinthii uel solatri & fac pillu
las: dentur ꝯm quantitatem uirtutis.

Pillule de aloe & mastice.Re.aloes.℥.i.masticis.℥.me.ga
rio.rosarũ ru.añ.ʒ.i.croci diagridii.añ.℈.ii.cõfice cũ suc
co feniculi uel absinthii.

Quadrimeron.i.de quattuor nũeris uel quattuor rebus
expertũ est ad asmaticos & ex catarro tussiẽtibus: ua
let etiam ad dolorem: & frigiditatem stomachi digestionem
pcurat renes debiles releuat.ix.pars est li.i.Re.elemnii.℥.i.
&.ß.ʒ.iii.semi.maratri.℥.i.piperis.ʒ.vi.cimini.ʒ.iii. mel qđ
sufficit:datur mane uel uespere cum uino calido.

Rosata nouella.rosata dicitur a rosis nouella respectũ ue
teris que recipiebat tibar.i.sulphur uiuum uomituꝫ &
subuersionem stomachi aufert debilitatem & sitim reprimit
defectis ex longa infirmitate mire subuenit sudores diafore
ticos compescit.xx.pars est.lib.ii.Recipe rosa.zuccha. liqui.
ana.℥.i.&.ʒ.i.&.℈.ii.&.ß.cynamo.ʒ.ii.&.℈.i.grana.ii.gari.
nardi.zinzi.galange.nuc.musc. zedoarie storacis cardamo.
apii.ana.℈.i.& gra.viii.mel qđ sufficit datur mane meridie
& sero cum frigida.

Rubea trociscata dicitur ab ipso colore trociscata a tro
ciscis qui ibi ponuntur dicta ualet : tertianariis quoti
dianariis ante horam accessionis data cum rodostomate ad
modum auellane naribus & pulsibus de eadem inunctis sa
nitatem prestat reumati ex acri flegmate facto data cum pti

ſana ſubuenit.vii.pars eſt li.i.Re.liquiritie cynamomi papa
ueris albi:ana.ʒ.iii.&.℈.i.& gr.v.croci iuſquiami.roſa.ſemi.
apii:ana.ʒ.ii.& gra.xv.nardi violarum :an̄.ʒ.i. & grana.vii.
gario.ſtoracis optime opii thebaici:an̄.℈.ß.trociſci croci ma
gnetis & hydiocri myrrhe aniſi an̄.gran.xv.mel qđ ſufficit.

REquies magna uel magna medicina . requies dicitur eo
quod requiem patientibus preſtat & ſomnum & maxi
me typice febrientibus quotidianariis tertianariis quartana
riis acutis & peracutis preſtat.vi.pars eſt lib.i.Recipe roſ.&
viol.ana.ʒ.iii.opii.iuſquia.miconis papa.al.mādragóre ſca/
riole lactu.ſe.portulace pſilii nu.muſ.cynamo . & zucchari:
ana.ʒ.i.& me.ſandali albi.& rub.& citri ſpodii dragagā.an̄.
℈.ii.& gran.v.da patientibus acutam cum ſyrupo uio.inter/
polate cum melle confectam dare poſſumus.datur quartana
riis cum uino calido acutis & peracutis tertianariis cū aqua
calida uel ſyru.requies eſt opiata quaſi frigida precipue ua/
let ad ſomnum inducendum ad modum caſtanee data : cum
autem eſt data hominibus quaſi ſanis tempeſtiue debēt mul
tum comedere uel cenare:& poſtea detur eunti dormituꝫ .ꝙ
ſi aliquis abhorret ſumere diſtemperetur cuꝫ ſucco ro.uel ſy
ru.uio.& coletur:& poſtea detur licet omnino non faciat ef/
fectum.nam multum ualet etiam ſic data. Item attendenduꝫ
eſt ꝙ ex ſpeciebus huius medicine ſyru . factus bonus eſt ad
ſomnum prouocandum.ſ.ut ſpecies bulliant in aqua trite &
colentur & appoſito zuccharo fiat ſyrupus.Item in acutis q/
buſlibet poteſt dari ad ſomnum inducendum.

ROdozacchara.i.zuccharuꝫ ro. ualet dolori ſtomachi &
debilitati facte ex calore mirabiliter ſtomachum con/
fortat.ualet etiam ad diariam et omnem fluxuꝫ uentris ex ca
lore factum ualet cardiacis qui ex calore patiuntur. fit auteꝫ
ſic:in.ii.lib.zucchari ponatur lib.i.uiridium ro . minutatim
inciſarum & in mortario poſtea diutiſſime terantur & in ua/
ſe uitreo ad ſolem per.xxx.dies ponātur:& mane ac ſero be
ne agitentur.tranſactis uero.xxx.diebus in terreo catino po
nantur & in lib.i.zucchari modice triti ſuperpoſita & mani/
bus

bus bene confecta in uaſe ſtricto reponantur: datur mane &
meridie cum rodoſtomate uel cum frigida.
EOdem modo fit zuccha.uio. ꝙ facit pleureticis periple.
& ethi. & qui maxime cõſtipati ſunt datur iſtis cũ ptiſa/
na mane & meridie cũ frigida pectus hũectat & uẽtrẽ laxat.
SOtira magna .i. q̃ ĩterpretatur ſaluatrix ſi cũ mulſa bibat
capitis dolorem antiquum tollit ueterem uel ſilueſtrẽ fre
neſim placat epilenticis & melancolicis ſubuenit oculorum
aurium & dentium dolorem mirabiliter ſanat mulieris lac
ſoluit & p aurẽ iniectũ auditũ reddit cum tepida ſumpta di
ſnoicis: aſmaticis medetur tuſſim antiquam & recentem tol/
lit ſtomachum uomentem & de ſingultu & dolore laborantẽ
ſanat peripleumoniam & pleureſim & epatis tenſiones de/
ponit ictericos ex abundantia fellis rub.purgat: & ad priſti/
num colorem reuocat ſanguinis ſputum cum oximelle ſum/
pta uel decoctione polligonie uel plantaginis ſiſtit fluxũ uen
tris conſtringit brachiorum & coxarũ dolorem ſedat & his
qui pre dolore dormire nõ pñt mire ſomnũ inducit arteticis
ſciaticis et podagricis neceſſario datur ad ſerpẽtinos morſus
cũ mulſa ꝓpinata ꝓdeſt quartanariis ex longa ĩfirmitate pa
tiẽtibus ſi ea utãtur.vi.pars ẽ li.ii. Re. ſtoracis optime.ʒ.iiii.
&.ß.apii.ʒ.iii.&.℈.i.coſti myr.opii petro.macedonici: añ.ʒ.
iii.ſiſelei.ʒ.ii.&.℈.ii.piperis.ʒ.ii.&.℈.i.&.ß.cyna. nardi: añ.
ʒ.ii.&.℈.ß.ſquinãti ſyriaci ani.añ.ʒ.ii.caſto.ʒ.i.&.ß.reupõti.
ʒ.i.&.℈.i.trociſco.croci magnetis aſari: ana.ʒ.i.pipis al ℈.ii.
&.ß.hydiocri.ʒ.ß.amomi piperis lõ.añ.℈.i. alii apponũt cro
ci.ʒ.ii.&.℈.ii.mel quod ſufficit datur modum auellane.
STomatichon frigidũ facimus ꝙ ualet cõtra oẽm calorẽ ſi
tim reprimit.& patiẽtibus debilitatẽ ex nimio calore po
tẽter ſubuenit acutis & peracutis mirifice ꝓdeſt. Re.zuccha.
lib.i.ſandali al.& ru.añ.ʒ.i.&.ß.ſpodii berberis ſemi.portu.
ſcario.ſe.melo.paleſtini ſucci liq.ro.& uio.nenufa.añ.ʒ.i. cõ
ficitur ſic ſupradictum zuccharũ ponatur in ſtagnato cũ lib.
i.aque ro.& tãdiu bulliat cũ ſpatula agitãdo donec ad aque
cõſumptionẽ deueniat: deinde puluis p̃dictarum ſpecierum

bene cribratus immisceatur cum spatula agitando in stagnato: cum autem probare uolueris utrum sit coctum supra marmor gutta proiiciatur que si coaguletur bene coctum est & si coctum fuerit tunc ponatur super marmor prius abluto & in uncto oleo ro. uel uio. & tunc cum cultello eodē modo oleo inuncto frustatim incidatur dum calidū est: datur mane & meridie cum frigida.

Stomatichon calidum stomachum confortat digestiuam uirtutem adiuuat: & iliosis confert. Recipe zuccha. lib. i. aque lib. i. cyna. zinzibe. ana. ʒ. ii. gari. galange: ana. ʒ. i. nucis mus. spice: ligni alo. carda. macis: ana. ʒ. me. confice eodē modo ut stomatichon frigidum: si uero laxatiuū facere uolueris. ℥. i. scamonee addatur.

Sal sacerdotale quo utebantur sacerdotes in diebus helie prophete propter dolorem capitis & caliginem oculorū & stomachi & dentium dolorem tussim & anhelitum emendat: os odoratum reddit & corpus humanum incolume seruat. Recipe salis cōmunis. ℥. xvi. cyna. ℥. iiii. zinzi. amomi petri: citrini: amei: pipe. sileris: saturegie. yso. orig. pulegii: an. ℥. i. que omnia terendo in puluerem redige & in omni cibo utere & usui serua.

Sirupus rosa. sic fit. Re. ro. recentes & pone in uase & superasperge aquam feruentem & cooperi uas ne fumus exeat inde & cum infrigidata est aqua proiice rosas exprimendo. Deinde aquam eandem bullientem super alias rosas recētes iterum ꝓiice: & supradicto modo facimus mutando rosas tā diu donec ipsa aqua sit rubea: deinde in lib. iiii. aque lib. iiii. zuc. pone et cum bullire inceperit album oui cum aqua frigida pone & concutias tantū quousq; spumescat: & spumā illam in syrupū bulliētē superasperge: & cū nigrescere spuma inceperit suauiter cū cacia remoueas & iterum aliam spumā īfunde: & supradicto modo fac quousq; clarior fiat syrupus & cum ceperit quasi filum facere uel sup marmor positus uel supra unguem non diffunditur coctū est: ualet siccitati & calori febrium sitim reprimit: confortat & constipat.

Sirupus

SIrupus uiola eodem modo fit qui multum ualet febrici/
tantibus ptiſicis & cõſtipatis uentrez humectat & laxat
ut breuiter dicam oẽs illi qui fiunt de floribus hoc modo fi/
unt ut ſyrupus nenufarinus.& iam ualet iſte ſyrupus contra
acutas & peracutas & prouocat ſomnum.

SIrupus contra pleureſim & peripleumoniam ptiſicos &
ethicos.Recipe aque lib.iiii.& ponantur ibi .℥.ii. & me.
viol.liqui.papa.al ana.℥.me.ſe.citonio.& malue mundate:
medulle.ſe.bombacis.medulle.ſe.citrulli.melo.cucume. cu/
curbi.mundatorum.ſe.portul.dragag.gummi arabi.añ.ʒ.iii.
omnia in aqua uel ſacculo bene trita ponãtur:& ſacculus in
predicta aqua ponatur & bulliat ad medietatem & ſacculo
abſtracto ab aqua lib.ii.zucchari apponãtur:& fiat ſyrupus
et clarificetur ut ſupra docuimus.

SIrupus contra acutas & peracutas paſſiones.℞.ſuc.portu
la.ſucci melonum paleſtinorum añ.lib.i.uel cuz aqua de
coctionis citro.melo.& cucurbi.uel capil.ue. herbe epatice:
politrici adianti:cetrac.in aqua iſta uel in ſucco predicto fac
bullire liquiritiam mundatam & tritam:& draga. uio.añ.℥.
i.prunorum numero.v.ſemperuiue:aut cotilidonis.℥.i.dein/
de coletur & colature adde zuc.lib.i. & fiat ſyrupus ut dixi/
mus clarificetur ſm ꝙ debet uel ut ſuperius docuimus:dein
de pſilium & ſe.cito.añ.℈.i.in ſacculo mitte ſandal.al.& ru.
& ſpo.berbe.ro.port.lactu.ſcar.añ.ʒ.me.pulueriʒata & ho?
puluerem in eodẽ ſacculo pone & ibidem reub. pulueriʒati.
ʒ.i.hec ſimul bullire facias uſq; ad decoctionez datur contra
acutas & peracutas ſine apate cum aqua frigida.

SIrupus contra oẽm fluxũ uẽtris.℞.zuccari .lib.i.aque ro.
uel plu.li.i.&.ß.& in aqua iſta ponatur myrthini.℥.i. ro/
ſarum ſumach acatie balauſtie ſpodii hypoqſtidos : añ.℥.ß.
ſorbarum mundatarũ.x.neſpulorum uiridiũ nunc ro.v.cor/
narum uel prunorũ imaturorũ.x.draga.liquiri.gũmi arabi.
añ.ʒ.ß.que ſunt terenda terãtur et bulliãt in ſupradicta aqua
donec ad quãtitatẽ unius libre deueniãt & colature ponatur
zuccarũ ꝑdictum & fiat ſyrupus & clarificetur ut diximus.

SYrupus de papauere cōtra omnē uentris solutionem. ℞. capita papaueris recentia siue humida numero.cl.plātaginis balaustie gallarū prunellarū imaturarū.an̄.ʒ.i. Conficitur sic omnia ista in aqua plu.℈.v.dimitte p biduum.in tertio uero die coque aquā bene usq; ad cōsumptionē medietatis postea cola p pannuz fortiter. Cum autē colata fuerit addisse illi colature tertiam ptem mellis. & iterū coque donec ad spissitudinē mellis redigatur: & tūc conde in uase uitreo & cum opus fuerit in.ʒ.i.aque mitte.ʒ.i.syrupi.

SPongia somnifera.℞. opii thebaici.℥.i.succi iusquiami succi more immature rubei se.lactuce succi cicute codii.i.papa.suc.mādra .suc.hedere arboree.an̄.℥.i.hec oīa simul in uase mitte & ibi spongiam marinā nouaz qualis de mari exierit uti non tangat eaz aqua dulcis & pone ad solē in canicularib⁹dieb⁹ dōec oīa cōsumanꝛ cūq; opus fuerit aqua nimis calida illā parum fomēta & postea naribus patiētis appone & cito dormiet:cū aūt excitare uolueris succus radicū feni.naribus apponetur & mox expergiscetur.

TYriaca magna galie.tyriaca dicitur domina medicinarū galieni:qa ab eo cōposita fuit facit cōtra grauissimas passiōes totius hūani corporis epilēticis catalēticis apopleticis cephalargicis stomachis emigranicis ꝓdest ad raucedinē uocis & constrictionem pectoris optima est: artheriacis asmaticis emoptoicis ictericis hydropicis peripleumōicis iliosis: & vulnera in intestinis habentibus nefreticis calculosis collyricis subuenit:menstrua educit: & fetum mortuum expellit lepras & uariolas & frigus periodicum & ceteras passiones inueteratas emendat precipue cōtra omnia uenena & serpentū morsus & reptilium ualet:sed diuersa est eius dosis pro quātitate & qualitate uniuscuiusq; passionis que in fine scribitur oēm defectionem sensuū releuat cor cerebruz epar stomachū confortat totum corpus incorruptū ducit et custodit.ix.pars lib.ii.℞.trociscorum squilliticorū.ʒ ii.&.℈.ii.piperis lon.ʒ.ii.minus granis.vii.trociscorum tyri et dyacoralli.ana.ʒ.i.&.℈.i.xilobalsami.℈.ii.& grana.vii. opii agarici

yris rose scordei se.rape siluestris cynamo.opob.añ.ʒ.i.gra.
xiiii.reubar.croci spice costi squinanti zinzi . casie lignee sto
racis calamite myrrhe terebentine thuris masculi calamenti
dyptami sticados polii radicis pentafilō petroselini piperis
albi.añ.ʒ.i.& gra.vii.folii gūmi arabici acori calcanti usti
serapini terre sigillate seu boli succi hypoquistidos celtice ca
medrei gētiane meu.carpobal.amomi apii maratri carui sil/
uestris siselei nasturcii.se.anisi ypericon añ.ʒ.i.mumie casto
rei oppopona.aspalti galbani cētauree minoris arist.lō.dau
ci siluatici.añ.ʒ.i. mellis dispūati qđ sufficit que terēda sunt
tere:& gūmas in uino liquefactas cū puluere & melle cōmi/
sce sufficiēti uel cū speciebus teras datur in modū auellane
cū tepida apopleticis scotomatics cephalargicis emigraneis
ad raucedinē uocis & constrictionem pectoris cū melle aut
dragaganto:ita ut in ore teneatur asmaticis cū decoctiōe lili
fagi emoptoicis ex pectore & pulmonis uitio cū ptisana ad
ueteratas passiones cū apozimate ysopi ictericis cū decoctio
ne asari hydropicis cū oximelle uel oxiz accara peripleumo
nicis cū iure uel decoctiōe marubii ilosis cū apozimate apii
in intestinis vulnera habētibus cū decoctione sumach:nefre
ticis calculosis & collyricis cū apozimate granorū solis apii
siluatici uel dōestici.arteriacis cū iure vł pigani decoctiōe ad
uenena & menstrua educenda : & fetus cum uino calido uel
mulsa cū aqua ubi cocta fit menta uel ozimum & frigori pe
riodico & cunctis passionibus cum tepida.

Tyriaca dyatessereon:tyriaca ut dicitur domina medici
narū:dyatessereon.i.de quattuor rebus dicitur de qbus
antiqtus cōficiebat:sʒ alii philosophi postea addiderūt: ua/
let pprie toxicatis hoībus & morsis a canibus rabiosis : aut
ab aliis animalibus uenenosis: daſ cū succo mēte ad biben/
dū & sup ipsuʒ vulnus de eadē inūgatur et uenenosa sup inū
cta:scʒ bonū melanū qđ salernitani scagiam uocant:quarta
nariis & uere quotidiane data cum decoctiōe pigani uel gen
tiane subuenit.x.pars est li.ii.Re.myrrhe aristo.rotūde gen/
tiane baccarū lauri excorticatarū.añ.ℨ.i.et.ʒ.ii.minus gra.

xii.fenugreci nigelle zedoarie.añ.ʒ.i ℈.ii.& gra.viii. dyptamni camedrei pigani.ʒ.i.&.℈.ii.& gra.ii.gūmi hedere calcāti usti.añ.ʒ.i.ossis de corde cerui mumie añ pharmaci.ana.ʒ.i. cornu cerui usti.ʒ iii.mel ꝙ sufficit:datur in modū auellane.

t Rifera maior:idest iuuenalis iuuenem hominem reddit: saracenica:quia a saracenis inuenta: datur ꝓprie ictericis epaticis & patientibus dolorem capitis ex fumositate colere rubee:datur contra duplicem tertianam : & restaurat uisum amissum ex calore:& colorem perditum ad pristinum reuocat: datur mane cū tepida.viii.pars.lib.i.Re. zuccari.℥.iiii.myrabolanorū citrinorum corticum medulle casiefistule & tamarindorum.ana .℥.i.&.me. chebullorum mundatorū manne:ana.ʒ.vi.℈.ii.& gra.v. indi uiolarum recentiū possunt inueniri.ana.℥.ß.ani.maratri.añ.ʒ.ii. & gra. xv.masti.macis ana.ʒ.i.& gra.vii.&.ß.bellirici embli.añ. ℥. me.& gra.iiii.Cōficitur sic in duabus lib. aque ponantur.℥. iii.uio.recentiū si poterūt inueniri si nō siccarū & bulliāt donec deueniat aqua ad purpureum colorē & uiole sint remisse:postea leuiter expressum coletur de colatura illa ps accipiatur et casiefi.et tamarindorū: et p caciā abluant et colent per eandem in alia aqua lib.i.&.℥.viii . zucchari immittantur:& super ignem ponantur.Et ad spissitudinem bulliat: & cuȝ inceperit inspissari addatur colatura casiefistule & tamarindorū:postea mannacū volueris scire utrum sit coctuȝ ponatur gutta sup marmor:& si quasi mel colligitur coctū erit: tunc ab igne deponat & cuȝ infrigidatuȝ erit puluis supradictarū specierū apponatur semp cū spatula agitādo donec incorporetur ad ultimū supradictū zuccarū bene puluerizatū mitte:datur in modū castanee:si sit distēperantia caloris cuȝ frigida si sit exabūdantia frigidi humoris cum calida.

t Rifera magna dicitur quia magnam utilitatem & fructum mulieribus confert:datur contra doloreȝ stomachi uirorum & mulierum cum aqua in qua cocta sint semina feniculi anisi: & masticis datur contra uitium matricis ex frigiditate si distemperata bibatur cuȝ uino in quo cocta sit

cta sit arthemisia: prouocat etiam menstrua si fiat cum arthe
misia bene trita: & oleo muscelino commixta pessarium ex
bombace factum si fuerit ex ea inunctum & in vuluam mu
lieris immissum menstrua prouocat mulieri non concipien
ti: si detur cum uino in quo cocta sit mandragora uel sambu/
cus miro modo: prodest pueris qui non possunt dormire: &
in nocte nimis garriunt. distemperata cum lacte mulieris in
modum ciceris & bibita prodest. viii. pars. lib.i. Recipe opii.
ʒ.ii. cynamomi gar. galange spice zedoarie zinzib. costi sto/
racis calamenti calami aromatici iris paucedani acori man/
dragore celtice rose piperis anisi apii petroselini macedoni/
ci dauci iusquiami feniculi ozimi cymini. ana. ʒ.i. mellis qđ
sufficit. datur in modũ castanee ut supra diximus.

TRionfilon dicitur a uiridibus foliis rute que in eo po/
nuntur: ualet proprie quartanariis: & uere quotidiane
in hyeme & uere post prandium in sero cum uino. iiii. pars
est lib.i. Recipe piperis albi quod inter nigrum inuenitur. ℥.
me. piperis nigri. ʒ.ii. cymini assi. ʒ.me. zinzib. nitri piretri:
añ. ʒ.ii. piperis lon. ʒ.ß. petroselini ame. dau. anisi elennii spi
ce cyperi apii siselei costi. añ. ʒ.me. gariofi. ʒ.i. & gra. vii. et. ß.
dactylorum mundatorũ numero. xii. foliorũ rute uiridis. ℥.
i. & .me. mel quod sufficit. datur ut supra diximus.

TRiasandali dicitur a tribus generibus sandalorum que
ibi intrant datur proprie contra calorem epatis & sto/
machi ptisicis ictericis medietas est li.ii. ℞. sandali albi & ru
bei & citri. rosa. zucca. añ. solidos duos: reubar. spodii succi
liquiritie seminis portulace. añ. solidum unũ & mediũ amili
gummi arab. dragaganti seminis melonis citrul. cucu. & cu/
curbi. seminis scariole: ana solidum. i. camphore. ℈. i. & .me.
alii quadruplicant pondus ro. qđ sufficit: datur mane & me
ridie in modum castanee cum frigida.

t Heodoricon hyperiston. theodoricon dicitur: a deo
datum. hyperiston idest bene expertum interpretatur
facit enim contta emigraneum dolorem & uertiginẽ
capitis: & contra fluxum flegmatis quod in faucibus & gut/
ture

ture decurrit:unde fit homo qñq; sine uoce:ualet etiam sple
neticis sine febre colorē bonū facit si simplex det: sed si pur/
gationē facere uolueris adhibeas. ℈.ii.scamonee & fortius
operabitur:duodecima pars est lib.ii. Reci.aloes epatici.ʒ.
iii.& gra.iii.& tertiam partem unius grani cynamomi came
drei acori.ana.ʒ.iii.croci casielignee reupon.añ.ʒ.ii.& gra.
xvi.agarici.ʒ.ii.&.ß.nardi costi masti. asari silfii squille asse
armoniaci bdellii ellebori nigri ypericon epithymi polipo.
brassice succi piperis al.et lon.añ.ʒ.i.&.ß.sqnāti zinzi.smyr
ne myrabo.coloqn.serapini oppopo.casto.absin.arist. lon/
ge petro.gentiane amomi.ana.℈.ii.dyagridii piperis nigri:
ana.℈.i.mel qđ sufficit:dat mane & sero cū uino calid.ʒ.iii.

Theodoricon anacardinum ab anacardis dicitur qui
ibi reperiuntur datu; mirabiliter memoriam reparat
uertiginem capitis: & maxime a posteriori parte au/
fert:flegma quod ibi est purgat causis matricis: mirabiliter
confert si eam purgare uolueris.octaua pars confecta est lib.
ii.Recipe aloes epatici.℥.i.& me.yrei casie.ana.ʒ.vii.minus
gra.xvi.zinzibe.anacar.carpobal.ana.ʒ.iiii.& me.folii spi/
ce myrabo.corticis meu.epithy.añ.dra.iii.&.℈.i.gariofi.reu
pon.masticis squinanti.ana.ʒ.i.& gra.iii.& me.mel qđ suf/
ficit conficitur sic. Accipe corticis radicis feniculi bene triti
& abluti.li.i.& pone in.ii.libris aceti.Et stet ibi.per.vii.dies
& postea tere ipsas radices & in eodem aceto coque usq; ad
tertiā partem.Et cū omni diligentia cola per pannū & pone
in duabus lib.mellis dispumati & bulliat usq; ad aceti con/
sumptionē cū tali melle cōfice.Supradicte aūt radices colli
gantur in maio uel iulio quia ante hoc tēpus humide sunt &
post hoc sicce sunt:dosis est.ʒ.i.uel.ii.cum mulsa ualet.

Trocisci dyarodon.i.rotunda confectio trocisci isti in
diamargaricon intrant & in dyarodon: quinta pars
est.ʒ.x.& gra.xii.Recipe croci.℈.ii.& grana.vii.cam
phore gra.xii.rosarum uiridiū.ʒ.iiii.spodii.ʒ.ii. sandali rub.
ʒ.i.&.ß.gra.vii.sandali albi.ʒ.i.gra.xii.Cōficitur sic in mar/
morea pila recentes rose sine intermissione terantur: deinde
ceterarum

ceterarū subtilissimus puluis spēruз supponatur: & cū suffici
enti rodostomate conficiatur ad ultimū adhibeatur campho
ra: deinde trocisci informentur & ad vmbram exiccentur &
usui reseruentur.

TRocisci diani dicuntur a uiolis albis tertia pars est. vi. ʒ. & me. Recipe foliorum uiolarum albarum uiridiuз. ʒ. v. se. plantaginis. ʒ. i. amili. ʒ. iii. se. papaueris al. ʒ. ii. & . ℈. i. balsami. ℈. i. reubar. ℈. i. rodostomatis quod sufficit ad mo dum precedentium trociscorum.

TRocisci idiocri qui in rubea & sotira intrāt. vi. pars est ʒ. vi. ℞. amomi. ʒ. i. cynamomi croci folii myrrhe casie: añ. ʒ. ß. spice. ℈. i. opobalsami costi sqnanti calami aromatici xilobal. asari fu. añ. gr. xv. masticis maratri. añ. gra. x. tamar sci gra. v. vini ascalonis quod sufficit hec omnia tere & cum uino illo trociscos informa & cum fumo storacis sicca

TRocisci croci magnetis intrant in rubeam: & sotiram. ℞. croci. ʒ. i rosarū ameos myrrhe. añ. ʒ. i. & . ß. xiloaloes ℈. ii. informentur cū aqua rosata.

TRocisci squillitici sic fiunt: squillaз integrā diuide & in uolue in pasta fermētata & in furno coque & abstracta de massa & eiectis corticibus eius mediū tere in mortario & tantūdem farine orobi adde & inde trociscos in forma: & cū uino aut melle tēpera & in umbra sicca & si deest orobū tantūdem panis assi subtillissime triti pone exinde trociscos in forma & in loco umbroso sicca.

TRocisci diacoralli. ℞. coralli rub. cynamōi myrrhe amo mi papa. ana. ʒ. iiii. squinanti croci. añ. ʒ. ii. calami aro. xilobal. casielignee folii masticis polii fu. asari pedis colum bini. ana. ʒ. i. de his omnibus facto puluere cum uino tempe ra: & trociscos pensantes solidos singulos informa & in um bra sicca.

TRocisci de aniso ualētes paratis ad hydropisiз. ℞. anisi eupatorii añ. ʒ. iii. apii absinthii masticis aneti asari spi ce amigda. amararū añ. ʒ. i. aloes epatici. ʒ. iiii. & . me, infor ma trociscos ad pondus. ʒ. i.

TRociſci de tyro qui in magna tyriaca Gal.recipiũtur ſic fiunt. Inuenias tyros in longitudine unius palmi exiſtẽtes. oculos habentes rubeos & linguam mobilem: & cornua in modum grani frumenti: caput & caudaꝫ tribus digitis mẽſuratis abſcinde: medium ꝙ remanet excoria & inteſtinis ꝓiectis optime dulcia qua laua: & ſic coque donec ſpine a carnibus ſeparentur: poſtea ſpinis proiectis carnem in marmoreo mortario ſatis tere & cõmixta eiuſdem ponderis farina orobi uel panis aſſi cum iure ſuo tempera & fac inde trociſcos penſantes ſingulos ſolidos: & in umbra ſicca.

VOmitus noſter dicitur a uomendo eo ꝙ frigidos & calidos purgat humores. noſter quia a nobis compoſitus ẽ purgat proprie coleram rubeam & flegma. datur quotidiane uere & tertiane nothe in modum caſtanee cum calida. detur etiam delicatis hominibus cum ſyrupo acetoſo diſtemperato & per noctem ſub diuo ponatur. in mane iterum cũ aqua calida diſtemperetur & coletur ꝑ pannũ ut tota ſubſtantia remaneat. ſedat ueram tertianã: debilitatẽ & nauſeam a ſuperfluis & acutis humoribus factã aufert. ℞. tapſie panormitane uel aragonenſis collecte in menſe maii ſiue iulii. ʒ. iii. croci africani. ʒ. i. & ß. nucis uomice. ʒ. ß. atari. ʒ. i. mellis aſarini ꝙ ſufficit. ꝙ ſic fit in duabus li. mellis diſpumati adde. ʒ. iiii. ſucci aſari & bulliat ad ſucci conſumptionẽ. & ſi ſuccũ habere non uolueris pone tapſie aſari ana. ʒ. ii. & ß. & dimidiam catapuciarũ & totũ depõe in aqua marina & bulliat uſqꝫ ad medietatẽ & aqua põatur in li. ii. mellis diſpumati & coque uſqꝫ ad aque conſumptionẽ & cum tali melle confice: detur mane in modũ caſtanee cum tepida uel oxizaccara duris hominibus cum tota ſubſtantia. debilibus colatura tantum.

VOmitus patriarche. Re. tapſie lib. i. croci africani. ʒ. iiii. cynamomi aſari ana. ʒ. ii. cataputie. ʒ. ii. mel ꝙ ſufficit: detur cum tepida ante acceſſionem.

VOmitus ualens tertianariis & quartanariis. ſed maxime cõpetit quotidianariis. Re. tapſie. ʒ. iiii. aſari baccare. ʒ. i. cinamo. ʒ. i. croci hortulani. ʒ. i. ſe. atriplicis. ʒ. me. mellis ꝙ

ſufficit. detur in modum caſtanee cum calida.

VNguentum marciaton magnum a martiano peritiſſimo medico dicitur a quo fuit inuentum ꝙ facit ad dolores et frigiditatem capitis & pectoris & ſtomachi & ad ſclirosiꝫ ſplenis & epatis: & ad ilii dolorem ad ſolem uel ad ignē in/unctum ſtatim ſubuenit paralyticis ſciaticis nefreticis poda gricis ꝓdeſt: tumores reprimit: durities remollit ſpaſmaticis & tepice febricitantibus ualet & cōtra omnes dolores ex fri giditate medetur potenter. iiii. pars eſt li. vii. Re. cere al. li. ii. olei li. viii. roriſmarini foliorum lauri. ana. ℥. viii. rute. ℥. vii. tamariſci. ℥. vii. eſbrii ſauīe balſamite lilifagi ozimi polii ca lamenti arthemiſie enule betonice brāce urſine ſpargule her be uenti pimpinelle arimonie abſinthii herbe paralyſis her/be ſancte marie cimarum ſambuci craſſule millefolii ſempuī ue camedrei centauree fragarie quinꝗ folii herbe tetrait aā. ℥. iiii. & me. euiſci radicis cimini myrte aā. ℥. iiii. fenugreci. ℥. i. & me. butyri. ℥. i. & ʒ. ii. urtice uio. papaueris nigri mente ſaracenice et alie mēte politrici lapaceoli carduncelí matriſ/ſilue maturelle herbe muſcate alleluya: līgue ceruine criſpu/le cāphore ſtora. medulle ceruine ana ℥. ß. adipis urſini gallī nacei maſticis ana. ℥. i. thuris. ℥. ß. olei nardini. ʒ. ii. herbe col ligantur in medietate menſis maii uno die oēs herbe iſte col ligantur uel duobus ſi pōt ab hora tertia uſꝗ ad meridiem. Conficitur ſic: herbas tritas diebus. vii. in optimo & odorife ro uino infunde octauo vero die ad lentum ignem ponantur & cum uinum aliquātuluꝫ inceperit cōſumi addatur ſupradī ctū oleum & bulliant donec incipiant diminui: deīde ſtudio ſe colentur & proprietas herbis iterum ſuper ignem ponan/tur: & cum inceperit bullire pone ſtoracem: & cuꝫ modicum bullierit pone butyrū & aſſungiam aliquantulum contuſam & oleum nardinū maſticē & olibanū: & poſtea ceram & cuꝫ cera liquefacta fuerit ſemper cum ſpatula agitando ab igne deponatur & cū coagulatum fuerit in uaſe reſerua.

VNguentum aragon: aragon. i. adiutorium. ualet ad do/lorem ex frigiditate uiri & mulieris tali modo inunctū

in testa oui primum calefac ad ignem: deinde superiungatur & postea testa calida superponaſ loco patienti. ualet ad spasmum & thetanum & ad dolorē ilii & renū tali ordine: ut supra diximus. arteticis et sciaticis multum ꝓdest quartanariis si spina inungatur ante horā accessionis: ut dictum est mirifice ꝓdest quarta pars est lib. vi. Re. rorismarini maiorane radicis iari serpilli rute radicis siccid. aā. ℥. iiii. & me. foliorum lauri saluie sauine aā. ℥. iii. policarie maioris & minoris: aā. ℥. ix. brionie. ℥. iii. laureole. ℥. ix. nepite foliorū siccidis aā. li. me. masticis olibani aā. ℥. vii. piretri euforbii zinzib. piperis ana. ℥. i. olei muscellini. ℥. me. petrolei. ℥. i. adipis ursini olei laurini ana. ℥. iii. butyri. ℥. iiii. olei cōis lib. v. cere lib. i. &. ℥. iii. herbe & radices hora supradicta colligantur herbe uno uel duobus diebus ut dictum est superius fortiter contuse ponantur in oleo per. vii. dies. octauo autem die super ignez ponantur & coquantur donec herbe destruantur: postea per saccum fortiter colentur. & iterum super ignem ponantur & cū bullire inceperint addatur oleum laurinum butyrum adeps ursinus & cera qua liquefacta adde petroleum & muscellinū postea masticem & olibanum zinziber. piper & piretrum euforbium. & tunc ab igne deponatur & recondatur.

VNguentum agrippa quo agrippa rex iudeoruz utebatur quod tante dignitatis erat ꝙ nemini discipulorum tradere uolebat. ualet hydropicis et omnibus tumoribus ī quacunq; parte corporis fuerint & ad neruos indignatos urinaz prouocat: inunctum super uentrem laxat: & dolori renuz ex frigida causa optime facit. iiii. pars est lib. v. Re. brionie li. ii. radicis ebuli tribuli marini ana. ℥. ii. radicis succid. li. i. squille. ℥. vi. yreos. ℥. iii. radicis filicis. ℥. ii. omnes radices ter uel quater bene abluantur & in pilo marmoreo terantur. & iiii. lib. olei lentisci uel cōmunis ponantur per duos dies. sed si p vi. uel per. vii. dimittatur plus ualet: quia calorem & odorem sibi & efficaciam uendicat: tertio uero uelut dictū est ad ignē ponatur & tandiu bulliat donec incipiat dimitti: deinde ponatur in sacco & exprimendo coletur & cum colatum fuerit

super

super ignem, ponatur & cum bullire inceperit ponantur.℥.xv.cere albissime & liquefacta cera ab igne deponatur:& cũ infrigidatum fuerit collige & serua.

VNguentum dialtea malausticum & calausticum.dialtea a radice euisci dicitur malausticon.i.mollificatum: calausticon.i.calefactorium:medietas est li.iiii.Re. radi.euisci li.ii.seminis lini et fenugr.ana.li.i.squille li.me. olei lib.iiii. cere lib.i.terebentine gummi hedere galbani ana.℥.ii.colophonie resine ana lib.me.nota ꝙ si ista ponãtur.s. actis & si claminis ualet ad consolidationẽ uulnerũ:& quidaꝫ addũt butyrum:oẽs herbe & radices bñ abluantur & terãtur silr lini se.& fenugreci & squilla:& cũ bñ trita fuerint ponãtur in vii.li.aque p.iii.dies.quarto aũt die ponãtur super ignem & bulliant donec inspissati fuerint:deinde paulatiꝫ in sacco ponatur & cũ exprimere uolueris addatur aliquãtuluꝫ feruẽtis aque ad abstractionẽ illius succi uiscosi de succo isto accipiãtur li.ii.& ponãtur in.iiii.li.olei & bulliant ad succi consumptionẽ ꝙ erit cũ nihil succi supnatauerit: postea addatur li.i. cere & cum liquefacta fuerit addatur terebentina: postea gũmi hedere contusi galbani & ad ultimũ ponatur puluis colophonie resine:et cum coctum fuerit:quod erit tunc cum gutta posita super marmor inspissabitur deponatur ab igne : & cũ coctũ fuerit & infrigidatum diligẽter repone:ualet ꝓprie ad dolorẽ pectoris ex frigiditate & pleuresi prius in testa oui calefactũ ad ignẽ & sup pectus inunctũ sanat oĩa loca infrigidata & desiccata calefacit mollificat & humectat.

Vnguentum citrinum.Citrinũ dicitur quia in pomo citrino decoquitur:pulchram reddit facieꝫ lentigines de facie tollit: nigredinem a sole inductam destruit & pustulas in quacunq; parte corporis ortas salsi flegmatis mirabiliter destruit & aufert cicatricem in corpore subtiliat: leprosi faciem si ex eo unguatur multum emundat : rubori oculorum pruritui et pallori & erisipile ualet:medietas est li. ii.Recipe borac.ʒ.ii.camphore.ʒ.i.coralli albi.℥.me.amenti dulcis.℥.i.umbilici marini drag.albi amidi crystalli antalli

dentali olibani nitri ana.ʒ.iii.marmoris al.ʒ.ii.gerſe ſerpē/
tarie.℥.i.ceruſe cōis.℥.vi.hoc modo fit.Tere drag.& ombili
cos marinos in mortario marmoreo cum piſtello ferreo inſi
mul cetera ſigillatim in eodem mortario terantur & cū pan/
no ſubtili albo cribrētur & cuꝫ aſſungia porcina nouella al/
biſſima li.i.&.ß.ſepi pecorini uel caprini.℥.i.&.ß.aſſūgie gal
linacee.℥.i.Cōfice ſic caldariū plenū aqua ſup igneꝫ bulliat
& cacabus cū aſſūgiis in caldario pēdeat in ipſa aqua.& de
ipſo calore aque liquefiant aſſūgie et liquefacte p ſubtilem
pannū & albū colētur in catinū et mox totus puluis appo/
natur preter cāphorā et boracē cū ſpatula ſemp agitando ut
oleum bona fiat incorporatio hoc facto in uno citro cauato
uel duobus mittatur & pōatur cū ſpatula ſemp agitādo bul
liant & cū icipit bullire iterū ī caldario ponaᷣ & cū ſpatula
ſemp agitādo puluis cāphore & bora.donec incipiat frigere
agitetur ſemp & cum infrigidatum fuerit recōdatur. Et nota
ꝙ in li.i.pulueris debent poni.viii.lib.aſſungie.

VNguentū aureum ualet contra omnes guttas acutas fri
gidas & maxime cōtra lapidem in renibus & hydropi
cis.Recipe radicis euiſci fu.mu.aū.li.ii. utriuſqꝫ ariſtologie
clemnii yſopi pulegii arthemiſie pentafilon rute foliorū lau
ri acori herbe uenti roriſmarini matriſilue ſaxifragie ciperi
camedrei ſparagi bruſci feniculi aniſi ana.lib.i.apii yreos le
uiſtici granorum ſolis petro.ſileris amomi cardamomi ane/
ti baccarum lauri iuniperi lapidis lincis.ana.lib. me baſili/
ce ſe.urtice ſe.citri ſinapis euforbii ana.℥.iiii.adipis urſi: &
vulpine olei laurini petrolei.ana.℥.iii. ſquinanti coſti pire/
tri thuris maſticis myrrhe.ana.℥.ii. miſcelei.℥.i. olei & ce/
re qꝺ ſufficit herbe colligantur in menſe maii.et cōtrite mit
tanᷣ in oleo vel uino albo in quo ſint.xx.dieb⁹:poſtea addaᷣ
oleū qꝺ ſufficit & bulliant donec herbe incipiāt diminui &
colenᷣ p ſaccū & ponanᷣ ibidē cere lib.xii.bulliant uſqꝫ cera
ſit bñ cōmixta deinde ſupponanᷣ pinguedines bene diſſolu
te & colate & pmittantur parum bullire poſt ſuperfundatur
oleum laurinum: & depoſito ab igne ſuperinducantur alia
olea

olea tertio pulueres costi piretri squinanti etiã quarto olibãi quinto myrrhe & hoc p interuallũ fiat: postea cera & deposi to ab igne ponatur euforbiũ ultimo uero ponatur petroleũ.

VNguentum album ad salsum flegma & totum confectũ est lib. i Recipe cerufe ℥. i. litargiri. ℥. i olibani. ʒ iii. ma sticis. ʒ. ii. unaqueq; species per se teratur hoc modo: puluis ceruse cũ pauco oleo distemperetur & postea addatur lytar/ giruz: deinde mastix & olibanum cũ pistello bene semp agi/ tando paulatim aqua ro. ponatur & cũ ceperit inspissari ad/ datur oleũ & aqua ro. & tãdiu ducatur donec fit bene incor poratum & recõdatur & non sit spissum multũ neq; tenue.

VNguentũ fuscum. i. nigrum ualet ad omne vulnus: nam super vulnus positum attrahit & attrahendo mundifi/ cat: deinde sanat medietas est lib. iii. Recipe. olei lib i. & .me. cere ℥. iii. colopho. ℥. ii. gummi serapi. picis naualis colate: ana ℥ iii. masti galbani tereben. ana ℥. i. Confice sic: oleum ĩ olla sup ignẽ mittatur & bulliat. tũc ponat cera: deinde co/ lophonia qua liquefacta ponatur pix naualis: postea gũmi serapini & terebentine: ita tñ ut oĩa terãtur prius preter picẽ naualem terebentinaz puluis masticis & olibani & cũ spatu la agitando semper donec omnia liquefiant & bene coctum sit: deinde cum frigidatũ fuerit usui reseruetur.

VNguentũ populeon dicitur quia fit de oculis populi ua let contra calorem acute febris: & his qui dormire ne/ queunt inunctis timporibus & pulsibu & plantis manuum & pedum hoc idem cũ oleo ro. uel uio· & mixtis super epar inunctũ mirabiliter caloreз tollit & sudorẽ ꝓuocat inunctũ sup umbilicũ: medietas est lib. ii. & oculoruз populi lib. i. & ß. papaue. ni. folioruз mĩdragore cimarũ rubi tenerrimarum folioruз iusquia. sola. vermicularis lactuce sempuiue barda/ ne uiole scatum celi. i. vmblici ueneris. ana. ℥. iii. assungie no uelle porcine sine sale lib. ii. oculorũ populi p se bene pistent & iterũ cum assungia pistent & magdaleones informentur p duos dies dimittantur. tertio uero die oẽs herbe supradicte colligãtur. & p se bene terant & cũ magdaleõibus iterũ terã/

tur & misceantur: & formatis magdaleonibus p .ix. dies re seruentur: postea uero magdaleões illi frustatim in caldario cũ lib. una odoriferi & optimi uini ponantur et bulliãt usq̧ ad cõsumptionẽ uini cũ spatula semp agitãdo et postea p sac cuꝫ exp̄ssuꝫ bñ cola et colatũ dimitte ĩfrigidari et ĩ uase recõ.

VNguentũ ad mollificandum splenem. Re. fenugreci semi. lini caricarum tamarisci farine ordei aceti olei et cere albe: omnia ista tribus diebus stent ad mollificandum: postea coquantur usq̧ ad consumptionem aceti: & postea colẽtur & reseruentur: & ex eis fiat vnguentum.

VNguentũ laxatiuum dicitur quia uentrẽ laxat. cũ auteꝫ uolueris inungere post unctionem abstineat sex horis: ualet etiam constipatis & lapidosis nefreticis super pectineꝫ & uentrem inunctum: medietas est li. iii. Recipe. succ. cucurbite agrestis succi interioris squille succi ciclaminis succi radi. anabule succi radi . ebuli succi mediani corticis sambuci latis tithymalli camomille. ana ℥. ii uio. succi radi. cucumeris agrestis & succi pomi eiusdem & succi mercurialis & succi. radi. polipodii suc. herbe laureole. suc. capil. ve. catapucie fellis tauri alo. epatici. añ ℥. ii. diagridii. ana. ℥. i. nuc. uomice. i. castaneole indice. ℥. i. euforbii. ℥. i. omnes supradicte herbe & radices in mẽse madii colligantur. Cõficitur sic succos & catapucias tritas cum. iii. lib. olei sex diebus immisce vii. uero die tãdiu coque dõec succorũ quãtitas cõsumet: tũc adde cere albe lib. i. cum felle taurino & cũ spatula agitãdo donec cera & fel liquefiãt: et postea addat puluis terendorũ:

VNguentum contra serpiginem & impetiginem atq̧ elephantiam. Recipe sulphu. alo. litar. arsenici auripigmẽti uiui tartari mast. oli. cimini picule assũgie ueteris que sunt terenda tere & tẽpera cũ aceto & oleo & succo lapaceoli: & succo fũiterre ꝙ sufficit: & postea ĩungat ad solẽ uel ad ignẽ.

h Ieralogodion memphitum: hiera. i. sacra. logos. i. sermo: memphitum. i. impeditio: curat enim impeditam locutionem ex quacunq̧ causa . simplex uel laxatiuũ datum purgat melancoliam : & flegma mirabiliter cum calida:

lida.datur epilēticis cum calido ſale & mulſa curat ſtomatichos & ſpumantes caducos uertiginoſos et q linguā ſibi mordent: cephalargicis emigranicis: & q ita uexantur ex capitis cōmotionibus ut uideantur quaſi demonium habere ſingulis menſibus ut diximus data purgatione paralyticis tremuloſis medetur pleureticis epaticis ſpleneticis ſubuenit & meuſtrua educit nefreticos ſciaticos & arteticos alleuiat: lepras & hernias & uarias maculas emendat. x. pars eſt lib. i. Re. coloquin. interioris polipodii. añ. ʒ. ii. euforbii poli coconidii. ana. ʒ. i. & ß. & gra. vi absinthii myrrhe. añ. ʒ. i. & gra. xii. centauree agarici armoniaci thimiamatis folii ſpice ſquille diagridii. ana. ʒ. i alo. comarum thimi caſie camedrei bdellii praſſii. ana. ℈. i. & gr. xiiii. cyna. oppopo. caſto. ariſto. lon. piperis al. & nigri & longi croci ſerapini petroſelini. añ. ʒ. me. ellebori al. & ni. añ. gra. vi. mel quod ſufficit: & datur mane & ſero cum calida in modum caſtanee.

Hiera ruffini: hiera ut diximus: ruffini ab autore dicitur: datur proprie ſcabioſis flegmate ſalſo elephantioſis ſerpiginoſis curat utranq; morpheam cum tepida deſtruit antiquam cephalicam & emigraneam & monopagiam: dolorē capitis uel ſtomachi epilenticis catalenticis & eos qui ex fumo ſtomachi extenebreſcunt ita ut ſubitaneum timorē uiderent uel ex uētoſitate ſtomachi tinnitū auriū patiunt ut in furias uertantur deponit calchochimia ſtomachi epatis et ſplenis elephanticis & podagricis cōfert auxiliū & mēſtrua educit: ſed ſi purgationē inde facere uolueris cū. ℈. i. ſcamo. fiat lib. ii. Re. alo. ℥. i. ellebo. al. & ni. añ ℥ ß. diagridii cologn. interioris. añ. ʒ. iii. nitri eufor. polipodii. ſalis armo. añ. ʒ. ii. & gra. xv. pipe. came. croci agari maſticis epithi. ana. ʒ. i. & me. caſielig. xilobalſami oppopona. git. ana. ʒ. ii. myrrhe gra. xv. mel qđ ſufficit: datur in ſero cū calida in modū caſtanee.

h Ierapigra. Gal. hiera. i. ſacra. pigra. i. amara que facit ad diuerſas capitis paſſiones ſiue egritudiues aurium oculorum diſtemperantiam. ſtomachum quoq; optime purgat: cauſas epatis emendat: ſplenis durities & denſi

tatem remouet & extenuat: renibus & uesice ꝓficit & matri/
cis distemperantiã emendat. x. pars est lib. i. Re. cynamo. spi/
ce croci sqnã. asari xilocasie xilobalsami carpobalsami uio/
le absinthii epithimi agarici ro. turbith coloquin. mastic. añ.
℈ ii. aloes ad pondus oĩum specierũ mel ꝙ sufficit dosis eius
est. ʒ. iii. cum abstinentia mane cum calida. Si uero pillulas in
formes: da xv uel xvii. cum sufficienti diagridio.

Hierapigra Constantini dicta est ab autore constantino q eam composuit: ualet ad uisum recuperandum & retinẽ
dum tota uenit lib. i. & me. Re. mirobala. chebuli indi citrini
uiolarum absinthiis: añ. ʒ. iiii. belliri ci emblici casiefistu. epi/
thimi agari. sene cuscute squinan. reubarbari: añ. ʒ. ii. xiloca
sie spice anisi masticis xiloaloes salgemme nitri: añ. ʒ. i. mel ꝙ
sufficit: detur in sero cum uino calido.

Hierapigra abbatis de curia flegma & melancoliam pur gat & ad guttam que fit de frigido & sicco humore vnde
membra uidentur contracta: ualet paralyticis datur cum te/
pida uel uino medietas est. li. i. Re. agarici coloquin turbith
epithi. cuscute: añ ʒ. ii. & gra. v. squinan. carpobal. xiloaloes
xilocasie croci asari cynamo. masti. rose uio. absin reupõ. fo/
lii lapidis lazu. ana ʒ. ii. diagridii. ʒ. i. & ß. alo. epati. ʒ. iiii. &
me. mel ꝙ sufficit. Si uero pilulas inde facere uolueris tempe
ra cum succo absin. & da ix. uel. xi.

Hiera fortissima Gali. facit cephalargicis scotomaticis epi lenticis melancolicis appopleticis paraliticis maniacis
alopithiacis litargicis & qui in somno meditantur mortem
ad aurium auditus & oculorum passiones fauces & arterias
facit dolorem dentium sedat uocem claram facit asmaticos
orthomicos & longinquas egritudines sanat pleureticis hy/
dropicis ictericis epaticis & spleneticis prodest: arteticuꝫ co
licum ciliacum dissintericum medetur nefreticis & sciaticis
releuat flegmaticum quartanarios & emitriteos adiuuat: fe/
bres omnes auertit: elephantiosos purgat uenenis obsistit &
cancrosis proficit. uitia enim mulieris emendat. Re. coloqn.
squille agar. armoniaci ellebori ni. selphii ypericon: añ. ℥. v.
epithimi

epithimi bdeltii camedrei brasice succi casie: añ. ℥. iiii. smyr/nis sagap. aristo. lon. piperis albi & longi cynamomi oppo/ponacis castorei: añ. ℥. iii. & me. petroselini absinthii pipe/ris nigri: añ ℈. ii aloes. ℥. i. & me. mel quod sufficit. Detur ex ea. ʒ. ii. uel. iii. mane cum calida.

Zinziber conditum sic fit. Re. yringorum qui habent fo/lia ad modum cretani marini: quod saraceni secacul uo cant bene radantur cum cultello: postea coquantur in aqua donec dimittant se stringi manibus: postea abstrahantur ab aqua & aliquis que sunt interius mundentur & cuꝫ cultello frustatim incidantur & in mortario marmoreo bene pistenꝫ & cũ manibus exprimantur ut aqua inde exeat ponderẽtur lib. iii & ponantur in lib. x. mel dispu & albissimi & coquã/tur donec incipiant rubere: & addatur lib. ß. zinzibe. frusta/tim inc si & dimitte bullire tandiu ꝙ adhereat digito in mar more supposito: postea tolle ab igne & impone puluerẽ ista rum specierum Re. zinzi. ℥. iii. galan. gar. cyna. nuc. mus. car/damo añ. ℥. ß pinearũ mundatarũ. ℥. iii. & pistacearũ. ℥. iiii. zedoarie. ℥. i. & ß. dactycorũ. ℥. iiii. & cũ oĩbus istis cõdiatur stomachũ confortat: & digestiuã uirtutẽ adiuuat uitio pecto ris ex frigiditate ualet: renes confortat libidinem incitat.

Et quia suff cienter de dispensatione omnium confectio num emplastrorum atqꝫ unguentorum diximus: nũc ui/dendum est de speciebus & herbis ſm proprium pondus: & mensuras ꝙ ad omnium supradictarum tam opiatarum ꝙ̃ la xatiuarum medicinarum & electuariorum receptionem per tinet. Pondera igitur uel mensura que in arte medicinali re/periuntur hec sunt: que subtili ingenio ac studio solerti sum/ma ordinauimus diligentia ad opus omnium in arte medici nali studere uolentium per ꝙ põderari possunt omnes supra dicte res ab uno. ℈. usqꝫ ad lib. xii. unciarũ per grana frumẽ/ti collecta: incipiẽdum est igitur a scropulo. Scropulus est põ dus gra. xx. duo scropuli sunt gra. xl. tres. ℈. sunt gra. lx. qui si mul colecti faciunt. ʒ. i. exagium habet gra. xc. que faciunt. ʒ. i. & dimidiam. sed et totidem granis constat solidum. uñ exa

gia

gia ſex uel ſolidi ſex faciunt. ʒ.i. Itē.ix.ʒ.faciunt.℥.i. centum & octo.ʒ.faciunt lib.i. Quarta pars lib.eſt mille.lxxx.gran. Item medicinale ſextarium uini uel olei ſeu aceti ꝙ intrat in unguentis ſeu medicinis eſt pondus librarum duarum & di/midie ad receptionem oīum medicinarum ſupradictarū ſuf/ficit. Pondera igitur ſingularum ſpecierū pleniter aggregādo pondus proprium de oībus ponderibus uniuſcuiuſq; ſpeciei collectū ordinauimus. Et quantū de qualibet ſpecie ad confe ctionem opiatarum & laxaliuarum medicinaruȝ electuario rum emplaſtrorum trociſcorum & pillularum ſufficiat com petenti ſerie demonſtrauimus. Et ut ſcholares medicinarum pondere releuentur: & in qualibet terra corā digniſſimis per ſonis pondera diſtinguendo & medicinas ualeant diſpenſa/re cum diſpenſandi habeant copiam de numorum & amico rum plenitudine glorientur.

¶ Explicit textus diui Ioannis Meſue. cum Antidotario Ni colai famoſiſſimi medici Magiſtri Plateatii. Impreſſū Vene/tiis p Gregorium de Gregoriis. Anno domini Milleſimo quin genteſimo decimotertio. Die vero.xv. Menſis Iulii.

XIII
55